Digitized by Google

8 26-D 10

PERITIA
Curationis status languentis Religiosi
ET EST
Quarta Pars Ideæ totius Status Religiosi
AVTHORE

R.P.F. Antonio ximenez ordinis Minimorū S. Francisci de Paula Emerito Lectore, ac studiorū Regente, nec non Regij Senatus Sanctæ Generalis Inquisitionis In rebus Fidei Censore.

QVEM

Genuit Guareña oppidum Estremaduræ, et aluit Hispalis inclyta Orbis Vrbs.

Hispali
Apud Simonem
Faxardo Typographum
Anno.
MDCXLIV

ROMA
Digitized by Google

Digitized by Google

FR. IOANNES PONCE DE LEON, Ordinis Minimorũ ſanctiſsimi P.N. Frãciſci de Paula, Supremi Cõſilij Generalis Inquiſitionis Qualificator, Blibiothecarum Hiſpaniæ, & Regnorũ Catholicæ Maieſtatis Viſitator, Authoris huius operis in Religionis Tyronitio, & in Theologia Scolaſticæ Diſcipulus, ſic de Opere.

LIBRVM vidi, cuius titulus eſt: *Peritia Curationis ſtatus languentis Religioſi.* Authore R. ad nodum Patre, ac Magiſtro meo Fr. Antonio Ximenez ex Sacro noſtro inſtituto emerito Lectori, ac ſtudiorum *Regente*, necnon Regij Senatus Sanctæ Generalis Inquiſitionis in rebus fidei Cenſore. Et cum librum ſedula diligentia evolverem, Heraclio lapide examinando, & æquali lance reuocando ad trutinam, quæ in eo continentur, docta, & vtilia, Religionibus, & Religioſis iudico: ſed ambi dextrum virum venerandum P. Fr. Antonium Ximenez (illuſtriſsimæ meæ Prouintiæ Hiſpalenſis filium) atque gladio bicipiti exercẽtem vtrãque Theoſophiæ miratus ſũ: probavi in Scolaſticis excedere cum ſub eius Magiſterio Theologiam didici, ipſumque in expoſitivis magno omniũ fructu credidi, vt eius teſtantur varij libri omni eruditioni pleni. In hoc nihil nõ magnum nihil non eruditum, nihil non ſelectum, ac efficax, ita vt vix appareat quid in eo præluceat cum omnia præmineant, collectio, electio, an diſpoſitio, arduum & offenſionibus obnoxium hoc noſtro æuo argumentum inoffenſo omnino pede tranſcurrit: ſincerum fide, modeſtia graue, eloquentia vividum, & ſic omnia, quæ ad Religionem, & Religioſos expectant in vnum collecta vberiori referta fructu, floſculis vndequaque exquiſitis, & queſitis ornata; de quibus in hoc libro ita doctè ita peculiariter Author ediſſerit, vt me Herculè neſciam an magis talem, ac tantam variarum tractationum inventionem, diſpoſitionem, connexionem admirer, quod in rebus ita novis abſtruſis, & abditis, ac veluti in alterius inſtituti receſſu latentibus, ſic in diverſa ſuam ſolertiam, diligentiam, & multiplicem eruditionem ſpargat, tamquam ſi totam collegiſſet ad ſingula. Res arduæ (ait Plinius) vetuſtis novitatem dare, novis authoritatem, obſoletis nitorem, obſcuris lucem, faſtiditis gratiam, dubijs fidem, omnibus naturam, & naturæ ſuæ omnia ijs etiam, non aſſecutis voluiſſe abunde pulchrũ, & magnificum eſt. In hoc ergo opere nihil contra Fidem, ſed multa, & mag-

na pro Fide, contra Religionem nulla pro Religionibus, & Religiosis multa. In eo nihil mutandum, nihil delẽdum, corrigendum, aut expoliendum nihil, sed omnia talia, vt exteri habeant quo admirentur, nostri verò quo gratulentur, & gaudeant. Ego verò, pro debito filij, & Discipuli, ex voto que vtriusque tabellam, seu scriptionem meo venerando Magistro talem appendo.

Vox diuersa sonat, Religionum est vox tamen vna,
Cum verus sophia diceris esse Pater.

Quare dignum profecto iudico, quod in lucem hic liber prodeat quia viris doctis lucem præbet, & sic Authori summæ gratiæ reddentur, quod tantis tahbusq; vigilijs Religiones illustrauerit, & à calumnijs aduersariorum, & Hæreticorum vindicare, non desinat & sibi ad immortalitatem iter aperiat, nam vt ait, Propertius:

At non ingenio quæsitum nomen ab æuo,
Excidet ingenio stat sine morte decus.

Hoc meum votum, hoc meum dictamen, sic mea præstatur (Si discipulo decet) de tãto Magistro cẽsura, in hoc Cõuentu Sanctæ Mariæ de la Victoria Matriti, die 22. Mensis Nouẽbris. Anno Dñi 1644.

Vestræ Paternitatis ad modum R. in omnibus
Discipulus obsequentissimus,

Fr. Ioannes Ponce de Leon.

Digitized by Google

Hinc bene valére, ſanum eſſe, quaſi bene poſſe; & male valere, ægrum eſſe; atq; infirmum, quaſi male poſſe. Si ergo læſio inſtituti Religioſi non eſt notabilis, nomen non meretur languentis: ſiquidē functiones membrorum nec impediuntur, nec obſervantia communis, neq; ſic infirmo adhibendum eſt remedium. Tales ſunt infirmi imbecilles, ac debiles Reſtat nūc quæſtio de alijs generibus morborum, ægritudinis, ſcilicet, quæ læſionem maiorem ſecum affert. De quo dixit Cicero lib. 4. Tuſcul. queſt. *Ægritudo* (inquit) *eſt opinio recens magni mali preſentis*: quando tranſit malum ab homogenijs, ſubditis inquā inter ſe, ad heterogenia, & officialia, Prælatos, nimirum, ſapientes, & qui publico utuntur munere. Sic male quidē poſſe, & fungi operationibus, & paſsionibus valebit Religio: & læſionem patietur notabilem. & idem concluditur de ratione morbi ex definitione, quam de eo tradidit Labeon Iuris Conſultus, teſte Cæcilio Sabino lib. de Edicto ædilium. *Morbus* (inquiebat) *eſt habitus cuiuſq; corporis contra naturam, qui uſum facit deteriorem.* Simili tu dinem adducit adaptatā Lactan. Firmianus de Opificio Dei cap. 26. *Sicut in fidibus* (inquit) *cum aliquid, aut intereeptum, aut relaxatum eſt, omnis canendi ratio turbatur & ſolvitur, ita ſi in corpore pars aliqua membrorum duxerit vitium, deſtrui univerſa, corruptiſq; omnibus, atq; turbatis occidere ſenſum, eamq; mortem vocari.* Si in aliquo Inſtituto contra eius obſervantias & vivendi modum fit, adeo vt potiora membra contrahi cæperint iam ęgrotare, & magni mali præſentis convaleſcet opinio, iamque diffamari, non ſine ſcādalo & diſſonantia boni præhabiti nominis compertum eſt, & læſio notabilis, cuius remedium non contemnendum, ne indeterius properans, dilabatur ad mortalem morbum: *Dormiunt multi*, Remedium Curationis adhiberi oportet, nam poſtea contracto mortali morbo actum erit de Inſtituto, & adeó difficilis eſſet curatio & magis reſurrectio mortuorum, quam medella ægrotantis ac languentis dici meretur.

Languens ergo Inſtitutum, cui Peritiā Curationis damus, non è mortuum, ſed recens. & veluti properans ad relaxationem, & diſſonantiam Regulæ profeſsionis, eſt. Et ideo ſedulo medicari oportet; nam, & difficile inveteratum malum depellitur. Sic Quintilianus decl. 8. *Medicina mortuorum ſera eſt.* Hinc & Ouid. 1 Rem.

Opprime dum nova, ſunt ſubiti mala ſemina morbi
Et tuus incipiens ire reſiſtat equus.

Si la llaga haze callos, no harà ſu efeto el medicamento, ni ſe podrà pegar la ventoſa en la dura piel. Hinc & Perſius 3.

Ellebórum frustra, cum iam cutis ægra tumebit,
Poscentes videas: venienti occurrite morbo.

Miſertimus ſtatus eſſet Inſtituto ſic emortuo, & lamentari, ſicut de incredulo Dei Populo lamentabatur Iſaias, c. 1. poterit: *Væ genti peccatrici, populo gravi iniquitate, ſemini nequã filijs ſceleratis. Dereliquerunt Dominum, blaſphemanerunt ſanctum Iſrael, ab alienati ſunt retrorſum. Super quo percutiam vos ultra addentes prævaricationem? Omne caput languidũ & omne cor mœrens. A planta pedis uſq; ad verticem capitis non eſt in eo ſanitas. Vulnus, & livor, & plaga tumens, non eſt circumligata, nec curata medicamento, nec fota oleo.* Gente pecadora, que ha perdido el miedo, y la verguença a pecar, magno cum dolore deplorãda. *Væ genti peccatrici inverecũdæ* [ait Gloſ. Marginalis] *Propter quod inverecunda meretrix, peccatrix vocatur; & ſic eſt de apoſtatis Religionis, & de alijs exponentibus ſe inverecunde peccatis.* Hinc exorta varia ſcelerũ, genera filiorum malorum, qui utpote Deo dicati per profeſsionem, obſervare tenebãtur Regularia ſtatuta vacantes Deo: nec correctiones factæ per aliqua ſupplicia inflicta profuerunt, ab omni obſervantia alienati. Super quo percutiat eos Deus, non invenitur in corpore Religionis. Sæpe percutit Deus, vt corrigat (Gloſa Ord. Mar in.) *His autem, qui incorrigibiles ſunt dicit: Super quo percutiam? Non invenio medicinam, quam adhibeã vobis. Nullas invenio plagas, quibus confringam duriciem veſtram. Eo enim creſcit durities, quo maiora adhibeo flagella.* Omne caput (hi qui præſunt) languidum, *Quia langnor* (moralis) *& infirmitas incurabilis, & per hoc intelligitur eorum vita mala incorrigibilis* Languor, non tantum eſt infirmitas incurabilis in ipſo capite ſed & Populo valde nocet. Sic Iſidorus verbum Languor explicat lib. 3. ſent. cap. 3. n. 8 *Languor animæ ideſt, peccatorum infirmitas perniciosa;* & cor mœrens ſunt Doctores, & Sacerdotes, quia ſicut ex corde procedit ſenſus, & motus ad alias partes corporis, ſic per Doctores, & Sacerdotes debent alij accipere ſenſum bonæ cognitionis, & motũ ſanctæ operationis, accipiendo ab eis doctrinam, & exemplum virtutis, ſic cor mœrens deffectum dicit virtutis, & doctrinæ, & adeo ab his, veluti partibus officialibus deſcendit in alia membra læſio, ita ut vere dicatur, ægrotum corpus, non ſanum, quia, nec agere, nec pati valet ſuas debitas operationes. Et ita corrumpitur ab ægritudine capitis, & cordis, eorum ſcilicet, qui præſunt, ut merito à planta pedis, ab humilibus Fratribus, uſque ad verticem maiorum non ſit reperiri ſanitas. Si caput doluerit, omnia mẽbra debilia ſunt; ita quoq; populus infirmans in ſuis impietatibus, ſi Principes, & Doctores ſta-

tum

tum rectitudinis ſervaſſent, vt cunq; medellam ſalutis mereretur idē Populus. *Sed quoniam ſimul omnes debilitati ſunt* (ait D. Haimō) *ita citò prolongata eſt ab eis ſalus & medicina animarum.* Morbi ergo ſunt, per quos ſanitas Inſtituti prolongata eſt, ſunt vulnus peccatorum in aperto, quæ ſine formidine perpetrantur, livor, invidia latens, & mala voluntas in alterutrum, & plaga, peccatum ſuperbiæ, & ambitionis. Hæc incurabile reddunt inſtitutum Religioſum: in viſitationibus ſuorum Prælatorum non eſt curata, quia non eſt ligata ligatura legis divinæ, aut Dei timore, á peccato retrahente. *Non eſt malagma* (ita Septuaginta Interp.) *imponere, neq; oleum, neq; alligaturas.* Non eſt curata amore Dei ad bonum attrahente, neq; fota oleo, id eſt, operibus miſericordiæ veniam impetrantibus. Quare, ſic conſtricta, non ſanatur? quia *non ſunt fracta* (legit Hector Pint. ex Hebræo) *hoc eſt aperta, & compreſſa ut educeretur ſanies.* Si enim plaga non confringatur, & duricies eius aperiatur, aut frangatur, ſanies malitiæ & impietatis non emungitur. Et ideo miſerabiliter incorrigibilitate incurabilis perſeverat.

De hoc ſic deſtituto Inſtituto illa verba de miſera Babylone pronuntiata dicere cum Hieremia dolentes poſſumus. *Vlulate ſuper eam plangite* (Interlin.) *tollite reſinam, aut Angelis ſuis Miniſtris Curationis ad dolorem eius, ſi forte ſanetur:* quia quantumvis deſperata ſanitate, ſanari poteſt, ſi vult: *Quia nulla anima inſanabilis apud Deum* (ait Hieronym.) *Curavimus Babylonem* (dicunt Angeli) *& non eſt ſanata*: non quia vitium in reſina applicata, ſed, quia non vult nobis, obedire: derelinquamus eam in infirmitate deſperatam.

Simili modo ægrotantem ſanare non poteſt ullum medicamentum niſi Deus ipſe ſuo ſubveniat auxilio, iuxta illud Sapi. 16. n. 12. de venenatorum ſerpentum morſu male habentibus. *Neque herba, neq; malagma ſanabat eos, ſed tuus Domine ſermo, qui ſanat omnes.* Et qui ſic ſani facti ſunt eo contigit, quia non omnino in oblivionem ermonum Dei devenere, ſed illos recogitabant. *In memoria enim ermonum tuorum* (præmittit Sapiens n. 11.) *examinabantur, & velociter ſanabantur, ne in altam incidentes oblivionem, non poſſent tuo uti adiutorio.* Quantumcunq; deſperata ſit ſalus, ſi ſint Dei memores aliquando, & in altam oblivionem non ſint ſopiti, ſpes erit ſalutas *Ne in altam* (explicat Diony. Cart.) *profundam, gravem, & obſtinatā, incidentes oblivionem maieſtatis, & beneficientiæ tuæ, non poſſent tuo uti adiutorio. i. omnino inhabiles fierent, & inepti ad impetrandum auxilium pietatis, & gratiæ tuæ.* Efficaciam ergo Peritiæ Curationis inſtitutum illud Religioſum non habebit, quod cum mortuis nume-

meratur, quod audire non vult sermonem Dei, nec sanari desiderat; sed in profundam devenit oblivionem. Deus enim est, qui suscitare valet mortuos. Ægrotanti, ac languenti, tantum loquor, qui sanari vult. Nam ut aiebat Sen. Hip. act. 1.

Precor favorem, fi te, teque ipsam adiuva
Pars sanitatis velle sanari fuit.

Volentibus, & desiderantibus iuxta præscriptum Regulæ quam professi sunt, facilem, suavem & efficacem promitto sanitatem, & integram perfectionem. Est enim iuxta D. Thomæ doctrinam 3. p q. 80. art. 4. duplex medicina, removens morbum, & promovens ad perfectam sanitatem: Prima convenit infirmis, secunda vero sanis. Abusus omnes tollere, erit removere morbum, exerceri iuxta puram Regulæ observantiam reddet perfectam sanitatem cum lucro futuræ fælicitatis. Fortiter eradicare mala semina, rigorem & inviolabilitatem servandi Ordinis requirit, & observationem pro hoc fine stabiliendorum; suaviter perficientur, superveniente unctione Spiritus Sancti per exercitium Orationis, Contemplationis, ac unitivi amoris, quo charismata divina dulcissime gustantur. Hanc medendi artem propono, hanc mirabatur Bernardus super Cant. quando dicebat: *O sapientia! quanta arte medendi in vino, & oleo anima mea, sanitatem restauras, fortiter suavis, & suaviter fortis fortis prome, & suavis mihi.* Et est conforme spiritui P. N. S. Francisci de Paula, qui Prælatos nostros tales esse voluit, ut & Medici sint Evangelici. *Virgam cum manna, ac oleum cum vino, id est, iustitiam cum misericordia, & è contra, in eorum correctionibus provide adhibeant.* Reg. c. 9. Sed quia, neque qui plantat, neque qui rigat; sed qui incrementum dat Deus est, 1. Corint. 3. Neque est volentis, neque currentis, sed Dei miserentis Ad Rom. 9. Ideo ineficax erit mea cogitatio, ineficaxq; infirmantis Instituti sanari volentis curatio, nisi Deus, qui salus est populo, moveat, dirigat velle & perficere pro bona voluntate sua. Hanc precemur, & ipse adiuvet nos.

Digitized by Google

TASSA.

YO Marcos de Prado y Velaſco, Eſcriuano de Camara del Rey nueſtro Señor, de los que en ſu Conſejo reſiden, doy fe, que aviendo ſe viſto por los Señores del dicho Real Conſejo vn libro, q̃ cõ ſu licencia fue impreſſo, cõpueſto por Fray Antonio Ximenez, del Orden de los Minimos de S, Franciſco de Paula, que ſe intitula: *Peritia curationis ſtatus languentis Religioſi*: taſſaron cada pliego del dicho libro a cinco maravedis, el qual tiene cincuenta pliegos, ſin el principio, y tablas, y a eſte reſpeto, y no a mas mandaron ſe venda: y que eſta fe de taſſa ſe ponga al principio de cada libro, para que ſe ſepa el precio a como ſe à de vender. Y para que dello cõſte di la preſente en Madrid a 13, de Febrero de 1645. años.

Marcos de Prado
y Velaſco.

FOl.5.pag.2.lin.24 fi careſacti,dic:*fic arefacti*.fol.6,p.2.l.30.ſer m:,*ferme*.lin 33.curruut,*currant*,fol.15.p.2.l.20.lacem,d.*lucem*.f.22.p.1.l.6.non inſi,d.*non inſi*.f.24.p.1.l.30.in quod eficis,d. *in quo deficit*.f.26 p.2 l.32.velinti,d *velint* f.31. p.2.l.23.adeſo Rrmatſonem,d.*ad Reformationem*.f.36 p. 1.l.30.maiorem, d. *maiorũ*, p.2.l.22.deſſurgit,d.*deſpergit*.l.ult.illuc,d.*illud*.f.38.p.2.l.16. praci pitabitur,d.*præciputabuntur*,f,40.p 1.l.14 Nuncd. d. *Nunc*. l. 15. oceant,d.*doceant*.f.43 p.2.l,11.rehabiliter,d.*rehabilitetur*.f.46 p. 2. poſt ultimam lineam deeſt:*iam capit non apponi vt omnino ſecreta da rentur ſuffragia*.f.60.p.2.l.30.gio.ie,*gionis* f 61. p.2. l.ult. manipuios,d.*manipuli*.f.68.p.2.l.20.rectat,*reſtat*,f.70.p 2.l.11,lubore, *labore*.f.77.p.1.l.27. 1517. 1617.f.102.p.2.l.1.aute,*alter*. f.104 p.1. l.11.peccatur morite.*peccato moritur*.f 105.p.2.l.14.clauſtram iapad,*clauſtrum vagandi*.l 16 damnaturo n,*damnaturum*. f.134 p.1. l,10.etiam,*eam*.f.142 p.2.l.12.congerit, *contigerit*. f 143 p.2.l.8. prouectior,*prouectior*.f.144 p,1.l,22.reperirent,*repererint* f.148. 1. l.6.Cutinam,*utinam*,p.2.poſt l.33 deeſt . 14.*Studia Theologia,& Philoſophiæ*.f.177.p.2.l.4 numera,*munera*.178 p.2 l.33.affectu. *affectu*.f.186,p.2.l.11.ſanctæ,*ſanctæ*,f.198.p.1.l.26.annos,*annuos*.f. 200,p.1,l.22.parce,*pace*.

Concuerda con ſu original. Dada en Madrid a 14 de Febrero de 1645. D.D. Franciſco Murcia de la Llana.

Fœtus ad lucem editos mentis meæ, veluti ineptæ obſtetrices linguam ignorantes Latinam compoſitores, & cudentes deformes reddidere, tot mendis involutos. Doleo, & vt parturiens doleo. Correctione ergo deformitates dele, & iucundiores tibi erunt candide Lector.

Digitized by Google

REGIA FACVLTAS.

AVTHORI suppetit Hispaniarum Regis Facultas per decennium typis mandandi opus inscriptum: Peritia curationis status languentis Religiosi, *sub datis Cæsar Augustæ, die vigesima octava Novembris M.DC.XLII. fidem faciente D. Antonio Hurtado de Mendoza a Secretis Regis.*

CENSVRA EX COMMISSIONE REGIJ Castellæ Senatus per R. P. Petrum Gonçalez Galindo è Societate Iesu.

PARI omnino animi sensu, & satisfactione de mandato celsitudinis vestræ librum, quem R. P. M. Frater Antonius Simonide, emeritus. & privilegiatus Religiosissimi Ordinis Minimorum Professor composuit, quique inscribitur: *Peritia curationis Religiosi languentis instituti*, evolvi diligenter, & expendi quam accuratissime. Operis huius plane mirabilis peritia, Authoris sui non vulgarem, imò singularem in sacris, Scholasticis, Moralibus, Mysticis, expositorijsque litteris periciem, & quam in assidua Sanctorum Patrum lectione, absolutaque Canonum, & Conciliorum notitia sit exercitatus, ipse ostentat. Quamobrem de opere tanto, is mihi in mente residuus hæsit sensus, & iudicium; Nihil prorsus in illo includi, quod puram germanamque fidem, defœcatioremque Theologiam non sapiat, & illustret. Ingentem vero artem, omnique expectatione maiorem prudentiam, qua in tam sublimibus, & claris studijs utitur, prodit curatio. Eius autem Religio sanctiores animi motus, ordinatiorēque zelum tàm Religiosi, tamque instituti sui retinentis ordinis [uti est, fuitque semper Sancti Francisci de Paula sacra familia] dignum filio commendat. Vnde sane prodire debuit aliquando medicina, sive formatio, qua indigebat adhuc, indigebitq; deinceps quilibet ordo, quamtumvis religiosissimus, &

primevi instituti observantissimus: quippe qui constatus ex hominibus, temporumque vicissitudinibus obnoxius, ægre admodum, ac ab omni infirmitate, vel inconstantia rebus humanis adeo nativa, dum in hacce vita degimus mortales, potest eximere. Quibus omnibus manifestè satis, opinor, ostendi totum hocce volumen divinum quemdam spiritum, ideamque compositorum morum continere absolutissimam. Operis materies, & argumentum, peculiaris eius, & novæ rationis, utilitatis, & necessitatis ergo; totius Ecclesiæ gratam animi significationem, & plausum videtur promereri. Siquidem pars eius melior, pulchrior, & sanctior, nempe status Religiosus, illud opus ad pulchritudinem suam retinendam, vel si ullpiam excidisset, vel tantillum, recipiendam desiderabat. Quare celsitudinis vestræ facultate, quam enixè petit eius Author, ut typis mandetur, prodeatque in lucem, dignissimum iudico. Datum Matriti in nostro Collegio Imperiali Societatis Iesu Calendis Novembris 1642.

Petrus Gançalez Galindo.

FACVLTAS ORDINARII.

IMPRIMENDI *librum*: Peritia curationis status langue tis Religiosi, *licentiam habet eius Author a D.D. Francisco Zapata, & Mendoza a Consiliis S. Generalis Inquisitionis Senatus Senatore, Sanctæ Toletanæ Ecclesia Canonico, ac eiusdem in Sede vacante Vicario Generali Matritensi sub datis Matriti 22. Mensis Octobris 1642. attestante D. Andræa de Aguilar Notario.*

Lic. don Franciscus Zapata, & Mendoza.

CENSVRA EX COMMISSIONE ORDINARII per A.R.P.M.Fr. Iacobum Niſſenum Sacri Ordinis Magni Baſilij Profeſſorem.

OPVS hoc: *Peritia curationis Religioſi languentis inſtituti* inſcriptum R.P. M. Fr. Antonio Simonide Minimorum S.Franciſci de Paula Profeſſore, Lectore Emerito, & in Hiſpalenſi Collegio Regente, Authore; mihi ab Illuſtriſsimo D. D.Franciſco Zapata huius Regiæ Curię Vicario, necnon Sanctæ, & Generalis Inquiſitionis à Conſilijs ad luſtrandum, & cenſendum peculiari reſcripto datum, & edictum, attente, avideque perlegi. Nihil in eo contra honeſtos mores peccatum, nihil catholicæ, & orthodoxę fidei adverſum; imó omnia ad amuſim exarata, è quę recõdita SS. PP. penu, & ſupellectili deprompta. Itaque ſi (ut Eccleſiaſtis verbis utar) eſt Monaſtica politia, Religioſus ſtatus *Marcidus, & egens recuperatione*. Ecce iã doctiſsimus Aeſculapius adeſt, ecce *Eccl.11.* orit ur deſiderantibus ſalutem Sol peritiæ, *cuius ſanitas in penna eius*. Quare ut communis lucis uſura fruatur, hæc *Malach* tam bene inſtructa lucrubratio, ex animo cenſeo, ex cor- *3.* de voveo; quod ut cordis, & animi fides teſtatur propria ſubſcripſi manu in S.Baſilij illius Magni Cœnobio Carpetanenſi XV. Octobris, anni M.DC.XLII.

✠ *Fr. Iacobus Niſſenus*

FACVLTAS PRÆLATORVM ORDINIS

DECVRSV temporis facultatem conceſſerunt Authori, *ut libere poſſet typis mandare, tùm librum totum inſcriptum* Idea totius ſtatus Religioſi, &c. *Tùm ſpeciatim eius Quartam partem, cuius titulus eſt*: Peritia curationis ſtatus languentis inſtituti. *Sic Reverendiſsimus Franciſcus à Longobardis Generalis Apoſtolicus indulſit ſub datis Hiſpali 8. Februarij 1634. Sic R.P. Fr. Ioannes Pinna de Cælis Provincia-*

rum Bethicæ Vicarius Generalis ſub dat Hiſpali Kalen. Auguſti 1638. Sic R.P. Fr. Raphael Pizzurnus totius Ordinis Minimorum Generalis ſub datis Romæ 20. Februarij 1639. Sic R.P. Fr. Ioannes Baptiſta Ronca Generalis ſub dat. Romæ XIII. Maij 1639. Sic denique R.P. Paulus Terreño totius Ordinis Minimorum Vicarius Generalis ſede vacante ex aſſenſu Eminentiſſimi Cardinalis Protectoris Ordinis Minimorum ſub dat. Romæ in Conventu S. Andreæ die X Februarij 1643.

CENSVRA EX PARTE ORDINIS PER RR. PP. Fr. Ioannem Hinojoſa, & Fr. Ioannem Ægidium Emeritos Lectores Ordinis Minimorum.

POSTQVAM ſemel de commiſsione, & mandato noſtri R.P. Fr. Franciſci a Longobardis totius Ordinis Minimorum Generalis legere ſum exorſus: *Ideam totius ſtatus Religioſi* à doctiſsimo R. P. Fr. Antonio Ximenez Sacræ Theologiæ Iubilato Lectore, ac Regij Senatus S. Generalis Inquiſitionis Cēſore compactam: ex inde meæ propriæ voluntatis, imò & voluptatis impulſu finem uſque legere ſum progreſſus. Siquidem opus conſpexi plane divinum, dignum Autiore, iam pridem alijs egregijs voluminibus editis longe coruſco Qui non ut ille quondam Philoſophus Plato in concavo Lunę fictitias rerum quaſdam agibilium formavit ideas; ſed veram, realem, atque deificam ſuperficie convexa cœleſtis Empyrei tyrocinium ſumentem ubique terrarum ſpacijs totius temporis ſucceſsione diſuſam penitus explanavit. Volumen quidem cuiuſque hominum ſtatui, ac profeſsionis ſtudio utilitate refertum. Ibi enim quiſque Aclamator Verbi Dei Sacræ loca Scripturæ eruditione divina expoſita mirificé Patrūq; teſtimonijs ſuffulta paſsim reperiet. Ibi Moralis Theologus iuges quæſtiones graves reſolutas offendet. Ibi non minus, qui lectione delectatur Hiſtoriæ compoſi-

tos

tos Annales compendiosè reperi, & cum imeda. Et qui Regularis observantiæ flagrant amore, ibi totius perfectionis doctrina, & exemplis norma exarata sibi proponitur, & tandem, ut uno verbo cuncta complectar tota adest status merito dicta *Religionis Idea*. Rursus commissa iterum revisione qaartæ partis eiusdem Ideæ, per R. P. Fr. Paulum Toroño totius Ordinis *Minimorum* Vicarium Generalem, cuius titulus est: *Peritia curationis status languentis Religiosi* nil inveni, nec invenio Catholicę fidei, aut bonis moribus adversum, imó potius non solum ædificandi, sed & diruti ædificij instaurandi artē conspicio gratissimam. Magna enim dexterpeitate, maiori modestia, & maximo Religionis sanctissimæ zelo radices malorum ostendit, eorum radices evellendi remedia adamussim adaptat. desperatæ salutis spem erigit, documenta pro adepta sanitate recuperata conservanda adhibet. Qua propter dignum censeo opus, ut in cōmunem omnium Religionum utilitatem, communem adeat lucem. Inde enim non tantum status Religiosus fulcietur in Hęreticorum confusionē, sed & tota Christiana Respublica illustrabitur. Datum in almo Moronēsi Cœnobio Calendis Maij, anni 1643.

Fr. Ioannes Hinojosa.

Vtrariæ idem censeo 8. Maij.

Fr. Ioannes Ægidius.

LICENTIA ORDINARII HISPALENSIS.

D. D. Doctor Petrus Angulo Archiepiscopatus Hispalensis Provisor, & Vicarius Generalis facultatem fecit Authori cudendi librum Idea totius status Religiosi sub datis Hispali XX. die Iulij 1638. Attestante Ioanne Alpizcueta á secretis Ministro.

APPROBATIO EX COMMISSIONE ORDINARII Hiſpalenſis quatuor partium Idea totius ſtatus Religioſi.

R. P. Thomas Hurtado Clericorum Regularium Minorum domus Hiſpalenſis Præpoſitus, eximius ſacræ Theologiæ Magiſter, & Lector, & in Hiſpalenſi Generali Academia Veſpertinæ Cathedræ Moderator, Authori Ideæ ſtatus Religioſi.

VEriora Religionis exordia in lucem edere; *pluſquam divinũputo ubi divinant plures, errant non pauci vel deſidiæ inertes, vel temporum obvoluti caligine. Tu & vera carpis, quaſi manu geras; & nova ingeris quaſi manu eripas. Et illud Cant. 7. Domine ſponſo offeras, cui hæc ipſa, quæ tam curatè promis, tam ſtudioſè congeris, tam comptè digeris, anxiè optanti referas* dicens Nova, & vetera dilecte mi ſervavi tibi. *Quæ verba à tè meditatus Seraphin ſcripturæ Lyra ſic exponit; quaſi ob oculos noſtrum proponat opus:* Servavi tibi. Ad honorem tuum ordinavi: Propter quod dicit Salvator: Omnis Scriba doctus in regno Cælorum ſimilis eſt Patri familias qui profert de theſauro ſuo nova & vetera, *ut dum veterata Religionis cumabula, & nova Religionis ornamenta, tamq; in una mœnia cordis inre tibi tot familiarum parentelam abdices; cum tuæ plus induſtriæ, quàm primis erectoribus deberi videantur,* ſicque dolia plena fiunt tibi, *vt Theocritus de quodam aiebat ut cum Paræmia veteri è Gi ſou agtleis. Ea enim ſtili elegantia, eo ingenij ſplendore Religionis flores neſtis maturiores, & nascentes in dies roſas anteẽis. ut perpetuò virentes Domini hortulos ad venuſtatem & ordinem redigas, & Scriba doctus habearis, & parens floridarum credaris familiarum, dũ ad ſui Authores, & tui honorem ſua cuique tempori, & loco officioſa inſeris manu, docto calamo excolis, curata diſponis andagine, ut & inventa noteant, & ordinata niteant: & ex illa iunioris Plinij ſententia omnigenam eruditione plenus habearis, qui lib. 3 Epiſt. 13 ait:* Iovenire præclare, emũtire magnificè interdum etiam Barbari ſolent; diſponere aptè, figurare varie, niſi eruditis, negatum

Cant 7

N. Lyra. Math. 13

Plinius Iunior.

Digitized by Google

tum eſt. *At ipſe ſic ad honorem S a ſi Religionum ſericm ordinas, è primis ſuis fontibus, ut rivulos quoſq; dimanantes, & tot ſæculorum campos circumluentes, nec confuſione lateant, nec latitudine confundantur, ſed in Oceanum immenſum fluant aquis undique notis diſtinctis meatibus, non ſine legentium ſtupore venerabili: nec ſine animarum fructu, cum ob oculos ſibi cernent credentes, hunc perennem Religionum inundantium motum ad virtutum culturam, florum varietatem inducere: & Deo Authore primo indies augeri, ut tetigit Alexandrinus Philo libro de victimas offerentibus, dum ait:* Ex toto humano genere elegit ſibi aliquos præcipuos verè homines, quos curare dignatus vocavit ad ſui cultum, & Religionem ceu perrennē fontem, unde cæteræ virtutes promanant ad fruendū iucundiores nectare, nec minus ad parandam immortalitatem utiles. *Philo Alex.*

Hos fontes aeris præſtantius quam ille Iacob puteos pecori proficuos, ut Chriſti ovile limpidiſſimis ſaciatum undis ad gratiarum pabula ducas: ut Religio vigeat, ut noteant fontes, non putei, qui univerſos virtutum flores irrigant, ut homines hoc nectare tanquam cælites paſcantur: & ad inſtar officioſæ apis, vt cum altero canam.

Liquentia mella.
Stipas, & dulci diſtendis nectare cellas.

Tandemque omnibus paras immortalitatis viam. Tibi etiam quem hoc opus perennare faciet, & contra fatiſcentis temporis iniuriam non minus Æuo, quam Æternitati vivere. Dum proſis cunctis præſia Muſarum Antiſtibus, Religionis ſuggeras ornamenta, virtutes adſtruas.

Vnde commiſſum mihi Aureum ve: è opus a Domino Doctore Petro Anguto Saravia Generali Vicario; & meritiſſimo Hiſpelenſis civitatis, & totius Diœceſis Proviſore, non modo probo, utpote nihil contra fidem tegentem; ſed, & laudo, utpotè plura pro Fidei munimento, pro morum integritate, pro recondita litterarum eruditione, pro privato, pro publico bono detegente. Datum Hiſpali in noſtra Spiritus Sancti domo XV I. Iulij, anno Domini mileſimo ſex centeſimo triceſimo octavo.

Thomas Hurtado Clericus Minorum.

CENSVRA EX PARTE RELIGIONIS.

Approbat A.R.P. Fr. Ildefonſus de Herrera Ordinis Minimorum in Provincia Caſtellæ Studiorum Regens, Provinciæ Diffinitor, & cauſarum Fidei in Supremo Conſilio Cenſor totum Ideæ Opus.

IDEAM totius ſtatus Religioſi elaboratam, apprimè conſertam apprimè enucleatam à R.P. Fr. Antonio Ximenez Theologo eximio Ordinis Minimorum in Provincia Hiſpalenſi, nobis reviſendam commiſit Reverendiſsimus noſter Generalis P. Ioannes Baptiſta Ronca: vidimus opus cũ ſuavitate facilitatem nectens, quibus Religioſus ſtatus ſtans non cadat, ſi ceciderit (abſit) in primevum ſplendorem placidè redeat. Quam bellè extollit utilitates Religioſæ Paupertatis, Caſtitatis, & Obedientiæ! Quam optimè fructus earundem ex pœnitentia, ex victus ſeveritate, ex commoditate vacãdi Deo, & executione divinę voluntatis, executione facili pręceptorũ Dei, ex humilitate, & abiectione, ex eo quod ſit virtutum ſchola, & veriori influxu gratiæ Dei uberiori merito, ex bonis exemplis, ex ope mutua, ſecuritate mortis, & tranquillitate, peculiari Dei cura, & patrocinio!

Cenſemus ergo dignaiſsimum eſſe opus excuſſu: nil contra Fidem Catholicam, nil contra bonos mores cõtinet: imó adhibet ad omnia calcar. Datum Matriti in hoc Conventu Victoriano Ordinis Minimorum, die XVI. Septembris, anno Domini M DC XXX. IX.

Fr. Alfonſus de Herrera Sanctæ Inquiſitionis Conſultor.

EMINENTISSIMO, AC REVERENDISSIMO

Dño D. Bernardino Tit. S. Petri ad Vincula S. R. E. Cardinali Spada, Ordinis Minimorum Vigilantiſsimo Protectori.

STATVM Religioſum ab hominibus obſervandũ (Eminentiſsime, & Præclariſsime Princeps) perſiſte-

re

re ſemper illibatum, nec humana, & labilis conditio, nec temporum iniuria ſufferre valent, quin potius proclivio quamtumlibet perfectum inſtitutum impingũt Minimorum Religio à principio, ut ſtella fulgens matutina in omni Religioſa perfectione in aliquibus, & non paucis Provincijs in eodem decore, primevoque ſplendore (Laus Deo) perſeverat; in alijs autem infirmari cępit obſervantia, non in ſubſtantialibus, ſed accidentalibus, prævijs ad corruptionem, relaxationem ve. Qui integram ſectantur obſervantiam zelantes illam in alijs ennixe remedia ſedulo adhibere optant: principijs enim obſtare oportet, ne convaleſcente languore medicina fruſtra paretur, votis eorum ſpes erecta eſt cum feliciſsima tanti Protectoris ſorte. De his non abre illud Iſaiæ 24. B. 13. dixerim: *Quomodo ſi paucæ olivæ, quæ remanſerunt excutiantur ex olea: & racemi, cum finita fuerit vindemia. Hi levabunt vocem ſuam, atque laudabunt.* verſ. 14: Qui reſidui ſunt obſervantes ad talem Protectorem levant vocem ſuam pro tanto beneficio Deum laudantes. Hi ſunt qui tentationum, & humanæ vitæ labilis concuſione decurſu temporis in Religione, alijs cadentibus, permanſerunt obſervantes: & inſtaurationis avidi, auditis meritis tanti Protectoris clamant levantes voces ſuas: *Exultabunt ab Occidente* [explicant aliqui apud Hectorẽ P.] ut ſit ſenſus: Illi, qui in finibus terræ in Occidentali plaga fuerint, afficiẽtur gaudio, gloriolum nomen de tanto Protectore audientes. Quod, & verſ. 16. explicant dicentes; *A finibus terræ laudes audivimus, gloriam iuſti* ſtantes in Occiduis Religionis finibus, in Hiſpalenſi provincia has audivimus laudes. Prædixit illas S. Baſilius, Epiſt. 52. ad Athanaſium; *Pleriſque aliorum* (inquit) *ſatis habetur, ſi ſibi ipſe quiſque circumſpiciat: at tibi iſtud haud ſatisfacit, ſed tantum geris omnium Eccleſiarum curam quantam eius, quæ tibi peculiariter a Domino noſtro concredita eſt: ita ut nullo, non tempore diſputes, admoneas ſcribas, frequenterque mittas aliquos, qui, quid optimum ſit admoneant.*

Iſai 24. B. 13. & 14.

Idẽ Iſai. verſ. 16.

S. Baſil.

Sic

Sic omnes de te prædicant, sic tanti Bernardini (verissimè Nardi) odor bonus pervenit ad nos. Cum enim generis omnium Minimorum Religionis provinciarum, nihilominus quam propriæ familiæ, observantiarũ nostrarum zelantissimus, ita ut nullo non tempore venientibus ad te aures adhibeas, attendas, audias, provideas, diffinias, admoneas, zelatoresque Superiores erigas, qui quod illibatæ observantiæ Regularis sit procurent. Igitur Minimus ego inter observantiæ zelatores modũ excogitavi reformandi, methodumque composui: *Peritiam quæ curationis* præmeditatus sum, quo facili negotio ammoneati labentis instituti casui obvietur, curatio efficaciter comparetur, & integrata sanitate membrorũ omnium huius mistici Religionis corporis bona valetudo coadaptatio, & pax, ac cõcordia habeãtur. Quod, a quo, nisi a potentissimo, validissimo zelantissimoq; Protectore rectificari valebit. Etenim, & Gentilitia parma, & dignitatis Cardinalitiæ majestas, & nomen, ac cognomen id augurant, & enuntiant.

Nomen *Bernardinus*, cognomen *Spada*, quæ, & ensis dicitur, seu gladius ex utroque latere acutus, ideoque incisivus: quadratque Nardo, de qua Ioannes à S. Geminiano, lib. 3 c. 37. *Nardus incisiva, & divisiva usque ad intima penetrat. Unde, & lapidem frangit.* Per gladium etiam vis, & potestas maxima designatur. Sic Basilius Viegas in Apocalypsim super caput 1. Commento 2. sect. 15. n 4. quartam expositionem illius visionis: *Et de ore eius gladius utraque parte acutus exibat.* Apoc. 1 D. 16. esse dicit ad significandam Christi divinitatem. Quippè qui potestatem, quæ per gladium significatur, vel in ipso ore, idest verbis habebat. Ea enim est Dei potestas ut solo Verbo omnia possit efficere iuxta illud. Ad Hebr. 1 A. 3. *Portans omnia verbo virtutis suæ*, ex eo quod dixerit, facta sunt omnia. Cœlum, terra, mare, &c. Sed Psalm. 32 B 6 magis explicat hanc potentiam Propheta dicens: *Verbo Domini cæli firmati sunt: & Spiritu oris eius omnis virtus eorum.*

Ioan à S. Gemin. Basilius Viegas. Apoc 1 D. 16.

Hebr. 1. A. 3.

Ps 32. B. 6.

Vna eſt Dei poteſtis per quam facti, & firmata ſunt omnia, ſed tres diuinæ perſonæ ſunt operatrices. Dominus Pater, Verbum eius, ſeu Filius, & Spiritus oris eius Sanctus, qui à Patre, & Filio procedit. Hinc cœli creati ſunt, & eadem virtute firmati. Quod, & in parmis relucere dixerim, ubi tres Spatæ exaratę ſunt *Spata* cognomen, ſed tribus in Spatis exprimitur. Conijcio ergo unam eamdemque tuam poteſtatem participatam intcà diuina, quæ eſt una in tribus perſonis, & tamen non plures, ſed una: *Omnipotens Pater, omnipotens Filius, omnipotens Spiritus Sanctus: & tamen non tres omnipotentes, ſed unus omnipotẽs* Poteſtas Spatæ in trib⁹ exaratis, Spatis ſed cognomẽ una tantũ dicit Spatã Bernardinus Spada. *Symbolũ S. Athan.*

Tribus diuinis perſonis Catholica canit Eccleſia illud Reſponſorij ſexti Dominicæ primę Octobris: *Tua eſt potentia, tuum regnũ Dñe, tu es ſuper omnes gentes. Da pacem Domine in diebus noſtris.* Potentia attribuitur Patri: credimus enim in *Deum Patrem omnipotentem.* Regnũ attribuitur Filio. Sic Iſaiæ 9 A 6 dicitur: *Parvulus natus eſt nobis, & Filius datus eſt nobis: & factus eſt principatus ſuper humerũ eius, & rurſus*, v. 7. *Multiplicabitur imperium eius: & pacis non erit finis. Super ſolium David, & ſuper regnũ eius ſedebit: ut confirmet illud, & corroboret.* Et Lucæ 1 D. 32. Angelus ad Mariam de Ieſu aſſeveravit; *Hic erit magnus, & Filius Altiſſimi vocabitur: & dabit illi Dñs Deus ſedem David patris eius: & regnabit in domo Iacob in æternum, & regni eius non erit finis.* Sed quomodo parvulus apud Iſaiam, ſi Magnus ab Angelo proclamatus. Imó, & David Pſ. 94 A. 3 de eo cecinit: *Rex Magnus ſuper omnes Deos?* Qui magnus eſt ab æterna generatione, qua vocatur Filius Altiſsimi, ipſe ſecũdũ tẽporalẽ generationẽ naſcitur nobis parvulus factus homo. Et ut Filius Dei datus eſt nobis. *Sic enim Deus dilexit mũdũ ut Filiũ ſuum unigenitũ daret,* Ioan. 3 B. 16. At Spiritum autem Sanctum pertinet eſſe ſuper omnes gentes inxta illud, Gen. 1 A 2. *Spiritus Dei ferebatur ſuper aquas*, quod concors Sanctorũ, & Patrum ſententia de Spiritu ſancto in-

S. R. Eccl. ſtatim oſſi 10 Dñs 1. Octobr. Symb. Apoſt. Iſaiæ 9 A 6 & 7. Luc. 1 Di 32. Pſ. 94. A. 3 Ioan. 18. 6. Gen 1 A. 2.

intelligitur, qui creationis particeps cum duabus alijs divinis personis, ferebatur, volitabat superiorq; aquis erat, & ex Hebræo, & Syriaco *confovebat* in similitudinem volucris ova calore animantis. Sic in Symbolo Nicæno: *Credo* dicimus) *in Spiritum Sanctum Dominum, & vivificantem. Vivificabat* [ait Ambrosius) *ut novas congereret creaturas, & fotu suo animaret ad vitam.* Sic iuxta illud Apocalypsis 17. D. 15, *Aquæ, quas vidisti, populi sunt, & gentes, & linguæ.* Spiritus Sanctus super Apostolos, & Discipulos Domini descendens consovit, animavit, reformavitque eorum linguas, congregatioq; Ecclesiæ firmata est eius divina gratia.

Hebraica, & Syriaca lec.
S. Ambr.
Apoc. 17 D. 15.

Hæc eadem elogia ex dono Dei in potestate tibi tradita optime Princeps, communicata non incongrue dicemus. *Tua est potentia* cum Patre, ut ex Spata & spatis præmissimus habere gentilitium. Et ideo tuum dicere, efficax reddet opus Reformationis: præcepto nullus resistere valebit, eque volente confirmabitur, perseverabitque. *Tuum est regnum Domine*, quatenus Cardinalitia dignitate condecoraris. De Dei magna potentia ad mortificandum, & vivificandum, ad confirmandum, & infirmandum, &c. Sacra Pagina 1. Reg. 2 B. 8. quasi rationem reddens subdit: *Domini enim sunt cardines terræ: & posuit super eos Orbem.* Orbis universalis, & Catholicæ Ecclesiæ, non ne Cardinales eminentissimi Cardines sunt, ut per ipsos magnalia operetur? Si imperium super humerum, Regem Magnum Filium Dei indicavit Orbem super Cardinales, non ne Regiam dignitatem ipsorum dicemus significare? Principes enim Ecclesiæ sunt, & Reges. Sed quare Magnus, & excelsus cum sis Cardinalis; diminutum, & parvum nomen tibi est: Bernardinus? de Nardo dicit Joannes à S. Geminiano ubi supra: *Nardus est herba modica*, & spicosa cum sit S. Isidorus, lib. 17. Originum, cap. 9. spicam habere parvam dicit, fructiceque esse parvo. Cum autem à *Nardo Bernardinus* diminutum nomen dicimus, iam non parvus, sed parvulus, iam

1. Reg. 2. B. 8

Ioan à S. Geminiano.
S. Isidor.

Digitized by Google

iam̃ non minor ſed Minimus dicetur. Tanta ergo maeſtas, vt Minimorum eſſes Protector coarctari, abreviariique oportuit, ut nos etiam dicere poſsimus: *Parvulus Bernardinus natus eſt nobis Protector, & Filius datus eſt nobis.* Filius ex devotione SS.P.N.Franciſci de Paula, ſed reſpectu Minimitanæ Familiæ quam ſpecialiter ſuper humerum habes, eamque zelantiſsime regere debes, ut *Princeps pacis* vocaberis *Pater futuri ſæculi*: In pace adepta per futura Reformatione Patris nomine gaudebis. Denique ab Spiritu Sancto poteſtatem habes volitandi ſuper aquas Minimitani populi, ut foveas ad prolem recolectionis educandã, foveaſque, ac procrees. Et ſicut Chriſtus D.Math.28 D.18. accepta totius Trinitatis poteſtate, vt ipſe dixit: *Data eſt mihi omnis poteſtas in cælo, & in terra*, addidit conſequenter: *Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti:* quaſi virtutem poteſtatis exprimendo eſſe à Sanctiſsimã Trinitate. Sic tua omnimoda poteſtate, quam accepiſti mittas ad omnes Religionis provincias tales Viſitatores, & Reformatores, qui docere poſsint omnimodam Regularem obſervantiam, perfectionemque introducere ſpiritus, & vitæ Regulę, quã profeſsi ſumus, ad priſtinamque redire ſanitatem ubi languere incepit obſervantia. Per te ergo ſic Religionis reformationi conſulentem, ut Cardinalem Protectorem, quod de Cardinibus terræ, qui Domini ſunt, quod additur efficietur: *Pedes ſanctorum ſuorum ſervabit: & impij in tenebris conticeſcent: quia non in fortitudine ſua roborabitur vir*, 1.Reg. 2.B.9. Obſervantes, zelatoreſque obſervãtiæ tutabitur Dominus offendicula pedum illorum removendo, greſſus rectos obſervabit, ut ad dignitates, utpotè idonei promoveantur. Et impij deformatique conticeſcent in oblivionis tenebris. Nec illorum potentia, & divitiarũ abundantia (quam abrenuntiarunt ad profeſsionem recepti) & ut huius ſæculi filij acquiſierunt, favoreſque eorum induſtria adepti illos corroborabũt firmabuntq; in

Matt.28 D.18.

1.Reg.2. B.9.

M

in prælaturis: sic enim B.V. Mater Dei Lucæ 1. E. 52. di-
Luc. 1 E 52 xit de eodem Domino: *Deposuit potentes de sede: & exaltauit humiles.*

Hoc enim *Spada* cognomen, iuris habet, ut & decernas probos ab improbis, dignos ab indignis. Sic enim gladium illum Apocalypsis: *De ore eius gladius utraque parte acutus exibat* [in quo supra, potestatem intelligebam] Ru-
Ruperto pertus li. 1. in cap. 1. Apoc. accipit pro universali iudicio
Deut 32 F 41. iuxta illud Deuteron. 32. F. 41. *Si acuero, ut fulgur gladium meum: & arripuerit iudicium manus mea.* Vtraque pars acuta *Altera erga bonos. Venite Benedicti Patris mei, percipite regnū.*
Mat. 25 cap 34. *Hoc namq; dicto* ait Rupertus) *gladius eius ita carnes devorabit, ut iam non sit caro, & sanguis, sed sint omnes eorum modo carnis, & sanguinis corruptione expoliati, miroq; modo, permanente natura in alteram gloriam permutati ad dexterā collocati: alio vero acutolatere ad sinistram ponet reprobos: Ite maledicti in ig-*
Mat. 25 D. 41. *nem æternum*, Matth. 25. Sic separati boni, & mali unusquisque pro meritis in locum ibi suum, boni in requiem, & pacem in conspectu Dei beatificantis illos, mali vero in oblivionem æternam Dei præsentia privati. Sic iudicio tuo uno acumine Spatę de Religione benemeritos ad regnum prælatiæ vocabis, quatenus separatos â conspectu, & consortio discolarum, iam caro, & sanguis in eis non sint, sed mere spirituales facti propter exercitia, & observantias regulares, stante adhuc natura, dum hac fruuntur luce, quasi in statum gloriæ, & tranquillitatis vitam degant. Discolas vero ipsos depones, segregatique maneant, scisi, & divisi a bonis, altera gladij parte acuta sic decernente sic iudicante, donec ad se reversi in frugem bonam proficiscantur.

Eccl. 34 c. 19. Cornel. Iansen. Quid ampli? Si huic oblationi, votisq; nostris annueris vero Protectori Deo efficieris similis: de quo Ecclesiasticus, c. 34. c. 19. & 20. *Protector potentiæ, firmamentū virtutis.* Iuxta fra lim Hebraicā explicat Cornelius Iansenius: Protector potens, & firmamentum robustum, & forte. Protector, qui instar clypei defendes opus, & nos a malo fir-

firmamentum, quia tibi turo inniti licet, & firmari ad fortia designanda: *Tegumen ardoris, & umbraculum meridianum*, quia ardor linguæ invehentis, quæ inflammat rotã Nativitatis nostræ sub tali umbra, nec opus, nec Autho rem uret: *Deprecatio offensionis, & adiutorium casus*: offensionis, non quæ peccato fit contra Deum, sed offendiculi, quo impingamus. Vnde ex Græco Cornelius Iansenius *Custodia ab offensione*. Sic preces audiens nostras liberabis, & custodies nos ab offendiculis. & impedimentis cursũ nostrum impedire, & officere conantibus: *Et adiutorium contra casum*, hoc est ruinã observantiæ; & religionis lapsum: *Exaltans animam*, Religionem ad culmen suæ puritatis evehendo, & suscitando. Et si quæ sunt deformata, & infirmata: *Dans sanitatem, vitam, & benedictionem*. Sanitati restituentur, hac Peritia curationis applica, in vitam multorum meritorum per exercitia virtutum, & benedictionem ad vitam æternam consequendam. Vale as, & vivas felix.

Eminentissimæ, ac Reverendissimæ Dominationi vestræ obsequentissimus, & humilimus filius, ac servus

F. Antonius Ximenez.

PREFACIO AD LECTOREM.

IN Lucem editurus, candide Lector, *Peritiã curationis languentis Status Religiosi* conatus sum totis nisibus fundamenta præmittere solidissima, quibus velut in speculo, experientia magistra per omnia tempora ab Orbe condito discurrendo videre posses, & status Religiosi originem, & supervenientes morbos, curationes adhibitas, sanitatem sæpius restitutam, incremẽta inde sequuta, ex quibus veluti principijs liqueret nostra conclusio. Hæc demonstrat satis laboriosum Opus: *Idea totius status Religiosi, ex Vetere, & Novo Testamento concepta, &c.* A me compositum; Barchinonem missum, iam prælo mandandum, sed rebellionis occasio orbavit me fine optato. Etenim ianua omnino clausa mihi est inibi intentum prosequendi. At desiderio flagrans quam cito subveniendi languoribus; aliunde timens ne me viam omnis carnis progredientem in senectute constitutum Orcus expilet, Quartam totius operis partem in lucem hic edere: Totum Opus non, quia paupertas infima deprimit, dispendioque temporis me expenerem, quando brevi timeo metam pervenire. Conor igitur, quale quale illud sit tibi dare. Nec ingratum tibi fore existimo, quandiu perfectum totale opus typis mandare nequeo, tandiu tibi summatim referre trium partium omissarum, detentarum ve argumenta. Et sunt quæ sequuntur.

PRIMA PARS IDEÆ

DE ORIGINE STATVS RELIGIOSI A Creatione Mundi: & qualiter usque ad Christum Salvatorem nostrum vigueric; colapsus, instauratusq; fuerit, Sacra testante Pagina.

Continet Tractatus Quatuordecim.

TRAC.

TRACTATVS PRIMVS.

PRIMO FVNDATVS RELIGIOSVS STATVS

In Empyreo Cælo, obſervatus ab Angelis in tribus Hierarchijs, novemque illorum ordinibus, è quibus aliqui lapſi.

Continet Decem, & ſex Articulos.

PRIMVS. Cœlum Empyreum creavit Deus abinitio, ut Regiam domum, & thronum ubi ſuam oſtẽderet gloriam: quodque ſtatim replevit Angelis II. An ſint Angeli, quando, & ubi creati? III. Natura, & ſubſtantia Angelica deſcribitur: & quomodo ad imaginem, & ſimilitudinẽ Dei magis quam homo? IIII. Fuerunt Angeli creati in gratia, necnon, & homo: & quare in primo inſtanti creationis, peccare nequiverint Angeli? V. Fundatur primó ſtatus Religioſus in Empyreo clauſtro ſub uno Præſule *Filio* Dei Incarnato in vita Communi ab Angelis obſervanda, in Paupertate, Obedientia, & Caſtitate, in iugiq́ue Dei preſentia. VI. Magna, & ingens Angelorum multitudo, non confuſa, ſed ordinata ſub tribus Hierarchijs, in novemq́; Ordines diſtributas, eorumq; nomina appropriantur. VII. Prima Hierarchia, eiuſq́; Ordines, Seraphim, Cherubim, & Thronorum deſcribuntur: & obſervantiæ Religioſæ ipſorum. VIII. Secundę Hierarchiæ Ordines, Virtutes, & Poteſtates deſcribuntur: corumque exercitia. IX. De tertia Herarchia, Principatuũ, Archangelorum, & Angelorum. X. Qualiter ſimpliciſsimus, divinus, & obſcurus radius multiplicetur in Herarchiarum ordinibus illuminatis? Et quid ſit Superiorem, Angelos inferiores purgare, & illuminare? XI. Tempus Approbationis, ſeu Novitiatus ante Profeſsionem Religioſi ſtatus habuerũt Angeli; boni mãſerunt in ſuis ordinibus; mali expulſi, & eliminati Cælo, in malo confirmati! XII. Mali Angeli, quomodo vincti à bonis, & habitu gratiæ Religioſæ exuti, expulſi à Cõgregatione bonorum? XIII. In Dæ-

monibus expulsis manent tres Hierarchiæ, & novem ordines sub Lucifero eorum Præsule. Qui, etsi natura boni, congregantur in deformitate malitiæ, in odium Dei, & hominum. XIV. Clausura deformatæ Dæmonum Societatis perpetua est, Infernus, & ad tempus aer caliginosus. Finis exercitiorum pravorum est ipse Lucifer, cui uniantur animæ damnatæ matrimonialiter. XV. Societas Apostatica Dæmonum sectatur cultum á Deo vero impedire, gentes, & regna turbare, ac frangere Obedientiam, Paupertatem, & Castitatem. XVI. Observantiæ, quibus Dæmon similis Altissimo conatur esse; sicut ille in salute, ita ipse in perditione hominis: & in Dei blasphemijs damnata Societas exercetur.

TRACTATVS SECNDVS.

DE ECCLESIASTICA HIERARCHIA, VNDE homines, non Angeli, assumpti ad reparandas Angelorum ruinas.

Habet Articulos quinque.

ARticulus Primus. Sanguine Christi efficiuntur electi ex omni hominum conditione participes gloriæ Angelorum, & non ex voluntate humana, nisi divino iuvetur auxilio. II. Plures beati homines quã damnati Angeli, abundantioremque beatitudinem adipiscentur. Et quare non Angeli redempti post lapsum, nec alij de novo, sed homines assũpti ad Sedes cælestes? III. Ab Ecclesiastica Hierarchia assumũtur homines ad Cælestes sedes occupãdas: Vbi quid illa sit? quod eius principium, quis Author, quot Ordines, ut est visibilis, & quomodo Cælesti similis? IIII. Hierarchiæ, & Ordines Ecclesiastici, tám eorum, qui purgant, illuminãt, & perficiunt, quàm eorum, qui initiantur, & maxime Monachorum, omnium maximus, Angelis similis. V. Quivis homo Fidelis cuiuscunque status per internam gratiam, cuiusvis Angelico Ordini annumerati valet. Et quomodo hoc impetrabit?

TRAC-

TRACTATVS TERTIVS.

DE FELICITATE STATVS RELIGIOSI IN Paradiſo. Vnde Homo miſerabiliter lapſus, merito expulſus.

Continet Articulos ſex.

ARticulus I. Paravit Deus terreſtrem Paradiſum voluptatis tanquam Clauſtrum Religioſum, in quo collocavit hominem, ut ibi cęleſtis Paradiſi Angelorum conſimilem vitam ageret. II. Formavit Deus Adam extra Paradiſum, & in ea ex Adam Evam, dum contemplationi cæleſti ſoporatus vacaret. Ambobus etiam in inſtanti creationis data eſt Originalis Gratia Sanctificans. III. Primi Parẽtes creati ſunt in habitu Religioſo tàm mentis, quàm corporis, qui non veteraſceret. Datũ eſt tempus approbationis: Magiſter Novitiatus erat ipſe Deus, qui docuit exercitia Religioſa Angelorum æmula. IIII. Regulam Religioſam legis Naturalis dedit illis Deus: & ordinavit obſervari Obedientiam, Paupertatem, Caſtitatem, Quadrageſimalem vitã, Fraternam, Charitatem, & alias obſervãtias. Et qualiter ſi Adam non peccaret conciperentur, naſcerentur, & educarentur poſteri in ſtatu fæliciſsimo Innocentiæ. V. Invidia Serpentis decepti Parentes fregerunt Obedientiam, Paupertatem, & contra Caſtitatem ſenſerunt motus: deciderunt a felicitate Originali & meritó Angelus Domini expoliavit eos habitu Religioſo, quo cõdecorabantur. VI. Ipſo facto per ſententiam latam privati ſunt Parentes vita, & donis Innocentiæ, Ferendam autem Mulieri, Serpenti, & Adam dedit Deus, præmiſſa iuridica inquiſitione, & re convicta. Ejiciuntur è Clauſtro Paradiſi Religioſo.

TRACTATVS QVARTVS

DE INSIGNI REFORMATIONE STATVS Religioſi per Primos Parentes pœnitentes & per Coadiutores ſucceſſores uſq; ad tempora Noe deque corruptionibus multis.

Continet Articulos decem.

Articulus I. Dempta Reformatione Religionis per

Christum, excellentissima omnium fuit á Parentibus santissimis Adamo, & Eva: qui eximia de peccato pœnitẽtia mortem æternam evaserũt. Et Magistri facti sunt & Doctores suæposteritati cultus Religiosi Dei & scientiarum.

II. Parentes Primi in signum Pœnitentiæ induti sunt cilicijs usque dum Dominus induit eos habitu Religioso mortificationis. Adam revelata sunt mysteria, quæ meditabatur, cõtẽplabatur altissimè, offerebat sacrificia interna & externa. Quæ omnia pro status indigentia & revelavit, & docuit filijs & successoribus suis necessaria ad salutem.

III. Quindecim annis lugent peccatum permanentes Virgines, quę Domini sunt cogitantes: iusu divino vtũtur Matrimonio: multos habent filios qui Religionem profitentur; sed Caim primus relaxat, Abel verò piè observat.

IIII.

Digitized by Google

IIII. Oblatio exterta Caim irreligioſe, aut nulliter facta diſplicuit Deo; Abelis è contra placuit.

Caim tactus invidia machinatur Abeli malum. Deus munus Prædicatoris gerēs diſſuadet. Occidit immaniter Abelem Caim, quomodo, & ubi? Lugent amare Parentes fratricidium, & religioſe funus perficiunt.

V. Extorquet Dominus miſericorditer confeſsionem patrati delicti â Caim, ipſe negans convincitur: damnatur, & maledicitur. Decedit deſperatus, perditiſſimam agit vitam. Habet copioſam prolem, erigit civitatem, & clauſtrum; ubi deformati Religioſi vivunt. Obedientiam, Paupertatem, & Caſtitatem frangentes.

VI. Primus poſt Adā inſignis Reformator Seth loco Abelis datus, imaginem Dei ab Adamo deformatam illuſtravit, cognominatus eſt Deus, & filij eius, ob inſignem religioſitatem Filij Dei dicti ſunt. Sacras divini cultus laudes, & hymnos inſtituit: & ab hominibus ſeparatus Monachalem agebat vitam.

VII. Enos filius Seth Coadiutor reformationis Religioſæ ſpecialem modum invenit Divini cultus in nomine Domini. Deificam formam vivendi inſtituit, & ſectatores eius vocabantur Enoſei, reformatos Religioſos adumbrabant. Sequitur Cainam, qui addidit actioni Contemplationem, & prædicationem Mendicantium.

VIII. Malaleel, & Iared Reformatores ſtatus Religioſi, ſed Henoch celeberrimus, qui, & Propheta Magnus obſervantias ſummæ perfectionis exemplo ſuo docuit, & libris conſcriptas reliquit. Translatus eſt ubi vivens adhuc vitam colit Monaſticam. Moriuntur Parentes Adam & Eva.

IX. Impietas, & deformatio Religionis in linea Caim uſque ad Lamech; Pietas, & Reformatio in linea Seth uſque ad Noe. Vbi qualiter reformaverint Mathuſalem, & alter Lamech. Filij Seth permixti cum filiabus Caim, deformati, & execrabiles valde.

X. Gigantes peſsimi impietatem colebant; Gigan-

teo virtute Religionis, ſpecimen veluti perfectionem Clericalem tenebant. Crevit impietas, punitiones aliquas applicat Deus. Corrumpitur omnis caro, non proſunt monitiones, & minæ Dei, nec Noe prædicatio. Punit per generale Diluvium omnes homines, demptis animabus octo: & animalia, demptis aliquibus.

TRACTATVS QVINTVS.

De Secunda Mundi ætate poſt Diluvium uſq; ad Abrahami nativitatem, deque egregia Reformatione per Noe & Noemam vxorem eius, nec non per eius ſucceſſores: ac etiam de Reformationibus ſtatus Religioſi.

Continet ſeptem Articulos.

Articulus Primus.

SIngularia encomia ſecundi Parentis generis humani Noe, Noemæ uxoris eius, Sem, & Iaphet, qualia Religionis Reformatores decebant. Cham aliquando bene educatus, ſuperſtitionis, & irreligioſitatis ſectator fuit.

II. Approbationis exercitia in Arca, & ab hominibus, & á brutis vita Communis, Obedientia, Paupertas, & Caſtitas obſervata. In columba Obſervantes; in corvo deſerentes Odedientiam deſignantur. Ibi varij gradus ſtatus Religioſi, & etiam vitæ ſpiritualis.

III. Poſt annum Novitiatus Holocauſtum offert Noe: & omne humanum genus profitetur Fidem Catholicam per Chriſtum venturum. Noe verò, & Noema ſtatum Religioſum, maximè Cælibatũ profeſsi ſũt per mutuum cõtractum: ex quo uſque ad nos in Eccleſia Dei perſeverat.

IIII. Poſt Fidei profeſsionem Sanctus Noe filijs tradidit præcepta obſervanda. Sedulus de divino cultu, ſegetes, terram colendo, ad ſacrificia carpit, & vinum adhibendum Domino. Caſu inebriatus, irridetur à Cham, reveretur à Sem, & Iaphet. Ille maledicitur, Religionẽ

deſe-

deſerens; hi benedicuntur pietatem colentes.

V. Non habens Noe filios, niſi tres, eis diviſit regiones Orbis terrarum: copioſas videt generationes. Succeſsit in Summo Pontificatu Sem, qui & Melchiſedech dictus Sacerdos Dei Altiſsimi, Patriarcharum Pater, Chriſti typus, Magiſter, & Doctor ſcientiæ, & pietatis.

VI. Multiplicatas gentes per centũ annos urget Noe dividi. Nemrod nepos Cham ſuſcitat viam Caim peſsimam: ſeducit multos per triginta annos, ædificat ſuperbè civitatem & turrim in campo Sennaar. Fœtor eorũ aſcendit ad aures Domini.

VII. Peccatum ædificantiũ Turrim iudicialiter punit Deus, confundendo communem linguam maternã manentem in ſola familia Heber. Fuit univerſale ſupplicium, etiam bonis, ſed miſericordia plenum. Caſtigati, adhuc non emendantur, ſed in idololatriã, Magiã, aliaque crimina prolabuntur.

TRACTATVS SEXTVS.

De Magno Reformatore, & patre Religionis Abrahamo, de eximijs eius virtutibus, & Obſervantijs Religioſis, deque malo eventu eorum, qui ab eo, & Regula per eum habita recedunt. Punitiones tranſgreſſorum.

Habet Articulos tredecim.

ARticulus Primus. Inundante in Mundo ſuperſtitione, in ſola domo Thare ſalvatur vera Religio. Pro ea certat Abraham: ipſe & Aram igni traduntur, liberatur unus; conſumitur alter. Vocatur à Deo, dat Religioſis ad perſeverandum exemplum, Abraham; Imperfectorum exemplum Thare & Nachor filius eius.

II. Patres Abraham, & Sara commendantur valde ex nominũ mutatione: atq; ambo Reformatores Religionis. Tria erexit Altaria Abraham, & trima obtulit animalia, & aves tres in fœdus & pactum graduum triũ vitæ ſpiritualis & Religioſæ. III. Ad centeſimum annum data eſt Regula perfectionis poſteris tradenda,

de Præſentia Dei. Et ipſe tunc perfectus genuit Iſaac, veri Iſaac Chriſti typum. Semper in perfectis inventa eſt, & invenietur practica huius Regulæ.

IV. In Ægypto, non ſolum naturalium ſcientiarum ſed & veræ Fidei, & Religionis magiſterio ſanctus Abraham redijt Bethel, ubi religioſe vivit, & in Mambre docuit: Hoſpitalitatem exercuit, ut ad veram Fidem credentes reduceret: treſque Angelos meruit hoſpitari.

V. Angeli, ut Fratres Mendicantes ad oſtium Tabernaculi Abrahamo alte contemplanti, & ſedulo hoſpitanti revelantur, & credit Trinitatem Divinam, Verbiq; Incarnationem. Commendatur Sara, tum de pio opere, tum de fide promiſſionis.

VI. Pro Redemptione Captivorum Abraham Ordinem inſtituit Equitum, qui s vocavit Torquatos inſignitos fide, & thelera Crucis Chriſti Ieſu. Quibus ſtipendium dare permiſit; ſibi nullo rerento Evangelico more. Pro quo à Domino mercedē magnam nimis accepit.

VII. Sine Magiſtro, provectus Magiſter Abraham. Pro augmento fervido Religionis pergit Geraris. Plantat nemus pro inſigni Reformatione; in quo variæ plantæ, & gentis, & virtutum. Naſcitur Iſaac, & cum eo creſcit vita ſpiritualis, & ſtatus Religioſus.

VIII. Deformati Religioſi ejiciantur, & recedant cum Iſmaele mortificato, & Abimeleh correcto, ne obſervantia Iſaac lædatur ineatur fœdus plantādi nemus inxta puteum, & reformatio ex electis viris, iuxta intellectum Regulæ degentibus.

IX. Fœdus Reformationis ſupponit fœdus Profeſſionis per emiſſa vota: cuius ſignum Habitus eſt Religioſus ſicut Circumciſio antiquę Religioni, Abraham tradita. Quę in nobis manere debet, nō quoad carnis præputium, ſed quoad Spiritum. X. Tentatur Abraham: exemplum fidei, & obedientiæ dat, paratus offerre filiū in Holocauſtum: & filius in obediendo. Et quare dicatur

tur ostendi ex hoc Timor Dei, & non aliæ virtutes.

XI. Gesta Abraham in immolãdo Isaac, mysteria Trinitatis, & Christi meditanda continent Virtutes ad componendum statum Religiosum, qui relucet maximè in empta sepultura Saræ ad emittenda essentialia vota. Imitatores fuerunt Isaac, Iacob, Ioseph, & erunt quotquot per festi fuerint usq; in finem sæculi.

XII. In declinatione Loth ab Abraham intelliguntur Religiosi deficientes à Regulari Observantia: & separantur ad laxiorem vivendi modum, in quo perfecti non erunt: observantes verò relicti in sua observantia ditabuntur virtutibus.

XIII. Non prodest Oratio Sancti Funditoris, vbi Religio ita decidit, ut boni pauci relicti, exemplo, & prædicatione non valent illi prodesse, imò terribiliter vexantur. Extinguatur eiusmodi corrupta Religio, sicut fœtida Sodoma igne fœtido deleta est.

TRACTATVS SEPTIMVS

De statu Religioso in Lege Scripta tradito Moysi à Deo pro Nazaræis.

Continet Articulos quatuor.

Articulus I. Reformatur Populus per Legem Scriptã, & statuuntur speciales Observantiæ pro speciali Religione Nazaræorum. II. Leges Nazaræorum, & qualiter eis conveniret in Lege esse veros Religiosos. III. Separatio à terrenis, & mira abstinentia Nazarę orum, nostrorum Religiosorum doctrina sunt. IIII. Qualiter non pollui; sed sanctificari debeant Nazaræi: & nos Religiosi spiritualiter facere debemus.

TRACTATVS OCTAVVS.

De statu Religioso sub Cinæis: qui & Scribæ, & Recabitæ dicuntur. Vbi de mulieribus Deo dicatis.

Cõtinet Articulos tres.

Articulus I. Ordo Cinæorum, exercitia illorum Religiosa: & eorum Pater, ac informator. II. Instauratur status Religiosus per Cinæos: inter varias Populi corruptiones per-

pēr ſeverāt. Floret uſque ad tempus captivitatis Babyloniæ, ſub nomine Rechabitarum, imó uſque ad Chriſtū Dominum. III. De mulieribus Deo dicatis uſque ad ad ventum eius in carne.

TRACTATVS NONVS.

DE CORRVPTIONE POPVLI IN VERO DEI cultu; de ſupplicijs tempore Eliæ & Eliſæi: ac de Ordine Filiorum Prophetarum ab illis inſtituto.

Continet Articulos octo.

ARticulus I. Corripit Populum Deus idolis ſerviẽtem per Prophetas ſuos Eliam & Eliſæum: & qui fueriut iſti? II. Fundatur ordo Filiorum Prophetarũ à Sanctis Elia, & Eliſęo in ſacro Carmeli monte. III. Filij Prophetarum obſervantias habuerunt renũtiationis bonorum, Paupertatis in particulari, & in communi, Caſtitatis & Obedientiæ. IIII. Sex aliæ obſervantiæ filiorum Prophetarum: ſcilicet, Cantus divinarum laudum, Vigiliæ, Meditationes, Amor proximorum, labor manuum, & vita Communis Cænobitis propria. V. Silentium, oratio Mentalis, Ieiunium & abſtinẽtia á carnibus, piſcibus, & vino. VI. Aliæ ſex obſervantiæ: Cubare in duro pavimento, dormire cum habitu, pedeſter ambulare, vita Eremitica, ſeorſim habere manſiunculas, nullis ſuppellectilibus ornatas. VII, Duæ ultimæ obſervantiæ, Collatio, ſeu conferentia vitæ ſpiritualis, & tranſgreſsiones Regulæ non relinquere impunitas. VIII. De habitu Religioſo, Zona & baculo Filiorum Prophetarum.

TRACTATVS DECIMVS.

POST INSTAVRATIONEM RELIGIONIS per Eliam, Populus ſæpe collapſus, ſæpe per Prophetas correptus ſæpe punitus, captivitate Septuaginta annorum pœnas dat.

Continet Articulos tres.

ART. I. Reges Iuda & Ieruſalem corrumpunt Populum per Idololatriam, viſitãtur à Domino per capti-

captivitatem gentis, & ablationem Sceptri.

II. Igne comburuntur tota Ieruſalem & Templum. Occiſis multis reliqui ducuntur in captivitatem Sabbatizatur terra, ceſſant veri cultus exercitia Religioſa.

III. Inſtante Septuaginta Captivitatis annorum ad impletione, conſolatur Populus in ſpe, non ſolum inſtaurationis Civitatis, & Templi, data ſibi libertate, ſed perfectiſsimæ inſtaurationis totius Religionis, & gẽtis per Chriſtum Dominum, adimpletis Septuginta hebdomadibus.

TRACTATVS VNDECIMVS.

DE REDVCTIONE POPVLI E CAPTIVItate, & reædificatione Templi Ieruſalem per Zorobabelem, & Ieſum Ioſedec.

Continet Articulos tres.

ARtic. I. Cyrus Perſarum Rex facultatem dat filijs Captivitatis libere redeundi in Patriam: & Zorobabeli, ac Ieſu ædificandi Templum in Ieruſalẽ: quod impedierunt Samaritani.

II. Hortatu Aggęi, & Zachariæ Prophetarum reædificatur Templum. Darius Rex reſtituit vaſa, & Regijs ſumptibus iuvat.

III. Lęta & celebris dedicatio Templi: & prouiſsio eiuſdem magnificentiæ & gloriæ, tẽpore Chriſti, maioris, quàm tempore Salomonis.

TRACTATVS DVODECIMVS.

DE INSIGNI VISITATORE, ET REFORmatore Populi Dei, Eſdra Sãctiſsimo, in Lege & bonis moribus.

Continet Articulos ſeptem.

ARtic. I. Artaxerxes Rex elegantiſsima forma literarum conſtituit Eſdram Viſitatorem Ieruſalem.

II. Acceptis literis Patentalibus, Eſdras diſponit, & facit iter ad viſitandum Religioſis obſervantijs.

III. Inquirit Eſdras, panduntur delicta, prædicat ad Populum: & magna dextereitate reducit voluntarie & efficaciter ad pœnitentiam.

IIII.

Digitized by Google

IIII. Conveniunt populi in cor unum ad audiendas concliones, & ad omnia præcepta Legis se iuramento astringunt. Confitentur quater in die peccata sua: exercitijs Religiosorum incumbunt in nostram informationem. V. Sapientissimus Esdras universam Scripturã Sacram restituit, novos characteres invenit, Christum adumbrans, verum Instauratorem, & Reformatorem Religionis. VI. Cœlitus revelati sunt Esdræ quatuor super ducentos libri. Ex quibus septuaginta secretiorem Sapientum sensum continent Mysticę Theologiæ. Vbi quid de Kabala? VII. Sacerdos Esdras vitam ducit solitariam, cum exemplo mirę Abstinentiæ, & mortificationis, qualis verum Reformatorem decebat. Reprehenduntur mali Pictores deformantes Religionem.

TRACTATVS TERTIVSDECIMVS.

De Reædificatione murorum Ierusalem per Nehemiam, Clausurã [illegible] leges, ac exercitia status Religiosi adumbrante.

Continet articulos duodecim.

Artic. I. Nehemias Legatus Regis Artaxerxis ad reædificationem murorum, cum facultate cedendi ligna. Vbi qualiter Reformator Religiosus opem Virginis Mariæ procurare debet. II. Considerat Nehemias, qualiter reędificandi muri (Christi gerens typum) Instruitur Reformator, qualiter pręmeditari debeat omnia ad verã, perfectamq; status Religiosi instaurationem. III. De primo muro (qui est exterior) ubi de Fide, sub qua Fideles, de Obedientia, sub qua Religiosi, & de via Purgativa, sub qua incipientes viam perfectionis. IIII. De Secundo muro (qui est medius) ubi de Fide Theologica, & voluntaria Paupertate, & de via illuminativa; in qua status Proficientium in perfectione. V. De Tertio muro (qui est intimior) ubi de Charitate perfectissima, & voto essentiali Castitatis: intra quem habitant Contemplativi perfectæ viæ vnitivæ. VII. Murorum Ierusalem, & Babylonis diversitas: isti dilapidandi: ut illi erigantur: & in Reforma-

Reformationc Religiosa, abusus pa is fictæ auferendi.

VII. Convocat Nehemias ædificatores murorum, incipit Summus Sacerdos & fratres, quia convenientes ad Reformationem Summi Pontificis interventione debent impetrare: & nomina omnium cooperantium fundationem erunt in libro vitæ.

VIII. Prosequitur murorum ædificatio: & observãtur aliqua pro Instauratione perfecta status Religiosi.

IX. Completur reædificatio murorum, & ponuntur valvæ muris, & Ianitores vigilantes: quia muris legum Instaurationis status Religiosi adhibere debet Reformator vigilantissimos Custodes; maximè, ne quis indignus admittatur ad Congregationem.

X. Tria impedimẽta opponuntur ædificationi murorum; quæ Nehemias sapienter & valide retundit. Docetur Reformator omnes contradictiones Reformationi faciendæ vincere & superare.

XI. Fundata Civitate Populus iuravit servare legẽ. Assignantur habitores singulis Vrbibus. Dedicaverunt Civitatem Domino. Sic stabilita Instauratione Religionis, qualiter eligendi cultores, ut pusillus grex crescat in magnum XII. Efferbuit, & corrupta est Observãtia, absente Nehemia. Regreditur, visitat, & instaurat. Recensentur causæ relaxationis, adhibentur remedia: & verus Reformator Christus prædicitur.

TRACTATVS QVARTVS DECIMVS.

DE MACHABÆIS MILITARES ORDINES adumbrantibus: necnon & Martyres

Continet Articulos septem.

ARTIC. I. Propter Sacerdotum ambitionem corrumpitur Populus, persecutiones tyrannicas patitur. Occasionatur reformatio Sancti Martyrij nostrum legis gratiæ adumbrantis. II. Suscitat Dominus Mathathiam & filios ad reformandum Populum, ut typum Christi & discipulorum. Castigat prævaricatores: convocat habentes Zelum Dei: init pactum moriendi pro universa Fide, quam propugnare statuunt.

III.

III. De cognomine Machabęorum: & qualiter per illos intelliguntur Confessores Fidei, & Ordines Militares.

IIII. Per quinque nomina fratrum Machabæorum intelligitur perfectissima Christi instantatio per Apostolos, Prophetas, Evangelistas, Pastores, & Doctores: & tales debent eligi Reformatores.

V. Profligatis hostibus sancti Machabæi renovaverunt Sancta, & posuerunt Sacerdotes sine macula. Sic superatis tentationibus, & difficultatibus, in Reformatione ponēdi sunt Prælati observātes, amotis discolis.

VI. Renovatur Altare, secundum quod erat prius: & perfecta instauratio status Religiosi debet esse secundum Regulam, & pristinas Observantias. Reprehenditur proprietarius.

VII. Continuatio Sacerdotum Summorum, & Ducum Populi usque ad adventum Iesu Christi, veri totius Religionis Instauratoris.

SECVNDA PARS.

DE STATV RELIGIOSO A DEO FVNDATO & in Lege Gratiæ à Christo Domino perfectissimè instaurato: abeodemq; & ab Apostolis & Discipulis diligentissimè observato, & Ecclesiæ Primitivæ tradito.

Continet Tractatus quinque.

TRACTATVS PRIMVS.

In hoc Tractatu agimus de statu Religioso secundum se, & de votis & Regula, per quod stat: vbi de eius Authore.

Continet articulos septem.

I. Quid sit status Religiosus: & in quo distinguatur ab Episcopali? II. Vnde sumatur diversitas status Religiosi: & qualiter iudicari possit, quæ Religio sit perfectior, & strictior alijs? III. Quid sit Regula, & qualis necessaria ad statum Religiosum, & Professio faciens Monachum. IIII. Vtrū vota, quibus status Religiosus firmatur, necessario debeāt esse ex natura rei solemnia; an verò sufficiant simplicia. V. Religiosus status semper consti-

terit

cerit votis solẽnibus, an simplicia suffecerint. Et an antiquitus irritum fuisset Matrimoniũ â Monacho contractum. VI. Antiquitus Monachorum Paupertas nõ abdicabat dominium bonorum, sed usum; secus autem in nobis, qui in particulari utroq; priuamur. VII. Author status Religiosi, & principalis Instaurator est Christus Dominus, qui verè emisit vota Religiosa, necnon & Apostoli, & quare hi non dicantur Monachi, sed Apostoli.

TRACTATVS SECVNDVS.

De præcipuis mysterijs vitæ Christi Domini ad perfectam Instaurationẽ status Religiosi conducentibus, vsq; ad eius prædicationẽ.

Continet Articulos septem.

PRimus. Promissus est Christus Dominus Instaurator pręantiquis Patribus statũ Religiosum, qui inundaret universum mundum. II. Claustrum Religiosum uteri Virginei ingreditur Christus: accipit habitum, & observantijs Religiosis exercetur, maximè Obedientia. Indicit Monachorũ signiferum Ioannem. III. Nascitur Christus præfixo tẽpore, experitur paupertatem, obedit Legi Circumcisionis, sanctificat Pastores, & Magos: dat normam Martyribus, Ordinibus Redemptionis captivorũ, & Societatis Iesu. IIII. Præsentatur in Templo: Maria, & Iesus exercent observantiam Obedientiæ: ratam facit solemniter Professionem & vota Christus Dominus, quæ in vtero Matris emisserat. V. Fugiunt Ioseph, & Maria portantes Puerum in Ægyptum, sedulam servãtes obedientiam Religiosam. Nec Iesus Martyrium fugit, siquidem dat pignus in Innocentium nece. VI. Ingreditur Dominus Ægyptum, ut optimus Instaurator, idola demolicndo, ut erigat veræ Religionis cultum. Sanctificat terram, ut postea agmina producat immensa Monachorum, & pœnitentium. VII. Regressus ex Ægypto, Monachi personã gerebat, dum in Templo in medio Doctorũ respondebat, & interrogabat quasi addicens. Reliquo Infantiæ tem-

pore

pore simul cum Ioseph & Maria Religiosis exercitijs da batur.

TRCTATVS III.

DOCET CHRISTVS, ET EXACTE, AC PERFECtissimè instaurat statum Religiosum.

Sunt in hoc Tractatu articuli sex.

PRimus. Princeps Monachorum S. Ioannes Baptista parat Christo Discipulos: dat de illo testimonium, & baptizat. II. Exemplo suo Christus & Ioannes docuerunt instauratorem, & Doctorē Religionis decere esse multo tempore priùs probatum in Observantijs. III. Evexit Christus D. vnitatem Monachismi ad unitatem per excellentiam divinam. IIII. Elegit Christus D. ex Discipulis duodecim Magistros perfectionis Religiosę: quos Apostolos nominavit. Et ut sint eius Coadiutores instaurationis incipiendum docet ab Evangelica Paupertate. V. Doctrina Christi Domini de excellentissima Obedientia Religiosa secundum consilium Evangelicum. VI. Doctrina de Paupertate Euangelica propter Regnum cœlorum, & quod Dominus Iesus Pater Virginitatis copiosam & mundissimam prolem in cœlum evexit.

TRACTATVS IIII.

VITA PERFECTISSIMA RELIGIOSA Apostolica in varijs Observantijs per heroicas virtutes exercitis, ante oculos proponitur in uno eximio Apostolo Paulo.

Continet Articulos Octo.

PRimus. Encomia præclarissima omnium Apostolorum à Prophetis prænuntiata, & à Patribus Ecclesiæ celebrata. II. Alia prosecuntur encomia Apostolorum, & quomodo nulla excellentia de uno prædicatur, quæ non verificatur de alio. Proponitur Paulus, ut in eo, quæ alij fecerint conspiciamus. III. De moribus, & virtutibus Pauli Deum concernentibus. IIII. Idem intentum prosequitur de animæ dotibus, & virtutibus Pauli erga Deum. V. De moribus, & virtutibus Pauli

erga

erga ſe ipſum. VI. Paupertatem coluit Paulus Euangelicam, manibus laborabat, ambulabat pedeſter, Caſtitatem ſervabat, carnibus non veſcebatur, multaſque alias obſervantias Religioſas exercebat. VII. De virtutibus Pauli proximum ſpectantibus. VIII. Paulus obſervat conſilium de dilectione inimicorum: & quodammodo ſtatum Religioſum Martyrij ſtabilit, & ſervat.

TRACTATVS .V.

Status Religioſus in Primitiva Eccleſia Chriſti, qualiter ab Apoſtolis excultus, & perfectus fuerit, tum Ieroſolymis, tum alibi, maxime Alexandriæ.

Continet Articulos Quinque.

I. VIta communis Fidelium ſub cura Apoſtolorum, vere Cœnobitica, & Religioſa fuit: & qualiter ab Evangeliſta Marco Alexandriam Ægypti introducta? II. De Religioſis Eſſenis Paleſtinis in primo Chriſti ſæculo, variæ nominis interpretationes, & quod ipſi relicta lege Moſaica iam imaginem vitæ Apoſtolicę habebant. III. Variæ Eſſenorum obſervantiæ colliguntur, veſtes, regimen, & loca ubi degebant. IV. De miris obſervatijs Eſſenorum Alexandriæ, & exercitijs ſpiritualibus Religioſis, quibus altiſſimę divinorũ Contẽplationi dabantur. V. De tẽpore, quo duravit Primitivæ Eccleſiæ Monachiſmus: qualiſq; fuerit reliqui populi Chriſtianiſmi?

TERTIA PARS.

Status Religioſus poſt Primitivam Eccleſiam: ubi de eius progreſſu, & augmento per innumerabilia inſtituat uſque ad noſtra tempora.

TRACTATVS TREDECIM HABET.

Primus. *De Primis Eremitis, & Monachis poſt ſæculum Martyrum in lucem editis: deque eorum ingenti multitudine.*

Continet Articulos Quinque.

I. DE S. Paulo Primo Eremita, & de Cõgregationibus poſtea eius nomine erectis, & inſignitis. II. De Magno Antonio Primo Monachorum Patre, & de eius admirabili vita, ac doctrina cæleſti. III. De S. Pachomio

alijſq; Primitivis numeroſæ multitudinis Monachorũ Parentibus. Vbi de Regula Pachomij cœlitus ab Angelo ſibi tradita. IIII. Regula ss. PP. Serapionis, & Macharij; Paphnutij, & alterius Macharij. V. De mira, & numeroſa primorum Monachorum multitudine.

TRACTATVS II.

De eximio Eccleſiæ Doctore Hieronymo, Monaſticæ vitæ Magiſtro exemplari.

Articulos duo continet.

PRimus. Naſcitur Hieronymus Divini nominis Heros, Sacræ Scripturæ intelligentia polleus, univerſalis Eccleſiæ divinum Oraculum, & monaſteriorum ad Præſepe Domini Ieſu Fundator. II. Doctrina & magiſterium Hieronymi pro formando ſtatu Religioſo in Apoſtolica perfectione.

TRACTATVS III.

De inſtituto Cœnobitarum à S. Baſilio Magno, Doctore celeberrimo, primò in Oriente exculto.

Articulos Octo continet.

PRimus. Naſcitur Baſilius proſapia nobili, & ſanctitate conſpicua: germanis fratribus illuſtratur Sãctis. Creſcit, & proficit bonis literis & virtutibus: fit Epiſcopus, acerrimus Fidei propugnator: ac tandem in Domino moritur. II. Laude dignus Baſilius ex modo certãdi cum Hæreticis, ex librorum præſtantia, ex Paſtoralis officij optimo procedẽdi modo, ac eximijs virtutibus, quibus ſummè pollebat. III. Fondat Baſilius ſuorũ Monachorũ inſtitutum: & in quo ſenſu dicatur id primus cogitaſſe? Fundat etiam Xenodochium celeberrimũ. IIII. De Regula S. Baſilij & documentis ſtatui Monachali concernentibus. De eius antiquitate per modi viuendi approbationem. V. De præpropera Baſilij Regulæ ad obſervandam amplexione: deq; Sectatorum illius mira exercitatione, Proceribuſq; mira Sanctitate, antiquis temporibus, celeberrimis. VI. Decidit floridum Baſilij antiquum inſtitutum; refloret noſtris tempo-

Digitized by Google

temporibus, & de novo instituitur à b.m.SS.PP.Greg. XIII. munitum sanctissimis constitutionibus, & amplis privilegijs. VII. Fundantur in Hispania Novi Basilij instituti cænobia: & erigitur in Provincias duas. Regũtur per Constitutiones P. Francisci Theodori de Sabboca â Romano Põtifice approbatas. VIII. Reformata Monasteria S. Basilij del Tardon sub arctiori vivẽdi modo: præseruant antiquorum Basilij monachorum speciẽ, nec non Anachoretarum: exempla aliquorum.

TRACTATVS IIII.

De Magni Patris Augustini Ordinis institutione, & propagatione, tum eremitarum, tum Canonicorum Regularium.

Continet articulos quatuordecim.

PRimus. Encomia Magni Augustini naturalia; & excursus vitæ ipsius usque ad detestationem Manichæorum sectæ. II. Deliberat Augustinus adhuc Cathecumenus de accipiendo statu Monachali.

III. Baptizatur Augustinus, & habitum ac professionem Monachalem accipit. IIII. Quid egerit Augustinus illo primo triennio conversionis in Italia.

V. Fundat Augustinus tria Monasteria, dat tres Regulas Monachis, Canonicis, & Monialibus. Et eius approbatur Ordo. VI. Instaurat Augustinus statum Religiosum ad perfectionem, qua fundatus est in Cœlo, plãtatus in Paradiso, & instauratus à Christo in Apostolis. Propagatur valde.

VII. Moritur Augustinus, dispergũtur Monachi, fiũt diversæ Congregationes varijs nominibus iuxta varios Reformatores. Guilielmitorũ Cõgregatio S. Ioãnis Boni seu Sabonitarũ Cõgregatio. VIII. Reducũtur omnes Cõgregationes ad unũ sub nomine Eremitarũ S. Augustini, & regimine unius Capitis: Apostolicis decoratur privilegijs, & vlterius insurgũt variæ reformatæ, videlicet *Cõgregatio* Lõbardię. *Cõgregatio* Illecitana S. Salvatoris. *Cõgregatio* Carbonaria. *Cõgregatio* Perusina, alias S. Mariæ de Populo. *Cõgregatio* Genuẽsis, seu S. Mariæ de Cõsolatione.

Congregatio Montis Ortoni, *Congregatio* Apuliæ, ſeu Dalceti, *Congregatio* Calabriæ, ſeu Lampanenſis, *Congregatio* Sanctæ Marię de Coloreto in Calabria citeriore, *Congregatio* Communitatis in Gallia. *Congregatio* Saxoniæ Eremitarũ S. Auguſtini, quæ deſijt. IX. Inſtitutio Congregationis Hiſpaniæ, & Indiarũ Excalceatorũ Eremitarũ S. Auguſtini emulantium vitã Angelicã, & renovantiũ priſcam ſuorum Parentũ. X. De aliquibus Excalceatis ſanctitate conſpicuis S Auguſtini: & mira propagatione Fidei per varias Orbis partes eorum opera, & interventione. XI. Totus Ordo Eremitarum S. Auguſtini floret multitudine Sanctorum, & Provinciarum: & magnificatur numero Religionum ſub eius Regula militantiũ. XII. In quo, ſecundum Auguſtini conſtitutionẽ diſtinguũtur Canonici Regulares à Fratribus Eremitis, maxime in obſervãtia Paupertatis, & formã habit'. XIII Cõgregationes S Auguſtini Canonicorũ Regularium Lateranẽſis: & aliæ fundatæ ab anno 440. uſq; ad 1120.

1 *Cõgregatio* Canonicorũ Regulariũ per Epiſcopũ Ivonẽ.
2 Congregatio Canon. Reg S. Auguſtini à S. Arnolpho.
3 Canonici Regulares Arnoſiæ.
4 Canonic. Regulares S. Victoris.
5 Canonici Regulares S. Ruffi.
6 Congregatio Canonicorum Regulariũ Præmonſtratenſium à S. Norberto.

XIIII. De alijs varijs Congregationibus Canonicorum Regularium, omnibus fere ſub Regula S. Auguſtini fundatis ab anno MCL. uſq; ad annum MDVIII. & de mira Sanctorum propagine.

1 Canonicorum Regul. Mantuanorum Ordo.
2 Can. Regularium S. Spiritus, Mantuanæ ſimilis
3 Can. Regularium S. Sepulchri Ordo.
4 Can. Regularium S. Crucis Conimbricenſis.
5 Can. Regularium Gronodael, Vallis viridis, O.
6 Can. Regularium Vvindeſemenſium Ordo.
7 Cõgreg. Can. Reg. S. Salvatoris, quę etiã dicitur Scopetinorum.
8 Ca-

Digitized by Google

8 Canonicorum Regularium de Alga Ordo.
9 Can. Reg. Friſionarij, ſeu de la Camiſſa.
10 Can. Reg. S. Petri de Monte Corbulo.

TRACTATVS V.

De Ordine S. Benedicti, deque ſub eius Regula militant ibus Religionibus.

Articulos decem habet.

I. ORtus & vita Benedicti, fũdatio Religionis, mors glorioſa: & Regulæ ab ipſo conditæ Apoſtolica approbatio. II. Benedictus ſimilis Patriarchæ Abrahæ in meritis, & benedictionibus: & ideo Religio eius facta eſt in gentem magnam, pulchram, & vexilliferam. III. Benedictus ſimilis Iſaac, & Iacob in meritis, & benedictionibus. IIII. Incipiunt duodecim Familiæ S. Benedicti. Ponuntur tres primæ Reformatæ Cluniacenſis, Camandulenſis, Vallis Vmbroſa correſpondẽtes tribus benedictis Tribubus, Iuda, Ruben, & Gad. Reform. Sylveſtrinorum, ſub vmbroſa. V. De quarta & celeberrima Benedicti Familia *Ciſtercienſi* (quæ & S. Bernardi dicitur) cum ſuis Reformationibus correſpondente Tribui Aſſer. Ciſtercienſes ſunt.

1. Congregatio Hiſpana reformata Monachorum S. Bernardi Ciſtercienſis.
2. Congreg. Monachorum Ciſtercienſiũ Portugaliæ.
3. Cõg. Ciſtercienſiũ Aragoniæ, Valẽtiæ, & Navarræ.
4. Congreg. Monialium de las Huelgas, & Reformat Congregationis S. Annæ.
5 Reformatio Congregationis Ciſtercienſium Vallis Caulium in Regno Galliæ.
6 Folienſis Congregatio Reformata Ciſtercienſium.

VI. De Quinta, Sexta, & Septima Familijs ſancti Benedicti.

Quinta de Ordine Fontis Ebraldi in Galia correſpõdens Nephtali.

Sexta Familia eſt Ordo Montis Virginis per Guilielmum Vercellenſem, correſpondens Tribui Manaſſes.

Septima. Familia Ordinis Humiliatorum in Italia correſpondens Tribui Simeonis.

VII De Octava, Nona, Decima, & Vndecima Familijs S. Patris Benedicti.

Octava Familia Cœleſtinorũ Tribui Levi correſpõdẽs.

Nona Familia dicta Montis Oliveti in Tribu Iſacar figurata.

Decima Familia eſt Reformatio S. Iuſtinæ reſpondet Ttribui Zabulon.

Vndecima Familia Congregatio Bursfeldenſis in Germania, undecimæ Tribui Ioſeph conſona.

VIII. Duodecima Familia Benedictinorũ Congregatio reformata Hiſpanica Monachorum Nigrorum aliás Vallis Oletana, correſpondens Beniamin Tribui, ubi de Congregatione Reformata Monachorum Lotharingię, Franciæ, & Burgundiæ inſtar Hiſpanicæ.

IX. Benedictinæ Familię Ordines Militares eius Regulam, aut eorum Conſtitutiones obſervantes, qui iam deſiere, deletiq; ſunt, aut alijs adiuncti.

1 Equites S. Sepulchri. 2 Equites Templariorum 3 Ordo Militaris Alæ. 4 Ordo Militaris S. Bernardi, olim in Hiſpania. 5 Ordo M. S. Georgij de Alfama. 6 Ordo M. S. Iuliani de Pyro. 7 Ordo Montis Gaudij in Caſtella. 8 Ordo denique Militum de Truxillo in Extrematura.

X. Equeſtres Ordines ſub Regula S. Benedicti de facto Militantes ſunt. 1. Ordo Militaris Calatravæ. 2. Ordo Militaris Alcantaræ. 3. Ordo Equitum de Avis. 4. Ordo de Monteſa in Regno Valentiæ. 5. Ordo Militaris Equitum de Chriſtus. 6. Equitum S. Stephani. 7. Ordo Equitum S. Mauritij, & S. Lazari.

TRACTATVS SEXTVS.

De ſacro Monachali Carthuſianorum Ordine à ſancto Patriarcha Bruno adinvento.

Continet Articulos quinque.

I. SAncti Brunonis mirabilis vita, mors, canonizatio.

Stupen-

ſtupenda converſio, ac undique reſerta myſterijs. Carthuſienſis ordinis fundatio.

II. Specialem, & propriam Regulam Carthuſiani habẽt á ſua fundatione: qua perfectê inſtaurata eſt utraq; antiqua Anacoretarum, & Cœnobitarum vita. Et quare non ſub nomine Regulæ, ſed Conſtitutionum eam accipiant in uſum. III. Antiquæ obſervantiæ mirabiles, & prẽcipuæ Religioſiſsimi Carthuſiæ inſtituti recẽſentur. IIII. Forma profeſionis Carthuſianorum. Præter tria eſſentialia vota habet alia duo ſubſtantialia, & aliquas circunſtantias notatu dignas. V. De Abſtinentia perpetua à carnibus. Et qualiter Carthuſianis obliget, ſitque Deo gratiſsima.

TRACTATVS SEPTIMVS.

De ſacro Ordine S. Mariæ de Monte Carmelo.

Habet Articulos quatuor.

I. TRanſplantatio Carmelitici Ordinis tẽpore Apoſtolorum, maximè B. Mariæ opera.

II. Continuatur Ordo Carmeli à ſæculo primitivæ Eccleſiæ uſq; ad noſtra tempora, mira Sanctorum, & illuſtrium Virorum propagine. III. De Regula, & obſervãtijs, nomenclatura, & veſte ordinis Carmelitarum.

IIII. Carmeli Familia ſæpè inſtaurata, & pro temporũ indigentia reformata: ac demũ per Diſcalceatorũ Congregationes priſtinũ decorẽ adepta. Cõgregatio Diſcalceatorum S. Heliæ. Diſcalciati Carmelitæ S. Tereſiæ.

TRACTATVS OCTAVVS.

De Apoſtolicis Mendicantibus Ordinibus Prædicatorum, & Minorum.

Continet Articulos decem.

I. DEſtinavit Deus primos Duces huius Apoſtolicæ perfectionis inſtauratores Sanctiſsimos Dominicum, & Frãciſcũ. II. Naſcitur Dominicus, educatur, prędicat cõtra Hæreticos, cõſtituitur Magiſter Sacri Palatij, & Inquiſitor, fundat ordinem Prædicatorum, & Militiæ Ieſu Chriſti contra Hæreticam pravitatem.

III. Nomẽclatura Fratrum Prædicatorum: Fratres Virginis Mariæ. Regulæ, & Obſervantiæ arctiſsimæ. Gloria, & magnificentia Sanctorum, & Virorum illuſtrium Familiæ Prædicatorum. IIII. Prænuntiatus Ordo Minorum. Naſcitur Fundator Seraphicus Franciſcus, educatur, creſcit, convertitur, reparat tres Eccleſias, obſervat, & prædicat Evangelium: V. Regulas, & Obſervantias Apoſtolica authoritate fulcitas, tribus tradit Familijs, Fratrum Minorum, Sanctimonialium, & Tertiariorum de Pœnitentia Franciſcus.

VI. Reformationes Ordinis Minorum. Inde illuſtræ Familiæ Clauſtralium, & Obſervantium. VII. De origine Recolectorum Ordinis Minorum de Obſervantia S. Franciſci in Hiſpania, & Italia. VIII. Ex duabus Regulis, & Ordinibus à Franciſco inſtitutis exorti ſunt Capucini, & aliæ Religioſæ Congregationes Fratrum, & Monialium: tales ſunt Obſervantes Repeciati, Amodæi Clareni Alcantariſtæ, Paſchaliræ, & alij. Sanctimoniales aliæ Damianitæ, aliæ Clariſſæ Pauperes, aliæ Clariſſæ, ſeu Vrbaniſſæ divites. Collectaneæ, ſeu Capucinæ, Immaculatæ Virginis de Conceptione aliæ. Ordo item B. Mariæ de Annuntiatione, ſeu Virginũ Annuntiatarũ.

IX. Tertiarij de Pœnitentia S. Franciſci, etiam Regulares ſub Tertia Regula. Ex his alij in Eremitorijs degunt, alij in Galia, & Lotharingia à tempore Clem. 8. reformati, contra hæreticos inſurgunt. Ordo item S. Franciſci Equeſtris Militiæ Chriſtianæ Conceptionis B. M. Immaculatæ ſub patrocinio S. Michaelis Archangeli, & S. Baſilij. X. Amplitudo totius Ordinis S. Franciſci in numero Profeſſorum, lucidiſsima illuſtrium caterva, & Sanctorum glorioſo exercitu.

TRACTATVS NONVS.

De Inſtitutis pro Captivorum Redemptione fundatis.

Articulos ſeptem continet.

I. DVplex Captivitas, miſera Animæ una, corporis altera. Exempla varia Redẽptionũ corporis. Inſtituta.

tituta Sanctiſsimæ Trinitatis, & S. Mariæ de Mercede ex obligatione, coronant. II. Elegit Deus cœleſtibus revelationibus ſanctiſsimos Viros Ioannem & Felicem Fundatores Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis pro redimendis captivis. Fundant ſpeciali Regula, & obſervantijs: creſcit, & magnos facit progreſſus. III. Diſcalceatorum Familia Sanctiſſimæ Trinitatis: mira Fundatorum & profeſſorũ Obſervantia, & ſanctitate antiquum reſtituit ſplẽdorem. Gubernatur ſuo ſupremo Miniſtro. Memoratur inſignis Confratria miſericordiæ Portugaliæ ab hoc Ordine proceſſa. IIII. Ordo B. Mariæ de Mercede iuſſu eiuſdem Dominæ fundatur à Iacobo Aragoniæ Rege, Petro Nolaſco, & B. Raimundo pro Redemptione Captivorum ſub quarto voto. Propagatur in magna perfectione. Et ex Militari laicorum fit regimen Regularium Sacerdotum. V. Conſurgit candidata & perfectiſſima Excalceatorum de Mercede Familia, magno cum fervore Pœnitentiæ. Separatur ab Obſervantibus. VI. Propagatio fundationũ Conventuũ: & Viri inſignes Excalceatorum B. Mariæ de Mercede, qui in ſanctitatis opinione obierunt. VII. De Religioſis fœminis ſanctitatis fama illuſtribus, quæ floruerunt in familia Excalceatorum de Mercede.

TRACTATVS DECIMVS.

De aliquibus Ordinibus Militaribus, tum ad Hoſpitalitatem peregrinorum, tum ad inſtauranda loca, ab infidelibus occupata: & de alijs inſtitutis per eadem tempora ortis.

Continet Articulos ſex.

I. DE Origine Cruciferorum, & Cruce ſignatorum, & de Ordinibus militiæ S. Iacobi de Spata, & S. Ioannis, ſeu Rotenſium. II. Ordo Militiæ S. Lazari iam alijs vnitus & aliorum diuerſorũ Equitum. Et ſunt 1. Equites Teutonici B. Mariæ in Germania. 2. Equites de Iarretera S. Georgij. 3. Ordo de Stella tribus Magis dicatus. 4. Equites del Tuſon. 5. Equites S. Michaelis Archangeli. 6. Ordo Militaris Mõtis Gaudij. 7. Equi-

tes.

tes S.Mariæ de Mercede. 8. Ordo M. S. Mariæ glorioſæ apud Italos, vulgo Fratres Gaudentes appellantur. 9. Ordo Militaris Sanctæ Mariæ de Monte Carmelo. III. De ſodalitate erecta nomine S. Antonij pro cura infirmorum, & egenorum: & de alia Congregatione Eremitarum S. Antonij de Monte Volturno. IIII. De varijs monaſterijs cùm virorum, tùm mulierum, quæ in Xenodochijs, & alibi ſerviunt ægris bonum teſtimonium, quorum aliqua relaxata, alia obſervantia manent: tales ſunt 1. Sancti Spiritus in Saxia Romæ. 2. S. Sâpſonis Hieroſolymis. 3. S. Mariæ de Ronſci Valli in Hiſpania. 4. In Francia, Flandria, & Lotharingia. 5. Xenodochia Belgica. 6. Ordo Charitatis S. Mariæ à Guidone inſtitutus. 7. Ordo Clericorum Hoſpitaliorum, inſtitutus à P. Auguſtino Novello. V. Religiones fundatæ ab anno MCC. uſque ad annum MCCCIX. inclusivè. 1. Ordo Fratrum de Pœnitentia S. Demetrij. 2. Ordo Vallis Scholarum. 3. Fratres Saccati de Pœnitentia Ieſu Chriſti, Ordo S. Auguſtini. 4. Ordo Crucifero rum. 5. Ordo Fratrum Pœnitentiæ S. Mariæ Magdalenæ. 6. Ordo Mulierum Pœnitentiæ. 7. Ordo Servorũ B. Mariæ Mendicantes. 8. Ordo Sanctæ Mariæ de Scala, Ordo Alexianorum, qui & Repelliones dicuntur ab officio ſepeliendi mortuos: & alibi vocãtur Cælitæ. 10. Sororum Nigrarum Ordo, quæ ſædulo intus, & foris ægris inſerviunt. VI. Congregationes Clericorum Ieſuitarum, ſeu Apoſtolicorum (ſub patrocinio S. Hieronymi) & S. Brigittæ.

TRACTATVS XI.

Religiones exortæ Titulo S. Hieronymi, aut illum imitantes, aut ſub eius patrocinio degentes. Et de Ordine S. Ambroſij ad Nemus.

Habet Articulos quatuor.

I. DE Eremitis S. Hieronymi Hiſpaniæ Epiſcopis prius, poſtea proprijs Prælatis ſubiectis. II. Optimis obſervantijs Religioſis exercentur Eremitæ Hieronimyani

ronymiani, & prudentiſsimo regimine gubernantur. III. Ordo Eremitarum S. Hieronymi per Fr. Lupum de Olmedo. IIII. Clerici vitæ communis ſcholis dediti. Et aliæ Congregationes uſq; ad annũ MCDXXXI. Et ſunt. Prima. Congregatio Eremitarum Petri Piſani. 2. Ordo S. Hieronymi in Feſſulis. 3. Ordo S. Hieronymi Ad Nemus.

TRACTATVS XII.

De ſacro Minimorũ Ordine S. Franciſci de Paula Patris noſtri.

Continet Articulos Viginti quinque.

I. DE patria, parentibus, & tẽpore conceptionis, ac nativitatis Frãciſci de Paula: necnõ de eius pueritiæ educatione. II. Induitur per annũ habitu devotionis S. Franciſci, nulla emiſſa profeſsione: ſexennĩũ ſolitarius in eremo peragit. Inde per divinã inſpirationẽ incipit Cœnobia ædificare, & Fratres colligit ſui propoſiti. III. Fundat Franciſcus quinque monaſteria in Calabria & Sicilia, comitãtibus portentoſis ſignis. IIII. Examinare iubet Paulus. 2. Miracula Franciſci, eiuſq; laudabilẽ vivendi modũ. Qui approbatur, & fit Religio multis cõ decorata privilegijs. V. Ad petitionẽ, & inſtantiã Ludovici Francorũ Regis migrat Frãciſcus in Galiã per obedientiæ Pontificis præceptũ. VI. Geſta S. Franciſci mirabilia uſq; ad mortẽ Ludovici. VII. Inſignia Charitatis datur Franciſco, confirmatur Ordo pauperũ Eremitarũ S. Franciſci de Paula, ſub Regula ſcripta ab Alexandro VI. Et privilegia à prædeceſſoribus cõceſſa. Et inſignitur nomine Apoſtolico: *Fratrum Minimorum S. Franciſci de Paula*. VIII. Conduntur aliæ tres Regulæ pro Fratribus, Sororibus, & Tertiarijs, necnon Correctoriũ cum ſtatutis Regularibus, & variæ Apoſtolicæ confirmationes. IX. Speciale divinę diſpẽſationis privilegiũ ſoli Frãciſco Minimo conceſſũ ad bonũ Eccleſiæ: Vita Quadrageſimalis ſub voto. X. Ampliatur valdè Religio Minimorũ poſt Regulæ approbationẽ, & ante obitũ huius ſanctiſsimi Patriarchę. XI. De fine vitæ mirabilis S. Frãciſci de

de eius glorioſo obitu, ac ſepultura, & Beatificatione, ac Canonizatione. XII. Recipiendi ad habitum, quales requirat conditiones, & à quibus acceptentur. Et quomodo ætas decem & octo annorum expletorum, ut profeſſio teneat, eſt neceſſaria in Ordine Minimorũ. XIII. Reſpondetur ad fundamenta contrariæ ſententię non requirentis ętatem decem & octo annorum neceſſariò expletam in profeſsione Ordinis Minimorũ. Et quid faciet, qui citra decimum octavum profeſſus eſt. XIIII. De continuo approbationis anno, de bono teſtimonio talis approbationis, & de deliberatione ad profeſsionem recipiendam neceſſariò requiſitis. XV. Forma profeſsionis Fratrum Ordinis Minimorum: & qualiter omnia in Regula, & Correctorio contenta obligent; necnon & Statuta à Capitulis, & Prælatis condenda, XVI. De circunſtantijs trium votorum Obedientię, Caſtitatis, & Paupertatis; quæ ratione eorundem votorum obligant Religioſis Minimis ad culpam. XVII. De circunſtãtijs, quę cadunt ſub quarto voto vitę Quadrageſimalis, qualiter obligent Religioſo Minimo. DVBIVM. An Fratres Minimi comedentes carnes tempore infirmitatis poſsint ſuilla carne, & caſeo veſci? XVIII. De modo cãtandi diuinas laudes ſine notis, nomini Minimorum, & vitæ Quadrageſimali adaptato. XIX. De comparatione Ordinis Minimorũ ad alias Religiones tam Monachales, quã Mendicantes, & non Mendicantes ratione illius profeſsionis, & arctæ, ac ſtrictæ pœnitentiæ. XX. Proponuntur, & ſolvuntur argumenta contra dicta articulo ſuperiori. XXI. Qualiter ſtando in iure Communi iudicandum eſt de tranſitu omnium Religionum ad noſtrã Minimorum, & illius ad alias. XXII. Augmenta, & incrementa Minimitanæ Religionis maximè in gloria illuſtriſsimorum Virorum. XXIII. Proſequitur idem intentum, maximè de Viris illuſtribus duorum Conventuum Hiſpalenſium. XXIIII. De Monialibus virtute conſpicuis Conſolationis conventus Ordin. Minimo-

rum

rum ciuitatis Hiſpalenſis. XXV. De Sororibus conventus Hiſpal. S.Franciſci de Paula de Triana, quæ in opinione ſanctitatis obierunt.

TRACTATVS .XIII.

De Religionibus, & Congregationibus ab anno Chriſti 1464. uſq; ad noſtra tempora fundatis.

Habet Articulos Novem.

I. DE quinque Religionibus ab anno Dñi *1464.* uſque ad *1526.* Et primo de Ordine Fratrum Apoſtolorum. 2. Clerici Regulares boni Ieſu. 3. Clerici Reg. S.Maioli, ſeu de Somaſcha. 4. Clerici Reg. Ord. Theatinorum. 5. Ordo Cleric. Regul. S. Pauli Decollati. II. De laudabili inſtituto Societatis Ieſu. Naſcitur S. Ignatius ad illuſtrandã Eccleſiã Dei; fundat laudabile inſtitutũ ſub inſigni nomine Societatis Ieſu. III. Mirabiles progreſſus, & glorioſa incrementa Societatis Ieſu. IV. De congregatione S.Clericorũ Regulariũ Minorũ. V. De Fundatoribus Ord. Cleric. Regul. Minorũ miro ſanctitatis exẽplo illuſtribus. VI. De vita mirabili S.Ioãnis Dei, & de morte, necnõ de Religione ab ipſo fundata in ſervitiũ pauperũ infirmorũ: & de exercitijs, & obſervãtijs eius. VII. De viris virtute cõſpicuis Ordinis Hoſpitalitatis S.Ioãnis Dei, & incremẽto domorũ. VIII. De alijs Religionibus pro operibus Miſericordiæ, & duabꝰ recenter fundatis Clericorũ, & Eremitarum. §. 1. Ordo Cler. Regulariũ miniſtrantiũ infirmis. §. 2. Cõgreg. Clericorũ Matris Dei. § 3. Cõgr. Cleric. Pauperũ Matris Dei. Scholarum piarũ. §. 4. Clerici Reg. S. Mariæ Magdalenæ, & Eremitæ S. Antonij de Monte Volturno. IV. Cõgregatio Oratorij Clericorum Presbyterorũ Sæculariũ à glorioſiſſimo S. Philippo Neri ſapientiſſime inſtituto.

Habes ergo candide Lector triũ huius operis antecedentium partium ſummariam relationem ne in totum priveris tantæ provinciæ à me intentæ notitia: quæ ſi animum pulſat deſiderandi plenam editionem in lucem operis ſane uſq; modo á nemine excogitati, & ſine duce, im-

inclinet & voluntatem Dominum rogandi, vt si ad eius honorem, animarumq; Religiosarum consolationē, augmentum Sancti propositi disponat, dirigatq; in finem intentum. De Quarta autem Parte plenam do tractationem, & ideo, quia ad manus habes, Articulorum expressione missa facta, per Tractatus compendiosius discurram.

QVARTA PARS.

Ideæ totius Status Religiosi ex Vetere & Novo Testamento. Vnde exorta pulcherima varietas omnium Religionum Ecclesiæ Dei.

Et est Titulus.

Peritia Curationis languentis status Religiosi &c.

TRACTATIBVS DECEM, CONSTAT.

I. PVlchritudo Observantiæ; & deformitas dilapsæ Religionis. Zelus aliquorum pro instauratione, desidia & repugnantia aliorum,

II. Potestates Ecclesiæ, maxime Generales Religionum certiores facti de reformatione debent curare de instauratione. III. De Visitatoris authoritate & constantia in perquirendis, & eliminandis omnibus abusibus.

IV. Capitale malum est, indignos, & ambitiosos habere Prælatos: & qualiter tollendi sunt Abusus in electionibus eorum. V. De electione Canonica, & Electoribus, & qualiter ab eis tollendi sunt Abusus. VI. De bonis & idoneis promovendis Prælatis, vt instauretur observantia: & de duratione officiorum, maximè Generalis, ac sitv, vbi habitare debeat. VII. De Abusibus reformandis in subditis respectu suorum Prælatorum in se ipsis & in ordine ad alios Fratres. VIII. De Abusibus Novitiorum indisciplinatorum, quos per solertiam bonorum Magistrorum aboleri oport. IX. De Reformationibus factis & adhibitis pro omnibus Regularibus, & præcipue pro Sacro Minimorum Ordine. X. De instauratione Perfecta, suavi & efficaci status Religiosi, qualiter fieri possit vt pristinam sanitatem recuperet.

Pro-

Digitized by Google

PROLOGVS OPERIS.

PEritiam Curationis miſtico corpori languenti parare, peritum requirebat Medicum, Magiſtrale cõponere plagis, & agritudinibus omnibus humano maius Magiſterium petebat. *Vt in corpore dicebamus* [vt B. Auguſtini utar verbis, de vera Religione] *aliud eſſe morbos, & vulnera curare* [quod] *panci homines bene facere poſſunt, aliud autem famen, ſitimq; ſopire, & cætera, in quibus ſubvenire hominum homini, vulgo, paſſimq; concedit? Sic in animo ſunt quædam, in quibus excellentia illa, & rara magiſteria non admodum deſiderantur: ut cum hortamur, & monemus vt hæc ipſa indigentibus exhibeant quæ corpori exhibenda eſſe diximus. Cum enim hæc facimus, ope ſubvenimus corpori. Sunt verò alia, quibus multimodi, varijq; morbi animarum magna quædam, & ineffabili ratione ſanantur. Quæ Medicina, niſi divinitus populis mitteretur, nulla ſpes ſalutis eſſet, tam immoderata tranſgreſſione peccantibus.* Cum enim inſtituti Religioſi Profeſſores ſcorſim delinquunt, facile animarum Paſtores curare, & ſanare poſſunt, ſua unicuiq; medicamenta applicando *Medicæ artis periti* [ait Laurentius Iuſtinianus de inſtituitione, ac regimine Prælatorum cap. 8.] *hoc habent proprium, ut non omnibus æqualiter, ſed ſingulis diverſa, prout expedire perſpexerit impartiantur medicamenta languoribus. Naturam utiq; ſingulorum attendunt, ac vitam, ac iuxta unius cuiuſq; neceſſitatem remedia tribuunt, id faciet Eccleſiæ Paſtor animæ Medicus.* Vnde Ovid. 1. Remed.

Nam quoniam variant animi, variabimus artes,
Mille mali ſpecies, mille ſalutis erunt.
Corpora vix ferro, quædam ſanantur acuto,
Auxilium multis ſuccus, & herba fuit.

Et his morbis corpus Religionis nequaq; languẽs dicitur nec ideo medicina publica, & cõmuni utẽdũ. Neq; enim omnes infirmitates inſtitutum debilitant, ſed illæ, quæ aſſuetudine alia membra inficiũt infeſtis adiunctæ.

Hinc

Hinc Origenes in cap 14 Matthæi graviter docuit hanc noſtram obſervationē ſuper illud: *Exiens Ieſus vidit turbam magnam, & miſertus eſt eis: & curavit languidos eorum. Nam hos in turbis viſos* (ait) *eoſq; miſeratus ſanavit. Non tamē putandum eſt, quodvis peccatum eſſe morbum, ſed id quod in tota corrūpat anima.* Et paucis interiectis. *Diximus* (ſubdit) *non quodvis peccatum eſſe morbum, operæ præcium, & è Scripturis de horum differentia diſſerere. Ait ſane Apoſtolus Corinthijs, qui variis peccatis laborabant, ſcribens*: Propterea inter vos infirmi multi, & valetudinarij (ſic legit pro, imbecilles) & dormiunt multi. 1. Ad Cor. 11. *Audi ſiquidem Apoſtolum in his vinculum nectentem, contextumq; facientē ex diverſis peccatis: iuxta quod alij quidem ſunt infirmi, alij vero ægroti, videlicet pluſquam infirmi. Rurſus alij utriuſq; peius habentes, qui dormiūt. Nam qui, propter imbecilles animi vires proclives ſunt ad labendum in quodvis peccatum, etiam ſi nō toto animo fuerint obnoxij alicui peccato peculiari, quemadmodum ſunt ægroti, tamē infirmi ſunt Porro qui pro Deo, quem diligere debebant, tota anima, toto corde, tota mente, diligunt pecuniā aut gloriam, aut mulieres, aut pueros, hi peius affecti ſunt, quam infirmi, ſuntq; ægroti. Dormiunt autem, qui cum debeant attendere, & advigilare animæ ſuæ: non faciunt id, ſed examinia negligentia dormitant voluntate, & ſomniculoſi ſunt cogitationibus. Qui quidem ſomniantes, carnem quidem pollunt, authoritatem vero ſpernunt, glorijs autem maledicunt.*

A corpore ſano, & quod bene valet, miſſice deducenda eſt comparatio. *Sanitas eſt una bona diſpoſitio corporis humani, per quam agit, vel patitur actionem, vel paſſionem ei debitam ſecundum naturam, abſq; notabili læſione.* Magnenius Medicus Mediolanenſis Author eſt. Et hanc bonam diſpoſitionem ponit primo in mēbris homogenijs oſſibus, carne, & cæt. Deinde in heterogenijs ſeu officialibus, *puta, in manu, pede, cerebro, & corde.* Et conſentit Gallenus 3. de morbo. *Siquidem ſanitas eſt diſpoſitio factiva actus.* Hinc valetudo Græcè idem quod poſſe, iuxta illud Ovidij.

Neſſus adit, pedibuſq; valens, ſcituſq; vadorum.

Hinc

PERITIA CVRATIONIS

RELIGIOSI LANGVENTIS

Inſtituti, ut ſuavi, brevi, & efficaci negotio primevam ſanitatem recuperet.

ET EST

QVARTA PARS IDEÆ

totius ſtatus Religioſi, ex Vetere, & Novo Teſtamento, &c.

AVTHORE

P. Fr. ANTONIO XIMENEZ

ordinis Minimorum, Artium, & Theologiæ Emerito Lectore, Collegij S. P. Franciſci à Paula Hiſpalenſis quondam Regente, ac Regij Senatus S. Generalis Inquiſitionis Cenſore: quem genuit Guareña Comitatus Mitellimnenſis, Diœceſis Placentinæ in ſuperiore Luſitania, vulgo Eſtremadura.

CVM PRIVILEGIO.

Ex Officina Simonis Fajardo, Typographi Hiſpalenſis,

Anno M.DC.XLIIII.

TRACTATVS. I.

Pulchritudo obſervantis; & deformitas dilapſæ Religionis, zelus aliquorum, pro inſtauratione; deſidia, & repugnantia aliorum.

ARTICVLVS I.

Pulchritudinem, & utilitatem magnam afferunt Eccleſiæ Dei Religiones ſacræ.

1 VT omnis noſtra Religio per charitatem tendat in Deum ut eius pertingat perfectionem. obſervantem illam á Chriſto Domino præceptam, & in Religionis legibus, & conſtitutionibus obtemperantem, depingit ſanctus Bernard. tom. 2. ſerm. 9. in Cœna Domini. *Cum enim* (inquit) *videris Monachum ad contumeliam humilem, ad opprobria patientem, ſuis devotum Prioribus, in moribus manſuetum, tacitum ad loquendum, aſsiduum ad ſilentium, in clauſtro attente legentem, in Eccleſia ſuis vocibus Chriſtum eum omni devotione laudantem, ſi non continue, tamen quotidie lachrymantem, parcum in refectione, ad obedientiam promptum, vbique proclivum, vbique inclinatum, vbique verecundum, ore cœlũ pulſantem, ſemper ad Dominum corde clamantem, cultorem proximi, & contemptorem ſui, cunctos diligentem, ſe ipſum odientem, tunc dicere poteris: Monachus iſte ſui Creatoris ſeruat mandatum. O quam felix! ô quam beatus eſt Monachus talis! Profecto iſte Monachus ſui laboris habebit præmium Dominum Ieſum, & Dominum noſtrum. Sed ille qui charitatem non habet, qui eius non ſervat ſermonem, iam non eſt eius.* Hæc Bern. &c. Bernard

2 Si enim obſervantia regularũ Conſtitutionum Monachum propriũ habere, & tenere facit, perfectione & pulchritudine eius induitur, gratiamq; participat, & in hoc Beatitudinem quodammodo adipiſcitur; quia Religionum inſtitutio, vt diximus *1.p.trac.2.a.1.& 2.* eſt ad inſtaurandos Angelorum choros in Empyreo, ad Deum laudandum creatos, & Paradiſi exercitia ſuſcitanda. Et S. Baſilius in Conſtit. & exercit. cap. 18. Religioſi ſtatus unitatem in charitate obſervantes deſcribit: *Hi vetus* (ait de Religioſis) *renovant bonum Primi parentis, Adæ peccatum occultãtes Imitantur Chriſtum cum Apoſtolis, imitantur Angelos apud quos lis non eſt.* Ideo multi formis gratia Dei non ab una, ſed à multis participanda pene innumerabilium, non modo Monachorum, ſed & diverſorum inſtitutorum. *Sicut* (ait D. Thom. 2.2.q.183 art 2.) *in rerum naturalium ordine perfectio, quæ in Deo ſimpliciter, & uniformiter invenitur; in univerſitate creaturarum inveniri non poterit, niſi deformiter, & multipliciter: ita plenitudo gratiæ, quæ in Chriſto ſicut in capite adunatur ad membra eius diverſimode redunaat ad hoc, quod corpus Eccleſiæ ſit perfectum.* Et quia Eccleſiæ corpus circumdatũ eſt varietate, quæ præcipue (ut idẽ D. Tho. art. 3.) eſt per reſpectum ad Ordinem Eccleſiaſticæ pulchritudinis, in hac multitudine non unicus modus, unica Religio, unum inſtitutum, ſed multiplex oportuit reperiri, ut multis & varijs Chriſti uberrima participetur gratia.

Nos. 1.p. trac 2. art. 1 & 2.

S. Baſil.

S. Thom.

3 Et ne hæc diverſitas confuſionem pareret, ordine, & approbatione Sedis Appoſtolicæ ſanciri oportet. Sic Gregor. X. in Concil. Lugd. cap Religionum in *6. Religionum diverſitatem nimiam* (dicit) *ne confuſionem induceret generale Concilium conſulta prohibitione vetavit.* Quod ſimiliter antea in Conc. Lateran. cap. *Ne nimia de Religioſis domibus*, in 6 ſancitum fuerat. *Ne nimia Religionum varietas gravem in Eccleſia Dei confuſionem inducat firmiter prohibemus, &c.* ſic ſæpè diximus ad veræ Religionis conſtitutionem neceſſariam eſſe Sedis Romanæ approbationem. Vnde D Tho. 2 2.q. 188. art 1. ad ultimum. *Ex multitudine* (inquit) *Religionum inducetur con-*

Concil. Lugdun.

Concil. Lateran.

S. Thom

Digitized by Google

confusio, si ad idem, & eodem modo diversæ Religiones essent absq; necessitate, & utilitate. Vnde ut hoc non fiat, salubriter institutum est, ne nova Religio, nisi authoritate Summi Pontificis instituatur. Hoc ergo debito, & examinato modo, prout Romano Potifici videbitur expedire multiplicatæ Religiones, perfectionem Christi Domini alia sic, & alia sic imitantes pulchrè Ecclesiam Dei decorãt, ac iocũdant. Maiestatem enim Domini decet sic diversa in domo sua reperiri vasa, abundantiam suæ gratiæ receptura iuxta illud 2. ad Thim 2. *In magna autem domo non solum sunt vasa aurea & argentea, sed & lignea, & fictilia.* Sic alij per vitam Contẽplativam, alij per Activam, alij prædicando, alij ministrando ad ipsum met finem charitatis tendunt secundum varia, & diversa Instituta. 2. *ad. Thi.* 2. c. 20.

4 Sic ordinata exercitia Monachorum delectabilia, & pulchra etiam in materiali monasterio videntur. *Quid in materiali monasterio?* ait P. F. Ioãnes Nider Dominicanus lib. 2. de Reformatione Religiosorũ *c. 2.) queat esse ordinatius, & rationali visui delectabilius, quam intueri castitatem in dormitorio, temperantiã in Refectorio, iustitiam in Capitulo, in scholis prudentiam, in Infirmitorio patientiam, in claustro silentium, in coquina parsimoniam, & in choro ac in Ecclesia cuiuslibet devotionis exercitiã?* Hæc de ordinato Monasterio. *Ioannes Nider.*

Sanctus autem Ephrẽ Sirus Parenesi 50. de universitate, & multitudine Religiosorum in charitate unitorum ẽlogia sequentia memoriæ prodit. *Paradisus refertus fructibus lætitiæ, & floribus diversi generis* (ait) *est multitudo Monachorum in id ipsum in charitate Dei exornata: fons pulcher, & aquis scatens, quibus multitudo irrigatur plantarum, est multitudo Monachorum. Civitas circumdata atq; munita est multitudo Monachorum in id ipsum invicem conspirantes in charitate Christi. Diadema pretiosum ex pretiosis margaritis contextum, est multitudo Monachorum, in id ipsum ad omne opus bonum, pulchrumque adornata. Navis plena Regalibus divitijs, est multitudo Monachorum. Oliva speciosa splendida, & frugifera, est multitudo Monachorum in id ipsum circumornata. Imago Regalis admirabilis quorũcumq;* *S. Ephrẽ.*

ſelectiſsimorum florum continens, eſt multitudo Monachorum varietate virtutum decorata. Caſtra ſanctorum Angelorum eſt multitudo Monachorum in id ipſum bene ordinata, mentem ſuam ad Deum ſemper elevatam habentium.

S. Laur. Iuſtinian. S. Laurentius Iuſtinianus de Obedient. c. 18. Religioſos ſic unitos appellat. *Hortum concluſum, Paradiſum deliciarum, thalamum nuptialem, cubile immaculatum, virtutum ſcholam, tabernaculum fœderis, reclinatorium Sponſi, bellatorum ſtationem, ſanctitatis domum, Caſtitatis cuſtodem, pudicitiæ firmamentum Religionis magiſterium, & Obedientiæ ſanctæ ſpeculum ſingulare.*

5 Nec ſibi tantum, ſed etiam Fidelium cœtui, ac Chriſtianæ Reipublicæ Monachorum multitudo prodeſt: ipſi enim utpote boni, & optimi vocantur à Nazianzeno, orat. in laudem D. Baſilij. *Pars ſelectior, & ſapientior Eccleſiæ*, á Hieronymo ad Marcell. *Flos & pretioſiſsimus lapis inter Eccleſiaſtica ornamenta*: ab Ambroſio ad Vercel. *Angelorum militia* à Clymaco, *Cœlum terrenum.* Oculi ſunt & nervi, ac cor myſtici Eccleſiæ corporis, ſcaturigines divinæ gratiæ Dei ad homines, ſtellæ huius cœlorum Regni, lux mundi, ſal terræ, necnon viri fortiſsimi, omnes tenentes gladios, ambientes veri Salomonis lectulum, ad bellaque doctiſsimi. Doctiſsimi ad bella ſpiritualia, ut ex tota 3. part. ſupra patet, tum ad docendam, & inſtruendam veritatem, tum ad bonos mores cõponendos, tum ad hæreſum, & errorum caterva confundendas, diſolvendas, & deſtruendas, ad Regnum Chriſti per tot Regnorum converſionem augendum, quæ ut vere Apoſtolici Milites peregerunt.

Gregor. Nazian. Hieron. S. Ambr. *Nos.*

6 In propagãda Fide Catholica fere ſemper, non niſi Monachorũ nomina audivimus. S. Remigius Monachus Benedictinus cunctam Galliam Regemq; ſuum Clodoveum ad veram reduxit Fidem. Martinus Suecios ab Ariano errore divertit: Auguſtinus Angliam cum Rege Ecberto convertit Lambertus Provintiã Theſandriæ in Germania, Rilianus innumerabilem multitudinem in Francenia, Bonifacius Germaniæ Apoſtolus totam convertit Liregiam Frigiam, & Aſſiam

ſiam Idem in Galijs fecerũt: Villeardus, & Liug lerus: Angarius cum tribus ſocijs in Flandria ad Fidem traxerunt Daciã, Sueciam, Gociam, & Grolãdiam Iacobus è Monaſterio Floriacenſe Gaſcuniam convertit. Albertus Caſinenſis Monachus Sarmaciam, Ruſiam, Lituaniam, Moſcoviam, Pruſiam, Poloniam cum ſuo Rege Bolislao, Vmbertus Conſtantinopoli, coram Conſtantino Imperatore Nicętam convicit, & ad Fidem convertit, & librũ doctrinæ ſuæ pravæ igni tradidit Et ne in Antiquis tantũ noſtra ſit gloria, in præſentiarũ notiſsima ſunt, quę noſtri tẽporis Religioſi effecerũt, & effi ciunt in America. Copioſiſsimi ſpeciales Religionũ libri tot, & tanta referunt de converſione Evangelica per ſuos operarios, ut æquare ſine formidine non ſit difficile illos cum Apoſtolis, ſi copioſam ſecundum hiſtorias utrorumque multitudinem venientium ad Fidem conferamus. In quo, quia notiſsimum, & quia nonnulla in ipſarum Religionum tractatibus 3. p diximus, non eſt immorandum. *Nos.*

7 Nec inficiandum Religioſos ad bella etiam materialia pro Chriſtiana Religione tuenda, ſi geſta commemoremus. Conſtat enim ex eis Religioſos ſtrenuos Duces bellorũ, abſolutis divinis laudibus in choro, equos aſcendiſſe arma ſuſcepiſſe, & inſignes victorias reportaſſe, non modo civitatum, ſed Provinciarũ, & Regnorum: de quo Beda, lib. 2. hiſt. Angelorum, cap 2. & Dodechinus ad annum 1089. Cardinalis Baronius ad annum 1010. Matthæus Pariſienſis ad annum 1196. & conſtat ex fundationibus ordinum Militarium, qui ut in plurimum, vt vidimus, cum de eis, Monachos habuerunt, & Inſtitutores ipſi Religioſi ſunt. Videatur Antonius Yepes Benedictinus, to 6 Centuria 7. Quod & cõfirmari poteſt ex his, quæ reffert Benedictus Levita lib 6 Capitularium, cap. 28. Populus enim cum Religioſos ad bella frequẽter adire, & â divinis laudibus, & orationibus vacaſſe. Fide, & Religione Chriſtiana plenus coram Carolo Imperatore Magno ſuplices rogaverunt dicentes, *Flexis omnes precamur poplitibus Maieſtatem veſtram, ut Sacerdotes, & Monachi, deinde non* *Beda.* *Dodechi.* *Baron.* *Matt. Pariſienſis.* *Ant. Yep.* *Benedict. Levita.*

vexentur hoſtibus; ſed quando vos, noſque in hoſtes pergimus, ipſi proprijs reſideant in parechijs, Deoq; fideliter in Monaſterijs famulari ſtudeant, & ſacroſancta myſteria canonicè, & Deo placite per agere ſatagant: atq; pro vobis, cumeloq; exercitu veſtro una cũ ovibus ſibi commiſſis viriliter orare, Miſſas decantare, Litanias atq; eleemoſynas facere decertẽt. Et paulo inferius. *Plures habere poteſtis* (proſequitur) *præliatores ſi illi proprijs reſideãt in Parechijs, & Monaſterijs quam ſi vobiſcum pergant.* Et ſi modo neceſsitas occurreret pro tuenda Fide Catholica, Regulares, & Eccleſiaſticos arma arripere, & ad bella procedere, quis dubitat de promptitudine animi? Certe qui corpora ſua tam dura tractatione domant, tam lætanter pro Chriſto animas ponere deſiderant, non recuſarent pro eodem eaſdem ponere in debellandis hoſtibus eiuſdem Catholicæ Fide, ſicut in antiquis ſæculis id ipſum fecerunt.

8 Magno deniq; pretio habendi ſunt Religioſi, quorũ interest consulentibus pro bono regimine ſatisfacere. & dirigere in rebus agendis, lites inter partes terminare, eaſq; in urbanitate, & pace concordare, aliena reſtituere, &c. Reges, & Principes ad ſe adducunt familiariter, ut prudentia gubernãte, & dirigente eorum, res omnes bene ſe habeant. Imo illis multoties Regnorum ſtatuuque regimen committunt. Ludovicus Rex vij. terram Sanctam aditurus Sugeriũ loco ſui in Regni gubernatione reliquit. Erat Abbas S. Dioniſij. Richardus Minoris Britaniæ Rex peregre profectus ad eãdem terram Sanctam Wilielmum, teſte Paulo Emilio in eius vita. Pro Regem reliquit. S. Ludovicus Siriam ſub ditione ſua volens ponere: Abbatem S. Dioniſij Regni Prætorem conſtituit: Cardinalis Fr. Frãciſcus Ximenez Toletanus Archiepiſcopus in Regni totius gubernatione fuit. Magnaq; Abbati S. Antonij commiſſa fuere conſulto Ottone Duce Babieræ, & executioni tradita, de Comitis Emberti, & laudibus a S. Petro Damiano celebrata, lib 13. epiſt. 6 referente Lamberto Schafueburg ad annũ 1602 id generis multa noſtro Æ. opr; ſentia poſsẽ adducere, ſed quia notiſsima, omitto: dicta enim ſuffi-

Paulus Emiliut.

S. Petrus Damian

Lamber.

ſufficiãt, ut ſtatum Religioſum pulchrũ, bonum, Deo gratũ, perutile, imo neceſſarium Chriſtianæ Eccleſiæ inficiatur nemo, ſed commendatum habeãt boni publicia matores.

ARTICVLVS. II.

De formata Religio Regulares obſervantias tranſgrediens, abominabilis valde eſt, & Eccleſiæ ſanctæ multum nociva.

1 QVamvis hęc ita ſint, & ſtatus Religioſi pulchritudo eo pervenerit, ut hiſce laudibus ſit dignus, tamen quia mortalium rerum conditio perpetuam ſtabilitatem ferre nõ poteſt, imo neceſſaria lex ſtabilivit, ut quod creſcit, decreſcat, quod oritur moriatur, & quod vigeſcit, areſcat: ideo vetuſtate declinare fundatas Religiones, aut inimici hominis ſuperveniente malitia collabi poſſe non inficiandum. Collapſas vidimus multas, ſæpeq; inſtauratas: & inſtauratas ac reformatas de cætero declinari poſſe fatemur; ideo deformitatem earum depingere decernimus, ut quando in cæperit infirmari obſervantia dignoſcatur, & fugiatur; et ſi intromiſſa fuerit, abhorreatur, abominetur, eliminetur que per nova germina recolletionum, inſtaurationum, & reformationum.

2 Non referam ſpecialis, & nominatæ Religionis deformitates, ſed in cõmuni depingam, ut quiſq; quod ſuum eſt ibi cognoſcat, & deteſtetur. *Non adverſus ordines* (ait Ioãnes Nider, lib. 1. ex Bern. Apologia circa medium) *ſed pro ordinibus exclamare putãdus ero: quia nõ ordines in hominibus, ſed hominũ vitia reprehendo.* Et S. Greg. hom. 7. in Ezech. *Melius eſt* (ait) *ut ſcandalum oriatur* (quando Religioſorũ diſcolorũ vitia memorantur) *quam veritas relinquatur. Vidi quoſdam* (ait Hiero. to. 1. Ad Ruſticum Monachum, fictum depingens Monachũ) *qui poſt quã renuntiavere ſæculo veſtimẽtis dũtaxat, & vocis profeſſione, non rebus, nihil de priſtina converſatione mutarũt. Eadẽ miniſteria ſervulorum, res familiaris magis aucta, quam diminuta:*

Ioannes Nider.

S. Greg.

S. Hiero.

ta: idem apparatus convivij, &c. & poſt pauca. *Nunc autem (ſubdit) ſub Religionis titulo exercentur iniuſta compendia, & honor nominis Chriſtiani, fraudem magis facit, quam patitur. Quodque pudet dicere, ſed neceſſe eſt, ut ſaltem ſic ad noſtrum erubeſcamus dedecus, publicè extendentes manus pannis aurum tegimus: & contra omnium opinionem plenis ſacculis morimur divites, qui quaſi pauperes viximus.*

S. Brigit. 3 Chriſtus Dominus S. Brigittæ, lib 8. Revel. cap 28. Regulæ novæ, deformationes Religionum provenire aſſerit extractione Regulę, & cõſtitutionum ipſarum. *Per illas vineas diſſipatas* (inquit) *de quibus modo dixi, prius quam Regulam audires, intelligo Regulas illas, quæ iam non tenentur ſicut amici mei, inſpirante Spiritu veritatis, eas dictaverunt: ſed propter crapulam, & Mundi delectationem à via recta receſſerunt.* Dixerat enim Chriſtus Dominus, cap. 2. antedationem Regulæ Salvatoris quam Brigittæ dictavit. *Ego ſum ſicut Rex potentiſſimus, qui plantavit vineas ſuas, & fecerunt optimum vinum multo tempore. Tandem inimicus eius ſeminavit in eis ſemen peſſimum, quod in tantum crevit, & ſe dilatavit, quod palmites vinum portare non poterant, niſi cum magna difficultate. Servi autem Regis dixerũt ad eum: Domine conſideravimus vineas tuas, & invenimus in eis valde paucos palmites portantes vinum. Illud peſſimum ſemen, quod ad nihilum valet, niſi ad comburendum, ultra modum excrevit, &c.* Ergo palmites ſi carefacti in Religionibus, non ferentes fructum primæ plantationis, ad nihilum valent, niſi ut mittantur in Gehennam. Alludit optimè ad id. quod S. Bernard. ſerm 9. in Cœna Domini tradit de Monacho frangente præcepta Regulæ, & charitatis mandata non ſervante (hæc enim per vinum optime intelligitur, nec probatione indiget.) *Sed ille* (Monachus inquit) *qui Charitatem non habet, qui eius non ſervat ſermonem, iam non eſt eius* (ſcilicet Chriſti, qui datus eſt in præmium obſervãtibus Regulam, ut artic. 1. dicebamus.) *Quod ergo erit præmium iſtius? Ignis & ſulphuris amnis: mors, & infernus præmium eius. Vtinam tu natus non eſſes, ſi tibi talis debetur hæreditas.*

S. Bern.

Nos.

S. Iſi-

4 S. Iſidorus, tom 2. lib. 2 de officijs Eccleſiaſt. ſex Mona- *S. Iſidor.*
chorum genera annumerat: bonorum tria, ſcilicet Cœnobitas, ut quos Acta Apoſtolorum commemorant de communi viventes, Eremitas ut Baptiſta, Anachoretas, qui poſt xxx annorum probationem in Cœnobio ſolitariam, & inacceſsibilẽ eligunt manſionem; Malorum vero alia tria genera ſunt Primum apparẽtes Anachoretæ, qui è Cœnobio ſine probatione exeunt ad ſolitudinem, quia obedientiæ iugum portare non valent, nec humilitatis ſpiritum acquiſierunt, & ſic liberi, & ſine iugo, ut ſeparati, & incogniti habentur, ut boni. Secundum eſt Circũcellionum, qui habitu Monachali vagãtur venalem circumferẽtes hypochriſim, nuſquã fixi, nuſquã ſtantes: alij ſe fingunt Spiritum Dei habere, alij membra Martyrum (vera, vel falſa) pro devotione portant, & dant. Alij ſimbrias, & filactoria dilatant vanam venantes gloriam. Alij criniti imaginem Samuelis. & Eliæ, ac Eliſæi præ ſe ferunt, alij per Provincias fictos conſanguineos quærunt, ut quæſtus uberiores faciant, qui, ſi cognoſcantur Monachorum nomen blaſfematur. Tertiũ genus eſt Proprietariorum Ananiam, & Saphiram ſectantes Ægyptiorum lingua Sarabaitæ, ſeu Remnuitæ dicuntur. Hi celiulas ſibi eligunt quas vocãt Monaſteria, ſed ſuo ſub arbitrio vivunt. Hi certatim laborant, non ad eleemoſynas faciendas, ſed ut acquirant pecunias. Apud hos affectata ſunt omnia, fluxæ manicæ, caligæ follicãtes, veſtis groſsior, crebra ſuſpiria, viſitatio virginum, detractio Clericorum, & quamvis ieiunantes ſe fingant, ſi quando dies feſtus venerit ſatiantur ad vomitum. Petrus Sutor Carthuſienſis *Petr. Sut.*
infra adducendus, ex cap. 1. Reg. S. Benedicti quinque genera Monachorum deducit, Cœnobitarum, Anachoretarũ, Sarabaitarum, Fictorum Eremitarum, & Girovagorum. Et ſextum genus ipſe addit præſentis temporis deformatorum, eorum, ſ. ilicet, qui paſsim diſſoluti ſeu deformati vocantur. De his ergo eſt noſter ſermo, quia qui ad formam quam profeſsi ſunt vitam non componunt deformati merito dicendi ſunt, & eorum vita abominabilis.

Hos

Hugo. 5 Hos deſcribit Hugo de Clauſtro Animæ, c. 11. his verbis: *In deformato Monaſterio omnia reperies, per quæ Religionis forma corrumpitur: quia ibi Prælatus negligens, diſciplinis inobediens, otioſus iuvenis, ſenex delinatus, Monachus curialis, Religioſus cauſidicus, habitus pretioſus, cibus exquiſitus, rumor in Clauſtro, lis in Capitulo, diſſolutio in Choro, & circa Altare irreverentia.*

Pet. Sut. 6 Petrus autem Sutor, lib. 1. tract. 3. c. 12. de his Monachis diſſolutis longiorem facit ſermonem in hunc modum: *Denique* [inquit] *eos ſubnectamus, quos Diſſolutos vocari diximus. Hi ſunt qui Religioſam vitam, probatamque Regulam profeſſi, ſuis nullo modo votis reſpondere volunt. Apud eos ſiquidem Obedientiæ iura paſſim violantur quibus, ſi forſam ab eis audiatur, hoc vel timore pœnæ, vel captandi favoris, benevolentiæque, vel certe conſequēdi officij gratia efficitur. Sed quid de Paupertate? Eam ſane, vel potius inſanè, velut peſtem exoſſam habentes, quas poſſunt opes congregant, officia ambiunt, quæ vel invitis maioribus pertinaciter obtinere non verentur: peculium recondunt, ſectantur proprietatem, quam hactenus ita coluerunt, ut Chriſti patrimonium inter ſe partiti ſint miſera tamen, inæqualiq; partitione: cum unus eſuriat, alius ebrius ſit; unus abundet, alius habeat nihil.*

7 Prorſus ſi vitæ auſteritatem quæſieris, invenies craſſos vultus, ventreſq; obeſſos. Nihil ibi frugalitas loci habet; at multo, tum cibo, tum Bacco indulgetur. Carneſque delicatiores ſæpe vorantur. Lineæ inſupercamiſsiæ (quibus vel Pontificio iure Monachi interdicuntur) lecti quoq; molles, veſtes pretioſæ, caligæ oblongæ, aliaq; id generis permulta (quæ Monaſtico rigori adverſantur) apud quoſdam in uſu habentur. De ſilentio, ceremonijs, obſervantijſq; antiquis nulla eſt cura, nulla ferme in templo reverentia, nulla devotio. Enimverò divinū officium, ita percurritur, ut Deus irritari, potius quam mulceri videatur. Quid plura? Moroſi mores componere negligentes, Regularia inſtituta non currūt. Monaſticam deniq; obſervantiam peroſi, præter veſtem, tonſuramque nihil habere videntur Religionis prævaricatores Monachi, quibus hic ſermo eſt.

Quæ

8 *Quæ ſorte, aliaq; innumera fuerant, & tolleranda, & reticenda, ſi ipſis in Claustris cum tenerent admitterentur. At verò cum publica ſint, quis reticere poſſit? Quis inquam coarguere talam non habeat, quæ exleges Monachi in propatulo peccare non verentur? Videas etenim quoſdam ex eis brevi admodum veſte, nudisq; axilari decurtatos mercatorum ſpeciem præ ſe ferre. Alios cernas non tantum marſupia, ſed ipſa quoque ſcapularia quandoque ſerica geſtare. Invenias etiam quoſdam ſe ipſos mirantes, cincinatos habere capillos veſtes ſæculariter confectas, ſuperbum inceſſum, ſermonem turgidum, quãdoque etiam turpiſsimum. Invenies in quam qui paſſim ſe dominos Priores appellare iubent, Monachi enim nomen exhorrent: deberent quando Monachi appellantur, Cæſarem appellare. Cur ita? Nempe quod efficiantur hoc pacto gravi contumelia, non ſecus ac ſi perverſum hominem quis ſtudioſum nuncuparit.*

9 *Denique ſi huiuſmodi Monachorum portenta moneant, ut reſipiſcant, ſtatim excandeſcunt contumelioſis ſæpe verbis monitores deturpantes, ſed etſi fortè ad eos reformandos quiſpiam nervos intendere cœperit, mox lites ſuſcitantur, male ſana conſilia petunt, ſavires aucupantur, argumenta conquirunt, diſtortas ſomniant interpretationes, ſuis nituntur corruptelis, & omnibus denique modis curant, ut non curentur, laborant, ut fruſtra laboretur, agunt, ut nũquam ad ſalutarem exitum cœptus res agatur. O quis ſufficiat huiuſmodi peditos mores enarrare! Enimvero, qui omnia diligenter luſtrare voluerit, inveniet hanc profanam vivendi licentiam cæteris de quibus locuti ſumus peiorem eſſe.* Nos.

10 *Hæc autem retulimus, non ut rideamus, ſed pijs defleãtur lachrymulis precesque fundantur apud Altiſsimum, quo priſtinam Monaſtici ordinis dignitatem inſtaurare dignetur. Lapſa eſt ſupra modum, iam videtur Sol obſcuratus, Luna in ſanguinem verſa: obſcuratum aurum, mutatus color optimus, filij eius perditi, diſperſi lapides Sanctuarij in capite omnium platearum. Iam ſenuit Iſaac, caligaverunt oculi eius, cana eſt Religio. Iam cum Nabuc-Donoſor (Dan. 2) arbores ſtatuamque grandẽ honorũ: iam cum Pharaone boves, divitiarũq; ſpicæ: cum Pincerna, & Piſtore*

Ioel. 2. G. 31. Thren. 4 A. 1. Gene. 27. A. 1. Danie 2. E. 31. Gene. 40 A. 1. & 2.

Piſtore panes, caliceſque divitiarum ſomniantur. Quid verbis opus? Dereliquerunt plerique fontem aquarum viventium, ſuam ſcilicet Regulam, Regularemque Obſervantiam, cuius vix unum antiquum fruſtum reperire eſt. Foderunt autem ſibi ciſternas diſſipatas, excogitantes quaſdam inventiones humanas, cerimonias ſupervacaneas, novellos ritus: denique gravem, tædioſamque ſervitij, ſeu orationum copiam, cum quibus Religioſæ devotionis aquæ nullo modo continere poſſe creduntur. Hæc Sutor.

11 Hinc ſtatus Angelicus Monachorũ deformatus, & corruptus converſus eſt in damnatorum Angelorum infernũ, & pro laudibus divinis hæreſes, blaſphemiæ, & id genus multa exordium ſumpſerunt, miniſtrãtibus apoſtatis Monachis perditiſsimis per ſuggeſtionẽ Apoſtatæ Angeli. Depravatorum Monachorum recenſet vitia, & malum exitũ augurat Petrus Blomevena Carthuſ. in opuſc. Dioniſ. Carthuſ. de inſtitutione Novitiorũ, & concludit: *Vnde fit, ut continuè ſe ipſis efficiãtur deteriores, terreni frigidi, aridi, vani, inſipidi, tenebroſi, capitoſi animales, pueriles, magni, & glorioſi in oculis proprijs; & fari in oculis Dei. In quos Diabolus poteſtatẽ accipiens, varijs eos tentationibus agitare non ceſſat.* Horum perditiſsimam deformitatẽ lamentatur Ioan. Lanſpergius, ſer. 3. S. Hugonis. *Perijt* (inquit) *Religio, perijt Regularis honor, parũq; abeſt hodie apud nõnullos, ut Monachum nõ recenſeant inter Chriſtianos.* Exierũt ſiquidem Religioſi multorum malorum, & hæreſum Authores: Sergius Mahumeti Magiſter Monachus fuit. Begardi, & Beguini, de quibus ſupra 3 p. tract. 11 art. 1. deſtruentes verũ ſpiritum initium dedere hæreſi dãnatæ in Concilio Vienenſi. Lutheranæ hæreſis ab uno abominabili Monacho Martino prodijt. Hinc Doctor Martinus Olanc Theologus, ac Capellanus Caroli V. Imperatoris Max. oratione habita in Concilio Auguſtu. & Doct. Pelargus in alia apud Concilium Trevirienſe palam aſſeveraverunt, ex malorum, & pravorum Religioſorũ ambitione, qua honores vitæ corruptæ copulare curaverunt Germanicas hæreſes ortas, necnõ & alias omnes, in quibus magna ex parte Religioſi perditiſsimi intervenere.

Blomevena.

Lanſpergius.

Nos.

Hinc

Digitized by Google

12 Hinc Colonienſis Diœceſis cupiens facinora Religioſorum emendari, dicere auſa eſt ſequentia verba: *Nulla re magis per hanc tempeſtatem fœdata eſt Chriſti facies quam profugorum Monachorum, & Sanctimonialium perfidia, atque flagitijs. Quorum, ut erat vitæ inſtitutum prius arctum, & ſanctum, ita eo abiecto abſque omni freno ad quævis flagitiorum genera provoluti ſunt. His enim authoribus natæ ſunt hæreſes ſacrilegia, inceſtuoſa connubia, & ſacrorum omnium profanatio. Neque ab alijs magis quam ab his, quos iſti ſeduxerunt ſunt hæc mala defenſa, atque promota, Deo magna ſeveritate opus eſt, ut flagitioſiſſimum hominum genus reprimatur, atque ab Eccleſia Fidelium, ne plures eorum contagione inficiant, ſubmoveantur.* Quanto ergo obſervantium Religioſorum cœtus laudandus ex tollendus, ac imitandus; tanto deformatorum, & non obſervantium odiendus, execrandus, fugiendus, & extinguendus, ne Eccleſiæ Dei, quod illi afferunt augmenti, iſti afferant nocumenti. *Coloniẽſis Diœſe.*

13 *Audi fili mi* (verba ſunt Eccleſiæ Dionisio Carthuſiano, feria 3. poſt Paſcha è cœlo facta, dum orans pro eius fœlici exaltatione in cœſtaſim raperetur: & habetur in eius vita ad finem 4. lib. ſentent.] *Audi* (inquit) *fili mi voces, & gemitus Matris tuæ: perpende ſingultus, & lamentationes doloroſiſſimæ, fideliſſimæ, & affectuoſiſſimæ Matris. Pungunt & penetrant me intollerabiles, amariſſimique dolores, ipſis quoq; inferni doloribus, quodammodo graviores.* Et cauſam doloris enarrans memor antiquæ gloriæ, iam fœdatæ ob pravos Fideliũ mores ad Religioſos pervenies, ait: *Doloribus abſorbeor dum recolo qualis fuerim undeque fulgens, de adverſarijs meis præclare triumphãs, innumerabilibus turmis devotiſſimorum Religioſorum utriuſque ſexus corruſcans, collegijs quoque innumeris, & conſtitutis perſonis in ſacris ordinibus in timore Dei, & obſervantia Regulari cõverſantibus præornata! Inſuper in quatuor Mendicantium ordinibus gloriabar, in quibus abundavi perſonis, literatis, ac fervidis regulariter, exemplariterque viventibus per quos ſaluberrime fructificavi ad converſionum profectum, ad beatitudinem plu-* *In vita Dionyſij Carth.*

rimo-

rimorum. Sed heu, heu, heu, iam omnia ſunt everſa, deformata, & lapſa. Obſcuratum eſt aurum, mutatus eſt color optimus. Et ego ipſa olim tam gratioſa & pulchra, tam potens, ac ſplendida, deformis effecta ſum, exanguis, & hiſpida, egena, infirma & conculcata, atque ad angulum Occidentis redacta, & coarctata.

ARTICVLVS. III.

Tenentur Religioſi, & maxime Prælati, cum vident Religionis obſervantias frangi, zelo amoris, & iuſtitiæ frangentes admonere, ut emendentur.

1 VIri Religioſi habentes zelum Dei in ſe intuentes labi obſervantiam, aut lapſam iam ſui Inſtituti, charitate pleni zelo zelantes honorem Dei, & Religionis, ſuis ſalutaribus monitis, & acclamationibus delinquentes monent, ut reſipiſcant, & meliori modo, quo poſſunt de inſtauranda obſervantia curant: nefas enim eſſet aliud, dum ſcientia, & prudentia ſuppetit, aliter agere. Dixi ſcientia & prudentia, nam his deficientibus, quandoque, quæ neſciunt, reprehendunt, & phantaſtica tantum delicta, ſine veritate reprehenduntur ideoque, & pax turbatur Fratrum, & veros zelatores ſuſpectos reddunt, ut quando veras trāſgreſsiones eliminare curāt, non audiantur. *Sapientia eſt Deus* (ait Bernar. ſerm. 19 in Cantica) *& vult ſe amari non ſolum dulciter, ſed & ſapienter. Vnde Apoſtolus: Rationabile* (inquit) *ſit obſequium veſtrum: alioquin facilime zelo tuo ſpiritus illudet erroris, ſi ſcientiam negligas.* Pax ergo concilibitur ſi ſermo ſit ſale conditus, & debitis circunſtantijs viriliter agatur.

S. Bern.

S. Thom. De zelo vero, & ſancto, ait S. Thom 1.2 q. 28. art. 4. *Zelus ex intenſione amoris. Manifeſtum eſt enim quod quando aliqua virtus intenſius tendit in aliquid, fortius repellit omne contrarium, vel repugnans.* Videns ergo Religionis charam obſervan-

vantiã dilabi, quã diligit Religioſus fidelis in promiſsis voti, non poteſt non dolere de tranſgreſione tanquã cõtraria perfectioni, quam amat, & ideo vehementer repellere curat.

2 Obligatur etiam Religioſus obſervans zelo iuſtitiæ: ex doctrina enim eiuſdem S. Thomæ 2.2. quæſt. 58. art. 5. & 6. Iuſtitia legalis diſponit hominem in ordine ad bonum commune, ut procuret quantũ in ſe fuerit non minui, nec lædi per ſe, vel per alium: & ſic intuitu communis boni reformatio, & inſtauratio comman da eſt. Vnde optime S. Bernardus, ſerm. de Nativitate S. Ioannis Bapt. *Ferveat in nobis etiam* (ait) *zelus iſte charitſimi, ferveat amor iuſtitiæ, odium iniquitatis. Nemo fratres vitia palpet: peccata diſſimulet nemo. Nemo dicat: Nunquid cuſtos fratris mei ego ſum? Nemo, quod in ſe eſt æquanimiter ferat, cum viderit ordinem deperire, minui diſciplinam. Eſt enim conſentire, ſilere, cum arguere poſsis. Et ſcimus, quia ſimilis pœna ſit facientibus, & conſentientibus.* S. Thom. S. Bern.

Hoc zelo percitus Seraphicus Doctor in Stimulo amoris, cap 11. dolens de declivio Religioſi ſtatus, ait: *Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis imbrem lachrymarum, ut die ac nocte plorare valeam perfectorum ſtatum quaſi ad nihilum iam redactum. Nam terra culta divinis Conſilijs, & Chriſti exemplis, ſpinas, & tribulos germinat pro frumento.* Et S. Ephren in ſerm. Aſce. de vita Religioſa, eodem zelo in eadem verba prorumpit. *Quis dabit* (inquit) *capite meo aquam, & oculis meis fontes lachrymarum, ut deplorem in deſinenter diu, nocteque magnam relaxationem inſtituti noſtri Monaſtici, hac noſtra ætate, proh dolor, nimis invaleſcentem. Noſtra inſtitutio* (poſt pauca *relictis vijs rectis per præcipitia fertur, aſperaſque vias incedit. Non eſt mitis, non humilis, non quietus, non diſciplinatus.* Et alio in loco. Adverſus eos, qui vitioſe vivunt. *Aſpicio* (inquit) *præſentis diſciplinæ negligentiam, & ferre nequeo, at cum Propheta doleo, qui ait: Vidi prævaricantes, & tabeſcebam.* Denique S. Antonius à Padua, ſerm. ſexageſ. *Sed heu* (inquit) *quantæ ſciſſuræ, quanta ſciſmata, quantæque diviſiones, & diſſenſiones ſunt in petra, id eſt, in Religione, ſuper quam, ſi ceciderit* S. Bonav. S. Ephrẽ.

divini Verbi ſemen, non fructificat, quia non habet humorem grātiæ Spiritus ſancti. Vere ibi ſciſuræ, ubi lis in capitulo, diſſolutio in Choro, murmuratio in Clauſtro, gula in Refectorio, carnis petulantia in Dormitorio. Sic clamitant omnes ſuæ Religionis amatores ruinam, quam recuperare affectant.

3 Omnes Religioſi ex feruore charitatis quo ad perfectionem aſpirant, tenentur & ex zelo iuſtitiæ non tantum eſſe boni in ſe, ſed & procurare, quod ſui propoſiti Sodales boni ſint per Regularium obſervantiarum indemnitatem; ſed Prælati ſtrictius ad id tenentur ratione ſibi cōcrediti muneris, de quo optimè Seraphicus Doctor Opuſculo de Sex alis Seraphim, c. 3. ubi primā alam decernit eſſe in Prælatis, zelum iuſtitiæ pro obſervantijs. *Prima ala* (inquit) *Rectorum animarū, eſt zelus iuſtitiæ, qua non poteſt aliquid iniuſtum ſine cordis murmure in ſe, & in alijs ſuſtinere. Tantum enim quiſque bonus æſtimandus eſt, quanto plus, & purius odit malum. Quantum enim res diligitur, tantum de eius deſtructione dolet ur.* Vbi poſtquam quatuor genera bonorum explicuit, quartum genus ad Religioſos adaptat, & maximè ad Prælatos, qui zelo iuſtitiæ omnes obſervantias Religionis integre obſervari, & ab eis declinari, non debēt ſuſtinere, ſed totis niſibus procurare, quod indemnes ſerventur. *Prælatus enim* [ſubdit] *Vicarius Dei cui data eſt poteſtas à Domino ſuper familiam ſuam & cui debent ſubditi ea de cauſa vice Domini obedire, ſi non corrigit delinquentes, permittit ſub ſe vitia creſcere, & conſuetudines malas oriri, & iam exortas roborari, & dilatari, ſi viderit obſervantias Regulares dilabi, & tranſgreſſiones multiplicari, & pro poſſe non obviat, tam præſentibus malis quam imminentibus, tripl cem Deo reddet rationem. Primo pro ſua negligentia, quoniam non ſecit ad quod officio tenebatur: nam ait Sapientiæ 6.* Cum eſſetis Miniſtri Regni illius non recte iudicaſtis, nec cuſtodiſtis legem iuſtitiæ, neque ſecundum voluntatem eius ambulaſtis. Horrendè, & cito apparebit vobis, quoniam iudicium duriſſimum his qui præſunt, fiet, &c. *Secundo, quod omnia peccata ſubditorum, quæ poterat, & debuerat correxiſſe, & præca-*

S. Bonav. Sapien. 6. 4. 5. 6.

veriſſe

riſſe imputantur ei: unde dicitur. Ezech 35. Si non fueris locutus, ut cuſtodiat ſe impius à ſua via, ipſe in impietate ſua morietur, ſanguinem autem eius de manu tua requiram. *Tertio pro abuſione honoris, & poteſtatis ſibi collatæ, quam ad proprtam gloriam, & commodum retorſit, & non ad quod data eſt ei.* Tollite ab eo talentum (ait Chriſtus) & inutilem ſervum eijcite in tenebras exteriores. Ibi erit fletus, & ſtridor dentium. *Oſtendat ergo bonus zelator, quantum diligat Deum in eo quod beneplacitum eius in ſe, & in alijs promoveat; nec ab hoc zelo molleſcat per deſidiam, nec labore laſſetur, nec conſilijs flectatur, nec aſtutijs circumveniatur, nec amicitia, nec blandimentis deliniatur, nec minis terreatur, nec per diuturnæ pravæ conſuetudinis præſcriptionem deſperet, quin ſuum officium exequatur.* *Ezechiel 33. B. 8.* *Matth 25 C. 28. & 30.*

5 Sanctum hunc habere zelum donum Dei eſt, & effectus amoris eius iuxta illud Auguſtin. in Pſalm. 118. Cont. 28. *Æmulationem Dei ſuo Spiritu ſpirat Fidelibus Deus: amoris enim eſt, non livoris.* Ideoque Religioſus, & Prælatus hoc zelo inſigniti gratias agunt Deo. Væ Religioni, & Cogregationi tali cuſtodia, præſidio, & virtute orbatæ. In hoc enim Religiones, quæ in ſua intigritate, & decore conſervantur, & quæ declinaverunt, & deferbuerunt á decore, & ſpiritu primevo, quo I illæ Zelatores hobuerunt, iſtæ illis deſtitutæ ſunt. Nec ſemel dilapſæ inſtauratæ ſunt, niſi zelo communis boni interveniente. *S. Auguſt.*

6 Nec Religioſi nomen qui zelo caret meretur cum ratione ita-us Angelos imitari oporteat. Vnde Ambroſ. in illud Pſalm. 118. *Tabeſcere me fecit zelus meus: dignitatem zelus commendans ait: Angeli ſine zelo nihil ſunt, & ſubſtantiæ ſuæ amittunt prærogativam, niſi eam zeli ardore ſuſtentent.* Et ne quidem Religioſi, & Angeli, hoc zelo dedignandi ſunt, cum & Dei proprium ſit. *Et quod miramur* (proſequitur Ambroſ.) *ſi Angeli zelum habent? Ipſe Deus Pater ait: zelans zelabo Ieruſalem zelo magno. Quia Deus Magnus, ideo & zelus eius magnus eſt, & pro unius cuiuſque potentiæ qualitate, ita & zelus, aut mediocris, aut magnus eſt. Zelo vindicatur Ieruſalem, zelo Eccleſia* *S. Ambr. in Pſal. 118. S. 139.* *S. Ambr. Zacha. 1. c. 14.*

Pſal. 68 B.10. *eccleſia congregatur, Zelo Fides acquiritur, Zelo pudicitia poſſitur: Dominus quoque Ieſus ait: zelus domus tuæ comedit me,* &c. Deformitas ergo, & tepor cuiuſvis Religionis, hoc ſancto reformatur Zelo & ſic idem Ambroſius proſequens encomia ſancti Zeli illud Apocalypſis. *Suadeo te emere à me aurum purum*, & de Zelo dictum credit. *Hic* (inquit) *eſt Dei Zelus, hic eſt Fidei vapor, devotionis fervor, qui nos velut ſuavem cibum in Chriſto remollit, & format* Hoc inſigniti ſunt omnes Religionum Fundatores, hoc omnes reformatores, & inſtauratores ad antiquam formam deformatas Religioni deduxerunt.

Apoc. 3 D 18. S. Ambr

ARTICVLVS. IIII.

Amatores relaxationis, aut excuſantur, ut deſides, autobſtinati inſurgunt contra zelatores: qui tamen orantes ad Dominum, conſolantur.

NEc viros magnos deterreat difficultas illum exequendo zellum, quando repugnãtiam, imo perſecutiones inſurgere conſpexerint. Tepidi, & laxioris vitæ amatores ſuæ mitigationis propugnatores introducendæ reformationi ſe opponunt dicentes. Nos debiles ſumus, nec ſufficientes ad rigorem obſervantiarum, nec nobis ſuppetit Spiritus ſanctorum parentum noſtrorum, iam tempora mutata; natura enim mutatur, nec tãtos labores ſine mitigatione ſufferre poteſt. Nec poſsibile eſt diu tam arcta obſervantia perſeverare. Horum excuſationem accuſat S. Laurentius Iuſtinianus (de Fletu, & Planctu) eo quod ob voluntatem propriam duras ferre non poſſunt obſervantias, & mentium tur emẽdationem ſine fructu. *Heu* (ait) *quam rarus in præſenti generatione reperitur, qui curiat eſſe perfectus! ſecuntur, ut implurimum voluntates proprias. Quæ à ſanctis dicta, vel geſta ſunt impoſſibilia arbitrãtur, perficere non curant, ſe emendare diſſimulant, conſuetudine ducuntur,*

S. Laurẽ. Iuſtin.

cuntur, linguam minimè cohibent continere ventrem expaveſcūt, omne eis licere putant. quod ipſis libet, vix compunguntur, ab oratione, veluti á flagello fugiunt.

Hos ſolo nomine, & habitu Monachos æſtimat Thomas Kemp. 3 part. ſerm. ad Novitios, ſer. 1. *Væ vagis* (inquit) *& diſſolutis Monachis, ſolo nomine, & habitu Religioſis, qui crucem ſuam cum murmure portant, & invitè obediunt, cellam male cuſtodiunt, ſilentium leviter frangunt, labores fugiunt, otia diligunt, orationes breviant, fabulas prolongant ad exteriora proni, ad interiora pigri, ad cogitandum bona torpidi, ad penſandum mala proclives, ad edendum, & bibendum alacres, ad ieiunandum triſtes: ad increpandum faciles, ad ſuſtinendum debiles, ad honores cupidi, ad humilia verecundi: à rigore diſciplinæ adverſi, & ad laxiora ſemper inclinati.* Talis eſt ſpiritus eorum, qui reformari recuſant. *Kempis.*

Etſi mitius de eis loquamur: Hi veluti humilitatis ſpiritu ſe indignos æſtimant tanto favore, ut ſicut Patres noſtri Dei adiuto io obſervantiſsimi fuere, ſic & ipſi. De his optimé Bernardus ſuper illud: *Ecce nos reliquimus omnia*: conditionem miſeram affatur. *Ille quidem ſic* (ait) *ego forte non ita. Delicatus ſum, homo peccator ſum, nec ſuſtinere in tanto labore ſine gratia multa, nec ipſam gratiam valeo promereri. Quaſi ipſa gratia ſit operum merces, quaſi non omnes peccaverint, ut non egeant gratia Dei.* Quando Dominus dixit: *Si quis vult venire poſt me, abneget ſemetipſum, tollat crucem ſuam, & ſequatur me.* Matth. 16. & quãdo dixit: *Omnis qui reliquerit patrẽ, aut matrẽ, aut domum, aut agrum propter nomen meũ centuplũ accipiet.* Matth 17. Quod nobis Religioſis dictum eſt, nec diſpenſavit in Cruce, nec ſe exemit à dando auxilio pro ſua fidelitate, his qui ſibi non parcunt in tolleranda Cruce, & ex iuſtitia coronam dare. *S. Bern.* *Math. 16 D. 24.* *Math. 17 D. 27.*

2 Qui ergo ſe excuſat á portanda Cruce obſervantiarum ſe indignum præmio reddit. *Neminem Chriſtus excipit* (proſequitur Bernardus contra ſe excuſantes.) *Miſeri igitur, qui dicunt; præter nos: qui excludũt ſemetipſos, & excipiunt à beneficio*

generali. Nimirum indignos ſe iudicant multo magis vita æterna. Si enim abnegavimus nos, non eſt cur afflictioni corporis per arctitudinem obſervantiarum parcamus. *Qui alium abne-*
S.Chryſ. *gavit.* (ait Chryſoſt hom 56. in Matth.) *ſi cædi eum virgis videat, ſi arceri vinculis, quidquid aliud pati eum conſpexerit, non occurrit, non auxiliatur, non flectitur, nec prorſus ullo modo movetur, ceu ille, qui penitus ab illo alienatus eſt. Sic igitur nullo nos pacto corpori noſtro parcere vult, ut neque ſi cæditur; neq; ſi pellitur, neq; ſi uritur, nec ſi quid aliud huiuſmodi patiatur, ei parcamus. Sic igitur Chriſtus non dixit tamen: non parcas, ſed ſignificantius ac expreſsius: denega te ipſum, pericula ſibi, certaminibus te offer, & quaſi alius hæc patiatur, ſic afficiare.*

3 Nec deſides, ac delicati Crucem obſervantiæ arctæ renuentes Crucem fugiunt, imo duriorem tollunt. *Sicut oſtium*
Prov.26. *vertitur in cardine ſuo: ita piger in lectulo ſuo* Prov. 26 Quando
B.14. Religioſus delicijs ſe donat, & molli cubat lecto ad dura aliorum Religioſorum exercitia, & vigilias ſurgere non vult; ibi in lectulo cruciatur ſicut qui maligna febri laborat in lectulo, mollibus ornatus linteaminibus, volvitur in eo nullã aſſecutus
Prov.15. requiem. Et id expreſſius, c. 15. Prov. dicitur. *Iter pigrorum*
C.19. *quaſi ſepes ſpinarum; via iuſtorum abſque offendiculo. Nam cum*
S.Grego. *viam Dei appetũt pigri* (explicat Greg lib. 3. Moral. c. 23.) *eos velut ſpinæ obſtantium ſæpium, ſic formidinũ ſuarum oppoſitæ ſuſpitiones pungunt.* Quod é contra fit in iuſtis. *Quia temporalis adverſitatis obſtacula æternæ ſpei, & internæ contemplationis ſaltu tranſiliunt.* Pigri, & deſides Religioſi quaſi in circuitu ambulant ſicut oſtium in cardine, ſemper irretiti formidine auſteritatis obſervantiarũ. *Nunca paſſan adelante, atorrados en ſus miedos, como en ſetos de abrojos; pero los obſervãtes, cõ el anhelo de la vida eterna paſſan adelãte, pareciẽdoles las aſperezas flores.*

S. Bern. 4 Quia: *Vbi eſt amor* (ait Bern. ſerm 85. in Cãt.) *ibi non eſt labor, ſed ſapor.* Delicati Monachi ſui amatores ſibi maximè blãdi; at ubi amor Dei, vel æternę beatitudinis acceſſerit, om
S.Auguſt. nia ſuavia videntur. *Quam ſuave mihi* (ait Aug. lib. 9. *Confeſſionum*, c. 1 *ſubito factũ eſt carere ſuavitate nugarum, & quas amittere*

tere metus fuerat: iã dimittere gaudiũ erat eijciebas enim eas à me vera tu, & ſumma ſuavitas, eijciebas & intrabas pro eis omnivoluptate dulcior, ſed non carni, & ſanguini. Carnales ergo Monachi, qui revera ſęculo, & delicijs, ac blãdimentis non renũtiarunt, utpote Dei amore carentes obſervantias Regulares refugiũt, ſpirituales autem, dulcedine amoris liniti, Cruces ſua viter portant, & amant.

Confirmãt hanc veritatẽ Bernardi ſuaviſsima verba, ſer. 1. de Dedic. Eccle ſ. *Neceſſe eſt* [ait] *vt unctio ſpiritualis gratiæ ad iuvet infirmitatem noſtram, obſervatiarũ, & multimodæ pœnitẽtiæ Cruces, devotionis ſuæ gratia liniens: quia nec ſine Cruce ſequi Chriſtum, & ſine unctione Crucis aſperitatem ferre quis poſſet? Hinc eſt, quod multi abominantur, & fugiunt pœnitentiam; Crucẽ quidẽ videntes, ſed non videntes unctionem. Vos, qui experti eſtis, ecce ſcitis, quia vere Crux noſtra inuncta eſt, & per gratiã Spiritus adiuvãtis ſuavis, & delectabilis eſt pœnitẽtia noſtra: & ut ita dicã amaritudo noſtra dulciſsima.* Hac unctione ſpiritus, & auxilio Dei fruetur, quiſquis Religioſus animoſe pro Deo Crucẽ obſervãtiarũ ſine formidine tullerit, ut ſequatur Chriſtũ. *S. Bern.*

5 Sunt, & alij diſcoli Religioſi, qui zelatorum voces audiẽtes, & Reformationis propoſitum, ſtatim inſurgunt, & infeſtãt non minus, ac antiqui illi Samaritani, ut diximus, & vidimus, 1 p. trac. 11. art. 1. n. 4. & trac. 13 art. 10. inſurgebant contra inſtauratores Tẽpli, & murorũ Ieruſalem, Machinãdo dolos etiã ad interemptionẽ. De his Gloſ. ord. in 1. Eſd. 4. ſic ait. *Habitant hoſtes Ieroſolymorũ in Samaria, quæ interprètatur Cuſtodia, nõ quod præcepta Fidei, & veritatis cuſtodiãt, qui viſione veræ pacis obſtinatè repugnãt: ſed quia cuſtodiam virtutis penes ſe manere iactant, cũ adverſus mœnia pacis per hæreſim pugnant.* Doctrina ſua, relaxationis amatores, ſuadent ipſos eſſe vere obſervantes, & qualiter invenerunt Religionem, ſic procedendum ſuaviter, & non rigide, in quo conciliant animos in ſe, & irritant in zelatores tanquam ſi novas ſectas introducerent, & ambitionis labe illos inurunt, & detrahunt, ac perſecuntur, ut remedium exortæ relaxationi non applicetur. *Nos.* *Gloſ. ord. 1. Eſdr. 4.*

6 Hos contradictores, hoſq; detractores Bernar. ſerm. 3. in Dedicatione Eccleſię proditores vocat. *Proditores quidem ſunt* [inquit] *quicunque in hoc Domini caſtrum inimicos eius introducere molliuntur, quales ſunt utique detractores Deo odibiles, qui diſcordias ſeminant, nutriunt ſcandala inter Fratres.* Et inimicos quos in caſtrum Domini introducunt huiuſmodi contradictores cenſet eſſe vitia, quæ zelatores avertere conantur á ſuo Claravallenſi Monaſterio: ideoque magno ſupplicio eos dignos iudicat. *Non utique communi* (inquit) *cæterorum morte damnabitur, exquiſitis illum neceſſe eſt interiri tormentis, ſed non modo plus immoror circa iſta, credo melius deinceps ab hac tam execrabili proditione cavebimus, ſtuentes de cætero maiori ſolicitudine non attrahere, ſed repellere vitia quæcunque ſint.* Proditores ergo ſunt, qui relaxationem Regulæ in Monaſterium, aut introducunt, aut tutantur; fideles ergo ſervi, qui zelo honoris Dei, & communis boni eam reppellere curant.

S. Bern.

7 Zelatores, & obſervantes Religioſos monet Paulus, ac inſtruit ne ab incepto inſtaurationis conatu deſiſtãt, videtes Religionis Regularem obſervantiam frangi. *Quicumque ergo perfecti ſumus* [ait ad Philip. 3. c. 15.] *hoc ſentiamus: & ſi quid aliter ſapitis, & hoc vobis Deus revelavit. Verũtamẽ ad quid pervenimus, ut idem ſapiamus, & in eadem permaneamus Regula.* Quia Regulæ Religionum à Deo inſpiratæ ſunt ſervis ſuis Fundatoribus noſtris, in eiuſdem obſervantia, quiſquis perfectus fuerit, manere debet, nec immutari aliter quam, ex divina revelatione, *Imitatores mei ſtote Fratres, & obſervate eos, qui ita ambulant ſicut habetis formam noſtram:* obſervãdi ſunt, & ſequendi illi tãtum, qui Fundatores imitantur, & qui iuxta formam, & vivendi modum, illorum vitam degunt; deviantes enim ab illa ſuſpecti habendi ſunt. *Multi enim ambulant, quos ſæpe dicebam vobis* (*nunc autem, & flens dico inimicos Crucis Chriſti: quorum finis interitus: quorum Deus venter eſt: & gloria in confuſione ipſorum, qui terrena ſapiunt.* Non ſine lachrymis referri poteſt quod vocati, & electi ad Crucem Religionis, qui Apoſtolicam habere vitam debuerant, terrenis relic-

Ad Phil. 3. c. 15. D. á 7. 18. 19.

relictis, terrena quærunt, & delectabilia, lucrum, & commodum in Religione, per humanam ſapientiam ſuos gubernantes greges ventri indulgentes, vanæque æſtimationi. *Noſtra autem converſatio in cælis eſt: unde etiam Salvatorem expectemus, Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, qui reformabit corpus humilitatis noſtræ.* Etſi deformatum videamus Fratres corpus humilis noſtri Inſtituti per tot inimicorum Crucis, tranſgreſsiones, noſtra converſatio ſit cæleſtium: quo tendimus contemplatione, eo tendāt noſtræ petitiones, & lachrymæ, ut ipſum inclinemus Salvatorem, qui reformet, & inſtauret ſtatum Religionis. *Ad Phil. 3. D. 20.*

8 Has lachrymas & clamores ſervorū Dei intuitus Chriſtus Dominus, quando vineas diſsipatas per fractionem obſervantiarum dixit B. Brigittæ, lib. 8 cap. 28. Regulæ Salvatoris. *Denique* ait) *amici mei in eiſdem Regulis exiſtentes, & talem fratrum ſuorum diſceſſum cognoſcentes, nec quidem per ſe hoc emendare volentes ex magna cordis anxietate, die, noctuque clamant ad me, cum lachrymis poſtulantes, quod illi qui ſe corrigere noluerint citius eijciantur. Et qui ſe emendare voluerint fructuoſi in bonis operibus efficiantur.* *S. Brigitt.*

Nec deſiſtere debent zelantiſsimi Religioſi à propoſito inſtaurandi labentem Religionem, eo quod videant contra ipſos inſurgere inimicos Crucis Chriſti eos perſequēdo, imo & falſa delicta illis imputando, hoc enim conſequens eſt zelo virtutis, pro ipſo pati, ſic in Veteri, & Novo Teſtamento quotquot Martyres paſsi ſunt, pro zelo virtutis paſsi ſunt, &c. *Qui arguit impium, ſibi maculam generat* (ait Sacra Script. Prov 9) Vt de optime S. Gregor. lib. 10 Moral. c. 3. *Plerumque fit* (inquit) *ut cum iſti correpta in ſe mala defendere nequeūt, ex verecundia peiores fiant ac ſic in ſua defenſione ſuperbiant, ut quæ, dum vitia contra vitam corripientis exquirant, & eo ſe criminoſos non æſtiment, ſi crimina & alijs imponant, quæ cum vera invenire nequeunt, fingunt, ut ipſi quoque habeant, quod nom impari iuſtitia increpare videātur.* Nec pro falſis impoſitis crimi nibus lam ētētur, quia vitę integritas falſum quēcūq; reprimet rumo- *Prover 9 B. 7. S. Grego.*

S. Hiero. rumorem. *Falſus rumor* (ait S Hierony. epiſtola 10. de veritate ſervanda.) *cito opprimitur, & vita poſterior iudicat de priori: fieri quidem non poteſt, ut abſque morſu hominum vitæ huius curricula, quis per tranſeat: miſerumque ſolatium eſt, bonos carpere, dum peccantium multitudine putant culpam minui peccatorum.* Mendacium ipſum ſe conſumit, & ſine fundamento contra iuſtum prolatum ſtatim debilitatur, & evaneſcit. Præterquam quod Deus ipſe innocentium caulas defendit, quo nil clarius, ac experimento compertius.

9 Denique ſolatio debet eſſe flentibus corruptellam, & pro ea patientibus, quod poſt labores, fructus confiditur de Dei benignitate, ſi tamen ſine intermiſſione, & in fide preces fundantur. *Ego, qui ſum omnium cordium ſcrutator* (Reſpõ-

S. Brigitt. dit Chriſtus Dominus, ubi ſupra S. Brigittæ, *& omnium verborum auditor, ſi aliquos invenero, qui monaſterij ſui errorem corrigere tentaverint, ſuamque Regulam tenere in omnibus, quæ præcipit, ſcilicet in humili, & Regulari habitu, in debitis abſtinentijs, in fuga proprietatis, in obſervantia caſtitatis, & veræ humilitatis, atque in omnibus bonis conſuetudinibus, cooperabor eis, & circumdabo eos dilectione mea, ſicut circumdare ſolet vineam macerias ſua: daboque eis gratiam, ut libenter ſe contentos reddant de ſolis vitæ neceſſarijs, ſuperfluitatem omnem contemnendo. Per quod occiditur talpa radices corrodens, id eſt, diabolica ſuggeſtio, bonas affectiones reſcindere cupiens pravis concupiſcentijs. Cuſtodes quoque excitabuntur, hoc eſt, conſcientiæ eorum, qui de animarum ſuarum ſalute non attendunt expergeſiunt, ſe ipſas continuè ſpeculando. Inſuper incraſſabo eos dulcedine ſpiritus mei, qui fortificabit eos ad ſerviendum mihi, qui eos creavi, & ſanguine meo pretioſo redemi.*

TRA-

TRACTATVS. II.

Poteſtates Eccleſiæ, maxime Generales Religionum certiores facti de deformatione, debent curare de inſtauratione; & quales Viſitatores, Socij, & Conſiliarij ad id muneris eligendi.

ARTICVLVS I.

Ponuntur formulæ literarum pro petenda Inſtauratione.

QVIA quæcunque inſtauratio Religioſa, utpote Eccleſiæ viſibilis, viſibiles habet Poteſtates, â quarum authoritate, & iuſione dependet, præter aſsiduas ad Deum preces, præter monita ſalutis delinquentibus Religioſis facta, & præter curam inferiorum Prælatorum, ut efficacius res agatur, neceſſum eſt ad ſupremos, quorum interest de remedio providere, preces ſupplicationeſque dirigere, & ingruentia mala exponere: ideo operæ pretium duxi aliqua exemplaria Epiſtolarum, quibus depinguntur aliquæ deformitates, quę in Religione declinante ad occaſum inveniri poſſunt apponere. Et primo ad Cardinalem Protectorem, ut in proximo celbrando Capitulo de remedio provideat.

Illuſ-

Illuſtriſsimo, Eminentiſsimo, & Reverendiſsimo Protectori ſacri Ordinis N.

I. M. I.

2 NOn poſſum, non, Eminentiſsime & Illuſtriſsime Princeps quãdo munus zeloſi Protectoris, benigni amatoris, pervigiliſq; Cuſtodis totius noſtræ N. Religionis, vobis divina diſpenſatione commiſſum aſpicio, & aliunde eamdem Religionem, ſic in extremis laborantem, non clamare. Quid clamabo? Iſaiæ 21. *Cuſtos Illuſtriſsime quid de nocte? Cuſtos quid de nocte?* Religio N. inſtar auroræ ab initio fulgens, & virtutum ſplendore micans, pagus vineæ Domini Sabbaoth viriditate frondium, palmitum amplexibus, & uvarum fructibus condecoratus, ac ſtipatus qualiter à Colono ſanctiſsimo P. noſtro N. plantatus, ac ſepe bonarum legum maioribus noſtris relictus eſt; decurſu temporis ad occaſum pervenit, & quaſi in nocte vineam hanc ſingularis fœrus depaſtus eſt, & in dies depaſcitur, & ſepe undique diruta, etiam vulpes parvulæ demoliuntur eam. Nulla feré lex tam regularis, quã generalium capitulorum, necnon, & SS Patris Clementis PP. VIII. reformationum illæſa perſiſtit; diverſimode frangitur. Ergo ad Cuſtodem clamabo, ut vineæ conſulat, ferum prædetur, vulpes capiat diruta reſtauret, & ad decorem priſtinum redigat, & illuceſcat dies. Clamavi ſæpè ad anteceſſores veſtros, clamavi ad SS. Paulũ V. clamavi, & in viſitationibus ordinis, & adhuc, clamabo. *Propter Sion non tacebo, & propter Ieruſalem non quieſcam, donec oriatur, ut ſplendor Iuſtus eius, & Salvator eius, ut lampas accendatur.* Iſai, 62. Si, meritiſſimè Cuſtos, lampas ardens in hac nocte, & redimens vineã à tali prædatione Salvator oriatur iuſtus, ac benemeritus Generalis Paſtor, cuius ſplendore decorem priſtinum inſtauret, & Regularem obſervantiam fultiat. Si talem in tota Religione

Iſai. 21. cap. 11.

Iſai. 62. A. 1.

Digitized by Google

ne Paſtorem, & in cunctis Provincijs Paſtores fideles ſuſcitaret Dominus, proculdubio convaleſceret Religio: ſed hoc opus Dei eſt: faxit noſtri miſereri At quia ex parte noſtri humano, & prudentiali modo reſtat conſulere de medijs, ideo pauca adijciam.

Hic proponuntur aliqua media convenientia ad amputandam ambitionem in electionibus, & alijs in aliis ſubvenierdis, quæ conſulto omitto dicenda in remedijs pro Reformatione infra proponendis.

3 Qui hæc precatur (proſequitur Epiſtola) eſt Religioſus (Hic dicat proprium nomen, Provinciam conventum, necnon, & qualitatem ſuam, & gradum tum in officio, tum in ætate, ac profeſsione, ut de eius zelo, & authoritate inquiri poſsit aliunde) vera undequaque, & per ſe nota retuli. Ideo teſtem, & iudicem adducco Deum, & Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, ut ante tremendum eius Tribunal à mea obligatione exoneratus compaream. Veſtram Eminentiam onero, ut ratione concrediti muneris Protectoris teneatur præfata adimplere. Si perſonaliter Romam poſſem adire, idem ſanctiſsimo Domino exponerem. Sed quia ad hoc impotens ſum, tranſvolet charta in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti: & qui huius Congregationis zeloſus Protector, benignuſque amator extiterit, apud illum ſupremum Iudicem, Patronum, & advocatum habeat eiuſdem Inſtitutorem Patrem noſtrum. N.

Detur caſus quod ſupervenit Capitulum Generale. Cui præfuit Eminētiſsimus Cardinalis Protector, & talis electus eſt Generalis illius Religionis N. natione Gallus, qualis exponens deſiderabat, de Religione benemeritiſsimus doctiſsimus, obſervantiſsimus, expertiſsimus in officijs Religionis, zelātiſsimus obſervātiæ ut iam præteritus probaverat evētus multi in Provincijs. Sed prohdolor, morte prævento viduata eſt Religio Suffecto ergo loco illius alio eiuſdem nationis Galli æ nomine Simone, Author primæ epiſtolæ, aliā tenoris ſequentis remiſit.

Reve-

Peritia curationis ſtatus Religioſi

Reverendeſsimo Generali Simoni Ordinis N.

I. M. I.

Reverendiſsime P.

5 *DOminus mortificat, & vivificat: deducit ad inferos, & reducit. Dominus pauperē facit, & ditat, humiliat, & ſublevat.*

1 Reg. 2. B. 6. 1. Reg 2. Mortificaverat Dñs N. Religionē noſtrā permiſsione multorum malorū; vivificavit, ſuſcitādo nobis Paſtorē fidelē N. Deduxerat ad inferos, cum ipſo iam (non ſine noſtri dole) mortuo. Reduxit item ad vitam tanti Simonis in noſtrum ſupremum Religionis caput perſonam ſubrogando. Pauperes nos fecit, pauperem ſpiritu Paſtorem auferendo; ditat idem, pro illo te nobis ſtare faciendo Prælatum. Sperabamus Religionis prolem ab N. relinquendam, humiliavit iam ante partum viduam N. Religionem faciendo: ſed nunc ſublevat ad eamdem ſpem, Simonem ſucceſſorem erigendo. Quare? Quia Gallus frater. Si enim ſine liberis viduæ propinquum fratrem cōcedebat lex (Deut. 25.) ad ſuſcitandum ſemen fratris: viduatæ Religioni deſponſatæ Gallo. detur propinquus Gallus Frater, ut elevetur ad prolem: & quam iam genuerat, in lacem edat.

Deut. 25. A. 5.

6 Et rurſus: quare ſublevat per Simonem Gallum? Quia Simon obediens ſonat: *Humiliat, & ſublevat.* Si enim teſte Paulo: quia *Ieſus humiliavit ſemetipſum, factus obediens uſque ad mortem* (Phil. 2.) *Deus exaltavit illum, &c.* Simonem obedientem exaltet ad apicem ſupræmi Generalatus. Rurſus; *Quare dedit illi nomen ſuper omne nomen?* Quia obedientia fuit uſque ad mortem, & nomen Ieſu ſalutem omnium noſtrum ſonat. Igitur Simon Reverendiſsime videas obedientiam Simonis uſque ad mortem debere eſſe. Alius Simon dixit: *Etiam ſi oportuerit me mori tecum, non te negabo.* Matth. 26. ſed paulo poſt dictum eſt ei, *Simon dormis? Non potuiſti una*

Ad Phili. 2. A. 8.

Matt. 26. C. 35.

hora

hora vigilare mecum. Quare hoc? Quia magis de virtute propria confidebat. Et ideo ante binum Galli cantum ter Dominum negavit. Si enim Galli cantus, quem Dominus memoravit, non obliviſceretur, nequaquam Chriſtum negaret. Vſque ad mortem obediens ſis Simon Pater, non de tua virtute fidens, ſed de Dei ope, qui timori mortis præfixit modum. *Nolite timere eos, qui occidunt corpus; animam autem non poſſunt occidere: ſed potius timere eum, &c.* Matth. 10. Et ne Galli cantus procul â memoria fieret, factum eſt vt, & Gallus eſſes, & Gallorum voce ad dignitatem aſſumptus. Vigilet ergo Reverendiſsimus Simon ſuper gregem ſuum, & pro animarum ſalute libenter obeat mortem. Ideo per longa itinera, pericula & diſcrimina non terreant Simonis animum. Matt. 10. C. 28.

7 Ambulet feliciter: & ambulabit certe, ſi Galli inceſſum non omiſſerit. Inter tria illa, quorum greſſum Spiritus divinus laudat, Gallum laudatum conſpicimus: *Tria ſunt* (Proverbior. 30.) *quæ benè gradiuntur, &c.* Secundo loco dicit: *Gallus ſuccinctus lumbos.* Nomen igitur Galli dabitur Simoni ſuper omne Gallorum nomen, & ſanitas in pennis eius, ſi mortem contemnendo inceſſum Reverendiſsimi N. Gallij in reformanda Religione non fecerit miſſum. Si ſic fiat factum videbimus illud Samuelis, unde exordium ſumpſimus. *Domini enim ſunt cardines terræ: & poſuit ſuper eos orbē.* 1. Reg. 2. *N. & Simon Galli,* duo cardines, ſuper quos univerſæ N. familiæ gubernationis pondus poſuit. Prov. 30. D. 31. 1. Reg. 2. B. 8.

8 Concludo ergo quod ſi (Simon Reverendiſsime) divinis inſis in moderamine Religionis obediens permanſeris uſque ad mortem, Galli cantum non obliviſcens, de virtute propria diffidens; de divina confidens, Galli nomen extolles per pennas ſanitatum: quales iuſtitiæ Sol Ieſus præ ſe ferebat in giratione orbis, quod ſequitur (& ſemper optavi) complebitur: *Pedes Sanctorum ſuorum ſervabit: & impij in tenebris conticeſcent: Quia non in fortitudine ſua roborabitur vir.* Obſervantiſsimi, & integerrimi Religioſi ſine pedum læſione ambulabūt in via perfectionis tanti Prelati tutamine, ne unquam offen- 1. Reg. 2. B. 9.

offendant ad lapidem pedes eorum, quem quotidie diſcolæ obijciunt, ut cadant à divinis, ad quæ erecti reſpiciunt, & ſicut ipſi in voluptatibus iaceant, ut in oblivione ſint proiecti, ut ad officia, & prælaturas non aſcendant obſcurati, & denigrati à filijs Draconis Apocalypſeos.

9 Ipſe enim, qui ut Stella fulgens alijs claritatem dare oportebat è cælo cadens in terram, clavis poteſtate abutens.

Apoc. 9 Apoc. 9. *Vidi ſtellam de cælo* [ait] *deſcendiſſe in terram: & data* A. I. 2 3. *eſt ei clavis putei abyſſi: & aperuit puteum abyſſi: & aſcendit fumus putei ſicut fumus fornacis magnæ & obſcuratus eſt Sol, & aer de fumo putei. Et de fumo putei exierunt locuſtæ in terram: & data eſt illis poteſtas, ſicut habent poteſtatem ſcorpiones terræ.* Dolendum magis quam explicandum. Quando enim Sidus, clavis poteſtatem habens è puteo peccatorum, & relaxatione locuſtas aſcendere facit ad poteſtatem in terra habendam, quid aliud faciunt, quam Prælatos in univerſam Provinciam emittere gubernandam, qui ſecum trahant, & fumum ad Solem virtutis obſcurandum, & aer p. omptè obedientium Religioſorum denigrandum: & tandem caudis ſcorpionum miris modis pungendo venenent? Vt ſic lacerati probi, & pij in oblivione maneant, & vitæ integritas in ſcandalum. Igitur, ſi bonus Antyſtes ſanctorum ſuorum pedes ſervaverit, è cotra fiet: Sol in ſplendore conſervabitur, & in lu e eius ibunt ſubditi per ſanctitatis viam; & impij in tenebris conticeſcent putei, & in ſepulcro oblivionis, & obtureſcent ora, denteſque eorum confringentur, &c. *Quia non in fortitudine ſua roborabitur vir*, ſed in auxilio divino. Hoc quotidie expoſco: faxit Deus, votis meis non defrauder.

Fruſtum alius Epiſtolæ miſſæ Generali, ut electioni proximi Capituli Provincialis prospideat.

HVius miſerrimæ Provinciæ miſererearis in comitijs celebrandis Provincialibus. Succurræ ei, providendo de opp. rtuno remedio, ut in illa præficiantur præficindi, ut Regularis

laris obſervantia convaleſcat. Non eſt dolor ſimilis dolori meo, dum video meliores, & probiores deſpectos, & perſecutione perſecutos & indignos, indigna facientes, in honoribus poſitos. Bene cum Eccleſiaſte audeo dicere: *Vidi calumnias, quæ ſub Sole gerũtur, & lachrymas innocentium, & neminem conſolatorem, nec poſſe reſiſtere eorum violentiæ cunctorum auxilio deſtitutos, & laudavi magis mortuos quam viventes, & fœliciorem utroque iudicavi, qui nec dum natus eſt, nec vidit mala, quæ ſub ſole fiunt.* Ideoque hæc prævidens dicebã tibi, melius mihi fore remanere alibi extra Provinciam, *quam videre malagentis noſtræ.* Veniat ergo Reverendiſsime ſuper eos, qui loco tui præſit, & omnia bene dirigat contra iniuſtitias: obſervantiam zelet, deprimat rebelles. Vivas & valeas. *Eccleſ. 4. A. 1. 2. 3.*

Argumentum ſequentis Epiſtolæ.

11 CVm in ſacro Ordine Minimorum cautum ſit, quód expleto officio Prælatorũ poſteà ſubiecti maneãt, tanto ſaltem tempore, quanto prius Prælati extiterint, contigit reeligi in Generalem Barchinonæ, anno 1629. qui ſufful tus fuerat in Vicarium generalem cauſa mortis ipſius Generalis; & orta difficultate an liceret ſecundùm Statuta? non fuit confirmatus a Pontifice, ſed loco illius venientem è Maurorum captivitate Patrem integerrimum, & probatum virum Summus Eccleſiæ Pontifex Vrbanus VIII. non ſine divino numine ad officium Generalis Apoſtolica authoritate aſſumpſit, & creavit per ſuum Breve: Iniuncti Nobis, &c. Sub dat. Romæ apud S. Mariam Maiorem, die XXII. Martij M. DC. XXX. Pontificatus ſui anno VII. Ad hunc igitur Author gratanter has miſsit litteras.

Reverendiſsimo Generali, Vicario Apoſtolico Ordinis Minimorum Fr. Franciſco â Longobardis.

12 O *Altitudo divitiarum ſapientiæ, & ſcientiæ Dei! quam in comprehenſibilia ſunt iudicia eius* (ut cum Apoſtolo Paulo Rom. 11. loquar Reverendiſsime Pater) *& inveſti-* *Ad Rom. 11. D. 33*

gabiles viæ eius ! Pagum hunc M. vineæ domini Sabbaoth ex parte, ſingularis ferus Ambitionis iam pridem devaſtavit, depopulavit: &(ut Ieremiæ verbis deplorem ſtragem c 6 *vſq;*
Ier. 6.B. 9. *ad racemum colligent quaſi in vinea reliquias Iſrael*(& ut inſi à teſtatur ipſe c. 39.) *Reliquias Populi, qui remanſerãt in Ciuitate*
Ier. 39 *tranſtulit Nabuzardan in Babylonem in miſeram ſervitutem.*
Iſai 65. Quam vindemiam intuens Ilias c 65 minatus dixit, aliquid
B. 8.9. invaſtatum relictum pro de mini benedictione in eadem vinea: *Quomodo, ſi inveniatur granum in botro, & dicatur: Ne diſſipes illud, quoniam benedictio eſt Sic faciam propter ſervos meos, ut nõ diſperdam totum, & educam de Iacob ſemen, & de Iu. à poſſidentem montes meos, ut non diſperdam totum: & hereditabunt eam electi mei & ſervi mei habitabunt ibi* Et ipſe Ieremias c. 23 huius benedictionis adimpletionem prophetavit dicens:
Ier. 23 *Et ego congregabo reliquias gregis mei de omnibus terris, & cõ-*
A.3 4. *vertam eos ad rura ſua, & creſcent, & multiplicabuntur: & ſuſcitabo ſuper eos Paſtores, & paſcent eos.*

13 Multi Paſtores ante hac ſuſcitati ſunt, & in viſitationibus vineam ſæpe circumdederũt, ſanctiſsimas leges, & ſtatuta condentes, maximé in hoc præterito ſexennio, quando viſitationem Hiſpaniarum egit Reverendiſsimus præteritus, & curavit ad priſtinum decorem nos reducere, ad idque nomine Provinciæ in Generale Capitulum, ut coram Religione tractarem veni, quod & feci: ſed prohdolor ſubortæ difficultates circa legitimationem reelectionis in eadem perſona liceret, necne ſecundum propria Statuta? inefficacem reddiderunt noſtram propoſitionem. Altiſsimus (cuius iudicia incõprehẽſibilia, & viæ inveſtigabiles) voluit illud permittere, ut maius hauriret bonũ, ſuſcitando novos Paſtores, & Miniſtros ex omni natione: imò & te ex captivitate (ut fertur) reduxit tanquam reliquiam pro benedictione ſervatam, & ut ſemen Iacob puſilum M gregem paſcas, & reliquiæ omnes creſcãt, & multiplicentur ubi devaſtatio graſſavit in omni obſervantia, & ſtudio virtutum. Sic credo, ſic confido, &c. 4. Iunij 1630.

Fr. Antonius Ximenez.

Exber-

Exhortatio ad PP. Minores in Capitulo Generali congregatos.

14 PAter Frat. Ioannetin Niño in Aphorismis Superiorum, cap. 6. n. 54. post aliqua remedia pro reformatione Religionis posita sic subdit. Ad vos ergo (R. Patres) qui Religionis vestræ in vestro Capitulo Generali curam habetis, & radicem intermitatum nostrarum iam bene nostris, pertinet remedium adhibere. Ad id tenemini. Ad id per tot itinera, labores, & pericula ab universo Orbe venistis, & in Spiritu sancto Congregati estis: *Filij Ephrem intendentes, & mittentes arcum, conversi sunt in die belli.* Non sic vos Charissimi, non sic. Imò viriliter agite, & confortetur cor vestrum. Potestis modo ante electionem novi Generalis; non poteritis postea, facta electione Generalis, quia ipse resistet. Nunquam hæc occasio iterum veniet, quia volat irrevocabile tempus. A vobis expectat remedium universa Religio vestra: *Spectaculum facti estis Mundo Angelis, & hominibus.* *Niñ.* *Psal.* 77. *B.* 9. 1. *Cor.* 4.

15 Ecce hac Pij V. reformatione ad se nos iterum vocat Medicus. Ambitionibus ne, prætensionibus, & litibus nostris adhuc occupabitur ægrotus? Quid hoc? dicta ne Pij V. reformationem relinquentes, omnibus curationibus eius ingrati, multa febre frenetici, insanientes in Medicum, qui venerat curare eos (ipso ad meliorem vitam assumpto) quasi excogitasset consilium perdendi familiam suam? *Non est, qui consoletur eam ex omnibus charis eius?* Iudicate vos. Si enim Patris nostri sic peccaverunt, iam non sunt, ut dicta mala reparare possint: & nos iniquitates eorum portavimus, quia mala experimur. Si servi dominati sunt nostri, & usq; modo non fuit, qui redimeret nos de manu eorum: clamate ergo vos, semel, & iterum. Pulsate, & clamate voce maiori, ne forte alij, dormiant, & aperire nequeant. Clamate pulsate iterum, ut excitentur, & aperire possint. Ne sitis canes muti, non valentes latrare. Est enim consentire, silere, cum arguere possis. *Thren.* 1. *A.* 2. *B.* 9.

16 Eſtote Reparatores Matris veſtræ, feſtinate ingredi in illam requiem. Redeat ſcilicet illa ſanctiſsima, & omni requie plena Pij V. Reformatio: & nobis venient omnia bona pariter cùm illa: ut iam non vitupereturminiſterium noſtrũ. Omnes clamant, & clamare non ceſſabunt. Propter hoc hodie, quotidie, & â multo tempore gemitibus inenarrabilibus omnes filij veſtri per univerſum Orbem ad Deum O. M. etiam, & pro vobis, affectuoſe, & perſeverãter lachrymas, orationes, ſuffragia, & preces fundunt. Ne ergo tantorum, filiorum, veſtrorum, lachrymæ, ſpes, & orationes, ſine remedio ſint. Attendite vobis, & univerſo gregi, quia ſanguinem eius (futura, ſcilicet omnia delicta, quæ modo, reſurgẽte dicta Pij V. Reformatione, emendari debetis, & poteſtis: ſi non faciatis) de manu veſtra requiret dominus, non ſolùm in futura, ſed in præſenti vita Quod ſi propter commoditates particulares veſtras, quia ſcilicet in alienis Provincijs contenti nõ eſtis, ſed in propria regnare cupitis, &c. ac propterea commune bonum Religionis veſtræ relinquitis: & dictæ Pij V. Reformationi oppoſitionem facitis: nec de alio efficaci remedio cogitatis: conſiderate bene verba S. Aug. Epiſ. *Temporalia perdere timuerunt, & vitam æternam non cogitaverunt: ac ſic utrumque amiſſerunt.* Ita certiſsimè eveniet vobis. Videte, quid faciatis, & Spiritus ſancti gratia illuminet ſenſus, & corda veſtra, Amen.

S. Auguſ. ſer. 49. in Ioannis.

Nos. Hæc Pater Ioannetin, de qua Reformatione nõnulla infra, tract. 5. art. 3. dicemus.

ARTICVLVS II.

Cura Principum Chriſtianorum, Conciliorum & Summorum Pontificum, quam ſemper adhibuerunt in conſervando & inſtaurando ſtatu Religioſo.

1 QVia Prælatorum officium & gubernatio, nõ propter ipſos Superiores, ut dominentur, ſed propter Religio-

gio-

giones, & Congregationes, ſibi commiſſas inſtitutum eſt, ſicut Medicus, & medicina propter curandum infirmum; infirmus verò non propter Medicum, & medicinas, ideo omnes Superiores: primum Papa tanquām ſupræmus totius Eccleſiæ Pontifex, & ſpecialis, omnium Religionum Pater & Generalis, & ut ſolus iam habens authoritatem approbandi, & confirmandi Religiones: deinde Concilia ipſius Eccleſiæ ad quæ etiam pertinet bona gubernatio: præterea Protectores Cardinales Eminentiſsimi, & Illuſtriſsimi reſpectu Religionum quibus dati ſunt benigni amatorēs, ut puritas obſervantiæ nullatenus enervari, aut violari permittant: Generales etiam, ut capita Supræma ſuarum Religionum veluti ſervi boni, & fideles tenentur ſuum ſervare, & cuſtodire gregē, & ſic reſpective alij. Imperatores etiam & Reges, & quicūque bono publico ſtudent, quia toti Eccleſiæ utiliſsimæ, imo, & neceſſariæ ſunt ſacræ Religiones, omnes ſuo modo tenentur cooperari in conſervatione Religionum, & in inſtauratione dilapſarum.

2 Vnde quia Prælati Medici ſunt, ideo audita mala habitudine ſuorum, curare debent de curatione, viſitando infirmos. Quorum morbi cum ſpirituales ſint, & ipſi quandoque magis carni quā ſpiritui ſerviant, laborandum eſt in deducendo radices languoris, quas ignorat infirmus; qua ignorantia data infirmus & Medicum refugit, & remedia ſumere recuſat: attendenda enim ſunt ſigna infirmitatis, quæ ipſe infirmus non advertit, & quanto antiquior morbus tanto difficilior curatio, ea propter Viſitatori, & Reformatori omnia attente ſigna conſideranti parere debet infirmus Religioſus, ſuo proprio ſpreto iudicio.

3 *Adhoc Prælati, ſeu Viſitatores infirmos curent ſtimulis admonitionum, correptionum, & confuſionum, & caſtigationum* (ait S. Bonaventura de ſex alis c. 3.) *jungendi etiam fomentis exhortationum, conſolationum, orationum, & promiſsionum: ſi forte convaleſcant de infirmitatibus & fortes fiant. Præcludenda eſt eis via peccandi, & tentationis aditus obſtruendi: quid etiam bonis expedit* S. Bonaventura.

dit, ne opportunitas mali faciat eos deteriores. Væ Prælatis qui requiſiti ad emendationem traſgreſsionum Fratrum deſides fuerint, & medicinã nõ paraverint. Dura eis veniet viſitatio. Vide dicta ſuper, Tr. 1 art. 3. n. 4. ex eod. S. D. Bonavent.

Nos.

Curam hanc de inſtaurandis, & reformandis Religionibus à primò ſplendore decidentibus habuiſſe Prælatos, conſtat ex ſingularum Religionũ tractatibus tota tertia parte huius noſtri operis: nunc pauca adijciamus.

4 Principes ergo Chriſtiani petierunt, Summi Pontifices, & Concilia remedia ediderunt. Sic Conſtantinus ille Magnus Imperator in Concilio Nicæno petijt, & procuravit reformari Eccleſiaſticas perſonas Deo dicatas, cœleſti & admiranda prudentia laudata in Concilio, Auguſt. cap. 1. Sic petijt Imperator Ludovicus I. in Ticinienſi Concilio his verbis: *De reſtauratione Eccleſiarum, de ordinatione Xenodoccrum, de Monaſterijs vîrorum, ſeu fœrminarum: quidquid in præfatis. Ordinibus extra ordinem eſt, aut per negligentiam Præpoſitorum, aut per deſidiam ſubditorum, vehementer cupio ſecundum Dei voluntatem, veſtrumque ſanctum Concilium, ſic emendari, ut in conſpectu Dei, neque ego reprobus ſim, neque vos, neque Populus in commiſsis iram ſuæ indignationis incurratis, &c.*

Concilium Auguſtin. Ticinen. Conſilii.

Idem petijt Carolus Magnus Imperator in Concilio Achiſgranenſe, Thuronenſe Carilonenſe, & Maguntino. Nec minorem Zelum D. Sanctius, cognominatus Magnus, Imperator ac Rex Navarræ, Caſtellæ & Aragoniæ, cuius opera refformata ſunt multa Monaſteria Benedictinorũ, in Navarra, Caſtella, & Aragonia: inter quæ fuerunt S. Salvatoris Leierenſis, & etiam S. Ioannis Pinnatenſis, nec non S. Salvatoris de Oña. Eundem, etiam habuerunt Reges Caſtellæ Ioannes 1. & 2. de reformandis Religionibus, zelum. Idem etiam ardentiſsime procurarunt Reges Catholici Ferdinandus, & Eliſabeth impetrantes Apoſtolicas litteras, pro Clauſtralibus reformandis. Carolus V. Imperator M. & eius filius Philippus *II.* Hiſpaniarum Rex in hoc ſolertiſsimi fuere. Sic Apoſtolica authoritate, & ad inſtantiam Philippi *II.* Pater

Achisgr. & alia Cõcilia.

Phi-

Philipus Meneſes viſitavit Mercenarios Caſtellæ, & Gallecíæ & in Regno Toteleti Ferdinandus del Caſtillo, & in Aragonia Ægidius Mõtanus. Carmelitas viſitarunt in Regnis Caſtellæ, & Legionis Fratres Ioãnes Cuevas, & Petrus Ferdinãdez in Regnis Aragoniæ, Valẽtiæ, & Navarræ, Fr. Michael de Herrera. Ordinẽ ſanctiſsimæ Trinitatis viſitaverũt in Regno Caſtellæ, & Toleti P. Didacus Horozco, in Bethica Auguſtinus Salutius, & in Regno Aragoniæ Fr. Ioãnes Salmãticẽſis. Ordinẽ Sylveſtrinorũ authoritate Sixti V. viſitavit & reformavit Fr. Thimothæus Bothonus. Hieronymus Xavier, anno 1598. viſitavit Monaſteria S. Benedicti Regni Navarræ. Et tẽpore Philippi *III.* aliqua eiuſdem Ordinis Monaſteria viſitavit Fr. Andr. Valaguer Epiſcopus Orihuelæ, anno 1602. Et nõnulla alia Monaſteria Fr. Ioãnes Pereda, & Thomas Ramirez, anno 1612. Ac deniq́ue Prioratus ordinis S. Ioãnis Hieroſolimitani in Regnis Caſtellæ & legionis viſitavit P. Bonifacius Ferrer Cõfeſſarius *Principis* Philiberti, & idem in extraneis Regnis alij Catholici, & Chriſtiani Reges impetrarunt, in quo non immorandum.

5 Innumera Cõcilia reformare Religiones procuravere, ut clare colligitur ex Concilio Thuronenſi, cap. 25. tom. 3 Aurelanienſi 1. c. 21. tom. 2 & alia Synodo in Francia celebrata tempore Zachariæ *Papæ*, ut habetur in fine tom. 3. & alio Vermis habito tempore Regis Pipini, & in Concilio Maguntiæ, c. 11. tom. 2. nec non etiam Auguſtę, ubi præfuit Otthonus Cardinalis S. Balbinæ, c. 12. to. 5. & Treverenſi. Notabile circa hoc fuit Conciliũ Lateranenſe, ſub Innocent *III.* ſæpe cõmemoratum: ubi convenerunt pluſquam duorũ millia Patrum: ibi enim, c. 12. relato. c. in ſingulis de ſtatu Monachorum iubetur omnibus, per univerſum Orbem diſperſis Religionibus, ut ad conſervationem ſtatus, & melioratíonem Religioſæ vitæ celebrent ſua capitula, ut modo fit: & quod omnes advocẽt duos Ciſtercienſes, ſive S. Bernardi ordinis Abbates, á quibus inſtruantur in Religionum regimine.

Concilia multa.

Conc. Later ſub Innoc. III.

6 Sed Cõciliũ Tridentinũ omnia præterita ſuperat in cura

reſormationis ſtatus Religioſi, per duo & viginti capita diſcurrens omnem Religiorum reformationem complet Sacroſancta Synodus, ſeſſ. 25 decreto de Regularibus, ex quibus, & ex alijs ſeſsionibus noſter Gaſpar Paſſarellus ſexaginta, & tres notabiles Canones ad Regulares pertinentes deducit in Compendio noſtrorum privilegiorum, quæ intra referam, tract. 8 art. 1. Et ut quanto affectu id ſtatuant Patres, c. 1. ſequentia referam verba: *Eadem* (inquit) *Sacroſancta Synodus Reformationem proſequens, ſtatuenda eſſe cenſuit. Quoniam non ignorat Sacroſancta Synodus, quantum ex Monaſterijs pie inſtitutis, & rectè adminiſtratis in Eccleſia Dei ſplendoris atque utilitatis oriatur: neceſſum eſſe cenſuit, quo facilius, ac maturius, ubi collapſa eſt vetus, & Regularis diſciplina inſtauretur: Et conſtantius, ubi conſervata eſt, perſeveret, præcipere, prout hoc decreto præcipit, ut omnes Regulares tam viri, quam mulieres ad Regulæ, quam profeſsi ſunt, præſcriptum, vitam inſtituant, & componant, &c.* (ponit vota, & conformitatem in victu, & veſtitu) & paulo poſt ſubdit: *Omniſque cura & diligentia â Superioribus adhibeatur tam in Capitulis Generelibus & Provincialibus, quam in eorum viſitationibus quæ ſuis temporibus facere non prætermittant, ut ab illis non recedatur. Cum compertum ſit ab eis non poſſe ea quæ ad ſubſtantiam Regularis vitæ pertinent relaxari: ſi enim illa, quæ baſes ſunt, & fundamenta totius Regularis diſciplinæ exactè non fuerint conſervata totum corruat, ædificium neceſſe eſt.* Et ne decreta hæc aliqua vetuſtentur, & in oblivione veniant, perpetuo inſtituta eſt Congregatio Reverendiſsimorũ Cardinaliũ, pro Regularibus, & pro ſacro Tridentino Concilio interpretando, ut non ad cuiuſque ſenſum, ſed ad legitimum & firmum ſtetur.

Nov. Concil. Trid. int.

7 Summi denique Põtifices ſanctiſsimi cupientes omniũ Fidelium mores reformari, conati ſunt Religiones omnes ad ſuæ primæ inſtitutionis primevum ſplẽdorem revocare: quia â bono ſtatu Religioſo, Eccleſiæ conſervatio & augmentum dependet. Sic legimus & vidimus feciſſe Innocentium *III.* in fundatione Religionum Prædicatorum, & Minorum ſu-

pra

p^a 3. p. tract. 8. art. 5. Quorum Primorum Parentum Dominici, & Franciſci humeris ſuſtẽtabatur Eccleſia Dei, ne rueret. Vidimus etiam ſtatum Religioſum per ipſum multi modis reformari. Et Innocentius IV. in eadem cura fuit, & ſic Hugonem Cardinalem à S. Theodorico, & Guilielmũ Epiſcopum Antachanum, anno 1250. Carmelitas authoritate Apoſtolica viſitare fecit, quibus leges & conſtitutiones dederunt. Et quia anno M CCCXLVIII. propter univerſaliſſimam in toto Orbe peſtilentiam & famem, tanta hominum multitudo perijt, ut remanerent Monaſteria deſerta: & poſtea ſine delectu, ut diximus, tract. 8. 3. part. art. 3. n. 14. recepti ſunt multi ad habitũ, collapſa eſt diſciplina Regularis, & ideo, ut Eman. Rodrig tom. 1. qq. Reg. q. 4. art. 3. Principum Chriſtianorum miniſterio, & Summorum Pontificum fauore factum eſt, ut relaxati ab his, qui obſervantiam Regularem ſectabantur, dividerentur. Et diverſa ab obſervantibus, & clauſtralibus eſſet familia.

Nos. *Nos.* *Eman. Rodrig.*

In eadem cura cõſervantionis, & reductionis fuerunt Alexander VI. *Innocentius V.* & alij multi uſque ad noſtra tempora, ut videre eſt in Pio V. Gregorio *XIII.* Sixto V. Clemẽte *VIII.* Paulo V. Vrbano *VIII.* quorum aliquas infra referam Reformationes: ex quibus conſtabit ardentiſsimus zelus illorum, & Maximè Clementis *VIII.* Qui ita vigilantiſsimus Paſtor extitit, ut facta perſonaliter Religioſorum viſitatione univerſalia decreta communia omnibus Religionibus de quibus infra, tract. 8. art. 2. & 4. & alia quælibet cuilibet ſpecialia edidit, ac tandem condidit, & ſtabilivit novam, & ſanctam Congregationem Reformationis Regularium, ad quam ex omnibus Religionibus experti & probi viri vocantur, ut conferant ea quæ pro inſtauratione, & conſervatione Religionum bene viſa fuerint.

Nos.

AR-

ARTICVLVS. III.

De qualitatibus, & conditionibus optimi Viſitatoris, de Socijs eius, Conſiliarijs, Familiaribus, ac alijs Miniſtris eius.

Nos. 1 EX dictis 1. Parte maximè tract. 12. de Eſdra ſanctiſſimo, & tract. 13. de Nehemia, & etiam de Eſdra, & tract. 14. de Machabæis abunde ſatis conſtat quales debeant eſſe Viſitatores, quibus commiti debeat viſitatio Populi, aut familiæ reformandæ, qualiter ſe diſponere debent per ieiunia, orationes & eleemoſynas, qualique zelo inquirere debeant delicta, & adhibere remedia, ut Reformatio & inſtauratio optata opere adinveniatur, quodque nunc compendiare neceſſe non eſt, ne opus in immenſum creſcat. Cæterum nonnulla recenſeam, quæ de Prælatis, Prælatorum Socijs & alijs Officialibus Pater Ioannetin Niño in Aphoriſmis Prælatorum, cap. 9. ex D. Bernardo & alis refert.

Fr. Ioannetin Niño.

S. Bern. 2 1. Eligendi (inquit) Miniſtri, Socij, Conſilatij domeſtici, & alij officiales: cura (inquit Bernardus) ut tales ſint, quód in eis requieſcere valeat ſpiritus tuus: videlicet. 2. Qui non ſint attritæ frontis, ſed verecundi, timorati, qui propter Deum officia exequantur, præter Deum timeant nihil: nihil ſperent, niſi a Deo. 3. Qui adventantium, non manus attendant, ſed neceſsitates. 4. Qui ſtent viriliter pro afflictis, & iudicent in æquitate pro manſueris terræ. 5. Qui ſint compoſiti ad mores, probati ad ſanctimoniam, parati ad obedientiam, manſueti ad patientiam, ſubiecti ad diſciplinam, rigidi ad cenſuram, Catholici ad Fidem, fideles ad diſpenſationem, conformes ad pacem, concordes ad unitatem. 6. Qui ſint in iudicio recti, in conſilio providi, in iubendo diſcreti, in diſponendo induſtrij, in agendo ſtrenui, in loquendo modeſti, in adverſitate ſecuri, in

proſ-

prosperitate devoti: in Zelo sobrij, in misericordia non remissi, in otio, non otiosi, in hospitio non dissoluti, in convivio non effusi, in cura rei familiaris non anxij, alienæ non cupidi, suæ non prodigi: ubique, & in omnibus circunspecti.

3 7. Qui legatione pro Christo fungi, quoties opus erit, nec iussi renuant, nec non inssi affectent. 8 Qui, quod verecunde excusant, obstinati non recusent. 9. Qui missi, post aurum non eant, sed Christum sequantur. Qui redeant de terra auri, sine auro: transeant per terram argenti, & nesciant argẽtum 10. Qui quæstum, legationem nõ æstiment: nec exquirant datum, sed fructum. 11. Qui Regibus se Ioannem exhibeant, Ægyptijs Moysem, fornicantibus Phinees, Eliã idolatris, Elisæum avaris, Petrum mentientibus, Paulũ blasphemantibus, negotiãtibus Christum. 12. Qui vulgus non spernant, sed doceant, divites non palpent, sed terreant, pauperes non gravent, sed foveant: minas Principum non paveant, sed contemnant. 13. Qui, non cum perturbatione intrent, nec cum ira exeant. 14. Qui Ecclesias non spolient, sed emundent. 15. Qui marsupia non exhauriant sed corda reficiant, & crimina corrigant, famæ provideant suæ, nec invideant alienæ.

4 16. Qui orandi studium gerant, & usum habeant: & in omni re Orationi plus fidant, quám suæ industriæ, vel labori. 17. Quorum ingressus pacificus, modestus exitus sit 18. Quorum sermo ędificatio, quorum vita institia, quorũ præsentia grata, quorum memoria in benedictione.

5 19. Qui se amabiles præbeant, non verbo, sed opere: reverendos se exhibeant, sed actu, non fastu. Nec fortiores, sed prudentiores præferendi sunt. In navibus enim robustior remũ agit, prudentior, gubernaculũ regit: *Pedes suppleri possunt; caput suppleri non valet.* 20. Qui humiles, cum humilibus, & cum innocentibus innocentes: duros duré redarguãt, malignantes coerceant, reddant retributionem superbis. 21. Qui non de dote viduæ, & patrimonio Crucifixi, se vel suos ditare festinent, gratis dantes, quæ gratis acceperunt,

gra-

BIBLIOTECA NAZ ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

gratis facientes iudicium iniuriam patientibus, vindictam in nationibus, increpationes in populis.

6 22. Qui de tuo ſpiritu inſtar illorum ſeptuaginta Moyſi accepiſſe cernantur: per quem ſive abſentes contendant placere Deo, placere tibi. 23. Qui ad te redeant fatigati quidem, ſed non ſuffarcinati: ſimul & gloriantes, non quod curioſa, ſeu pretioſa quæque terrarum attulerint, ſed quod relinquerint pacem Regnis, legem barbaris, quietem Monaſterijs, Eccleſijs Ordinem, Clericis diſciplinam, Deo populum acceptabilem, ſectatorem bonorum omnium. 24. Qui ſint optimi ſicut leges ſapientes, experti, prudentes notorie abſque amore & paſsione, ſecreti, & unde quaq; integri. Attende eorum verba, actiones, oculos: penetra in quantum poteris eorum còrda, conditionem, qualitatem, originem, præteritam & præſentem vitam, amicitias, & omnes alias circunſtantias pro poſſe recognoſcas: *Quia bonum ex integra cauſa, malum autem & ſuſpectum, ex quocumq; deffectu dignoſcetur.*

7 25. Si Miniſter, Socius, Conſiliarius, domeſticus, aut alius officialis, Reipublicæ ſit odioſus, aut prudenter cito reparetur, aut cum reputatione (ne multi propter eum triſtẽtur) tollatur. Namque Reſpublica (*etiam ſi Superior bonus ſit*) non reputat ſanum latera dolentem: nec bene iudicat de Superiore, Socium, Miniſtrum, Conſiliarium, domeſticum, aut alium officialem odioſum habente. Nec ſufficit, quod apud Deum bonus ſit, ſi apud homines communiter malus reputatur. Semper ergo Superior vigilare debet ſuper gregem & paſtores ſuos, ut videat quomodo procedunt omnes.

8 26. Nec cito credas bona vel mala, quæ de Socijs, & alijs familiaribus dicuntur: *Qui enim cito credit levis eſt corde,* Sed caute conſidera, quæ & à quibus dicuntur: *Impoſsibile nãque eſt huiuſmodi Superiores homines abſque emulis, & inimicis vivere poſſe, nec eſſent boni, ſi non diſplicerent malis, Clãdeſtinas ergo & ſuſurratas delationes adverſus Miniſtros, & familiares tuos facile non recipias, magis detractiones cenſueris.* Et hãc generalem tibi conſtituas regulam, ut omnem, qui palam veretur

tur dicere, quòd in aurem locutus est suspectũ habeas: *Quia regulariter semper malus, omnino male loquitur; boni autem non sic* Licèt enim *(inquit Augustinus)* accusare vitia, officium sit sanctorum, modestè tamen loquuntur Sancti. Qui ergo omnino sic male loquitur, ut iniquus reputari debet, nec dignus qui audiatur. Inimici, ipsi se offerunt, ipsi se produnt: non possunt se continere, statim se manifestãt, nec valent passionem occultare, non expectant, ut interrogentur, ut de malis male loquantur. Caute ergo audiendi sunt, imò & severe reijciẽdi, ut & cœteri timorem habeant. Verum vitia domus tuæ, ne ultimus scias, si possis: *Deus (inquit Gregorius) cum omnia nuda sint, & aperta oculis eius, mala Sodomorum, non punit audita, sed visa.* S. Augus. S. Greg.

9 27. Apud bonos male opinatos officium non conferas, nec apud te recipias, quin prius eius fama reparetur: *Et dico apud bonos*, quia apud malos male esse opinatum qualitas valde consideranda est, ut eligatur. Sed semper antea, quam nova officia conferas, bene de opinione informeris, & scias quomodo se habuit in alijs ministerijs. Lætatur namque valde Respublica, quãdo officia, non largitionibus, nec ambitiosis, sed virtuosis, non consanguineis, sed modestis: non amicis tantum, sed omnibus indifferenter: non ignorantibus, sed sapientibus: non propter intercessiones, sed propter merita: non iunioribus, sed senioribus, non quidem, tám ætate, quàm virtute, dantur.

10 28. *Omnia Sociorum, & tuorum mala imputanda sunt tibi, qui tales aut elegisti, aut admisisti. Tibi namque imputa quicquid pateris ab eo qui sine te potest facere nihil.* Non ergo se ingerat rogans, aut importune extorquens: non enim prece, sed consilio agendum est. Elige eos tu, non ipsi te. Quia ubi non licet quod volo facere, quis locus roganti? Pro quo rogaris, sit suspectus, & si ipsemet absque modestia, & importune rogat, iam iudicatus est. 29. Nec apparentia decipiaris, quia periculum est in cauda, & quod interius malum tegunt principia, posteriora produnt. Familiarium ergo tuorum, quorum tog-

cognoſcis imperfectiones emendare cura: alijs autem, ne cito credas: forte enim deteriora in ipſis erunt mala. 30. Elige ergo viros, non probandos, ſed probatos: turpe tibi eſt, ſæpius retractare, quòd feceris: & iudicium Superioris frequenter pericliari non decet: *Oportet, quinimo conſiderare diu, quod faciendum eſt ſemel: quia poſt factum ſera retractatio eſt.* 31. Indignitatibus pauci ſunt, qui humiliores, & meliores; multi autem, qui deteriores, ſuperbi, aut elati fiunt. Plures defeciſſe, paucos profeciſſe experimur. Querendi ergo ſunt, quibus, nec deffectus timeatur, nec profectus optetur. 32. Non igitur volentes, neque currentes, hoc eſt (ut diximus) non ſe ipſos per ſe, aut per alios ingerentes, ac importune extorquentes, ſed potius renuentes (*ſi tamen alias ſufficiētes ſint*) coge, & intrare cōpelle. Et in talibus requieſcet ſpiritus tuus. 33. Nec eligas crudeles, & impios, ſed mites, & Sanctos Miniſtros, ne in deſperationē veniant ſubditi. 34. Dei maximum ſuplicium eſt, Superiores ſenes deficere, & prælaturas adoleſcentibus ſine uſu, experientia, & ſine virtute demandari.

11 35. Cæteris paribus, tuis relictis, alijs (*propter inanē quamdam gloriam*) præmia conferre, non liberalitas, nec prudentia, ſed maxima inſania eſt. 36. Nec iniquis & inquietis (ut taceant) præmia conferenda ſunt; aliàs bonis, & ipſi virtuti fieret iniuria. 37. Bono genere natus, nobiliq́ue ſanguine ortus, cæteris paribus, præferendus eſt; è contra veró timendus. Eſt namq́ue ambitionis conditio, de Ægyptiorum genere, ſimia, quæ caute fingit, & fraudulenter diſſimulat, *ſed permanere non poteſt.*

12 38. *Sine conſilio nihil facias, & poſt factum non pœnitebit. Ibi enim ſalus, ubi multa conſilia.* nec hoc minuit intelligētiam, ſed ſignum eſt prudentiæ: quia ſententia uniús, ſententia nullius. Et (*inquit Auguſtinus*) omnis ſenſus illis deeſt, qui nihil ſibi de eſſe putant. ubi dixiſti Meus ſenſus ſufficit mihi, ibi defeciſti: ubi tuo conſilio placuiſti, ibi perijſti. Nec dure, aut pertinaciter tuam ſententiam defendas, ſed cura de bono

S. Auguſ.

pu-

publico. Et bene nota, quod moriturus Moyses solicite rogavit Dominum, ut Populo de Duce idoneo provideret. nullum vero in speciali voluit nominare, Num 27. Hoc fac, nec violenter suffragia aliorum trahas, ne sanguis eorũ de manu tua requiratur.

13 39. In concilio dicant omnes Consiliarij, non omnes simul, sed suo ordine tacendo reliqui, quando unus loquitur. Et in prima sessione (*maximè in re grati*) procedant omnes prius dubitando, & rationes pro utraque parte proponendo, quin suam sententiam ullus proferat: & nullo modo aliter fieri permittatur: forte enim Socijs omnibus auditis melius discurretur. & cui affirmativa pars antea placebat, postea sine rubore, & verecundia mutabit sententiam, re melius considerata: & rationibus omnibus iam auditis, & bene perpensis. In secunda autem sessione si placuerit) primò eodemmodo procedere, vel statim verbo, aut scripto, iuxta qualitatẽ negotij, & aliarum circumstantiarum resolvendo, suum quisque placitum, aut sententiam dicere poterit. Cæterum quamvis resolutio, sera; executio festina esse debet.

40. Si quietos, pacificos, & bene opinatos habueris Consiliarios, & ad adulatoribus careas, amabilis eris, & minus inconveniens est, quod Superior sit malus, & Consiliarij boni, quam è contra: quia facilius unus (*præcipue si sit Superior, & si me consilio nihil agat*) quam multi mali (*maximè non Prælati*) tollerantur, faciliusque multi reducẽt unũ, quã unus multos guta naq; cavat lapidẽ. 41. Prælatis sæpe veritas adeó est odiosa, ut nemo illi veritatem dicere audeat. Tales ergo habeas Consiliarios, qui audeant. Est namque Superiorum calamitas, quod vix aliquem habent, qui eis rem bonam nuntiet. Cura scire, in quod eficis, & revoca, ne durus sis, nec multum tibi sapias: *Sis paratus corrigi. Cum autem* (inquit S. Bonavent.) *tribus de causis soleat requiri consilium, scilicet propter emendationem, ut discatur de quo dubitatur: propter authoritatem, ut magis habeat rigoris, quod per tales consultum fuerit, & propter pacem, ne habeant occasionem murmurandi. Propter pri-* S. Bonav.

mam

mam cauſam conſulendi ſunt prudentiores, propter ſecundam nonominatiores, & propter tertiam omnes ad quos negotium pertinet, ſic conſulat Superior, ne ipſe, & ſua præcepta parvi pendãtur.

15 42. Capta iam prudenti reſolutione, negotium, aut eius reſolutionem contrarium ſentienti non cõmittas. Poteſtatem vero amplam ei concedere oportet, ut ſecundum circunſtantias, & temporum, varietatem procedere valeat. Poſſent namque res mutari, & ad mutationem infirmitatis, & remedia mutare neceſſarium eſt. Sicut imperito agricolæ non debet credi nova plantatio, ſic nullius rei cuiquam debet credi magiſterium, cuius ille non attingit diſciplinam. Hucuſq; Iuanetinus de Viſitatoribus, ſeu Prelatis, & Conſiliarijs, & prudenti eorum modo procedendi.

19 Regula autem noſtra Minimorum de occulatis Viſitatoribus, quos Generalis ſuper vigiles, & Provinciales, quando expedierit mittere poteſt, brevi compendio qualitates depingit dicens, cap. 10. num. 46. *Qui taliter in lucernis ardentibus Fratrum ſuorum iniquitates viſitent, & emendẽt in vera iuſtitia, quod miſericordiam, non diſpergãt ab illa: & ita miſericordiam faciant, quod iuſtitiam ab ea non dividant.*

Regula Minim.

ARTICVLVS. IIII.

Viſitatores, & Reformatores debent eſſe (ut apte fiat reformatio) ex eadem Religione, quæ reformatur, quamvis pauci ſint, & non omnino perfecti: ſed muniti authoritate Apoſtolica cum invocatione auxilij Epiſcoporum, & Principum.

1 Difficultas non modica eſt reperire Viſitatores ſupradictarum qualitatum: ſed de facto quid faciendum prudentia ipſa Superiorum delegantium authoritatem dictabit. De eligẽdo genere Viſitatorum & Reformatorum ſuam etiam habet difficultatem. Num debeant eſſe regulares ex ea-

Digitized by Google

eadem Religione reformanda, vel ex alia, aut ſæculares, veluti ſunt Epiſcopi aut alij ſapientes, & prudentes, quibus bene viſum fuerit rem committere? Referam quæ hac de re tradidit M. S. R. & eminentiſsimi viri Cõcionatoris celeberrimi noſtræ familiæ Minimitanæ Fr. Franciſci Tamayo. Ipſe enim Romæ diſcurſũ de neceſſitate reformãdi Religiones fecit, & expoſuit, & ſic ex varijs illius locis placitũ deducã eius.

2 Pater ergo Tamayo, c. 2. n 9 & 10 inter apparentes, & non veras reformationes quintam ponit ſic: Velle (inquit) reformari Religiones per ſolos ſęculares, ſine interventione ipſorum Religioſorũ, qui eam executioni demandent, reformatio apparens eſt: quia; præterquam quod ipſi Viſitatores, ſeu Reformatores ſæculares minuta, & abſconſa Monaſterij (quæ cauſa relaxationis ſunt nec videãt, nec poſſint (cum ibi non aſſiſtant) punire delinquentes eos, qui de foris ſunt, erit facere ſicut cum ſæcularibus faciunt; mala corrigere (blaſphemet, vel non, punitus.) Correctio autem Religioſorum dependet ab eradicatione impedimentorum, ne in perfectionem deveniatur, quod extranei cognoſcere non valẽt. *P. Frãcſ. Tamayo Ord. Minimorũ.*

3 Nec etiam [ait n. 10] vera reformatio fiet ſi ſolis Religioſis curæ ſit reformare. Nam quamvis verum ſit, quòd per eaſdem cauſas, per quas res fit, reficì debeat. Atomi cementarij fabricarunt domum, atomi reædificant: pictores formãt imaginem, eamdem ipſi reformãt. Cæterũ quia difficile eſt (ſuppoſita relaxatione) tales inveniri Religioſos quales primi fuerunt Fundatores, imo potius, ſi qui ſunt, zeli quid habentes, ipſi ſe occultãt, & abſcondũt; & ut in plurimũ, deteriores ſtatim in foribus adſũt, ut eis officia tradãtur: quia ipſi tãquã filij huius ſęculi prudentiores ſunt, defectus celantes ſuos, ut habiti tanquã boni ſemper ad officia maiora ambitioſe aſcẽdant. Ac denique æquum nõ eſt eiſdẽ infirmis, qui alio indigent Medico, curam dare curandi: ſed omnes, tàm extraneus Medicus, quàm ipſi familiares de infirmo ſanando tractent.

4 Idẽ P. Tamayo c. 3 n. 5 &c. inter difficultates quas in Reformatione ponunt, & ipſe ſolvit ad quartũ deveniẽdo. In eo

(inquit) multi Religioſi maiorẽ vim demõſtrant dicẽtes: bonum eſſe Religionum fieri reformationes; ſed hoc committendum Prçlatis proprijs Religionum, abſq; eo quod Epiſcopi, vel alij Prælati ſe intromittat in aliorum vitas inquirẽdas.

Attendant (ut reſpondeat difficultati inquit) ex quo Tridentina Synodus celebrata, & publicata fuit, curam quã Prælati Religionum adhibuerunt in eis reformandis, ſiquidem (ſic noſtris merentibus peccatis) ipſi maiori indigent reformatione. Et ſicut pro comperto habitum eſt in Concilijs Treverenſi, & Maguntino, multo tempore monuerunt Alemaniæ Religioſis, quod ſe reformarent, & nil profecerunt, quoad uſque eorum fores penetraret Lutherana hæreſis.

5 Sed ne quis æſtimet (proſequitur) Religionibus iniuriã fieri in eo, quod Epiſcopi intendant eorũ reformationi, attẽdant quid iuris eis Concilia dederint ſuper Religiones, tã antiquis, quã præſentibus tẽporibus Conciliũ Tridentinũ cõmittit Epiſcopis licentias pro fundatione Conventuum dare, Prædicatores, & cõfeſſarios Regulares examinare, Monialiũ liberã voluntatem ante profeſſionem exigere, crimina exorbitantia defectu Prælatorum corrigere. Id ipſumque eis conceſſum erat in Concilijs Agatenſi, c. 27. & 28. Calcedonenſi, c. 4. Epaunenſi, c. 10. & in alijs multis Cõcilijs. Et in Concilio Maguntino, c. 20 præcipiebatur, quod fabricata Monaſteria viſitarentur ab Epiſcopis, ut probarent eorum ſufficientiã ad ſervandam clauſuram. Nunc Epiſcopi, nec viſitant, nec ſummariã formant contra Religioſos, cũ hoc proprij Prælati efficiant, ſed antiquitus viſitabãt, & in examẽ deducebant Epiſcopi Religioſorũ mores, & eorũ delicta corrigebant: & non tantũ ſcandaloſa, data omiſſione Prælatorũ, ut modo ex Cõcil. Trident.) Legãtur ſuper hoc Cõcil. Agathẽſe, c 27. Tarraconen. c. 11. Iliridenſe, c 13. Primum Lateran. ſub. Greg. PP.

Optimã circa hoc adducit rationẽ Gelaſius Papa Epiſ. 1. c. 3. ſi enim Epiſcopi Religioſos ad Ordines ſacros ad prædicãdũ, & confeſſiones audiendum promovent, neceſſ-ũ eſt anteà eorum vitas, & mores cognoſcere, ut ſic eorũ animas de quibus

S. Gelaſ. PP.

bus Epiſcopi reddituri ſunt rationẽ, eis cõmendare valeant, & ſciãt eſſe Paſtores, non rapaces lupos. Ex X. Cõcilio Tolet. c. 3. colligitur, quòd Epiſcopi, Abbatũ, & Prælatorũ electiones faciebãt: quas modo ipſi Religioſi faciũt per vota ſecreta. Verũ eſt, quod propter exceſſus Epiſcoporũ hac in re cõtra Religioſos S. Greg. in Cõcil. Lateran. mandavit electiones fieri ab ipſis Fratribus: ſic Epiſ. 11. S. Gregor. lib. 3. & Concilium II. Hiſpal. IV. Cartaginenſe, & alia multa eximunt Fratres ab obedientia Epiſcoporum ſub proprijs Prælatis. *S. Greg.*

Hæc dicta ſint, ut Religioſi ęgre ferẽtes, quod Epiſcopi ſe intromittãt in reformãdis Religionibus: quod rationabiliter non faciunt, quia non prætẽditur, quòd Epiſcopi ordinariam ſuper nos habeant iuriſdictionem, & perpetuã, ſed ad tempus, interim dum introducitur obſervantia. Si occurente neceſsitate, Daniel. 13. Puerum elegit Deus iudicem ipſorum iudicum ſenum; quid mirum, quod circa Religioſos eligantur nunc viri ſæculares Probi, & graves Epiſcopi. *Dan. 13. F. 50.*

6 Dicũt (proſequitur Tam. n. 10) quod ſi Reformatores ſæculares, & extranei ſint, Fratres ita ſuas occultabũt culpas, ut nil iuridice de eis verificetur, bona utenſilia celabũt, ne in regiſtro ponãtur, nec in cõmune reponantur. Mãdata, & leges eorũ ex timore, nõ ex amore ſervabunt, habẽtes illos, non ut Patres, ſed ut Iudices, & inimicos. Obſtacula ſunt hæc ad veram Reformationem, quam optamus. At ſi daretur cura executionis Fratribus ipſis (ut iam dicam) adiuncto præſidio Dominorum Viſitatorum ſæcularium, ceſſabunt.

7 Deinde, idẽ P. Tamay. c. 4. n. 5. ſuam declarat ſentẽtiã, & dicit. Cõmiſſarij iſti poſſunt eſſe, aut ſæculares, aut ex alio ordine: & hoc ex una parte videtur cõveniẽs, & plus eis quã relaxatis fidẽdũ: ſed ob eſt, quod ſuprâ diximus delicta nimirũ ab eis celari, ipſoſq; timeri, nõ amari. Deinde poſſunt eſſe ex eodẽ ordine electi á Dñis Prælatis Congregationis: & ex hoc aliud ſequitur incõveniens, ipſi enim diviſiones, & partialitates faciunt. Prætereá committi poteſt ipſis Generalibus, & Provincialibus, qui ſi ſpiritu, & zelo pollerent, fieret melius,

(inquit) multi Religioſi maiorẽ vim demõſtrant dicẽtes: bonum eſſe Religionum fieri reformationes; ſed hoc committendum Prçlatis proprijs Religionum, abſq; eo quod Epiſcopi, vel alij Prælati ſe intromittãt in aliorum vitas inquirẽdas.

Attendant (ut reſpondeat difficultati inquit) ex quo Tridentina Synodus celebrata, & publicata fuit, curam quã Prælati Religionum adhibuerunt in eis reformandis, ſiquidem (ſic noſtris merentibus peccatis) ipſi maiori indigent reformatione. Et ſicut pro comperto habitum eſt in Concilijs Treverenſi, & Maguntino, multo tempore monuerunt Alemaniæ Religioſis, quod ſe reformarent, & nil profecerunt, quoad uſque eorum fores penetraret Lutherana hæreſis.

5 Sed ne quis æſtimet (proſequitur) Religionibus iniuriã fieri in eo, quod Epiſcopi intendant eorũ reformationi, at tẽdant quid iuris eis Concilia dederint ſuper Religiones, tã antiquis, quã præſentibus tẽporibus. Conciliũ Tridentinũ cõmittit Epiſcopis licentias pro fundatione Conventuum dare, Prædicatores, & cõfeſſarios Regulares examinare, Monialiũ liberã voluntatem ante profeſſionem exigere, crimina exorbitantia defectu Prælatorum corrigere. Id ipſumque eis conceſſum erat in Concilijs Agatenſi, c. 27. & 28. Calcedonenſi, c. 4. Epaunenſi, c. 10. & in alijs multis Cõcilijs. Et in Concilio Maguntino, c. 20. præcipiebatur, quod fabricata Monaſteria viſitarentur ab Epiſcopis, ut probarent eorum ſufficientiã ad ſervandam clauſuram. Nunc Epiſcopi, nec viſitant, nec ſummariã formant contra Religioſos, cũ hoc proprij Prælati efficiant, ſed antiquitus viſitabãt, & in examẽ deducebant Epiſcopi Religioſorũ mores, & eorũ delicta corrigebant: & non tantũ ſcandaloſa, data omiſſione Prælatorũ, ut modo ex Cõcil. Trident.) Legãtur ſuper hoc Cõcil. Agathẽſe, c 27. Tarraconc. c. 11. Iliridenſe, c 13. Primum Lateran. ſub. Greg. PP.

Optimã circa hoc adducit rationẽ Gelaſius Papa Epiſ. 1. c. 3. ſi enim Epiſcopi Religioſos ad Ordines ſacros ad prædicãdũ, & confeſſiones audiendum promovent, neceſſũ eſt anteà eorum vitas, & mores cognoſcere, ut ſic eorũ animas de quibus

S. Gelaſ. PP.

bus Episcopi reddituri sunt rationẽ, eis cõmendare valeant, & sciãt esse Pastores, non rapaces lupos. Ex X. Cõcilio Tolet. c. 3. colligitur, quòd Episcopi, Abbatũ, & Prælatorũ electiones faciebãt: quas modo ipsi Religiosi faciũt per vota secreta. Verũ est, quod propter excessus Episcoporũ hac in re cõtra Religiosos S. Greg. in Cõcil. Lateran. mandavit electiones fieri ab ipsis Fratribus: sic Epist. 11. S. Gregor. lib. 3. & Concilium II. Hispal. IV. Cartaginense, & alia multa eximunt Fratres ab obedientia Episcoporum sub proprijs Prælatis. *S. Greg.*

Hæc dicta sint, ut Religiosi ęgre ferẽtes, quod Episcopi se intromittãt in reformãdis Religionibus: quod rationabiliter non faciunt, quia non prætẽditur, quòd Episcopi ordinariam super nos habeant iurisdictionem, & perpetuã, sed ad tempus, interim dum introducitur observantia. Si occurente necessitate, Daniel. 13. Puerum elegit Deus iudicem ipsorum iudicum senum; quid mirum, quod circa Religiosos eligantur nunc viri sæculares Probi, & graves Episcopi. *Dan. 13. f. 50.*

6 Dicũt (prosequitur Tam. n. 10) quod si Reformatores sæculares, & extranei sint, Fratres ita suas occultabũt culpas, ut nil iuridice de eis verificetur, bona utensilia celabũt, ne in registro ponãtur, nec in cõmune reponantur. Mãdata, & leges eorũ ex timore, nõ ex amore servabunt, habẽtes illos, non ut Patres, sed ut Iudices, & inimicos. Obstacula sunt hæc ad veram Reformationem, quam optamus. At si daretur cura executionis Fratribus ipsis (ut iam dicam) adiuncto præsidio Dominorum Visitatorum sæcularium, cessabunt.

7 Deinde, idẽ P. Tamay. c. 4. n. 5. suam declarat sentẽtiã, & dicit. Cõmissarij isti possunt esse, aut sæculares, aut ex alio ordine: & hoc ex una parte videtur cõveniẽs, & plus eis quã relaxatis fidẽdũ: sed ob est, quod suprâ diximus delicta nimirũ ab eis celari, ipsosq; timeri, nõ amari. Deinde possunt esse ex eodẽ ordine electi á Dñis Prælatis Congregationis: & ex hoc aliud sequitur incõveniens, ipsi enim divisiones, & partialitates faciunt. Prætereá committi potest ipsis Generalibus, & Provincialibus, qui si spiritu, & zelo pollerent, fieret melius,

lius, & ſine rumore. Quia iuriſditio Ordinaria eorũ nil novitatis, aut extraneũ quid ipſis relaxatis afferet. habebũt enim ipſos proprios Paſtores, ut Patres. At peccata noſtra id effecerunt, quod ipſi, utpote infirmi, potius reformandi veniunt. Quartò deniq; iuxta ea, quæ expertus ſum, cõgruentius, & efficacius erit Fr. Viſitatores eiuſdem ordinis aſſignari, experientia, & zelo præditos, & ſibi comites habere Epiſcopos tãquã defẽſores in partibus, ubi efficiẽda eſt Reformatio, quia Fratrem veluti domeſticum nil latebit & aliás cũ ſuperintendentia Epiſcopi ſuo muneri ſatisfaciet, ſine fortitudine calumniarum, cum Epiſcopus oculatus ſit teſtis rectitudinis iniũcti muneris. Nec Fratres audebunt cõtra Reformatores inſurgere munitos præſidio Epiſcoporũ. Hucuſq; P. T. may.

Placitũ Author.

8 Vt meam tamẽ hac in re ſententiã proferã, ſubdiſtinctione loquar: Aut enim in reformãda Religione omnes eius profeſſores corrupti, & exleges ſũt, aut nõ: ſi primũ iã emortua nõ venit curãda, ſed ſepelienda, delenda, & extinguẽda: & de hac non loquimur: ſi ſecundũ, iã ex his, qui remanſerunt ſumẽdi ſunt Reformatores, & Viſitatores, nõ adiũctis Epiſcopis, tũ propter inconvenientia allata, tũ quia ad perfectã inſtaurationẽ á me excogitatã, non erit neceſſe ſingulorũ crimina, & exceſſus punire, & dirimere in eadem viſitatione, ſed ſuavi, & faciliori modo á vobis aſſignando, per quem paulatim abuſus omnes diſinent eſſe, virentibus multis in virtute, & obſervantia Regulæ, & noſtrarum conſtitutionum.

9 Verũ eſt tamẽ, quod ut hoc rectè & efficaciter fiat neceſſũ eſt eiuſdmodi Viſitarores, & Reformatores munitos eſſe ſuprema authoritate Apoſtolica, cum invocatione, ſi opus fuerit, auxilij Epiſcoporũ, imò, & brachij Sæcularis. Hoc enim cõforme eſt decretis Concil. Trid ſeſſ 25 decreto de Regul. c. 22. *Hortatur etiã S. Synodus omnes Reges, Principes Reſpublicas, & Magiſtratus, & in virtute S. obedientiæ præcipit, ut velint præfatis Epiſcopis* (in his in quibus datur eis facultas ſuprà Regulares *Abbatibus, ac Generalibus, & cæteris Præfectis in ſuperius cõtẽtæ reformationis executione ſuũ auxiliũ, & authoritatẽ interpone re,*

Concil. Trident.

re, quoties fuerint requiſiti: ut ſine ullo impedimento præmiſſa recte exequantur ad laudem Dei omnipotentis. Sic congruum erit fieri in quacumque alia Regularium Reformatione.

10 Nec officit dicere contra noſtram reſolutionem, quod in Religione relaxata poſſunt eſſe pauciſsimi Zelantes obſervantiam, imò, & forte pauciores, quám Mónaſteria reformãda. Et forte impoſſibile reperire Viſitatores in quibus eæ omnes qualitates, quas articulo ſuperiori congeſsimus, concurrant. *Argum.*

Ad hoc reſpondetur ergo illud Machab. lib. 1. c. 3. *Non eſt differentia in conſpectu Dei cæli liberare in multis & in paucis n. 18.* Et ſic pauci Machabæi, & vicerunt multitudinem Tyrannorum, & inſtauraverunt Religionem, ut diximus 1 p. tract. 14. art. 2. n. 10. Et ideo pauci boni poſſunt proficere multis: parum enim fermenti totam maſſam corrumpit, & per exercitia creſcet in eis gratia, & in dies fient perfectiores. Et in eiuſmodi principijs, ubi non eſt copia perfectorum dicendũ venit, quod S. Ioan. Chryſoſt. dixit de Primitiva Eccleſia hom. 10. in Epiſt. 1. ad Timotheum 3. *Oportet Epiſcopum ſine crimine eſſe, non vinolentum, &c.* Et quærit S. Doctor: Quare non dixerit Apoſtolus: *Opõrtet Epiſcopum Angelum eſſe, nulli humanæ perturbationi ſubiectum?* Et reſpondet: *Quia per paucos huiuſmodi invenire fas erat. Epiſcopis autem plurimis tunc opus fuit, qui Magiſtri conſtituerentur: Ne igitur Eccleſiæ negotia, fructuſque perirent, ideo modicam virtutem propoſuit inquirendam, quippe: ſobrium, pudicum, & honeſtum, multorum commune erat.* Sic in propoſito, quamvis actu proprij Viſitatores, & Prælati initium dantes inſtaurationi, perfecti non ſint, ſatis erit, quod ſint boni, ſine crimine, modeſti, benigni, & exẽplares, non vinolenti, &c. Quia hoc opus Dei eſt, quem oratione pulſare oportet, & ſic liber Machab. poſt præfata verba addit: *Quoniam non in multitudine exercitus victoria belli, ſed de cælo fortitudo eſt.* num. *19.* *Reſ.* 1. *Mach.* 3. *cap.* 18. *Nos.* 1. *Ad Timotheum* 3. *A.* 2. *S. Chryſ.* 1. *Mach.* 3. *cap.* 19.

11 Id ipſum ſignificat nobis illud 2. Mach. c. 1. quãdo redeuntes é Babylonia Nehemias, & nepotes illorum, qui duc-

ti in captivitatem abſconderunt ignem de Altari in puteo alto & ſicco, extraxerũt illum, converſum in aquã craſſam: qua aſperſa ſunt ſacrificia, & ligna: *Vtque hoc factum eſt* (ait ſacer Tex. n. 22.) *& tempus affuit, quo Sol reſulſit, qui prius erat in nubilo, accenſus eſt ignis magnus.* Et poſt conſumationẽ ſacrificij, & laudes divinas Sacerdotum: *Ex reſidua aqua Nehemias iuſſit lapides maiores perfundi* (G. n. 31.) *Quòd ut factum eſt, ex eis flamma accenſa eſt.* Etſi propter delicta maiorum noſtrorum, qui frãgentes obſervantias ſervi facti peccati, Altaris ignis, & fervor ſpiritus abſconditus ſit, & in aquam craſſam converſus propter tepiditatem, & frigiditatem amoris Dei: iam nunc de reformatione, & inſtauratione, cum Nehemia tractantes, ſi illum aqueum ignem extrahamus, & nos ipſos actioneſq; noſtras intingamus (quia de cœlo fortitudo noſtra ablato impedimento peccatorũ (quæ interpoſita Sol iuſtitiæ Chriſtum in nubilo poſuerant) tali aſpectu, & radijs ſuperfuſi in optato inſtaurationis tẽpore accendentur in nobis ignis magnus ſancti amoris. Et hoc eodem, lapides magni, illi ſcilicet qui ad prælaturas electi fuerint, accendentur in flammam devotionis, ſi tincti fuerint aqua illa craſſa, veteri ſcilicet obſervantia, in qua Religio noſtra fundata eſt.

2. *Macb.* 1. *F.* 22. C. 31.

Gen. 26. *F.* 18. 12 Denique, Gen. 26 puteos quos fecerant ſervi Abraham ad adaquãdos greges invidentes Palæſtini obſtruxerũt implẽtes humo. At Iſaac: *Fodit alios puteos, quos foderant ſervi patris ſui Abraham, & quos illo mortuo olim obſtruxerunt Philiſtijm*, d. 18. Sive iſti ſint ijdẽ numero, & individui putei quos Philiſtijm obſtruxerant, ut ex Hebræo, & Græco vult Lyppomanus, ſive diverſi, ut ex Vulgata credit Caietanus, ſive novi alij: & veteres excavati (quòd ego credo:) *Foderunt in torrente, & invenerunt aquam vivam*, num. 19. Putei quos P. Franciſcus de Paula, vel alij Sancti Fundatores ad adaquãdos greges divina gratia, Philiſtijm, inimici ſcilicet obſervantiæ Regularis obſtruxerint humo pravorum morum, modo Iſaac, Reformator filius eius, de eadẽ familia, & eius Socij. ſive novos puteos excavent, ſive eoſdẽ antiquos refodiant, aquã vivã in

Lyppom. Caietan.

Gen. 26. *D.* 19.

Digitized by Google

in eis invenient ad totum gregem (univerſam Religionem) adaquandum, abſque eo quod de foris, ex alijs Religionibus veniant Paſtores, & obſervantię.

13 Erit ergo rationabilius per Religioſos eiuſdem profeſſionis reformari Religionem, non per Epiſcopos, aut alios Regulares diverſæ profeſſionis: tum quia qui permãſuri ſunt nobiſcum magis amantur. Sic Ambroſius lib. 1. offic. cap. 4. *S. Ambri* *Plus certè* (inquit) *diligere debemus, quos perpetuo nobiſcum putamus futuros.* Et quia Reformatores exemplo ſuo Regulam, & ordinationem ſervantes ſuadent eos reliquos reformandos imitari. Quodque Epiſcopi, & alieni Fratres efficere non valent, quia diverſę profeſsionis. Et quamvis pauci, & Minimi, divino adiuti præſidio eumdem fervorem ſpiritus, qui erat deperditus, & eamdem aquam educationis, & doctrinæ excavantes, & laborantes, invenient.

TRACTATVS. III.

De Viſitatoris Authoritate, induſtria, & conſtantia in perquirendis, & eliminandis omnibus Abuſibus.

TRiplex eſt Inquiſitio, alia generalis, quando ſcilicet Iudex, non quærit de aliquo delicto in particulari, vel de aliqua perſona in particulari, ſed tantum in communi: An ſint delicta in aliqua communitate, vel Republica? Alia eſt particularis omnino, quando ſcilicet quærit Iudex: An Petrus ſit adulter? an occiderit Paulum? Alia eſt inquiſitio mixta, quando ſcilicet quærit Iudex de perſona in particulari, & de delicto in communi: An Petrus ſit criminoſus? Vel è contra de perſona incõmuni, & de delicto in particulari, verbi gratia. An ſciatur, quis hominem iſtum occiderit? Nos in præſentiarum, non agimus de particulari Inquiſitione, aut Viſi-

tatione particulari, aut mixta, ſed de generali Inquiſitione; & rurſus non intendo de generali Inquiſitione directa in delicta punienda, quæ fit, non prærequiſito accuſatore, neque infamia, neque ſemiplena probatione, aut inditijs, ut patet, ex Iure in cap. Relata, & c. Placuit 1. q 1. & in cap 1. de officio ordin: ſed de generali generaliſsima in abuſus introductos, quorum authores poſſunt non eſſe præſentes, ſed præteriti, & iam mortui & ſic liberius deducentur, & nemo timore pœnæ celabit, quia quamvis in ipſo ſit, excuſationem aliquam habere poterit. Radices infirmitatis perquirendæ, ut peritia Medici curationem efficiat.

C. Relata & c. Placuit 1. q. 1.

ARTICTLVS. I.

Modus procedendi Viſitatoris in inquirendis abuſibus obſervantiæ Religioſæ: & diſponendi Religioſos ad introductionem obſervantiæ.

1 ACceptis litteris ampliſsimæ poteſtatis Apoſtolicæ, non, ut meri Comiſſarij ad inquirendum, ſed etiam ad determinandum, & definiendum cum legitimo conſilio, & aſſenſu illorum ad quos res pertinet Vicarius, ſeu Viſitator Generalis ante omnia debet oſtendere litteras ſuæ delegationis, vel officij in capitulo locali, vel Provinciali, vel tali modo, quod conſtet omnibus de ſua poteſtate. Noſtra ſtatuta Generalia, cap. 7. Romæ n. 61. ſeſſ. 11. ordinant quod eo ipſo, quod intrent Provinciam Vicarij Generales oſtendant Patentes litteras, ut inde factis exemplaribus alijs conventibus notificentur, & cap. 3. Barchinonenſi, ſeſſ. 5. veſpertina ſtatut. 8. declaratur hanc oſtenſionem litterarum debere fieri ipſi Provinciali Provinciæ: ad Provincialem enim pertinet probare: an veræ, vel falſæ ſint litteræ Patentes, ſeu Commiſſionales. Aliás, nec exequi poſſunt viſitationem, nec tenentur eis obedire. Quod probatur ex C. *Cum in iure*, de offic. Deleg. adeó, quod Additionator ad Panorm C. Prætereà de

Statuta Minim.

1629.

c. Cum ex iure. Add. ad Panorm.

de dilat. num. 4. littera B. dicat, quod iudex Deleg. non potest procedere ante præsentationem rescripti. Et hoc esse in usu probat ad longum Simancas, cap. 43. num. 1. & Felinus cap. Sciscitatus, num. 12. de Rescriptis dicit, quód licét ad translationem iurisditionis in iudicem sufficit scientia, & voluntas Principis exteriori signo manifestata; sed quoad adquirendum exercitium necessaria est præsentatio litterarum. Vnde si pars peteret, sibi ostendi litteras commissionis, & non ostenderentur ei, nihil valeret actus posteâ factus, quia licèt habeatur potestas in habitu, non tamen in exercitio. Quas si non peterent ostendi, sed tacerent iam tacite consentire viderentur Commissionalibus, & sic acta sine illorum ostensione tenerent, quod volunt allegata capita Iuris, & Authores. *Simãcas. Felinus.*

2 Admissis, & acceptatis litteris, convocet Visitator Religiosos in capitulo, & exhortet obligationes status nostri Religiosi, qui vocati sumus in sortem Domini, & vacare studio perfectionis Evangelicæ per observãtiam Regulæ, & cõstitutionum: idque luculento sermone, cum fervore spiritus ostendat, & suadeat: iubeatque pro bona directione orationes fieri, ieiunia, & effusiones lachrymarum, sicut exemplum habemus in sanctissimo Reformatore Esdra 1. p. tract 12. art. 2. & Nehemia tract. 13. art. 10. Quòd & opere ipse Visitator ostendat in fervore orationis, in gravitate humili sine fastu, in frugalitate cibi, in silentio & alijs, quæ introducere conatur. Celebrent Missam Spiritus sancti, & ante omnia visitent Altaria, & qualiter se habeant ad divinum cultum pertinentia. *Nes.*

3 Inquirat à maiori ad minorem omnes abusus quotquot introducti sunt contra Regulam Religiosam, quam professi sunt, & contra constitutiones, & ordinationes, non modo à Capitulis, & Prælatis Ordinis conditas, sed & decreta Concilij Tridentini, & felicis recordationis Clemẽtis VIII. necnon, & quarumcumque ordinationum Congregationis pro Reformatione Regularium. Causasque exposcat introductionis talium abusuum, & relaxationũ. Easque verbo, & scripto

tatione particulari, aut mixta, ſed de generali Inquiſitione; & rurſus non intendo de generali Inquiſitione directa in delicta punienda, quæ fit, non prærequiſito accuſatore, neque infamia, neque ſemiplena probatione, aut inditijs, ut patet, ex Iure in cap. Relata, & c. Placuit 1. q 1. & in cap 1. de officio ordin: ſed de generali generaliſsima in abuſus introductos, quorum authores poſſunt non eſſe præſentes, ſed præteriti, & iam mortui, & ſic liberius deducentur, & nemo timore pœnæ celabit, quia quamvis in ipſo ſit, excuſationem aliquam habere poterit. Radices infirmitatis perquirendæ, ut peritia Medici curationem efficiat.

C. Relata & c. Placuit 1. q. 1.

ARTICTLVS. I.

Modus procedendi Viſitatoris in inquirendis abuſibus obſervantiæ Religioſæ: & diſponendi Religioſos ad introductionem obſervantiæ.

1 ACceptis litteris ampliſsimæ poteſtatis Apoſtolicæ, non, ut meri Comiſſarij ad inquirendum, ſed etiam ad determinandum, & definiendum cum legitimo conſilio, & aſſenſu illorum ad quos res pertinet Vicarius, ſeu Viſitator Generalis ante omnia debet oſtendere litteras ſuæ delegationis, vel officij in capitulo locali, vel Provinciali, vel tali modo, quod conſtet omnibus de ſua poteſtate. Noſtra ſtatuta Generalia, cap. 7. Romæ n. 61. ſeſſ. 11. ordinant quod eo ipſo, quod intrent Provinciam Vicarij Generales oſtendant Patentes litteras, ut inde factis exemplaribus alijs conventibus notificentur, & cap. 3. Barchinonenſi, ſeſſ. 5. veſpertina ſtatut. 8. declaratur hanc oſtenſionem litterarum debere fieri ipſi Provinciali Provinciæ: ad Provincialem enim pertinet probare: an veræ, vel falſæ ſint litteræ Patentes, ſeu Commiſſionales. Aliás, nec exequi poſſunt viſitationem, nec tenentur eis obedire. Quod probatur ex C. *Cum in iure*, de offic. Deleg. adeó, quod Additionator ad Panorm C. Prætereà de

Statuta Minim.

1629.

c. Cum ex iure. Add. ad Panorm.

Digitized by Google

de dilat. num. 4. littera B. dicat, quod iudex Deleg. non potest procedere ante præsentationem rescripti. Et hoc esse in usu probat ad longum Simancas, cap. 43. num. 1. & Felinus cap. Sciscitatus, num. 12. de Rescriptis dicit, quód licét ad translationem iurisditionis in iudicem sufficit scientia, & voluntas Principis exteriori signo manifestata; sed quoad adquirendum exercitium necessaria est præsentatio litterarum. Vnde si pars peteret, sibi ostendi litteras commissionis, & non ostenderentur ei, nihil valeret actus posteâ factus, quia licèt habeatur potestas in habitu, non tamen in exercitio. Quas si non peterent ostendi, sed tacerent iam tacite consentire viderentur Commissionalibus, & sic acta sine illorum ostensione tenerent, quod volunt allegata capita Iuris, & Authores. *Simãcas. Felinus.*

2 Admissis, & acceptatis litteris, convocet Visitator Religiosos in capitulo, & exhortet obligationes status nostri Religiosi, qui vocati sumus in sortem Domini, & vacare studio perfectionis Evangelicæ per observãtiam Regulæ, & cõstitutionum: idque luculento sermone, cum fervore spiritus ostendat, & suadeat: iubeatque pro bona directione orationes fieri, ieiunia, & effusiones lachrymarum, sicut exemplum habemus in sanctissimo Reformatore Esdra 1. p. tract 12. art. 2. & Nehemia tract. 13. art. 10. Quòd & opere ipse Visitator ostendat in fervore orationis, in gravitate humili sine fastu, in frugalitate cibi, in silentio & alijs, quæ introducere conatur. Celebrent Missam Spiritus sancti, & ante omnia visitent Altaria, & qualiter se habeant ad divinum cultum pertinentia. *Nos.*

3 Inquirat à maiori ad minorem omnes abusus quotquot introducti sunt contra Regulam Religiosam, quam professi sunt, & contra constitutiones, & ordinationes, non modo à Capitulis, & Prælatis Ordinis conditas, sed & decreta Concilij Tridentini, & felicis recordationis Clemẽtis VIII. necnon, & quarumcumque ordinationum Congregationis pro Reformatione Regularium. Causasque exposcat introductionis talium abusuum, & relaxationũ. Easque verbo, & scripto

to per memoriales excipiat, cum excogitatis à quocumque remedijs pro qualibet tranſgreſſione. Ne dedigne tur ſuper hoc audire affabiliter Fratres humiles, etiam Converſos, & Oblatos: nam aliquando Deus, ea quæ abſcondit ſapientibus, & prudentibus, ea revelat parvulis, quia Sapientia ſæculi ſtultitia eſt apud Deum.

4 Hac propoſitione facta, iniuſti poſſeſſores, ſeu Tyranni, ut ita dicam qui ad dignitates, & prælaturas aſcenderunt, & non per oſtium, qui eſt Chriſtus, turbabuntur: necnon, & diſtracti, & ex leges, audito nomine Reformationis, ea omnia quæ ſuprà tract. 1. art. 4. dicebamus machinantur contra Viſitatores Reformatores, credentes, aut actum eſſe de monarchia eorũ, aut habenas laxatas ad proprias delectationes, & relaxationes contrahendas. Audiamus P. Franciſcum Tamayo hac de re cap. 3. num. 11. M. S.

Nos.

Franciſ. Tamayo.

5 Officit multum Reformationi ſuprà id, quod narrari poteſt, aures præſtare calumnijs, & contradictionibus, quæ inſurgunt contra executores reformationis, & vexationibus, quas patiuntur, ſolicitudini in impetrãdo favore á Sæcularibus contra Reformatores, & mille alijs impedimentis quæ ſe offerunt. Nam ſi 2. Thim 3. *Qui pie volunt vivere, perſecutionẽ patientur.* Quanto magis, qui non ſolùm pie, verum etiam reformate; & volunt ducere alios ad perfectionẽ? Papa Clem. VII. *Malé* (aiebat) *cũ uno Monacho, quã cum uno Monacho cõtentionẽ habere.* Cardinalis D. Franciſcus Ximenez exhauſtã expertus eſt patientia in proſecutione reformationis ſuæ Religionis in Hiſpania. Et quamvis in illis gubernandis Regnis ſuprà modũ laboraſſet (cũ à Proceribus Regni contradictiones, nõ paucas paſſus eſſent) & in obſidione Oran cõtra Mauros: omnia hæc (*erã ciſra*) pro nihilo reputabat comparatione ad reformationem. Non poteſt carta ferre (viva voce dicẽda) peculiaria infortunia, vultuſq; confuſionem, quæ paſſi ſunt Reformatores Religionũ, túm noſtris, tùm antiquis tẽporibus, fulminatos proceſſus, falſa teſtimonia, anguſtias, & præſſuras, quas nõ niſi, qui eas paſſus eſt narrare valet. De me cer-

2. Ad Timoth. 3. c. 12.

Clement. VII.

to

to dicam, quòd, cum eſſem, è quatuor unus, quibus commiſſa fuit reformatio noſtri Ordinis in Regno Trinacriæ, ſeu Siciliæ (& illis minor) ex eo quod tantiſper attenta eſſem, quot-quot (& nõ paucos) exceſſus, qui fiebãt, ſurrexerunt cõtra me omnes Potentatus, qui me terruerunt: & ſic, quia debilis, ſuccubui, & res, ut erant, & deteriores remanſerunt. Oportet ad eiuſmodi negotium magno, & inſuperabili abũdare ſpiritu, ut omnes ſuperare valeat difficultates, quas qui prẹmeditatus fuerit, nolet experiri. Hinc credo quod pauci, aut nullus ſciẽter hoc periculũ adire audẽt, & quia deſunt veri Reformatores, ceſſabit reformatio. Dixi veri Reformatores; nam domi manentes, leges reformationis dare, & non ſe periculo exponere, facile; ſed perſeveranter, & inceſſanter uſque ad finem: hîc opus, hic labor eſt. Hæc Tamayus.

6 Ceſſare autẽ à Reformatione incẹpta, ſine ultimo cõplemento, grande malũ erit, vnde idem P. Tamayo c. 2. n. 12. de octava reformatione apparẽte, & nõ vera hæc dicit. Maior omni etiã poſſibili deceptio. & unde Religionibus maius evenire poteſt dãnũ, eſt initiũ dare, & nõ perficere Reformationẽ, ſive hoc ſit propter graviſſimas inſurgentes difficultates, vel quia deficiũt ipſi Reformatores, propter aliquos tumultus, ſcandala, vel quaslibet aliàs cauſas. Meo videri ſi hæc ita fierent maiorẽ Diabolus introduceret perniciẽ in Eccleſiam Dei, quã alijs vijs ab ipſo cognitis. Etenim motis corporis humoribus ſyrupi potionibus, non perveni ẽdo ad evaquationes, morbos erit inſanabiles cauſare, cœnum in lebete aqua pleno movere, & nõ extrahere erit totã turbare aquam, quæ partim anteà pura erat. Melius eſſet infirmo aliquali valetudine vitã degere, quã initium dare curationi, & non perficere, Dæmõ ſiquidem in hoc qualificare prætendit relaxationes, ut bonas, vel ſuadere impoſſibilem Reformationem. Terminata enim viſitatione, ſi qui remanent, abuſus coaleſcit opinio, quód licebant. Et ſi forſan alius zelo communis Eccleſiæ boni proponit reformationem Religionis, ſuadent illi rem impoſſibilem aggredi, exempla adducentes reformatorum, qui

Tamayo

de

de hoc agentes nil profecerunt. Et alijs ſuaſionibus ſcripto indignas, ut á propoſito deſiſtant, ſuadent. Hucuſque Tamayo.

7 Oportet ergo Reformatorem viriliter agere nulliqúe difficultati ſuccumbere, ſed proſequi prælia Domini, aut prece, aut vi. Prece id ſuadeat exponendo eis, qualiter Prælati iure optimo poſſent urgere ſubditos omnes ad integram obſervantiam Regulæ, non modo in tribus, aut pluribus eſſentialibus votis, quæ emiſſerũt, ſed etiã in circunſtantijs votorum, & conſtitutionibus, ac obſervantijs intra Regulam contentis, & Iuri communi conſonis, ut ex alibi dictis conſtat 2. p. tr. 1. art. 1 n. 12. & 3. p. tr. 12. art. 16. & ut cavetur in Regula noſtra, cap. 5 n. 19. *In omnibus, quæ ſuæ animæ, & huic ſacræ Regulæ, non adverſantur, ſuis Superioribus humiliter obediant.* Et eſt communis doctrina Theolog. cum D. Thom. 2. 2. q. 104 art. 5. & Quodl. 10. q. 5. art. 10. Gloſſ. c. *Periculoſo*, verbo *Præſentes* S. Bonaven. in 2. d. 44 q. ult. Alex. Alenſ. 3. p. Summæ Theologiæ, Angeli de Clavaſo tit. de Religioſis, n. 30. Sylveſtri de Relig. tit. 6. q. 6. Navarri in Manuali, cap. 23. n. 38. & 39. Vbi quatuor generarerum diſtinguntur, quæ venire poſſunt in præceptum, qualia ſunt: contra Regulam, præter Regulam, ſuprá Regulam, aut deniqne iuxta, vel intra Regulam: contra Regulam non ſunt obedienda, præter Regulam, ſi aliás ſunt honeſta, & non prohibita non tenentur obedire, niſi volentes: ſuprà Regulam, quamvis ſic facere eſſet bonum & laudabile, tamen ex vi emiſſæ profeſſionis non tenetur, quis ad altiores obſervantias, quas non promiſsit. At vero ea quæ ſunt intra, & iuxta Regulam omnes tenentur obſervare, & præceptis parere. Cæterum ſuppoſita relaxatione multorum, hæc adhuc ad quæ tenemur omnes, non ſunt prçcipienda, niſi ultro volentibus perfectam Regulæ obſervantiam: ſubſtantialia tantum cum mitigatione introducta urgenda ſunt, & arcendi abuſus ac corruptellæ, quæ cum ſubſtantiali obſervantia minime compatiuntur: altiores, & reſtrictiores obſervantias, & uberiora exercitia perquæſtabit per-

Nos.

Regulam Minim.

D. Thom.

Gloſſ. c. Pericul.

S. Bonav.

Alex. Alenſis.

Angelus de Clavaſ.

Sylveſter.

Navarr.

Digitized by Google

perfecta Religionis inſtauratio non niſi volentibus credi licet. Hæc ſub edicto veluti prece, & admonitione notificanda ſunt omnibus qui contra Viſitatores, Reformatores cœperint inquietari.

8 Si ſic moniti, adhuc rebelles extiterint, vim addat Viſitator procedendo contra eiuſmodi perturbatores, & quos repererit in culpa, aut ab officio deponat, ſi in eo fuerint conſtituti, aut in aliquo Conventu, vel in exilio reponantur, aut velut membra putrida abſcindantur, & extra corpus Religionis eijciantur, iuxta ea quæ tradidimus 1. part. tract 14. art. 5. de renouatione per Machabæos facta. peccata enim publica, & ſcandala nullatenus tolleranda ſunt, ſed penitus abolenda, & nulli cuius vis gradus, & dignitatis permittenda: *Numquam publicam culpam* [ait Ioannetin, cap 11. num. 8.] *ſine pœna relinquat; etiam ſi aliquando oporteat diſſimulare prudenter, & blande puni re: curet ad minus, ne peccatum maneat ſanctificatum.* Et idem refert ex Bonavent de Sex alis, cap. 3. *Nec tamen* [inquit] *diligendi ſunt mali, ſeu fouendi, ſed tolerandi, maximè, quorum occulta ſunt mala & alios non inficiunt, & eſt ſpes de correptione ipſorum Vbi vero iſta defecerint, ibi, ſine graui detrimento ſuſtineri, non poſſunt, & ideò eliminandi ſunt, ne putetur eorum pravitas bonis placere. Interim tamen dum tollerantur pungendi ſunt ſtimulis admonitionum, correptionum, &c.* *Nos.*

9 Quód ſi dicas inde oriri inquietudines inter multos, quas, ut non in deterius eant, tollerare debet Viſitator, ne forte, ſic adſtricti ad ea quorum uſum non habent, vel puniti, ac cum detrimento, ſuæ famæ depoſiti fiant Apoſtatæ, imó, & Hæretici, ut omnino exleges ſua fruantur libertate.

Hanc movet difficultatem P. Tamayo cap. 3. n. 2. & reſpondet ſic: Non eſt poſſibile (inquit) bene mederi ulceribus, ſine dolore languentis, quamvis re vera ſi procedatur dextereitate qualis decet reformationē, poterunt excuſari inquietudines. Peius erit remanere ſemper in corruptis vitæ moribus Reipublicæ, in qua degent, nocivi, & ſcandaloſi. Quando Regina Eliſabet (ut refert Garibay in vita Regum Catholi- *Tamayo.* *Garibay.*

cor.

cor. lib. 4 cap. 5.) inſtanter procurabat Clauſtrales ad obſervantiam reducere, hac obiecta difficultate urgebant, ut deſiſteret ab intenta Reformatione. Et ut magis arctaretur Regina renuntiarunt ei inter alios caſus (re ipſa viſos ex Reformatione) vidiſſe Monialem quam iam in lupanari religioſo habitu indutam, veloque nigro amictam publice in ſcortum cõverſam. Credebant Reginam caſtiſſimam, & honeſtiſſimam, hoc exemplo turpitudinis audito commoveri, ut deſiſteret à reformatione unde alia oriri poterant peiora At illa prudenti, & ſapienti reſponſione in hæc verba prorupit : *Quamvis ex Reformatione alius non ſit ſecutus fructus, is ſufficit: æquum enim eſt, ut unuſquiſque in locum ſibi conveniens eat.* Qui vult Hæreticus fieri, eo quod adſtringunt illum, ut bene vivat, non erat ſatis in Fide Catholicus. Et plus officit infecta pecus gregi, manendo in illo, quam extra illum. In illa reformatione Regum Catholicorum multi Religioſi habitum dimiſerunt, nam & Pontifices Summi facilime eis indulgebant ſæculares fieri: & ut poſteà dicemus ad veram reformationem, efficacius non invenitur medium quam licentiam concedere, imò, & nollentes expellere a Religionibus, qui creduntur in illis magis nocere quam proficere. Hæc Tamaius. Et ſic crediderim talem authoritatem oportere habere Viſitatorẽ, ut hæc omnia ipſe efficere valeat, & adeſo Rrmationem proſequatur.

ARTICVLVS. II.

Quid ſit Abuſus, quantumque noceat, & quomodo Reformator omnes debet abſcindere â Religione?

ANte quam abuſus introductos in medium proferamus, quidditatem eorũ prẽmittamus: Abuſus nihil aliud eſt, quam *aliquare perperam uti & nimis licentioſe.* Vnde ſecundum Inſulanum ſumitur, non ſolum pro licentiori morum corruptela, ſed & pro uſu illicito cuiuſcumque rei: & ſic Abuſus ſimpliciter prolatum ſumitur in malam partem ex lu-

Inſulanus

re,

re, Rebuff. l. *Bona civitatis*, ff. de verbor. sign. Lucas, l. *usum aquæ*, C. de aquæ ductibus. Hæc ex Foliant. verbo Abusio, & Abusus. Vnde P. Fr. Alfonsus a Iesu Maria, lib. *Peligros, y reparos de la perfection, y paz Religiosa*, tom. 1 part. 2. disc. 3. §. 5. *Abusus nihil est aliud, quam malum exemplum repetitum, & confirmatum efficacissimum ad movendum alios.* Fere enim idē sunt consuetudo prava in commune introducta, & respectu cuiusque per propriorum actuum exercitia, quæ quasi altera natura compellit: *Magna est consuetudinis tyrannis: adeòque magna, ut per inde cogat ac natura* [dixit S. Ioan Chrys. hom. 7. in cap. 4 Epistol 2 ad Corinth.) & sic sicut pellitur homo consuetudine prava ex mala habituatione ad malum, sic in communitate malum exemplum, & repetita transgressio eorum quæ debent fieri, urget alios ad idem perpetrādum: *Nocet plurimum conversatio incomposita* (ait S. Laurent Iustin. *De interiori conflictu*, cap. 2.) *deducta in publicum. Quisque sibi licere putat, quod videt in altero.* Et hoc non ideo, quia in alio videatur, licèt, imò, ut abominabile, & nocivum fugiendum. Ideo Chrysost. hom. 56. in Genes. *Si verò pernicioſum est* [ait] *etiamsi consuetudo sit, fugiamus, & aversemur.* (Et confirmat S. Basilius in Regul. fusius disputatis interrog. 42. *Non ob hoc statim* [ait] *nos quoque imitari illos par est: & hoc modo authoritate nostra pravam illorum consuetudinem confirmare.* Vnde quando aliquid illicitum fit, & repetita consuetudine perseverat, si videntes imitamur, iam confirmamus, & non modo cōceptus, sed & in lucem editus manet abusus. Hic detestandus, hic exulandus á Religiosa congregatione, de cuius reformatione, perfectaque instauratione agitur.

Paliant. Alfonsus Maria. *S. Chrys.* *S. Laur. Iustin.* *S. Chrys.* *S. Basil.*

2 Et similiter Reformator omnes abusus absumere debet, aliàs reformatio nil proderit: *Etiam est apparens, & non vera reformatio* (ait P. Tamay. cap. 2. num. 7.) *instare multum in delendis aliquibus abusibus, relictis alijs:* quia bonum ex integra causa; & qui offendit in uno factus est omnium reus: *Et sicut si quis ad Sacramentalem Confessionem accedens confitetur aliqua peccata, alijs non confessis, non adipiscereturadintentam Sacramen-*

Tamayo.

menti gratiam, ſic in Religionibus reformare aliquos, alijs non reformatis officiet perfectam Reformationem, quam intendimus. Hæc Tamaius.

3 Nec ſufficiet Viſitatori graves culpas introducentium, aut conſervantium abuſus punire, ſi ipſi abuſus non abſcindãtur: *Hæc inventio diabolica orta eſt* (ait idem Tamayo eodem, cap. 2. num. 5 *ut in Catholicam Eccleſiam incredibilia damna introducat, nam exigentibus, & ſtantibus relaxationibus.* Prodijt quaſi ex adipe iniquitas eorum: *Sicut guttæ pinguedinis, aut manantis fontis etiam ſi abſumantur, aut rivus evacuetur, non deſinunt manare, & exhalari aliæ, manente vivo fonte: ſic quamvis delicta perſonalia puniantur, ſi relaxationes manent intactæ, unde ſimilia oriãtur damna, verbi gratia. Quid prodeſt, ſi puniantur aliquis Religioſus ut proprietarius, aut in tranſgreſſione caſtitatis convictus, ſi oſtium manet apertum ad ſimiles tranſgreſſiones, ſi abuſus, non dandi neceſſaria Religioſo, & licenti. ſa libertas eundi quocunq; cuilibet placuerit nõ abſcinditur?* Neceſſũ eſt e im radices abſcindere malorũ omnes, quæ ſũt abuſus introducti.

Idem Tamayo.

Pſal. 72. 7.

Hugo.

4 De his ergo abuſibus, ait Hugo de Clauſtro Animæ quẽ ſuprà, tract 1. art. 2. citavimus: *Duodecim ſunt abuſiones Clauſtri, quibus tota Religionis ſumma corrumpitur. Scilicet Prælatus negligens, Diſcipulus inobediẽs, iuvenis otioſus, ſenex obſtinatus, Monachus curialis Religioſus cauſidicus, habitus pretioſus cibus exquiſitus, &c.*

Ioan. Nider.

5 Ioannes Nider lib. 2 de Reformatione, cap. 16. 17. 18. 19. 20 ſedecim radices deformatæ Religionis congerit, quibus totidem adhibet, c. 10 remedia. 1. Digni, & boni pro Prælatis ponantur. 2. Vitia debite corrigantur. 3. Inutiles officiales, non ponantur. 4. Faciliter in Regula, & ſtatutis, non diſpenſetur. 5. Prælatis rebellio nequaquam fieri permittatur. 6. Tẽporalia Fratribus in nullo appropriẽtur. 7. Raro Fratres, vel cautè cum ſæcularibus converſentur. 8. Studium litterarum præſertim Sacrarum, nõ negligatur. 9. Indocti officijs ſcientialibus, non intitulentur. 10. Nimia mala, ne fiant provideatur. 11. Monaſteria, non nimis mul-

multiplicentur. 12. Fœminis Fratres, non sine magna necessitate conversentur. 13. Viri boni pro posse manu tenentur. 14. Divitiæ superabundantes caveantur. 15. Pro pace terræ, Deus, & Sancti crebro exorentur. 16. Denique cura animarum in parœcijs Sæcularium ob distractiones, & pericula manendi extra conventus irreligiose, per proprios Fratres, aut non retineatur, aut, ut solùm per solidos regatur, vel in totò adimatur. Sic Abbas quidam in Germaniæ partibus, cum invenisset Monasterium plebanum multarum parœciarum, Bullas dilaceravit, & renuntiavit dicēs: *Malo Ecclesias perdere quam bonos Monachos.*

6 Pater Alfonsus de Iesu Maria Generalis Familiæ excalceatorum Carmelitarum integrum librum composuit, cuius titulus: *Peligros, y reparos de la perfeccion, y paz Religiosa.* Hac de re multa erudite, subtiliter, & minutim refert, quæ longum esset recensere. Et in rei veritate ea omnia quæ suprà, tract 1 art 2 deformatam Religionem reddiderunt, ea omnia abusus dici possunt, & per contrarias consuetudines formaliter expellenda sunt. Vide optime S Bernard. in Apolog ad Guiliel. Abb. *Aliqua fieri videntur in ordine (inquit) absit tamen, ut sint de ordine. Nullus quippe ordo quidpiam recipit inordinatum: quod verò in ordinatū est, ordo non est.* Itaque omnia inordinata, per quæ publicè frangitur Regula Religiosa violantur constitutiones, transgrediuntur mandata Dei decreta, & Ordinationes Summorum Pontificum & Conciliorum pro bono statu Religioso edita, omnia sunt abusus, & morbi introducti, quæ debilitaverunt valetudinem, & vigorem observantiæ. Dilapsa est Religio, ac color eius optimus mutatus in scoriam. Hanc purgare intendimus, ut antiquus restituatur decor Religionis. Idq; fieret si radices malę, unde tot pullularunt mala germina, abscinderentur omnino, & extraherentur à Religione: sic convalesceret, sic totaliter restituereturin integram sanitatem.

Alfonsus à Iesu Maria.

Nos.

S. Bern.

7 Si enim aliquis maneat abusus, per quem observantia frangatur peiores inde fient. Vnde optime Dionys. Carthus.

ſerm. 4 de S. Laurentio: In *Religioſis* (inquit) *ſe ipſos, non reformantibus, nec digne proficientibus, inveniuntur, & regnant peiores periculoſiores que paſſiones, quam in mundanis hominibus. Ita quod, qui ſe ipſos iuxta ſuæ profeſſionis exigentiam non frangunt, nec vincunt, nec coram Deo ſolliciti ſunt, qualiter ſuæ ſatisfaciant vocationi, ac profeſſioni, ſunt deteriores, quam fuerunt, aut eſſent in ſæculo:* & ſerm. 5. Dominic. 5. poſt Nativitat: *Qui diu in cœnobio eſt, aut optimus, aut peſſimus à Sanctis Patribus perhibetur, ita ut vix medium inveniatur:* de quibus etiam, Card. Bellarm de Gemitu columbæ, cap. 6 lib. 2. cap. 6. pulchram addit ſimilitudinem: *Regulares* (inquit) *ſimiles eſſe videntur ficubus Hieremiæ, inter quas, quæ bonæ erant, erant bonæ valde; & quæ malæ, malæ valde.*

TRACTATVS. IIII.

Capitale malum eſt, indignos, & Ambitioſos habere Prælatos: & qualiter tollendi ſunt abuſus in electionibus eorum.

EX omnibus radicibus ex quibus abuſus, & conſuetudines pravę ſunt ortę in relaxata Religione, duas tantum ſeligo tāquam capitales, unde aliæ, quibus cradicatis actum erit de corruptione, & relaxatione Religioſi ſtatus: *Prima radix & cauſa malorum ſunt mali Prælati, & indigni, ſecunda iuvenum, & Novitiorum indiſciplinatio, mala ſcilicet eorum educatio.* Et ſic omnia media reformationis eo tendere debent, ut boni præficiantur in Prælaturis, & officijs, & ſelectæ novellę colentur, ac educentur ſumma cura, & diligentia idoneorum Magiſtrorum.

AR-

Digitized by Google

ARTICVLVS I.

Turbatur valde Religio, cum regnat ambitiosus: & si qui sunt Superiores observantes, nil propter illum proficiunt.

1 INdecens est improbum Prælatum Religiosos habere, dicente Spiritu sancto Proverb. 19. *Non decet servum dominari principibus.* Hinc tota turbatur Religio, & amota à cardinibus observantiæ regularis ruit, dicente eodem, Prov. 30. *Movetur terra per servum, cum regnaverit.* Qui peccato servit servus est peccati; & liber ac princeps est qui sancte, ac religiose vivit (ut ex sæpe dictis liquet) Peccata Prælatorum per quæ tota turbatur, & evertitur Religionis observantia videamus. *Proverb. 19. v. 10. Proverb. 30. v. 22.*

2 Multi ambitiose ad dignitates ascendunt [quæ est iniquitas maxima, non solum ipsis, sed & subditis, quos ad peccandum, & irreligiose vivendum provocat: (*Malum hoc in universa Ecclesia vagatur* (ait S. Cyprianus de ieiunio, & tentat.) *& communis pestilentia innumerabiles occupat: ut pro gloria huius mundi, qui liberi erant se vendant.* Ecce ambitio servum facit ambientem, quem regnare (Author Proverbiorum) maximum malum est: *Etiam in sinu Sacerdotum* (prosequitur Cyprianus) *ambitio dormit: ibi sub umbra recubat: in secreto calami se fraudulenter occultat, & nihil intentatum ambitio prætermittit,* & S. Chrysost. hom. 43. ad Populū: *Non est* (inquit) *vitium ita tyrannicum, & ubique dominans, sicut ambitio.* Hoc vitium est, per quod ambitiosus regnans facit turbari terram, & provinciam: *Vt sævi quidam venti in tranquillum mare delati* (prosequitur Chrysostomus ubi suprâ) *totum ab imo subruunt, ut & arena cum undis misceatur, sic Ambitio, & turpis quæstus animam subeuntes omnia subvertunt. Excæcat mentis intuitum præsertim gloriæ furor.* S. Cyprianus. S. Chrysost.

3 Et Beata Virgo Theresia in *Camino de Perfecion* de Monia- S. Theres.

nialibus æſtimationis, & honoris avidis, non admittendis ad aliarum conſortium. *Quia* [inquit, cap. 13.] *neque illæ quieſcunt, neque alios quieſcere ſinunt.* Quamvis enim dignitates, & honores obtineant, ibi quieſcere non valent, anhelantes pro maioribus dignitatibus: *Qui aſcendit ad gradum docendi Theologiam* (ait S. Thereſia in Camino Perfec. cap. 36, *non deſcendet ad docendam, Philoſophiam, eſt enim honoris punctus aſcendere, & nō deſcendere. Etſi ſorte id obedientia præciperet, crederet iniuriā inferri, nec per hoc deeſſent Patroni, aſſeverārent eſſe ignominiā, & Dæmon ſuggereret rationes quæ legi Dei conſonæ videretur. Et ſic inter Sanctimoniales quæ Prioriſſæ munere functa eſt, redditur inhabilis ad officia inferiora. Ratio eſt* (ſubdit aliquibus intermiſsis) *quia cum appetitus adſit aſcendendi (& per hoc non ad Beatitudinem) non admittimus, deſcendere.* Sic ergo qui aſcendit prælaturam, ibi non quieſcit, maiora procurans.

Author via ſalut. æterna.

Quod confirmat Author viæ ſalutis æternæ: *Qui ad temporalia, & dignitates* (inquit) *anhelant, in hoc ſaltem decipiuntur, quod, ſi quod cupiunt ſeu ſperant, adepti fuerint, ſtatim deſiderium, & ſitim illorum in longinquum rurſus tranſmittunt, & dum quærendis inhiant, quæſitorum, non recordantur: & ſic fit, ut omnia eis deſint, & quæ habent, & quæ cupiunt.*

Innocen. III. Ioannetin Niño.

4 Conditiones autem eiuſmodi ambientium ex eodem Authore, & Innocentius III de Contemptu Mundi, lib. 2. cap. 26. & 27. aſſumit Pater Ioannetin Niño in Aphoriſ. Prælator. cap 2. num. 16 *Ambitioſus ſemper eſt pavidus, ſemper attentus, ne quid dicat, vel faciat, quod in oculis hominum valeat diſplicere: humilitatem ſimulat, honeſtatem mentitur, affabilitatem exhibet, benignitatem oſtendit: ſubſequitur, & obſequitur: cunctos honorat, univerſis ſe inclinat, frequentat Curias, viſitat emptimates: aſſurgit, & amplexatur: aplaudit, & adulatur: promptus, & fervidus, ubi placere cognoverit: remiſſus, & tepidus, ubi putaverit diſplicere Improbat mala, deteſtatur iniqua; ſed aliqua quibuſdam probat, & cum aliis improbat, ut iudicetur idoneus, ut reputetur acceptus, ut laudetur ab omnibus, ut*

à ſin-

à ſingulis approbetur. Et ecce gravem intra ſe ſuſtinet pugnam, difficilemque conflictum, dum iniquitas pulſat animum, & ambitio continet manum: & quod illa ſuggerit faciendum; hæc fieri non permittit Concludunt tamen in invicem mater, & filia, iniquitas & ambitio, quia in aperto ambitio ſubſiſtit, & in occulto nõ reſiſtit. Ambitioſus libẽter agit de principatu, quẽ ambit & dicit: O quando principabitur quiſpiam, qui â iuſtitia non deviet in amore, vel odio: qui non corrumpatur prece, vel pretio, qui credat fidelibus, & acquieſcat ſupplicibus: qui ſit humilis, & benignus, liberalis, & providus: conſtans, & patiens, ſapiens, & aſtutus.

5 *Et ſi forte hac arte non proficit advocat Simonem, promittit & tribuit: & ſic quod gratis adipiſci non potuit, per fas, & nefas nititur adimplere amicorum ſuffragio, præſidio propinquorum: tantoque damnationis inflammatur ardore, tanta libidine præſidendi, ut ſciſma non abhorreat, & ſcandalum non formidet.* Ergo Pælatus qui aſcendit ad officium ambitioſe, vel illud ambitioſe tenet malus prælatus, & indignus eſt.

6 Quando per hypocriſim, & ſimulatam ſanctitatem ambitioſus regit, abuſum magnum affert officio illud ſiquidem vertit in malum Religionis, non zelo obſervantiæ, ſed intuitu dominandi per fas, & nefas illuc omnia dirigit: ſinit enim licentioſe vivere, quos propoſiti ſui adiutores invenerit, ut quocunque velint pergant. Fractiones regulæ propter humanam ſapientiam diſſimulat, lucrum de officio reportat, ut altiora poſsit ambire, faſtu ſe extollit: & ſi adhibitis artibus, non ſuæ prætenſioni conſonos invenit Fratres, hos punit, & perſequitur ſub colore iuſtitiæ, & zeli Religionis. Hinc fautores eius vitia, & dolos gubernatoris, virtutes nominant, quod Bernard. in Apologia vocat: *Magnam abuſionem. Remiſsio* (inquit) *diſcretio creditur, triſtitia ſilentium reputatur, loquacitas affabilitas, cachinatio iucunditas, molicies veſtimentorum, & equorum faſtus, honeſtas: lectorum ſuperfluus cultus, munditia.* Et nihil in laudatum in Prelato ſecundum carnem gubernante à filijs huius ſęculi prætermittitur ſub colore virtutis, cum revera omnia emiſſa *S. Bern.*

vota, & Religionis obſervantiæ per ipſos, & propter ipſos frangantur.

7 Nam exemplum horum Prælatorum exemplum efficax eſt ad diſſolutam vitam quia, ut ſuprà dicebamus, abuſus movet efficaciter, & maximè in Prælatis, reſpectu ſubditorum. Patet exemplo Saul erga armigerum ſuum ad terribilium malorum. Sic 1. Reg. 31. dicitur: *Arripuit Saul gladiũ ſuum, & irruit ſuper eum:* & ideo ſequitur: *Quod cum vidiſſet armiger eius, irruit etiam ipſe ſuper gladiũ ſuũ, & mortuus eſt cũ eo.* Sic ſubditi, ambitioſo grati Prælato, illum imitãtur in depravatis, & irreligioſis moribus pleni libertate, & pecunijs.

1. Reg. 31. A. 4.

8 Hinc oritur aliud, non vulgare malum, nam ſi qui Prælati boni, & probi faſtigium aſcenderunt ſine ambitione, vel in eo poſiti ſecundum Deum gubernare cæperint, omnes contra illos tella vertunt, maxime cum ij ſolitarij ſint reſpectu turbæ Prælatorum diſcolarum: quaſi eſſent malæ ſectæ inventores inſurgunt in illos, perſequuntur, & inſaniunt, ut ſuprá dicebamus de amatoribus relaxationis, tr. 1. art. 4. & tract 3. art. 1. & quando vident obſervantias bonorum Prælatorum abutuntur nominibus virtutũ, ut Bernardus ubi ſuprà etiam dicebat: *Magna abuſio, parcitas putatur avaritia, ſobrietas, auſteritas creditur ſilentium triſtitia reputatur.* Et ſic maxime quando Superiores Prælati reſpectu inferiorum Prælatorum auxilia, non præſtant) ipſi aut ſuccumbunt, non valentes rebelles domare, aut ſine fructu laborant in propugnanda obſervantia: imò, & aliquando ea quæ deferuntur de Prælatis debite gubernantibus per exleges Fratres corã Superiore illorum cito creduntur, & manus ligant, ut in inceptis, non perſiſtant bonis (forte quia inutiles ſuis iudicant profuturos ambitionibus) & ſic reverentia ſubditorum erga Prælatos immediatos non modo tepefit, verũ etiam repugnat.

Nos.

S. Bern.

9 Hinc optime Ioannetin, c. 7. Aphoriſ. Prælatorum, n. 4. *Si Superior Prælatus es inferiori Prælato uſque ad depoſitionem ſemper in publico opem ſe as: eius [regulariter] moli ligare manus, maxime ſcientibus ſubditis. Nec in eorum præſentia eius facta, ſine*

Ioannet. N. 4.

ſine modo condemnes: nec in abſentia aliquid, ut faciat, abſolute facere præcipias. Informari deſidera (deſcendam, & videbo) id cupias, id exoptes: id facias, ne decipiaris: aut ſtatim, ea quæ præcepiſti, cum rubore revocare debeas: & num. 6. proſequitur dicens: D. Bernardus *ſcribens ad Innocentium deplorat mala, quæ proveniunt ex eo quod ipſe non permittit inferiorès Prælatos exercere officia ſua: nam recte geſta ab eis deſtruit: & iuſte deſtructa iterum ſtatuit: Non poſſunt* [inquit] *Epiſcopi caſtigare crimina in ſua diœceſsi: quia mox refertur cauſa ad Curiam: & omnes criminoſi, tàm de populo, quàm de Clero, quam de Monaſterijs currunt ad Pontificem, & redeuntes iactant ſe obtinuiſe tutores, quos magis ultores ſenſiſſe debuerant. Quo fit, ut iuſtitia in Eccleſia pereat, claves Eccleſiæ annullentur, Epiſcopalis authoritas vileſcat.*

10 Et è contra etiam quæ Superiores Prælati ordinate iubent, debent inferiores Prçlati ea obſervare, & executioni mandare: quod non modicum malum eſt in Religione videre Regulam Sanctiſsimam, Conſtitutiones, & Ordinationes Pontificum, & congregationũ Ordinis, ac Superiorum Prælatorum in ſuis pro regimine bono vſitationibus editas, & quia inferiores Prælati, & immediati executores deſides ſunt, imò contrarium legibus introducũt, nou obſervantur & anhelantes pro reformatione plorant, ac ſentiunt ſimiles anguſtias, quas deplorat Ierem. Thren. 4. de Populo Iſrael: *Parvuli petierunt panem, & non erat, qui frangeret eis.* Non dicit: Non erat panis ad ſaturandos parvulos famelicos, quia Scriptura Sacra, & Patrum traditiones cibus erat ſolidus, & ſubſtãtificus: deficiebant ergo fideles Diſpenſatores myſteriorum Dei. Sic quando nobis Religioſis deſunt Prælati immediati, qui fideliter diſpenſent, & executioni mandent maiorẽ noſtrorum leges, & reformationes, calamitas magna evenit. Qui talia agunt infideles ſunt diſpenſatores, obcęcati ſunt paſſionibus ſuis, nec aliquid obſervantiæ deguſtarũt. Ideoq; quod ipſi primi violant, quomodo obſervare facient? Et ſi monitis id ſuadeant, quid proderit, ſi factis cõtrariũ doceãt? *Thren. 4. A. 4.*

Digitized by Google

11 Adeó grave malum iudicavit hoc Seraphicus Franciſcus, ut Generalatu renunciaret: & ſic ſciſcitanti cuidam Fratri devoto, qui conquerebatur de tali renuntiatione facta: Sanctus Pater inter alia reſpondit: *Dolor mihi eſt, & afflictio magna. Frater) quod ea quæ per magnum orationis, & meditationis laborem â Domino per ſuam miſericordiam obtinui: & quæ in magnam totius Religionis, & fratrum præſentium, & futurorum utilitatem redundant; quidam ex Superioribus authoritate ſua, & mundanæ ſapientiæ evertere conantur, dicentes: Iſta ſunt tenenda, quæ ego contemnenda deputo, & quæ ſervare iubeo, tanquam inania, & negligenda deſpiciunt.* Debent ergo ad invicem omnes Prælati tám Superiores, quàm inferiores in unũ convenire, ut obſervantia religioſa foveatur, & conſervetur, & contrarium facientes ruinæ cauſa ſunt, & relaxationis Religioſi inſtituti.

S. Augin. 12 *Quid iniquius (* dixit Auguſtinus de opere Monachorum) *quam velle ſibi obtemperari à minoribus; & nolle obtemperare Maioribus.* Imò, nec ſatis eſt aperte, non obtemperare maioribus, contraria introducendo, quia hoc ipſo, quod poſitive, non conetur quis introducere malorum leges contrariatur illis iuxta illud, Lucæ 11. *Qui non eſt mecum, contra me eſt, & qui non colligit mecum, deſſurgit.* Quod Caietanus explicans dicit, non dari medium: *Qui non convenit mecum, in bona voluntate, & actione, contra me eſt, non ſolum, non ſuffragatur mihi, ſed & contra me eſt, &c Itaque* (concludit) *non datur medium inter colligentem mecum, & diſpergentem.* Et iuſto Dei iudicio Prælato inferiori, non obtemperãti legi Superiorum, non obediunt ſui; bene tamen è contra quia dixit Eccleſ. *Qui honorat patrem ſuis iucundabitur in filijs*, cap. 3. & è contra, & ideo Bernard. ſuprá illud, Lucæ 7. *Nam & ego homo ſum ſub poteſtate poſitus, habens ſub me Milites, & dico huic vade, & vadet, &c. Dedit prius honorem* (ait) *Præpoſitis, ut eum á ſubditis iuſtè acciperet.*

Lucæ 11. cap. 23. *Caietan.* *Eccleſ 3. A 6.* *S. Bern. Lucæ 7. B 8.*

13 Denique ex ambitione Prælatorum inter alia quæ Religioſis eveniunt mala, illuc maxime anxit timoratorum animos,

Digitized by Google

mos, & conſcientias, nimirum, quod ſuffragia in electionibus fere nulla libera datur: eo enim pervenit Superiorum tyrannis, ut ſi quis iuxta votum ſuum in conventibus Prælatum non eligant, ob id de conventu in conventum mutetur (colore ſibi queſito forte, ſine veritate) & peregrinus ſemper ſine quiete diſcurrat. Et hoc ita grave vocales iudicant malum, ut metum concipiant (ſuo videri, quia puſillanimes) cadentem in virum conſtantem: & eo capti ſuffragium contra conſcientiæ dictamen præſtent. Et rurſus, ut ad futuras electiones melius diſponantur conventus, mutatio frequens intervenit Religioſorum. Nã conſtitutio illa Clementis VIII. de non mutandis Fratribus intra tres menſes ante electionem, mille concutitur cautelis.

Hinc ſuboriuntur incredibilia mala, nam Religioſi efficiuntur proprietarij anxijq́; in corrodendis pecunijs ad crebra itinera facienda: conventus in ęrumnis magnis ſunt (detractis ſibi eleemoſynis) ad communem fratrum ſuſtentationem, eam non valentes preſtare. Occaſio eis datur, ut abſtinentias debitas in itineribus non ſervent; & alia mala ex occaſione deducta, quæ conſulto, ploranda relinquo.

ARTICVLVS. II.

Ambitio quid ſit? & quas deordinationes incurrat procurans honores? Non effugiet Ambitionis labem honores bono fine procurans, nec ſponte oblatis ante electionem conſentiens.

1 QVia autem omnium malorum radicem diximus malos eſſe Prælatos, hocque præcipuè fieri per Ambitionem, huius execrandi vitij longiorem ſermonem faciamus, ut dignus eligendus Prælatus (ex quo vera reſurget Religionis inſtauratio) dignoſcatur. Multa de hac materia, diximus in noſtra Eruditione Evangelica, lib. 22. Exhod. 6. & 7. Nonnulla diximus ſuprà 3. part. tract. 13. art. 4. iam nunc alia proſequamur. *Nos.*

Am-

Digitized by Google

Ambitio importat in ordinatum appetitum honoris, dicit An-
S.Thom. gelicus Doctor 2.2.quęſt.131.art.1.& inibi: *Tripliciter* (ait) *appetitum honoris contingit eſſe inordinatum, uno modo per hoc, quod aliquis appetit honorem ſupra ſuam proportionem: alio modo per hoc quod honorem ſibi cupit, non referendo in Deum: tertio per hoc, quod appetitus eius in ipſo honore quieſcit, non referens honorem ad utilitatem aliorum.* Item honor ſecundum eumdem D. Thom. ibidem, & quæſt. 63. art. 3. & quęſt. 103. art. 1. *Importat quamdam reverentiam alicui exhibitam in teſtimonium excellentiæ eius*, & ſic honor dicitur, Virtutis præmium: itaque commenſurari debent excellentia virtutis cum præmio ſibi debito: & quia hęc excellentia, ſeu virtus à Deo eſt, non debet appeti, nec teneri honor in reverentiam habentis tantum, ſed præcipue Dei â quo manavit. Et quia hæc excellentia, ſeu virtus, quam Deus dat eſt quoddam bonum, illud cedere debet, non tantum in habentem, ſed etiam redundare in aliorum commodum, ideoque Prælatus, ſic honoratus debet eſſe in bonum communitatis, cui debet proſpicere, & ſi ſecus fiat in ordinate fiet, & non deerit peccatum ambitionis.

S.Thom. 2 Et ut idẽ S. Doctor art. 1. dictæ quęſt. 131. ad 2. *Honor quamvis ſit præmium virtutis, hoc non eſt quoad ipſum virtuoſum, ut, ſcilicet, hoc pro præmio expetere debeat, ſed pro præmio expetit Beatitudinem, quæ eſt finis virtutis. Dicitur autem eſſe præmium virtutis ex parte aliorum, qui non habent aliquid maius, quod virtuoſo retribuant, quam honorem, qui perhibet teſtimonium virtuti.* Et ſic quamvis ſit honor bonum honeſtũ, non debet expeti pro præmio ex parte habentis virtutem, aliás privabitur vera beatitudine, ſi illum inordinate quærit, & appetit: ipſi vero electores, ſeu Prælati Superiores de hoc curare debent, ut præmient virtutem per exhibitionem ho-
S.Baſil. noris: *Dignitates verò plane, non convenit* (ait S. Baſilius *de vita* Solit. cap. 25.) *appetere Religioſum. Si tamen in hac vita laborum, ac virtutum præmia requirit, miſerã ſciat eſſe mercedem, ubi æterna temporarijs commutata amittit. Si verò maluerit hic qui.*

quidem certare, in cælo vero coronas reportare, debet non ſolum, non affectare dignitates, ſed oblatas quoque recuſare, ac ſpernere: ne dignitas huius vitæ. futuram gloriam imminuat. Grande malum privari æterno præmio pro temporali affectato, & procurato: & omnino rationis ordinem everti: *Et hoc modo* (ait S. Thom. ad 1.) *vitioſum eſt, quod aliquis honorem appetat, non ſecundum ordinem rationis. Vituperantur autem, qui non curant de honore ſecundū quod ratio dictat, ut ſcilicet non vitent ea, quæ ſunt contraria honori.* Appetitus ergo honoris in nobis inordinatus erit, ſi illum quæramus, aut optemus quibuſcunque medijs: & de illo non debemus curare, ſed de vera virtute, quæ ipſa movet, ut alij exhibeant honorem, unde optime Plautus Amp. *S. Thom.* *Plautus.*

Virtute ambire oportet, non fautoribus.
Sat habet fautorum ſemper, qui bene facit.

Ex præfata doctrina ſequitur labem incurri ambitionis, cum procurantur officia, & dignitates, quæ habent adminiſtrationem, & iuriſdictionem, ſeu animarum curam (de his enim hic præcipuè agimus) maximè ſi ſint Eccleſiaſticæ: & etiam quando ſponte offeruntur, ſi aliqua ex prædictis deordinationibus interveniat, ut iam videbimus.

3 Qui excellentiam non habet virtutis, & dignitates procurat in prōptu eſt inordinate appetere; iam deordinatè appetit honorem ſuprà ſuam propertionē, & eſt manifeſtè indignus Si verò aliâs ſit idoneus, & habeat debitas qualitates, hoc ipſo quod affectet, aut procuret indignus etiam erit, quia decreſcet illi virtus, Dionyſ. Carthuſ. de Conu. art. 8. apud Aphor. Superior. c. 2. n. 17. deformitatem probat ſic: *Si propter huiuſcemodi eminentias tuas cōtēdis alijs præſidere, nō deerūt qui in his, aut cōſimilibus, aut certe maioribus donis erūt, aut reputabūt ſe excellētiores te, & tuæ promotioni reſiſtēt, ac tibi præferri nitētur, Sicq; inter illos, & te oriētur diſsēſio, diſplicētia, inquietudo, ſuſpitio, rancor, lis, atq; cōtētio.* Hæ ſunt turbationes, quas artic. ſuperiori induci vidimus ex eo quod regnet malus Prælatus, & peccati ſervus. Et rurſus infra aliā addit rationē im- *Dionyſ. Carthuſ.* *Nos.*

improbantem illum, qui iure naturali credit ſibi deberi officia, quia ſapientiorem, & excellentiorem ſe alijs credit: *Et*

Iſaiæ 5. E. 21. *Iſaias* (ait) *Væ, qui ſapientes eſtis in oculis veſtris, & corã vobis metipſis prudentes: unde & Paulus: Nolite* (inquit) *eſſe prudentes apud vos metipſos: quod ſi, Væ his, qui in oculis ſuis prudentes ſunt; quanto magis his, qui ſe alijs reputant prudentiores: potiſſimum cum infuſa prudentia præſupponat charitatem, in qua nemo ſe eſſe cognoſcit pro certo ſine revelatione divina.*

Ad Rom. 11. c. 16

4 Qui ſic Prudentes, & Sapientes ad regimen ſe exiſtimant, & officia procurant imprudentes potius dicendi ſunt ambitione ſua monſtrum facientes vitiorum præcipitationis, & temeritatis. Si de via impiorum ait Salomõ, Proverb. 4 cap. 19. *Via impiorum tenebroſa; neſciunt ubi corruãt:* qui neſcientes ſui excellentiam an illam vere habeant in vera prudentia, & an ſit alia in alijs maior, procurando officia, coruent, & præcipitabitur, quia non deſcendũt per gradus, memoriam ſcilet præteritorum, intelligentiam præſentium, ſolertiam in conſiderandis futuris oneribus, conferentiã unius ad aliud, &c. qui ſunt gradus Prudentiæ, & Præcipitatio (quæ eſt ſpecies imprudentiæ) ut docet D. Thom. 2. 2. q. 53. art. 3. *Si quis autem feratur* (inquit) *ad agendum per impetum voluntatis, vel paſsionis, pertranſitis huiuſmodi gradibus, erit Præcipitatio*) invadit illos. Talem incurrit qui ſe ingerit in officia inordinate; vnde in Aphoriſ. Superior. cap. 2. num. 4. ex Bernard. *Si prælatura onus eſt, ut quid appetitur? Si honor reputatur, præmium virtutis eſt: ergo ambitioſis non debetur, ac propterea, ſi deſideras primatum in terra, invenies confuſionem in cœlo.* Tolluntur in altum, ut lapſu graviore ruant: *Quid hoc? exaltatio in ruinam: quia, qui ſe exaltat humiliabitur.*

Proverb. 4 cap. 19.

S. Thom.

P. Ioanne tin Niño.

5 Ambitio etiam importat Temeritatem, non modo quia maiora ſe affectat, ſed quia contemnit prohibitiones divinas & humanas: *Illa dicuntur fieri temere* (ait S. Thom. ubi ſuprá ad 2.) *quæ ratione non reguntur. Quod quidem contigit dupliciter: uno modo ex impetu voluntatis, vel paſsionis; alio modo ex contemptu regulæ dirigentis. Et hoc proprié importat Temeritas;*

S. Thom.

vnde

unde videtur ex ea radice ſuperbiæ provenire, quæ refugit ſubeſſe regulæ alienæ. Præcipitatio autem ſe habet ad utrumque. Vnde temeritas ſub præcipitatione continetur. Itaque ambitioſus obcęcatus cupiditate imperandi, in tenebris ambulat, & in præcipitium vadit prætermiſsis prudentię gubernaculis, & temere leges, & ſtatuta, quæ arcent à procuratione officiorū, ſpernet.

6 Lacerat charitatis habitum, & amorem Fraternum ambitioſus, quia ſibi honorem arrogat, nō in proximorum commodum, imó ſuperbe ſe extollit, & præſumptuoſe: *Audi quid electus, & illuminatus dicat Gregorius* (ait Dionyſ. Carthuſ. ubi ſuprá) *unuſquiſque toties ad Apoſtaſiæ crimen dilabitur, quoties præeſſe hominibus gloriatur.* Et rurſus: *Toties Deum meum præcedere cupio, quoties proximis meis præeſſe deſidero. Et quem nunc iudicem eſſe delectat, Chriſtum iudicem videre in die iudicij non delectabit.* *Dionyſ. Carthuſ.*

7 Forte quiſpiam perſuaſum, ſibi habebit à bono moveri ſpiritu, dum præfici optat, quia non pro ſe, ſed pro bono communi appetit præfecturam, & ſic liber erit à labe Apoſtaſię; quia amore Dei, & proximorum hoc intēdit. Ad hoc optime ex D Bernard. Ioannetin. in Aphoriſ. cap. 2. num 5. *Si dicas* (ait) *non mihi ſoli vivere, ſed aliis proficere cupio. Bonum opus deſidero, non tàm ut præſim, quàm ut proſim: Id* (inquit Auguſt.) *iudico ego difficile: & licet adminiſtretur, ut decet, tamen indecenter appetitur. Quantumcunque ergo dignus ſis, non præſumas de te magna: ſed ſtude te ipſum ſemper deprimere, & uſque ad terram humiliare: ſi enim dignus fueris, vocabit te Dominus renitentem; ſin minus exaltatio in ruinam, & tibi confuſio magna erit. Dominari ergo ne affectes, ut non dominetur tui omnis iniuſtitia.* *S. Bernar.*

8 Et quam falax zelus iſte ſit communis boni, ſe periculo exponere contempta lege prohibente audiamus, quod ſubdit idem Author, num 6. *Nec fruſtra extendaris in alia* (ait) *te neglecto. Quid enim tibi prodeſt, ſi univerſum mundum lucreris, te unum, & ipſummet perdens? Si, quod vivis, & quod ſapis, totum das actioni, & ad alterum es, de te autem quaſi minus cogitas: laudo-* *Ioannet. Nūo.*

laudo te, ſed in hoc non laudo. Si totus vis eſſe omnium inſtar illius, qui omnibus omnia faſtus eſt: bene; ſed non fiat te excluſo. Si habent te omnes, eſto etiam tu exhabentibus unus. Non neges te tibi. Bibe tu prius de ſonte putei tui. Si omnibus bonus es; tibi malus non ſis. Si tibi nequam, cui bonus? Nequam erit quicunque aliás dignus, hoc ipſo quod dignitates, & prælaturas ſollicitat: *O magna dementia!* (idem num. 2.) *indignum te oſtendis: iam iudicatus es, ſi talia facias. Iuſti namque ſemper imperare recuſarunt: & ad plura tenetur qui procurat. Ideo* (dicet Dominus *Non cognovi, quia regnaverunt, & non ex me.*

Denique tàm ipſa procuratio dignitatum, quàm cum bona intentione illas velle, quod inordinate fiant, & ambitioſe docet Sylveſt. verbo Dignitas quæſt 2. *Vnde* (concludit) *dignitatem Eccleſiaſticam habentem iuriſdictionem, vel curam, ad quam nullus eſt dignus, niſi per gratiam quam nullus ſcit ſe habere) non ſolum non licet petere, ſive querere, ſed nec etiam deſiderare: etiam ad bonum finem, niſi ſecundum quid, puta, vellertate quadam: Si eſſem dignus, vellem à Deo promoveri ad bonum: aut vellẽm, ut Deus me dignũ faceret, ut alijs in prælatione prodeſſẽ.*

Sylveſter.

9 Deordinatio etiam poteſt reperiri in appetendo honore prælatiæ, quamvis non procuretur, ſed hoc ipſo quod ſponte oblato admitatur, & acceptetur ante quam electio ſit facta. Pater Laurentius de Peirinnis tom. 1. de Relig. Subdito, q. 1. §. 6. concl. 6. *Dico 6.* (inquit) *caſſanda eſt electio illius, qui requiſitus antequam eſſet electus conſenſit electioni de ſe faciendæ: quia præſumitur ambitioſus.* Ita tenent Roſella verbo electio 1. n. 31. Piſanella eodem, §. quando poteſtas, Tabi. n. 26. Antonin. 3 p. tit. 19. c. 2. §. 4. Veg. 1. p. Sum. c. 97. cal 5. qui notat ad caſſandam electionem, nõ ſufficere petere, an velit ſed debere cõſentire, & velle eligi. Habes etiam Panorm. c. *cum poſt.* de elect. n. 1. & Gloſſ. dicto c. *cum poſt.* verb requiſitũ. & ita conc. habetur, dict. c. *Cum poſt.* & c officij de elect.

Laurent. Peirinis.

Roſella. Piſanella S. Antoninus Flor. Alfonſus de Vega. Panorm. Gloſſa.

10 Sed quomodo inquis (proſequitur Peirin.) ſe debet habere electus, ut electioni de ſe factę conſentiat; ſi conſenſus requiritur ante electionem?

Reſ-

Digitized by Google

Reſpondeo quod nullo modo debet conſenſum præſtare, quia caſſabitur electio, ut dixi propter ambitionem, & debet reſpõdere: *Nolo, quod me eligatis, & ita rogo*: poteſt etiã reſpõdere: *Non intendo Dei vocationi reſiſtere*. Et ſic poteſt indirecte declarare voluntatem ſuam. Si autem requiratur conſenſus poſt electionem factam, poteſt electus reſpondere: *Nolens volo, & nollo volens*: & eſt honeſtum non ſtatim conſentire, ſed aliquantulum reſiſtere, ne notetur ambitione. Non tamen damnatur ſi incontinenti conſentiat, præſertim ſi dubitat, ne aliquis pernitioſus ſe ingerat. Vnde tunc poteſt dicere: *Charitas urget me ad conſentiendum.* Ita Panorm. cap. cum poſt de elect. n 5. De modo ſe habendi poſt electionem factam dicemus iterum. *Panorm.*

11 Nunc d mirari non deſinam cum res ita ſe habeat, & ſic Doctores doceant, quomodo ambientes officia procurantes per fas. & nefas hoc non intelligant! Non intrant per oſtium, fures ſunt, & latrones, & apud Deum Prælati non ſunt. Væ illis, peccatum inſenſibilitatis habent, quod eſt commune inveniri in omnibus abuſibus collapſæ religionis. Excęcavit illos malitia ſua. Væ illis, ſicut & his de quibus Iſaiæ, cap. 44. *Neſcierunt, neque intellexerunt: obliti enim ſunt ne videant oculi eorum, & ne intelligant corde ſuo &c.* num 18. & 19. *Oblitiſunt* (Hector Pintus) q. d. *ſunt eorum oculi circumfœdati. Habent intellectum tenebris circunfuſum.* Quaſi qui in præcipitiũ vadunt, ut diximus. Et ſic quando eunt in officia quãvis perſonent voces inſpirationum, locutionum ſacræ Scripturæ, & Doctorum: *Audientes non audiunt; videntes non vident*, nec á præcipitio declinant vias ſuas: væ eis. *Iſaia 44. c. 18. 19.* *Hector Pintus.*

Videant ergo viri timorati, quando eis proponitur de ſe electio facienda, ne quid inordinate, aut velint, aut loquantur, quia, ut dicebat Bernard. *Ambitio ſubtile malum, ſecretum virus peſtis occulto, &c.* ſerm. 6. ſuper: Qui habitat: & qui prępo nunt te, dignum officio prædicando, forte præcipitabunt in ambitionem animam tuam: *Populemeus* (dicebat Iſaiæ cap. 3. cap. 12.) *qui te beatum dicunt, ipſi te decipiunt, & viam greſſuum tuo-* *S. Bernar* *Iſaia 3 c. 12.*

tuorum diſsipant. De hac deceptione, quam pati poſſunt, quibus ſponte oblatæ ſunt dignitates, vide multa in noſtra Eruditione, loco ſuprà citato ex lib. 22. Quando ergo chariſſime Frater talia tibi offeruntur, ne hilari vultu audias, nec de obiato honore loquaris iterum quia indicium erit ingreſſi veneni ambitionis in cor tuum, &c.

Noſt.

ARTICVLVS. III.

Quomodo intervenire poſsit abuſus in tractatibus electionum: & qualiter male promoveantur ad officia ambientes illa per ſubornationem, preces, aut comminationem, inferentes vim.

1 CVm iure naturæ ad valorem electionis officiorum ſervanda ſit illæſa libertas eligentium, quam abuſus ambitionis evertit, ideo pro inſtauratione, & manutentione eiuſmodi libertatis, ut legitimi eligantur Prælati, leges multæ conditæ ſunt de modo, & ſolemnitate electionum, & prohibitiones, ac pœnæ ſuffragia pro electionibus procuranti, quas diximus contemnere ambitioſos temere, præcipitariq; ob id in barathrum peccatorum. Triplici ariete, concutitur, & evertitur libertas: prætio, ſive muneribus, aut ſubornatione, deinde prece, aut interceſsione, & poſtulatione, aut præcepto: ac deniq; comminatione. Munera ligant manus, & rupes frangunt: preces, & poſtulationes etiam ob reverentiam ſeu importunationem inclinant, & comminationes inducunt metum, per quæ ruit libertas, & deffectu illius nil valebit electio, unde Innoc. *Periculum*, § *Cæterum* de elect. lib. 6. caſſat omnes pactiones, & conventiones ex promiſsione, ſeu aliqua obligatione. Vnde de tractatibus qui fiũt ante electiones ait noſter Gaſpar Paſſarellus in Scholijs ſuprâ Cap. 1. Barchin. n. 14 Tractatus [inquit] & diſcuſsus de futura electione iure fieri poſſunt in communi, & in particulari, ſed in illis definire deliberare, iurare, vel ſubſcribere ſe de promoven-

cap. Periculoſum.

Paſſarel.

Digitized by Google

vendo aliquem bonum, vel contradicendo malo, hoc est illicitum, & punibile: & nisi ante electionem à iuramento, vel conventione, se absolverint, electio in eo secuta erit irritanda. Ita in terminis tenet Innocent. cap. *In nomine Domini*, d. 23. 161. Gloss verbo *Tractantes alia*, Gloss cap. *Cum inveteri* de elect. verbo *Tractatu*: quod si duo eundo per viam promitterent, vel definirent de aliquo eligendo, puniēdi essent. Sed tractatus consultorius non est prohibitus á Iure: ut dicit Innocent. cap. *Bonæ memoriæ*, & ibi Panorm de elect. etiam si aliquis dicat, quod talis persona esset honesta ad talem Prælaturam, & alijs persuaderet, ut ipsam eligerent, non tamen debent omnino deliberare. Videtur autem omnino deliberatio seu diffinitio secundnm Innocentium, ibi. Si quis, cui commissum est, dicit: *Eligatis talem, vel talem*: sive dicat omnibus simul, sive singulariter singulis. Idem, si dicant: *Bene sumus omnes conformes, quod talis eligatur*. Sed si aliquis, vel aliqui, non ex conditione, vel mandato aliorum, sed solum alijs suadendo dixerint: *Talis esset bonus ad eligendū*: nō esset vitiū, quamvis esset tutius silere. Hæc Passarellus. Semper ergo usque ad fieri electionis debet esse voluntas libera. Et nullo respectu irretita, ut meliorem, & probiorem secundum conscientiam suam eligat.

Innocent. Glossa. *Panorm.*

2 Qui pretio electionem procurat committit Simoniam. & cassanda est electio: de quo idem Passarellus addit: *Idem dic de electione facta per Simoniam, etiam ignorante electo: nisi fuisset facta in fraudem ab inimicis, quia tunc valeret; secus ab amicis: quod videtur mirabile, stante ignorantia electi: Sed hoc fuit statutum, ut obviaretur fraudibus personarum inter pretandarum, ne de facili quisquam interponeret alium, qui daret pecuniam, & simularet se ignorantem.* Et rursus paulo post dicit: *Quantum vero* ad subornationem, Pius V. in Brevi emanato pro Fratribus Minoribus de observantia, quod incipit: *Pastoralis*, sic statuit: *Qui vero in electionibus omnibus, vel ante eas per sex menses pro se, vel pro alio subornaverit, in excommunicationis sententiam ipso facto incurrat; à qua nisi à Rom. Pont. præ-*

Passarel. *Pius V.*

te rquam in mortis articulo abſolvi non poſsit, ac d voce activa, & paſsiva perpetuo careat ſubornatus, vel alius etiam pro quo ſubornatio fiet. Qui ſubornantem non detulerit, in eamdem pœnam incurrere cenſetur. Hæc Pius V. ſed Gregorius XIII. extendit facultatem abſolvendi ab excomunicatione, & rehabilitandi Miniſtro, & Comiſſario Generali, & de eo qui ſubornantem, & ſubornatum non detuliſſet pœnas abolevit.

3 De precibus ſeu poſtulationibus, quæ loco pretij ſuccedunt, & libertatem debilitant electorum, idem dicendum, quod inducunt Simoniam. Audiamus noſtrum Stephanum Iſnardum in Codice Minimo Ord. Minim. verb. *Electio* ſuper illud ſtatutum generale noſtri Ordinis, Cap. The loſ. n. 48. conditum, anno 1514. *Caveant Fratres, ne ob electiones aliquas, aliquas poſtulationes, vel dona faciant.* Vbi: *Hoc ſtatutum* [inquit] *eſt admodum Iuri communi conſonum, in quo videtur, quod preces Simoniam inducant* 1. q. 1. *Sunt nonnulli*, & 8. q. 1. *Plerique*, *ut ibi notat Gloſſa, quæ in cap. Tuam extra* de ætate, & qualit. *Ita diſtinguit: Cum quis eligitur, aut ſuis precibus intervenientibus, aut alienis. Si ſuis, quantumcunque ſit idoneus, Simonia committitur, argum. 8* q 1 Inſcripturis, *intellige citra neceſsitatem. Poteſt enim preces porrigere Superiori, cum indiget: aliàs, preces quas aliquis per ſe porrigit, ut in Prælatum eligatur, ambitioſæ ſunt, & illicitæ* 1 quæſt. 1. Nullus itaque: *Si ve: o precibus alienis promovetur: aut preces ſunt ſpirituales, aut carnales: Si carnales, & fiunt pro indigno, Simonia committitur* 1 q. 1 De ordination. *quia ſuccedunt tales preces loco pretij* 1. quæſt. 1. Sunt nonnulli. *Si pro digno: dummodo Superior, non habeat reſpectum ad preces, ſed ad meritum, licitè poſſunt admitti*, ut cap. Tuam extra de ætate, & qualit & 1. q. 1 Quibuſdam. *Si vero ſunt ſpirituales, admitti poſſunt, nec inducunt Simoniam: Hæc Gloſſ. dicit tamen* Io. 8. quæſt. 1. Plerique: *Non credo, quod preces conſanguineorum inducant Simoniam ſi fiant pro digno, ut* 1. quæſt. Latorem, & *maxime cum quis poſsit pro ſe rogare, ſi dignus eſt*, ut extra de Simonia, Tua: *Nec illa Decretalis*, Tuam *contradicit, ſi bene inſpiciatur. Hæc ille.*

Cap. Gen Min. Theſ. Iſnardus. Gloſſ. Ioann. Andr.

Me-

4 *Melius* (ait in ſua ſententia) D Bernar. lib. 4. de Conſid. cap 4. hanc huic negotio electionum, non ſe ingerat rogans. Conſilio, non prece agendum eſt. *Et infra.* Pro quo rogaris, ſit ſuſpectus. Qui ipſe rogat pro ſe, iam iudicatus eſt. Nec intereſt, per ſe, an per alium, quis roget. Clericum, Curiam frequentantem, qui non ſit de Curia, ad idem noris pertinere ambientium gratias. Adulantem, & ad placitum cuiuſque loquentem, unum de rogantibus puta, etiamſi nihil rogaverit. Hucuſque Iſnardus. Et ambientem per preces eiſdem pœnis ſubijcit. Pius V. ac ſubornantem: *Qui autem* [inquit] *ad officium obtinendum, quorumvis favorem extra Religionē procuraverit, ultra prædictas pœnas per menſem carceri mancipetur.* *S. Bernar.* *Pius V.*

5 Similem, imò arctiorem prohibitionem habemus nos Minimi in Motu proprio Pauli V. emanato, anno 1612. die 6. Septembris, ut ambitionis morbum repelleret: *Admonemur* (incipit Motus) *paſtoralis officij noſtri debito diligentius proſpicere, ne Religioſi, qui Regularem vitam profeſſi ſæculo renuntiarunt ad dignitates, & officia per emendicata ſuffragia ambitioſus pateat acceſſus Quo circa Motu proprio, &c.* Cunctis ergo Fratribus noſtri Ordinis Minimorum expræſsè interdicit, ne ad inſtantiam quarumcumque perſonarum extra Ordinem, etiam Cardinalium, Regum, vel Imperatorum, aliquos favores, officia, dignitates, ſibi procurent: imò, ne favores huiuſmodi ſponte oblatos, & ab eis minime procuratos, recipiāt ſub pœnis excommunicationis ipſo facto incurrēdæ, & perpetuæ inhabilitatis, ad quælibet Ordinis officia, dignitates, &c. Inſuper omnibus, & ſingulis Superioribus præſentibus, & futuris in virtute ſantæ obedientiæ, ac ſub excommunicationis pœna ipſo facto præcipit, & prohibet, ne ad inſtantiam quarumcumque perſonarum extra Ordinem etiam Card. & cuiuſvis eiuſdem Ordinis Religioſo ullam gratiam concedant, vel pœnas aliquas remittant, ſeu gradus honores, dignitates Prælaturas, &c. concedant. Hanc Conſtitutionem adducit, & explicat optime noſter Peirin. tom. 1. de Relig ſubd. q. 2. c. 2. §. 11. & tom. 2. Privil. Conſt. *Peirinis.*

5. Pauli V. & ſimiles Conſtitutiones editas ab eodem Paulo V *Quoniã nemo* contra Canonicos Regulares. Ab eodẽ Pont. pro Prædic. aliam, quę incipit *Admonemur*: aliam eiuſdem pro Eremitis S. Auguſtini, quæ incipit: *Admonemur*: Similem aliam Clem. VIII. pro Cruciferis, quæ incipit: *Quoniam nemo*, & aliam eiuſdem Clem. pro Carmelitis, quæ incipit etiam: *Quoniam nemo*, & aliam ſimilem, Gregorius XIII. pro Prædicator. quę incipit: *Cum nihil*, quas adducit Cherubinus, tom. 3. Bullar. *Hinc* [concludit Peirin.] *conijcere poteris quam ſemper zelaverint Summi PP. vitium Ambitionis, quod eſt falx Religionis ignea, à Religioſorum pectoribus evellere. Et vere, ut ait Clemens, deberent potius Regulares ſtudere promereri dignitates, quam eas appetere, &c.*

Cherub.

6 Notat 2. quod cum hæc omnia parum proficerent cogitavit SS. Vrbanus VIII. (qui felix vivat) edere anno 1627. terribiliſsimam conſtitutionem, quæ incipit: *Mẽdicatis favoribus, quos rerũ experientia docuit funditus regularem diſciplinã convellere, &c.* Pro omnibus Religionibus, eaſdem pœnas cõtinent ẽ. & addit præfatos favores eſſe prohibitos apud quoſcumq; Superiores, & Capitula, & etiam apud Protectorẽ, & Sum. Pont. ſive id fecerint non privato nomine, ſed Monaſterij, Conventus, Provintiæ, Congregationis, Capituli, vel totius Religionis: & etiãſi favores effectum conſecuti nõ ſius & eaſdem pœnas imponit ſcientibus, & non denuntianti b intra terminũ quindecim dierũ ſuis Prælatis: & quod ipſę litterę favorabiles, ſeu favores abſq; aliqua probatione ſufficiãt ad convincendũ: à quibus pęnis ſolos Romanos PP. poſſe abſolvere ſtatuebat. Sed hęc cõſtitutio nõ exivit, nec obligat. Prudenti cogitãda hęc relinquo, fuerit ne ſorte, nil ſpei quãdo præfatis innodati Fratres, & Prælati adhuc non deſinunt expetere favores, & admittere Prælatos forte, ut ipſis alia maiora adipiſcantur. Sapientiſsimi, & prudentiſsimi ſunt filij huius ſæculi Deus miſereatur noſtri, & benedicat nobis: illuminet ſuper nos vultum ſuum, &c.

7 De comminatione, aut oppreſsione, quam Prælati ſubditis

ditis pusillanimis inducunt eadem ratio deordinationis est, quia inducit metum, & de electione sic facta ait Passarellus ubi suprà: *Electio metu facta, non valet quia adimitur libertas:* D. Thom. 1.2. quæst. 6. art. 6. corp. *Huiusmodi, quæ per metum aguntur mixta sunt ex voluntario, & involuntario. Id enim, quod per metum agitur in se consideratum, non est voluntarium, quod sit voluntarium in casu, scilicet ad vitandum malum quod timetur.* *Passarel.* *D. Thom.*

8 Huiusmodi metus inducitur, quando Superiores proponunt unum, vel plures determinatos, ut ex eis, & non alijs eligatur unus, non consulendo, sed præcipiendo, & magis si, ut quondam vidi ab Illustrissimo Nuntio præcipi determinatas personas ad officium Provincialatus subexcommunicatione ipsi Scribæ intimata ne in schedulis aliorum nomina conscriberet, aliás irritanda electio. Quod, etiam si è zelo Religionis manarit, & me unum ex illis proposuerint (laus Deo fugit sors) non acquievi eiusmodi modo cum exclusiva, quia libertas adimitur, & alijs multis fit iniuria. In Ordine Prædicatorũ quondam viguit hæc consuetudo, ut ex cap. Generalibus, & constitutionibus P. Fr. Antonius Hinojosa in Directorio decisionum verb. *Electio per scrutinium:* tradit tanquam abusum abolendum, non obstante consuetudine, quia adimititur libertas; secus si coarctaretur ad certum genus personarum, vel ex tali natione, vel collegio, sicut dicimus de Matrimonio, in quo requiritur plena libertas, & tamen restrictum fuit ad certum genus personarum, scilicet fidelium. Quapropter [concludit] SS. D. N. Paulus V. vivæ vocis Oraculo 2. Septembris anni 1619. facto Reverendissimo Episcopo Elnensi Vicar. Generali Apost. totius Ordinis Prædicatorũ, declarabit esse contra sacros Canones, & formam à Concilio Tridẽtino traditam, etiam in casu singulari, certum numerum eligendorum proponere. In nostra autem Religione, & in qualivet alia, quæ ex Regula non excludit aliquod genus personarum, vel nationum talis exclusiva non habet locum, nisi authoritate Apostolica rationabili interveniẽte causa dispẽsetur. *Anton. Hinojosa*

Peritia curationis ſtatus Religioſi

9 Contra hæc ambientium præſidia quibus officia inordinate exercuntur remedia adhibuerunt Patres Religionis noſtræ in Cap. Generali 1. Barch. num. 14. ſequeti ſtatuto: *Cum ex inductionibus, & practicis indebitis libertati electionum Ordinis plurimum detrahi poſsit, & turbationes, plurimaque ſcandala Ordini oriri, ſinceritaſque noſtri ſtatus plurimum læsi: prohibent Patres: Ne quis Superior, aut ſubditus pretio, promiſsione, vel comminatione inducat alium ad eligendum aliquem. Qui autem ſecus fecerit, ſi Prælatus ſit ab officio deponatur: ſubditus verò per triennium omni officio Religionis careat, & utraque voce, niſi per Capitulum Generale rehabiliter. Quod ſi ſciens non revelaverit huiuſmodi negotiationem Prælato, eidem pœnæ ſubiaceat. Inquiri etiam poterit propter naturam peccati, quod in Reipublicæ detrimentum vergit contra huiuſmodi ſacinoroſos, ut proceditur contra proditores Reſpublicæ, quod eſt ſingularium teſtium denuntiatione ad inquirendum, & torquendum.* Hæc dedete minata ſunt anno Domini 1581. Porro Clement. VIII. contra procurantes officia anno 1599. Decreta omnibus Religionibus communia edidit. [Quæ infra ponentur] inter quæ eſt unum: Similes pœnæ contra procurantes pro ſe, vel pro alio directè, vel indirectè, & contra ſcientes, & non revelantes. Super quibus à nemine diſpenſari queat, niſi a S. Sede Apoſtolica.

Minim. Cap. Generali Barchin 1.

10 Duo pro coronide huius articuli roto. 1. Quod eiuſmodi graves pœnæ merebuntur quando rogans, vel ſolicitans pro ſe, aut pro alio extorquet libertatem eligentium, vel graviter ad id procurationem facit; ſecus ſi leviter, aut in parva materia ſubornationis, precis, vel comminationis. Cæterum indignum ſemper digi iudico, qui voluntatem, & libidinem imperandi quoquo modo manifeſtavit. 2. ex Peirinnis de ſubdito, quæſt. 2 cap. 2. § 11 con 1. quod ut incurrantur pœnę debet in re ſequi effectus adepti officij. *Dico* 1. (inquit) *quod incurrunt cum effectu, & electione ſecuta. Per ea quæ habentur in iure cap. Perpetuo de elect. in 6. ubi Gloſſa verbo, Perpetuo, & Ioannes Andræas, num 1. ponit hanc regulam:*

Peirinnis

Ioan. Andreas.

Digitized by Google

lam: Pœnam, quæ ipso iure delinquenti infligitur, non incurrit is, qui cogitavit, & aliquid egit, sed non perfecte, etiam si per ipsum non steterit: *Quod etiam declaravit ipse Ioan. Andreas in Regul. In pœnis de regulis iuris in 6. Habet etiam Navarrus lib. 5. Consil. de sentent. excommun. conf. 20. num.* *Navarr.*

3 Nisi prohibitio, & inhibitio exprimat, etiam non secuto effectu, ut Sanctissimus Vrbanus VIII. dicebat suprà in constitutione, quæ detenta, & non publicata est.

TRACTATVS V.

De electione Canonica, & Electoribus, & qualiter ab eis tollendi sunt abusus

ARTICVLVS. I.

Quid & quotuplex sit electio Canonica: & primo de electione Communis ispirationis, & per Compromissum.

1 ELectio Canonica est idoneę personæ ad dignitatem, vel fraternam societatem, servata forma Canonica, facta vocatio: & ea est triplex, Prima per modum Scrutinij, Secunda per modum Compromissi, Tertia per modum communis inspirationis: ut habetur ex statuto Concil. Later. Ita Directorium Decisionum Regul. verb, Electio, & in eo differunt hæ electiones, quod via per Scrutinium petit maiorem partem Collegij consentientis scripto cum alijs conditionibus In via per Compromissum debent convenire omnes verbo tenus Compromittentes nemine discrepante. Ea quę est cõmunis inspirationis, non supponit tractatus, nec cõmunicationẽ, sed verbo tenus prorũpũt omnes in unum à Deo inspirati & moti Ad subst ãtiã cuius vis electionis, ut dicebamus requiritur libertas (Peirin. de Subd. q. 1. c. 31. nota 3. *Director. Decis.* *Peirinis.*

quæ ſublata tollitur omnino electio, ut habetur, cap. Periculum, §. Cæterũ de elect c. 6. ubi dicitur, quod. *ceſſat electio ubi adimitur libertas eligendi.* Eſtque tanti ponderis libertas in electionibus, ut nulla conſuetudine introduci poſſit contrarium, ut habet Sylveſt. verb. electio 1. n. 26 q 23. quia eligere eſt unum é pluribus voluntarie capere, quod ſine libertate fieri nequit.

Sylveſter.

2 Quacunque via ex his uti poſſumus: nam ut probat dictum Directorium ex ſent. Eman. Roder. tom. 2. q. 52. art. 9. Concilium Tridentinum (de quo infra) nil mutavit, aut abſtulit de his tribus vijs, quas ſtatuit Later. cap. 24. *Quia propter*, ſed tantum reformavit viam Scrutinij ad tutandam libertatẽ eligentium. Si uteremur via communis inſpirationis actum eſſet de Prælatis diſcolis, & ambitioſis, & religiones ſuum, conſequerentur antiquum decorem: nam ut Sylveſt. electio 2. §. 2. docet quinque obſervari oporteret ad formam eius. 1. Quod electores omnes congregati in unum unanimiter conſentiant in iſtam procedendi viam, quia uno deficiente oportebit procedere per viam Scrutinij. 2. Quod conſentiant in unam tantum perſonam, quia ſi in ſplures partiti fuerint, non erit communis inſpiratio. 3. Quod non ſcripto, ſed quod omnes ſimul quaſi uno ore eligãt unum. 4. Quod fiat ſine vitio Simoniæ. 5. Quod non præceſſerit tractatus de tali perſona cum hominibus ſed re conſulta Deo per orationem, &c. Si hoc ita eſſet verè Dei negotium ageretur.

Director. Rodrig.

Sylveſter.

3 Via per compromiſſum, licet communiter non utamur Religioſi, tamen aliquando procedimus per illam. Sic Directorium deciſ. reg. dicit in Provincia Aragoniæ ſui Prędicatorum Ordinis Electores Provincialis commiſere ius & voces ſuas in M. Ord. Hipolytum, qui elegit M. Fr. Ioannem Baptiſtam de la Nuſa. Et nos Minimi in Capitulis Generalibus iam habemus in uſu ex qualibet natione aliquos aſſignare, quibus comittimus ius conferendi & terminandi aliqua negotia gravia, & electiones aliquas quæ accidunt ſecundum ius noſtrum

strum de eis providere: ideo, ut hæc via non ignoretur eam declaro.

Si electa fuerit via procedendi per Compromissum (ait Directorium in titulo de eadem) debent ab eisdem unanimi consensu eligi Compromissarij, vel Compromissarius, cui, vel quibus commitere debent compromittentes liberam, vel limitatam facultatem, prout eisdem electoribus placuerit, & transferre ius eligendi cum attestatione, quod illum susci-pient, & suscipient Priorem, quem ille, vel illi, aut maior pars eorum elegerint. Quam facultatem revocare possunt re in-tegra, ideſt, ante quam Compromissarij cæperint habere tractatum substantialem. Si enim cæperint de persona eligē-da pertractare, vel negotio substantiali, desinet esse res inte-gra, cap. in causis: secus si sint de solemnitate, ut dicere mis-sam de Spiritu sancto. *Director.*

4 Competentius fiet, si huiusmodi Compromissarij sint in numero impari (eodem, cap. *in causis*, & cap. *Cum dilectus*, & cap. *Cum in iure*) nec oportet eos esse de numero eligentium. Et potest commiti uni imò melius expedietur negotium per unum, quam per plures, cap *Quia propter*. Semper intelligi-tur, quod Compromissarij debeāt eligere idoneū, aliás, com-promittentes, non admitent. Nemo potest se eligere, quia ne mo debet oriri á se ipso 8. q. 1. *In scripturis*. Et casu quod sint septem Compromissarij (cap. Cum in iure) si tres conveniāt in eligendo uno de ipsis, alij tres de alio extraneo consen-tiant, ille electus potest sibi dare votum [Panorm. & Ho-stiensis apud Sylvest elect 2. §. 27.) quia eius electio primo, & per se manat ab alijs qui publice sua dederunt suffragia, & tunc sibi dare suffragiū non est esse ambitiosum, sed consen-tire electioni de se factę, & potest esse meritorium. Quod non habet locum in via Scrutinij cū vota sint secreta, & nes-ciat, an ab alijs eligatur, & se eligat ambitiose. Quod requira-tur unanimis consensus ad eligendos Compromissarios patet quia dissentiens retinet suum ius (cap. *Scriptum* eodem tit. n. 3. Gloss. cap. *Quia propter*) & non potest invictus illo privari *Panorm. Hostiens. Sylvester.*

transf-

Sylveſter. transferendo illud alijs, ut ait Sylveſt. Elect. 2. §. 11.

5 Debent Compromiſſarij ſeorſim, & ſimul conferre, quis eligendus? & habito cõſenſu ultra medietatem ipſorum Cõpromiſſariorum, unus in ſingulari publicare electionẽ; aliter electio erit nulla, cap. *Sicut*, extra eo tit. lib. 6. & de ſentent. & re iudic. Nõ ab uno lib. 6. Decretum erit: *Ego N. de voluntate F. A. & F. B. Collegarum meorum, in quos unanimiter compromiſſum eſt, & collata poteſtas eligendi, vice mea, & aliorum vocem habentium provideo, vel eligo F. N. in Priorem huius conventus in nomine Patris, &c.*

Cap. Sicut extra, &c.

6 Vtinam in omnibus electionibus hac via uterentur Regulares: nam aut Compromiſſarij erunt Zelatores, aut non: ſi primum, rectè omnia fierent; & de bonis Prælatis providerent Religioni: ſi verò ipſi de zelo non curarent, ſed de ſtatu conſervationis, ipſis, & paucis in culpa eſſet exorbitantia, & facilius poſſent puniri, quia ſuffragia publica.

7 Ambitio aliud Compromiſſi introduxit genus illo deterius. Videmus enim apud aliquos ita ſubordinatos eſſe voluntati Superiorum Electores, ut nil agant, nil videant, deliberent ve, niſi quod Superiores præcipiunt, pro ratione nil aliud, niſi: *Sic præcipit Superior*, reddentes. Et ſi hoc eſſet in bonum Religionis, ſuſtinerem utique: at ſæpe ſæpius in perniciem illius vertitur. Superior ſe excuſare apud homines poterit dicens: Conſului, non præcepi: & ipſi puſillanimes, & pſeudo obedientes, cum vota ſecreta fuerint, interpolatis aliquibus in contrarium, ſinguli apud iudices excuſari poſſunt, quia delictum natura improbabile.

8 Monſtrum video, voluntariam actionem electionis ab extrinſeco ſine cognitione finis, cum ratio Voluntarij importet motum ab intrinſeco cum perfecta cognitione finis. Dicam violentam? minime gentium, quia violentum importat motum ab extrinſeco, paſſo non conferente vim. 1. poſitive reſiſtẽte, ut 1. 2. q. 6. de Voluntario docent Theologi cum D. Thom. Electores autem eiuſmodi moventur ab extrinſeco, nec reſiſtunt: ſicut enim ſimia caſtaneas manu cati è pru-

S. Thom.

nis

nis extrahit. Movetur cati manus, non à se, sed simia ecce monstrum ex simia, & cato.

9 Ambitiosus hypocrita est, quia Ambitio matrem hypocrisis diximus: fictas, habet virtutes. ut homines capiat, & quātūcumq; in culmine sit dignitatis malus, & improbus est: *Simulata æquitas* (ait Aug. in Ps. 23. *)nō est æquitas, sed duplex iniquitas, quia iniquitas est, & simulatio.* Bene in Aphoris. Super. c, 2. n: 14. ex Bernard. de indigno in dignitate posito, ait Ioannnet *Imperator iussit, ut simia fieret leo: & quidē eius provisione simia vocari Leo potest: fieri autem non potest. Vnde necesse est, ut amnes culpas ac negligentias meas non mihi, sed suæ pietati deputet, qui virtutis ministerium infirmo commisit.* Qui Prælatum ambitiosum, & fictæ virtutis præficit, non facit ex simia Leonem, quamvis simulata virtute ambitionis zelum communis boni tanquam Leo dicatur habere: simia manet etiam in dignitate positus iuxta, illud vulgare: *Aunque la mona se vista de seda, mona se queda.* Quia indutus officio, tanquam simia manus electorum movet ad suas similes ambitiones, cum ipsorum eligentium discrimine siquidem libere, & rationaliter electiones non faciunt.

S. Augst

S. Bern. Ioannetin Niño.

ARTICVLVS II.

Electio per Scrutinium quomodo facienda sine fraude

1 FOrmā electionis per Scrutinium definivit Concil. Lateran. è illo. *Quia propter* his verbis. *Statuimus ait, ut cū electio fuerit celebrāda præsentibus omnibus, qui debent, & volūt, & possunt commode interesse, assumantur tres de Collegio fidedigni, ut secrete, & sigillatim vota cunctorū diligenter exquirāt, & in scriptis redacta mox publicent in cōmuni, nullo prorsus appellationis obstaculo interiecto, ut his collatione habita, eligatur, in quem omnes, vel maior, & sanior pars Capituli consentit.* Notat P. Peirinis, de subd. quæst. 1. cap. 31. not. 2. ex Panormitano

Concilium Lateran.

Peirinis Panorm.

... num 12. Sylvestro electio 2. q. ... num 19. Angelorum 26 Rof. ... dicta sunt de substantia Canonicæ electionis ... vel aliquorum, vel singulorum ... imitant; illa, quæ de substantia ... quæ in eisdem Authoribus, & in dicto Di... vel in alijs Authoribus videri possunt: ... aut per abusum introducti, aut malitiata ... electionis periclitantur, advertam.

... tres de Collegio secrete exquirat: vota... rumus, not. 5. ex Panorm. cap. *Quia propter*, ... salutem, ac periculum imminebat Religio... virum: quando enim Scrutatores vident ... votum, ut ipsi prætendebant, concipiunt ... suam voluntatem, & sæpissimè odia, ex quibus ... contentiones: & ut in plurimum eli... dictis respectibus non eligunt secundum suffi... suæ & quia ut notat Glossa cap. *Quia propter* ... *hic* numerus Scrutatorum non est de substi... dummodo tales sint inquisitores, quod fraus fieri non pos... Patres nostri in cap. Pastoralis Generali, num 5. anno ... *Quamvis antiquus constitutionis inquiunt quatuor exhibitores* ... *electionis generalis ordinarentur. De fidelitate tamen* ... *Scriptoris aliquam capitularium confidentes ad suam liberam eligendum vota illum sufficere determinarunt.* Quod quia adhuc non ... ad liberam electionem anno 1538 Patres in Cap. Generale 1 Bononiæ num. 5. *Quorum ... pastillum virtutis consulentes, ut quem quis eligat etiam ipsum lateat Scribam, ordinarunt hanc ... in sola Patris Generalis electione servandum. Quilibet eligentium accepta tres cedulas de manu Scribæ, in quibus ... erat ... Patrum, quas eligens volvit, nomina, ... ex alijs cedulis inscriptam nomine illius, quem elegit, ... cum aliorum eligentium votis, alijs duabus cedulis pa... fractis ... in ignem projectis.* Ex hoc statuto colligo, quod nomen *eligentis* quod simul cum electo conclaverat apponi

... iam

3 Et quamvis rationabiliter fieret, quod illi quatuor auditores viderent secrete suffragia, ut maior, & sanior pars eligentium dignosceretur quam requirit Conc. Later. citatum: *Vnde inde â Scrutatoribus* (Dirc & decis. tit. Electio Canonica) *non solum numeratis suffragijs, sed ponderatis fieret collatio numeri ad numerum, & zeli ad zelum.* Tamen quia propter inconvenientia notata deficiebant pusillanimes in libere suffragando: Concil. Trident. sess. 25. de Regularibus, c. 6. reformauit hanc antiquam electionis formâ: *In electione* (inquit) *Superiorum quorumcunque, Abbatum temporalium, & aliorum officialium, &c. Quo omnia rectè, & sine ulla fraude fiant: in primis S. Synodus districtè præcipit omnes supradictos eligi debere per vota secreta, ita ut singulorum eligentium nomina nunquam publicentur, &c.* Et electionem secus factam irritam esse declarat: & qui sic creari permiserit existat deinceps inhabilis ad omnia officia ordinis, & revocat facultates habitas, & si aliæ in contrarium concedi contigerit tanquam subreptitiæ habeantur.

Conc. Lateran. Director. Decision Prad.

Concil. Trident.

4 Si hoc decretum ad unguem servaretur actum esset de metu pusillanimorum concepto, aut ex minis, aut ex reverentia Superiorum proponentium, aut præcipientium, & sic ex hac parte liberam faceret electionem, & si aliunde non vitiarentur bonos eligerent Prælatos: sed quia modus procedendi ad exequendum decretum Concilij varij sunt pro varijs formis Religionum, ideo adhuc abusus introduci possunt, quos nunc reijcere cupimus. Ordo noster Minimorum, anno 1571. in Cap. Gen. Valen. IIII. num. 25. ut hoc Concilij decretum exequeretur statuit formam sic. Ad obseruationem decreti Concilij, ut omnia sine fraude fiant, & consulendum pusillanimitati formam illam electionis Generalis, Cap. Bonon. extenduntad omnes Superiorum electiones, & sic congregati in Capitulo eliguntur tres Scrutatores, quorum unus sit Scriba, de cuius manu accipiunt duas, vel tres Schedulas diversorum nominum, & involutas mittunt coram omnibus in capsa: & postquam omnes suffragati fuerint Scru-

Cap. General. Minim. Val. IIII.

ta-

tatores conferunt numerum Schedularum, ut conueniat cum numero electorum (aliâs franguntur, aut coburuntur, & procedunt ad aliam electionem) & qui invenitur habere exceſſum votorum reſpectu aliorum is publicatur electus ab ipſo Scriba, exceptis electionibus Correctorum, quæ cum fiant iuxta Regulam ante celebrationem Capituli Prouincialis, ſervãtur clauſæ uſquedum in Capitulo Provinciali aperiantur, & approbẽtur. Dixi conferendum numerum electorum, & ſchedularũ poſt omnia ſuffragia: & ſic Scriba cuius ſchedulas vident Scrutatores (ut fidem faciant non ſibimet conferre votum) quarum alteram, ſicut & alij in capſam mittere tenetur Scriba, debet facere ante quam aliæ ſchedulæ aperiantur. Fieri ſecus erit contra Concil. Trident. ut declaravit Paulus V. Motu proprio contento, 3. tom. Bullarum anno Domini 1614. in favorem electionum Ordin. S. Auguſtini, & ſecus factum ſcienter, vel ignoranter irritum, & innane decernit.

5 Non explicat exceſſum votorum, an debeat eſſe ſupra dimidietatem capitulantium, ſed cap. *Quia propter* hoc vult, & Clementis VIII. ut videbimus, declaravit non cenſendam electionem Canonicam, ubi non convenerit maior pars votorum: quam fere formã habẽt PP. Prædicatores ut tradit Directorium ubi ſuprâ: & dicit quod ſi aliquis extra corpus Capituli habeat unum votum ultra medietatem omnium eligentium electio ſit rata, at ſi fuerit ex numero eorum requirunt duo vota ultra medietatem omnium, ne quis a ſe ipſo eligatur, & etiam qui de corpore capit publice caſſat votum, ut ex reliquis ſi habet unum ultra dimidium capituli puniatur, ut ambitioſus, nec fraus illi proſit, ſecus ſi habent exceſſum duorum votorum.

Peirinit. 6 Notat P. Peirinis ubi ſupra, Not. 6. quando aliquis ex electoribus unam ſchedulam tantum recipiunt, ſeu plures unico nomine ſcriptas, quarum unam reponunt in capſam, ita ut nomen electi ſit notum Scribæ, electio illa eſt omnino nulla, tum quia eſt contra formam Concilij Tri-

den-

Digitized by Google

dentini cum non ſit ſecreta, tum quia in Ordine noſtro eſt contra formam, quæ debet omnino ſervari. Vnde puto Scribam peccare omnino mortaliter, tum contra fidelitatẽ promiſſam capitulo, tum contra decretum Concilij in re graui: & ſic electum, non eſſe in conſcientia ſecurum (ſi illi de huiuſmodi nullitate conſtat) ſed debere, vel renuntiare, vel confirmationem petere á Sanctiſsimo. Peccant ergo ſic eligentes mortaliter. Quod idem etiam dicendum eſt, quando Electores accipiunt, duas ſchedulas quidem, ſed eo modo unam ſcindunt, & alteram reponunt in capſulam, ut tamen data opera, Scribæ innot. ſcat, quam nam repoſuerint ad eligendum, & quam nam laceraverit ad reprobandum. Quod diligenter debent advertere tùm Scriba, tùm electores. Quod etiam dicitur fuiſſe determinatum á Congregatione Concilij. Hæc Peirinis. Et poſtquam explicuit formam noſtræ electionis: *Vnde apparet* (concludit) *quod optima eſt iſta noſtra forma, utpote in omnibus, & per omnia conformis ſacris Canonibus.*

7 Ego vero exiſtimo, ut magiſtra docet experientia, per hanc formam, nec ſatis conſultum puſillanimitati electorum, nec decreto Concilij Tridentini, qui ſunt ſtatuti fines, & ſic neceſſario reformandam, ut abuſus introductus longe fiat. Idem ſentit noſter Ifnardus in Codice Minimo, verbo *Electio*. Solet apponi, ut eligatur Scriba, qui ſchedulas det electoribus, vel ille qui eligendus eſt, vel alius ex eius parte, quem non latet non modo illorum ſuffragia quæ ultro volunt (ut dicebamus) Scribæ innui, ſed etiam timoratorum conſcientiæ, qui ſi plures quam duas ſchedulas petant fiunt ſuſpecti. Et de quo Scriba ſuſpitionem habet poteſt certo cognoſcere, cui ſuffragatus ſit apponendo ſchedulis illius certa pecularia ſigna, quæ, cum poſteá cum Scrutatoribus videat, dum omnes ſchedulæ aperiuntur omnia ſuffragia innoteſcunt illi per ſignum, cui ſuffragatus fuerit; & ſic nec ſervatur ſecretum, nec puſillanimes inveniunt præſidium, quin potius forte quẽ non vellent eligunt, & ſic nec libera, nec valida electio.

Stephan. Ifnardus.

Acce-

8 Accedit quod cum præcedant tractatus electionis, ut humano modo de idoneo conſulant: ſi ex modo conferendi tepiditatem in aliquo videant, aut amphibologice loquatur, aut aliquo ſigno ſuſpicentur nō futurum conformiter ad propoſitum, poſteà per præfatam cautelam probant eventum. Et qui, ut debet in tractatu non definit, quid facturus, ſed audit, & intra ſe confert quid Deo, & Religioni magis gratum faciet, iam pro ſuſpecto habetur, & inde oriuntur lites, & perſecutiones: ergo abuſus huius formę eligendi tolli oportet.

Iſnardus. 9 Credit P. Iſnardus, quod ſi forma ab illo excogitata approbaretur a Sede Apoſtolica ipſa funditus everteret ambitionem, & hęreditariam ſucceſionem, de qua curant Superiores. Nimirum ſuppoſito quod de electionibus nullatenus eſt, nec iocoſe tractandum ſub gravi pœna extra locum Capituli: & ſic tunc legitimato capitulo paretur capſula tali forma quod intus habeat duo foramina duarum diviſionum ſeu loculorum: loculus unus ſignabitur ſuper ſcriptione *Approbo*, & loculus alius *Reprobo*, & foramina non pateant aſpectui, ſed tali forma, ut intromittatur manus, & pars brachij ad reponendos globulos laneos eiuſdem formæ, & coloris, qui prius è diſco ab electoribus æqualibus in numero capiantur ſinguli. Proponat ergo in Capitulo Provinciali Provincialis, unum eligendum, & facto tractatu inter ipſos de eius idoneitate mittant ſuo ordine globulos, & ſi reperti fuerint pluſquam dimidia pars vocalium in loculo *Approbo* cenſeatur approbatus, ſin verò reprobatus: & habita de hoc ratione per Scribam, antiquior poſt Provincialem proponet aliū, de quo fiat ſimilis approbatio, vel reprobatio. Prætereà alius qui ſequitur vocalis proponit alium approbandum, vel reprobandum, & ſic fiat circulus quoadúſque inveniantur tres electi canonice: qui (ſi intra tres circulationes inventi fuerint) ille qui plura ſuffragia habuerit cenſeatur, & ſit Provincialis, ſin autem devoluatur electio ad Superius Capit. vel immediatum Superiorem.

10 Prætereà poſt ultimum eorum, qui propoſuerunt eligen-

Digitized by Google

gendum Provincialem, qui ſequitur proponat primum Collegam Provincialis eodem modo ac propoſitus fuit Provincialis, & ſic procedant in alijs ibi faciendis electionibus. Similiter in locali capitulo in electionibus, quæ per Scrutinium fieri debẽt: necnon in Cap. Generali excepto quod ibi quælibet natio è tribus præcipuis noſtræ Religionis, Italica, Gallica, & Hiſpana proponetur unus eligendus a ſua natione, ſecũdus, & tertius, ut corã toto capitulo unus è tribus maneat, quantum ex ſe eſt electus: quod ſimiliter facientibus alijs nationibus, hi tres (è qualibet natione unus) proponentur ſuo ordine, ut denuo, modo ſupradicto à toto capitulo approbetur, vel reprobetur, & qui plura ſuffragia habuerit manebit generalis: & nationes æquandæ ſunt in numero reducendo eas quę plures habet vocales ad illam quę pauciores habet, ut poſſit fieri collatio votorum. Demique ut Collegæ Generalis trium nationum melius dignoſcantur quilibet à ſua: ipſa natio ſuum eliget Collegam, & qui maiorem numerum habuerit è tribus eiuſdem nationis ipſe erit canonice electus, non expectata denuo electione totius capituli: explicat etiã quid faciendum in caſibus paritatis vocum.

11 Hinc concludit, ſi hæc forma eligendi ſervaretur, multos fructus, ſcilicet omnimodam vocalium libertatem, ambitionis necem, Religioſorum quietem, peccatorũ multorum vitationem, & conſequenter immunitatem à pœnis contra ambientes latas, breviorem electionum concluſionem, quia in conſcribendis tribus ſingulis ſchedulis multum teritur tempus. Denique nullus abuſus ſequi poteſt. Hæc non inficior ſed difficulter introducetur, & ſic fruſtra per plura, quę fieri poſſunt, per pautiora æque benè.

12 Igitur Patres Prædicatores, qui fere noſtrum eligendi modum habent [ſecluſa nominata, quam iam reprobavimus] melius conſulunt, & puſillanimitati electorum, & ſecreto prætenſo à Concil. Trident. ex eo ſolum quod tollantur auditores, nec Scriba det ſchedulas, nec accipiat ſuffragia, ſed apponatur menſa cum attramento, & ſchedulis albis

ut ibi vocalis ad libitum formet formam litterarum non ſibi aſſuetam, vel aliunde trahat ſcriptam cum nomine expreſſo illius quem eligere velit, ſic invenientur omnino ignotæ litteræ, & Scrutatores latebit, cui quiſque ſuffragium dederit, & omnia ceſſabunt inconvenientia.

13 Deniq; ſicut ipſi Prædicatores in Cap. Barchinon. anno 1574. ordinarunt, ut nullus præſumat in ſchedulis notam aliquam, characterem, vel ſignum addere, unde poſſit perſona cognoſci, ſub pœna utriuſque vocis, qua inducentes, facientes, & conſentientes comprehendi iubetur: ſic ſtatui oportebit noſtro Scribæ, ſi ipſe audiat, & det ſchedulas, & ipſis electoribus, ſi aliunde ſchedulas reponat in capſam.

14 Et ſi aliquis pro defenſione noſtri ſtatuti adducat exẽplum de electione Monialium, in qua Concil. Trident. cap. 7. ſeſſ. 25. de Regul. decernit Præſidentem vota ſingularum audire, vel accipere: quod Congregatio Card. Rotæ 4. part. deciſſionum corroborat dicens: *Superior, qui electioni Abbatiſſarum præeſt, poteſt una cum Vicario, vel Secretario, vel alio ab Epiſcopo aſſumpto vota ſingularium monialium ore tenus expreſſa, audire.* Ergo ex eo quod Scriba audiat vota eligentiũ non fiet contra Concil.

Congre. Rotæ.

15 Reſpondeo diſparem eſſe rationem, nam cap. 6. abſolutè exquiſivit Concilium vota omnina ſecreta Fratribus, & Monialibus, ita ut nomina eligentium nunquam publicentur. At quia Moniales non ſunt ita aptæ, ut trahãt vota ſcripta, & quia auditores, non ſunt de corpore Capituli, nec officia ambire ſibi poſſunt; ut inde maneat in eis odium contra negantes ſuffragia; quod ſit ſecus in Fratribus: ideo non eſt extendenda declaratio pro Monialibus electionibus Fratrum quia ex abuſu, & cautela Scribarum, ut vidimus publicari poteſt votum, & non eſſe ſecretum: & ſic quia ut dicunt Itali: *Fata la lege, fabricatà la malicia*, huic exortæ, & fabricatæ malitię providere oportet de remedio, & reformari noſtrum ſtatutum quia finis eius non aſſequitur, ut *ſcilicet ipſum lateat Scribam*: nec finis Concilij quod vult vota eſſe omnino ſecreta Fratribus, quæ revera non ſunt.

AR-

ARTICVLVS III.

Electores officiorum quos oporteret eſſe, ut occaſiones ambitionis in ipſis Superioribus omnino ceſſarent: & Fratres quiete, & in magna obſervantia viverent.

1 TOtum negotium ambitioſorum, ut perpetuitatem adeant officiorum, conſiſtit in votis adeptis per illa inordinata media, ut iam in prefatis electionibus ſucceſionem ſui propoſiti relinquant, ut alternis vicibus regnent uſquead improviſam mortem. Ius antiquum (*Panor.* in c. 2. de poteſt Præl. & Sylveſter. ibid. 6. not.) concedit conſtitui Pro curatorem ad electionem, ſi ipſi ſint legitime impedeti. Tamen abuſus introductus fuit, quo ipſi electionum Preſidentes in locum abſentium ſubſtituebant, quos volebant ad effectum electionis faciendæ. Hunc abſtulit Conc. Trident. ſeſſ. 25. cap. 6. diſtrictè præcipiens, ut in poſterum non liceat voces, & ſuffragia abſentium ſupplere. In quo non abſtulit ius illud antiquum, ſed abuſum introductum, ut declaravit Sacr. Congr anno 1570. & habetur 4. part. declarationum: *Procuratores verò* (inquit) *legitime conſtituti cum generali mandato ad eligendum non excluduntur, dummodo non habeant mandatum de certa perſona eligenda: tunc enim votum non eſſet ſecretum.* *Panorm.* *Sylveſter* *Concil. Trident.* *S. Congr Cardin.*

2 Prælati locales apud nos eliguntur a Sacerdotibus conventualibus, qui habiles reperiuntur ſecundum regulam, & conſtitutiones: ut poſteà in Cap. Provinciali electiones aperiantur, & confirmentur: quæ ſi fuerint nullæ caſſantur, & ſi in una perſona plures electiones convenerint, Capitulum ipſum creat alios, ut provideatur omnibus conventibus. Abuſus introductus eſt apud ambitioſos Superiores, nam: *Cum videāt* (ait Iſnardus verbo electio) *ipſorum electionem à Correctoribus, & Commiſsis pendere, & Correctores, & Commiſſos in ſingulis con-* *Iſnardus.*

ventibus eligendos proponant, Correctorem quidem eumdem ſæpe, ſed amicum ſemper, ſufficienter dignum in diverſis conventibus: ut illo in uno conventu confirmato, cæteris conventibus in Capitulo Provinciali de Superioribus ad libitum provideant. Hoc feciſſe aliquos ex maioribus noſtris in bonum finem, audivi, quando ſcilicet ipſi fratres nolebant eligere idoneos, & Zelatores obſervantiæ, ſed magis temporales, & humanos: tunc electiones duplicatas vertebant in viros bonos, honeſtos, & prudentes. Ergo indifferēs eſt lex ad bonum, & malum uſum. Si Provinciales cogitarent magis de Deo placendo, quam de ſucceſſore amico, nec extorſiones vocalibus facerent, neque hæc ambirent ſuffragia. Et quamvis ipſi Prælati excederent, ſi electores non eſſent timore trepidi, & ſoli Deo placere cuperent, deſpreta propria commoditate fortiter adverſarentur indignis propoſitis, & nullum ex dignis, quos ſcirent alibi propoſitos eligerent, benè omnia fierent. Peſſima ambitio quotidie novas adinvenit artes, ut officia teneantur.

Ioannet. Niñ. 3 Has calamitates plorat valde P. Ioannet. in ſuis Aphoriſ. c. 6. n. 28. quando videt in ſua Religione Franciſcana Guardianos eligi à Provinciali, & Diffinitoribus, ubi, qui ſemper regnare volunt, ut habeant Diffinitorium proſequenti Capitulo accomodatum, militante pro ratione ſola voluntate, locales Prælatos eligunt ad propoſitum futuræ ſucceſſionis cum circulo dominandi, ex quo omnes ſupradictæ relaxationes oriuntur. Durante (inquit) dicta dependentia quidquid pro Reformatione ſtatuatur in vanum ſemper laborabitur, & ea ſublata omnes eorum infirmitates facile reformari, & reparari poterunt. Sic docet poſt longiſſimam experientiam B. Ioannes à Capiſtrano ſanctiſſimus, & excellentiſſimus Reformator, ut habetur in ſuis Chronicis 3. part. l. 2. capit. 57. Cum enim ſuo tempore Eugenius Papa IIII. felicis recordationis affectuoſe ageret de Reformatione: ipſe B. Capiſtranus genu flexus ante Vicarium Chriſti, Spiritu ſancto movente linguam eius, ſic affatus

Chronic. Minor.

eſt:

eſt: *Beatiſsime P. ut Regulariū ordines [prout oportet] reformentur, ante omnia ſimpliciter neceſſarium eſt, tollere occaſiones ambitionis Prælatorum, & aliorum Patrum: & uſquequo iſta fiant quidquid de alijs agatur, nihil fiet, & in vanum ſemper laborabitur.* Hucuſque Ioannet. *B. Ioann Capiſtr.*

4 Vnaquæque Religio ſuas habet Conſtitutiones ad electiones, per quos ſint faciendæ, nec in diverſitate conſtitutionum recēſenda immorari oportet: cęterum cęquia inter alias occaſiones ambitionis, quibus ſe iuvant ambientes, maxima, & validiſſima eſt, quod electores, & electi adinvicem poſſint eſſe ſibi cauſæ, ſic enim illud vulgare verificari poteſt: *Hazme la barba, harete el copete: do, ut des*, iam illud medium ambitioſorum, promiſſio ſcilicet, non deerit, & ſic omnes quæ ſua ſunt quærent, non quæ Ieſu Chriſti.

5 Pater Ioannet in ut hæc mutua dependentia ceſſet, & inconvenientia inde ſecuta, proponit reformationem efficaciſſimam pro ſua Religione, quam alię poſſint imitari. Clemens VIII. & Gregor. XIII. *Excluſerunt* (inquit) *Patres perpetuos a Diffinitorio, & Diſcretorio in Provincialibus Capitulis, ne ſcilicet poſsint habere ſuffragium in electione Provincialium, Patrum, ac Guardianorum.* Hoc optimum principiū fuit, ſed an perfecta lætitia reſultaverit, aut maiora inconvenientia? Hic opus hìc labor eſt. *Ioannet.*

Pius V. fæl. rec (*partibus auditis*) *ſtatuit quod Guardiani eligantur per ſuffragia conventus, & Provinciales eligantur à Generali, & Diffinitoribus Generalibus ex alienis provincijs.* Et ſic ſuo tempore ceſſarunt dictę dependentiæ, & inconvenientia: *Si ergo Prælati locales eligantur per ſuffragia conventus, hac conditione, quod eligendus tunc temporis non ſit præſens, nec antea per ſex menſes fuerit de familia eiuſdem cōventus, pro quo eligitur: & quod finito officio ad alium conventum de familia mittatur, ut ceſſent inconvenientia* eſſet ſanctiſſimum pro omnibus Religionibus. *Pius V.*

6 Item, ſi *Provinciales omnium Provinciarum totius Ordinis à Generali, & Diffinitoribus Generalibus eligantur, hac con-*

ditione, quod nullo modo ſint: aut fuerint eiuſdem Provinciæ pro quæ eligitur, ſed quod ex aliena Provincia ſemper aſſumantur, & finito officio ad ſuas revertantur Provincias, ut ceſſent inconvenientia, cauſa eſſet magnæ pacis inter Regulares. Sic ſtatutum eſt in Capit. General. Salmant. & confirmatum a Iulio III. anno 1553. Sic pro Conventualibus Pius V. (*partibus auditis, & re mature conſiderata*) anno 1568. & id ipſum extendit ad Patres de obſervantia, anno 1571. in Capitulo Romæ celebrato, & ſic hoc remedio multa ceſſarunt inconvenientia: *Hoc ſanctiſſimo, & efficaciſſimo remedio* [Tabula Capituli refert) *ceſſarunt omnia ſupradicta, & multa alia inconvenientia, & tunc temporis ſanctè quietè, & pacificè procedebant, & vivebant omnes Fratres, & quia vere humiles vere ſancti, & obedientes erāt: quia non dignitates, & officia: non præeſſe, ſed omnibus ſubeſſe deſiderabant, quia non inter ſe pugnabant, nec ullo modo, aut quæſito colore belligerabant, quia non quærebant diviſionem, ſed fraternalem conſervabant unionem, & inter ſe unanimes, & conformes erant: contra diabolum, Mundum, Carnem, & Sanguinem, die, noctuque pugnabant, & victorias reportabant.* Et ita erit modo ſi ſic fiat ab omnibus Regularibus, facilimèque omnia alia, quæ reformari indigent, reformabuntur.

7 *Ex hoc iam ceſſabunt Capitula Provincialia, ceſſabunt præcedentes viſitationes, ceſſabunt Procuratorum ſeu Diſcretorum electiones.* Ceſſabunt ea omnia in convenientia, quæ numerat
S. Bonav. S. Bonavent. Epiſ. ad Miniſtros Provinciales, & Cuſtodes. Legatur, & attente conſideretur: *Ceſſabunt incredibiles expenſæ & omniū Fratrū turbationes, quæ ruinæ forte ſunt totius Religionis. Iam omnes Religioſe procedent, ut ſuis meritis digni ad officia inveniātur, & quin ipſi curêt, nec de officijs cogitent, in abſentia â Deo eligentur. Provinciales etiam, quia ſic iam Monarchiam conſervare nequeunt, nec Prælati localis, nec aliorum ſubditorum indigent ſuffragijs: ipſos omnes rectè vivere cogent, indignos eligi non permittent in monaſterijs. Omnes inferiores Prælatos, & ſubditos, ut dilectos in Chriſto filios charitative benigne, paternaliter, æqualiter, libere, & ſecundum Deum gubernabunt de-*

Digitized by Google

defectuoſos (ſi qui ſint inobedientes, proprietarij, incaſti, & quocunque alio modo ſuæ Regulæ tranſgreſſores (ſi antea non poterant, aut ne contriſtarent, non audebant) iam viriliter, fortiter, & miſericorditer punient. Sanctos, & Religioſos Fratres, in quantum poſsint, ad præmia, dignitates, & officia, etiam renuentes, quia digni ſunt, exaltare curabunt. Sic ceſſabunt partialitates, quia ceſsabit materia: nec iam eſt, propter quid Patres inter ſe diſſentiant. Non propter Monarchiam Provinciæ, quia ſic iam ipſi nec aliquis ex eadem Provincia eligi poteſt in Provincialem ipſius: non propter elẽctiones Prælatorum localium, quia iam non dependent ab ipſis Patribus, ſed á ſuffragijs monaſterij. Ceſſabunt murmurationes, quærimoniæ, lites, diſſenſiones, cõtroverſiæ, rixæ, odia, inimicitiæ, ſcandala. Omnes fraternaliter ſe diligent, & tandem ab illo tunc (ex dicta Pij V. Reformatione) ſumma pax, charitas, & amor in Monaſterijs noſtris regnabit, Amen.

8 Et quantum interſit quod Provinciales, ex aliena Provincia ſint, nec non Correctores ex alijs conventibus probat regimen bonum, quod dictat Legatos, Nũtios, Vice Reges, Rectores Civitatũ, & alios Miniſtros nõ eſſe eorumdẽ Regnorum, aut civitatum pro quibus aſſumitur: ergo ſic in noſtro caſu: ſic ipſi non ſolicitabunt ſuas electiones. Sic Provinciales, quorum merita notiſsima erũt Generali & Diffinitoribus erunt ſelectiſſimi, & proſpicient bono cõmuni, & quamvis in incognitos veniãt ſubditos, quia ab ipſis non depẽdet electio localiũ Prælatorũ, ſed ab ipſis capitulis, non errabunt in diſtributione officiorũ præterquã quod à Collegis ſeu Conſiliarijs qui eiuſdẽ erunt provinciæ cacile de rebus eius informabũtur, & quia ex probatis officijs bonũ nomẽ acquirẽt, circa generalẽ, curabũt ſemper Dei cauſam agere. Et ſi aliqui ſuo muneri non ſatisfecerint minus malum eſt ad tempus Provinciã pati, quam æternaliter per Monarchiam quam incolæ, & filij Provinciæ introducerent, á qua liberi erunt. Et quia ad electionem localium Prælatorum ſimiliter omnimoda libertate locales vocales eligent, p obiorem, & magis idoneum ſuis Monaſterijs faciẽt: *Et experientia compertũ eſt quod totus* Ioannis.

conventus ſi libere, ut ſecundum Deum eligat, relinquatur, fere nunquam errabit; in Diffinitorio autem Provinciæ non ſic.

9 Placet valde modus iſte amputandi mutuas dependentias, & materiam ambitionis: & utinam in noſtra Minimorum Religione illum Santiſſimus motu proprio ſervari præciperet. Deniq́ue quamvis electiones conventuum ad Diffinitorium neceſſe eſt ire confirmandas, & approbandas, curabũt tales eligere, quos Diffinitorium non poſſet non confirmare. Neq́ue aliquod alicuius momenti inconveniens in hoc conſpicio futurum, quod cogat ſentire oppoſitum. Repugnabunt forte ambitioſi, & iniqui poſſeſſores, ſed non audiendi, ubi manifeſta ratio convincit.

10 Concludo ergo quod ſi ipſi Diffinitores ſeu Conſiliarij Generales, quibus ſit poteſtas eligendi Provinciales inhabiles ſint ad officium Generalatus, eligent Provinciales ſine ſpe circuli, quia non poſſent Provinciales, ad quos ſpectat electio Generalis retribuere eis dando ſuffragia: Provinciales, ſi dirigunt electiones locales, non ſperabunt ſibi vel amicis ad officium Provincialatus vota, quia non pertineret ad locales Prelatos: neq́ue ipſi Fratres locales eligentes localem Prælatum poſſent reeligi ab ipſo, cum is deberet eſſe ex alio Conventu, & ſic omnino ceſſabit mutua correſpondentia nutrix ambitionis, & malorum, quæ inde oriuntur.

TRACTATVS VI.

De bonis & idoneis promovendis Prælatis, ut inſtauretur obſervantia: & de duratione officiorum maximè Generalis, ac ſitu, ubi habitare debeat.

MAlos vidimus Prælatos reprobandos in electionibus; nunc ut ſecundum Deum electiones fiant, ut inſtauren-

rentur Religiones, quales debeant eſſe Prælati, quique dicendi ſint probi, boni, & idonei, videamus: & quamvis exẽpla bonorum inveniri poſſint, ex qualitate in hucuſque dictis de antiquis fundatoribus ſtatus Religioſi 1. part. de Seth, tr. 4. A. 6. Enos, Cainam, tract. 4. A. 7. & Enoch A. 8. art. 2. & 3. de Noe, tract. 5. A. 1. & 4 de Abraham, tract. 6. de Moyſe, & Nazareis, tract. 7. de Cinæis, tract. 8. & de Filijs Proph. tract. 9. de Eſdra, & Neemia, ac Machabæis ſuis in tractatib & 2. part. de Supremo exemplo Prælatorum Chriſto, Diſcipuliſque, & Apoſtolis eius, & 3. part. de Omnibus Fundatoribus Religionum Legis gratiæ, & hac 4. parte maximè, tract. 2. art. 3. de conditionibus boni Viſitatoris pro reformãdo ſtatu Religioſo, nunc ſpecialius Prælatos bonos conſtituã, quia ab eorum poſitione, depẽdet perfecta Religionis inſtauratio. Nota.

ARTICVLVS. I.

De bonitate, & idoneitate Prælati in ſe, ut prælaturã; & regimen nunquam habeat finem.

PRælatus ille bonus erit, qui caruerit illis deformitatibus, & vitijs, maximè ambitionis (quę in malo Superiore vidimus) pervenerit ad dignitatem per Deum: & ſecundum legem Dei gubernaverit in Religioſorum ſubditorum utilitatem: qui diverterit à malo, & fecerit, quod bonum, & iuſtum eſt.

Optime depingitur a Prohpeta Pſ. 1. *Beatus vir* (inquit) *qui non abijt in conſilio impiorum, & in via peccatorum non ſtetit: & in cathedra peſtilentiæ non ſedit.* (Ecce mala non facienda, ſed fugienda) *ſed in lege Domini voluntas eius: & in lege eius meditabitur die, ac nocte.* (Ecce ſectanda bona:) *Et erit tãquam lignum, quod plãtatum eſt ſecus decurſus aquarum: quod fructũ ſuum dabit in tempore ſuo.* Ecce utilitas ſubditorum, quibus debet eſſe bonus: *Et folium eius non defluet, &c.* Ecce perpetuitas iudicaturæ cum proſperitate uſque ad diem indicij, quando Pſ. 1. A. 1. 2. 3.

cum

cum alijs Beatis: *Sedebunt ſuper ſedes iudicantes duodecim tribus Iſra.* Quod ſecus eveniet impijs Prælatis: *Non ſic impij nō ſic, ſed tāquā pulvis, quē proijcit vētus à facie terræ. Ideo non reſurgent impij in iudicio, neque peccatores in concilio iuſtorum.* Quia viæ illorum ad prælaturas, & machinationes ad monarchiam conſervandam, exitum infelicem habebunt: erunt enim rei cum damnatis, non ad thronos elevati, ſed in terra tanquam pulvis iudicandi, & damnandi. Hæc late proſecuti ſumus in noſtra Eruditione Evangelica, tom. 2. lib. 22. exh. 3. nunc aliqua breviter dicamus.

Pſ.1.A.4 5.

Nos.

2 Beatitudo hominis formalis conſiſtit in operatione ſecundum virtutem perfectam, & ultimam, ut docent Theologi cum D. Tho. 1.2.q 3.a.2. & Philoſophi cū Ariſt. 1. Ethicorū, c. 7. & hæc operatio nō debet eſſe circa honores, neq; aliquod creatū ut idem D. Tho. q. 2. maximé art. 2. *Præmiū virtutis* (ait S. Tho. ad 1.) *eſt ipſa Beatitudo, propter quam virtuoſi operantur: ſi autē propter honorē operarentur iā non eſſet virtus, ſed magis ambitio.* Operatio item humana omnis quoad corpus tribus partitur membris, ambulare, ſcilicet, ſtare, & ſedere, & hę omnes operationes non á conſilio impiorum, ſed à diuino faciendæ ſunt, ut & verba pſalmi demonſtrant: *Non abijt in* concilio impiorum: non *ſtetit*, & in cathedra peſtilentiæ *non ſedit.* Verba concilij ambitioſorum ſunt vanitate, & mēdacio plena: *Linguam noſtram magnificabimus* (Pſ 11. A. 4.) *labia noſtra à nobis ſunt: quis noſter Dominus eſt?* Nulli, nec ipſi Deo ſubeſſe, ſed præeſſe anhelant ambitioſi, & ut celebres fiant Gen. 11. *Venite* (dicebant) *faciamus nobis civitatem, & turrim, cuius culmen pertingat ad cælū. Celebremus nomen noſtrū, &c.* Nec profectum aliorum, ſed ſuum, *faciamus nobis*, nec gloriam, & honorem Dei, ſed propriam (*nomen noſtrum*) vaniſſimi ambitioſi prætendunt. Quando ergo impij dicunt vobis: Procuremus honores, & media ad impetrandas dignitates. Idque ſuaſerint quocunque colore virtutis, & communis boni [ut ſuprà dicebamus, tract. 4. art. 1. num. 4.] non te ingeras, nec extendas manum ad accipiendum, nec in eorum

S. Thom. Theologi Ariſtotel. S. Thom.

Pſ.11.A. 4.

Gen. 11. 4.4.

Not.

eas

eas concilio, nec per tranſenam in eorum ſtes via paciſcendo pro electionibus aliquid: nec tandem ſedeas in cathedra dignitatis peſtifera, & corrupta per ambitionem; fuge eos quaſi affectos peſte, & tanquam virus exhorreas, fuge & ſalvaberis, & eris Beatus.

3 Tribus gaudent Beati bonis in Patria: *Immutabilitate, iugi Dei viſione, & beneficentia erga nos*, qui in exilio ſumus: totidem & debet habere bonus, & idoneus Prælatus in via, quibus diſponitur ad Patriam: *Immutabilitate*, non enim debet mutari prece ſuaſione pretio promiſſione, minis aut terrore hominũ ad procuranda ſic officia ſibi vel alijs ambitioſe. Non debet mutari ſicut Primus Parens, & Prælatus Adam, qui nõ contentus præeſſe omnibus ſublunaribus, ad ſuggeſtionem, & conſilia impij Serpentis motus alta aſcendere ambivit, & honorem magnũ per exceſſum ad ſua merita, & ſic corruit, & in ſervitutem peccati delatus eſt. Sit ſicut Primus Reparator, & inſtitutor ſtatus Religioſi, qui dimoveri non potuit ſuggeſtionibus, & conſilijs, ac promiſſis Sathanæ triplici via tentãtis cũ. Immutabilitas hæc boni Prælati explicatam ciuſdem, Pſ. 1. verba: *Follium eius non defluet, & omnia quæcunq; faciet ſemper proſperabuntur*, ſicut de Chriſto Domino dixit Angelus, Luc. 1. *Et regnabit in domo Iacob in æternum, & regni eius non erit finis.* Sic Prælato bono erit dominatio cõtinuata uſq; ad Beatitudinem (ut dicebamus) ubi æterna, & perpetua gaudebit immutabilitate, & S. Iſidor lib 3. ſent. c. 48. *Qui in hoc ſæculo* inquit) *bene imperat, ſine fine in perpetum regnat. & de gloria ſæculi huius ad æternam tranſmeat gloriam.*

Pſ. 1. A. 3. Luc. 1. D. 33. S. Iſidor.

4 At impij & mali ac ambitioſi Prælati mutabilitati ſubiacent quã ipſe ſubdit Propheta: *Non ſic impij, non ſic, ſed tanquã puluis, quem proijcit ventus à facie terræ.* Quia ipſi de ſucceſſore curantes, ut ſemper dominentur, è pulvere terræ formant fictiles, & virtute carentes Prælatos *Prælados de manga*, ipſi in pulverem conve tuntur, & tám ipſi quàm ipſorum creaturæ, *levantados del polvo de la tierra* proijciuntur a facie terræ, & quo firmari curabant, ruunt: *Ideo non re-* Pſ. 1. A. 4. Pſ. 1. A. 5.

reſurgent impij in iudicio, neque peccatores in concilio iuſtorum. Exempla ſecuti prævaricantis Adam in pulverem convertuntur, & virtus quam viriditate fingebant, non erat foliorũ ligni permanentis, ſed fœni: gloria enim ambitioſi fœnum eſt. Sic clamavit Iſaias, cap. 40 *Iſaiæ 40. B. 6. 7.* B. 6 & 7. *Omnis caro fœnum: & omnis gloria eius quaſi flos agri. Exiccatum eſt fœnum, & cæcidit flos.* Honor & gloria Prælati boni permanebit cum immutabilitate, quia Beatus, non abijt in via ambitionis; ambitioſi verò via in caſum ducit, & ſic Propheta Pſ. 1. concludit: *Pſ. 1. A. 6* *Quoniâ novit Dominus viam iuſtorum: & iter impiorum peribit.*

5 Secundam Beatorum felicitatem, iugem Dei viſionem, [in qua ipſa formalis conſiſtit Beatitudo) cum amore Beatifico, quibus intellectus, & voluntas in bono rectificantur, bonus habet Prælatus, quatenus *in lege Domini voluntas eius* per bonam, & rectam intentionem, & per prudentem electionem mediorum Legi Dei conformium, â qua & obſervantijs ac legibus ſui inſtituti recedere nullatenus patitur. Legem aſcendendi ad Prælaturam deſcribit Eccleſiaſticus, cap. *Eccleſ 7. A. 4. 5. 6. 7. & 8.* 7. *Noli quærere à Domino* (temporali) *ducatum, neque à Rege cathedram honoris. Non te iuſtifices ante Deum* (præſumendo eſſe idoneum) *quoniam* (ſi apud homines te oſtendas ac fingas puritate intentionis, apud Deum non iuſtificaberis) *Agnitor cordis ipſe eſt. Et penes Regem noli velle videri ſapiens. Noli quærere fieri iudex, niſi valeas virtute irrumpere iniquitates: ne forte extimeſcas faciem potentis* (in iniquitate, in qua gloriatur] *& ponas ſcandalum in æquitate tua. Non pecces in multitudinem civitatis* (peccata in illa permittendo pro tui conſervatione) *nec te immittas in Populum* (quia cum onus excedat vires, & honor excellẽtiam virtutis, per exteſſum ambitioſe peccas: (*Neq; alliges duplicia peccata* (tui inordinate procedẽtis, & populi miſere labẽtis) *nec enim in uno eris immunis.* Siquidem ſtrictè de omnibus reddes rationem, & acriter *Sap. 6. A. 7.* punieris: *Nam potenter potentes tormenta patientur*, Sap. 6. & Prælatorum cauſę ſtrictius examinabuntur.

6 Prohibet, & permittit lex prohibet ambire officia, & dig-

dignitates quantum eſt ex ſe, & permittit quando aliunde coguntur boni viri ad honores. Prohibitio inducit timorem mali, & permiſio amorem boni, quę reperiri oportet in viro habente voluntatem in lege Dei. Exemplum Chriſti, & Sanctorum ſecuntur Prælati boni: Chriſtus Dominus Ioan. 6. B. 15. poſt illud celebre miraculum de panibus auctis ad ſaturitatem tot millium hominum: *Ieſus ergo* (ait) *eum cognoviſſet quia venturi eſſent, ut raperent eum, & facerent eum Regem, fugit iterum in montem ipſe ſolus.* Renuit promoveri ab hominibus ad dignitatem Regiam, quia repellendi ſunt officia offerentes, quia onus grave timendum, S Gregor. tom. 2. lib. 4. cap. 4. in 1. Reg 10. in illa verba: *Vnxit te Deus* de viris ſanctis: *Cum viri Sancti* (ait) *ad primatū Sanctæ Eccleſiæ ſuſtollūtur vehementer expaveſcunt, ne onus tanti ordinis ſibi in iudicio hominum ſit impoſitum, non ordinatione Conditoris* Quia cum homines decipi poſſint in iudicanda idoneitate, timere debēt honorandi: an ipſi decipiantur, aut decipiant laudando, quem attrahere procurant ad conſentiendum electioni de ſe faciendæ? ideo & Chriſtus D. & Sancti timidi ſunt, nec ab hominibus promoveri patiuntur, ſed fugiunt: promotio ſit a Deo.

Ioan 6. B 15.

S. Greg. 1. Reg. 10 A. 1.

7 Idem Chriſtus Dominus quamvis, utpote Filius Dei naturalis Regiam mereretur dignitatem, & dixerit illi Pater: *Filius meus es tu: ego hodie genui te. Poſtula à me, & dabo tibi gentes hereditatem tuam: & poſſeſſionem tuam terminos terræ:* tamen tanto non eſt uſus iure, nec honorem quæſivit, aut affectavit, ſed voluntati Dei præcipientis ſe ſubiecit. *Ego autem* (inquit) *conſtitutus ſum Rex ab eo ſuper Sīō montem Sanctum eius: prædicans præceptum eius.* Non adduxit excellentiam meritorum, & idoneitatem ad regnum, ſed præceptum, & voluntatem Patris de ſua prælatione, ut diſcamus humiliter ſentire de nobis, & non iactemus noſtris meritis dignitates obtinuiſſe, ſed præcepto Superiorum in quo manifeſtata ſit voluntas Dei. Circa quod optime S. Gregor. lib. 5. cap. 3. ſup 1. Reg. 13. in illa verba: *Quæſivit Dominus ſibi virum iuxta cor ſuum: & præcepit ei, ut eſſet Dux. Sed quæri debet ſecundum cor Dei, ut vi-*

Pſ. 2. R. 7 8.

S. Gregor 1. Reg. 13 cap 14.

videlicet, non ſolum divinam voluntatem intelligat, ſed bonis operibus oſtendat. Quia item electi viri ad honorem primatus, non ex ambitione veniunt, ſed coacti perducũtur: benè dictum eſt: Et præcepit ei, ut eſſet Dux. Oportet, ut eligendus ad prælaturam, non ſolum voluntatem habeat in lege Domini, ſed quod operibus notum ſit ea adimplevisſe, poteſt enim quis te decipere promittendo, magna facturum, qui revera anteà non fecit.

Ioannet. Vnde: *Nemo ſe imaginibus cogitationum* (ait Ioannetinus ex eodem Gregor. cap. 2. Aphor. num. 11.) *magna facturum proponentibus illudat; ſed ex ante acta vita ſe iudicet, quid in Prælatura acturus eſt. Quomodo enim in culmine poſitus diſcere poterit humilitatẽ, qui in imis non deſinit ſuperbire? Quomodo avaritiã ſuperare poterit deputatus ad ſuſtentationem multorum, qui anteà propria tenaciter ſervabat? Nam quid eſt officium Paſtorale, niſi quædam iugis, & perpetua mentis tempeſtas fluctibus curarum, & cogitationum ſemper fervens? Qui ergo mentis naviculã, dum in tranquillo navigabat dirigere vix poterat, quomodo in medio procellarum ſervabit illæſam.*

8 Vacuo virtutum prohibetur quærere fieri iudicem, & pleno virtute ad rumpendas iniquitates aliorum conceditur prælaturas aſcendere, non ex motu proprię voluntatis, nam erit ambitioſus, ſed motus a præcepto Domini, & obedientia Si imponatur tibi á Superiore præceptũ, humiliter te non idoneum, indignũ quinimo, & inſufficientiã tuã recognoſce: & hoc non ita tenaciter, ut repugnes obedientiæ tuam illi nõ reſignando voluntatem, quia beati Prælati volũtas in lege Domini eſſe debet. Sed obedire oportet, & Deus laborabit pro te, erit adiutor in tribulatione: *Inter hæc* (proſequitur Aphoriſm. ex Gregor. num. 12.) *itaque quid ſequendum eſt, quid tenendum, niſi ut virtutibus pollens coactus ad regimen veniat, & virtutibus vacuus, nec coactus accedat. Ille, ſi omnino renititur, caveat, ne acceptam pecuniam in ſudario ligans, de eius occultatione iudicetur* (pecuniam ſiquidem in ſudario ligare eſt percepta dona ſub otio lenti corporis abſcondere) *ille ſi faciliter acceptat, videat ne per mali operis exemplum fiat obſta-*

S. Gregor

flaculum ingredientibus Regnum cælorum, more Phariſæorum quibus Dominus dixit, quod, nec ipſi intrabant, nec alios intrare permittebant. Denique qualiter in acceptanda dignitate ſe gerere debeat bonus, & beatus Prælatus: *Cum ad Prælaturam* (idem ex Bernardo, num. 1.) *aſſumeris, ſic te gerere debes, non quaſi ſponte tua, hilariué, & lubenti animo gaudens, ſed flendo potius, & lugendo conſentias. Siſque revera aſſumptus, conſtitutus, vocatus, raptus: ac invitus â tuæ Rachelis amplexibus avellaris. Non te ingeras. Melius eſt enim omnibus ſubeſſe; quã uni præeſſe. Nec ſumas tibi honorem; expecta quinimo, ut ſis vocatus tanquam Aaron à Deo: quia, qui aſcendit aliunde, & non intrat per oſtium in ovile ovium, ille fur eſt, & latro, non Paſtor, ſed mercenarius, nõ diligendus, ſed tollerandus: cito cavẽdus, & repellendus.* Fuge, & ſalvaberis, quia apud Deũ nõ te defendent honores. Hæc ille. Ioannes.

9 Et quia bonitas, & rectitudo voluntatis dicitur, & conſervatur â ſcientia, ideo non tantum voluntatem dixit nobis Propheta in lege Domini eſſe ad fugiendos honores collatos ab hominibus, & ſubeundos collatos á Deo, ſubdit: *& in lege Domini meditabitur die, ac nocte*, quia probitas Prælati non tãtum ex probis moribus, ſed etiam ex ſcientia penſanda eſt. Vnde c. Cum in cunctis de electione dicitur: *In cunctis ſacris ordinibus, & Eccleſiaſticis miniſterijs ſunt ætatis maturitas, gravitas morum, & litterarum ſcientia inquirenda.* Si enim bonus Prælatus declinavit a via impiorum, neceſſe eſt viam per quã ambulet agnoſcat, & hoc per meditationem Scripturarum aſſiduam fiet: *Non recedat volumen legis huius* (dixit dominus Ioſue quando gubernationem, & ducatum commiſit Populi) *ab ore tuo: ſed meditaberis in eo diebus, ac noctibus, ut cuſtodias, & facias omnia, quæ ſcripta ſunt in eo: tunc diriges viam tuam, & intelliges eam.* Qui Sacerdotem dicit (ait Dionyſ. de Eccleſ. Hier. cap. 1. *Iauguſtiorem prorſuſque divinum inſinuat virum, totiuſq; ſanctæ ſcientiæ peritiſſimum*, & S. Gregorius lib. Regiſtri, c. 30. *Quid eſt Sacerdotale cor* [inquit] *niſi arca Teſtamenti, in qua quia ſpirituali doctrina viget, proculdubio Tabulæ legis iacent.* Verum eſt tamen, quod non omnes Prælati æqualem ſcien- Pſal. 1. c. Cum in cunctis. Ioſ. 1. B 8. S. Dionyſ. Areopag. S. Gregor.

tiam

tiã debent habere, ſed magis, & minus ſecundũ gradus ſuos, de localibus Prioribus tenent Prędicatorum Conſtitutiones quod diſerte ſciant loqui verba latina, & ſufficienter intelligant ſacram Scripturam exponendam ſubditis, & ſic aſcendendo iudicare poteris de ſuperioribus Prælatis: *Generalis* (ait Peirin. de ſubdito quęſt. 1. c. 31. §. 2, quæſt. 6.) *debet eſſe Theologus in eminenti gradu, Provincialis in inferiori (intra tamen eamdem ſpeciem) Corrector ſufficit quod Grammaticæ, & caſuum conſcientiæ aliqualem doctrinam caleat. Ita colligitur* ex Innoc. c. *in cunctis*, de elect num. 2. Abbate, ibid. num. 4. *qui expreſsè declarat, quæ ſcientia requiratur in quolibet officio.* In omnibus tamen neceſſe eſt, quod tanquam Magiſtri ſuorum ſuam legem, & conſtitutiones, ac obſervantias, die, noctuque meditentur, & recurrant: nam bonus Prælatus in lege Domini Religioſa ſibi commiſſa *debet meditari, die, ac nocte.*

Peirinis.

10 Videant Prælati, & Electores ne ſtulto, & ignoranti prælaturam conferant, nam qui cæcum ductorem habet, in foveam, & barathrum cum illo cadet. Bene Sapiens, Prov. 26. *Sicut, qui mittit lapidem in acervum Mercurij: ita qui dat inſipienti honorem:* ubi Septuaginta habent: *Sicut, qui mittit lapidem in fundam.* Mittit incautus puſio lapidem in fundam, eamque in gyrum ter, aut quater ductam in altum deijcit, dumq; magni aliquid ſe feciſſe autumnat, dilabitur lapis ſuper caput eius, illudque rumpit, ac frangit. Sic evenit illis qui, ut dicebamus, é pulvere Prælatos inſipientes erigunt pro ſui conſervatione, nam illis venit in ruinam: *Tanquam pulvis quem projcit vetus â facie terræ.* Accidit illis, quod Iſraelitis Exhod. 32. maxima diligentia, & ſumptu fabricatum aureum vitulum ducem, & Prælatum ac Deum, cui reverentiã exhiberent, in pulverem, imperante Moyſe, reductum potaverunt in ruinam, pulveres enim illorum labijs adhæſerunt, & omnes aurata labia habentes occiſi ſunt. Sic iſti, qui forte ſubornati auro, & argento ſimoniace inſipientẽ erexerunt, aurum guſtatunt in delicijs, & faſtu quem ſuſtinent, illis in ruinam, caſum, & perditionem eſt. Satis.

Prov 26. 8.

Septuag.

Pſ. 1. 4.

Exh. 32. 20.

AR-

ARTICVLVS II.

De bonitate, & ſufficientia Prælatorum in bonum ſubditorum: & qualiter Prælati Superiores, & Electores eam ponderare debent, ut etiam renuentem eligant, & ſe ingerentem explodant.

1 PRoſunt nobis Beati in Patria, eodem etiam modo proſunt boni Prælati ſuis ſubditis. Id proſequitur Propheta Pſ. 1. *Et erit tanquam lignum, quod plantatum eſt ſecus decurſus aquarum quod fructum ſuum dabit in tempore ſuo. Hic conſequēter* (ait Gloſſ. Incog.) *oſtenditur Chriſtum omni bono abundaſſe quo ad opera.* Fuit Chriſtus Dominus plantatus in Incarnatione divini Verbi, in abundantia aquarum, id eſt plenitudine Gratiæ Spiritus ſancti: hos decurſus aquarum illam gratiæ abundantiam ſignificant iuxta illud, Ioan. 7. *Flumina de ventre eius fluent aquæ vivæ. Hoc autem dicebat de ſpiritu, quem accepturi erant credentes in eum.* Et etiam ſecundum eamdem Incognitam plantatus eſt Chriſtus ſecus de curſus aquarum, id eſt, divinæ Sapientiæ unitus iuxta illud, Eccleſ. 15. *Aqua ſapientiæ ſalutaris potavit illum.* Fructum dabit tempore ſuo, quia dedit illū tempore ſuo: quod dixit prope eſſe: Matth. 26. *Quo ſcilicet tempore* (Incog.) *dedit fructum noſtræ redemptionis.* Quo ſcilicet tempore ſuę paſſionis de Chriſto impletum eſt illud: *Lignum attulit fructum ſuum*, Ioel. 2. E. 22.

Pſ. 1. d. 4

Gloſſ. Incogn.

Ioan. 7. P. 38.

Eccl. 15. A. 3.

Matthæi 26. B. 8.

Ioel. 2. E. 22.

2 Tempus Chriſti quatenus Redemptoris, fuit tempus paſſionis, quando dedit fructum; at quatenus Prælatus, & Præſes tempus ſuum habet, in quo ſemper dat fructum, quia illud eſt lignum vitæ. Sic de throno ſuæ prælationis, in quo Agnus ſedens regnaturus in æternum fluvios aquarum mittebat ait Ioan. Apoc. 22. *Oſtendit mihi fluvium aquæ vivæ, ſplendidum tanquam cryſtalum procedentem de Sede Dei, & Agni. Et in medio plateæ eius, & ex utraque parte fluminis lignum vitæ afferens*

Apoc. 22. A. 1. 2.

fructus duodecim, per menſes ſingulos reddens fructum ſuum, & folia ligni ad ſanitatem Gentium. Sic Prælati per lignum ſignificati decurſus aquarum gratiæ, & bonitatis, necnon Sapientiæ Scripturarum irrigatum debent dare fructum ſuum in tempore ſuo, quod eſt totum tempus officij, non æſtate, aut autumno, ſed per ſingulos menſes duodecim fructus: omni tempore prodeſſe debēt ſubditis ſuis, die, noctuque, quia in commodum, & utilitatem illorum dati ſunt.

3 Munus hoc tertium bonorum Prælatorum reddendi fructum ſuis ſubditis ſignificavit pulchre Apoſtolus Ad Hebr. 5. B. 4. *Nec quiſquā ſumit ſibi honorem, ſed qui vocatur á Deo tanquam Aaron.* Non ab hominibus, ſed á Deo vocatus, & electus eſt Aaron in Sacerdotium, ut præeſſet Populo, & aſſumptis duodecim virgis duodecim familiarum, & virga Aaron de Tribu Levi: *Quem ex his elegero* (dixit Dominus, Numer. 17. B. 5. *germinabit virga eius*, & ſic factum eſt: nam *ſequenti die regreſſus, invenit germinaſſe virgam Aaron in domo Levi: & turgentibus gemmis eruperant flores, qui, folijs dilatatis in amygdalas deformati ſunt*, ibidem. 8. Sic qui præeſt debet eſſe virga florida, viriditate virtutum grata, & odore bono plena: dilatareque debet folia Religioſarum obſervantiarū modeſtiæ, & ſanctimoniæ in aliorum utilitatem: ſic producit amygdalas virga regiminis ad alendos, ſuſtentandos, fovendoſq; blāde, & ſuaviter, ſubditos, & etiam puniendos virga ipſa percutiēte, quādo fuerit opus ideo ipſa Aaronis virga, ut Exod. 7. B. 10. & 12. *Verſa eſt in colubrū*: & virgas Magorū: *quæ verſæ ſūt in dracones: ſed devoravit virga Aarō virgas eorū.* Et alias percuſiones, & plagas fecit Ægyptijs quia qui à Deo vocatur Prælatus valet virga irrumpere iniquitates, nec faciem potentum pertimeſcere. Virga ergo Prælāti debet fructu ſuſtētare, ictu percutere, & abſorbere abuſus, & dilatatis folijs obſervantiæ, ſanitatem, & inſtaurationem introducere: *Et folia ligni ad ſanitatem gentium* ſicut, & Chriſtus pertranſijt bene faciendo, & ſanando omnes.

Al Hebr. 5. B. 4.

Num. 17 B. 5. 8.

Exodi 7. B. 10.

4 In omnium autem Prælatorum maximo Chriſto Domi-

no

no exemplari ſingulare conditionum boni, & perfectiſſimi Superioris adijciam ex Iſaiæ cap. 11. *Egredietur* (ait) *virga de radice Ieſſe, & flos de radice eius aſcendet.* Qui odorem bonum undique fundet: ſic enim Cant. 1. in odorem unguentorum illius currere Fideles ſignificatur. Sunt hæc unguenta quibus Spiritus ſanctus eum unxit in Regẽ cũ ſuprema ſuper omnes poteſtate: *Vnxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ præ conſortibus tuis.* Pſ. 44. Dona, quæ accepit, boni Prælati fuere: *Et requieſcet ſuper eum ſpiritus Domini, ſpiritus Sapientiæ, & intellectus* ad intelligenda altiſſima divinitatis, & intelligendam Sacram Scripturam ab eodem ſpiritu revelatam in lege in qua erat eius voluntas quamque meditabatur: *Spiritus Conſilij* in rebus agendis, *& fortitudinis* ad evertenda mala, & *ſcientiæ* qua pollebat, *& pietatis* in parcendis miſeris peccatoribus: *Et replevit eum ſpiritus timoris Domini.* Ideo Prælaturam recuſavit (ut dicebamus) ab hominibus accipere. Fructus pietatis fuit, toties condolere miſerijs pauperum, tùm ſanando illos á languoribus, tùm in ægeſtate, & fame ſaturando multitudinem.

Iſaiæ 11. *A.* 1. *Cant.* 1. *A.* 3. *Pſ* 44. *B.* Iſaiæ 11. *A.* 2 3.

5 *Non ſecundum viſionem oculorum iudicabit, neque ſecundũ auditum aurium arguet;* quia virtute divina interiora penetrabat, & corda: *Sed iudicabit in iuſtitia pauperẽ, & arguet in æquitate pro manſuetis terræ.* Sic mulierem quam dicebant Scribę, & Phariſæi deprehenſam in adulterio, neque ſecundum viſionem oculorum eorum, neque ſecundum auditum iudicavit, neque ſecundum accuſationem, quia ipſi etiã rei erant, ſed in tacente muliere humilitatem, & cõtritionem aſpexit: Et dixit quando iam diſparuerunt accuſatores, quorum peccata illis dedit intelligi: *Mulier, ubi ſunt qui te accuſabant? Nemo te condemnavit? Quæ dixit: Nemo, Domine. Dixit autem Ieſus: Nec ego te condemnabo: vade, & iam amplius noli peccare.* Conformiter ad hoc S. Franciſcus in inſtructione Miniſtri Generalis dicebat: *Ad eum maximè pertinet* [Aphoriſ. cap. 11. num. 93.] *latentes conſcientias diſtinguere, & ex occultis venis eruere veritatem. Omnes accuſationes in principio habeat ſuſpectas, do-*

Ioan. 8. *B.* 10. 11

Ioannes.

nec veritas ex diligenti examinatione incipiat apparere. Aurẽ etiam non præbeat multiloquis; & multiloquos in accuſationibus habeat ſuſpectos, nec faciliter credat eis.

6 Fortitudinem etiam boni Prælati explicant ſequentia verba: *Et percutiet terram virga oris ſui, & ſpiritu labiorum ſuorum interficiet impium*, Iſaiæ 11. A. 4. Verba Prælati in correctionibus virga debet eſſe percutiens terrenos, & obſtinatos: ſic Chriſtus virga ſermonũ ſui oris Magdalenã percuſit peccatricẽ, & è duricie cordis pro fluvia lacrymarum melius quã virga Moyſi è petra aquã eduxit: & ſpiritu eiuſdẽ virgę tetigit ſuperbum Phariſæum in corde murmurãte. Chriſto negãtẽ divinitatem veri Prophetę. Imò, & fortẽ ſe exhibuit quando Ioan. 2. c. 15. videns domum Dei profanari, vendentes boves, & oves, & columbas, ac nummularios ſedentes: *Et cum feciſſet quaſi flagellum de funiculis, omnes eiecit de templo, oves quoque, & boves, & nummulariorum effudit æs, & menſas ſubvertit* Veluti Sapiens, & prudens, quando oportebat ægenos & pauperes liberabat, & quãdo oportebat ſuperbos percutiebat, famelicos ſaturabat, & infirmos ſanabat, ac contritos corde iuſtificabat.

Iſaiæ 11. A. 4.

Ioan 2. c. 15.

7 E contra Prælati ignorantes, ac vitijs obcæcati non ſic proſunt ſubditis, ſed damnant, non in æquitate iudicantes: *Punire, cui parcendum* (Aphoriſ. cap. 11. num. 2.) *aut parcere, cui puniendum, utrumque malum eſt. Severitas non ſit crudelitas, ſed dulceſcat, quia continua ſeveritas eſt odioſa, & exaſperat animos. Sit Superior clemens, affabilis, & humanus Multoties, quæ ſuavitas apparet, remiſsio eſt: & quæ fortitudo, crudelitas. Corrigendo ergo nunquam quaſi nimium emugentes, aut elicientes ſanguinem, ſed benigne.* Verba Prelati ſint, & Patris, virga percutiens, & ſanans, qualis bonum decet Prælatum.

Ioannet.

8 Denique conditiones boni Prælati depingit Paulus 1. Ad Tim. 3. *Oportet Epiſcopum irreprehenſibilem eſſe(* qui locus ſecundum Ioan. Andr. cap. *Cum inhibitis* de elect. n. 7. Navarrus, *Miſcellane* 33. de Oatione, Gratianus cap. *unus*, d. 25. §. *Nunc autem* extenduut ad eligendum adquælibet Eccle-

1. Tim. 3. A. 2. Ioann. Andr. Navarr. Gratian.

cleſiaſtica beneficia:) *Sobrium, ornatum, prudentem, pudicum hoſpitalem, doctorem, non vinolentum, non percuſſorem, ſed modeſtum, non litigioſum, non cupidum, ſed ſuæ domui bene præpoſitū.* Vir ergo his virtutibus pollens, hiſque vitijs carens eligendus eſt ad prælaturas; & non alius. Sic Regula noſtra Minimorum, cap. 10. n. 45. de eligendo in Generalem dicit: *Vnum ibidem mature eligant in generalem Correctorem veluti ſervum bonum, & fidelem, honeſtum, virtuoſum, ac prudentem:* quæ ſunt conditiones ab Apoſtolo requiſitæ. *Regula Minim.*

9 Ex quibus ſequitur quam ſolerti diligentia, & examine tùm electores, tùm Superiores Prælati debeant eligendorum merita ponderare, ambitioſos, veluti peſtem Religionis fugere, virtuoſos, probos, & idoneos proſequi, ſe intromittẽtes reijcere (quamvis alias idonei ſint) recuſantes, fugientes, cunctantes (ſi alias idonei ſint) quærendi, aſſumendi, rapiendi, & ad dignitates evehendi, etiam invicti, & renuentes, quia bono publico utiles. Ita excellens debet eſſe Prælatus, ut bonus ſit, ut de eo verificetur illud cap. *Vnum*, d. 25. ubi dicitur, quod *eligendus ad Eccleſiaſticam dignitatem talis debet eſſe, ut illius comparatione, cæteri grex dicantur.* Ipſe debet eſſe Paſtor bonus, qui paſcere poſſit gregem, ſana, & utili doctrina, & exemplo confirmare, ac movere, ut illum ſequantur tanquam oves Paſtorem quia ab eo, cum ſit caput dependent omnes reſolutiones, & deliberationes pro bono regimine. Sic natura ipſa magiſtra docet. Apes enim, grues, & cætera animalia, quæ ſibi conſtituendi regem, ſeu Coriphæum habent inſtinctum, ſemper eligunt, qui cæteris præſtat magnitudine corporis, pulchritudine formæ, & virium fortitudine Hanc eminentiam ſuper alios eligens in eligendo debet recognoſcere, de quo habeat moralem, & humanam certitudinem, ut docet Caiet 2. 2. quæſt. 63. art. 2. ubi Aragon, & alij. Ex ante acta vita venit hęc certitudo iudicanda: nec qui antea mali ſunt ſubditi, prudenter exiſtimandi ſunt futuri boni in Prælatia, hoc enim valde peregrinum eſſet. Rumor enim de veteri, facit ventura timeri. Cras fieri poterunt turpia ſi- *c. unum, d. 25.* *Caietan.*

cut heri. Ad quod facit, c. *Scribam*, cap. *Cum in iuventute*, & cap. *Mandata* de præſumptionibus ubi dicitur: *Quod ex tranſacta vita diſcitur, quid de ſequenti converſatione ſit præſumendum.* Vnde eſt illud: *Nemo umquam imperium flagitio quæſitum bonis artibus exercuit.* Et ſic quantumcunque quiſque de aliquo flagitioſo congerat rationes bonæ ſpei, & huius intuitu eligat eum, qui anteà bonus, & obſervans non fuit, peccabit mortaliter illi ſuffragando.

Tacitus.

S. Thom.

10 Deniq; notandum eſt, cum D. Tho. 2. 2. q. 63. art. 2. & q. 185. ar. 3. ubi Cai. & quodl. 8. ar. 6. quodl. 6. ar. 9. & alijs quos ſequitur, & adducit Peirin. (ex quo hæc deduco) de ſubd. q. 1. c. 31. § 1. not. 3. quod ille qui aliquem eligit, non eſt neceſſe, ut illũ iudicet meliorem ſimpliciter, quod eſt ſecundũ charitatem, ſed meliorẽ quoad regimen Eccleſiæ, qui ſcilicet poſſit Eccleſiã, & inſtruere, & defendere, & pacificè gubernare. Itaque ſanctior, & doctior eſt ille, qui eſt aptior ad tale regimẽ, licẽt cõparatione alterius nõ tã apti ſit minus ſanctus, & minus doctus. Vnde ait Sot. de iuſt lib. 3. q. 6. ar. 2. con. 9. *Quod licet occurrat vir litteris clariſſimus, & prudentia conſpicuus; vecors tamen, vel alijs implicitus negotijs, de quo non eſt tanta ſpes, quod prædicabit, aut gubernabit ſecundum ſuas dotes, vel forte non eſt publicis negotijs aptus; huiuſmodi eſt ille præferendus, qui licet huiuſmodi dotibus non ſit tã potens, ſperatur tamen curã ſolicitius habiturũ, diligentiãque adhibiturũ ad ſuũ exequẽdũ munus.*

Peirinis.

Dom. Soto.

11 Qui huiuſmodi partibus polleat, omni ſiniſtro favore, amore, & livore prorſus ſeclusis, compellendi ſunt ad dignitates Eccleſiaſticas adeundas; ſecus verò repellendi, excludendi, ac dimittendi: ex his enim ruina; ex illis conſervatio, & augmentum ſtatus Religioſi dependent. Hinc optime Ariſtoteles, tom. 5. lib 3. Ethic. cap. 8 *Fortiſſimi* (inquit) *videntur eſſe, apud quos timidi ſunt inhonorati, fortes autẽ honorati.* Nec debiles in virtute, nec ambitioſi inordinate honores appetentes, nec alias idonei, temere, & præſumptuoſe ſe ingerentes ad honores ſunt admittendi, qui in eis poſiti, pro ſua conſervatione timidi ſunt ad rumpendas iniquitates. at timen-

Ariſtotel.

mentes de ſe, ſuaque ſufficientia, dummodo ſint virtute pollentes, fortiter attrahendi ſunt ad honores, quia revera fortes ſunt, & magnanimi, quia ambitio opponitur Magnanimitati, & ſic ut docet D. Tho. 2. 2. q. 131. art. 2. corp. *Magnanimitas autem eſt circa honores, & utitur eis ſecundum quod oportet. Vnde manifeſtum eſt quod ambitio opponitur Magnanimitati, ſicut inordinatum ordinato.* Inordinate appetit non vocatus â Deo, ſed à libidine imperandi, aut ex vana præſumptione; ordinate appetit, qui non volens vult propter præceptum, & voluntatem Dei, & in dignitate poſitus viriliter agit, & ut fortis nullam pertimeſcit poteſtatem, ut cauſa Dei, & communis boni agatur: & electores, hos fortiſsimos eligentes, fortes ſunt: at eligentes ambitioſos, qui timent, ne ab hominibus odio habeantur, uti officio ut oportet; timidi & ipſi ſunt, & puſillanimes, & infelices omnes. *S. Thom.*

ARTICVLVS III.

Prælatus in officio iam poſitus (maximè ſi non â Deo) quid conſiderare, & facere debet circa ſe, circa officium, & circa ſubditos; ut ex indigno dignus, & ex bono melior fiat.

1 FActus ergo, & electus Prælatus, & in dignitate poſitus, ut bonus ſit, debet tria conſiderare. 1. Se ipſum 2. Officium, & dignitatẽ. 3. Quomodo erga ſubditos, & leges ſe gerere debet. Si aſcendiſti ad Prælaturam per inordinata media, quamvis alias idoneus fueris, ſcias te nõ eſſe apud Deũ vere Prælatũ, quamvis ab hominibus tollereris, quia qui non vocatur á Deo, nec intrat per oſtium fur eſt, & latro, & iniuſtẽ poſsidet, &, ſi omnis poteſtas á Domino eſt, tua poteſtas non eſt poteſtas, quia non eſt à Domino; ideò, ne in æternos adeas cruciatus relinque quod tuũ nõ eſt, ut detur cui debetur, tuta ſiquidẽ conſciẽtia omnes officij actus non poteris exer-

exercere, à peccato in eis non eris immunis: ſi alias eras idoneus, & in officio manere volueris, ad Sedem Apoſtolicam recurrere oportet, ut præter cenſurarum pœnæ remiſſionem, ratam habeat electionem, alias nullam: ſi alias idoneus non eras, ne petas ratificationem, quia a labe ambitionis non liberaberis, quia ſecundum exceſſum, honorem appetis: *Magna confuſio tibi eſſe debet* [ait Ioannet. in Aphoriſ. cap. 3. num. 21.) *quod, quo tempore ſubditos & Deum* (qui te in dignitate poſuit, aut poni permiſit] *plurimis, & horrendis ſceleribus offendis, tūc ipſi pauperculi filij tui Deum ipſum, etiam & temet collaudant, adorant, & venerantur. Mitte manum tuam in ſinu tuo, & qualis es, bene conſidera.* Abſtine: *Monſtroſa ergo res eſt* (num. 38. ex Bernardo) *gradus ſummus, & animus infirmus, ſedes prima, & vita ima, lingua magniloqua, & manus otioſa: ſermo multus, & fructus nullus: vultus gravis, & actus levis, ingens authoritas, & nutans ſtabilitas. Diabolica cura eſt* (n. 26.) *prius Superiores evertere, ut poſteà ſubditos perdat, etiam media diligentia, aut Superioris negligentia, quibus quaſi miniſtris utitur. Quod canes non reſiſtant lupis, malum: quòd autem ipſi canes comedant oves, ultima miſeria eſt.* Cave, reſiſte, abſtine. *Væ qui culmen regiminis* (num. 39. ex Gregor.) *non ad officium portandi oneris ſuſcipit, ſed ad appetitum gloriæ, & tranſitorij honoris. Væ qui Dux Chriſtianæ militiæ fieri ſuſtinet, non dum veteranus Miles, id eſt, non diu exercitatus in omnium victoria. Ne ergo in vacuum gratiam Dei, nova cum Prælatura receperis: Fac, ut quæ debebant, & non præceſſerunt merita in te, ſaltem, & ſubſequātur: Redime tempus, quoniam dies mali ſunt.*

Ioannet. Nūo. S. Bernar S. Greg.

2 Si in adoratione exultantes videas, & *Te Deum laudamus* cunctū cantare, magnaque de te promittere pro bono Religione, mœrorem potius quam exultationem concipe, humiliari te oportet; non extolli: *Si de exaltatione tua forte exultaſti* (Idem Ioannet. in Aphoriſ. cap. 3. num. 6 *timor, & tremor veniant ſuper te: conſidera gradum, & caſum verere. Si lætatus es de faſtigio dignitatis, intuere faciem abyſſi iacentis deorſum. Si attendis celſitudinem honoris, é vicino periculum reformida: pro*

Ioannet.

eo quod ſcriptum eſt: Homo cum in honore eſſet, non intellexit: quia honor forſan abſorbit intellectum. Altiorem locum ſortitus es (num. 8.) *ſed non tutiorem, ſublimiorem, non ſecuriorem. Terribilis prorſus, terribilis eſt locus iſte. Locus* (in quam) *in quo ſtas terra ſancta eſt. Locus Franciſci, Dominici, aut N. eſt, ubi ſteterunt pedes eius: illius ergo hereditare vecem, & vitã, cuius adeptus es ſedem. Multi audita electione tua* [num. 10.) *forſan dixerunt apud ſe: Flores apparuerunt in terra noſtra, tempus putationis advenit, in quo ſarmenta ſterilia recidentur, ut ea quæ prævalèt, uberius fructum afferant. Ita fac & vives. In omnibus operibus tuis memento eſſe hominem* (n. 11.) *& timor eius qui aufert ſpiritum Principum, ſemper ſit ante oculos tuos. Quantorum in brevi prædeceſſorum tuorum mortem tuis oculis aſpexiſti? Ipſi te tuæ certiſſimæ, & citiſſimæ diſceſſionis admonet. Et modicum tempus dignitatum ſuarum, paucitatem dierum tuorum nuntiet tibi, quia quibus ſucceſiſti in ſedem, ipſos ſine dubio breviter ſequeris ad mortem.*

3 *Denique cum ad dignitatem aſſumeris* [idem, num. 41.) *& ſubditos lætanter.* Te Deum laudamus *decantantes videris conſidera quomodo Iudæi quicquid honoris, & gloriæ in ingreſſu ſanctæ civitatis Ieruſalem contulerunt in Chriſtum, id paucis poſt diebus totum indedecus, & infamiam eius converterunt. Nunc honorem illi exhibent, & cum pompa inducunt in Vrbem; paulo poſt Crucem in humeris baiulantẽ ex eadem Vrbe eijciunt, &c. Hæc igitur omnia, cum primum ad dignitatem aſſumeris, bene conſidera, quia ita evenient tibi. Sed Chriſti Domini imitare veſtigia, & opera fac, ut cum ipſo poſteà regnare valeas.*

4 Ex his conſiderationibus ductus novus Prælatus, ſi bonus non erat, bonus fiat, ut munus acceptum digne poſsideat, & ſi erat iuſtus iuſtificetur adhuc, videat ne cadat: *Homo iſte* (ait S. Franciſcus, depingens bonum Miniſtrum Generalem apud Aphoriſ. c. 11. n. 93.) *debet eſſe vitæ graviſſimæ, diſcretionis magnæ, famæ laudabilis, privatis affectionibus carens, ne dum in parte plus diligit, in toto ſcandalum generet. Homo, qui ſanctæ orationis ſit amicus: ita tamen, quod certas horas animæ ſuæ,* S. Frãciſ. de Aſſis.

cer-

certas gregi ſibi commiſſo diſtribuat. Nam primò mane debet ſanctiſsimum ſacrificium Miſſæ præmittere, & ibidem longa devotione ſe ipſum, & gregem divinæ protectioni affectuoſius commendare. Poſt orationem vero ſe ipſum ſtatuat ab omnibus depilandum, omnibus reſponſurum, omnibus cum charitate, patientia, & manſuetudine proviſurum. Non debet eſſe acceptator perſonarum, ita quod non minus curet de ſimplicibus, & idiotis, quam de ſcientibus, & ſapientibus. Cui, ſi donum ſcientiæ eſt conceſſum, tamen plus in moribus pietatis, & ſimplicitatis, patientiæ, & humilitatis imaginem ferat. Foveat quoque virtutes in ſe, & in alijs, atq; in practicando eas continuo ſe exerceat, ad hæc alios plus exemplo, quam ſermonibus invitando.

Ita ſit bonus Prælatus, ut revera cum officio Spiritũ ſanctiſſimi Patriarchæ, ac fundatoris ſui hereditare videatur. *Princeps tuorum* (Aphoriſ. cap. 3. num. 12.) *heres, & ſucceſſor Patris, primatu Abel, gubernatu Noe, Patriarchatu Abraham, ordine Melchiſedech, dignitate Aaron, authoritate, & poteſtate Moyſes, iudicatu Samuel, poteſtate Franciſcus, Dominicus, aut N. unctione Chriſtus*, quia hos omnes imitari debes (maximè ſi Supremum Religionis caput ſis.)

5 Circa Prælaturã conſiderare debes, quam vis excelſã, nõ eam eſſe dominium, ſed miniſterium. Punctum hunc ſtatuit Chriſtus in Evang. Mat. 20. c. 25. quãdo diſcipuli contendebãt quis eorum eſſet maior: *Scitis* (ait) *quia Principes Gentiũ dominantur eorũ: & qui maiores ſunt poteſtatẽ exercent in eos. Non ita erit inter vos: ſed quicunque voluerit inter vos maior fieri, ſit veſter Miniſter, & qui voluerit inter vos primus eſſe, erit veſter ſervus: ſicut Filius hominis non venit miniſtrari, ſed miniſtrare.* Ideo humilitate opus eſt pollere Prælatum, nec dominari in Fratres. Subditi enim natura æquales ſunt Superioribus. Et ideo Superiorum excellentia inferiorum excitat invidiam, potentia odium: amant namque ſubditi paritatem & odio habent potentiam. Sic habemus exemplar in fratribus Ioſeph. Geneſ. 37. in ſomniata Præfectura Ioſeph, quando manipulos fratum adorabant manipulum Ioſeph ſtantem, &c.

Mat. 20. c. 25. D. 26. 27. 28.

Ex

Ex quo indignantes dixerunt B. 8. *Numquid Rex noſter eris? Aut ſubijciemur ditioni tuæ? Hæc ergo cauſa* [notat Tex.] *ſomniorum atque ſermonum invidiæ, & odij ſomitem miniſtravit.* Hac ergo ratione Princeps pacis, & amoris Magiſter Chriſtus Dominus Prælaturas Eccleſiæ voluit eſſe, non dominationes, ſed ſervitia, & miniſteria, ſervorum, non dominorum. Quod & Diſcipulus Petrus Senioribus, & Prælatis admonuit 1. Petri. 5. *Obſecro conſenior, & teſtis Chriſti paſſionum: paſcite qui in vobis eſt gregem Dei, providentes non coacte, ſed ſpontanee ſecundū Deum: neque ut dominantes in Cleris, ſed forma facti gregis ex animo.* Si Prælatus quæ iubet facere facit, & dominio nō utitur, ſed æquatur ſubditis, animos conciliat eorū, & amatur; non odio habetur. *Tibi impoſitumeſt Miniſterium* (Aphor. cap. 3. num. 35.) *non dominium datum eſt, non tam ad imperandum, quam ad faciendum, & operandum* (hoc eſt quod Petrus dicit forma facti gregis:) *Non regnaturus, ſed extirpaturus, ac proptereà ſarculo tibi potius, quam ſceptro opus eſt. Miniſterij enim tui nomen, non Dominium, ſed officium ſonat. Villicus es, miniſterium tuum imple.* Oves non præmendas, ſed paſcendas accepiſti, & quo excelſior cæteris, eo humilitate apparebis illuſtrior.

Gen. 37. B. 8.

1. Petr. 5. A. 1. 2. 3.

Ioannet. Niñe.

6 *Sis pater prietate* (Aphor. c. 3. n. 31.) *auriga in gubernatione, & currus ad ferendum ſubditorū onera. Nec ſemper dicas: Ite* [*ut dominans*] *ſed magis: Venite, eamus: Miniſterium tuum imple.* Primus ſis non noviſsimus, quia maior, & Primus in Evangelico; Miniſter, & ſervus eſt: *Sapientibus* (ait num. 1. ex Bernardo) *& inſipientibus* (ſicut dicebat Paulus) *iam debitores. Debitoris moleſtum nomen: ſervienti potius, quam dominanti congruit. Non enim regnare, ſed bene regnare, laude dignum eſt. Cathedram aſcendiſti?* (numer. 2.) *diſpenſatio tibi, non data poſſeſsio eſt. Poſſeſsio namque, & dominium Patris tui eſt, tu quaſi Vicarius illius: curam igitur hæreditatis illius habe.*

Ioannet. S. Bernar.

7 Si ergo officium eſt animarum cura, ſumma vigilantia opus eſt Superiori, Paſtor eſt enim, qui ſuper gregem ſuum

ſuum excubias, & vigilias facere debet: *In ſingulari animarum*
Ioannet. *miniſterio Dei coadiutor factus es* (Aphoriſ num.16.) *præcipuum munus animas inſtruere: ſummis ergo precibus à Deo ſolicitudinis donum petere debes, ne tibi commiſſa munera negligiter exerceas: ſed oves amore diligas, doceas, moneas, corrigas, ne pereas.*

8 Iam denique quia officium Prælati in bonum ordinatur ſubditorum Superior ipſe conſiderare debet, quod iam non eſt ſuus, ſed potius ſubditorum. Præſis, ut proſis, ut diſpenſes, non ut impe. es: nec ut de ſubditis creſcas, ſed ut ipſi de te. Parentes enim filijs, non filij parentibus theſaurizare debent. Facta hac mutatione tui, ipſa quoque, quæ tibi commiſſa eſt Domini tui Sponſa mutetur in melius: & iam nequaquam Sarai, ſed Sarra de cætero nominetur. In Chriſti hereditate, non tua retinere, nec quæ tua ſunt quærere: imò nec tuus eſſe debes, ut ubique merito glorietur, & in Domino exultet, omnis Eccleſia Sanctorum. Hæc ex Ahhor. cap. 3. num. 2. & 3. *Felicitas Superioris* (idem, num. 15.) *in eo ſita eſt, ut ſimul ab eiſdem eodem tempore timeatur, & ametur. Hoc, & optime gubernare ars artium, & Dei donum eſt. Te tamen diſponere poteris Deo adiuvante. Talis denique debet eſſe* [Aphoriſ. cap. 11. num. 93. ex
Ioannet. Niño. doctrina S. Franciſci de Miniſtro Generali] *Superior, quod propter cupiditatem retinendi honorem, virilem formam iuſtitiæ, & æquitatis, nullatenus inficiat, vel relaxet: ita tamen, quod ex nimio rigore nullius anima occidatur, & ex ſuperflua manſuetudine non naſcatur torpor, atque ex laxa indulgentia, non proveniat diſſolutio diſciplinæ, ſicque ab omnibus timeatur, & ab ipſis timentibus diligatur.*

9 Amorem, & timorem ſubditorum rec enciliabit qui, ut dicebamus, ſe primò compoſuit, ac ſervum non Dominum ſe cognoverit, & quæ de hoc Regula noſtra Minimorum tradit in intitulatione Prælatorum quos Correcteres vocat: *Huius*
Regu'a Fr. Min. *denique* (ait cap. 10. num. 44.) *Ordinis Minimorum directioni incumbentes, ſinguli Correctores, non immerito veniunt nuncupandi, ut ſe ipſos primitus corrigentes, compaſsivè ſibi commiſſos Fratres ita corrigant, quòd fraternis defectibus pie condoleant, & ipſo-*

rum

rum emendationem, potius quam punitionem prætendant, ac requirant. Et cap. 9. prius dixerat. *Huius Religionis, & vitæ regimini intendentes, cæteris in victu, ac vestitu se iuxta posse conforment, & virgam cum manna, ac oleum cum vino, ideſt, iuſtitiam cum miſericordia, & é contra, in eorum correctiodibus provide adhibeant.* Ex his veluti principijs univerſalibus deducere poſſunt Superiores in officio poſiti, quid in rebus agendis intendere debent pro ſubditorum bono: cæterum nonnulla ſpecialius dicamus, ut abuſus introducti melius propellantur, & inſtaurationem ſtatus Religioſi melius inſinuemus.

ARTICVLVS IIII.

Corripiat Prælatus novarum conſtitutionum transgreſſiones, nec facile diſpenſet, ne gignantur abuſus; quæ eſt magna ruina Religionis. Et qualiter incurrit omiſſiones correptionis culpabiles.

1 IN animarum curatione duo extremi abuſus intervenire poſſunt, quos Prælatus bonus fugere oportet, ut mediam teneat viam. Sicut enim duplici ex capite Medici in infirmorum curatione errare ſolent, per exceſſum videlicet, aut per defectum, ſic eodem modo Superiores, ſi non præveniantur, deficere poſſunt: cavere enim ſummopere debes, ne ſub ſpecie quadam pietatis, aut ſuavitatis, ſis in tua adminiſtratione remiſſus. Sicut namque nimia Superiorum aſperitate per exceſſum, ſic etiam nimia remiſsione per defectum ſolet Reſpublica turbari, Medicus es animarum, ne prætermittas, cū oportet, curare per correctionem, quamvis dolorem inferas patienti, ne totum corpus morbus percurrat ad aliorum membrorum corruptionem: *Moleſtus eſt, & Medicus furenti phrenetico, & pater indiſciplinato filio* (ait Auguſt. Epiſtol. 50.) *ille ligando, iſte cædendo, ſed ambo diligendo. Si autem illos negligant, & perire permittant, iſta potius manſuetudo crudelitas eſt.* Caſtiga- S. Auguſt.

Apoc. 3. D 19. gare dum oportet amoris eſt: *Ego* (ait Dñs Apoc. 3,) *quos amo, arguo, & caſtigo*, Et ad Hebr. 12. Paulus *Quem enim diligit Dominus* (ait) *caſtigat: flagellat autem omnem filium quem recipit.* *Ad Hebr. 12. B, 6.* Quia caſtigatio tendit in ſanitatem, & emendationem, ideò qui corripitur gratus eſſe debet corripienti, quia, ſicut Medicus illi procurat ſanitatem.

S. Chryſ. 2 Vnde Chryſ. ho 44. in 1. Ad Corin. *Qui arguitur non ægre ferat: medicina enim, nõ inimicitiæ res eſt.* Et ideo qui corripi nõ vult ſtultitiã nõ fugiet, quia ſtultorũ infinitus eſt num. *Quis facile inventur* (interrogat Aug. Epiſt. 87 *qui velit reprehendi? Et ubi eſt ille Sapiens, de quo dictum eſt: Corripe ſapientem, & amabit te.* Si ergo Superioris correptionem Religioſus ſuſtinere non vult, meritò fatuus, & inſipiens erit, & extremmam incurret ſententiam: *Clauſa eſt ianua. Neſcio vos*, quod fatuis. *Mat. 25. A. 10. 12* Virginibus dicturum aſſeverat Evangelium. Imò, & quantocunque quis Religionis vota emiſerit, & continenter vivat, ſi correptionem, dum peccat refugit, indignus eſt ſanctorum Monachorum conſortio. Quòd eleganter reſolvit S. Petrus Damianus Epiſtol. 18. lib. 6. *Qui corripi fugit* (inquit) *nobiſcum habitare non poteſt. Ad hoc enim homo de ſæculo, magiſterio Regularis diſciplinæ ſubmittitur, ut rubiginem, quam de mundo lenocinante contraxerat aſperæ correctionis lima detergat.*

S. Petrus Damian.

3 Prælatus ergo, qui omiſerit corripere corripiendos ſplendorem virtutis obnubilat, dum rubigine peccatorum tota afficitur Religio: ex tali enim omiſsione peccata prævalent: *Impunitas* (dixit Tullius) *magna eſſe ſolet illecebra peccãdi.* *M. Tull* Quia ſubditi delinquentes non puniti ſibi perſuadent licere facere, quod faciunt, & ſui obliti obtenebreſcit intellectus eorum, & inſoleſcunt ſine timore, imò eorum exceſſus ex omiſsione Prælatorum manẽt quaſi iuſtificati, quos alij imitari non verentur. Circa quod optime Bernard. lib. 3 de Cõſid. ad Eugen. *Impunitas incuriæ ſoboles, inſolentiæ mater, radix impudentiæ, tranſgreſsionum nutrix.* Nocet blanda nimis gubernatio punitionem ommittens, & Superioribus, & ſubditis, quia contemptibiles fiunt, nec quando volunt proficere

S. Bernar

poſ-

poſſunt parvi habiti; & ſubditi qui n en puniti de malo in malum ad extremum apoſtaſiæ properant, ſiue Rege, ſine lege, valde inſolentes facti: *Nimis æquanimes principatus* [dixit Philo Iudæus lib. de Agricultura) *præfecturæque officiunt. Benignitas enim res eſt contemptibilis utriſque, tùm Principibus, tùm ſubditis noxia: illis dum contempti, nec privatim, nec publicè valent aliquid rectè conſtituere: interdum etiam principatu ſe abdicare coguntur: his vero, dum ex continuo Magiſtratuum contemptu negligentes facti, magnum morbum, arrogantiam ſibi contrahunt.* Philo Iudæus.

4 Ex omiſsione punitionis Prælatus in cauſa eſt abuſuum qui generantur, & cum irrevocabili tempore tranſmittuntur in poſteros cum bonorum etiam damno. Non expulſis abuſibus omnes boni reputantur, & mali non puniti, & boni non præmiati: *Vitia tranſmittit ad poſteros* (dixit Seneca) *qui præſentibus culpis ignoſcit. Bonis nocet, qui malis parcet.* Bonis inquam, & preſentis temporis, quando non puniuntur mali, & futuri, ad quod tranſmittuntur vitia. Seneca.

5 Quia Prælatorum obligationem diximus, ut boni ſint, eſſe, voluntatem habere in lege Domini, & in obſervantijs Religioſis, in eiſdemque meditari, indemnem curare debet ipſam legem, integram, non violatam. Indemnitatem legis Religioſæ Vincentius Bandellus in Prologo Conſtitutionum Præd. tex. 2. commendat, dum dicit: *Mutare, vel addere, vel minuere nulli quicquam propria voluntate liceat: ne ſi minima neglexerimus paulatim defluamur*, ubi Gloſſ ex Iſidoro: *Paulatim creſcunt vitia* (ait) *& dum parva non cavemus, in magnis prolabimur.* Si quid rimarum, vel incuria, vel nimia licentia in Religioſis obſervantijs appareat, omnia protinus effluunt: & quod deventis Æolis ait Virgilius. Vincent. Bãdellus. S. Iſidor. Virgilius

Qua data porta ruunt, & terras turbine perflant. etiam ventis diſſolutionis rectè dici queat. Etenim verò, ſi porta laxitatis parumper fuerit aperta videas protinus regulares ceremonias magno turbine concitari, & ventis ipſis (quos diſſolutionis diximus) uſque adeo turbari omnia, ut vix unquam poſ-

poſſit Regularis diſciplinæ poſtmodum haberi tranquillitas.

Ioannet. *Quandoque damnum parvum magis nocet quam magnum* (Aphor.cap.10.num.45.*(quia hoc ſtatim videtur, & reparatur, illud autem, quia deſpicitur, multum nocet, ſicut æthica. A minimis nanque incipiunt, qui in maxima cadunt. Nec poteſt* (inquit *S. Bonan.* S.Bonavent*) dici parvum, quod ordinatur ad magnum.*

6 Magis damnabilis erit Prælatorum ſuavitas, ſi novis legibus,& ſtatutis deſides ſint in puniendis illis per quos frãguntur : tunc enim nulli diſpenſatio adhibenda eſt in executione correptionis,& ſupplicij. Videmus nanque, Num. 15. hominem deprehenſum in die Sabbathi colligentem ligna in ſolitudine, iuſſu Dei extremmo ſuplicio punitum: *Morte moriatur homo iſte : obruat eum lapidibus omnis turba extra caſtra,* *Num 15 D.35.* D.35.& ita factum eſt quamvis Minutula colligeret ligna,& leve videretur peccatum. Quare? quia præceptum hoc noviter erat impoſitum,& prima transgreſsio non debebat manere impunita,in aliorum ædificationem : *Quoniam erat maximæ iniquitatis* (ait S. Chryſoſt: in Pſ 6.*) præceptum ſtatim ab initio tranſgredi, & oportebat alijs magnũ timorẽ immitti.* Circa *S. Chryſ.* quod Caietanus notat. quod quęlibet prima peccata, quę commiſſa ſunt contra aliquod divinum præceptum ſummo rigore punita ſunt. Sic primum peccatum ſuperbiæ, & gulæ in noſtris primis Parentibus, ſic primum homicidium in Cain, prima luxuriæ peccata in Diluvio, primum Idololatriæ in Populo Iſrael, primum ſacrilegium in filijs Aaron, primam fractionem Sabbathi (ut vidimus) primam inobediẽtiam Regum in Saul, primum mendacium in Anania,& Saphiria, & ſic de ſingulis videre eſt. Quod,& bonus Prælatus, ac Reformator attente conſideret, ne blanda punitio, aut omiſsio in prima legum fractione contemptum conſtitutionum,& obſervantiarum introducat,& corruptio ac abuſus inoleſcant, pereatque Religio. *Caietan.*

7 Vnde optime S.Bonavent.de ſex alis Seraph. cap. 3. *In hoc emim* [ait] *differunt laudabiles Religiones, & iam delapſæ, nõ quod nullus peccans in laudabilibus reperiatur, ſed quod nullus* *S.Bonav.*

im-

impune peccare sinatur, & peccandi aditus studiose præcludantur, & incorregibiles, & alij inficientes eliminentur, & boni foveantur, & diligantur. Non tollit, quin etiam in laudabili, & reformata Religione aliqua prudenter prætermittantur, & dissimulentur, sed quod ea quæ incipiunt introduci eodem modo, quo incorrigibilium, & nocivorum hominum peccata omnino, & sedulo puniantur, ne prava introducatur consuetudo, qua data, & quibus datis [quod in relaxatis, & dilapsis Religionibus] non omnia simul, sed paulatim à præcipuis incipiendo reformare oportet. Nunc autem de iam statutis pro reformanda Religione agimus, quæ noviter imposita omni diligentia ; rælati indemnia debent servari, & transgressores primi puniendi ne in deterius relabantur Religiosi: *Vix distat reformatio á relaxatione* (ut vulgo dicimus) *un canto de real* (ait P. Alfonsus á Iesu M. to. 1. Peligros, y reparos de la perfecciõ Religiosa, part. 3. disc. 3. §. 4.) *& latitudine eius præcipua inimica propter contradictiones, & turbines quæ quo magis perfectum est opus patitur non solùm à Demone, Mundo & Carne commilitonibus, sibiq; devinctis, sed etiam á sectatoribus Evangelicæ perfectionis, qui nimios putant eos, qui in his observantijs rigidi sunt.* Re tamen vera nimij non sunt de hoc curantes in principio reformationis, ne propter simulationem minimæ fractionis novi statuti concipiatur, & nascatur mala consuetudo: *O si attendiſſemus* (ait S. Theresia *Camino de perfection*, c. 13.) *quantum noceat in eo quod initium detur pravæ consuetudini optaremus magis mori, quam in causa illius esse; illa enim mors temporalis, hæc animarum est, cui alias, & alias subsequi necesse est.*

Alfonsus à Iesu Maria.

S. Theres.

8 Ad hoc genus mali pertinet inordinata Prælati dispensatio in legibus, & pœnis infligendis, hæc enim suavitas crudelis est Religionis pernicies. Dispensationem sic diffinit P. Ioannes à Neapoli, lib. de Quæstionibus status Religiosorũ part. 2. quæst. 80. *Dispensatio est* (inquit) *provida iuris communis relaxatio, utilitate, seu necessitate pensata.* Quare qui hac causa non pensata, nec sufficiente interveniente ratione, non

Ioannes á Neapoli.

utilitatem, ſed grave damnum inducet Religioni. Ea propter
Ioannes Nider. P. Ioannes Nider lib. 1. de Reformatione Religioſorū, c. 11. de diſpēſatione ſine legitima cauſa facta ſic ait, apud multos diffiniri: *Diſpenſare, eſt cum licentia ad infernum intrare.* Tā crudelis iudicandus eſt Prælatus, qui omnibus, quám qui nulli, arcet, neque enim tota gratia concedenda ſemper, nec ſemper tota neganda: oleum cum vino, id eſt iuſtitia cum miſericordia miſcenda in correctionibus. *Verus Prælatus* (Aphoriſ. cap. 8. num. 7.) *Ioannet.* *nihil negat, niſi quod negatum prodeſt; nihil eripit, niſi quod habere nocet, & carere prodeſt.* Non ſine delectu, & ad cuiuſque inſtantiam diſpenſare debet Prælatus cum ſubditis; ſecus autem impij, invitantur ad peccandum (ſi tota gratia conceditur) cum ſpe veniæ; boni deſperabunt, ſi nulla ſēper fiat diſpenſatio, & gratia: *Super Fratrum tranſgreſſiones* *S. Bernar* [inquit Aphoriſ. ex Bernardo ubi ſuprâ] *non ſuper Patrum Conſtitutiones inſtituitur, qui Prælatus eligitur, ac propterea, quando oporteat non diſſipator, ſed fidelis, & prudens ſis diſpenſator: non in deſtructionem, ſed in ædificationem.*

9 Intentos eſſe vellem Prælatos, ut boni Prælati ſint: ne propter nimiam ſuavitatem deſtruant obſervantiam in ſubditis. Caſus in quibus deficere ſolent huiuſmodi blandi Præ-
Ioannet. lati annumerat Ioannetinus, cap. 5. Aphoriſ. Per defectum ergo (ait) poteſt errare Superior in multis præcipuè in ſequentibus. 1. Si tantummodo magna, & quæ ſcādaloſa ſunt delicta, curare ſtudeat, cætera vero, aut quia forte multa, aut quia parva negligat. 2. Si ob exiguam ſubditi repugnantiā, vel aliorum interceſsiones, quæ ritè, rectè, & prudenter præceperat, facile, & abſque ſufficienti ratione mutet, aut præter mittat. 3. Si ex frequentibus ſubditorum transgreſſionibus aſſueſcat Superior, quaſi minus mala iudicare, quę mala eſſe cognoſcit. 4. Si, quæ mala cognoſcit, ne contriſtet, aut cōtra ſe ſubditum excitet, nec monet, nec correpit. *Quādo namq; mala* (inquit Gregor.) *corrigi loquendo poſſunt, ſi ſileat Superior, conſenſum præbet.* 5. Si ad conſolationem particularium, ne murmurent, vel propter Magnatum authoritatem,

ami-

amicitias, aut privatos reſpectus ea facile concedat, quæ vel illis, vel communi ædificationi non conveniãt. 6. Si ad evitandas amaritudines, quaſi oculos claudit Superior, nec inveſtigat, nec ſcire vult delicta: ne corripiat. 7. Si prætextu humilitatis, & manſuetudinis, pacis, & quietis permittat ſe negligi, aut ea contemni, quæ præcipit. 8. Si ex naturali timiditate, aut reſpectu aliquo, ita frigide monet, & corripit, ut nihil delinquentem moveat, quaſi admonitione illa id tantum voluerit, ut officio functus coram Deo videatur ſeque ipſum liberet ſcrupulo prætermiſſæ correctionis. 9. Si cõtentus monitis, cum oſtenderit ſibi errata diſplicere, putet ſe iam Deo, & officio ſuo ſatis feciſſe: cum ſolúm remiſſe dixerit. *Non eſt bonum quod audio de te*; nec gladium evaginare curat, cum neceſitas expoſtulat. His & alijs ſimilibus ſolent Superiores per defectum errare in ſui, & ſuorum detrimentum: *Noli ergo fieri Iudex, niſi valeas virtute irrumpere iniquitates.* Quod ſi dicas: *Tempus hoc malum eſt, aliter vivere non poſſum niſi diſſimulando*, & procedẽdo taliter qualiter: ſic alij faciunt, &c. Dico tibi: *Miniſterium tuum imple*, vel non admittas officia, vel admiſsis renuntia, ſi vis ſalvus fieri. Vide quid facias, quia potentes, & male operantes potenter tormenta ſuſtinebunt: Hucuſque Aphoriſmi. *Aphoriſ.*

ARTICVLVS V.

Nimia aſperitas prælatorum in corrigendo nocet: nec non neceſſaria ſubſidia negare ſubditis. Ac denique ſi ſe, ipſis invictu, & veſtitu non conforment.

QVamvis ut ſuprà dicebamus, tract. 1. a. 3. Prælati debent armari zelo ſancto, & pugnare pro correctione delinquentium, abuſus erit intolerabilis, & à bono Prælato repellendus, pluſquam oportet punire, & rigide ſubditos gubernare: *Sapiens* (ait Bonavent. de Prælatis de ſex alijs Se- *S. Bonav.* *Not.*

raph cap. 3.) *quaſcunq; res ponderat prout ſunt, tàm bonas, quàm malas; inſipiens autem quandoque magna pro parvis reputat, & levia quaſi magna ponderat, trabem feſtucam iudicat, aliquando culicem, deglutiendo camelum.* Decimatis mentam, & rutã,

Luc. 11. F. 42. & relinquitis quæ graviora ſunt (ait Salvator, Lucę 11.) *Tales zelo proprio feruntur, & non ſpiritu Dei in hac parte aguntur. Sunt quidam pro una inclinatione in Choro neglecta, plus accenduntur puniendo, quam pro longa detractione de alio Religioſo excitata. Gravius indignantur pro verſiculo, & rubrica neglecta quam pro magna perturbatione cum ſcandalo procurata. Principaliter igitur cavenda eſt, & dolenda transgreſsio præceptorũ Dei deinde inviolabilium præceptorum S. Eccleſia, &c.* Diſcurrit gradatim S. Doctor per tranſgreſsiones diverſimode appretiandis, ut puniantur duce lege Dei, & ratione optima.

2 Quærere debent Superiores Magiſtrum, ut bene regẽdi artem addiſcant: nec ſtuduiſſe, ſed ſemper ſtudere neceſſarium eſt; eſt enim difficilima ars imperandi. *Zelus diſciplina dormire non debet* (ait Bonavent. ubi ſupr.) *verus egitur Zelator iuſtitiæ primo caveat, ne malum aliquomodo faciat, vel doceat &c.* Ne ſit nimis remiſſus in arguendo, & ſubdit utilitatem debitæ correctionis: *Quinto* (ait) *ne inultum eſſe patiatur quia aliquod bonum parit peccati coſtigatio, ſcilicet quod ipſe qui fecit prohibetur ultra peccare, dicente Domino*, Ioan. 5. *Iam noli peccare, ne in deterius tibi aliquid contingat. Item quia purgatur à peccato, ne à Deo poſteà durius puniatur: ait enim Scriptura* Proverb. 23. Tu virga percuties illum, & animam illius de inferno liberabis.

S. Bonav

Ioann. 5. c. 14.

Prov. 23. B. 14.

Semper enim bonus Prælatus miſericordia motus punire, vel omittere debet, ut lucretur ſuos. Vnde Seraphicus Frãciſcus monebat Prælatum ſic: *Conſoletur pie afflictos, cum ſit ultimum remedium tribulatis: ne ſi apud Deum defecerint remedia ſanitatis deſperationis morbus prævaleat in infirmis. Vt proterbos flectat ad manſuetudinẽ ſe ipſum proſternat: & aliquid ſui iuris relaxet, ut animas Chriſto lucri faciat. Ad refugas ordinis velut ad oves quæ perierunt viſcera pietatis expandat, & nunquam*

Seraph. Franciſ

quam

quam miſericordiã neget (Aphoriſ cap. 11. num 93. refert) *Raro per obedientiam præcipiendum eſt á Prælatis* (idem, num. 100) *nec primò fulminandum eſt iaculum, quod debet eſſe extremum. Ad enſem non ſtatim manus eſt immittenda. Prælatus ergo non debet eſſe temerarius in præcipiendo: nam quid in temerario Præceptore authoritas imperandi, niſi gladius in manu furioſi?* Qui ſic ſemper præcipit contemptum, aut deſperationem in ſubditis generat.

3 Inſipientes Prælati duri ſunt, & impij propria ducti præſumptione & ſuperbia. Regulam S. Hieronymi, quia Magiſtrum non quærunt, frangunt. Ait enim Doct. Sanctus (in Regula Monach. quæ habetur in fine, tom. 4. tit. de Tribus generibus Monach.) *Bonum eſt poſt regulas Scripturarum vitæ tuæ tramitem ab alijs diſcere, nec Præceptore uti peſſimo, ſcilicet præſumptione tua.* Præſumptuoſi ergo Superiores nullo ducti Præceptore, niſi proprio ſenſu, extorquent leges ad errorem, ut furioſi gladio poteſtatis trucident miſeros ſubditos, dure, & aſperrime illos gubernando. S. *Hiero.*

4 Audiamus conditiones, & actiones eiuſmodi Prælatorum, quas Aphoriſmi c. 4. depingit. Ex nimia Superiorum aſperitate Reſpublica, & ſubditi turbari ſolent, maximè in ſequentibus, videlicet. 1. Si res quę præcipitur gravis difficilis, & importabilis ſit, 2. Si quæ ex ſe facilis, ſubdito tamen pro tunc difficilis. 3. Si præcipiatur verbis aſperioribus, modoque deſpotico quaſi dominãdo: aut ſuſpicari ſubditus poſſit id quod præcipitur ab immoderato Superioris affectu proficiſci. 4. Si urgeat executio eo tempore, quo ſubditus, non eſt bene diſpoſitus: nec detur illi tempus auxilia, & quæ neceſſaria ſunt, ut ſe ipſe diſponat. 5. Si tam graviora quam levia eodem exigantur, aut imperentur ardore, & affectu. Imò ſi aliquando leviora maiori. 6. Si Superior omnes ſubditi rationes, aut excuſationes primò ſtatim affectu ſpiciat: pro nihilo habeat, nec eas audire velit. 7. Si Superior ſuſpicioſus ſit: & ſe ita male affectum erga ſubditum credat, quod ipſe ſubditus putet, & apud ſe ſtatuat, nulla *Ioannet.*

iam in re poſſe ſe Prælato, ſeu Superiori amplius ſatisfacere. 8. Si Superior malā ſic de ſubdito opinionem habeat, ut omnia in deteriorem partem interpretetur, & hoc ſciat, & cognoſcat ſubditus, & apud ſe ut certum ſtatuat. 9. Si ſe ipſum non conſideret Superior, non velit compati ſubditi infirmitatibus. Imò cum Superior ipſe virtute ſit inferior, aut undequaque perfectus non ſit, multum rigide Regulam, leges aut conſtitutiones interpretetur: defectus ſubditi nimis exagerans: ipſum non tanquam rationalem, & dilectum filium, ſed tamquam inanime inſtrumentum tractat. 10. Si quando aliquid præcipit, ita obſcure loquatur, quaſi ſi ſtudio nollet à ſubdito intelligi: quatenus eidem Superiori ſemper liberum ſit ſubditum arguere. 11. Si tere ſemper neget, quod ſubditus petit. 12. Si quæ dubia ſunt ſemper ſcrupuloſius, & rigidius interpretetur. Diſce ergo á Chriſto Domino, non violenter, & coacte, ſed blande, modeſte, & benigne ſubditos gubernare. Rigor namque & aſperitas Superioris, ſubditum, vel omnino inutilem, vel parum utilem reddit. Vide quid facias, & quomodo procedas. Hæc Aphoriſmi.

5 Sit ergo Prælatus, vt boni mereatur nomen, iuſtus & miſericors, æquus & prudens, non nimis blandus omittens quãdo oportet punire; nec nimis durus, ac rigidus, ut a punitione miſericordiam dividat. Nil neget, niſi quod negatum profit, nil indulgeat, niſi habere noccat: ne differat, non improperet, ne retrahat manum, ne ruget frontem: non attolat ſupercilium, nullum deſpiciat, nullum deſtituat, nullum fallat, in nullum ſæviat, non iraſcatur, non mutetur, unus ſemper ſit, & ubique Pater, niſi cogatur fieri iudex pro eo, qui dixit: *Gladium evaginaverunt peccatores.*

6 Quia Prælati munus Magiſtri, & patris eſt, ideò debet docere, & providere ſubditis neceſſaria, ut & ipſi lucrentur, & ſuo muneri melius ſatisfaciant. *Prælato datum negotium ſit*
S. Baſil. (ait Baſil. in Regulis brevioribus interr 132.) *ut ſingulorũ neceſſitates animadvertat: qui quidem ſit eiuſmodi, ut præcipuè animi illorum utilitatem inquirat, tum autem ſecundo loco, ea*

quæ

Digitized by Google

quæ ad uſum corporis pertineant ſubminiſtret ex Dei voluntate. Ipſe, proprio motu, & cura, ad nullius inſtantiã, Prælatus Fratrum neceſsitates conſiderare, inquirere, & providere debet tũm de ſpiritualibus, tũm de temporalibus.

Tribus devinctum obligationibus conſiderat D. Thomas in Epiſtol. ad Corinthios 2. c. 12. lect 5. Prælatum erga ſubditos: de doctrina ſana providere, exemplum bonum eis dare, ac de neceſſarijs corporis providere: idque Chriſtum Dominum oſtendiſſe Petro, quando trina interrogatione amorem erga ipſum examinavit: *Amas me?* totidemque vicibus dixit illi: *Paſce oves meas, id eſt* (ait ſanctus Doctor) *paſce verbo, paſce exemplo, paſce temporali ſubſidio.* Doctrina efficax Prælati in exemplo bono conſiſtit. Hinc Paulus Epiſ. ad Titũ 2. *In omnibus te ipſum præbe exemplum, bonorum operum in doctrina, in integritate, & gravitate. Ad Miniſtrorum namque & Prælatorum exempla, ſubditi, & populi ædificantur* (dicebat Seraphicus Franciſcus (refert Aphoriſ. c. 11. num. 99.) *vacant libenter orationi, & humiliter inclinant ſe ad humilitatis opera, & obſequia vilitatis, ſi enim & hæc illi facere nollunt, non poterunt abſque ſui confuſione, præiudicio, & condemnatione, de illis alios admonere. Oportet namque exemplo Chriſti prius facere, quàm docere, ac ſimul facere & docere.*

S. Thom. *Ioan. 21. C. 18.* *Ad Titũ 2. B. 7.* *Seraphic. Franciſc.*

7 Et S. Bonaventura de Sex alis cap. 6. *Prælatus* (ut exemplum det bonum inquit) *communem vitam cum cæteris obſervet in victu, veſtitu & labore, ut non vacet convivijs & potationibus, cum alij ſobrio cibo, & potu utantur: nec ſit eis diſſimilis habitu, cum quibus eſt ei profeſsio communis. Nec à labore cæterorum ſe ſubtrahat, qui illos iubet in eiſdem laboribus exerceri. Sit etiam humilis* (nonnullis intermiſſis) *in uſu rerum temporalium ut nihil habeat pompoſum, vel diligat, ſed omnia, quæ habere videtur paupertatem voluntariam demonſtrent, & humilitatem oſtendant: ſcilicet veſtes, libri, cella, lectus, utenſilia, menſa, pallia, & huiuſmodi, ut nihil in omnibus appareat, quod notam iactantiæ, vel curioſitatis habeat, nec talia haberi ab alijs patiatur. Similia etenim ſimilibus congaudent*

S. Bonav.

alta ſublimibus, humilia humilibus delectando. Non eſt autem humilis cordis indicium curioſa quærere, pretioſa affectare & excelſa ambire. Hæc S. Bonaventura, & quidem ſic ſuperflua, & curioſa habere non compatitur cum paupertate Evangelica, nec cum nomine Beati, quod bono Prælato adiudicavimus:

Ioannes á Neapoli. *Quid differt a proprio* (dicebat Ioannes à Neapoli lib. de qq. ſtatuum Relig. part. 2. q. 31.) *habere veſtes ſuperfluas, libros habere inutiles?* Quaſi diceret, nihil: pro eodem reputantur, & ſic Prælatus his abundans, faſtu plenus, non poteſt facere ſervare paupertatem, cuius oppoſitum exemplo ſuo docet, & ſervat; Chriſtus Dominus, & ſanctiſsimi Fundatores noſtri non item. Pauperes fuere verbo & opere. & vere pauperes Evangelici, noſque exemplo ſuo pauperes eſſe induxerunt, ut noſtri ſit regnum cœlorum. *Doctrina verborum ſine exemplis operum eſt ſicut cæmentum ſine calce* (concludit Bonavent. ubi ſuprà) *aridum & invalidum. Ipſi liniebant parietem abſque temperamento: dic eis quod caſurus ſit. De correctis exemplaribus correcta ſcribuntur volumina, de corruptis corrupta. Tenatius inhæret doctrina operum, quam verborum. Nam, cuius vita deſpicitur, rectas ut eius prædicatio contemnatur. Rector enim præcipuè ad hoc ſtudere debet, ut ſibi commiſſos faciat Chriſti formes, ideſt, ut formam vitæ, ac doctrinæ Chriſti eis imprimat, ut non ſolùm mente eum attendant, ſed & moribus imittentur. Scire enim Prælati debent* [ait Gregor. 3. part. de Cura Paſtorali admonitione 5.) *quia ſi perverſa unquam perpetrant, tot mortibus digni ſunt, quot ad ſubditos ſuos perditionis exempla tranſmittunt. Vnde neceſſe eſt, ut tanto ſe cautius à culpa cuſtodiant, quanto per prava, quæ faciunt non ſoli moriuntur, ſed aliorum animarum, quas pravis exemplis deſtruxerunt rei ſunt.*

S. Bonav. Ezec. 13. B. 11.

8 Bonus ergo Prælatus debet paupertatem amare in ſe, ne abundantia eius; inopia ſit ſubditorum: quod eſt malum formidabile, & magno digni ſuplicio, ut vidimus 1. part. tract. 13. art. 10. num. 8. &c. Subtrahunt a ſubditis, & exhactiones faciunt, ut ſibi proſint, ſed de hoc ſæpe diximus. Debet ergo Prælatus in omnibus forma eſſe ſubditorum. Vnus ex ſocijs

Nos.

S.

S. Franciſci (refert Aphoriſ. cap. 11. num 97.) interrogavit, cur non mitius ſecum ageret, & corpus tenellum, & pœnitentię rigore pene mortuum, tanta rigiditate, & abſtinẽtia affligebat. Rogavitque, ut deinceps permitteret meliora cibaria ſibi præparari. Ad quem veré pœnitens, & Prælatorum exẽplum ait: *Bene fateor* (Frater) *quod corpori meo plura neceſſaria ſunt, nec omnia, quibus indiget ſemper illi miniſtro. Memini namque me poſitum à Domino in multorum formam, & exemplum: nollo ergo lautioribus, nec abundãtioribus cibis uti, ſed paucis, & pauperculis veſci: & in omnibus, quæ ad vitam opus ſunt ijs ſolummodo gaudeo, & delector, quæ ſanctam redolent paupertatem: alia vero, quæcumque ſumptuoſa, & delicata penitus abhorreo.* *Ioannet.* *Seraphic. Franciſ.*

9 Ex nimia abundantia Prælatorum provenit aliud non contemptibile damnum, quod ſcilicet ſubditis non miniſtrẽtur neceſſaria, de qua abominatione diximus 1. part tract. 13. art, 12. num. 6. quod inter alia mala Viſitator ſanctus Nehemias abolevit, ac de remedio providit. Contractus Religioſi cum Religione, quo ſe tradidit illi induxit obligationem providendi ei de neceſſarijs, quam non adimplente Prælato, ſolvitur quodãmodo Religioſus ab obedientia impeditiva quærendi ſibi neceſſaria ex iure naturæ: *Det Superior omnia neceſſaria* (Aphoriſ cap. 10 num. 48.) *inferioribus, & tunc quæ ſua ſunt quærat ab eis: quin potius, petere, & non dare, erit in vanum laborare.* *Noſt.* *Ioannet.*

ARTICVLVS VI.

Prudens, & diſcretus Prælatus, quos Conſiliarios debet audire: & quæ Conſilia ſequi, & documenta.

1 DIvus Bonaventura de ſex alis Serahin. cap. 7. eleganter probat bonum Prælatum debere habere quintã alam Seraphim quæ eſt circunſpecta diſcretio, & ideo non ſibi, ſicut ſuperbi et inſipientes Prælati, fidere debent, ſed cõſilia quærere, ad idque bonos habere cõſiliarios: & ideo cum illo *S. Bonav.*

S. Bonav. illo proprijs ipſius verbis pauca dicamus. Vicarius Chriſti Prælatus (ait cap. 7. poſt medium circa finem) ad hoc maximè ſtudeat à ſubditis diligi, ut ſic facilius trahat eos ad amorem Chriſti. In omni tamen dubio ſemper magis inclinet ſe ad illud quod ſecundum veritatis iudicium virtuti charitatis & humilitatis, & profeſſæ puritati magis conſonat, & Evangelicæ perfectioni. Vltimo etiam ipſa diſcretio (quæ cætera omnia diiudicat) circũſpiciat ſe ipſam, ne ei contingat, ut oculo corporis, qui cum alia videat, non videt ſe ipſum: videlicet, ne plus ſapiat, quam oportet ſapere, ne ſibi plus credat, quam

S. Gregor expedit, ne ſit ſapiens in oculis ſuis: quia teſte B. Gregorio: Sicut ſubditorum tentatio eſt reprehendere in Prælatis quod in multis non rectè agant, ita Prælatorum tentatio eſt, quòd

Prov. 26. C. 16. ſe cæteris ſapientiores æſtimant. Vnde dicitur, Proverb. 26. *Vidiſti hominem ſapientem ſibi videri, magis illo ſpem habebit ſtultus.* Stultus enim ſibi met non confidens, quærit conſilium à Sapientibus, ne decipiatur: ille autem dum de ſe pluſquam debet præſumit, etiam ubi errat rectè ſe plerumque ſentire, deceptus putat. Inter omnes autem tentationes videtur iſta periculoſior cuique Chriſtiano, ſcilicet, proprio ſenſui nimis inniti (& paucis interiectis.)

2 Vnde cautum eſt (proſequitur S. Doctor) ſemper Rectori, conſilia libenter audire, & humiliter quærere. Et in hoc triplex humilitas conſiſtit. Primò ſi alij idem ſentiunt, quòd & ipſe, ſecurior eſt, quòd non decipiatur. Secundó, quicquid fecerit cum prudentium conſilio, ſi aliquid inde evenerit contrarij, minus ei poterit imputari, quàm ſi de ſuo tantum ſenſu id feciſſet. Tertiò, quod ſæpe in meritó humilitatis talis, Deus dat ei agnoſcere per ſe, vel per alium quod ante

Exod. 18. D. 21. non intellexit. Hinc Moyſes Exodi 18. (cui Deus facie ad faciem loquebatur) conſilium Ietro ſoceri ſui gratum habuit, & ſervavit. Hinc Apoſtol. Paulus, Galat 2. Spiritu Sancto repletus Evangelium, quod per revelationem Ieſu

Ad Gal. 2. A. 2. Chriſti didicerat, ipſius inſtinctu aſcendens Ieruſalem cum Petro, Ioanne, & Iacobo Coapoſtolis ſuis contulit, ut eſſet

ſe-

ſecurior in prædicando, cum ab eis non diſcordaret, & exemplum per hoc daret fidelibus Prælatis conſilium requirendi. *Omnia cum conſilio fac; & poſt factum non pœnitebit* (ait Scriptura Eccleſ. 32.) Eccl. 32. D. 24.

3 Aliqui verò cum ad officium regiminis aſſurgunt, ita ſe continuo repletos ſpiritu Scientiæ reputant, ut omnia anteceſſorum ſuorum facta ſtulta iudicent, & perverſa: alij verò ê contrario, cum ab eodem abſolvuntur officio, quæcumque ſucceſſores eorum faciunt, ſimili modo condemnant, non attendentes, quod ſicut ipſi aliorum facta deprimunt, ita eorum facta alij poſſunt deſpicere. Hinc dicit Iſaias 33. *Væ, qui ſpernis: non ne & ipſe ſperneris?* Nullorum enim facta tam ſtudioſe ſolent ab alijs obſervando notari, ſicut illorum, qui aliorum facta ſæverè iudicant, ſi forte, in quo ipſi alios arguunt reprehenſibiles, reprehendantur. Iſaiæ 33. A. 1.

4 Sunt enim duo genera hominum, quorum conſilia prudens Rector, non facile debet recipere, ſcilicet, adulatores, & detractores. Primi iſtorum ſeducunt eum, ut magis de ſe quam expedit præſumat, iuxta illud Iſai. 3. *Qui beatum te dicũt, ipſi te decipiunt, & viam greſſuum tuorum diſſipant.* Ne de te vera ſentias humilitate propriæ cognitionis. Secundi inducunt eum, vt peius quam habet de alijs ſuſpicando ſentiat, & ſepe innocentes condemnet, priuſquam veritatem rei plenè cognoſcant: dicente Scriptura Heſter 16. *Aures Principum ſimplices, & ex ſui natura aliud æſtimantes, callida fraude decipiuntur, & malis quorumdam ſuggeſtionibus regum ſtudia depravantur, ut eos, qui credita ſibi officia diligenter obſervant; & ita cuncta agunt, ut omni laude ſint digni, mendaciorum cuniculis conentur ſubvertere, &c.* Iſaiæ 3. & 12. Heſt 16. B. 6.

5 Cum autem tribus de cauſis ſoleat requiri conſilium, ſcilicet propter emendationem, ut diſcatur, de quo iudicatur: propter authoritatem, ut magis habeat vigoris, quod per tales conſultum fuerit: & propter pacem, ne habeant aliqui

qui occaſionem murmurandi. Propter primam conſulendi ſunt prudentiores : & propter ſecundam nominatiores : & propter tertiam omnes ad quos negotium pertinere videtur. Hæc Bonaventura.

6 Revocentur ad memoriam quæ de Viſitatoribus, & ſocijs diximus ſupr. tract. 2. art. 3. & addatur, quod S. Franciſcus optabat de Miniſtro Generali, ut refert Aphoriſ. cap. 11. num. 93. *Vellem etiam* (ait) *eum habere Socios præditos honeſtate, rigidos adverſus voluptates, fortes in angustijs, & compaſſivos delinquentibus: habentes æqualem affectum ad omnes: nihil de labore ſuo recipientes, niſi puram corporis neceſsitatem, & nihil appetentes, niſi laudem Dei: Ordinis profectum, animæ propriæ meritum, & Fratrum omnium perfectam ſalutem: omnibus convenienter affabiles, & omnes convenientes ad eos cum ſancta iucūditate recipientes: atque formam & exemplum obſervantiæ Evāgelij, iuxta profeſsionem Regulæ in ſemetipſis pure, & ſimpliciter omnibus oſtendentes.*

Nos. *Seraphic.* *Franciſc.*

Hęc de circunſpectione, & diſcretione Prælatorum, ſed quia ſingularia ſine numero ſunt, in quibus diſcretio eſt neceſſaria, diffinire non poſſumus omnia, cæterum pro Conſilijs aliquas regulas generales addamus ſummatim ex his, quas Ioannetinus in Aphoriſmis Superiorum congerit, cap. 10.

Ioannet.

Superiorum Regulæ Generales.

Primà: Inter ſæculares (inquit Bernard.) nugæ, nugæ ſunt: in ore verò Religioſi, Sacerdotis, aut Superioris blaſphemię. 2. Sis verbis modeſtus: & de potentium iniurijs non vindictam; ſed ne in futurum maiora eveniant gravamina ſolli cite cura. Durum eſſet tibi contra ſtimulum calcitrare. 3. Vrbanitatem etiam cum ſubditis non recuſes. 4. Honorifica, & bene ſemper loquaris de tuis: præcipuè in preſentia extraneorum. 5. Non referas hiſtorias indecentes in præſentia præcipuè ſubditorum, ne ab ipſis deſpitiaris: talia enim nunquam obliviſcuntur. 6. Excuſa converſationes iuutiles, ut negotiantibus ſit locus. 7. Mendacium non proferas: ſi enim ſemel noteris, etiamſi poſteà veritatem dicas, non credent

S. Bernar

dent tibi: quod (præcipuè in Superiore) grande malum eſt. 8. In publico, nec triſtitiam, nec multam lætitiam, nec te alteratum oſtendas; ſed faciem habeas ſerenam, & magis ad lætitiam, quàm ad triſtitiam inclinet. 9. Nunquam dicas, quod non licet facere. 10. Nec facias quod à Deo, & ab hominibus videri non poſſet. 11. Verba, & converſationes vanas, ridiculas, & laſcivas omnino fugias. Sunt enim in Superiore blaſphemiæ, 12. In laudem tui, aut parentum tuorum laudes non referas, laudet te alienus, & non os tuum.

8 13. Nihil abſolutè promittas; melius eſt prius facere, ne ſi poſteá forſan facere non poſſis, alij conquærantur de te. 14. Sis ſecretus in his quæ facere deſideras. 15. Loquaris parum, & audias multum. 16. Gravitatem in converſatione cõſervare cura. Sta ſupra te, nã ibi ſolet Superiorum reputatio periclitari, & gravitas ſit ſine ſuperbia: multum enim vicinę ſunt gravitas, & ſuperbia, ſicut homo craſſus, & inflatus. 17. Venientes ad te læto animo recipe, benigne audias, gratioſe, & liberaliter expedias. 18. Eſto manſuetus ad audiendum Verbum, ut intelligas: & cum ſapientia proferas ſermonem verum. 19 In mẽſa temperatiſſimus ſis: imó, & ubiq, ſemper: quia ſpectaculum factus es omnibus. 20, Superioris præſentia ſubditis oneroſa, & odioſa, ſed valde utilis, & proficua eſt. 21. Cura multos obligatos relinquere, offenſum neminem: *Et laudavit villicum iniquitatis.* Sed ſine iniquitate facias. Et cum ipſis bene feceris, nihil, niſi á Deo expectes. 22. Non eſt bonus cui non diſplicent mali. Nec bene ſuadent verba quando facta repugnant. 23. Non ſemper cum uno aſsiſtas, ne alij triſtentur. Fias omnia omnibus ut Chriſto lucrifacias. 24. Dilige omnes, ut diligaris ab omnibus: & ſis afflictorum conſolatio. 25. Id quod cupis ſic prę-ndas, ſic incipias, & proſequaris, quod ſi aſſecutus non fueris, confuſus non maneas: ne dicatur, quod cæpiſti ædificare, non potuſti conſumare: quod valde ſuperiorem dedecet.

26. Sic dictis, & factis ſemper procedas, quod quando familiares, & amici contra te revertantur [quia nullum inve-

nies

nies qui ſemper in eodem ſtatu permaneat) in nullo tibi nocere poſſint. Inter homines vive, ſicut inter amicos, & inter amicos ſicut inter hoſtes. *Ama fratres tanquam fratres, fuge Fratres tanquam dæmones: quia inimici hominis domeſtici eius.* Ipſi enim non te ſed tua quærunt, & ſic de acceptis non gratulantur, ſed de non habitis clamant, & conquęruntur. 27. Exerceas officium generoſe procurans bonum ſubditorum ſicut Pater filiorum: non tāquam dominus utaris officio. 28. Sic exequaris in te leges, ut ſubditi vereantur petere diſpenſationem in ipſis. 29. Si ratio urget muta conſilium: hoc enim ſapientis eſt. 30. Cura ut qui non ſapiunt, ſapiant, & qui ſapiunt non deſipiant, & qui deſipuere, reſipiſcant. 31. Si omnia fęliciter, & ex animi ſententia tibi ceſſerunt, fine negotijs impoſito, caveas ne ob res ſecūdas elatior erga victos, aut gravior videaris, ſed placidus ſis ac benignus.

10 32. Adulatores nunquam audias, ſed reprehendas, quia qui te in præſentia laudat, ut ignorantem tractat: te magnam iniuriam facit. 33. Quia munera placant Deos, nihil recipias, maximè á malis: ipſa namque munera ſemper clamant, & ad oſtium pulſant. 34. Litteras ſine ſubſcriptione nunquam legas: quòd ſi in præſentia aliquorum eas recipias; ipſis videntibus frange, ut & omnes ſe abſtineant: lętantur ſubditi, quando talia vident in Superiore. 35. Quærere debēt Superiores Magiſtrum ut bene regendi artem addiſcant: expertis crede. 36. Studeas primo benevolentiam acquirere, & ſubditorum dominari cordibus: & poſteá ſecure procedere poteris. 37. Omnibus ſis æqualis, amicis & contrarijs, & etiam potentibus cum prudentia. 38. Amicos ſequere quos non te pudeat elegiſſe. Sintque uſque ad Aras: uſque ad portas iniuſtitiæ; non intres, ſed magis amica ſemper veritas. 39. Quandoque damnum parvum magis nocet. Illud fugere non deſpicias. 40. Non ſemper aliena ſcribas manu, præcipuè dignioribus etiam ſubditis: & ſi ſecus facere non poſſis excuſationē, vel propria manu, vel paternis verbis, ut ameris, nec iudiceris elatus. Nota bene. 41. Defectus proprios emen-

Digitized by Google

emenda, & caute procedas quia ſpectaculum factus es Deo, Angelis & hominibus. 42. Cum omnibus liberalis ſis taliterque procedas, ut confidenter omnes quæ neceſſaria, & honeſta ſunt petere audeant. Det Superior omnia neceſſaria ſubditis. 43. Tales (inquit Gregorius) ſe exhibeãt Paſtores ſubditis, ut illis occulta ſua, ac fluctus tentationum pandere non erubeſcant: ſed fidenter ad Paſtoris mentem quaſi ad ſinum matris recurrant. 44. Cùm ſubditis bene viventibus quaſi æqualem ſe exhibeat: vnde ſolis illis ſubditis ſe timendum, ac tremendum exhibeat, qui Deum non timent. *S. Greg.*

11 Ex capite 11. eiuſdem deduxi ſequentia. 45. Dulcedinem benignitatis cum amaritudine ſeveritatis miſcere curet. Quando enim ſubditi vident, quod Superior eos quaſi dolenter punit maiori patientia pœnas ſuſtinet, ſecus ſi contra. 46. Neceſſe eſt (inquit Seneca) multos timeat, quem multi timent: *Ama, ne timeas.* 47. Conſideret Superior qualitatem morbi in infirmo: multoties namque quod ſanis cibus, infirmo venenum eſt. 48. Nunquam publicam culpam ſine pœna relinquat, publica, etiam ſi aliquando oporteat diſſimulari: nec diſcooperiat delicta occulta quando fieri poteſt, & debet ne opinione bonus, reputetur malus: hoc autem ferociſſimum, & crudeliſſimum quid eſſet. 49. ſubditos tractet, ſicut ab alijs ſuperioribus tractari deſiderat: & quòd malum antea in alijs Superioribus iudicabat, non faciat: recordeturque quæ paſſus eſt, non ut ulciſcatur, ſed ut reparet. 50. Lites prudenti brevitate reſolvas, ne turbationes diu durent, & magis utere correctione Fraterna, quia Prælati maiori obligatione præceptum correctionis fraternæ ſervare tenentur: *Væ illis, qui non faciunt væ, væ, & mille væ.* 51. Turbatus, non corrigas, da locum iræ: & in reprehenſionibus cõmunibus nullum verbum ſit, quo ſubditi exaſperẽtur, & multa quæ ad te pertinent oſtendas te neſcire, ne ex paſſione credaris corrigere. 52. Nunquam dicas: Hoc tollerari non poteſt: ſevere punire curabo, & alia quæ ſigna ſunt iracũdiæ, ſed manſuete potius dic: Doleo bonum Fratrem: ex vehemen- *Idem lect. 11.* *Seneca.*

mẽti paſſione dixit: compatiamur, oremus, & emendemus.

S. *Bernar* 53. Deniq́ue ſiquidem (inquit Bernard.) in ruinã & reſurrectionem multorum aſcendiſti hanc cathedram, ruant, ruãt, qui noxie ſtant: erigantur digni. Ponatur ſecuris ad radicem ſterilium plantationum Præſidente humili Eugenio deponãtur ſuperbi de ſede & exaltentur humiles: eſuriẽtes repleantur bonis, & divites dimittantur inanes. Hæc ubi ſup. Et nos concludimus optimam reformationem dilatatæ Religionis, futuram, ſi Prælati mali deponantur, & boni, quos depinximus, erigantur. In convivio Septem Sapientum (refert Plu-

Plutarc. tharcus in Conv.) quæſitum eſt. *Quænam Reſpublica foret optima & felicissima?* Et reſpondit Pittacus: *Vbi Magiſtratũ gerere non licet malis, licet bonis.*

ARTICVLVS VII.

De duratione officiorum Prælatorum, maximè Generalis: & quod ipſe cum Conſiliarijs oporteret Romæ ſemper aſsiſtere pro bono regimine & Reformatione, ac obſervantiæ conſervatione.

ACTO iam de bonis Prælatis, quales ad inſtaurationem damnorum à malis introductorum decent: pro coronide huius tractatus videndum eſt de duratione, & ſitu illorum, ut operationes, & reformationes melius introducant.

1 De duratione officiorum unaquęque Religio ſuas habet cõſtitutiones, & quidem, Generales aliæ perpetuos, aliæ temporales habent. Sanctiſſimus P. F. de Paula perpetuus extitit Generalis, & in aliquibus Religionibus ſic in primordio erant, ut vidimus 3. part tract. 7. de Carmelitis, & expoſi-

Nos. tores Regulæ Minorum ſupr. cap. 8. ſic affirmant de ſua; &

Expoſit. revera à fundatione uſque ad annum M.D. XVII. ſemper

Regulæ S. fuerunt perpetui: quamvis ipſe Seraphicus Pater renuntia-

Franciſc. verit Generalatui Leo X. dicto anno ordinavit quod fuerint ſexen-

ſexenniũ. Pius V. anno 1571. ſtatuit Octenniũ, & Sixt. V. anno 1587. reduxit ad ſexenniũ. Societas Ieſu uſq; hodie perpetuos habet Præpoſitos Generales: & aliæ Religiones, ut in ſuis tractatibus vidimus vari; ſunt in hoc. Noſter autem P. Franciſ. de Paula in Regula, cap. 10. de triennio in triennium in die Aſcẽſionis Dñi pręcipit celebrari Capit. General. & eligi Correctorẽ generalem. Sixtus V. cauſa graſſantis peſtis in Gallia, ubi erat indictũ Cap. Generale tranſtulit Romã, & celebrari iuſſit primà die Pentec. & inibi electũ Generalẽ Gregorium á Paula pro maiori commodo viſitandi extendit ad ſexennium anno 1587. cum Zeloſo, & Collegis: & Correctores locales ad biennium, cum ex regula ſint annuales. Cõpleto vero ſexennio in Capitulo Generali Valentię V celebrato anno Dñi 1593. Clemens VIII. reduxit ad terminos Regulæ tám Generales, quã Correctores. Poſtmodũ Paulus Papa V. anno Dñi 1605. die 1. Octobris in Bulla. *Cũ ſicut*, quę eſt Cõſtit. 4. eiuſdẽ apud Peirinis Motu proprio, & ex certa ſcientia Stephanũ Augeriũ in die proxime præterita Pẽtecoſtes noviter electum ad triennium, confirmavit ad ſexennium: ſic perpetuis futuris temporibus fieri præcepit: quia ordo dilatatus in triennio rectè viſitari non poterat, & ut expenſæ Capitularium venientium ad electionem excuſarentur alijſque iuſtis de cauſis: quod hodie uſque obſervamus.

Regula Minimor.

1587.

Peirinus.

2 Porro conſulendo comuni bono, & immenſis quæ fiũt expenſis, dum ex omni Religione congregãtur ad celebranda comitia Generalia: bonũ eſſet quod Generales eſſent perpetui, ſi ipſi eſſent ſicut P. Franciſciſcus de Paula; at quia dies mali ſunt, & ambitio, ut vidimus maximè ſerpit Religiones, ideò & quia nõ obliviſcãtur humilitatis profeſſionis ſuæ, melius eſt quod tẽporales ſint, taliter quod ad iniunctum officium commode poſſint attendere, vel in ſexennio, octennio, vel duodeno. Hunc terminũ præfinit ſuæ Religioni Minoritanæ P. F. Ioannet. Niño, quẽ cupit ſtabiliri. Vt ergo (inquit c. 6. n. 34.) ipſi Generales operi reformationis perfectũ, & felicẽ finẽ imponere poſſint, & valeant: ad minus neceſſarium

Ioannet. Niño

videtur, quod per dictos duodecim annos durent. Si namque quando incipiunt aperire oculos ſuos, negotia intelligere, & experientia præditi ſunt, tunc Generalatus exp'eant officiũ, & alius de novo incipiat, nihil omnino fiet, ut (experientia magiſtra) vidimus. Sic etiã ceſſabũt maximæ, & incredibiles expenſæ, quæ pro uno quoq; Generali capitulo fiunt, túm in ipſomet capitulo, tũ veniẽtiũ, & revertẽtiũ ab univerſo mũdo & ea quæ ex multiplici Fratrũ vagatione reſultant: inc õveniẽtia innumerabilia ceſſabũt. Hęc ille. Et pro nobis etiam militant hę rationes ad ſexennium ſaltẽ iam conceſſum, vel octennium, quia valde iam dilatata eſt noſtra Religio.

3 Provinciales competenter tres ſemper habuerunt annos ſui officij. Correctores locales, quia minimos, & humiles nos voluit Patriarcha Sanctiſſimus, congruum eſt unicum tantũ per annũ durare Experiẽtia docuit illo ſexennio, quãdo Correctores locales erant biennales, nil emolumenti Religioni obtigiſſe: primò enim anno cogitabant, ut facerent ſecundo, & ſecundo nil operabantur. Nunc autẽ ſi res Religioſa viget, & quales oportet præficiuntur, uno anno profectui ſpirituali, & temporali melius incumbunt. Propter aliquas rationes ad tempus hoc immutari oportebit, ut poſteà dicemus.

Nos infr. n. ultim.

4 An autem Generales, ad effectum bonæ gubernationis, ſit melius quod diſcurrant viſitando Religionem, vel Romæ ſemper aſſiſtant? Idem Ioannet. ibid. n. 35. cenſet, quod Romæ: *Item* (ait) *ſi ipſe Generalis & ſex Generales Diffinitores (tres ex una, & tres ex alia familia) Romæ ſemper aſſiſtant pro electione Provincialium, & totius ordinis regimine: & nullus ex eis in ſequenti Capitulo ad Generalatus dignitatem aſſumi poſsit, ut ceſſent inconvenientia.* Sanctiſſimum erit pro omnibus Regularibus: & non erit aliquid omnino de novo condere in Religione Minorum: quodque deducit ex Bulla Pij V. *Paſtoralis, &c.* anno 1571. ubi agitur de Conſiliarijs, qui Generali debent aſſiſtere adiuncta Bulla *Illa nos cura*. Et adiuncta executione Capituli Generalis anno eodem 3. Iulij facta, & mente S. Franciſci, & Sociorum eius.

Ioannet.

Hoc

Digitized by Google

5 Hoc placitũ multipliciter probat I. quia ſi Cõſiliarij ſex ad hoc dati ſunt ut cũ ipſo Generali negotia Religionis tractẽt, & diffiniãt, ergo in loco determinato debẽt omnes aſſiſtere, quia peragrare ſimul omnes cũ Generali impoſſibile eſt

II. Quia exemplo conſtat hoc congruere: ſic Summus Põtifex (cui aſſiſtentia Spiritus Sancti promiſſa eſt) in magni momenti negotijs: *De conſilio* (inquit) *Fratrum noſtrorum S.R.C. Cardinalium, re mature, & diligentiſsime perpenſa, præcipimus, &c.* Cur ergo non ita Generalis, ut ſine conſilio nihil faciat.

III. Reges, & Principes ſæculares Epiſcopi, & alij Eccleſiaſtici omnia regnorum ſtatuum, imò, & oppidulorum non ſolum in ſpiritualibus, ſed & in minimis tẽporalibus, de conſilio, & matura deliberatione Conſiliariorum, Senatorũ, Procuratorum Capitularium, & aliorum inferiorum Miniſtrorum negotia reſolvunt: Ergo, &c.

IV. Item Provinciales multoties pro bono regimine congregant Diffinitorium; aut Patres expertos: ergo potiori iure Generalis ſuos Diffinitores conſultabit pro terminandis negotijs regnorum, & provinciarũ, cõſilia quærere debet ſuorum Diffinitorum, quia ſenſus proprius æque bene nõ ſufficit.

V. Item: Quia ſi Generalis, & Conſiliarij. Romæ ſemper aſſiſtant, omnia, ut oportet, bene diſponentur in bonum Religionis, cui datus eſt, ſicut Pontifex Eccleſiæ.

VI. Reges, Vice Reges, Principes ſupremi, Gubernatores, imò, & aliquorum ordinum Generales in uno loco ſunt, & aſſiſtunt cum optima & felici ſuorum gubernatione: ergo, & Generales Romæ fæliciter gubernabunt, liberabũturque ab importunis interceſſionibus, magnique habebuntur à Pontifice, & melius negotia reformationis impetrabunt, liberiuſq, cauſam Dei agent.

6 VII. Quia ſi generalis Romæ ſemper aſſiſtat habebit ibi archivium ſingularum provinciarum, etiam & conventuum, Fratrum, & Monialium totius ordinis, & in eo erunt cum diſtinctione, & claritate ſcripturæ omnes ex quibus ipſi Generali facile conſtare poterit de antiquis, & modernis caſibus, &

ſucceſſibus, & de his, quæ quotidie ſuccedũt, etiam circa ſingulares perſonas. Habebit notitiam eorum omniũ, quæ in Religione fuerunt, & in præſenti ſunt & erunt: quia per ſingulos menſes accipiet litteras à Provincialibus, & alijs patribus, quibus ea omnia quæ ſeſe offerunt (abſque ullo amore, & paſſione) ſcribent: quod maximè fiet, ſi, ut dicebamus Provinciales ſint eligendi ex aliena Provincia: tunc omnes Patres, & Fratres magis liberi ab amore, & paſſione, & ipſemet Provincialis vera ſemper nuntiabunt Generalibus Romæ aſſiſtẽtibus: quia iã tunc ceſſabit tota ratio diſcordię, & controverſiæ, ſiquidẽ ex tali informatione non reſultabit, quod contrarius Petri: v g. Paulus ponatur, ſuper ipſum Petrum, ſed quod mittatur ad aliam Povinciam, quod ipſe Petrus nõ recuſabit, imò gaudebit ex relationibus. Ergo auditis, & ſcripturis bone perpenſis, Generalis, & Cõſiliarij melius negotia Religionis expendent, & iuſtitiam adminiſtrabunt.

VIII. Quia quãdo ipſi Generales ambulant per mũdum nõ poſſunt ſecũ ferre, nec portare ſupradictas ſcripturas, ac propterea, quæ in ipſis continentur ſcire nequeunt. Et cum non ſciant, nec negotia expedire, nec reparare poſſunt.

§ 7 IX. Quia Romæ aſſiſtẽres ſemper, cũ S. D. N. Illuſt. DD. Cardinalibus cæteriſq; Miniſtris omnia Religionis negotia melius agere poterũt: quatenus ipſi, & bene informentur, & Religionẽ ab impugnatoribus defendãt, & protegant: & ipſe Sum. P. vidẽs, quod Romæ pro bono regimine Religionis eſt quaſi Parlamẽtũ. Senatus Cõſiliariũ, & Diffinitorũ, ubi defectus Religionis reparari poſſunt, omnia ipſis Patribus negotia remittẽt, ut videãt, & provideant, & ſic ceſſabunt multa, quæ hodie contra Regulares adducuntur, de canonizatione Sanctorum dicti Ordinis, de privilegijs indulgentijs, de ipſius Ordinis reformatione, & de alijs fere infinitis negotijs, quæ quotidie ſeſe offerunt, agere poterunt Generales, & Diffinitores Romæ aſſiſtentes.

§ X. Item ipſi Generales, quæ (de conſilio Diffinitorum ſeu Conſiliariorũ) pro Ordinis reformatione præceperit, ma-

nu

nu potenti, approbatione, & adiutorio ipſius Summi Pontificis melius in toto ordine executioni demandabuntur. Imò, & ipſi Generales timebunt in conſpectu Solis, dicentes: Et quomodo in præſentia, & conſpectu Romani Pontificis mala facere audebo? Non faciam, quia ipſe adeſt, & poterit me ab officio deponere, ſicut & exaltare; ſi bene procedam. Et multa, quæ modo propter timorem Dei forte non ceſſant, tunc propter Romani Pontificis timorem abſque dubio ceſſabunt.

Vndecimo: Quia Romę aſsiſtentes, ſi particulares Fratres aut Provinciæ aliqua privilegia contra commune bonum Religionis impetrare velint: tunc ipſe Generalis cum Diffinitoribus ad Summum Pontificẽ facilius recurrent, ne Religio turbetur; ad quod officiales Curiæ nunqam ſufficientes fuerunt. Imò, & ipſi Fratres, aut Provinciæ, videntes, quod Romæ adeſt Generalis cum Diffinitoribus, qui rerum totius Ordinis habent ſcripturas, & notitiam, tunc diviſiones quærere, aut ſingularitates procurare, non audebunt.

9 XII. Quia Fratres in neceſſitatibus ſuis facilius ad ipſum Generalem Romæ ſemper aſſiſtentem ſcribere, & ab eo conſolationem obtinere poterunt.

XIII. Quia anno 1604. de mandato Clementis Papæ VIII. Procuratores Regularium in unum Romæ cõvenerunt, præſidente I. D. A. Seneca, vt agerent: An eſſet conveniens, quod omnes Generales Regularium aſſiſterent ſemper in Romana Curia? & determinatum eſt, quod ſic. Sed quia ipſe Sum. Pont. ſtatim 4. Martij M. DC. V. ad meliorem vitam vocatus eſt, non dũ ultimo reſolui potuit. Sed iã fiet, dãte Deo. Amẽ. His rationibus concludit iſte Author convenientiſſimum fore quod Romæ ſemper aſsiſtant Generales cũ ſuis Cõſiliarijs.

10 Et ſi obijcias huic Authori: Quia Generalis, & Diffinitores, non ita bene cognoſcent Fratres benemeritos, ac propterea ſuæ electiones non erunt ita bonæ.

Reſpondet: Quod imò potius ipſi Generales Romę ſemper aſſiſtentes maiorem, clariorem, & veriorem habebũt no-

titiam meritorum Fratrum in particulari, quam per Provincias incedentes, & huius evidentiam facit. Quia Generalie per Provincias incedentes, Fratrum merita cognoſcunt, non per experientiam (quæ paucis diebus, & per tranſitum haberi non poteſt) ſed per relationes, forte non ita nudas ab amore, & paſſione: in maiori namque parte Provinciarum Ordinis nunquam fuerunt, nec erunt, nec eſſe poſſunt ex alijs autem Provincijs nullam per propriam perſonam viſitarunt, nec viſitant Generales, ſed mittunt Cõmiſſarios, qui dictas Provincias viſitent, & earum capitula celebrent. Quod ſi Generales quandoque in aliquarum Capitulis Provincialibus inveniantur, tunc propter temporis brevitatem, & mundi longitudinem veniunt ita per tranſitum, & feſtinanter, quod Fratrum merita, & demerita diſcernere nequeunt. Et ſic (ſi gratia non ſuperet naturam) unuſquiſque Patrum forte in favorem tantummodo amicorum ſuorum informat: vel quia ſic ſentiunt, vel ut ipſi, & non alij exaltentur, ne contrarijs ſubijciantur. Ecce quomodo Generales ibi Fratrum merita, vel demerita diſcernere nequit. Si verò Provinciales non debeant eſſe nec eligi ex eadem provincia (ut in 7. ratione dicebamus) Patres & Fratres liberi á paſſione & amore informabunt, &c.

Optime concludit Author iſte valde conſentaneum fore, ſi in omnibus Religionibus ſic ſtatueretur: quod Generales cum ſuis Conſiliarijs Romæ ſemper aſſiſterent: & quidem quamvis aliqua ſequerentur inconvenientia (quæ in nulla lege, comite malitia hominum, deeſſe poſſunt) illa minora eſſent, quam nunc cernimus: & ſic abſolutè melius eſſet ſic ſtatui. Cæterum hoc in noſtra Religione examinemus.

AR-

ARTICVLVS VIII.

Probatur decentiſsimum fore, ſi in noſtro Minimorum Ordine Generalis cum ſuis tribus Collegis Romæ ſemper aſsiſteret: & quod Vigiles ex Regula ſupra Provinciales, per abuſum omiſsi, reſtituerentur: aut Vicarij Generales.

1 RAtiones primam, ſecundam, tertiam, & quartam, quibus probat præfatus P. Ioannetin Niño aſſiſtentiã Diffinitorũ Generaliũ cũ ipſo Generali, ut tractet, & conſulat negotia Religionis non convincunt noſtrum Generalem ſemper aſſiſtere Romæ, quia ex Regula, cõſtitutionibus, & decretis Pontificũ, ut ex alibi dictis, & dicendis liquet Generales (ſicut & reliqui Superiores) habent tres Socios, Seniores, aut Collegas, quorũ provido ſuffulti conſilio, & auxilio negotia Religionis peragunt, & ſecundum Regulã, & Correctoriũ in aliquibus habent huiuſmodi Collegæ votum conſultivum, quo non obſtante poterit Generalis determinare oppoſitum; in alijs vero non tantũ conſultivũ, ſed & deciſivũ, & ſic poteſtas Generalis aliorumq; Prælatorũ eſt limitata, & coarctata, indigens conſenſu, & aſſenſu ſuorũ Collegarũ, ijq; ſemper aſſiſtunt Prælatis, imó, & Generales ſimul cũ tribus Socijs peragũt viſitationes, idq; ſub gravi pęna, & diſpenſari in hoc nõ poteſt, niſi á Sum. Pont. quin ſint ſemper individui comites Generalis in itineribus. Et quãdo, forte aliquis oblegitimum impedimentũ abeſt, ſubſtituitur alius laco illius, ut Prælati nunquam ſine tribus Collegis, & Cõſiliaribus ſit. Sed quia expenſæ maximę fiunt in tanto comitatu (ferunt enim ſecum tres, vel quatuor oblatos miniſtrantes, nec aliter commode fieri poteſt, ut neceſſarium habeant ſubſidium) ideo melius eſſet Romæ ſemper aſſiſtere, ne tantum gravamen fiat Religioni pauperrimæ,

2 Septimę rationi obeſt ſtatutũ noſtri ordinis, quo cave-

tur peracta viſitatione comburi tales proceſſus, quia Religio in charitate fundata non vult haberi memoriam delictorum Fratrũ. In cap. 21. Religionis Romæ 4 celebrato, anno 1568. num. 8. *Animadvertentes inſuper Patres* (dicitur conformiter ad cap. Fi de Probat.) *quantum incommodi Religioni accedere poſſet, ex proceſſuum delictorum Fratrum retentione, quos Viſitatores apud ſe retinere conſuevere, decreverunt, ut P. Generalis, Viſitatores, & Provinciales, peractis ſuis viſitationibus, redditaque ratione proceſſus ſuis immediate ſucceſſoribus, partibus auditis, eos comburere cogantur. Si quis autem Fratrum reddita ratione* (ut dictum eſt) *de eis apud quemquam Prælatorum quæſtus fuerit, non audiatur.* Poſt modum, anno 1584. in 5. capitulo Ianuenſi n. 6. ſtrictiſſimè prohibent Patres ſervari proceſſus, maximè quos aliqui Superiores intra ſuum tempus non concludunt: ſunt etenim comburendi, & tãquam nullius valoris ultra admitẽdi: Et ſubdit, quod crimina antiqua, maximè correcta: *Ne in Fratrem aliquem exprobent: arbitrantes forſan ſic Fratrem proximum à ſuo gradu dejcere. Non conſiderantes, poſt veram pœnitentiam iniquitatum noſtrarum amplius non recordari Deũ Ezech. 18, Ponderet igitur unuſquiſq; ſermones ſuos, & quod ſibi loqui nõ vult, alteri nõ loquatur ſicut ſcripſit Calixtus* Papa in Decretis. Verba quidẽ charitate Fraterna plena ſunt: & ſervari proceſſus in Archivio Romano, ut prædicta 7. ratio requirit, eſſet ſervare perpetuo in memoria Fratrum crimina etiam correcta, & emendata, quorum Deus in quacũq; hora ingemuerit peccator, amplius non recordatur.

Cap. General. Rome 4.

Ianuen. 5.

Ezec. 18. E. 22. c. Põderet d. 80.

3 Huic difficultati facile reſpondetur, & proviſum eſt in noſtris Capitulis Generalibus. Cum enim aliquis fuit malus, & emendatus eſt, ſi de criminibus proceſſus aſſervati certiores faciunt præteritis; relationes, & opinio præſens de præſentibus, meritis illa ſepeliant crimina, & exaltent præſentia merita, ut denuo præmientur. Obſervat Pater Paſſarellus in Schol. ex cap. Ianuenſi num. 6. quod ſecundum iura, c. *Quoniã* de Probat. omnia acta in iudicio conſcripta originaliter debẽt ſemper conſervari, ut ſuperveniente contentione veritas poſſit

Paſſarel.

ſit declarari. Apud Religioſos non ſic faciendum: eſt enim fomentum, & incẽtivum odij. Ideò Bened. XI. ſuper ſtatutis Minorum relatus per Antoninũ 3. p. tract. 9. cap. 7. §. 7. præcepit quod intra biennium teneatur Prælatus terminare proceſſus, aliàs elapſo biennio non poſſunt obeſſe: & Iul. III. approbat ſtatuta Minorum, cap. 10. ubi habetur quod nullus Prælatus ultra ſex menſes, elapſo Cap. Generali, vel Provinciali teneatur ſervare proceſſus, quo elapſo termino ponitur ſilentium perpetuum: & hoc eſt quod Concil. Trident. ſeſſ. 24. de Reformat. c. 20. decernit: cauſas omnes coram Ordinario intra biennium finiendas. Hoc intendunt noſtra ſtatuta, ne detur anſa malevolis ſervandi Fratrum deffectus: qui audiendi non ſunt finita cauſa. Neque ideo iam emendati damnum ex præterita culpa recipiũt. Quodq; congruere Novo, & Veteri teſtamento, & Eccleſiæ praxi. idẽ Paſſarellus ex Gratiano in Decret. d. 50. c. *Si poſt ordinationẽ*. Et authoritate Sãctorũ multis exẽplis demõſtrat eorũ, qui depoſiti à dignitatibus poſteà emẽdati reſtituti ſunt ad ealdẽ: quæ brevitatis cauſa omitto.

S. Anton.

Concil. Trident.

Paſſarel. Gratian.

4 Cæterum eadem noſtra Capitula Generalia iam providerunt utriq́ue intentioni, & quod claudatur porta malevolis virtute proceſſuum veterum inſurgetium contra Fratres, & cognitioni meritorum, & demeritorum ad effectum promovendi digniores. Igitur anno 1599. Capitul. Generale Avinion. 2 num. 29. decernunt Patres, omnes finiri proceſſus, nec ſervandos autenticè, ſed terminata cauſa comburendos, niſi à ſententia lata legitime appellatum fuerit. Denique anno Domini 1517. in cap. 6. Romano n. 14. inter alia dubia fuit 4. *An proceſſus debeant conſervari, vel comburi*! Et diffinitum eſt, quod in qualibet Provincia ſit unum archivium, & Romæ in Curia Zeloſi unum pro tota Religione, ubi ſervẽtur proceſſus Viſitationis, Provincialium in ſua Provincia, & Generalis pro tota Religione, durante vita Fratrum: ac ipſis mortuis comburantur. Prohibentur Fratres particulares ſub excommunicationis pœna ſervare aliquos eiuſmodi proceſſus, & memoriales contra Fratres alios, & quod Archivi mu-

Capitula General. Minim.

nian-

niantur quatuor clavibus, ut non ſit facilis, curioſus, aut malitioſus aditus ad eos. Et ſic illa 7. ratio accomodari poteſt noſtræ Religioni, ut Generalis ſemper aſsiſtat Romę, & ibi habeat archivium ad ſervandos proceſſus Religionis, tùm ad retũdendas falſas depoſitiones, tùm ad videndum ſi exceſſus præteriti, iam per novas relationes ſunt emendati, aut ut de ſic comprehenſis, maiori cautela inquirant an emendati fuerint? &c. Cæterum contra hoc decreverunt nunc in Capitul. Generali 2. Maſil. PP. anno 1635. quod proceſſus formati à Provincialibus adducantur comburendi ad Capitulum Provinciale, niſi fuerit reclamatum, vel non fuerit, viſitata Provincia a P. Generali caſſantes ſtatutum Capituli Romani 6. de quo ſuprà.

5 Vndecima ratio cõformis eſt noſtris ſtatutis: Quia enim in reg. c. 10 num 52. prohibentur Fratres quicquã facto, vel ſcripto contra Regulã impetrare, & c. 10. Correct. n. 110 prohibẽtur ſuper hoc Apoſtolicas litteras impetrare omnes Prælati, & etiã ipſe Generalis, ſecus abſolvantur Fratres ab eorũ obediẽtia. Pro cuius obſervantia anno Dñi 1511. Cap. Thur. author. Apoſtol. confirmatũ n. 11. prohibent Patres in Curia Romana expediri negotia & impetrare brevia Apoſtolica per quoſcunque Prælatos etiã Generalẽ ſine ſpeciali ſciẽtia, permiſſione, & conſenſu P. Zeloſi. Idemque præcipitur ſub gravi pena Cap. 1. Ianuenſi, n. 5. & Paulit. â Sum. Pont. approbatum, n. 7. & 24. itaque neque ipſe Generalis ſine ſcientia P. Zeloſi, & aſſenſu Collegarũ talia brevia impetrare poteſt, alij Prælati etiam ſine cõſenſu Zeloſi: & particulares Fratres ſimili modo: nec ipſe Zeloſus pro his, ſine reſcripto proprij Provincialis, & aſſenſu collegarum impetrare poteſt, & adeo vetuit Paulus III. in confirmatione, c. Paulitani Brevia contra puritatem Regulæ, ut impetrata anullarit, & impetranda prohiberet ſub graviſſimis pœnis tanquam ſubrreptitia. Vnde Pater Iſuardus in Codice Minimo, verbo, *Laici* obſervat ea omnia brevia impetrata eſſe ſubrreptitia (niſi concederentur Motu proprio, & ex certa ſcientia, quod eſt in Regula prohi-

Regula Minim.

Stephan. Iſuardus.

bi-

bitum, & de plenitudine poteſtatis, ex Panor. in c. *Ad aures* de recript. n. 5. & in c. *Dilectus* de Præb. & Suarez lib. 8. de Legibus cap. 12. num. 8) & nullius valoris. *Panorm. Suarez.*

Ergo ſi Generalis cum Collegis Romæ ſemper aſſiſteret, ſimul cum Zeloſo, vigilarent, ne quicquam facto, vel ſcripto, quæ Regulæ puritatem enervet, aut robur amittat, quivis impetrare auderet.

6 Duodecimam rationem, ab inconvenienti, experimur nos, maximè Hiſpani : defectu enim aſſiſtentiæ Reverendiſſimi in aliquo determinato loco, quando aliquod grave negotium ſe offert mittimus ad Zelolum, qui remittit ad Reverendiſſimum quoquo verſus ambulet in viſitationibus : & contingit per annũ ob incertitudinem aſſiſtentiæ Generalis, non haberi reſponsũ, ideoq; datur locus iniuſtitias, & oppreſſiones patiendi : & Provinciales (ſi ex leges ſint] pro ſua mala voluntate à dextris, & à ſiniſtris cæca virga verberare ſine chamo, & freno; quod ſecus fieret, ſi Generalis manſionẽ certam Romæ haberet : nam ſedulo de remedio provideret.

7 Accedit abuſus ab incunabulis Religionis introductus de ablatione Vigilum. Etenim ſecundum Regulã noſtrã, c 10. num. 46. in Capitulis Generalibus, quando eligitur Generalis pro tota Religione, ordinatur quod eligantur etiam Correctores Vigiles ſuprà Correctores Provinciales : *Quatuor inſuper* (ait) *aut plures Vice Correctores Vigiles (prout iuxta regiõnum varietates, ſuccedente tempore videbitur expedire) pro tribus etiam dumtaxat annis ibidem eligantur : ac ſuper certas Ordines Correctorias mature deputentur, & in ſuis tantum vigilantijs Generalis Correctoris authoritate plenaria potiantur.* Et Iulius II. in nova quam fecit de Regula confirmationem, anno 1508. die 20. Decembris, & incipit. *Licet anno ſuperiore* orta difficultate de aliquibus ſpecialibus punctis : An confirmata manerent in generali approbatione ? unus eorum fuit de Vigilum deputatione. Declarat Motu proprio, ne recurrendum deinceps ſit ad Sedem Apoſtolicam pro ulteriori declaratione prædictorum *Regul. Minor.*

punc-

punctorum: *Vigiles autem* (proſequitur) *iuxta teno em dictæ Regulæ per Nos, ut præfertur, approbatæ, & confirmatæ, à cunctisque Fratribus huiuſmodi, nunc, & pro tempore ubilibet exiſtentibus, & degentibus, & de mandato noſtro, perpetuis futuris temporibus in virtute Spiritus ſancti recipiendæ, ſibi pro tempore deputatos, ea, qua decet reverentia recipere habeant, mandamus atque iniungimus.*

Capitula Generalia Minim.

8 Fortè Motus hic proprius exhibitus fuit, quia in 1. Cap. Romano, numero ultimo non fuerũt deputati Vigiles ob penuriam Provinciarum: & ideo in Capitul. Thuron. celebrato anno 1511. num 10. electus fuit P. Hieron. â Ponte Vigil pro natione Italica. Triennio ſequenti in Cap. Tholoſano num. 7. decreverunt Patres omittendos Vigiles, ſufficereque mitti Viſitatores ſuprâ Provinciales, nec opus eſſe tot Superioribus: & ego credo fuiſſe, ne ſuprã ſe Provinciales haberent Superiores, ſed in ſuis eſſent abſoluti Domini officijs. Hunc abuſum vellem aboleri, & reſtitui ad obſervantiam Regulæ, ut graviſſimis verbis præcepit Summus Pontifex. Si enim adeſſet Vigil in duabus, vel tribus Porvincijs, vererentur Provinciales transgredi leges noſtras, & iniurias inferre, ſcientes, adeſſe, qui vindicet illas, & de remedijs provideat.

9 At quia experientia magiſtra ſcimus in Vicarijs Generalibus, qui in Hiſpania ſolent provideri, vel ſuprâ omnes, aut plures Provincias cum plenitudine, & ordinaria poteſtate Generalis, quandoque in malum Religionis converti, ideo granu ſalis ponendi ſunt, aut Vigiles, aut Vicarij. Vicarius enim (ſi forte ambitioſus) aut eſt amicus Provincialium, aut non: ſi eſt amicus, iuvat, & cooperatur in iniuſtitijs illorum cum magno Religionis diſpendio, ſi eſt inimicus, manu potenti contraria Provincialibus facit, & diſponit diverſam materiã, diverſos, & contrarios eligendo Superiores, ſervata eadẽ relaxationis forma: qui prędabatur alios, prædatur ipſe ab alijs, & omnes fures ſunt officiorum, quæ idoneis debebantur in angulo poſitis, quia filij huius ſæculi ſapientiores ſunt filijs lucis.

Opor-

10 Oporteret ergo, ne huiuſmodi mala, & perturbationes mollirentur adeſſe certis Provincijs, aut Vigiles, aut Vicarios Generales, non cum plenaria poteſtate ordinaria ad mutandum Religioſos, gracias concedendas, & licentias, vel obedientias ad ordines ſuſcipiẽdos, in quibus poſſet partialitates generare contra Provinciales, ſed ad eum finem, ut in emergentibus, quorum neceſſitas præmit, nec expectari poteſt recurſus ad Generalem divertentem in remotis Provincijs. Et in gradu appellationis cauſas Provincialium cum Fratribus cognoſcerent, aut requiſiti propter gravia negotia inquirerent, aut procederent ad ea quæ ipſi Provinciales, aut amore, aut odio omittant. Et quod ipſi Vigiles, aut Vicarij Generales non poſſent in Provincijs quibus præſunt eligi in Provinciales, ut ambitioni præcludatur aditus.

11 Quando ſecus fit, quia iure naturæ unuſquiſque oppreſſus remedium quærere conatur: ſi iniurias patiuntur Religioſi, coguntur, aut ad Delegatum, & Nuntium Papæ accedere (quòd ſine ſcandalo non fit) & ſi Religioſus deſtitutus eſt pecunijs, patitur detrimentum, aut eas per fas & nefas corrodit, aut patitur cum deſperatione remedij, aut illud â Generali poſt longa intervalla obtinet. Ergo ſi Generalis Romæ ſemper aſſiſteret, aut Provinciæ haberent Vigiles, vel Vicarios Generales. Provinciales reprimerent paſſiones, & Religioſi non ita moleſte opprimerentur. Si videmus Archiepiſcopos cognoſcere cauſas Epiſcoporum, ne dilatio recurrendi ad Pontificem Romanum diutius prævalere iniuſtitiam eſſet cauſa. Sic Regij Senatus Eccleſiaſticorum cauſas cenſent in auxilium violentiæ: quod Vigiles, aut Vicarij Generales facerent cum Provincialibus.

(ɔ?ɔ)

TRAC-

TRACTATVS VII.

De Abuſibus reformandis in ſubditis reſpectu ſuorum Prælatorum in ſe ipſis, & in ordine ad alios Fratres.

VIdimus abuſus ex parte Prælatorum malorum in Religioſæ obſervantiæ perniciem, qualiterque per poſitionem bonorum Prælatorum abolendi; nunc abuſuum ſeriẽ ex parte ſubditorum recenſeamus: nam etiamſi magna ex parte illorum cauſa fuerint mali Prælati, tenentur adhuc ipſi ſubditi illos deponere, & emendare, quia corona propter obſervantiam Regularem promiſſa eſt; & æterna damnatio ex tranſgreſſione, quæ nullo colore honeſtari poteſt. Igitur abuſus omnes quos Viſitator, & Reformator invenit reduci poſſunt ad tria capita ad defectum internum voluntatis, ad externos verborum, & operum; nam cogitatione, verbo, & opere tenetur bonus ſubditus copulari, & uniri tùm Prælato præcipienti, & ordinanti, tùm ſibi ipſi in ſe, tùm Fratribus alijs quorum omnium, ut Monachi nomen mereamur, unitas debet ſervari, ut ſæpê iam diximus.

ARTICVLVS I.

In præſtanda obedientia Superiori deponatur propria voluntas, & iudicium humiliter, & magnum eveniet meritum virtutis.

1 OBedientiæ virtus, fundamentum perfectionis Religioſæ, virtutes continet omnes, & illa deficiente, virtutes non ſunt quotquot actiones aliâs bonę, quas Religio-

gioſus operatur: *Ad obedientiam pertinent omnes actus virtutum* (ait D. Thom. 2.2.quæſt.104.art.3.ad 2.) *ut ſunt in præcepto. In quantum ergo actus virtutum operantur cauſaliter, vel diſpoſitive ad earum generationẽ, & conſervationem: in tantum dicitur quod obedientia omnes virtutes menti inſerit, & cuſtodit.* S. Thom. Et reſpond.ad 3. *Obedientia* (inquit) *procedit ex reverentia, quæ exhibet cultum, & honorem Superiori.* Ideó cultus exterior exhibitus ſine interiori reverentia â qua procedat, actus obedientiæ non eſt, ſed abuſus illius: præcipua ſiquidem obediẽtia in voluntate conſiſtit. Ex infirma, & infecta radice ſani fructus prodire nequeunt. Inobedientia Adæ voluntatem noſtram infecit, & debilitavit, & quandiu hæc á ſe regitur deviata á divina voluntate, eo periculoſius labitur: *Nihil in ſuis habet viribus* [ait Ambroſ. de humana natura lapſa lib. 1. de vocat. Gentium. cap. 2. *niſi periculi facilitatem: quoniam voluntas mutabilis, quæ non ab incommutabili voluntate regitur, tanto citius propinquat iniquitati, quanto acrius intenditur actioni.* S. Ambr. Radicis infirmitas, eſt ipſamet propria voluntas; *In corde duplex eſt læpra* (ait Bernardus ſerm. 3. de Reſurr.) *propria voluntas, & proprium conſilium*: Læpra utraque nimis peſſima, eoque pernicioſior, quo magis interior, & ſerm. 3. de Aſcenſ. de huius lepræ curatione agens: *Duo ergo ſunt* (inquit) *quæ nobis purganda ſunt, intellectus, & affectus, intellectus, ut noverit, & affectus ut velit.* S. Bernar.

2 Sunt aliqui Religioſi hiſce in duabus lępris valde infecti, & quod magis eſt, qui obſervantes reputantnr, & credunt ſe zelo Religionis duci, qui Prælatos, quos defectuoſos vident, damnant, credentes ea quæ pręcipiunt, non ſana intentione præcipere, temere iudicantes, quod non vident: & ſic male affecti, nec in pretio habent quod præcipitur, & ſi quod præcipitur adimplent, non ex interiori reverentia, ſed quadam hypocriſi, aut quia aliter facere non poſſunt: adimplent ſine fructu, & meritò. Circa quod optime Bernar. ſerm. 3. in Circunciſ. Domini: *Sed iam tibi in ipſa obedientiæ via* (inquit) *aliqua fortaſis dura, & aſpera occurrere poſſunt, ut accipias interdũ præ-* S. Bernar.

præcepta nonnulla, quæ licet ſalubria ſint, minus tamen ſuauia videntur. Hæc ſi moleſte cæperis ſuſtinere, ſi diiudicare Prælatū, ſi murmurare in corde, etiam ſi exterius impleas, quod iubetur, nō eſt hæc virtus obedientiæ, ſed velamentum malitiæ. Si non eſt virtus obedientiæ ergo vitium, & abuſus illius: ergo, & opera infructuoſa, & apparens tantum obedientia. Inimicus homo ſuper ſeminavit Zizania in agro voluntatis, in qua ſeminatum eſt votum ſanctæ obedientię: *Enimverô Spiritus ille malignus* (ait Ioann Taulerius cap 17. cęcit. 10) *certo certius ſciens arborem in radicibus vitiatam, ſeu humore deſtitutam non poſſe non carere fructibus, atq; perire, totis in hoc incumbit viribus ut bonorum hominum corda (quos in manifeſta vitia pellicere non valet) veneno amaritudinis, averſionis, inſtabilitatis, & ſuperbiæ, veluti in radice inficiat, quo fructus omnes, qui inde oriri poterant, ſemel perdat.* Ne ergo Religioſus, qui exemplū alijs ēſſe debet tali contagio affectus, ſe & alios perdat, ſentiat bene de Prælato ſuo, humiliet cor ſuum, purget intellectū, inflammet voluntatem amore ſui Prælati, adhæreat mandatis, ſit in promiſſæ obedientiæ ſolutione fidelis, nec ſibi appropriet propriam voluntatem, & conſilium, quia iure ad Prælatum, non ad ſe pertinent. Mortuus eſt per ab negationem voluntatis, non eat quo voluerit, ſed ut mortuus feratur, ſine quærimonia, ac reſiſtentia, & ſanctis adiuvetur documentis.

Tauler.

3 In primis enim verus obediens intus reformabit abuſum obedientiæ ſi didicerit humiliari, dicente Domino abnegantibus ſe, & ſequentibus ipſum: *Diſcite â me, quia mitis ſum, & humilis corde*, Mat. 11. D. 29. Vnde uno verbo dignam de hoc protulit ſententiam Auguſtinus libr. 4 de Civitate Dei, cap. 13. *Obedientia* (inquit) *non poteſt eſſe niſi humilium.* Humilitas ergo docebit te, ſi indignum habueris Prælatum, tua peccata illum meruiſſe, & ſic iacula vertas in illa, non in illum, ſed ipſi te humilia, quandiu tolleratur in officio. Audiamus elegantem Gregorij Magni de hoc ſententiam lib 25. Moraliū, cap. 14. *Nullus, qui talem Rectorem patitur* [inquit] *eum, quem pati-*

Mat. 11. D. 29.

S. Auguſ.

S. Gregor.

patitur accuſet: quia nimirum ſui fuit meriti perverſi Rectoris ſubiacere ditioni: culpam ergo proprij magis accuſet operis, quam iniuſtitiam gubernantis: ſcriptum namque eſt (Oſee 13.) Dabo tibi Reges in furore meo: *Si igitur iraſcente Deo ſecundum noſtra merita Rectores accipimus, in illorum actione colligimus, quid ex noſtra æſtimatione penſemus.* Et ſic ex huiuſmodi humiliatione fortè Deum placabimus, & Prælatum lucrabimus bonum: id ipſe S. Gregorius libr. 1. indict. 9. *Certiſsimum tenete: quia placentem Deo Paſtorem habebitis, ſi vos in veſtris actionibus Deo placetis.* Hunc non reperi locum. Ergo iuſtè pro peccatis malum Prælatum patientes, peccata emendemus, & bonum Prælatum habebimus. *Oſee 13. C. 11.* *S. Gregor*

4 Ex humilitate etiam proveniet, ſi de Prælato ipſo non ita tibi ſit fides, rationes quærere in ijs quæ ab illo præcipiuntur, ut inſipientiam tuam confitearis, non aliud ad obediendum argumentum requirens, quam voluntatem Superioris, proprio relicto ſenſu, quæ eſt magna Obedientia: *Tūc eſt Obedientia magna* (ait S. Thom. c. 2. Epiſtolæ ad Philip. lect. 2. in fine) *quando ſequitur imperium alterius contra motum proprium.* Fides tunc maximè laudatur, cum nullum ad credendum argumentum adeſt, ut conſtat Numerorum 20. *Loquimini ad petram.* Sic etiam Spes in deſperatiſsimis rebus præcipuè commendatur, qualis Suſanę fuit. Sic etiam illa obedientia laudem maximam promeretur, in qua nulla alia Obediendi ratio, quam ſola imperantis voluntas eſt. Hæc eſt ſumma ſapientia mobilem voluntatem inſipienter immobilem reddere per adhæſionem divinæ, per imperium Prælati manifeſtatæ. Hoc eſt quod Paulus monet 1. Cor. 3. D. 18. *Si quis videtur inter vos ſapiens eſſe in hoc ſæculo, ſtultus fiat, ut ſit ſapiens.* Quantumcunque in Theologia ſis Magiſter: quantumcunque in gubernando expertus ſis: quantocunque mores docendi Magiſterio polleas, quando videris Prælatum indoctum, inexpertum, & tuo videri, qui primas Spiritus litteras non didicit, te inſipientem fac illi primas dando, illi obediendo, illius voluntatem pro *S. Thom.* *Num. 20 B. 8.* *1. Cor. 3. D. 18.*

regula habendo, quia non eſt ipſe iam, qui præerat, ſed dum præeſt, Dei miniſter factus: & tanquam divinum oraculum illam audito, & accipito.

5 Sed ne erroris cauſa ſit noſtra admonitio, ſcito in quo ſapiens, in quo ſtultus efficiendus ſis, vt voluntatem tuam
S. Bernar voluntati divinæ ſubijcias. Audiamus B. Bernardum ſer. *Quomodo voluntas noſtra debet ſubijci divinæ? At vero* (inquit) *ſubiectionem iſtam triplicem eſſe neceſſe eſt, ut quod certum eſt Deum velle, id nos velimus omnino: & quod certum eſt eum nolle, ſimiliter execremur, & nos: quod autem incertum eſt: utrum velit, aut nolit? neque velimus ex toto, neque penitus non velimus. Hic certè Fratres, in hoc medio totum periculum eſt Religioſorum: dum infeliciter blandimur nobis, & palpantes deducimus nos metipſos.* Sunt aliqui ita tenaciter adhærentes ſuo ſenſui in huiuſmodi dubijs, ut pro certo illa habentes, ſi contingat contrarium ſui ſenſui Prælatum præcipere, mox turbantur, mox ſcandalizantur: rationes quærunt ſe â præcepto eximendi, totamque communitatem conturbant. Neutri parti dubij adhæreat voluntas, ſed parati ſimus quando uni aſſentimur, oppoſitæ etiam aſſentiri, ſi illa Deo magis placuerit, & ſic Dei voluntatem ad impleamus. Si Prælatus ad oppoſitam ſententiam inclinat, iam pro certo habeamus hanc eſſe Dei voluntatem, ſi de ea inhibeat præceptum. *Nemo ſibi in dubijs* [ait idem Sanctus
Pſal. 118. X. 165. ubi ſuprá] *iudicium verdicet, præcipitet ve ſententiam: & experiemur, quod ſcriptum eſt.* Pax multa diligentibus legem tuam Domine: & non eſt illis ſcandalum: *Vnde enim ſunt ſcandala? Vnde turbatio? Niſi quod propriam ſequimur voluntatem? Et temere quod volumus in corde noſtro definientes, ſi quomodo id prohiberi contingat, aut impediri, continuo etiam in impatientiam, in murmurationem, & ſcandalum proni ſimus.*

Mat. 18. A. 3. 6 Humiliari ergo oportet nos, & inſipientes fieri propria depoſita ſententia: nam dixit Dominus: *Niſi efficiamini ſicut parvuli, non intrabitis in Regnum cælorum*, Mat. 18. A. 3, Hoc eſt

eſt quod ſuprà dicebamus ex Regula noſtra part. 3. tract. 12. art. 17. & hoc nos docet Bernardus: *In his quæ ſuæ animæ, & huic ſacræ Regulæ, non ſunt contraria, ſuis Superioribus humiliter obediant.* Sapientes ſimus ad cognoſcendum, ne quod aperte malum eſt (ſi præcipiat Prælatus) faciamus: neque id quod aperte bonum eſt, & á Deo præceptum (ſi Prælatus prohibeat) omittamus quia oportet obedire magis Deo quam hominibus: at, quæ dubia ſunt, ne nimis ſapientes ea diffiniamus, ſed ſicut parvuli, Prælati, Patris, & Magiſtri ſententiam pacifice ſequamur.

7 Pro coronide huius conceptus audiamus Taulerium expertiſsimum Magiſtrum cæcit. 10. *Huc non parum facit, ut non modo ſecundum externam ſapientiam, ſed iuxta occultum Dei iudicium ſimplici corde Superiores tuos, præ cunctis tibi credas mundi hominibus utiliores, meliores, dignioreſque, ameſq; & honores, timeas, & defendas. Et quemadmodum innocentes pueri ſuos naturales parentes, quantumvis alioquin malos, meliores credunt, & ex natura tuentur: quod, & tu facias ex gratia: Et radicem eiuſmodi æſtimationis adducit his verbis. Non ergo putes Vicarij nomine, & ex perſona ſui abſentis loqui ad te; ſed ipſe Dominus revera præſens per organum vivæ vocis Vicarij ſui, per ſe ipſum loquitur tibi voluntatem ſuam, idque in omnibus, quæ non directè contra Deum militant, quæque fieri poſſunt abſque peccato.* Ideo Lucæ 10. primis illis Prælatis dixit Dominus: *Qui vos audit, me audit*: quia ipſe Dominus in Prælatis eſt, qui loquitur, & qui præcipit, aut prohibet: & ideo qui honorat Prælatum, Deum honorat, & qui illi cultum negat Deo ipſi negat. *Ioã Taul.* *Luc. 10. v. 16.*

8 Ex quo ſequitur, quod quamvis quod Prælatus præcipit ſit oculis hominum inane, & ſtultum, illud adimplere erit valde fructuoſum, & vera ſapientia. *Propterea* (ait Ioan. Gerſon. tom. 1. in Apologia ad Monachos Carth.) *cenſeri debet pro regula generali, illud eſſe melius, illud pulchrius illud honeſtius, quod eſt obedientiæ proximius: ſit illa res, in qua obeditur vilis, abiecta, turpis, inutilis, vana, laboriosa, ſtulta quantum-* *Gerſon.*

libet inhonesta, solo peccato excluso Et fructū hunc extollit super omnia alia opera Tauler. ser. 1 Dom. 3 post Pent. *Quodlibet* (inquit) *etiam vilissimum, & minimum opus ex vera peractū Obedientia, ratione ipsius Obedientiæ multo nobilius, Deoque longe acceptius est, ipsique homini vitæ æternæ magis meritorium, quā alia omnia quantumlibet etiam magna opera ex propria peracta voluntate. Vnde fieri posset, ut aliquis sub momento uno tam humiliter, pure propter Deum obediret, propriamque exiret, & abnegaret voluntatem, quod per hoc amplius, versusq; in Deum sine medio duceretur, quam si toto decennio in proprijs conceptibus,* S. Augst. *ac institutis, magna cum devotione vixisset.* Et denique S. Augustinus quam fructuosum sit negare propriam voluntatem & obedire, dicit tract. de Obedientia, & humilitate : *Nihil sic* (inquit) *Deo placet, quemedmodum Obedientia. Hoc dico, quia in nobis summa, & sola est virtus Obedientiæ. Vna Obedientia plus valet quam omnes virtutes.*

9 Ideo Sancti Patres, ut in virtutibus suos solidarent, Obedientiæ experimentum quærebant, etiam in minimis, Not. ut de Patre nostro Francisco dicebamus 3. part. tract. 12. articul. 6. numer. 8. Et alius Franciscus Seraphicus novitios iussit caules radice supina plantare, &c. Quorum altero simpliciter obediente, altero vero repugnante, quasi artis perito, dixit vir Dei: *Frater video, quod magnus es Magister, vade viam tuam: simplicem, & humilem Ordinem non decent similes Magistri, sed simplices, & fatui, sicut iste socius tuus. Hic nobiscum remanebit; te recipere non expedit: vade viam tuam.*

10 Ergo quisquis Religiosus sis, sapiens, observans, exemplaris, etiamsi Prælatus insipiens, & indoctus, etiamsi non ita perfectus, iusis eius obtempera, solo peccato excluso, nam etiam in minimis, & tuo videri inutilibus voluntas Dei explicatur exequenda, & ibi meritum Vitæ æternæ invenies. Depone proprium sensum, vocem Dei audi, ne perdas alia exercitia Religiosa, quæ sine Obedientia nihil sunt: S. Bonav. *Obedientia in hominibus, & in omni rationali creatura, omnis iustitiæ origo atque perfectio est.* Ait S. Bonaventura in Spe-

Speculo Diſcip. part. 2. & S. Auguſtinus in Pſalm. 71. Hanc infelicitatem in vanum laborantium in Religione defectu obedientiæ deplorat Taulerius, cap. 11. inſtit. *O quam multi Religioſi infructuoſi ſunt Martyres, dum propria voluntate repleti in propria quæſtione ſibi ipſis duces ſunt: parvamque, aut nullam ſuis magnis exercitijs beatitudinem merentur. Qui, ſi in obedienti reſignatione illa perſiſterent perinſignes, nimirum Sancti, efficerentur.* *S. Auguſt.* *Tauler.*

ARTICVLVS II.

Exhibenda Prælatis, atque inſtauranda Obedientia in Fide, Spe, & Charitate: ubi, quam grave peccatum ſit inobedientia, expenditur.

1 QVamvis Obedientia ad voluntatem pertineat bene affectam, ſecum tamen adducit quemdam Fidei actum, quatenus ſine argumento propriæ rationis fit: ideo Abraham, qui ſæculis omnibus poſitus fuit exemplum Obedientiæ, dicitur credentiũ Pater. Hinc Gregor. lib. 35. Moralium cap. 10. de Obedientia ſermonem faciens dicit: *Illa inquam eſt, quæ Fidei meritum poſsidet, ſine qua infidelis quiſque convincitur, etiamſi fidelis videatur.* Qui Prælati obedientiæ repugnat infidelis dicitur, non tantum quia promiſſionem frangit, ſed quia deeſt illi quodammodo Fides, & dicitur infidelis. Hinc S Bernard. in ſerm. ad Milites Templarios, cap. 4. contra inobedientes dicit; *Peccatum eſt ariolandi repugnare, & quaſi ſcellus idololatriæ nolle acquieſcere.* Formidabilis & terribilis cenſura hæc eſt contra inobedientes, & repugnantes iuſis Superiorum: peccatum ariolãdi, & quaſi ſcellus idololatriæ! Eamdem cenſuram ſtatuit, ac rationem reddidit S. Gregorius ſuper cap. 15. lib. 1. Regum: ſine quorum authoritate non auderem illam proferre: *Qui autem repugnant Prælatorum imperijs ideo utique repugnant, quia diuinam voluntatem, ſe ſcire melius exiſtimant. Quaſi ergo peccatum ariolandi eſt re-* *S. Gregor.* *S. Bernar.* *S. Gregor.*

pugnare, quia veluti contempto diuino Altari, ad aras dæmonum reſponſa percipiunt, dum coràm ſuis præſtigioſis, ac ſuperbis adinventionibus credunt, & ſalubribus Prælatorum conſilijs, contraria ſentiendo refragantur. Nolle autem acquieſcere, Idololatriæ ſceleri ſimile dicitur: quia nimirum in inobedientiæ ſuæ obſtinatione nemo perſiſteret, ſi propoſiti ſui figmentum in corde, quaſi Idolum non geſtaret. Dum enim agenda in corde concipit, quaſi Idolum facit, & dum conceptum mentis propoſitum ſe acturũ deliberat, quaſi ad adorandum ſimulachrum ſe inclinat.

2 Non dicunt abſolutè inobedientiæ peccatum eſſe, aut impetrare ſcelus ariolandi, aut idololatriam, ſed ſimilitudinẽ & quaſi, quia inobediens, hoc ipſo, quod voluntati Superioris reſiſtit non intendit negare myſterium aliquod revelatum, quod mente diſſentire oporteret, ſed practicè tranſgreditur præceptum in quo relucet diuina voluntas, ad eum modum quo de guloſis dixit Paulus ad Philip. 3. *Quorum Deus venter eſt* quod explicat D. Tho. lect. 3. in 3. ad Phil. *& dicitur Deus, quia proprium Dei eſt, ut ſit principium primum, & finis ultimus Vnde qui pro fine habet aliquid, illud eſt Deus ſuus.* Omnia ergo quæ inobediens facit proprio dictamine in gratiam propriæ voluntatis facit, quam ſubſtituit loco diuinæ cui omnia conferre debebat, & ſic quamvis mente credat illam ita eſſe dignam, opere negat, & ſic dici poteſt, quaſi ſerviens Deo à ſe conficto, cui offert ſacrificium propriarum actionum.

Ad. Phil. 3. D. 19 S. Thom.

3 Spem vitæ æternæ perfecta habet obedientia puritate mentis ſervata, ſecluſis tenebris propriæ voluntatis, & imitatione Chriſti procurata. De quo optime Petrus 1. Epiſc. cap. 1. num 13. *Propter quod ſuccincti lumbos mentis veſtræ ſobrij perfectè ſperate in eam, quæ offertur vobis gratiam, in revelationem Ieſu Chriſti: quaſi filij obedientiæ, non configurati prioribus ignorantiæ veſtræ deſiderijs, ſed ſecundum eum, qui vocavit vos, Sanctum.* Succincti, & expediti debent eſſe Religioſi obedientes, non irretiti aliquo impedimento mẽtis, & corporis: *Requirit S. Petrus* [ait Cornel. à Lapide] *à Fidelibus, non qualem qualem, ſed perfectam ſpem, eamq; innuit parari ſobrietate: ab-*

1 Petr. 1. c. 13.

Cornel. à Lapide.

abſtinentia enim â voluptatibus carnalibus facit nos ſperare cæleſtes, ad eoſq; capiendas, & præbandas mẽtem habilem acrem, & alacrem facit. Exercitia ſunt quæ Religioſum comitari oportet (in quo non immorandum) & dicit ſuccingi lumbos mentis quia expediti debemus eſſe Religioſi ab illicitis cogitationibus. *Lumbos carnis* (inquit Gregor. 32: Moral. cap 2.) *ſuccingere, eſt luxuriam ab effectu refrenare: lumbos vero mentis ſuccingere eſt hanc etiam à cogitatione reſtringere.* Talem ſpem nutrit Obedientia, non ut cunq; ſed Religioſa, ideo dixit quaſi filij Obedientiæ, non timore ſervili, ſed filiali parentes Prælato, qui quando emiſſimus profeſſionem dixit: *Si hæc obſervaberis, vitam æternã tibi promitto; & ideo filij Obedientiæ. Quaſi devoti* (idem Cornel.) *& conſecrati Obedientiæ, quomodo Religioſi vocantur filij Obedientiæ, quia ei ſe devoverũt eiuſque votum Deo nuncuparunt.* Sic deformabitur in Religioſo imago deſideriorum propriæ voluntatis, & transformabitur in imaginẽ Chriſti. Configurati, ideſt, conformati qui enim ſequitur cupiditates eis ſe conformat, & configurat. Vides ebrium? Vides formam, mores, & geſtus ebrietatis? Vides guloſum? Vides figuram, hiatum, & voracitatem gulæ, & veneris? Et ſic deſingulis. Ex adverſo qui ſe configurant, & conformant Chriſto, eiuſq; virtutibus, eius formam, figuram, mores, & actus induunt, & hoc fiet ſi perfectam cum vera Spe habuerimus Obedientiam.

S. Grigor *Cornel.*

4 Debet etiam reverentia Prælatis exhibita procedere ab amore interno, ſicut enim Prælatus amare debet ſuos ſubditos, ad imitationem veri Prælati Chriſti, qui dixit: *Sicut dilexit me Pater, & ego dilexi vos*, Ioan. 15. & ſicut Apoſtolus inſignum amoris ſuorum 2. Cor. 11. *Quis infirmatur, & ego non infirmor? Quis ſcandalizatur, & ego nõ uror?* Super quo D. Tho. *Quis infirmatur, ſcilicet in Fide, & bono, & ego nõ infirmor in corde dolens de eo? Quis ſcandalizatur malo pœnæ, id eſt. Quis patitur tribulationes, & ego non uror igne compaſſionis?* Hoc enim proprium eſt Prælatorum qui erga ſubditos ſoliciti ſunt, ut proſint, & ſic Bernardus ſerm. 22. in Cant. Prælatis alloquẽs

Ioan. 15. 9. *2. Cor. 11. 29.* *S. Thom.*

ait: *matres fovendo, & patres vos in corripiendo exhibeatis.* Ad convertentiam ergo ſit amor ſubditorum erga Prælatos. Si enim illos æſtimant, ut debent, loco Dei amare illos conſequens eſt. Et ex amore, ſi infirmos, & deffectuoſos viderint infirmari, & ipſi debent ſe etiam deffectuoſos, & peccatores cognoſcere, ut articulo ſuperiore dicebamus. Si illos afflictos, tribulationibus, ac laboribus miniſterij viderint, debent compati, & condolere charitative.

1. *Theſſ.* 5. C. 12. 5 Eleganter idem Apoſtolus 1. Ad Theſſalon. 5. C. 12. de hac obligatione ſubditorum erga Prælatos monet: *Rogamus vos Fratres* (ait) *ut noveritis eos, qui laborant inter vos, & præſunt vobis in Domino, & monent vos: ut habeatis illos abundantius in Charitate, propter opus illorum. Pacem habete cum eis.* Præſunt Prælati dignitate, prodeſſe etiam debent labore ſuo ſicut idem dixit Apoſtol. 1. Cor. 15. B. *Plus omnibus laboravi.* Hoc neceſſum eſt conſiderare de Prælato ſubditum, quia illo dormiente Prælatus vigilat, illo non cogitante Superior quærit neceſſariam ſuſtentationem, illo cadente laborat Superior ut erigat, & pro illo ponit animam ſuam: Hinc Bonav. *Quoties Prælatus* (ait lib. 1. Pharet. cap. 11.) *pro uno ex minimis Dei ſpirituale ſtudium intermittit, toties pro eo animam ſuam ponit.* Hoc debet bonus conſiderare ſubditus, ut condoleat, & obediat ex charitate abundantius: *Id eſt* (ait Hugo Cardin.) *ut ex charitate illos honoretis reverendo, Obediendo, neceſſaria eis miniſtrando.* Quod quidem tumidi, & inobedientes non faciunt; quin potius non habentes pacem cum Prælatis totam perturbant communitatem, ſemper murmurantes inquietudines affectantes, quos Prælati ipſi corrigere debent, ut & Paulus ſubdit Prælatis dicens: *Rogamus autem Fratres: corripite inquietos.*

1. *Cor.* 15. B. 10.

S. Bonav.

Hugo Card.

1. *Theſſ.* 5 C. 14.

ARTICVLVS III.

Murmurantes contra Prælatos reprehenduntur, utpote ledentes obedientiam, & amorem illis debitum.

1 NOtat ipſe Hugo Card. quod dixit: *Noveritis* quia: *Non ſolum Deum debemus noſcere, & conſiderare præeminentiam Prælatorum, ſed pericula, & labores contra, quoſdam murmuratores, qui ſemper conſiderant præeminentiam ad indignandum; non afflictionem ad condolendum.* Si ea æſtimatione, quã abundantia charitatis ſuggerit ſubditi conſiderarent dignitatem, & altitudinem Prælatorum, & ſolicitudinem eorũ, non prorumperent in murmurationes, quibus, & ipſos Prælatos indignant, & communitatem perturbant, unde oriuntur bella, & ſeditiones: & materiam hãc tractare oporteret, quia peſtis eſt Religioſorum. Sed brevitate qua potuero hæc duo capita murmurationis perſtringam, ut remedia adhiberi poſſint, & eam, quæ offendit ipſam Prælati dignitatem, & alteram, quæ conqueritur de illius ſolicitudine, qua ſubveniunt Prælati ſuis ſubditis. *Hugo Cardin.*

2 Circa primum murmurationis genus ſunt ita formales, & curioſi qui leges, & ſtatuta Religionis ſcrutantur, & explicant, mordentes mentem legislatorum, aut effugia formantes quibus finiſtre interpretatæ non obſerventur in ſua puritate: & ſimplices talibus ducti interpretationibus, aut leges non æſtiment, aut non obſervent, ut decet. Et ipſis Prælatis formidinem inducant tanquam legum periti, ut inde nec punire illos audeant, nec contradicere, nam ex ipſis legibus arma ſumunt, ut Prælatis reſiſtant, & ſic Obedientia debita nunquam illis exhibitur. De his audiamus Bernar. lib. de Præcepto, & diſpenſatione circa medium: *Imperfecti cordis* (inquit) *& infirmæ prorſus voluntatis inditium eſt, ſtatuta Seniores ſtudioſius diſcutere, hærere adſingula qua iniunguntur, exigere de quibusq; rationem; & male ſuſpicari de omni præcepto, cuius* *S. Bernar*

cuius cauſa latuerit(Et paulo poſt *culpa hæc non eſt datæ legis, aut dantis legem, ſed improvide profitentis, & impie prævaricantis. Mandatum quidem Sanctum eſt, & iuſtum ſed tu noris eſſe carnalem venũdatũ ſub peccato.* Cõtra hos eſt illud, quod hic ar. 1. dicebamus de intelligentia eorum quę præcipiuntur indifferentia, quorum vera intelligentia apud Prælatos, nõ apud ſubditos eſt.

Not.

S. Baſil. Magnus Baſilius præmittens, quod Superioribus etiam infidelibus parendum ſit: *Qualis obedientia ei debetur (* ait in Conſt. Monaſt. c. 23.] *qui à Deo ipſo conſtitutus ſit Præſes, & à legibus divinis poteſtatem accepit? Non licet de hoc dubitare, cum ipſius Salvatoris authoritatem habeamus ita dicentis: Qui vos audit, me audit, & qui vos ſpernit, me ſpernit.*

3 Quâvis eiuſmodi Religioſi ſcioli, ſibi ſapientes ſint ita legis periti *puros legiſtas, puros pleitiſtas* diſpendiũ pacis, & charitatis facientes, Prælati Zelo armati iuſtitiæ non formident: *S. Auguſt.* ait enim Aug. ſer. 14 ad Fratres: *Iuſtitia dicitur gladius ex utraque parte acutus: quia hominis defendit corpus, ab exterioribus iniurijs, & animã ab ſpiritualibus maleſtijs. Hæc enim eſt pugio, quo Phinees transfixit coeuntem cum Madianitide Iudæum, & ceſſavit quaſſatio. Hic eſt lapis, quo David percuſſit Philiſtæum, & à ſervitute Iſrael liberavit.* Vniat ergo Prælatus eiuſmodi inquietos, murmurantes, & iuxta ſuum ſenſum leges interpretantes, ſic melius conciliabitur pax, nam iuſtitia, ſemper iuſta erit, & unde minabantur litium certamina, ſuperve- *S. Auguſt* niente ſuplicio, invenietur pax: ſic idem Auguſt. in Pſ. 148. in lapide illo percutiente caput Philiſtæi minas, & terrores, ac certamen incutiente vnionem, & pacem figuratam affirmat.

4 Sunt, & alij murmurantes, offendentesque dignitatem Prælati, ut non modo trangreſſiones, quas ipſi Prælati faciunt ſed minimos defectus damnant, & ita ſunt ſtricti iuris, quod definiant eſſe crimina, & reverentiam mentientes inhonorant ſuos Superiores. De his ait S. Chriſoſtomus homil. 3. in *S. Chryſt.* Acta Apoſt. *Sive iraſcatur (* Prælatus *)ſi vel rideat, ſi vel ſom-*

num

ſominum relaxationis concupierit: multi ſunt, qui ſcommatis inceſſant, multi, qui offendantur, multi, qui leges præſcribant, multi, qui priorum memoriam refricent, ut præſentem deijciant, idq; faciunt, non ut illos laudent ſed ut hunc mordeant. Si charitatem haberent, excuſarent Prælatos: ſic fortè ad exhalandam internam afflictionem, moderatam interius conſolationem quærũt, quia homines ſũt; ſed ipſi charitate & amore orbati irreverentiam ſub palio fictæ laudis irrogant. Circa quod optime Aphoriſm. ſupra c. 12 num. *9 Tu tolleras unum* (inquit) *& Superior te, & multos alios. Habe* (inquit S. Bonav. de Inſtitut. Novit. cap. 3.) *ſemper pacem cum Prælatis non eis detrahas, nec libenter audias eis detrahentes, quia Deus ſpecialiter hoc vitium odit in ſubditis, & in præſenti, ut in Cham, cui en. y petet, qui verenda patris ſui nudata fratribus, nuntiavit, & ſibi maledictionem in hoc irremediabilem acquiſivit. Non ponderes exceſſus eorũ, ſed ignoſce eis quaſi hominibus, quia in multis curis non poteſt aliquando negligentia vitari Et ſæpe quod in eis reprehendimus, ex noſtro vitio magis eſt quam ex eorum culpa.*

Ioannes Niño. S. Bonav.

5 De 2. capite murmurandi ſubditos contra Prælatos, quorum intereſt eis de neceſſaria ſuſtentatione providere, quãvis ſubditi ius habeant expetẽdi ab illis victũ, & veſtitũ, quia bona communia ſunt omnium Religioſorum, & Prælatus non Dominus, ſed diſpenſator, ut ſupradicebamus, tract. 6. art. 3. & ut P. Laurent. de Peirinis, tom. 2. de Privil noſtri Ordin. Minim. Conſt. 6 Pauli V. n. 6. definit: *Et ſi roges* (inquit) *an Religioſi poſſint agere contra Superiorem, ut det illis vinum, & bonam pictantiam, ſicut alij Superiores præcedentes? Dico, quod ſic.* Ita Barth de Capua ſing. 35. qui probat ex lege, ſed, & ſi hereditas verſ proinde, ff. Ad exhibendum, & conſuetudines decem, vel viginti annorum ſi cõtra ius non ſunt, vim legis, & conſuetudinis obtinent, c. Conſuetudo, iuncta Gloſſ. diſt. 12. *Nec poteſt eas Prælatus mutare.*

Nos Peirinus. *Barth. à Capua.*

6 Quamvis hæc ita ſint ſolent aliqui parum mortificati, charitateque orbati cõmunitatis animos perturbare crebris murmurationibus de Prælatis. Hunc abuſum Sancti reprehen-

S. Baſil. hendunt acriter: ſic Baſilius in Regulis Brevioribus interrogatione 133. *Si vero etiam ob cibũ murmuraverit? Prorſus* (reſpondet) *qui hoc facit, is eorum, qui in deſerto murmuraverunt*
1. Cor. 10 *iudicio obnoxius eſt. Scriptum eſt enim apud Apoſtolum: Nec mur-*
B. 10. *muraveritis, ſicut quidam eorum murmuraverunt, & perierunt ab exterminatore.* Oportet ergo huic langori mederi per conſiderationem vitæ noſtræ Evangeliæ paupertatis, & quod ſimus memores doctrinæ Apoſtolorum: *In Primitiva quippe*
Hugo Victor. *Eccleſia* (ait Hugo de S. Victor. in Regul. D. Aug. cap. 1. de
S. Auguſt. indigentibus corpore, nõ animo) *tanta erat gratiæ ſpiritualis abundantia, ut non ſolùm modico contenti eſſent, ſed hoc ipſo, quod nihil habebant pro ſummis delicijs deputarent.* Magna ſapientia Religioſo erit gaudere de exercitio profeſſæ Paupertatis pro Chriſto, non attendendo ad cauſas ſecundas, quia Pater cœleſtis ſcit his nos opus habere, & ſi vellet, provideret: *Ego*
Ad Phil. *enim didici* (dicebat Paulus Ad Philip. 4.) *in quibus ſum ſuffi-*
4. c. 12. *ciens eſſe. Scio, & humiliari, ſcio, & abundare. Ubique, & in omnibus inſtitutus, & ſatiari, & eſurire, & abundare, & penuriam pati: omnia poſſum in eo, qui me confortat.* Cõtra hos, qui non cõpatiuntur de Prælatorũ labore, ſed murmurãtes turbant Fra-
2. Corin. tres dicebat Paulus ſuprà: *Corripite inquietos* 1. Cor. 15. Hi
15. c. 14. corrigendi, hi plectendi.

7 Si autem Prælati excuſari non poſſunt ab omiſsione, monendi ſunt reverenter, & charitative. Et hoc non á quolibet, ſed aquibus ſecundum Conſtitutiones mandatum eſt: ſic apud nos tres Correctoris Socij, qui Seniores nuncupantur, monent Prælatum, ut emendetur, & ſi opus fuerit ipſum locale capitulum requirit, ut emendetur, aliás iure ſuo poſſunt uti ſubditi coram Superiore, ne famelici Religioſi vitæ quadrageſimalis obſervatores aſtringãtur vera vel ocaſionata neceſſitate, cibos, quos apud devotos, aut ſæcularium domos, carnium, vel lacticiniorũ, quos ad manus habent, quærere, & votum Deo emiſſum transgredi. [Quod Deus avertat) & Prelati Superiores, ne ſint deſides in corrigendo Correctores ſui officij immemores. qui ſe paſcunt, & alios eſurire faciunt, &c.

AR-

ARTICVLVS IIII.

Subditi, qui suos Superiores impediunt gubernare reprehenduntur: & duodecim Regulæ ponuntur, quibus bonus subditus gratiam Prælatorum acquirat, & pacifice vivat.

1 SVnt, & alij subditorum abusus contra obedientiã Prælatis debitam, quam lædunt intromittendo se in regimine, quasi ad eos spectaret gubernare: vel Superiores nõ desinunt suum exercere munus: quod quidem peccatum est contra fidelitatem contractus initi in professione: *Elegi abiectus esse* per obedientiam debitam superiori, ex quo Prælatus, & non subditus, debet gubernare. De hoc optime idẽ D. Petrus ubi suprá ar. 2. num. 3. monet c. 1. Epistol. 1. *Animas vestras* (inquit) *castificantes in Obedientia Charitatis, in fraternitatis amore, simplici ex corde invicem diligite attentius*, num. 22. Sensus huius versus, ait Cornel. à Lapide pendet ex vers. 13. suprà à nobis explicato: *Propter quod succincti lumbos, &c.* De obedientia Religiosa cum Spe vitæ æternæ, & sic nunc castificare iubet animas nostras, seu purificare in obedientia Charitatis, quam diximus debere habere perfectũ Obedientem, erga Prælatum, & nunc idem docet Petrus. De amore verò fraterno *Castificantes* explicat Cornel. ex Græco ex Agno: *A Christo Agno immaculato progeniti, estote agni immaculati, & agnizate:* quod maximè pertinet ad subditos, dicente Domino, Petro, Ioan. 22. *Pasce agnos meos.* Religiosi subditi debent esse agni puri, & immaculati filij Agni Christi.

Nos. 1. *Petr.* 1. D. 22. *Cornel. à Lapide.* 1. *Petr.* 1. c. 13. *Græca.* *Ioã.* 21. c. 17.

2 Hugo Victorinus magis ad rem explicat: *Castificantes animas vestras uni Sponso scilicet, servantes fidem.* 2. Cor. 11. A. *Despondi enim vos uni viro, Virginem castam exhibere Christo.* Ex contractu professioni, Religiosæ tenemur servare fidem uni Sponso Christo in Prælato seu Superiore: & ideo qui obedien-

2. *Cor.* 11 *A.* 2.

dien-

dientiam non præſtat, frangit fidem veluti adulterando, non reddendo debitam obedientiam ſuo viro, ſed dictamini im-
Vatablus puro, & indebito Rectori: *Animas veſtras purificaſtis* (Vatablus) *obediendo veritati*, & Syrus: *Cum ſanctificaveritis animas veſtras per obedientiam veritatis, & fueritis pleni charitate*. Qui non adimplet promiſſam obedientiam Prælato adulteram habet voluntatem, viro non ſuo præſtando obedien-
S. Bernar tiam. Sola eſt Charitas (ait Bernardus ſerm. de S. Andrea) *quæ obedientiam gratam facit: & acceptabilem Deo commendat.* Et hæc charitas eſt fraternitatis, nã & Fratres debemus velle obedire Superiori, ſicut & nos ipſi debemus: & ſic dicit Apoſtolus Petrus: *Simplici ex corde invicem diligite attentius,*
Græca. ex Græco ſimplici ex corde *non ficto*, non fucato, ſed ſimplici, & ſincero amore, ac conſequenter ex corde, imò, & toto ac
Cornel. à Lap. puro: *Simplici ergo amore* (concludit Cornel.) *diligit primo is, qui diligit ſine hypocriſi, non ficte, ſed vere, & ex corde: ſimplex enim dicitur, quod caret compoſitione, partitione, & mixtione.*

3 Sunt quidam Religioſi, qui dum vident Superiores aliquos corrigere, ſpecie quadam pietatis, compatientes ſe dicunt: & Fratres ipſos punitos conſolantur, rigorem Prælatorum damnantes, iudicantes iudices ſuos, uſurpantesque authoritatem: ſic dividunt inter Prælatum, & ſubditos amorem, ex quo Prælati quandoque deficiunt, nec audent ultra corrigere peccata: correcta manent ſanctificata, & ſubditi rebelles, & irreverentes ſuis Superioribus. Contra quos cenſores
S. Bonav. ſuorum Prælatorum inſurgit S. Bonav. de Inſtitut. Novitiorum cap. 3. *Quod ad nos non pertinet* (inquit) *nobis non uſurpemus, nec reprehendamus ea, quæ, quo animo fiant, neſcimus. Honora eos in corde tuo, non ſpernas: ne forte, & Deum ſpernas, cuius vicem gerunt. Ordinationes, & conſtitutiones eorum ne faſtidias, quia non ſine cauſa faciunt, licet tu neſcias omnes cauſas.* Et Do-
Doroth. rotheus ſerm. 17. *Noli fieri actionum Superioris cenſor, & indagator, ac nimium ſapiens expenſor, & iudex.*

4 Horum pietates veræ non ſunt, ſed ipſi hypocritæ quæ-

quærentes ſubditorum gratiam conciliare, facta damnantes Prælatorum, nec amorem fraternitatis ſimplici ex corde habent: *Arroganies iræ motum deputant* [ait de his S. Gregorius lib. 26 Moral cap. 34) *quidquid à Sanctis geritur cenſura diſciplina Et quia humanæ laudis appetitu benigni ſtudent ſemper apparere, nullos cenſent diſtrictione ſeveritatis corrigendos. Vnde, & à bonis Rectoribus opprimi æſtimant, quos invitos cernunt à vitijs coerceri.* *S. Gregor*

5 Mala quæ exoriuntur ex huiuſmodi falſa pietate illorũ qui excuſant delinquentes, & accuſant Prælatos corrigentes, nec illos iuvant, ad tria capita reducit Pater Alfonſus à Ieſu 2. parte libri *Peligros, y reparos*. diſcurſu 3 § 8. Primum in ipſis Prælatis, qui ob detrectationes, & cenſuras ſubditorum grãdis authoritatis, & opinionis, timidi, & deſides fiũt, ut aut non corrigant, aut tepide, & ſine fructu corrigant, ne eis parent inſidias ad amovendos ab officijs, & honoribus. *Nulla cauſa eſt* (ait Auguſt tom. 10. ſerm. 15. in Append. ſuper illud Iſaiæ: *Clama, ne ceſſes*) *quæ magis faciat diſpenſatorem Dei pigriorem ad arguendos contradicentes, quam timor verbi aſperi. Dum enim timemus detractiones, irriſiones, & opprobria hominum ſuperborum, dumque ab eis in terrena ſubſtantia metuimus prægravari, timentes perdere temporalia, minus quam oportet prædicamus æterna.* Sed boni Prælati, ut ſupradiximus fortes ſint ad interumpendas iniquitates, nec timere debent eos, qui occidunt corpus, &c. *Alfonſus à Ieſu M.* *S. Auguſt.*

6 Secundum malum eſt, quia puniti, & correcti videntes pro ſe patronos, odium concipiunt cõtra corrigẽtes Prælatos: imó iam credunt licere ſimilia crimina, quæ corriguntur. Dignos iudicat huiuſmodi patronos, & defeſores Magnus Baſilius ſuſpendi molas aſinarias in collis eorum: *Non enim increpationem ad emendationẽ* (ait in Regulis brevioribus interrog. 7.) *ſed defenſionem ad peccati confirmationem is, qui peccavit, ſumit, & alios ad ſimilia allicit.* Et confirmat ac aggravat horum pravitatem Chriſoſt. ſuper c. 7. 2. ad Cor. hom. 14. introducẽdo ipſos Prælatos colloquentes illis qui correctio- *S. Baſilius* *S. Chryſ.*

tionem impediunt: *Si ego extruxero quidem, tu autem deſtruxeris quid aliud reportabimus quam labores? Imò non ſolum damnum inde tibi, ſed & magnam pœnam reportabis. Etenim qui prohibet curari vulnus, non minus puniri videtur quàm qui vulnerauit; imò multo magis. Non enim par eſt, plagam inferre, & impedire plagam curari. Nam hoc quidem omnino mortem affert, illud autem non omnino.*

7 Tertium malum inde ſecutum, non parvi momenti eſt. Etenim diffamati ſic Prælati, quod in eorum regimine huiuſmodi oriuntur turbationes: non advertentes iniuſtè paſſas, & quidem, perſecutiones propter iuſtitiam: quando illos beatos deberent iudicare, tanquam indignos, qui initientur *los arrinconan, y ſe olvidan de ponerlos en los oficios*, quæ magna calamitas eſt, & occaſio dilapſus Religionis obſervantiæ, ut ex malis Prælatis vidimus ſuprá evenire.

[8 Diſcant ergo Superiores Prælati, diſcant P P. Diffinitores, diſcant Electores diſcernere ſpiritus, & ſimplici ex corde attentius deligere, huiuſmodi inquietos, & detractores non audiendo; bonos & integerrimos Prælatos tutando: & ſubditi pacem cum Superioribus ſectentur adiuvando illos ad debitas correctiones; ſecus facientes hypocritę ſunt, & falſam habent pietatem: *Habentes quidem* (ait de his Paulus 2. ad Tim. 3.) *ſpeciem pietatis, virtutem autem eius abnegãtes.* Elegantiſsimè differit hoc Chryſoſt ubi ſuprà: *Oportet ferre increpationes Patrum* (inquit) *& ſuper peccantes dolendum cum Prælatis: non enim totum in illis ſitum eſt, ſed etiam in vobis.* Et infrà proſequitur: *Hæc autem à me vobis dicta ſunt, ut cũ Principibus traſcamini illis, quibus iuſtè ſuccenſent, quando videritis aliquem increpari, omnes magis averſemini, quam Præceptor; magis vos terreat quam Principes, qui peccavit. Nam ſi Præceptorem quidem ſolum timuerit, facile peccabit. Si autem illos veſtros, tot oculos, tot ora obſervaverit, in maiori erit ſecuritate. Nam, quemadmodum ſi hæc non fecerimus extremmam dabimus pœnam, ita ſi hæc operemur ſocij erimus lucri in emendatione.*

2. *Ad Timot. 2. B. 5.* *S. Chryſoſt*

9 Caſtificate ergo animas veſtras in obedientia verę, & ſin-

ſinceræ charitatis, non fictæ, quam ſervare oportet maximé cum Prælatis: *Cada uno haga ſu oficio: el Prelado, mande, y caſtigue, y el ſubdito obedezca, y ſufra con humildad ſu correccion.* Ne uſurpet ſubditus munus Prælati, nec impediat ſuam gubernationem: *Pax domus* (ait Auguſt. lib. 19. de Civitate Dei) *ordinata imperandi, atque obediendi concordia cohabitantium.* Vnuſquiſque quod ſuum eſt faciat, & congregatio Religioſa ſumma gaudebit pace. *S. Auguſt.*

Duodecim Regulæ bono à ſubdito ſervandæ, ut quiete vivat cum Prælatis.

10 Noſter Laurentius de Peirinis, tom. 1. de Subdito quæſt. 4. cap. ultim. §. unico, duodecim aureas generales Regulas conſulit: ex quarum obſervantia poſſit Religioſus, quiete deſiderans vivere in Religione, gratiam, & amicitiam ſui Prælati aucupari: quæ ex ſupra dicti facile deduci, & probari poſſunt, eaſque ipſe authoritate, & rationibus fulcit: ſed ne diffundamur amplius eas nude proponam, adiunctis quãdoq; ſelectis ſententijs. *Laurent. Peirinis.*

Prima Regula.

Honora, reverere, cole Prælatum. Abunde probata manet.

Secunda Regula.

Pare illis alacriter, & hilariter: & noli ad præcepta dedignari, neque iraſci. Circa quod Seneca lib. 3. de Ira cap. 15. *Nullum eſt* (inquit) *tam arctum iugum, quod non minus lædat ducentem, quam repugnantem.* *Seneca.*

Tertia Regula.

Cave, ne illis detrahas, neque cum quavis perſona, quantumvis intima murmures; & noli illorum actionum cenſor fieri. De nullo fidendum eſt, ut coram illo de Superiore murmures, quia nihil opertum, quod non reveletur: *In cogitatione tua* [ait Eccleſ. cap. 10.] *Regi ne detrahas, & in ſecreto cubiculi tui, ne maledixeris diviti, quia, & aves cæli portabunt vocem tuam.* *Eccl. 10. v. 20.*

Quarta Regula.

Ad eorum præſentiam, ne loquaris abſque illorum licẽtia quia,

Eccl. 32 B.13. Eccleſ. 32. ait *Loqui in medio Magnatorum, non præſumas. Et ubi ſunt ſenes non multum loquaris.* Neque etiam iubente Prælato dicas, unde multum eruditus, multumque Religioſus poſſis putari: ſit ſermo ſimplex, potius ruſticanus quam urbanus, ſed non extra rem.

Quinta Regula.

In capitulis, ſemper illorum opinioni te conforma. Quod, ſi quid ſit tibi contra illorum opinionem propter monaſterij utilitatem, dicendum, modeſta, & humili dubitatione condito, Sanctus Be-
Regul. S. Benedicti nedictus, cap. 3. ſuæ Regulæ id etiam docet: *Si autem* (inquit) *dent Fratres conſilium cum omni humilitatis ſubiectione, ut non præſumant procaciter defendere, quod eis viſum fuerit, ſed magis in Abbatis pendeat arbitrio, & quod ſalubrius iudicauerit*
S. Bernar *eſſe, ei cuncti obediant.* Et S. Bernardus in formula honeſtę vitæ titulo eiuſdem: *Nunquam pertinaciter* (inquit) *aliquid affirmes, & neges, ſed ſint tuæ affirmationes, & dubitationes ſale conditæ.*

Sexta Regula.

De quacumque re tibi ab illis facta, etiam iniuſtè, ſiue reprehenſio ſit, ſive caſtigatio, cave, ne conqueraris, ſed patienter ferre
Seneca. *memento.* Circa quod Seneca 2. de Ira cap. 33. Superiorum iniuriæ hilari vultu, non patienter tantum, ferendæ ſunt. Faciēt iterum, ſi ſe feciſſe crediderint.

Septima Regula.

In caſu diſcordiæ Prælati cum alijs Fratribus tu Prælato ſemper adhære, nam, & Frater, & Prælatus eſt. Neutralitatē ſequi non erit utile, nam illico inte Prælati odium concitabis: contendere etiam cum Prælato ſtultitia magna eſt: *Cum pari*
Seneca. (ait Seneca lib. 2. de Ira, cap. 34.) *contendere anceps eſt, cum Superiore furioſum, cum inferiore ſordidum.* Ergo Prælato adhæreas, intellige, ſi res non ſit apertè contra Deum, tunc enim utere quinta Regula.

Octa-

Octava Regula.

Si habet adverſum te aliquid Prælatus tuus, fac, ut cito eum placatum reddas, nec ſinas morbum ingraveſcere. Nam eo periculoſior, quo diuturnior. Antequam autem ſit placatus cave tibi, ne in omnibus, & per omnia, quomodo, & cũ quibus loquaris. Hoc prudentia duce fit. Vnde Seneca 3 de Ira, cap. 7. *Vt ulcera ad levem tactum, deinde etiam ad ſuſpitionem tactus condoleſcunt: ita affectus animus minimis offendit, adeo, ut quoſdam ſalutatio, epiſtola, oratio, & interrogatio ad litem evocent: & nunquam ſine quærela ægri tangatur.* Seneca.

Nona Regula.

Fuge tanquam peſtem diſputationem cum Prælatis: & abhorre, te illis doctiorem videri. Nam Eccl. 6. *Penes Regem noli videri ſapiens,* & Doroth. ſerm. 20 *Cave dogmatizare cum Prælatis, maximè in publico. Son armas deſiguales pelear, uno á pie, otro á cavallo.* Eccleſ. 7. A. 5. S. Doroth.

Decima Regula.

Nimiã Prælatorum familiaritatem devita. Eſt enim laqueus quidam (Doroth. ſerm. 20.) *qui deſides, & vecordes in perditionem, & interitum adducit.* Hæc familiaritas vix ſine diſcordia conſiſtit. Idem.

Vndecima Regula.

Hoc ad gratiam tui Prælati aucupandam tibi maximè proderit, ſi quando contingerit tibi facere aliquid laude dignum: vel ultimam manum non appoſueris, ſed illud terminatum Prælato reliqueris, vel ſi non poteris non terminare, terminaſſe viſus fueris, ope, & auxilio Prælati. Atque ita totum id, quod laudem meretur, illi attribuas. Sic Ioab. 2. Reg. 12. victoriam oppugnatæ urbis tribui voluit Regi David. Actiones membrorum, & miniſtrorum, capiti, & Duci tribui debent. Itaque ſubditus ſit ſicut Luna, quæ omnis gloriæ ſuæ lumen Soli tribuit. 2 Reg 12.

Duodecima Regula.

Cave tamen, ne contra Regulam tuam, vel contra Deũ, ut Prælato

lato tuo morem geres quidquam præſtes. Nã charior tibi debet eſſe gratia Dei quã Prælati. Obedientia Prælatorũ ad id non
Eccleſ.4. D.33. obligat, & iuxta Eccl.c. 4. pro iuſtitia agonizare, & certare debet anima uſque ad mortem. Hæc de abuſibus Obedientię.

ARTICVLVS V.

Abuſus aliquot ſubditorum Religioſorum contra Paupertatem, & vitam Communem reprehenduntur, maximè in his, qui in ſæculo ſubſtantia carebant.

S.Ephr. 1 ÆQualitas *inter Monachos extirpat ſuperbiã* [ait S. Ephr. paræn. 1.] *& humilitatem ipſis familiarem reddit.* Et S.
S.Bonav. Bonav. in Alph. Spirit. l. 16. *Qui communia ſenctatur, & ſingularia vitat, magis diligenter, & citius ad bonum finem perveniet:* Et in Spec. diſc. p. 2. cap. 2. *Optima Religioſi perfectio eſt, perfectè communia quæque conventualia ſervare.* In quo commendatur vita Communis. Sed tamen hanc vitam noſtram Religioſam Apoſtolicam Communem, & unam non tantum per obedientiam uni capiti exhibitam, ſed per communionẽ bonorũ, quæ nulli propria ſed cõmunia debẽt eſſe, officit abuſus quorũdam, qui exemptiones, & ſingularitates appetunt, quibus vera paupertas violatur: labores alijs relinquunt, & abſque vera neceſſitate eximuntur ab eis, & nimiæ victus, & veſtitus abundãtiæ vacant. Prælato cõpetit ea omnia quæ cõmunia ſunt diſtribuere ſubditis: *Nõ æqualiter omnibus deſtri-*
S.Auguſ. *buatur* [ait Aug. c. 1. Regul.] *quia non æqualiter valetis omnes, ſed potius unicuiq; prout cuique opus eſt.* Hæc eſt æquelitas proportionis ratione indigentiæ, ſicut, & in ipſo homine cor, & cerebrum influunt in omnia corporis membra ſecundũ indigentiam, & munera ab eis exercenda, ut unum hominem bene ordinatum efficiant: ſic in unitate morali congregationis Religioſę per diſpoſitionem Prælati debent ſecundum indigentiam diſtribui, & ut rectè fiat Baſilius in Regulis fuſius, diſ-

diſputatis, interrog. 34. Superiores monet *Qui res* [inquit] *Fratrum uſus neceſſarias diſtribuunt, diligenter illud circumſpiciant, ut faciles ſe ad omnes, & clementes præbeant, ne ſuſpitionem alicui commoveant maioris erga aliquos benevolentiæ, aut contra æmulationis, cõtentioniſq; ut ob eam cauſam, & his, quibus infenſiores ſint neceſſarias res ſubtrahant: quorum alterum fraterni eſt odij alterum amoris vitioſi. Quibus ex rebus, illud nobis uſu venit, ut mutua, & concors conſpiratio, quæ ex Charitate naſci conſuevit diſtrahatur, & in eius locum ſuſpitiones pravæ, æmulationeſq; atque obtrectationes clam arrepunt, & ad labores in operibus adminiſtrandis ſubeundos lenteſcentis animi incunctatio.* *S. Baſil.*

2 Arbiter neceſſitatis ſubditorum non ſunt ipſi, quia cauſa propria eſt, nec ipſorum neceſſitates videre poſſunt, ficut nec membra corporis à ſe reguntur, ſed á capite: ergo Superior arbiter eſſe debet, & circunſpicere non voluntatem carnis, ſed neceſſitatem naturæ. Vnde Hugo Vict. in c. 1. Reg. S. Auguſt. *In huiuſmodi rebus* (inquit) *non debemus attendere voluntatem carnis, ſed valetudinem naturæ. Plus enim appetit carnalis voluntas quam neceſsitas. Quamobrem in eo quod dicitur: quod unicuique quod opus eſt tribuatur: iſte modus ſervandus eſt, quatenus ſic nutriatur caro, ut ſerviat, & iterũ ſic reprimatur, ut non ſuperbiat.* Et idem Hugo de Clauſtro Animæ, l. 2. cap. 19. *Non negat Religio* (ait) *quod requirit neceſsitas naturæ; prohibet tamen, quod appetit ſuperfluitas.* *Hugo.*

3 Si ergo ſola neceſſitas naturę attendenda eſt ad maius ſubſidium, & laborum diſpenſationem, abuſus erit exemptiones, & maiorem abundantiam quærere titulo antiquitatis in Religione, & maioris literaturæ, aut obtentorum honoris officiorum, & iugis laboris, quo nomen proprij inſtituti auctum, & æſtimatum eſt. Huiuſmodi exemptiones, & ſubſidiũ in præmium meritorum quærere, abuſus eſt deteſtabilis: *Monachus qui in hac vita* (ait Baſilius in Conſt. Monac. c. 25.) *laboribus, ac rectè factis ſuis eſſe præmium vult, miſera profectò illius mercedis conditio eſt: qui pro æternarum rerum iactura ca-* *S. Baſil.*

ducas paciſcatur. Et infrà: *Expecta ò Monache* (proſequitur Baſilius) *neque ad res vitæ huius cogitationē vtlis abijcere: athleta enim es, & operarius Chriſti, pactus eſt cum eo totam diem certaturum & diei totius æſtum perlaturum Quid igitur diei opere non dum completo requiem conſectaris? veſperæ vitæ huius finem expecta, ut cum Pater familias venerit mercedē tibi denumeret.* Dolere de aliorum præeminentijs, & exiſtimare ſe digniorē illis, irreligioſum eſt: *Eiuſmodi cogitationes* (ait S. Thereſia Camino de Perfeicon, cap. 12.) *ſi venerint, neceſſum eſt ſeduio obviare illis, & divertere: nā moram in eis trahere, & executionē mandare, peſtis eſt, unde in Monaſterijs magna eveniunt damna.*

S. Th reſ.

S. Baſilius

4 Sunt aliqui ita timidi, & delicati amatores ſui, qui ſelectos cibos quærunt, & ſi illis non dentur, conquæruntur dicentes, eſſe infirmæ valetudinis: & cōſequēter labores effugiūt Si choro ſerviant, debilitari caput credunt, quos cachinationes, & prolixæ cōfabulationes recreāt. *Qui aliquo cibi genere* (quærit Baſil in Reg. Brev. interr. 132.) *lædiſſe dicat, & ægre ferat, niſi aliud detur, qui de hoc dici debet?* Reſp. *Apparet hunc perfectam non habere charitatem illius, cui omnium atq; ipſius etiam cura commiſſa eſt: in univerſum autem de eo quod obſit profit ve, non eſt cur ſibi ijſi quiſq; debeat iudiciū arrogare, cum hoc ad iudicandum eius arbitrio relinquendum ſit, cui datum negotium ſit, ut ſingulorum neceſſitates animadvertat.* Supervacaneum eſt viro Religioſo pœnitentię dicato vitam ſine mala habituali valetudine pręparare, nec omnes debilitates curare poſſibile eſt. Magiſter Chriſtus dixit Matth 16 *Qui voluerit animam ſuam ſalvam facere, perdet eam.* Quod diſcutit Bernar. ſerm. 30 in Cant. *Quid hic vos dicitis?* (interrogat) *obſervatores ciborum, morum neglectores? Hippocrates & ſequaces eius docent animas ſalvas facere in hoc mundo, Chriſtus, & eius diſcipuli perdere. Quem nam è duobus ſequi Magiſtrum eligitis?* Qui ergo multum de cōſervanda ſalute curat adeo, ut labores, & exercitia ſui inſtituti prætermittit, nec alijs ſe conformat diſcipulus eſt Galeni, non Chriſti: *Cōquæri ſemper dequalibet mala valetudine* (ait S. Ther. Camino de perfecion, c. 11.) *ſi ſuffer-*

Mat. 16 D. 25.

S. Bernar

S. Ther. eſ.

re valetis, ne faciatis. Quando est gravis morbus, ipse se sustentat, &c. Et multa de hoc pro secuta virgo sancta: *Si non statuimus* (cõcludit) *semel absorbere mortem, & salutis deficientiã, nil proficiemus. Curate eam non timere, & totas vos Deo tradite, in quolibet eventu. Quid interest mori? Mihi credite, hæc determinatio magis proderit quam explicari potest.* De vobis ergo nulla sit cura in habitualibus ægritudinibus, & debilitatibus, vos, Deo & Superiori relinquite, dicente Salomone Prov. 24. *Si dixeris: Vires non suppetunt: qui inspector est cordis, ipse intelligit, & servatorem animæ tuæ nihil fallit: reddetque homini iuxta opera sua.* Ergo affectare Religiosũ eiusmodi curationes, & victus rationem, eximique à labore, victu, & vestitu communi in ordinata res erit, & paupertatis destructio. *Prov. 24. 8. 12.*

5 Et quod magis est: qui eiusmodi via procedũt, ut in plurimũ sunt, qui in sęculo pauperes, & ignobiles erãt, & quãdo spiritus paupertatẽ sequi debuerãt, sicut divites, & magnates deliciose tractãtur. Hoc reprehẽdit S. Aug. c. 4. Reg. *Ne contingat* inquit *) detestãda perversitas, ut in monasterio ubi quãtũ possunt fiunt divites laborioſi, fiãt pauperes delicati.* Super quo Hug. Vict c. 4. Reg. Multi quãto Nobiles (inquit) & delicatiores fuerũt in sęculo, tãto postmodum abiectius, & districtius vivunt in Monasterio; & pleriq; quãto abiectiores, & pauperes fuerũt, tanto plus deinde in monasterio excellentiã, & delicationes quęrũt. Sed valde detestabile, & perversum est ibi pauperẽ delicias quærere, ubi dives pro amore Dei abstinẽdo nititur laborare: ille servit vẽtri, iste spiritui, ille per latã, *& spatiosam viã tendit ad pœnã, iste per arctã, & angustã viam tendit ad gloriã.* Et idem Hugo de XII. Abusibus. Detestanda perversitas in monasterio, ut, ubi fiunt divites, laborioſi sint pauperes delicati. Qui in sęculo pauperiores vixerãt in Claustro maiori abundantia vivant! qui ante conversionẽ lectulũ propriũ nunquã habebant, nunc si forte voluntas eorũ fuerit eundi alicubi, ornamenta lectuli secũ portant. In claustro camisiis utuntur, qui foris raro lineis utebantur: in Religione equitant, qui ante conversionem ad habitũ pedites ire consueverant. *S. August. Hug. Victorinus.*

6 Sunt ditiores Monachi quam fuerant ſæculares (ait S. Hieronymus ad Heliod.) poſſident opes ſub Chriſto paupere, quas ſub locuplete diabolo non poterant invenire. Non tamẽ ideo putent ſe fœliciores, quia invenerunt victum, & tegumentum, quale foris invenire non poterant. Anteâ (idem ad Iovinianum) nudo pede, modò, non ſolum calceato, ſed, & ornato. Natus in paupere domo (idem Hier. ad Nepotianũ) & in tugurio ruſticano, qui vix miljo, & pane cibario rugiẽtem ſatiare ventrem poteram, nunc ſimilam, & mella faſtidio. Et S. Bernardus hom. 4. ſup. Miſſus eſt, contra eos, qui foris fuerunt humiles, & in Religione inſoleſcunt, ſic loquitur: *S. Bernar.* *Videas pleroſque* (ait Bernard.) *in Eccleſia de ignobilibus nobiles, de pauperibus, divites factos, ſubdito intumeſcere, priſtinæ obliviſci abiectionis: genus quoque ſuum erubeſcere, & infimos dedignari parentes* (& infra:) *Quodque magis perverſum eſt. Plerique in domo Dei non patiuntur in contemptu haberi, qui in domo ſua non niſi contemptibiles eſſe poterant.* Qui foris rudiori victu contenti eſſent, ſunt, qui in Clauſtro ſi non fuerint ſaturati, murmurabunt. Legumina ventoſa ſunt, caſſeus ſtomachum gravat (ait Bernard. ſerm. 30. in Cant.) lac capiti nocet, potum aquę non ſuſtinet pectus: caules nutriunt melancholiam, choleram porri accendũt, piſces de ſtagno, ac luctuoſa aqua meæ penitus complexioni non congruunt. Puta te Monachum eſſe, non Medicum, & non de complexione iudicandum, ſed de profeſſione. Quale eſt hoc ut in totis fluvijs, agris, hortis, cellarijs vè reperiri vix poſſit, quod comedas? Puta, te, quæſo, monachum eſſe, non Medicum, nec de complexione iudicandum, ſed de profeſſione. Parce, obſecro, primum quidem quieti tuæ, parce deinde labori miniſtrantium, parce gravamini domus, parce conſcientię Conſcientiæ dico, non tuæ, ſed alterius, illius videlicet, qui prope ſedens, & edens quod ſibi apponitur, de tuo ſingulari ieiunio, murmurat. Scãdalum quippe eſt ei, aut tua odioſa ſuperſtitio, aut duritiam, quam forte putat illius, qui tibi habet providere. Scandalizatur in quam in tua ſingularitate Frater iudicans te ſuperſtitio-

Digitized by Google

tioſum, tanquam ſuperflua quæritantem: aut certè me durũ cauſans, qui non perquiram victui tuo neceſſaria.

7 Proſequitur Bernardus reprehenſionem illorum qui ſuæ obliti abſtinentiæ, & frugalitatis, inuixi dicto Pauli 1. Tim. 5. D. *Vtere modico vino, propter ſtomachum, & frequentes tuas infirmitates* ſibi nimis blandiuntur. Quærunt enim aliqui Religioſi propter infirmitates aſſiduas, vina ſemper habere pretioſa, imò, & diverſa, ut vere dici poſſit cella, taberna propter abundantiam, & pharmacopolium, quia intuitu ſanandi morbos habet. Et quia hac de cauſa cibaria alia congregantur maxima ſolicitudine in cella, ipſa cellaria dici etiam poſſit. Horum ergo Religioſorum vita ſcandalum eſt non modo ſuis, ſed etiam ſæcularibus, pauperẽ Monachum ſe gerentem ſicut divitem, aut dignitate Epiſcopali inſignitum. Contra hos ergo Bernardus dicit: *Non Monacho hoc intimari, ſed Epiſcopo, cuius vita, teneræ adhuc, & naſcenti Eccleſiæ per neceſſaria eſſet.* Vnius ergo, aut alterius Monachi vita non ita Eccleſiæ neceſſaria eſt, quando tot inſignium virorum copiam habet quelibet Religio, & ideo tanta cura, & abundantia neceſſaria non eſt. *Da mihi, ſubiunxit, alterum Timothæum, & ego cibo eum, ſi vis, etiam auro, & poto balſamo. Id te ſaltem volo admonitum eſſe, ut ſi tibi ita authoritas Apoſtoli placet de bibendo vino modico, quod ille adiunxit non prætermittas.* Quod & de cibarijs, & alijs ornamentis etiam cenſendum eſt.

1. Tim. 5. D. 23.

S. Bernãr

8 Qui ſic affectant ſuperfluas delicias, & indumenta, orbati ſunt humilitate, & charitate Religioſo ſtatui debitis: *Non debet Religioſus ſelecta indumenta* (ait S. Baſil. tom. 2. de Vita Solitaria cap 31.) *vel calceamenta requirere, ſed eligere viliora, ut & hac in re humilitatem oſtendamus, ne comptorum, philautorum, & fraternæ charitate deſtitutorum opinionem reportemus. Qui namque potiora, affectat, á charitate, & humilitate alienus eſt,*

S. Baſil.

9 Denique quia ad huiuſmodi ſumptus neceſſarium ſubſidium deeſt, moventur, & ipſi Religioſi devotis pondus imponere, & quæritare, cum diſpendio quietis Religioſæ, imò

&

& conquæruntur charitatem in illis eſſe refrigeratam: quod, quamvis ex parte verum ſit, revera Deus, & mundus neceſſaria non denegant, ſi Religioſi ſola neceſſaria quærerent, aut expeterent: *Commertium eſt inter Mundum, & Fratres* (aiebat ſuis Religioſis Seraphicus Franciſcus, ut refert Thomas Calen. Cap. de perfecta Paupertate: *) Debent enim ipſi Mundo bonum exemplum, debet eis Mundus proviſionem neceſſitatum: Quando autem ipſi retraxerint bonum exemplum fide mentita, retrahet Mundus manum iuſta cenſura.* Quod experimento compertū eſt in Religionibus reformatis, & obſervantibus, ipſę enim abundant, tanquam nihil habentes, & omnia poſſidentes, quia de communi ſine peculio vivunt; relaxatæ autem decreſcunt, & pereunt indies magis, ac magis.

Thomas Calen.

10 Pro coronide adijciam exemplum quod refert Ruſbrochius, tract. de Fid. & Iud. Tres guloſi Monachi (inquit) circa Rhenum in quodam degebant Cænobio, qui non contenti cibis communibus eſcas ſingulares ſibi miniſtrari volentes ſeorſum à Fratribus alijs ſemper edebant. Quorū duo ſubitanea, ac improviſa abrepti ſunt morte, uno præfocato, altero, dum ſe lavaret, ſubmerſo in aquis. Vnus autem ex eis ſotio tertio, videlicet ſuperſtiti apparens ait: ſe damnatum eſſe. Interrogatus ab illo, ſi magna pateretur tormenta, extenſa manu, guttā unam ſudoris ſui in candelabrum ſtanneū, vel æneum, quod ibi forte erat, cadere permiſit: quod momento celerius, perinde, ut ſevum, vel cera in ardenti fornace lique factum eſt. Tantuſque inde extitit fœtor illius loci, Monachi tribus diebus á cœnobio abeſſe cogerentur. Ille autem Frater, qui hæc vidit, relicto eo Monaſterio Franciſcanus effectus eſt.

Roſbroc.

AR-

ARTICVLVS VI.

Debiles abundantius quam ſani refocilẽtur, & ſublevẽtur in laboribus: & qualiter ſine detrimento Reformationis poſsint dari Gradus, & Magiſteria, & Lectores actuales, ac Iubilati, & Prædicatores privilegiati, ac exempti ab aliquibus exercitijs vitæ cõmunis maximè in Ordine Minimorum.

1 ADvertendum tamen eſt ne vt fugiamus abuſum ſingularitatis, & exemptiones ſubditorum, qui nõ cõformantur alijs in vita communi, victu, veſtitu, & alijs laboribus; demus anſam Prælatis, ut & incidant in alium abuſum uniformitatis, ſine diſcretione. Si enim debilẽ, & infirmum ad ea omnia communitatis exercitia, labores, & abſtinentias, quæ ſani, & robuſti adimplent, Prælatus obligare velit, procul dubio reprehenſione dignus erit & durus, & contra illud, quod Deut. 22. B. 10. præcepit Deus, dicẽs: *Nõ arabis in bove ſimul, & aſino.* Reprehenduntur, qui aut debilitatem veram nõ haben: aut ſi habent, ſoliciti ſunt valde, magna cura quærentes omnem commoditatem, obliti proprij ſtatus paupertatis, & humilitatis. Hoc munus Prælatorũ eſt, qui debẽt ſubditos, ut filios conſiderare, & illorũ neceſſitates, iuxta cuiſq; indigentiã ſublevare. Et ſimiliter, qui bene valent, & in munere prædicationis, aut doctrinę cũ actuali labore occupantur, eximi á chori ſervitio, & ab alijs exercitijs incõpatibilibus, & recreari maiori cibi abundantia, & ſupelectili, ac miniſterio illis miniſtrantium, non erit dividere inter Fratres contra charitatẽ, quod Sancti Patres abhorrent, ſed charitate, ac iuſtitia duci. Et ſi quãdo Prælati inferiores in hoc deſides, aut duri ſint, non erit contra obſervantiã vitæ communis Superiores adire, & exemptiones, ſubſidia, & ſublevamina humiliter petere, ac neceſſitates proponere, quibus ut ẽdo gau-

Deut. 22. B. 10.

...levaminis patienter ferant.

..., quod his gaudere privilegijs iuxta ... Regularia non est cōtrarium Refor... simus; imó, si ordinate fiant gaudendo ..., sed ut subsidio ad ulteriores labores pro... conservandam vitam, conforme est reforma... plum in nostra Minimitana familia, quæ, ut ... Ordinem profitemur strictorem, & per... omnibus Religionibus tam Mēdicantibus, quam ...antibus: sic 2.p.tract. 1.ar.2.num.6. & 3 p.tract. ...relacio numer. 3. 4. & 5. & art. 19 & 20. Vbi si Mini... cognomen summam dicit hamilitatem, & abiectio..., qua maior esse non potest, & in suis obseruantijs huiusmodi sublevamina, & exemptiones non excluduntur: meritò dicemus non esse à Reformatione status Religiosi alienum.

3 De habitualiter debilibus sic Regula nostra cap. 7. num. 32. statuit dicens: *Prætereâ charitative semper observetur, quod cuncti diutino, ac naturali languore cœlitus visitati, ne dū in dictis ieiunijs, sed etiam in cunctis vigilijs, & quibuscunq; Ordinis huius oneribus benigne supportentur, & cibis quadragesimalibus abundantius, quam sani refocillentur. Ipsi vero taliter visitati de tempore adhuc sibi ad pœnitentiam peragendam commodato gaudeant, & gratulentur.* Et in Correctorio cap. 7. num. 56. fere eadem verba repetit: *Prætereà* (inquit Sanctissimus Fundator) *Fratres diutino, ac naturali languore laborantes cibis quadragesimalibus abundantius, quam sani refocillentur: & benigne supportentur in laboribus, ac vigilijs, & ieiunijs, ac vestimentis, & in cunctis oneribus Ordinis.* Ecce in vita nostra Quadragesimali perpetuo ieiunantium eximit ab Ecclesiastico ieiunio debiles, & infirmos: & iubet Sanctissimus Fundator, quod de eisdem cibis quadragesimalibus abundantius quam sani refocillentur: puta cibis selectioribus; minusque nocivis pro conservanda salute, non communibus, & vilibus, quibus sani vescuntur. Ecce supportati in vigilijs eximuntur á servitio cho-

Reg. Minimorum

Correct. Minim.

chori nocturno, & Matutinis. Ecce onera gravia', & labores corporales eis imponere non licet. qualia sunt pedestri itinerari, eleemosynas queritare processiones morosas adire, &c. Ecce in vestimentis pœnitentiæ supportari possunt in laneis tunicellis, & lineæ concedi, leviori habitu uti, ac siue illo cubare iuxta exigentiam infirmitatis. & debilitatis, & abundantius vestimenta habere.

4 Hinc idem S. Fundator, cap. 10. Correctorij num. 109. Vbi Superiores viderint aliquos vestimentis abundare, alios egere, distribuãt auferendo ab illis, & concedendo ijs necessaria: & subdit: *Veruntamen si aliquando causa frigiditatis, aut infirmitatis aliquis se pluribus tunicis egere asserat, illi tanquam Dei servo credatur, & eidem iuxta loci facultatem charitative provideatur. Vbi vero supplere non posset conventus facultas, ob Iesum Christum patienter ferre moneatur talis egens.* Amavit enim Pater noster vehementer sanctam Evangelicam Paupertatem, & indigentiam: & de ea encomia recẽsens, Fratres exhortatur: Et inter alia notabilia, in Prima ex quatuor Regu li, quas Fratribus dedit approbata, & confirmata per Alexandrum 6. 4. Kal. Martij anni 1492. quæ Bulla incipit: *Meritis gloriosæ*: apud P. Franciscum Lanovium in Chronicone Ord. Minimorum ad annum 1493. Capite ergo 6. eiusdem Regulæ sic ait: *Pauper ergo Frater est Dominus mundi, & quoniam iactavit in Deum curam suam, possidet per fidem omnes gentes in servos. Hæc est illa celsitudo altissimæ Paupertatis, quæ vos Charissimos Fratres meos heredes, & Reges Regni cælorum instituit, pauperes rebus fecit, virtutibus sublimavit: Hæc sit portio nostra, quæ perducit in terram viventium.*

Correc. in Minim.

Reg. Prima Min.

5 Religiosus ergo infirmus quærat, & simpliciter, ac humiliter exponat Prælato, iure suo utendo, ut refocillare faciat eum cibis abundantioribus illis, quibus in communi sani utuntur. Et nudus duas, aut plures petat tunicas. Si autem ob inopiam conventus, aut defidiam Prelati ei non fuerit provisum, ferat patienter, sine murmuratione, aut lite, credens hoc velle, aut permittere Patrem cœlestem, qui nos monet de hoc non

ducas paciſcatur. Et infrà: *Expecta ò Monache* (proſequitur Baſilius) *neque ad res vitæ huius cogitationē velis abijcere: athleta enim es, & operarius Chriſti, pactus eſt cum eo totam diem certaturum & diei totius æſtum perlaturum Quid igitur diei opere non dum completo requiem conſectaris? veſperæ vitæ huius finem expecta, ut cum Pater familias venerit mercedē tibi denumeret.* Dolere de aliorum præeminentijs, & exiſtimare ſe digniorē illis, irreligioſum eſt: *Eiuſmodi cogitationes* (ait S. Thereſia Camino de Perfeicon, cap. 12.) *ſi venerint, neceſſum eſt ſeduło obviare illis, & divertere: nā moram in eis trahere, & executionē mandare, peſtis eſt, unde in Monaſterijs magna eveniunt damna.*

S. Th reſ.

4 Sunt aliqui ita timidi, & delicati amatores ſui, qui ſelectos cibos quærunt, & ſi illis non dentur, conquæruntur dicentes, eſſe infirmæ valetudinis: & cōſequēter labores effugiūt Si choro ſerviant, debilitari caput credunt, quos cachinationes, & prolixæ cōfabulationes recreāt. *Qui aliquo cibi genere* (quærit Baſil in Reg. Brev. interr. 132.) *lædiſſe dicat, & ægre ferat, niſi aliud detur, qui de hoc dici debet?* Reſp. *Apparet hunc perfectam non habere charitatem illius, cui omnium atq; ipſius etiam cura commiſſa eſt: in univerſum autem de eo quod obſit profit ve, non eſt cur ſibi ipſi quiſq; debeat iudiciū arrogare, cum hoc ad iudicandum eius arbitrio relinquendum ſit, cui datum negotium ſit, ut ſingulorum neceſſitates animadvertat.* Supervacaneum eſt viro Religioſo pœnitentię dicato vitam ſine mala habituali valetudine pręparare, nec omnes debilitates curare poſſibile eſt. Magiſter Chriſtus dixit Matth 16 *Qui voluerit animam ſuam ſalvam facere, perdet eam.* Quod diſcutit Bernar. ſerm. 30 in Cant. *Quid hic vos dicitis?* (interrogat) *obſervatores ciborum, morum neglectores? Hippocrates & ſequaces eius docent animas ſalvas facere in hoc mundo, Chriſtus, & eius diſcipuli perdere. Quem nam è duobus ſequi Magiſtrum eligitis?* Qui ergo multum de cōſervanda ſalute curat adeo, ut labores, & exercitia ſui inſtituti prætermittit, nec alijs ſe conformat diſcipulus eſt Galeni, non Chriſti: *Cōquæri ſemper de qualibet mala valetudine* (ait S. Ther. Camino de perfecion, c. 11.) *ſi ſuffer-*

Mat. 16 D. 25.

S. Bernar

S. Ther eſ.

re

re valetis, ne faciatis. Quando est gravis morbus, ipse se festinat, &c. Et multa de hoc pro secuta virgo sancta: *Si non statuimus* (cõcludit) *semel absorbere mortem, & salutis deficientiã, nil proficiemus. Curate eam non timere, & totas vos Deo tradite, in quolibet eventu Quid interest mori? Mihi credite, hæc determinatio magis proderit quam explicari potest.* De vobis ergo nulla sit cura in habitualibus ægritudinibus, & debilitatibus, vos, Deo & Superiori relinquite, dicente Salomone Prov. 24. *Si dixeris: Vires non suppetunt: qui inspector est cordis, ipse intelligit, & servatorem animæ tuæ nihil fallit: reddetque homini iuxta opera sua.* Ergo affectare Religiosũ eiusmodi curationes, & victus rationem, eximique à labore, victu, & vestitu communi in ordinata res erit, & paupertatis destructio. *Prov. 24. B. 12.*

5 Et quod magis est: qui eiusmodi via procedũt, ut in plurimũ sunt, qui in sęculo pauperes, & ignobiles erãt, & quãdo spiritus paupertatẽ sequi debuerãt, sicut divites, & magnates deliciose tractãtur. Hoc reprehẽdit S. Aug. c. 4. Reg. *Ne contingat* inquit) *detestãda perversitas, ut in monasterio ubi quãtũ possunt fiunt divites laborioſi, fiãt pauperes delicati.* Super quo Hug. Vict c. 4. Reg. Multi quãto Nobiles (inquit) & delicatiores fuerũt in sęculo, tãto postmodum abiectius, & districtius vivunt in Monasterio; & pleriq; quãto abiectiores, & pauperes fuerũt, tanto plus deinde in monasterio excellentiã, & delicationes quęrũt. Sed valde detestabile, & perversum est ibi pauperẽ delicias quærere, ubi dives pro amore Dei abstinẽdo nititur laborare: ille servit vẽtri, iste spiritui, ille per latã, *& spatiosam viã tendit ad pœnã, iste per arctã, & angustã viam tendit ad gloriã.* Et idem Hugo de XII. Abusibus. Detestanda perversitas in monasterio, ut, ubi fiunt divites, laborioſi fiant pauperes delicati. Qui in sęculo pauperiores vixerãt in Clauſtro maiori abundantia vivant! qui ante conversionẽ lectulũ propriũ nunquã habebant, nunc si forte voluntas eorũ fuerit eundi alicubi, ornamenta lectuli secũ portant. In clauſtro camiſſis utuntur, qui foris raro lineis utebantur: in Religione equitant, qui ante conversionem ad habitũ pedites ire consueverant. *S. August. Hug. Victorinus.*

6 Sunt ditiores Monachi quam fuerant ſæculares (ait S.
S. *Hier.* Hieronymus ad Heliod.) poſſident opes ſub Chriſto paupere, quas ſub locuplete diabolo non poterant invenire. Non tamẽ ideo putent ſe fœliciores, quia invenerunt victum, & tegumentum, quale foris invenire non poterant. Anteâ (idem ad Iovinianum) nudo pede, modò, non ſolum calceato, ſed, & ornato. Natus in paupere domo (idem Hier. ad Nepotianũ) & in tugurio ruſticano, qui vix miljo, & pane cibario rugiẽtem ſatiare ventrem poteram, nunc ſimilam, & mella faſtidio. Et S. Bernardus hom. 4. ſup. Miſſus eſt, contra eos, qui foris fuerunt humiles, & in Religione inſoleſcunt, ſic loquitur:
S. Bernar *Videas plerosque* (ait Bernard.) *in Eccleſia de ignobilibus nobiles, de pauperibus, divites factos, ſubdito intumeſcere, priſtinæ oblivisci abiectionis: genus quoque ſuum erubeſcere, & infimos dedignari parentes* (& infra:) *Quodque magis perverſum eſt. Plerique in domo Dei non patiuntur in contemptu haberi, qui in domo ſua non niſi contemptibiles eſſe poterant.* Qui foris rudiori victu contenti eſſent, ſunt, qui in Clauſtro ſi non fuerint ſaturati, murmurabunt. Legumina ventoſa ſunt, caſſeus ſtomachum gravat (ait Bernard. ſerm. 30. in Cant.) lac capiti nocet, potum aquę non ſuſtinet pectus: caules nutriunt melancholiam, choleram porri accendũt, piſces de ſtagno, ac luctuoſa aqua meæ penitus complexioni non congruunt. Puta te Monachum eſſe, non Medicum, & non de complexione iudicandum, ſed de profeſſione. Quale eſt hoc ut in totis fluvijs, agris, hortis, cellarijs vè reperiri vix poſſit, quod comedas? Puta, te, quæſo, monachum eſſe, non Medicum, nec de complexione iudicandum, ſed de profeſſione. Parce, obſecro, primum quidem quieti tuæ, parce deinde labori miniſtrantium, parce gravamini domus, parce conſcientię Conſcientiæ dico, non tuæ, ſed alterius, illius videlicet, qui prope ſedens, & edens quod ſibi apponitur, de tuo ſingulari ieiunio, murmurat. Scãdalum quippe eſt ei, aut tua odioſa ſuperſtitio, aut duritiam, quam forte putat illius, qui tibi habet providere. Scandalizatur in quam in tua ſingularitate Frater iudicans te ſuperſtitio-

tioſum, tanquam ſuperflua quæritantem: aut certè me durũ cauſans, qui non perquiram victui tuo neceſſaria.

7 Proſequitur Bernardus reprehenſionem illorum qui ſuæ obliti abſtinentiæ, & frugalitatis, innixi dicto Pauli 1. Tim. 5. D. *Vtere modico vino, propter ſtomachum, & frequentes tuas infirmitates* ſibi nimis blandiuntur. Quærunt enim aliqui Religioſi propter infirmitates aſſiduas, vina ſemper habere pretioſa, imò, & diverſa, ut vere dici poſſit cella, taberna propter abundantiam, & pharmacopolium, quia intuitu ſanandi morbos habet. Et quia hac de cauſa cibaria alia congregantur maxima ſolicitudine in cella, ipſa cellaria dici etiam poſſit. Horum ergo Religioſorum vita ſcandalum eſt non modo ſuis, ſed etiam ſæcularibus, pauperẽ Monachum ſe gerentem ſicut divitem, aut dignitate Epiſcopali inſignitum. Contra hos ergo Bernardus dicit: *Non Monacho hoc intimari, ſed Epiſcopo, cuius vita, teneræ adhuc, & naſcenti Eccleſiæ per neceſſaria eſſet.* Vnius ergo, aut alterius Monachi vita non ita Eccleſiæ neceſſaria eſt, quando tot inſignium virorum copiam habet quelibet Religio, & ideo tanta cura, & abundantia neceſſaria non eſt. *Da mihi, ſubiunxit, alterum Timothæum, & ego cibo eum, ſi vis, etiam auro, & poto balſamo. Id te ſaltem volo admonitum eſſe, ut ſi tibi ita authoritas Apoſtoli placet de bibendo vino modico, quod ille adiunxit non prætermittas.* Quod & de cibarijs, & alijs ornamentis etiam cenſendum eſt. 1. Tim. 5. D. 23. S. Bernãr

8 Qui ſic affectant ſuperfluas delicias, & indumenta, orbati ſunt humilitate, & charitate Religioſo ſtatui debitis: *Non debet Religioſus ſelecta indumenta* (ait S. Baſil. tom. 2. de Vita Solitaria cap 31.) *vel calceamenta requirere, ſed eligere viliora, ut & hac in re humilitatem oſtendamus, ne comptorum, philautorum, & fraternæ charitate deſtitutorum opinionem reportemus. Qui namque potiora, affectat, à charitate, & humilitate alienus eſt,* S. Baſil.

9 Denique quia ad huiuſmodi ſumptus neceſſarium ſubſidium deeſt, moventur, & ipſi Religioſi devotis pondus imponere, & quæritare, cum diſpendio quietis Religioſæ, imò

&

& conquæruntur charitatem in illis eſſe refrigeratam: quod, quamvis ex parte verum ſit, revera Deus, & mundus neceſſaria non denegant, ſi Religioſi ſola neceſſaria quærerent, aut expeterent. *Commertium eſt inter Mundum, & Fratres* (aiebat ſuis Religioſis Seraphicus Franciſcus, ut refert Thomas Calen. Cap. de perfecta Paupertate:) *Debent enim ipſi Mundo bonum exemplum, debet eis Mundus proviſionem neceſſitatum: Quando autem ipſi retraxerint bonum exemplum fide mentita, retrahet Mundus manum iuſta cenſura.* Quod experimento compertũ eſt in Religionibus reformatis, & obſervantibus, ipſę enim abundant, tanquam nihil habentes, & omnia poſſidentes, quia de communi ſine peculio vivunt; relaxatæ autem decreſcunt, & pereunt indies magis, ac magis.

Thomas Calen.

10 Pro coronide adijciam exemplum quod refert Ruſbrochius, tract. de Fid. & Iud. Tres guloſi Monachi [inquit) circa Rhenum in quodam degebant Cænobio, qui non contenti cibis communibus eſcas ſingulares ſibi miniſtrari volentes ſeorſum à Fratribus alijs ſemper edebant. Quorũ duo ſubitanea, ac improviſa abrepti ſunt morte, uno præfocato, altero, dum ſe lavaret, ſubmerſo in aquis. Vnus autem ex eis ſotio tertio, videlicet ſuperſtiti apparens ait: ſe damnatum eſſe. Interrogatus ab illo, ſi magna pateretur tormenta, extenſa manu, guttã unam ſudoris ſui in candelabrum ſtanneũ, vel æneum, quod ibi forte erat, cadere permiſit: quod momento celerius, perinde, ut ſevum, vel cera in ardenti fornace lique factum eſt. Tantuſque inde extitit fœtor illius loci, Monachi tribus diebus á cœnobio abeſſe cogerentur. Ille autem Frater, qui hæc vidit, relicto eo Monaſterio Franciſcanus effectus eſt.

Roſbroc.

AR;

ARTICVLVS VI.

Debiles abundantius quam ſani refocilẽtur, & ſublevẽtur in laboribus: & qualiter ſine detrimento Reformationis poſsint dari Gradus, & Magiſteria, & Lectores actuales, ac Iubilati, & Prædicatores privilegiati, ac exempti ab aliquibus exercitijs vitæ cõmunis maximè in Ordine Minimorum.

1 ADvertendum tamen eſt ne vt fugiamus abuſum ſingularitatis, & exemptiones ſubditorum, qui nõ cõformantur alijs in vita communi, victu, veſtitu, & alijs laboribus; demus anſam Prælatis, ut & incidant in alium abuſum uniformitatis, ſine diſcretione. Si enim debilẽ, & infirmum ad ea omnia communitatis exercitia, labores, & abſtinentias, quæ ſani, & robuſti adimplent, Prælatus obligare velit, procul dubio reprehenſione dignus erit & durus, & contra illud, quod Deut. 22. B. 10. præcepit Deus, dicẽs: *Nõ arabis in bove ſimul, & aſino.* Reprehenduntur, qui aut debilitatem veram nõ haben: aut ſi habent, ſoliciti ſunt valde, magna cura quærentes omnem commoditatem, obliti proprij ſtatus paupertatis, & humilitatis. Hoc munus Prælatorũ eſt, qui debẽt ſubditos, ut filios conſiderare, & illorũ neceſſitates, iuxta cuiſq; indigentiã ſublevare. Et ſimiliter, qui bene valent, & in munere prædicationis, aut doctrinę cũ actuali labore occupantur, eximi á chori ſervitio, & ab alijs exercitijs incõpatibilibus, & recreari maiori cibi abundantia, & ſupelectili, ac miniſterio illis miniſtrantium, non erit dividere inter Fratres contra charitatẽ, quod Sancti Patres abhorrent, ſed charitate, ac iuſtitia duci. Et ſi quãdo Prælati inferiores in hoc deſides, aut duri ſint, non erit contra obſervantiã vitæ communis Superiores adire, & exemptiones, ſubſidia, & ſublevamina humiliter petere, ac neceſſitates proponere, quibus ut ẽdo gau-

Deut. 22. B. 10.

gaudeant, & defectu ſublevaminis patienter ferant.

2 Hinc inferre licet, quod his gaudere privilegijs iuxta cuiuſque inſtituti ſtatuta Regularia non eſt cõtrarium Reformationi quam intendimus; imó, ſi ordinate fiant gaudendo illis, non ut præmio, ſed ut ſubſidio ad ulteriores labores proſequendos, aut conſervandam vitam, conforme eſt reformationi: & ſit exemplum in noſtra Minimitana familia, quæ, ut late probavimus Ordinem profitemur ſtrictorem, & perfectionem omnibus Religionibus tam Mẽdicantibus, quam non Mendicantibus: ſic 2. p. tract. 1. ar. 2. num. 6. & 3 p. tract. 12. in Præfacio numer. 3. 4. & 5. & art. 19 & 20. Vbi ſi Minimorum cognomen ſummam dicit hamilitatem, & abiectionem, qua maior eſſe non poteſt, & in ſuis obſervantijs huiuſmodi ſublevamina, & exemptiones non excluduntur: meritò dicemus non eſſe à Reformatione ſtatus Religioſi alienum.

Nos.

3 De habitualiter debilibus ſic Regula noſtra cap. 7. num. 32. ſtatuit dicens: *Prætereà charitative ſemper obſervetur, quod cuncti diutino, ac naturali languore cœlitus viſitati, ne dũ in dictis ieiunijs, ſed etiam in cunctis vigilijs, & quibuſcunq; Ordinis huius oneribus benigne ſupportentur, & cibis quadrageſimalibus abundantius, quam ſani refocillentur. Ipſi vero taliter viſitati de tempore adhuc ſibi ad pœnitentiam peragendam commodato gaudeant, & gratulentur.* Et in Correctorio cap. 7. num. 56. fere eadem verba repetit: *Prætereà* (inquit Sanctiſsimus Fundator) *Fratres diutino, ac naturali languore laborantes cibis quadrageſimalibus abundantius, quam ſani refocillentur: & benigne ſupportentur in laboribus, ac vigilijs, & ieiunijs, ac veſtimentis, & in cunctis oneribus Ordinis.* Ecce in vita noſtra Quadrageſimali perpetuo ieiunantium eximit ab Eccleſiaſtico ieiunio debiles, & infirmos: & iubet Sanctiſſimus Fundator, quod de eiſdem cibis quadrageſimalibus abundantius quam ſani refocillentur: puta cibis ſelectioribus; minuſque nocivis pro conſervanda ſalute, non communibus, & vilibus, quibus ſani veſcuntur. Ecce ſupportati in vigilijs eximuntur á ſervitio cho-

Reg. Minimorum

Correct. Minim.

chori nocturno, & Matutinis. Ecce onera gravia', & labores corporales eis imponere non licet. qualia ſunt pedeſter itinerari, eleemoſynas queritare proceſſiones moroſas adire, &c. Ecce in veſtimentis pœnitentiæ ſupportari poſſunt in laneis tunicellis, & lineæ concedi, leviori habitu uti, ac ſine illo cubare iuxta exigentiam infirmitatis. & debilitatis, & abundantius veſtimenta habere.

4 Hinc idem S. Fundator, cap. 10. Correctorij num. 109. Vbi Superiores viderint aliquos veſtimentis abundare, alios egere, diſtribuãt auferendo ab illis, & concedendo ijs neceſſaria: & ſubdit: *Veruntamen ſi aliquando cauſa frigiditatis, aut infirmitatis aliquis ſe pluribus tunicis egere aſſerat, illi tanquam Dei ſervo credatur, & eidem iuxta loci facultatem charitative provideatur. Vbi vero ſupplere non poſſet conventus facultas, ob Ieſum Chriſtum patienter ferre moneatur talis egens.* Amavit enim Pater noſter vehementer ſanctam Evangelicam Paupertatem, & indigentiam: & de ea encomia recẽſens, Fratres exhortatur: Et inter alia notabilia, in Prima ex quatuor Regu li, quas Fratribus dedit approbata, & confirmata per Alexandrum 6. 4. Kal. Martij anni 1492. quæ Bulla incipit: *Meritis glorioſa*: apud P. Franciſcum Lanovium in Chronicone Ord. Minimorum ad annum 1493. Capite ergo 6. eiuſdem Regulæ ſic ait: *Pauper ergo Frater eſt Dominus mundi, & quoniam iactavit in Deum curam ſuam, poſsidet per fidem omnes gentes in ſervos. Hæc eſt illa celſitudo altiſsimæ Paupertatis, quæ vos Chariſsimos Fratres meos heredes, & Reges Regni cælorum inſtituit, pauperes rebus fecit, virtutibus ſublimavit: Hæc ſit portio noſtra, quæ perducit in terram viventium.*

Correc. in Minim.

Reg. Prima Min.

5 Religioſus ergo infirmus quærat, & ſimpliciter, ac humiliter exponat Prælato, iure ſuo utendo, ut refocillare faciat eum cibis abundantioribus illis, quibus in communi ſani utuntur. Et nudus duas, aut plures petat tunicas. Si autem ob inopiam conventus, aut deſidiam Prælati ei non fuerit proviſum, ferat patienter, ſine murmuratione, aut lite, credens hoc velle, aut permittere Patrem cœleſtem, qui nos monet de hoc

non

non eſſe ſolicitos, eſt enim ei cura de nobis. Qui enim fecit
Daniel 1. c. 15. Danielem, & ſocios pueros per decem dies veſcentes leguminibus, exiſſe corpulentiores, & vegetiores, quam alij qui pretioſis cibis Regijs nutriebantur, faciet modo ſine abundatiori honona, imò cum viliori, & parca, magis refocillari. Et
Pſal. 147. c. 16. qui dat nivem ſicut lanam, magis quam domeſtici mulieris fortis: qui, quia veſtiti duplicibus, non timebant á frigoribus nivis, poterit non obſtante nuditate calefacere, & fo-
Prov. 31. cap. 21. vere indigentem Fratrem. Quis, niſi fide deſtitutus, negare hoc poterit?

6 At qui ſe delicatos faciunt, aut ſuppoſita debilitate ſoliciti ſunt valde, nil divinæ providentiæ curæ relinquentes, hos abominamur: horum abuſus Sancti Religionum Patriarchæ, ut vidimus, abolere contendunt. Et noſter Sanctiſsimus Pater eumdem abominatur abuſum eodẽ ſpiritu Patrũ priſcorum veſtitus. Capite ergo 5. & 9 eiuſdem Primæ Regulæ commemoratæ, rem, & ſententiam exponit. Capite ergo 5. poſtquam præcepit naturali lãguore cælitus viſitatos debere
Reg. Prima Min. ſublevari in cunctis laboribus, & vigilijs, ſubdit *Non tamen ſegnitiei, quæ illos ſæpe moleſtat omnino credatur, ſed ſicut Correctori ſecundum Deum videbitur, vitam Communem infringere non contendant, ſed cum patientia quadrageſimalibus cibis contententur.* Et paulo poſt: *Nec cibi teneat voluptas* (ſubdit) *quos neceſsitas levavit infirmos, ne contingat deteſtanda perverſitas, ubi quantum poſſunt fiunt divites laborioſi fiant pauperes delicati* & cap. 9. *Qui nihil habebant in ſæculo, non ea quærant in monaſterio, quæ nec foris habere potuerunt, ſed tamen eorum infirmitati tribuatur, etiam ſi paupertas eorum, quando foris erant, nec ipſa neceſſaria poterat invenire. Non tamen putent ſe eſſe felices, quia invenerunt victum, & tegumentum, quale foris invenire non potuerant: nec cervicem erigant, quia aſſociantur eis, ad quos foris accedere non audebant: ſed ſurſum corda habeant, & terrena vana non quærant, priſtinam paupertatem ante oculos ſemper habentes, ne ſi de religioſo habitu ſe ſuperbientes erigant, illo indignos eſſe omnino, ſe demonſtrent.* Ergo, qui ſub habitu Religioſo

ex-

Digitized by Google

extollitur, quia forte abundantius quam foris deget ne ſe extollat, ut dives factus, memor præteritæ paupertatis, percipiendo neceſſaria, ſolum ſuę infirmitatis ſubventioni congruentia, ne ad ſuperflua cor applicando amittant æterna.

7 Sed de Lectoribus, & Prædicatoribus, an exemptiones aliquas â vita Communi habere poſſint, gradus, & iubilationes, quin ſolvatur, aut detrimentum patratur Reformatio? reſtat examinare.

Infrà tract. 10. A. 9. videbimus non adverſari Reformationi, imò congruere valde, ſtudium litterarum, etiam humanarum. Et quidem quo ad gradus, & Magiſteria non erit contra Reformationem in illis Religionibus, ubi ex Regula admittuntur ob honeſtos fines, quos Sancti Fundatores habuerunt. In noſtra autem Minimitana familia, in qua ex Regula, c. 9. n. 41. ubi datur forma Lectoribus, quomodo debeant docere: *Vbiq; tamen obſervetur* (concludit) *quod nullus ad Magiſterij, ſeu alium gradum aſſumatur.* Et in Correctorio c. 9. n. 75. de eiſdem ſermonem faciens S. Patriarcha, dicit: *Ipſi etiam Lectores Ordinarij ſui Minimi nominis reminiſcentes, ad ſublimia nequaquam tendant, ſed humilis profeſſionis ſuæ ſedem humiliter teneant; pariformiter faciant, quantumcumque litterati viri ad hunc Ordinem Minimorum undequaque venientes, ac in eo iam recepti, etiam expreſsè profeſsi in ſui receptionis loco ſimpliciter ſedentes: neque alicui, etiam præſtantiſsimo viro, ſic ſtare moleſtum ſit, cum Rex gloriæ ſic pro nobis vermiculis in pulvere humiliter ſederit.* Quis ergo locus manet Lectoribus, & Prædicatoribus Ordinis Minimorum ad exemptiones, & præeminẽtias, ad favores, & alia quibus ab aliorum vita Communi indulgeãtur? Titulus Lectoris Iubilati novus, & non ex Regula eſt: ergo videtur in Ordine Minimorum id repugnare perfectæ Reformationi.

Nos.

Reg. Minimorum.

8 Dico I. Exemptiones, ac præeminẽtiæ Lectorum, quæ pũctis Regulæ expreſsè prohibentur, nullatenus cõcedẽdæ, cuius modi ſunt, nò aſcendere ad Magiſteria, nec ſedere ſupra ſe antiquiores in primogenitura: hoc enim adverſaretur ge-

nui-

nuino Regula noſtra ſpiritui, qui eſt humilitas, & abiectio: *Voluit enim Fratres* (canit Eccleſia de S. Franciſ. de Paula) *Minimos vocari, humiles ut eſſent.*

9 Dico. II. habere exemptiones, & titulum Lectorum Iubilatorum, ut præmium laborum, cõtra obſervantiam erit: præmium enim noſtrum in alio habebimus ſęculo: & hoc abunde Sancti Patres docuerunt, ut præcedenti vidimus articulo, & Pater noſter, ac Legifer Franciſcus de Paula id ipſum intendit ex nomine Minimorum, & humilitate: & ideo in Hymno ſui officij ad illa verba adducta, quæ expreſſê talia ſunt: *Hinc ſuos omnes Minimos vocari cenſuit Fratres, humiles, ut eſſent* (concludit:) *Ac Beatorum valeant, & ipſi cœtibus addi.*

In offi ſe ſti S. Frã ciſci de Paula.

10 Dico. III. Lectores tâm actuales, quám Emeriti, & Prædicatores eximi, & diſpenſari poſſunt in punctis Regulæ, quæ ſpiritui ſuo nõ adverſantur: & hoc nõ, niſi ut, aut præſenti labori, & ſtudio melius vacare poſſint, aut naturæ ex aſſiduis laboribus feſſæ, & habitualiter infirmæ ſubveniatur in abundantiori cibo, veſtitu, & laboribus, ac oneribus ordinis. Exemplum primę rationis ſint Prædicatores, qui tempore Quadrageſimæ diſpenſantur, & ſublevantur. Pernoctare extra conventum, ibique recumbere, omnibus Fratribus Minimis interdictum eſt cap. 7. Regulæ num. 33 *Non permittitur* (ait) *in ſæcularium domibus reficiendi cauſa recumbere, nec inibi pernoctando dormire, cum ipſi ad ſuum monaſterium commode poſſint redire.* Et nihilominus in Correctorio, c. 9. num. 8. dicitur: *Cum quis huius Ordinis Prædicator alicubi pluribus diebus ordinarie, ac ſubſecutive prædicare habuerit, locum ſibi congruum, & honeſtum ibidem procurare faciat, ubi ſine diſcurſu pacifice reſidere valeat* Et num. 81. *Cuilibet verò ipſorum Prædicatorum talis diuturnæ prædicationis tempore durante, ubi licitè fieri poterit, dentur fideles ſocij ſaltem tres, vel plures, aut pauciores ixta facultatem cuiuslibet loci: talium autem ſociorum ſaltem unus cum ipſo Prædicatore maneat ad ſibi benigne ſuccurrendum.* Et num. 82. eximuntur, durante tempore prædicationis

Reg. Min

Correct. Minim.

nis

nis abonere audiendi confeſſiones quorumcunque de hoc ordine non exiſtentium, & concludit: *Non tamē tunc per quoſcunque Prælatos ſeu Supreiores ad hoc ipſum peragendum aſtringantur.* Hęc non eſt faſtus, ſed pro maiori commoditate ad ſtudendum conceſſa, & ſocij, ut ſublevent illi laborem audiendi confeſſiones dati ſunt, & ut illi miniſtrent.

11 Ergo Lectoribus actualibus, & Prædicatoribus concedere, ut à ſervitio chori eximantur, tempore quo ſunt occupati in ſtudio, non eſt contra puritatem Regulæ, nec contra Reformationem. Hinc SS. D. PP. Clem. VIII. ut infra tr. 9. A, 2. in Decretis reformationis pro omnibus Religionibus, §. 1. licet omnes, quocumque gradu polleant, etiam Generales, obligentur ſervitio chori: *Cum Lectoribus autem, ſubdit, & cum Prædicatoribus, ijs tantum diebus, quibus eos legere, aut predicare contigerit diſpenſari poterit. Idem quoque præſtare valeant cum ægrotis, & ſtudiorum cauſa legitime impeditis.* Hoc gaudent privilegio noſtri Lectores actuales, & Prædicatores conventus. Diſpenſantur etiam quandoque noctu ad cōmunem menſam deſcendere, ut ſtudio commodius vacent. Datur illis Frater, qui cællæ miniſtret, ac in neceſsitatibus ſuccurrat. Idem cum Scriptoribus, & qui aſſiduo ſtudio laborant fit, & diſpenſantur à ſervitio chori. *Decreta Clement. Pap. VIII*

12 Solet etiam ex antiqua maiorum noſtrorum traditione huiuſmodi Lectores, & Prædicatores abundantius quam alij refocillari in cibo: datur enim eis duplex pictantia. Quod cōgrue fit, ut melius laborare poſſint. Sic Deuth. 25. dicitur: *Non alligabis os bovi trituranti.* Quem locū Paulus interpretatur 1. Ad Tim. 5. c. 17. & 18. de Prædicatoribus, & Lectoribus. *Duplici honore digni habeantur, maximē qui laborant in verbo* [ecce Prædicatoribus] *& doctrina* (ecce Lectores, & Magiſtri) *Dicit enim Scriptura non alligabis os bovi trituranti: dignus eſt operarius mercede ſua.* Ergo talibus ſubſidijs Lectores, & Prædicatores adiuvari, tantum abeſt, ut ſit contra Reformationem, ut è contrario ſolvatur Scriptura, imò dicenda eſt obſervantia Evāgelica, quæ eſt norma totius Reformationis inſtituti Religioſi. *1. ad Tim. 5. capit. 17. & 18. Deut. 25. A. 4.*

13 De Lectoribus Iubilatis eo modo quo apud nos admiſſi ſunt, eſt, ut diſtinguantur ab eis qui actu legunt: ipſi enim non legunt, ſed legerunt. Et, ſi in lectionibus ſuo muneri fecerũt ſatis vere ſtudendo, & tempore ex Conſtitutionibus requiſito, naturali ſequella erunt habitualiter infirmi, & quod diximus de ſic viſitatis, quod abundantius quam ſani refocillentur, & in cunctis laboribus vigilijs, & Ordinis oneribus charitative ſupportentur: non eſt denegandum Lectoribus veteranis. Lectores ergo, hoc ipſo quod ſtudijs iugiter per lõgum tempus incumberunt, tali diutino languore laborant. Et quis eſt, cuius vel tenuiſſima humanitatis ſcintilla pectus caleat, miſerrimi ſtudioſi non miſereatur: quem iam pituita obruit, & ſuffocat, iam bilis atra ofuſcat, adurit, & opprimit: animus ad ſuperiora evectus, & abſtractus, ſemi animũ relinquit, iam ſciendi cupido, & voluptas velut furijs concitat, & exagerat, longiores vigiliæ emaciant, Minerva laborioſa enervat, Mercurius ſolicitus à neceſſarijs vitæ uſibus aberrare compellit. Saturnus maleficus improbo labori devincit, & affigit, cuius languet cor, exhauſtis, ac diſſolutis vitæ ſpiritibus: friget, & aceſcit, ructat ſtomachus cibo coquendo inutilis, torpet hepar, elaborando ſanguini ſegnis, elacrymantur oculi, tuſit, & ſibilat pectus, dolent pulmones, exalbeſcit facies, fluctuat diſtilationibus caput, & ubi totum non dolet, ſeviſſima laborat hemicrania: nativus, & vitalis humor permomenta exiccatur, concidit vultus totos dies in libros demiſſo capite, & abiectis oculis? Sapientia, ut dicebat Plato non ſolum eſt mortis meditatio, ſed ipſa mors.

14 Id Superiores noſtri conſiderantes conceſſerunt veteranis Lectoribus, quod non compellantur foras exire ad publicas proceſſiones, & funera: & in alienis Eccleſijs non compellantur celebrare. Ne poſſint mutari è ſua conventualitate, niſi ratione ſcãdali, aut honoris, quo officio expleto redeant ad ſuam conventualitatem. Hæc ſublevamina non ne debita ſunt feſſis, & debilibus? Ergo non eſt contra. ſed conformiter ad Regulam noſtram ſanctam, & charitativam. In reli-

reliquis omnino conformantur cum reliquis Fratribus infallibiliter. Ergo eiuſmodi exemptiones, & privilegia Lectorum actualium, & Iubilatorum, nec non, & Prædicatorum, non ſunt contra reformationem Religioſi ſtatus, ſed conformiter ad Regulam noſtram, & ideo eis utendum cum gratiarum actione, & vera humilitate: non, ut premio honoris. Et ſic, qui à choro eximuntur debent actualiter eſſe occupati in ſtudijs: nec debent, quando alij ad divinas ſolvendas laudes vadunt, ipſi manere in clauſtro inutiliter confabulando, hinc, aut illic curſitando, & inutilibus exercitijs vacando; quatenus neceſſitas, non ocium, aut voluptas impediat abeſſe á reliquorum Fratrum vita Communi.

ARTICVLVS VII.

Abuſus pernitioſiſimus eſt, maximè contra Caſtitatem, quod Religioſus extra Clauſtrum, præcipuè ſolus ſine Socio Religioſo eat, & degat.

1 QVantum noceat, Clauſtrum deſerere Monachum. quantiſque modis eius corrumpatur vita, & privetur regno ex SS. PP. nonullis ſimilitudinibus oſtendamus: *Clauſtrum eſt ſtagnum, cuius aqua Silentij vivit Religioſus, ut piſcis ad ſpirituales eſcas Domino; extractus à monaſterio cito moritur in eſcam ſæcularium.* Hanc ſimilitudinem didici ex S. Antonio Abbate, qui dicebat: *Monachus extra cellam, aut ſolitudinem eſt ſicut piſcis extra aquam.* S. Bernardus ſerm. 1. de S. Andræa: *Meritò* (inquit) *ſiquidem, ſtagnis monaſteria comparantur, ubi quodammodo incarcerati piſces, evagandi non habeāt libertatem: quo videlicet parati ſint ſemper ad epulas ſpirituales.* Cyrillus Epiſtola ad Anguſt. cauſam reddens, quare Monacho nil tam nocivum, deteſtabile, & mortale, quam vicos, & civitates, & gentium multitudinem circuire, ſubdit: *Quod aqua piſcibus, Monachis idem ſilentium operatur.* Denique S. Petrus Damianus huius ſimilitudinis ſententiam concludit lib.

S. Anton. Abbas.

S. Bernar.

2. Epiſtola 17. Quàm male mercatur (inquit) qui Monachorum præſumit clauſtra deſerere, ut mundi valeat militiam baiulare! Vndis erutus ſanus eſt piſcis, non ut ſibi vivat, ſed ut alios paſcat. Vocamur, atrahimur, ſed ut vivamus alijs, moriamur nobis. In Apotegmatibus Patrũ de quiete lib. 2. tom. 8. Bibl. *Sicut piſces* (dicitur) *ſi tardaverint in ſicco, moriuntur, ita & Monachi tardantes extra cellam, aut cum ſæcularibus immorantes á quietis propoſito revolvuntur. Oportet ergo ſicut piſcem in mari, ita & nos ad cellam recurrere, ne foris tardantes obliviſcamur interioris cuſtodiæ.*

Bibliot. Patrum

2 Secunda ſimilitudo Monachi girovagantis. Clauſtro exiens, miſerrium oſtendit ſtatum: *Clauſtrum eſt nidus, ubi Monachus tanquam avis ad cæleſtium contemplationẽ, & bonarum virtutum fœtus ſecurus exiſtit; at foris vagans, & capitur in ſui ruinam, & prolem deperdit.* Religioſi vox eſt illa, Pſal 83. *Cor meum & caro mea exultaverunt in Deum vivum. Etenim paſſer invenit ſibi domum: & turtur nidum ubi ponat pullos ſuos.* Iuxta Auguſtini intelligentiam, cor & carõ Deo dicata, paſſeri, & turturi acommodantur. Cor eſt paſſer de quo Pſal. 101. *Factus ſum ſicut paſſer ſolitarius in tecto.* Cùm paſſer cor, ſeu anima exercet pennas in virtutibus huius temporis, in ipſa *Fide, Spe, & Charitate* (verbis utor Auguſtini) *quibus volet in domum ſuam: & cum venerit, permanebit. Et iam querella vox paſſeris, quæ hic eſt, non erit* ibi: in Patria enim, quo tendit anima per Contemplationem, Domus Dei eſt, in qua Beati æternaliter habitant. Caro vero ſicut turtur hic ad tempus nidum ponit in domo monaſterij. Carne agimus opera bona, quæ utique non fient, ſi deſeramus nidum. Nec obſcure id in Proverbijs (ait P. Ioannes Baptiſta Lezana in Reformatione Regularium, cap. 7. n 8) Salomon dixit, c. 27. 8. *Sicut auis transmigrans de nido ſuo: Sic vir, qui dereliquit locum ſuum.* Ac ſi diceret: Aves, è nido volantes. *Nunc viſco eas fallere, nũc retibus, aut laqueis captare tẽtendimus* (ſic loquitur D. Ambroſius) *pariter virum* (tu lege: Monachum) *è loco ſui cœnobij egreſſum vitiorum retia comprehendunt.* Ad idem S. Abbatiſſa (ſubdit idem,

S. Auguſ. Pſa. 101. 8.

Pſal. 83. 4. 3.

Prou. 27. 8.

Ioã. Bapt. Lezana.

Digitized by Google

idem, n. 19.) dixiſſe fertur teſte Helinando apnd ſoann. Nider, tit. 2. cap. 17. *Sicut gallina deſerens nidum ſuum, facit ova ſua ſine pullis exire, ſic Monachus, vel Virgo de loco ad locum trā-ſiens frigeſcit, & mortificatur.*

3 Tertiam ſimilitudinem in vinea, & horto conſpicio: *Talis eſt Religioſa domus, ubi Monachi vites ſunt, & ne beſtiarū accedat aditus ad devaſtandum, materia clauſuræ neceſſaria eſt.* Hortus eſt Clauſura, & Religioſi plāntæ, quæ, ſi extrahantur, ut ſitum aliū cognoſcant, decreſcēt, & optatū non dabunt fructum: *Monachus gyrovagus* (ait Antioch. hom. 26.) *ne unius quidem virtutis frugem refert.* Circa quod S. Ephrem Syrus, diſtractionem Monachorum deteſtans ait: *Vineam plantaſti tibi, circumda illi maceriam. Amœnum hortum comparaſti tibi, fructus eius ſerva, ut lateris in noviſſimis tuis. Quid enim prodeſt Fratres* (idem paræ 44.) *ſi hodie vitam quietā in cella degamus; cras autē in civitate ac vicis remoremur? Quid prodeſt, Fratres, ſi uno die ædificemus, duobus autem deſtruamus?* Deniq; S. Ephrē in Apoth. cap. 11. de quodam Monacho, qui de exeundo cœnobio impugnabatur, conſideratione facta de hortus plantatione, ſibi reſpondebat: *Verumtamen, quæ evelluntur, non ita ſunt in tuto, ut ea quæ in loco remanent: eſto igitur tu unus ex iis, qui non evelluntur*, atque ita cooperante gratia vincebat tentationem. *S. Aut.* *S. Ephr.*

4 Quanta ergo mala ſuperveniant Monacho clauſuram deſerenti, & foras diverſanti, maximè in Caſtitate ſervanda, non eſt facile recenſere: *Niſi Monachus* (ait Thomas Campenſis in Dialogo Novitiorum, cap. 4.) *fugiat, & recedat à ſocietate mundana, incendetur celeriter igne carnalis concupiſcentiæ, & inquinabitur pice lubricalis vitæ, diſcurrendo per mortifera itinera gulæ, luxuriæ, avaritiæ, ſuperbiæ, & invidiæ, ſicut equus efrenis ſine timore, & tanquam inſenſatus ſine ratione.* Sed quid mirum, ſi extra monaſterium exeunti inordinate Monacho, dux eſt ipſe Diabolus: *Monachum, vel Religioſum* (ait S. Tho. à Villa-Nova, ſerm. 2. Dominicæ Primæ Quadrag.) *extra Cœnobium ducit Satan, ut ſic per plateas vagantem, libidine inficiat,* *Thomas Capenſis.* *S. Thom. à Villa-Nova.*

ciat, curioſitate ſauciet, ambitione inflat, &c. Imò hoc aſſerit de illo qui ſub charitatis prætextu ad pacem inter fratres componendam, ad ſolatium infirmis exhibendum, & alia pietatis opera exercenda Et conformiter ad hoc Severus Sulpitius Dialogo 1 narrat de quodam Monacho, qui ſub prætextu ſalvandi cognato deſeruit Monaſterium arreptum ſuiſſe á Diabolo. ſicut, & Abbas illi prædixit, quando importune licentiam impetravit.

Severus. Sulpitius. Exemp'ũ

5 Oportet ergo, ſemel ingreſſam clauſuram nõ deſerere, maximè ductu proprij ſpiritus, ut dicemus. Nam qui clauſuram ingreſſus reliquit, ac renunciavit ſęculo, & põpis eius cũ dixerit Dominus, Luc. 9. G. 62 *Nemo mittens manum ſuam ad aratrum, & aſpiciens retro, aptus eſt regno Dei.* Ideo abuſus, quibus Religioſi aſpiciunt retro, & redire ad ſęculum conantur, reſecandi ſunt, ut tollantur, & certam noſtram vocationẽ faciamus. Diſtinxit optime D. Auguſtinus tom. 10 ſerm. 33. ad Fratres in eremo duo genera de relinquentiũ ſæculũ in fuga illa Loth, & mulieris eius, de qua Gen. 19. E. 26. F. 30. *In Loth enim* (inquit) *& uxore eius duo genera hominũ deſignãtur, ſcilicet mundũ derelinquentiũ, quorũ unũ perfecte deſerit, aliud quoq; tepide, & reſpicĩdo retro, venit ad mortem.* Loth pervenit ad mõtẽ, non aſpiciens retro; uxor eius reſpiciens, mortua non pervenit, ſed converſa eſt in ſtatuam ſalis: *Quibus, & præcipimur* (proſequitur Aug.) *nõ retro reſpicere quia victor mũdi, & mõtem ſanctæ Religionis ingreſſus, non debet retro reſpicere. Quare, quia melius eſſet viã veritatis non agnoſcere, quam poſt agnitã retro abire. Quid eſt dicere, niſi quod melius eſſet, quod in vita ſæculari, & laicali manſiſſet, quam poſt modum ſolitariam vitam deſereret? Tales enim, feminæ, & uxori Loth comparantur, quia morientes, retro aſpicientes, convertuntur in ſtatuam ſalis, Loth præcipitur, ut in montem ſe ſalvum faciat: per quem Contemplativa vita deſignatur.* Vide 1. p. tract. 6. ar. 13. num. 11.

Luca. 9. G 62. *S. Aug.* *Nos.*

6 Sunt aliqui Religioſi, qui, aut de ſe nimis fidentes, aut occaſiones periculoſas non formidantes, foras ire ſine ſocio, aut cum ſocio ſibi quæſito, nec ab arbitrio Superioris aſſigna-

Digitized by Google

nato: & ſuper hoc moleſti ſunt Superioribus, qui ſecus faciẽtes, in odium illorum veniunt, quaſi, ſi in hoc illos ſuſpectos haberent, nec confidentiã boni exẽpli facerent, & in hoc credunt infamari. Quantum autem eiuſmodi præſumptuoſi (ne dicam diſſoluti) à recto tramite aberrent, in viamque perditionis, & mortis eant, ſic retro aſpicientes, videamus.

7 Regulæ, & conſtitutiones cuiuſcumque Religionis prohibent Religioſos ſine ſocio, monaſterio egredi: ergo vię illorũ, iuxta regulã, viæ rectæ non ſunt, ſed pravæ in varios paratæ caſus. S. Auguſt. qui c. 6. Regulæ id præceperat, rurſus eodem capite addit: *Quando ſimul eſtis in Eccleſia, & ubicumque ubi feminæ ſunt, invicem veſtram pudicitiam cuſtodite. Deus enim, qui habitat in vobis, etiam iſto modo cuſtodiet vos ex vobis.* S. Auguſt. Ergo ſine cuſtodia ſocij periclitatur emiſſa caſtitas, & puritas continentię: *Ad hoc in unum habitamus* [ait Hugo Victor. explicans Regul.] *ut nos invicem cuſtodiamus, invicẽ corrigamus, invicem erudiamur, ut quod quiſque non poteſt per ſe ipſum, poſſit per alium.* Hug. Victor. Fundatur hæc ratio cuſtodiæ, & ſecuritatis in Sacra Scriptura Eccleſ. 4. B. 9. *Melius eſt ergo duos eſſe ſimul, quàm unum: habent enim emolumentum ſocietatis ſuæ. Si unus cæciderit, ab alio fulcietur.* Eccleſ 4. B. 9 & 10. Et ne quis exiſtimet comparativum melius, ſupponere bonum ſolitudinis, ita quod ſit Religioſo bonum & licitum eſſe ſolum, ſed melius cum ſocio á quo fulciatur, & iuvetur, addit *Væ ſoli, quia cũ ceciderit, non habet ſublevantem ſe* n 10. Væ ſoli, quia malum eſt eſſe ſolum Religioſum extra Monaſterium: nec illi fit temeraria cenſura, ſi credas eſſe malũ Religioſum Audi Greg. lib 10 Régiſtri Epiſt. 22. *Cognovi* (inquit *quod ad Monaſterium quod in Pinceni Provincia ſitum eſt ſolus peregre, ſine aliquo Fratrum ſuorum præſumpſit, ex qua eius actione cognoſcimus, quia, qui ſine teſte ambulat, rectè non vivat.* S. Greg. Sufficiens fundamentum, ut Religioſus credatur non bene vivere, eſt quod, ſolus ſine Religioſo ſocio incedat. Quia ſe exponere periculis ſolitudinis peccatum præſumptionis eſt, quantumcũque ſanctus, & perfectus credatur in Monaſterio.

Luc. 10. A. 1. 8 Chriſtus D. Luc. 10. Diſcipulos ſuos: *Miſit illos binos ante faciē ſuam.* Et quia hoc de Septuagi ta duobus Diſcipulis (quorum ſucceſſores ſumus Religioſi) dictum eſt, qui perfectionem Magiſtrorum adhuc non tenebant, vide, quod de ipſis duodecim Apoſtolis, qui perfecti erant Magiſtri dicat *Marc. 6. A. 7.* Evangeliū. *Vocavit duodecim, & cæpit eos mittere binos,* Marci 6. *Sic in caſtellū miſit duos diſcipulos ſuos,* Luc. 19 & c. ult. iam *Luc. 4. 19. E. 29.* è mortuis Chriſto ſuſcitato: *Duo ex Diſcipulis ſuis ibant ipſa die &c.* Et Ioan. Bap. Monachorum Princeps binos miſit Diſ- *Luc. 24. B. 13.* cipulos, Mat 11. *Mittens duos de Diſcipulis ſuis.* Ergo Reli- *Mat. 11. A. 2.* gioſus quātumcūq; perfectus præſumptuoſus erit, ſi affectet ire ſolus, & multis caſibus expoſitus, quādo Diſcipuli, & Apoſtoli Chriſti, non ſoli, ſed bini, & bini mittuntur extra Collegium, & ſocietatem eius. Ergo, & plorandi ſunt eiuſmodi Religioſi ſoli incedentes: væ ſoli: *Quam vera ſit hæc ſententia* ait Thom. Cantipatranus ex primitivis Prædicatorum Ordi- *Thomas Cantipra.* dinis, lib. Ap. Abbat c. 11 *Væ ſoli: ego novi, qui triginta annis, & eo amplius vices Epiſcopi in diverſis provincijs, & Diœceſibus habui: qui in hoc articulo, quo Religioſi, vel ſoli vadunt in vijs, vel ſoli manent in Curijs, horrenda mala, horrenda ſcandala, horrenda pericula frequenter audivi, quæ nunquam ſuſtinuiſſent, adiuncto ſocio.*

9 Argumenta eiuſmodi monſtroſitatis, & actionis eundi, & manēdi ſolos Religioſos, ſumimus, & ab intrinſeco naturæ in malū pronæ, & ab extrinſecis hoſtibus; quorum cuilibet ſubvenitur, ſi ſocius adſit. *Omnis qui male agit* (dixit Chriſtus *Ioann. 3. C. 10.* Ioan. 3.) *odit lucem, & non venit ad lucem, ut non arguantur opera eius.* Fugit oculos luſtrātes, & quaſi in tenebris manet, nec *Eccl. 23. C. 26.* aliquem veretur. De hoc Eccleſiaſticus, c. 23. *Quis me videt?* [ait] *tenebræ circumdant me, & parietes cooperiunt me, & nemo circumſpicit me. Quem vereor?* Hinc quaſi à poſteriori colligimus malum de eo qui ſocium fugit, quia peccatorum eſt in tenebris ſolitudinis ambulare, ubi male agitur: *Omnia nobis mala ſolitudo perſuadet* (ait Seneca Epiſtola 25.) *& è contra, vitatur malum, ſi oculi videant.* Magna pars peccatorum tollitur *Seneca.*

(ait

(ait idem Epiſt. 11.) *ſi peccaturis teſtis aſſiſtat.* De einſmodi in ſolitudine fugientibus oculos arbitros, quaſi malum, & periculoſum committi cenſet Hieronimus lib. adverſus vigilantium: *Monachus in cellulis feminarum! Quid ſibi volunt ſola, & privata colloquia, & arbitros fugientes oculos?* Et ſic idem Epiſ. 2 ad Nepotianum: *Solus cum ſola* (inquit, & abſque arbitro, vel teſte ne ſedeas, & S. Baſilius cap. 83. in Regula prorſus alienum à Religione iudicat ſolum viſitare feminam: *Solum ad ſolam accedre, nulla Religionis ratio permittit. Melius eſt enim duo, quam unus: ſimul enim, & fidelius, & tutius res agitur.* S. Hieron. S. Baſil.

10 Hinc ſupervenientes hoſtes pudicitiæ, & caſtitatis, ſolus ſine ſocio fugere non valet Monachus, quin ſuccumbat una, aut altera vice. Hos hoſtes intuitus Eccleſiaſtes dicebat, & addidit, cap. 4. *Si quiſpiam prævaluerit contra unum, duo reſiſtunt ei. Funiculus triplex difficile rumpitur.* Hos agnovit hoſtes ſacrum Concilium Lateranenſe relatum, Cap Monachi de ſtatu Monachorum, dum inhibuit illis ſolos incedere: *Nec ſinguli per villas* (inquit) *& oppida, per quaſcumque ponantur Eccleſias, ſed cum aliquibus Fratribus maneant, ne ſoli inter ſæculares homines ſpiritualium hoſtium conflictum expectent, Salomone dicente, væ ſoli.* Ideò Auguſtinus, ubi ſupra, & Sancti Fundatores ſocium, imò ſocios euntí foras adhibent, ut non tantum teſtes ſint eorum, quæ fecerint, ſed & Cuſtodes: *Veſtram pudicitiam cuſtodite* (dixit Auguſt.) nam unus ſocius tutatur, & defendit alium ab incurſibus inimicorum ſpiritualium: *Nam Frater, qui adiuvatur à Fratre* (ait Salomon Proverb. 18.) *quaſi civitas firma*, cui incurſus inimicorum nihil nocumenti aſſeret Et fortificatur magis propter inhabitationem Dei in ipſa civitate: *Fratrum in uno ſociatorum Deus qui habitat in vobis, etiam iſto modo cuſtodiet vos in vobis.* Nam cuſtodia Fratrum inter ſe, niſi in ſe admiſerit Dominum habitantem, fruſtranea erit, dicente Propheta Pſal. 126. *Niſi Dominus cuſtodierit civitatem, fruſtra vigilat, qui cuſtodit eam.* Eccleſ. 4. C. 12. Concilio Latr. S. Auguſt. Proverb. 18. C. 19. Pſal. 126. A. 1.

11 Circa quod valde notandum eſt, quod quamvis adhibea-

beatur ſocius, ſi ſocius non ſit probatæ vitæ, nec conſortem cuſtodiet, imó ambo peribunt excludetes à ſua comitiva ipſum Dominum. Requiritur, quod intervenıat iuſta neceſſitas, & quod ſocius ſit probatæ vitæ, ita, quod non ad arbitriũ

S. *Auguſ.* petentis, ſed dantis, & diſpenſantis Superioris. Sic Auguſtinus, cap. 9. Regulæ. *Nec eant ad balnea* [inquit] *neque quocumq; ire neceſſum fuerit, minus quam duo, vel tres. Et ille, qui habet aliquo eundi neceſsitatem, cum quibus Præpoſitus iuſſerit, ire*

S. *Pacomius.* *debet.* Et S. Pacomius cap. 34. Regulæ: *Accipiet comitem egreſsionis ſuæ, cuius fides probata eſt, & ſic mittetur ad Fratrem videndum, vel ad proximum.* Et S. Iſidorus in Regula, c.

S. *Iſidor.* 23. non qualem cumque neceſsitatem requirit, ſed publicam: *Dum pro Monaſterij* [inquit] *aliqua neceſsitate diriguntur, duo Fratres probatiſsimi eligantur.* Ac deniq. Concil. Eboracenſe

Concilio. Clemens VIII. in Anglia, authoritate Archiepiſcopi Cantuarienſis Legati Apoſtolici congregatũ: *Decernimus* [inquit] *ne extra monaſteria ſine certa, & rationabili cauſa, nec abſque ſocietate, cuius certa ſit honeſtas, & indubitata, proficiſcãtur.* Et Clemens VIII P.M. (ut infra videbimus in hoc articulo) & neceſſitatem cogitã requirit eundi, & ſocium iubet aſſignari, non petentis rogatu, neque eumdem ſæpius: & quod rediens, rationem reddat talis ſocius Prælato de eis, quæ acta ſunt.

12 Deniq; advertant ipſi Prælati ne dãnationis ſint participes) qualis debet Monachus extra claſtrum, cum oportuerit

Thomas Cantip. ibi degere: *Oportet* [ait Thom Cantip in Dialog Novit c 4] *quod valde fortis ſit, & bene fundatus in virtutibus, atq; in omni accione, & locutione incedat circũſpectus, qui ſructificare debet in*

S. *Petrus Damian.* *populo, & abſq; periculo conſcientiæ converſari in ſæculo.* S. Petrus Damian. de conc. Sæculi c. 22 *Si occaſionis articulus accidat, ut egrediendi neceſsitas imminere videatur, nõ mox ad vagandũ ſe leviter proruat, non ad ſæculi vanitatẽ affixus, mũdo animus concaleſcat, ſed moroſè, & graviter intra ſe delibe. et dicens: Spoliavi me tunica mea quomodo, induar illa? Lavi pedes meos, quomodo inquinabo illos.* S. Baſil. de eo, qui neceſſe cella egreditur: *Ar-*

ma-

matus proficiſcatur (ſer. 2 exerc. apud Ioan Bapt. Lezan. de reform Relig c. 8. n 14. *in pectore timore Dei, & inſerta in manu charitate Chriſti, devitãs ſic per omnem continentiam voluptatũ incurſibus* Et qualiter incedendum, ne cum redieris in oratione turberis [ait B. Iſaias, Abbas in Bibliot. Patrũ tom. 2. Orat. 3.) *Si in civitatem, aut vicum* [ait] *proceſſeris, oculi tui deorſum aſpiciant, ne hoſtes tibi in cella ſuſcites.* Et qualiter loquendum cum Sæcularibus S. Laurent. Iuſtin. de Diſcipulo Monaſticę converſationis c. 15 his verbis: *Studeãt Chriſti ſervi ſemper de rebus neceſſarijs, vel de animæ profectibus habere ſermonẽ. Maximam namq; & indeficientem materiam loquendi invenient, ſi de miſeria præſentis vitæ, de periculis huius peregrinationis, de varijs tentationum generibus, de Diaboli fraudibus, de vitiorum deformitate, de virtutum ornamentis, & meritis, de mortis inevitabili neceſſitate, de pœnis inferni, de Regno Dei, de præmio Paradiſi: frequenter verò de Dei ineffabili charitate humano generi per Chriſtum, & in Chriſto exhibita. De huiuſmodi autem tam pro Dei amore, & dilectione, quam pro audientium ædificatione; & ſui met profectu Dei ſervi tractare non deſinant.*

S. Baſil. apud Lez. *S. Iſaias Abbas.* *S. Laur. Iuſtiniano*

Expleto negotio ſtatim ſine mora redire oportet, alis, non pedibus. *Statim* [ait Baſilius ubi ſuprà] *neceſſitate expleta reſili, velocibus alis utere ad reditum, ſicut innocens quædam columba ad eam, quæ te emiſit, transfugiens.* Sicque perſuadens tuis cogitationibus, contingere tibi non poſſe in ullo alio loco ſalutarem requiem. Oportet enim Religioſum Militem ſtare in gradu ſuo, ibique figere pedem, ut victoriam reportare valeat.

S. Baſilius

13 Nec Patriarcha noſter ſtrictiorem Religionem condẽs has Sanctorum Patrum obſervantias ignoravit, imò compendio illas tradidit: c. enim 5. Regulæ, quã profitemur, de exitu ris foris dicit: *Benedictionẽ à Superioribus ſuppliciter expoſcãt, cũ ipſorũ licentia bini, & bini extra conventum proficiſcantur. Eamdem etiam benedictionem, cum redierint petant.* Et ne credant extra conventũ ambulantes, extra Ordinẽ eſſe addit, n. 20. *Inſuper, quandiu foris extiterint* (*prout eorum Superior ipſis*

Reg. Minim. c. 5. num. 19.

Or-

Ordinaverit]*illorum autem Correctoris vice fungatur*, ut nunquam ſine Arbitro, & ſine Cuſtode incedant. Et c. 11 Primę eiuſdem Ordinis Regulæ, ubi ſine licentia, benedictione, & ſocio vetat exire, inſtruit exituros: *Fratres* (inquit) *locum exituri, ut eos Deus à peccatis tueatur, quæ per ſenſus corporis animam occidunt, Eccleſiam, ſi videbitur reviſitent, ſe Deo commendantes, & à Patre benedictionem humiliter petentes: id idem poſt reditum faciant, ut ſi extra domum deliquerint, per Orationem, & benedictionem ſibi remittatur.* Et infra, ne aſſociati exeuntes credant foris poſſe ſeparari, addit: *Quando vadunt extra conventum ſimul ambulent. & cum venerunt quo vadunt ſimul ſtent, &c.* Vbi multa documenta ad converſandum cum ſæcularibus recenſet. Hæc maximè ad conſervandam caſtitatẽ emiſſam ordinata ſunt, ut & dicebamus 3. p. tract. 12. A. 16. dum punctum hunc Regulæ explicuimus. Abuſus ergo hic libidinis extra clauſuram eundi procul fiat & Religionis ſplendor reſtituetur. Aſſignetur exeunti unus, vel plures ſocij [ut art. præcedenti dicebamus de Prædicatore) & hi tales ſint, quod in eis inhabitare poſsit Chriſtus, qui dixit, Matth. 18. *Vbi duo vel tres congregati fuerint in nomine meo ibi ſum in medio eorum.* Vt ſervet, & cuſtodiat eos in eis, & greſſus dirigat. Abuſum hunc, & pericula evellere conatus eſt Clemen. VIII. in Decreto Reformationis infra, tract. 9. A. 2. §. 32 ubi degentes extra clauſtra reduci iubet, ſuæ Apoſtolicæ authoritati reſervata facultate tales licentias concedendi.

Primus Regul. Min.

Mat. 18. c. 20.

Nos.

Nos.

ARTICVLVS VIII.

Alienum eſt â nomine, & inſtituto Monachi, & Religioſi, implicari ſe converſationi, & negotijs ſecularium:

Nos. 1 QVoniam inter ea, quæ deformatum faciunt Monaſterium, ut ſupra dicebamus, tr. 1. art. 2. ſunt Monachus Curialis, & Religioſus cauſidicus, ex quo ipſi Monachi ſęculalizantur, abuſum hunc, è medio tollere cupiens in hoc

hoc articulo, quid ſentiam, quid ve faciendum ſit ſignificabo, ut perfecta Religionis inſtauratio habeatur. Iſti ſunt etiam, qui retro reſpicientes indigni facti ſunt Regno Dei. Qui ſæcularium converſationi ſe dant, honeſtare credunt latentem libidinem, & deordinationem, ut inter ſæculares inhabitent, Curias adeant, Principumque domos frequentent mentitis coloribus. Moveri dicunt zelo animarum in gloriã Dei, ut converſatione ſua ſæculares reddant ſpirituales. Deinde zelo gratitudinis pro beneficijs receptis, ut ſic diſpoſiti ſæculares pro Monaſterij commodo ſuas augeant eleemoſynas. Iam enim multorũ charitas refrigerata eſt, & indiget fomẽto converſationis Religioſæ, & induſtria humana, qua victui neceſſaria habeamus, &c.

2 Sufficeret ad convincendos huiuſmodi avidos negotiorum cum ſæcularibus, illud Pauli 2. ad Tim. 2. *Nemo militans Deo implicat ſe negotijs ſæcularibus, ut ei placeat, cui ſe probavit.* 2. *Tim.* 2. *A.* 4. Non dixit *implicatur, ſed implicat ſe* quaſi diceret, abuſus exterminandus eſt, quod Religioſus ſe ingerat, & intromittat negotijs ſæcularibus: In quo ſæpe ſępius propria volũtas propriumque commodum in cauſa eſt, vanaque gloria aucupatur ſub ſpecie boni; non vero prohibetur quod Religioſus ſe habeat paſſivè, quando ſuperiores ratione alicuius boni cõmunis id ipſum ordinaverint, tunc ſpræta propria commoditate, & quiete, ac dulcedine exercitiorum Monaſterij poterit maiori cum merito ſæcularium attendere bono, & utilitati, cõmuni, que aut ſęculariũ, aut Religionis cõſequenter, conſulere augmẽto *Sæcularia itaq; negotia* (ait S. Greg. 2 p. Paſt. c. 7.) *aliquando ex cõpaſſione tolleranda ſunt, nunquam vero ex amore requirenda: ne eum mentem diligentis aggravant, hanc ſuo victam pondere ad ima de cæleſtibus mergant.* S. *Gregor.* Hæc ſufficerent ad eiuſmodi mala vitanda, ſi in ſilentio Monaſterij eſſent, nõ iam implicati, *Y engolfados ya, y enfraſcados con todos ſus ſentidos con el trato de los ſeglares.* Maiori clamore, & multorũ vocibus indigent, ut revocentur ad gremium Religionis, ſunt enim ſæcularium rumore veluti ſurdi ad vocem Domini

quam

quam precor, ſi audieritis nõ obdurẽtis corda veſtra, acquieſcatis ploratibus, & eiulatibus Sanctorum, quia revera totum Religionis negotium ex hac ſola transgreſſione deficit, & perit.

3 In primis, qui ſic ſæculari converſationi miſcentur, puritatem nominis, & vitæ Religioſæ amittunt. Nomen Monachi, quod ſæpe ſolitarium, & unum in Monaſterio diximus, non congruit verſato in turba multorum extra Monaſterium degentium: *Ergo, ſi ſolitarius interpretatur vocabulum Monachi* (ait S. Iſidor. lib. 7. Origin. circa finem) *quid facit in turba, qui ſolus eſt?* Et S. Hieronym. Epiſtola 18. ad Marcellam: *Videre, & videri* (inquit) *ſalutari, & ſalutare, â propoſito Monachorum, & quiete, aliena ſunt.*

S. Iſidor.

S. Hier.

4 Deinde nomen, *Religioſus*, nullatenus congruit eius modi exercitijs. *Religioſus* (ideo dicitur ſecundum Ciceronem, lib. 1. de natura Deorum) *quia Religioſi ſemper legunt recogitantes quidquid ad cultum, & Religionem Deorum ſpectat.* Ergo, qui inter ſæculares ambulat â lectione ſancta alienus, á ſervitio chori, & Altaris ſegregatus, quomodo cultum, & Religionem debitam Deo vero exhibebit? *Religioſi prætereà ſic appellantur* (ait Lactant. 4 Inſtit.) *quoniam ex eorum ſpontanea voluntate nihil, aut locũtur, aut amant, niſi quod Dei eſt: Vinculis charitatis non ſemel ligati, ſed iterum religati cum Deo ex profeſſionis vinculo atque voto.* Hanc eamdem explicationem nominis ſequitur D. Thom. opuſ. 19. *Contra impugnantes Religionem*, cap. 1. ex Auguſt. de vera Religione. Et luculenter explicat quid ſit hæc religatio Religionis, & ad quę ſolutus eſſe non debet Religioſus. Illud autem proprie ligari dicitur (ait S. Thomas) quod ita uni aſtringitur, quod ei ad alia divertendi libertas tollatur, ſed religatio iteratam ligationem importans oſtendit ad illud aliquem ligari, cui primo coniunctus fuerat, & ab eo diſtare incepit. Et quia omnis creatura prius in Deo extitit quam in ſe ipſa, & â Deo proceſſit, quodammodo ab eo diſtare incipiens ſecundum eſſentiam per creationem, ideo rationalis creatura ad ipſum Deum debet re-

Cicero.

Lactant.

S. Thom.

religari, cui primo coniuncta fuerat, quam eſſet. Et ideo Auguſt. dicit in libro de vera Religione: *Religet nos Religio uni omnipotenti Deo*, & habetur in Gloſſ. Rom. XI. ſuper illud, *ex ipſo, & in ipſo, &c.* Hęc D. Thomas. Hęc religatio per Fidem in Baptiſmi ſuſceptione facit Religionem Chriſtianam qua religantur omnes Chriſtiani Deo, & per emiſſionem votorum facit ſtatũ Religioſum, de qua ſecũda religatione loquimur in pręſenti. S. *Auguſ.* *Rom.* 11. *Gloſſa.*

5 Rurſus paulo infra explicata hac 2. religatione eam comparat cũ prima religatione Baptiſmi: *Sicut autẽ in Baptiſmo* (ait) *homo per fidei Religionẽ Deo ligatur, peccatur, morite ita per votum Religionis non ſolum peccato, ſed ſæculo moritur, ut ſoli Deo vivat in illo opere, in quo ſe Deo miniſtraturum devovit. Quia ſicut per peccatum vita tollitur, ita per occupationem ſæculi Chriſti miniſterium impeditur* 2. Ad Tim. 2. *Nemo militans Deo implicat ſe negotijs ſæcularibus: & ideo per Religionis votum abrenuntiatur illis quibus humanus animus maximẽ occupari conſuevit, & à divinis obſequijs impediri.* Et cap. 2. (dicit etiam D. Thom.) *Sed Religioſus per votum Religionis ſæculo moritur. Deo vivens, ergo per hoc quod Religioſus eſt, interdicuntur ſibi omnes operationes ſæculares: ſicut mercationes. & alia negotia ſæcularia.* Hæc D. Thomas. Itaque Religioſus in profeſſione mortuus eſt peccato, & mundo, ut ſolo Deo vivat: & ſic ſolæ illæ actiones quæ fuerint ad Deum ſecundum ſuum inſtitutum, erunt actiones Religioſi, illæ vero quæ fuerint peccati, & mundi, Religioſi non erunt, ſed aſpicientis retro ad mundum: & conſequenter qui talia fecerit, non erit aptus Regno Dei. 2. *Tim.* 2. *&* 4. S. *Thom.*

6 Qui nam ſint hi, qui ſæcularia agunt depingit S. Bernar. hom 4. ſuper *Miſſus eſt* circa finem: *Video aliquos* ait, *(quod nõ ſine dolore videri debet) poſt agreſſam Chriſti militiam, rurſus ſæcularibus implicari negotijs, rurſus cupiditatibus terrenis immergi, cum magna cura erigere muros, & negligere mores: ſub prætextu quoque communis utilitatis verba vendere divitibus, & Matronis ſalutationes. Ita ne mundum ſibi, & ſe mundo crucifixerunt,* S. *Bern.*

runt, ut qui anteà vix in ſuo vico, vel oppido cogniti fuerant, modo circumeuntes Prouincias, & Curias frequentantes, Regum notitias, Principumq; familiaritates aſſecuti ſint?

Thren 4. A.1. Hos deplorabat Ierem. Thren. 4. *Diſperſi ſunt lapides Sanctuarij in capite omnium platearum.* Quem locum S. Bernard.
S.Bernar de modo viuendi cap. 66: explicat dicens: *Lapides Sanctuarij deſignant Religioſos viros, qui nunquam debent foris vagari, ſed in ſecreto Monaſterij ante oculos Dei ſemper commorari; ſed diſperſi ſunt hodie lapides Sanctuarij in capite omnium platearum, quando Religioſi viri, quærendo vana, & ſæcularia, foris vagãtur.*
S.Gregor Et eodem modo explicat S. Gregor. in Paſtorali 2. part. cap. 7. & notat illud, in capite platearum, pro honore ſanctitatis, quem habere debuerant Religioſi virtute conſpicui, & obſervantiarum rigorem intus Monaſteria opere complentes: *Nõ hos diſperſos in plateis* (ait Gregor.) *ſed in capite platearum dicit. Quia cum terrena agunt, ſummi videri appetunt, ut, & lata itinera teneant ex voluptate delectationis: & tamen in platearũ ſint capite ex honore ſanctitatis.* Quod quidem malum grande eſt, ut ex ſuperioribus liquet, Superiores habere indignos, non obſervantes, ſed laxatos, & non obſervantes ſuum inſtitutum.

7 Nec valet dicere quod dicunt hanc externam cum ſæcularibus familiaritatem eſſe ad illos ædificandos: quia, ut dicebat Bernard. ubi ſuprà, illud eſt, *muros erigere, & negligere mores*: in detrimentum eorumdem vergit: *O quot temporibus*
S.Laur. Iuſtinus *noſtris fuerunt* (ait Laur. Iuſtinian. de Diſciplina Monaſtica, c. 12.) *& ſunt, qui tanquam ardentes lampades, & mundi luminaria lucebant coram hominibus, paulatim ex frequenti ſæcularium converſatione, & confabulatione tepefacti ad priſtina opera ſæcularis vitæ miſerabiliter redierunt!* Nec medium proportionat ũ ſæculares ædificandi eſt, inter illos habitare, ſed ab eis longe: nam cum ſtatus conditionis humanæ cogat nos manducare, & bibere, & loqui; ſæculares qui credunt nos de hoc mundo non eſſe, omneſque actiones noſtras ſanctas, naturales neceſſitates, aut deffectus gravi cenſura vident, & ſcandalizantur

de

de minimo otioſo verbo, aut riſu, aut minimæ conſolationis ſumptione. Nemo tantæ virtutis, ac perfectionis eſt, ac Chriſtus: & ſcandalizabantur, dicentes eum eſſe potatorem vini, & manducare cum publicanis, & peccatoribus &ideo Ioan. 2. *Ipſe autem Ieſus, non credebat ſemetipſum eis, eo quod noſet omnes. No ſe fiava que juzgaſſen bien de ſus acciones, aunque tan ſantas, por ſaber ſus malicias; y quiere el Religioſo preſumido de ſantidad fiarſe de vivir entre ſeglares, ſin que ſe eſcandalizen de ſus minimos defectos!* Ioã. 2. D. 24.

8 Optime S. Baſilius in Conſt. Monaſt. c. 7. hoc utitur argum. *Danda omnino* ait) *nobis opera eſt, ut non niſi adhibita magna diligentia, circunſpectioneque in congreſſum cum extraneis hominibus veniamus.* Si enim ipſe liberator noſter (ut eſt in Evãgelio) omnibus ſe ipſum non credebat (*ipſe enim* (inquit) *Ieſus non credebet ſemetipſum eis*) ſi ille purus, & labe omni carens, ille ab omni culpa liber, ille iuſtus, ille, qui quantumcumque erat, non niſi virtus erat, hoc faciebat: qui fieri poterit, ut nos, qui peccatores ſumus, qui ad lapſum pronè lives, qui ab rectò, quod nobis propoſuimus itinere, identidem aberramus: idque, & ob naturalem noſtram imbecillitatem, & propter eum, qui bello nos improbe, & acriter proſequitur. Sed, quî hoc poterit impetrari, ut ſi curioſis hominibus vitam noſtram inſpiciendam expoſuerimus, non & pravas in nos calumnias conflemus, & ipſi nobis metipſis ſcandalum ſtatuamus? Siquidem plerunque etiam quæ rectè fiunt ea malevoli in crimen vocare non dubitant: neque, vel leviſſimas quidem præterire offenſiunculas ſinunt, quas non maledictis inſectentur. S. Baſil.

9 Cogitant eos qui á communi cum cæteris vivendi ritu receſſerunt, eo quod vivendi inſtitutum mutarunt, non conſilium mutaſſe, ſed diverſam plane ab humana induiſſe naturam, ac naturales ex illorum corporibus omnes funditus affectus eſſe ſublatos. Quo fit, ut ſi tranſverſum unguem ſpiritualis vir ab rectò declinaverit, confeſtim univerſi, vel ij ipſi, qui vehementiſſime ipſum antea laudibus afferebãt, ad-

mirabanturque eius accuſatores exiſtant acerbiſſimi, palamq; ſe ipſos reprehendant, ut qui ne priores quidem illi laudes veras tribuerint. Aut nullum prorſus, aut minimum cibum aſſumere pietatis cultorem volunt: & ſi ex huiuſmodi diſciplina quempiam animadverterint, qui non uſque quaque inclemẽter corpus tractat, ac vel tantillum illius neceſſitati ſubveniat, hunc convitijs, calumnijſque proſcindunt, derivataq; ab uno in cunctos protervia, petulantiaq; univerſos pariter lurcones quoſdã, & heluones appellant. Hæc Baſilius. Et ideo credo Canonizationes Sanctorum hac de cauſa poſt præſentium ſæcula fiũt, ne recens memoria minimorum affectuum, quos neceſſario natura patitur, quos homines deffectus cenſent, procul ſint à memoria, nec debitæ reverentiæ obſint.

Nec Religioſi libidinẽ hanc extra clauſtram vagadi etiam intuitu pietatis, & ædificationis, non extinguentes, de numero Beatorum erunt: imó potius damnaturum. Circa quod S. Tho. è Villa-Nova ſer. de S. Doroth. ubi variam Religioſorũ exercitia ab eis charitatis zelo palliata refert, gravi cenſura eadem damnat. *Non eſt hæc Charitas* (ait) *ſed grandis ſtoliditas; propriæ vocationis terminos transgredi, propriam lampadem extinguere, ut alienas, accendant; ſe ipſos damnationi exponere, ut alios ſalvos faciant.* Extincta lampade, Religioſo, non ne virginibus fatuis reſponſio, eidem dabitur: *Clauſa eſt ianua: neſcio vos.* Quid illi proderit: ſi alios univerſos lucretur, ſi ſuæ animæ detrimentum patiatur? Turbata eſt eiuſmodi Religioſorum mens: infatuati, videntes non vident. Audiamus exemplum ab Vmberto relatum ex vitis Patrum, l. 2. de modo Fredic. cap. 23. & habetur 8. tom. Bibliothecç in Aphor. l. 2 de Quiete. Etenim tres Monachi elegerunt, unus litigantes ad pacem reducere, alter infirmis ſervire, tertius quieſcere in ſolitudine: duo ergo priores tædio affecti de ſtatu ſuo venerunt ad tertium, & narraverunt tribulationes ſuas: quibus ſcyphum cum repleviſſet ex aqua turbida iuſſit reſpicere, & reſpicientes in aqua nihil viderunt. Tunc poſuit ſcyphum

S. Thom. è Vil. Nova.

Mat. 25. 4.12.

Bibliot. Patrum.

plum, & dimiſit aquam quieſcere, & dixit eis: reſpicite, & tunc reſpicientes viderunt vultus ſuos, & dixit: *Sic eſt, qui eſt in medio hominum: prætur ba non videt peccata ſua; cum autem quieverit in ſolitudine, cognoſcit illa.*

Diſcant ergo Religioſi converſationem extraneorum fugere, nam nec ipſi ædificantur quãdo minimum etiam riſum vident, quin potius gravius iudicantes parvi ęſtimant omnes alios inſtituti profeſſores.

10 Bene verũ eſt, quod inſtante neceſſitate, bene poſſunt Religioſi apud ſæculares diverti aliquando, ſed quales hic futuri? Prælatus probare, & eligere debet, & eius iuſſione apte, & ſecura contientia extra clauſtra diverti poterit Religioſus in animarum profectum. Vnde ſubdit S. Thom. è Villa-Nova ubi ſuprà: *Si accedat mandatum Prælati, & alij copiam faciant, conſidenter obediat.* Et ipſe ſe non intromittat, ut ſuprà dicebamus, quod ſe paſſivè debet habere ad arbitrium Superioris. Circa quod idem Baſilius tom. 2. de vita Solitaria cap. 28. *Poteſtatem vero ſui ipſius, ne in minimo quidem habeat Religioſus, ut proprijs ſe dedat negotijs. Neque enim inſtrumentum ſane abſque artifice movetur, neque membrum à toto corpore, vel brevi ſeparari, aut præter placitum interni artificis, ac Præſidis totius corporis moveri poteſt, nec Religioſo præter arbitrium Præpoſiti aliquid conari, vel operari conceditur.* Quem viderit ergo Prælatus plenum eſſe virtutis, & abundare, ut ex eius ſuperabundantia ſæculares ędificare poſſit, hunc eligat, & mittat. Huic loquitur Bernard. ſerm. 18. in Cant. *Si ſapis, concham* (ait) *te exhibebis, & non canalem. Hæc ſiquidem pene ſimul, & recipit, & refundit; illa vero donec impleatur expectat: & ſic quod ſuper abundat ſine ſuo damno communicat. Et ne meum conſilium contemptibile ducas: audi ſapientiorem me. Stultus* (ait Salomõ) *profert totum ſpiritum ſuum ſimul; Sapiens reſervat in poſterum. Verum canales multos hodie habemus in Eccleſia, conchas verò paucas. Quos reprehendimus ſunt illi qui, ut canales tantæ charitatis ſunt, ut ante effundere, quam infundi velint, loqui quam audire paratiores, & prompti docere, quod non didicerunt, &c.*

S. *Thom.* á *Villa-Nova.*

S. *Baſil.*

S. *Bernar*

Prov 29. *B.* 11.

11 Denique, nec valet dicere per hoc conciliari devotorum animos noſtræ neceſſitati ſubveniendi, quia ſi, ut diximus ſcandalizantur, minus nobis erunt propitij: & hoc ſapit ſolicitudinem, quam damnat Evangeliũ, ideoq; tãta ſolicitudo non modo Religioſorum, ſed nec Chriſtianorum non eſt, ſed Gentilium, dicente Domino, Matth. 6 D. 31. *Nolite ergo ſoliciti eſſe, dicentes: Quid manducabimus, quid bibemus, aut quo operiemur. Hæc enim omnia Gentes inquirunt. Scit enim Pater veſter quia his omnibus indigetis.* Hæc omnia dabit Dominus nobis non quærentibus, dummodo primùm regnum Dei, & iuſtitiã quæramus eius. Pauperes ſumus Evangelici, fidamus verbo Chriſti Ieſu. *Paſcentur primogeniti pauperum* (ait Iſaïa cap. 14. G. 30.) *& pauperes fiducialiter requieſcent.* Super quo Hieronymus. *Paſtore ſolicito ipſi agent fiducialiter.* Patri ergo noſtro curæ eſt de nobis, in eius manu ſunt corda omnium, & movebit quos voluerit ad ſubveniendum nobis, ſi Religionis ſepta, in quibus nos poſuit, non deſeramus. *Propter ſolicitudinem veſtram* (ait S. Thereſia Camino de perfecion c. 2) *non mutat alius cogitationem ſuam, nec ponitur ei voluntas eleemoſynandi. Relinquite eiuſmodi curam valenti omnia movere, qui eſt, el Señor de las rentas, y de los renteros.*

Matth. 6. D 31.

Iſa. 14. G. 30.

S. Hier.

S. Ther.

Caſſiani. Et addere oportet ſentẽtiam Caſſiani de ſpiritu, Accediæ, lib. 10. cap. 7. ex qua conſtat periculum eſſe Monacho, etiam prætextu eleemoſynas acquirendi, foras cõverſari: *Nunquam poteſt, neque apud eos quidem* (inquit) *qui ſæculi homines ſunt, honeſte incedere, qui nequaquam clauſtris cellæ inhærere contentus eſt. Sed neceſſe eſt eum inhoneſtum eſſe dum neceſſaria victus requirit.* Quod intellige ſi ipſe ſe intromittat ex libidine vagandi, & ſine probitate, ſupra art. 6. requiſita, & notata.

Nos.

ARTICVLVS IX.

Qualiter Religiosus erga parentes suos indigentes, & erga consanguineos pietatem veram, vel deordinatam exerceat, conformem, vel diformem statui suo Religionis?

1 DEformatorum Religiosorum ultimum abusum, quatenus respiciunt sæculum, ponamus, deordinatã aliquorum communionem, & amorem parentum, & consanguineorum; dum, ut eorum agant negotia, statum illorũ augeant, solicitudinibus se implicant, monasteria deserunt, Curias frequentant, & divites illos, ac officijs, vel dignitatibus promovẽdos facere curant: idque titulo Pietatis, quam Religio non tollit facere, & exhibere.

Vt abusus hic melius intelligatur, & quod Religiosum statũ dedecet cognoscamus, videamus quę sit vera Pietas, quæ prava, & deordinata in Religiosis erga parentes, & cõsanguineos subveniendos, & augendos? S. Thom. 2. 2. q. 101. art. 4. hanc tractat ex proposito difficultatem, & docet, quod Religio est virtus, & similiter Pietas, idòque inter se compatiũtur, & haberi potest utriusque perfectio: & cum cuiuslibet virtutis actus debeat esse bene circumstantiatus (aliàs esset vitium, ideò Pietas, quę est erga parentes habet pro circumstantia, & debito modo quod Deus diligatur plus quam parẽtes, sicut dixit Ambrosius in c. 9. Lucæ: *Necessitudini generis, divinæ Religionis pietas antefertur.* Si ergo cultus parentum abstrahat nos à cultu Dei, iam non erit virtus vera Pietatis, sed abusus eius. Et contrarium esset vera Pietas, scilicet relinquere cultum parentum pro cultu Dei: *Per calcatum perge patrem* (dixit S. Hieronym. tom. 1. Epistol. 1. ad Heliodor.] *per calcatam perge matrem, ad vexillum Crucis evola. Summum genus Pietatis est in hac re esse crudelem.* Ideò dixit Dominus, *S. Thom.* *S. Ambr.* *S. Hier.*

Luc. 12. *E.* 26. *Deut.* 33. *B.* 9. Luc. 14. *Si quis venit ad me, & non odit patrem ſuum, & matrem ſuam, & uxorem, & filios, & fratres: adhuc autem, & animã ſuam, non poteſt meus eſſe diſcipulus.* Et de Levitis dictum eſt Deut. 33. B. 9. *Qui dixit patri ſuo, & matri ſuæ: Neſcio vos, & fratribus ſuis: Ignoro illos, & neſcierunt filios ſuos, hi cuſtodiunt eloquium tuum, & pactum tuum ſervaverunt.* Quod expoſuit Gregor. hom. 37. in Evang. *Parẽtes* (ait) *quos adverſarios in via Dei patimur, odiendo, & fugiendo neſciamus.* Sic Mat. 8. & 9. *volenti ſequi Chriſtum, & dicenti: Permitte me primum ire, & ſepelire patrem meum*, reſpondit Chriſtus? *Sine ut mortui ſepeliant mortuos ſuos.*

S. Greg. *Mat.* 8. c. 21. 22. *Luc.* 9. *G.* 59. 60.

2 Mirantur Sancti, quomodo Chriſtus Dominus prohibuerit opus pietatis ſepeliendi patres, ſiquidem brevi tempore abſolvi poterat expeditio funeris! Reſpondet D. Thom. ubi ſupr. ad 2. ex Chryſoſt. homil. 28. in Mat. quod Chriſtus per hoc exemit Diſcipulum à multis malis, à luctibus, meroribus. Et item à teſtamẽti ſcrutatione, hæreditatis diviſione, & alijs impedimentis, quibus implicari, ſine cauſa, non oportebat, quando alij erant qui complere poterãt: & ideo retrahi à munere regni Dei, non permiſit Dominus. Vel ſic, ut Cyrillus in 9. Lucæ exponit: *Diſcipulus ille* (inquit) *non petijt quod patrem iam defunctum ſepeliret, ſed adhuc viventem in ſenectute ſuſtentaret uſque quo ſepeliretur. Quod Dñs, non conceſſit, quia erãt alij, qui eius curã habere poterãt linea parẽtelæ aſtricti.*

S. Thom. S. Chryſ. S. Cyril.

Nos Nos tom. 1. Erudit. Evang. lib. 9. Exh. 6. ar. 1. § 1. expẽdimus hunc locũ, ſic â Dño prohibitum ſepelire patrem, quia dixit: *Permitte me primũ*, quód eſſet poſtponere amorem parentũ amori Chriſti, maioriq; appretiatione, quam Dñs vetaverat: cũ ipſe, qui præcipuus Pater eſt, primũ ſit venerãdus Sic Mat. 10. *Qui amat patrẽ aut matrem pluſquã me, non eſt me dignus.* Circa quod Chryſ ubi ſuprâ: *Quid igitur hic præcipuè diſcimus* (inquit) *niſi quod nullo momento temporis caduca hæc, etiam ſi neceſſaria videantur, ſpiritualibus ante ferenda ſunt?* Et S. Ambroſ. in c. 9 Lucæ. *Hic paterni quoque funeris ſepultura prohibetur, ut intelligas, humana poſt habenda divinis. Bonum*

Mat. 10. *D* 37. S. Chryſ. S. Ambr.

num ſtudium, ſed maius impedimentum: nam qui partitur ſtudiũ, deriuat affectum: qui diuidit curam, differt profectum. Et hæc eſt circumſtantia Pietatis, ut dixit S. Thom. S. *Thom.*

3 Ad hunc eumdem ſenſum trahẽdus eſt alius caſus, quẽ idem Evang Lucas ibid. c. 9. G. 61. propter quem dixit Dñs verba ſupra allata art. 6. *Nemo mittens manum ſuam ad aratrũ, &c. Sequar te* (dixit unus ex auditoribus) *Domine, ſed permitte mihi primum renuntiare his, qui domi ſunt.* Quia non tantum, ut notat Caiet. in Luc. 9. dictio græce ſignificat dicere vale, ſed, datis mandatis, dicere vale, quia prius volebat componere negotia ſua, & hic affectus in iam ſequente Chriſtum, reverteudi ad negotia ſæcularia amputandus, quia impeditiva ſpiritualium, & ſeparantia à Chriſto: *At, quæ uterque rogabat* (ait de his Baſilius in Conſtit. Monaſt. c. 21.) *rationi maximè conſentanea eſſe videbantur, ac iuſtiſsima; ſed enim ne utiquam ea Salvator probavit, neque, vel ad punctum quidem temporis ſeiungi ab ipſo cæleſtis regni alumnos permiſit.* Vulgata correcta à Clemente VIII. habet. *Renuntiare his quæ domi ſunt*, generis neutrius, & renuntiare non eſt, certiores facere domeſticos, ſed renuntiare, & dividere bona, & res familiares, quod non eſt permiſſum, quia, cum iam de numero Diſcipulorum Chriſti eſſet, & Religioſus, non poterat iterum renuntiare, & diſtribuere bona, quia reſpiceret retro exercendo actum proprietatis contra emiſſam paupertatem. Vnde D. Tho. in eodem art. reſp. ad 4. *Ille vero* (inquit) *qui iam eſt in Religione profeſſus reputatur iam quaſi mortuus mundo: unde non debet occaſione ſuſtentationis parentum exire Clauſtrum, in quo Chriſto conſepelitur; & ſe iterum ſæcularibus negotijs implicare.* Sic parentes ſuſtentare, & conſanguineorum negotijs, non omnino neceſſarijs, ſe intromittere Religioſum, Pietas non eſt, ſed corruptela, qua impeditur cultus Dei ſecundum ſtatum Religioſum debitus. Luc. 9. G. 61. Nos. Caietan. S. Baſil. S. Thom.

4 Teſtes mihi ſint, affectuoſe intendentes negotijs conſanguineorũ, qualiter deficiãt in obſequio Dei ex profeſſione debito: perit interna cordis pax, indiſpoſiti manẽt ad orãdũ

& ad alia exercitia Religioſa: torquentur adverſitatibus ſuorum, congaudent proſperitatibus. Renuntiarũt, ac relinquerunt in ſe delectationes, iam mortificati, & volunt eas reſumere in conſanguineis, quorum onera ſuper ſe imponunt, & mancipantur eis, ius que ſuper Religioſos dicunt habere parẽtes ad ſuas commoditates. Hoc deteſtatur Chriſtus, hoc ſancti tanquam omnino alienum ab ſtatu Religioſo. Abbas Tritemius hom. 12. de Monachis: *Monachus* (inquit) *in domo patris, & matris quaſi agnus in medio luporum, & quaſi lepus, qui venatorum circundatus eſt canibus. Si Monachus es, ſi Dei ſervus, & miles, quid facis in domo parentum?* Hanc non eſſe veram Pietatem docet S. Aug. Epiſtol. 38. *Nam iſta umbra pietatis* (inquit) *de foliis arboris venit, quibus ſe Primi parentes noſtri damnabili pietate texerunt.* Hanc pietatem vocat S. Hieronymus ubi ſuprà Arietem bellicum: *Aries iſte pietatis, quo fides quatitur Evangelij, retundendus eſt muro.* Duplici cuſpide conſtat Aries hic, amore ſcilicet naturali ex parte noſtri, & importunatione ipſorum parentum ad deſtruendam perfectionem Religioſam: â quibus defendi oportet per murum doctrinæ Evangelicæ, qua docemur Deum amandum ſuper omnia.

Tritem. *S. Auguſ.* *S. Hier.*

Luca 14. E. 26.

5 Pari paſſu currunt in Evangelio Luc. 14. odire propriam animam, & renũtiare parentibus: ideo ſicut qui animam amat [plus æquo] perdet eam, ſic qui plus amat parẽtes perdet eos: *Dum propinquorum odio* (ait S. Gregor. lib. 7. c. 14) *animæ quoque noſtræ odium ſubinfertur, patenter oſtẽditur: quia ſic propinquos, ſicut nos metipſos odio habere præcipimur.* Et D. Auguſt. Epiſt. 38. *Quod alio loco de anima idem Dñs dicit, in parentes quoque poteſt congruentiſsime convenire: Qui amat* [inquit] *animã ſuam perdet eam. Dicam etiam fidenter, qui amat parentes ſuos, perdet eos.* Quia conſentiendo eorum inordinato amori involvimur ſæculi rebus, & implicamur, ideòque qui in cauſa ſunt, culpa non carent, & orbantur fructu noſtrarum orationum, & bonorum operũ, quæ in quiete Monaſterij nobis eſſent, ideòq; amando illos deordinate, nec ipſi nobis, nec nos ipſis proſumus: & omnes perimus. Venerabilis Beda ſuper 9. Lucæ. *Si*

S. Greg. *S. Auguſ.* *Beda.*

ſe-

ſecuturus Dominum diſcipulus [inquit] *quia vel hoc domi renuntiare velit, arguitur: quid fiet illis, qui nulla utilitatis, nulla Fidei ædificandi gratia ſæpius ſuorum, quos in mundo relinquere domus reviſere non timent?* Item S. Baſil. in Conſtit. Monaſt. c. 21. poſtquam dixerat, nos ex animo mentis contemplatione è terra in cœlum emigraverimus, non oportet, mundo altiores facti, parentes terrenos amare, quatenus relictis illis oportebat ſequi Chriſtum, quaſi mortui illis facti: *A propinquis autem amicis, parentibus ve, animi affectione, nos tam longe oportet eſſe diſiunctos, quam longe eos, qui tam ſunt vita defuncti à vivis debemus diſtare.* Et quidem ſi é contra fiat, ſi mundo, & parentibus vixerimus; moriemur Deo, & tanquam non habentes operationem vitæ, dicit Baſilius, ubi ſupra tales eſſe: *Fit hinc, ut veluti ſtatua ſit Monachus, quæ ſolam Monachi figuram circumferat, nimirum, quæ nuſquam virtutibus ſit animata* Deeſt illis Religioſis perfecta omnium virtutum Charitas, illarum anima: *Arguitur illorum tepor, qui Deo vacare volẽtes, & mundo renuntiant, & curas proprias aſpernantur* [ait Iſid. lib. 3. de Summo bono c. 21.] *ſed dum propinquorum utilitates procurant â Dei amore ſe ſeparant. Multi Monachorum* [idem ibidem] *amore parentum non ſolum terrenis curis, ſed etiam forenſibus iurgijs involuti fuerunt, & pro ſuorum temporali ſalute animas ſuas perdiderunt.* Et quia hæc mala ex carnali proveniũt amore erga propinquos, continget aliquando opus aliàs bonum vitiari: *Interdum ordinata diſcretio eſt* [idem Iſidorus] *dum negetur parenti, quod præſtatur extraneo: ut noveris non prohiberi Pietatis officium, ſed negari carnalitatis affectum. Parentibus enim carnaliter præſtatur, quod extraneis pie impenditur.*

S. Baſil.

S. Baſil.

I. Iſidor.

6 Oportet ergo ſi Religioſus perfectionem ſui ſtatus habere vult, & Deo debitũ exhibere cultum, ut renuntiet amori indiſcreto parentum: *Dum amori propinquitatis indiſcrete diſerviunt* [ait S. Gregor. 7. Mor. c. 14.] *ad ea ſæpe per affectum cognationum redeunt, quæ iam etiam cum proprio deſpectu ſubegerant. Cumque pluſquam neceſſe eſt carnis propinquos diligunt re-*

S. Greg.

S. Theref. *retracti exterius à cordis parente dividuntur.* Et S. Ther. Camino de perfecion, c. 6. *Miror equidem* (inquit) *quam magnum detrimentum operetur communicatio cum cognatis! Non credet niſi expertus. Et quam ſepulta obliuione in Religionibus, vel maiori illorũ parte hæc perfectio! Ignoro, quid in mundo reliquimus, qui dicimur omnia reliquiſſe, ſi nõ ſeiungimur a præcipua mũdi cura, quã erga parentes exhibemus. Eo peruenit negotium, ut exiſtimẽt defectũ virtutis, non tractare, nec velle, notabiliter Religioſos cum parentibus: & quomodo id ipſi aſſeuerẽt, nec rationes proſe deſſint alegãdæ.* Et ſic proinſtauratione ſtatus Religioſi oportet eiuſmodi affectatas, & exhorbitantes curas, & ſolicitudines erga commoditates, augmenta, & conſolationes parentũ, & conſanguineorum, quæ tot damna inferunt Religioſis, abſtrahendo illos à debito cultu & ſeruitio Dei ſecundum ſuum inſtitutum, omnino prohiberi: quia actiones noſtræ veluti emortuorum mundo, erga cæleſtia tantum eſſe debent.

Notanda valde venit ſententia, ut in part. 1. Hiſtoriæ S. Francifci fertur, quã cuidam volenti fieri Religioſum dixit

ÆGidius ÆGidius Franciſcanus Monachus: *Vade ergo prius, & occide omnes cognatos tuos.* Quia non tantum nos mortui parentibus eſſe debemus, ſed, & ipſi nobis. Vnde memorabi-

Caſſiani. leeſt illud Caſſiani, l. 5. c. 32. de Abbate Machete, qui cum quindecim annis in ſolitudine vixiſſet, & multæ litterę patris, matris, & amicorum delatæ ei fuiſſent, eas non modo non lectas, ſed ne reſignatas quidem, ne vel inani eum gaudio lactarent, vel infructuoſa triſtitia afficerent, igni ſtatim comburendas tradidit: *Ite* (inquiens) *inanes cogitationes patriæ, pariter concrememiniſne me ulterius ad illa quæ fugi, revocare tentetis.*

7 Verum eſt tamen, quod Pietas erga parentes, & conſanguineos exhiberi poteſt, quatenus noſtro Religioſo ſta-

S. Thom. tui non diſſonant, & hoc laudabile erit. Sic D. Thomas ubi ſuprá in corpor. art. 4. *Si vero exhibendo debita obſequia parentibus* (ait) *non abſtrahamur à diuino cultu, hoc iam pertinebit ad Pietatem: & ſic non oportebit propter Religionem, Pietatem de-*

deſerere. Et reſp. ad 4 concludit: *Tenetur tamen, ſalva ſui Prælati obedientia, & ſuæ Religionis ſtatu, pium ſtudium adhibere, qualiter eius parentibus ſubveniatur.*

Sic de licentia Prælati poteſt aliquas quærere eleemoſynas ad ſubveniendas neceſſitates parentum, imò, & ipſum Monaſterium iuxta facultatem ſuam, quia Religioſus ſe totum tradidit, debet eleemoſynam dare. Quod ſi neceſſitas parentum extremma, vel gravis ſit, quam ſublevare tenetur filius ex præcepto naturali, & divino, nec ſit alius qui eis ſubveniat, prætermittendus ſit ſui ſtatus cultus Deo debitus, non primario, & directè ex præcepto naturali, ſed ex privata lege voti, & conſequenter ex præcepto naturali, quo debemus ſervare vota? graviſſima difficultas eſt, quam eleganter reſolvit P. Greg. de Valent. tom. 3. diſp. 7. q. 1. punct. 2. & duas extremmas reconciliat ſententias. *Gravis difficult.* *Greg. de Valentia.*

8 Prima †quæ affirmat teneri Religioſum ad obſervantiã præcepti naturalis de honore parentum, non adeo, ut redeat ad ſæculum relicto Monaſterio, quia iam civiliter mortuus eſt mundo: & ideo iuxta ſtatum ſuum tenetur ſub obedientia facere quæ poteſt: ſicut coniugatus quamvis teneatur præcepto naturali alere indigentes parentes, non ideo (ſi aliter ſufficere non poteſt ſuſtentare) poteſt, nec debet relinquere uxorem & liberos: ſic ſtatus Religioſus nõ eſt relinquendus, &c. Hæc ſententia vera eſt regulariter loquendo, quatenus examinare requirit legitimam parẽtum neceſſitatem, & idoneitatem Religioſi ad ſubveniendum: & an in hoc periclitetur vita Religioſa extra clauſuram? pertinet ad Prælatum iudicare, & ſub obedientia eius moveri, qui alias mundo mortuus erat. †*Ita tenẽt S. Thom. ubi ſuprà ad 4. ubi Caietan. Abulenſ. q. 69. in 8. Matthæi Navarr. in Man. cap. 13. n. 14.*

9 Secũda ſententia eſt Maioris in 4. d. 38. q. 16. & aliorũ qui ſentiunt Religioſum in caſu quo obligat præceptum naturale ſubveniendi parentibus tenetur hoc ad implere, prætermiſſa Religione non minus ac ſi Religioſus non eſſet, quia preceptum naturale de ſubventione parẽtum prius eſt, & antiquius quam obligatio voti, quæ non poteſt tollere primam, ne- *Maior.*

neque abſolutè neque quoad circũſtantiam, & modum. Hãc ſententiam intelligit veram, ſi nulla ex parte eſſet dubia neceſſitas parentum, ſed conſtaret omnino: & iudicio prudentum ſalus Religioſi non haberet ſpirituale periculum, manẽdo in ſæculo. Sic quamvis Prælatus reſtituat, poteſt, & debet Religioſus Religionem deſerere, & ſubvenire parenti quandiu neceſſitas duraret.

Et eſt optima ratio, quia votum habet pro materia maius bonum: in hoc autem caſu obſervantia vitæ Religioſæ nõ eſſet maius bonum, imò nec bonũ, utpote impeditiva maioris boni, adimplendi præceptum naturale. Quæ ratio militat non tantum in principio, quando ſufficienter impediret ingreſſum Religionis, ſed etiam poſt ingreſſum ſuperveniens. Sic Chriſtus Dominus Matth. 15. oſtendit contra Phariſæos, id, quod naturali præcepto eſt debitum parentibus, nequaquam illis ſubtrahendum eſſe prætextu Religionis, ſeu obligationis factæ Deo, id enim munus minime placitum eſſet Deo.

Mat. 15. & 5. 6.

10 Hinc denique illud exemplum primæ ſententiæ de filio habente uxorem, quod ſatis adimpleat hoc præceptum naturale ſuccurrendi parentibus, quantũ patitur conditio ſui ſtatus, non æque, ac ſi eſſet ſolutus ab uxore: non infert bene ita debere eſſe in Religioſo, quia uxoratus tenetur ſtrictiſſimo præcepto etiam naturali tueri ſtatum Matrimonij: cui proinde præcepto non eſt mirum, ſi præceptum ſubveniendi parentibus quoad modum cedat: votum autem cum non ita ſtrictè obliget, facile cedit præcepto naturali: maximè cum Deus qui noſtris oblationibus non indiget, facile etiam cedat, quando ſine iniuria, & detrimento proximi (præſertim adeo coniuncti ut eſt parens) non poteſt adimpleri quod eſt ei promiſſum. Itaque in caſu ſecundæ ſententiæ nunquam admittendum eſt ſtatũ Religioſum per ſe eſſe circunſtantiam, quæ eximat filium ab obligatione præcepti naturalis, imó potius talis obſervantia, cum detrimento parentum non eſſet vera virtus Religionis, nam hæc cũ vera compatitur Pietate.

AR-

ARTICVLVS X.

Abuſus Religioſorum interſeſe contra amorem, & pacem Fraternam.

1 SÆpe de amore Fraterno ſermonem fecimus tamquam obſervantia ſtatui Religioſo convenientiſsima, imó ſine qua omnino ſtare non poteſt; ideo aliquos abuſus, qui eũ infeſtant, è medio tollamus, ut Fratres inter ſe ſe quiete, & pacifice vivant, & Domino famulentur. Diximus ſuprà, & deſumpſimus ex Aphoriſmis Superiorum: *Ama Fratres tamquam Fratres; fuge Fratres tanquam dæmones: & inimici hominis domeſtici eius: & fere nullum invenies, qui in eodem ſtatu ſemper permaneat.* Ex quibus verbis ſignificatur amoris Fraterni conſervationem ex eo pendere, quod nos amemus, ut Fratres eiuſdem cœleſtis Patris filios; & nos fugiamus tanquam mobiles deceptibileſque, aut fraudulentos, quatenus Fratres ex Adamo Patre, qui in eodem ſtatu non permanſit Dœmonis tentationem audiendo, & non fugiendo. *Nos.* *Ioannet.* *Niño.*

2 *Pax eſt triformis* (ait S. Bernar. lib. Sentent.) *Ficta, ut in Iuda. Inordinata, ut in Adam, & Eva: Vera, quam Chriſtus reliquit diſcipulis ſuis.* De prima mala pace ex damnato corde proveniente, quæ Congregatio ſecura credetur, quando in Collegio Apoſtolico, præſente, & gubernante Chriſto Domino locum habuit? *Qui porro inter ſe* (quærit Auguſt. lib. 19. de Civ. cap. 5.) *amiciores eſſe ſolent, vel debent, quam qui una etiam continentur domo? Et tamẽ quis inde ſecurus, cum tanta ſæpe mala ex eorum occultis inſidijs extiterint, tanto graviora, quanto pax dulcior fuit: quæ vera putata eſt, cum aſtutiſsime fingeretur?* Chriſti Diſcipulus dulces cũ eo capiebat cibos, eloquia illius dulcia audiebat, ſed cum cor damnatum per immiſſionẽ Diaboli, corruptumque haberet, oſculum dulce pacis dedit ficte, & malitioſe. Talis erat mulier illa meretrix, Apoc. 17. B. 4. Habens poculum aureum in manu ſua, quod tamen erat, plenum *S. Bernar.* *S. Auguſt.* *Apoc. 17. B. 4.*

num abominatione, & immunditia tales ſunt doloſi omnes, blandientes amicos oſculis, & ſalutationibus pacis Fictæ, cum tamen illos odio habeant eiſque parent inſidias.

3 Deordinata pax Adam, & Evę ex Diaboli ſuggeſtione corda aliquorum Religioſorum intravit, ut Mundo, non Deo uniantur: *Qui propterea dant ſibi pacem* (ait Auguſt. tract. 77. in Ioann.) *ut ſine moleſtia litium, atque bellorum, non Deo, ſed amico ſuo Mundo perfruantur.* Et ſic ſi cum iuſtis pacem habent, non eſt, quia eos diligant, ſed ne ipſis impedimento ſint ad fruendum bonis, cū corda diſiuncta ſint: *Et iuſtis dant pacem* (Aug. ibidem) *ut non eos perſequantur. Pax non poteſt eſſe vera, ubi non eſt vera concordia: quia diſiuncta ſunt corda.* Et quando ipſi boni & iuſti ipſorum opinioni non conſentiant, pax ſua bellum cōtra illos procaciter parit. De his Bernard. ſerm. 24. in Cantica: *Ineunt* (inquit) *familiaritatem ad maledicendum, concordes ad diſcordiam.* Et ſerm. 5. de Aſſumpt. B. M. *Talis unitas* (ait) *imò perverſitas ſolet eſſe aliquorum Fratrum tepide, ac remiſſe converſantium: quibus ſi quid honeſtatis, aut inſigne cuiuſquam bonæ converſationis perſuadere velis, promptiores ſunt maiori diſpendio, ac difficultate graviori reſiſtere, quam facili compendio aſſequi velle, quod rectum eſſe conſtiterit. Perverſa, & exetranda talis unitas.*

S. Auguſ. *S. Bernar*

Huius pravæ pacis cauſa eſt conſilium pravum, innata ſuperbia, & inobedientia Deo, quæ in concordia Adam, & Evę conſilio Serpentis conſentientium, ut ſuperbi proijcerent retrorſum præceptum Dei, videre eſt. De ſupetbo, ait Auguſt. lib. 19. de Civit. *Odit iuſtam pacem Dei, & amat iniquam pacem ſuam.* Quomodo habebit pacem cum Deo, qui eius nō obedit mandatis? *Quis reſiſtet ei, & pacem habebit?* dixit S. Iob. c. 9. & S. Ambroſius in cap. 12. Epiſtolæ ad Rom. *Hic eſt enim impacificus, qui prætermiſſa voluntate legis ſuum ius ſequitur.* Quod è contra de bonis dicit Auguſt. *Ideo filij Dei pacifici: quoniam nihil in eis reſiſtit Deo.*

S. Auguſ. *Iob. 9. A. 4.* *S. Ambr.* *S. Auguſ.*

4 Vera ergo pax quæ inter Fratres verſari debet, ut fraternus amor conſervetur, & abuſus pravæ, ac deordinatę pacis pro-

propellantur, eſt pax Chriſti: ipſe enim dixit, Ioan. 14. *Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat ego do vobis.* Pax hæc inimica eſt paci Mundi, ideoque in primis illam trucidat, nam initium Veræ pacis eſt deſtructio Fictæ pacis: *Nolite arbitrari* (dixit Dominus, Matth. 10.) *quia pacem venerim mittere in terram: non veni pacem mittere, ſed gladium. Veni enim ſeparare hominem adverſus patrem ſuum, & filiam adverſus matrem ſuam, & nurum adverſus ſocrum ſuam: & inimici hominis domeſtici eius.* Familiares, & magis conuncti ſi: ut progenies Adam, & Evæ, pacem ineunt, cuius deſtructio neceſſe eſt interveniat, ut pax Chriſti introducatur: *Eſt enim bona diſcordia* (ait Chryſoſt. tom. 3. hom. 56. in cap. 9. Ioan.) *& concordia mala: quamobrem ait: Si oculus tuus ſcandalizat te, eijce eum: & ſi pes, abſcinde eum: quod ſi membrum male coniunctū abſcindendum eſt: non ne longe magis pravi amici? Dico hoc, ut malos fugiamus, bonos ſequamur.* Sic introducetur Vera Chriſti pax, quæ veri amoris Fraterni effectus eſt: unimur in nobis ipſis cum plena ad Deum ſubiectione, ut ſelogijs amoris Fraterni veré filiorum Dei noſtra commendetur ſocietas, & Religio. Sic Auguſt. lib. 1. ſerm. Domini in Monte, c. 2. pacificos vocat filios Dei. *Qui omnes animi motus in ſe ſubdunt rationi, & rationem Deo* Et Origenes tom. 2. lib. 4. in Cap. 5. Epiſt. ad Rom. *Habeamus nos igitur pacem* [ait] *ut ultra non adverſetur caro ſpiritui, nec legi Dei obſiſtatur á lege membrorum. Nec intra nos metipſos, nec extrinſecus ad invicem habeatur ulla diſſenſio, & tunc pacem habemus ad Deum per Chriſtum.* Hoc eſt habere pacem Chriſti, quam reliquit nobis, & dedit, non quomodo Mundus, ſed nos inter nos, & cum ipſo uniti maneamus.

Ioan. 14. D. 27. *Mat. 10. D. 34.* *S. Chryſt.* *S. Aug.* *Origenes*

Pacem Chriſti, & ſervaverunt, & annutiaverunt Angelici chori quando natus eſt mundo: *Facta eſt cum Angelo* (ait Lucas c. 2. B. 13.) *multitudo militiæ cœleſtis laudantium Deum, & dicentium: Gloria in excelſis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Deficiente bona voluntate, qua diligimus Fratres, utique pax Chriſti, non erit nobis, neque in laudibus divinis,

S. Lucas

vinis, quando conuenimus in choro, Angelorum erimus imitatores (quod eſt munus ſtatus noſtri Religioſi) ſed potius dæmonum: licèt enim hominibus propter abſtinentiam, & mortificationem videamur Angeli, qui abſtinentiam ſervant, hoc & Angeli mali faciunt, non ideo quando in choro pſalmis, & hymnis reſonamus, vocem Angelorum Dei formabimus, ſi concordiam cum Fratribus non habemus.

S. Ephr. Hoc deplorabat S. Ephren Syrus Monachus eximius: *Adverſus eos qui vitioſe vivunt*: ad Monachos converſo ſermone: *Cum Angelicum feramus habitum* (inquit *una cum Diabolo militiam gerimus! Habitus quidem eſt Angelicus; at vita mundana. Nunquid inter Angelos in cœlis contentiones vigent, & æmulationes, ſicut nunc inter Monachos videmus? Radices quippe egit inter eos æmulatio, & invidia.* Ergo Chorus Monachorum ubi æmulationes, & diſſenſiones, quantumcunque pœnitentes appareant, non reſonat cœleſtium Angelorum voce. Optime D. Hieronymus Epiſt. ad Rom. *Quiſquis concordiam deſerit* [ait] *Deum quidem laudat in tympano: ſed non laudat in choro. Vbi diſſenſio eſt, ibi chorus non eſt* Tympanum ſymbolum eſt pœnitentium, quorum pellis adhæret oſſibus, quam ſi nõ comitetur concordia gratum Deo ſonum non faciet.

S. Hier.

S. Gregor. Totam rem expendit Gregor. 3 p. Paſtor. c. 13. *Qui abſtinentiam à concordia ſeparat* (ait) *quid admoneat Pſalmiſta perpendat: Laudate eum in tympano, & choro. In tympano namque ſicca, & percuſſa pellis reſonat. In choro autem voces ſocietate concordant. Quiſquis itaque corpus affligit, ſed concordiam deſerit, Deum quidem laudat in tympano, ſed tamen eum non laudat in choro.* Et non ſolum diſcordes in choro Deo gratas, non dant laudes, imò & neque in Altari: *Diſcordes tandiu* [ſubdit S. Gregor.] *nullum bonum operis ſacrificium immolant Deo, quandiu à proximorum charitate diſcordant.* Quamvis enim Altaris ſacrificium ex ſe idem in ſancto, ac in pravo Sacerdote ſit Deo gratum; ex opere operantis nil meretur, aut impetrat charitatis, & amoris expers, nec Deo opus gratum facit, dicente Domino de eo, qui in amore fraterno defecerit, Matth. 5. D.

24. *Relinque ibi munus tuum ante Altare, & vade prius reconciliari fratri tuo: & tunc veniens offeres munus tuum.* Ergo præter id, quod nomine Eccleſiæ Sacerdos diſcordiam cum Fratribus ſervans, agit, nihil ipſe à ſe Deo gratum facit, neque immolat Deo bonum operis ſacrificium, quandiu a proximorum charitate diſcordat.

5 Solet etiam quædam pax inter Religioſos obſervari, quæ fundata in naturali complexione, vel etiam ſpiritualiter, non ex radice præfatæ duplicis pacis fictæ, & deordinatæ, ex qua provenit aliquos magis communicari inter ſe ſe quam cũ alijs: fiunt enim quædam conventicula, quæ veluti abuſus contra charitatem venit exterminandus. Audiamus quid de hoc Sancti ſentiant. S. Baſilius ſerm. 1. de Inſtit. Monachor. *In commun contubernio* (ait) *non patitur charitatis lex aliquas coire ſeorſum, aut amicitias, aut familiaritates: ſiquidem nullo modo fieri poteſt, quin affectiones iſtæ, quæ in hanc magis, quam in illam propendunt partem, plurimum incommodent communi omnium concordiæ.* Et idem ſerm. 2 proſequitur: *Quoniam autem æquali prorſus inter ſe viciſsim charitate complecti omnes debent: iuſtitia violatur, quotieſcumque in communi conventu privatæ aliquæ coitiones reperiuntur. Qui enim unum aliquem magis quã cæteros diligit, is quod non perfectè cæteros diligat de ſe ipſo inditio eſt. Quo circa ex conventu reijciendus eſt amor iſte ſingularis, ex quo ſulpitiones, invidiæque oriuntur. Vbique enim æqualitatis deſtraudatio, invidiæ, odijque materia, ac ſeminarium exiſtit.* S. Baſil.

Item S. Laurentius Iuſtinianus de diſciplina, & perfectione Monaſtica: *Interdicenda eſt* (inquit) *aſsidua, & privata converſatio in collegijs ſervorum Chriſti, quæ, quamvis in nullo alio reprehenſibilis ſit, ſine proximorum tamen ſcandalo fieri nequit: neque alios perfectè amare poteſt, quia talis Monachus eos cõturbat, & ſcandalizat*: Et paulo inferius ſcandalum, & inconvenientia inde ſecuta reffert *Nam ſolent in converſationibus* (inquit) *familiaribus, nimirumque aſsiduis, intermiſceri vaniloquia, ſcurilitates, detractiones, & effrenati riſus, per quæ mens diſtrahitur, compunctio diſſolvitur, gratia ſubtrahitur, proximus male* S. Laur. Iuſtin.

ædificatur, oratio confunditur, confidentia amittitur, conſcientia obtenebratur, atque pretioſum tempus inutiliter conſumitur.

6 Timoratam conſcientiam præmunt hæc omnia: tum, quia de minimo verbo otioſo reddenda ratio, & nullum remanebit inultum; tum quia ubi incipit conſolatio carnis deficit dulcedo ſpiritus, quám qui non guſtavit non ſentit: ſed quidem inſciens, & imprudens cum quinque fatuis virginibus pœnas dabit. Quam aliena ſit eiuſmodi converſatio à profeſſore perfectionis Religioſæ tradidit Paulus ad Epheſ. 4. dicens: *Omnis ſermo malus de ore veſtro non procedat; ſed ſi quis bonus ad ædificationem fidei, ut det gratiam audientibus. Et nolite contriſtare Spiritum Sanctum Dei.* Qui revera contriſtatur, dum ex inordinata noſtra converſatione proximus ſpiritualis divertitur ad temporales, & inutiles converſationes. Quod pro comperto habebat M. Baſil. quando in Reg. c. 67. inhibuit. *Ne præſumat quiſque* (ait) *alijs referre quæcumque foris Monaſterium viderit, aut audierit: quia plurima deſtructio eſt: Quod, ſi quis præſumpſerit vindictæ regulari ſubiaceat.* Ergo conventicula aliquorum ſpeciali amore, & familiaritate convinctorum in Monaſterio ſeparentur, ne ſeparetur ab eis gratia Spiritus Sancti, quæ reſidet in ſola ſancta, & ædificatoria converſatione.

Ad Ephe. 4. F. 29.

S. Baſil.

Idem.

7 Idem Baſilius has ſingulares amicitias eleganter damnat, cap. 30. Conſtit. Monaſt. *Charitatè quidem mutuam habere inter Fratres debent: non ita tamen, ut duo, tres ve ſeorſum à cæteris ſodalitate inter ſe coeant: quandoquidem hoc non Charitas eſt, ſed ſeditio, & diviſio, & eorum, qui ſic coeunt improbitatis indi tium. Si enim communis decus diſciplinæ charum haberent, qui tales ſunt, ſine dubio communem, æqualemque erga omnes charitatem tenerent: ſi vero ipſi à reliquis, ſua ſponte diſiuncti à cœtu cœtum efficiant, vitioſa huiuſmodi amicitia conciliatio eſt, & diverſam quandam à communibus inſtitutis rem eſſe oportet, quæ hos inter ipſos concilet. Atque hoc profecto nihil eſt aliud, quam cõtra veterem diſciplinæ ſtabilitatem innovatio.* Ergo ſi talis abuſus tollatur, diſciplina Regularis amiſſum recuperabit decorem.

Aliud

8 Aliud ex hac ſequeſtrata Religioſorum familiaritate imminet periculum: nam nequam ille Spiritus, de quo Iob 41 B. 12. dicitur: *Halitus eius prunas ardere facit, & flamma de ore eius egreditur.* Complexiones naturales bene convenientes ad invicem affectas, ad libidinem incẽdere poteſt, & omnino ardere faciet: propter quod, qui ſic diſponi viderint, debent ceſſare, & tepeſcere in converſatione, aliâs non prava, ſed naturali amicitia confirmata: ſic S. Ioan. Clym. Gradu 26. *Vidi iuvenes* (inquit) *ſe invicem caſtiſſimo amore, ac ſecundum Deum diligentes: qui tamen, dum aliorum conſcientiam inde lædi conſpicerent, convenit inter eos, ut ſe ad invicem ad tempus elõgarent.* Beata virgo S. Thereſia, *Camino de perfecion*, cap. 4. late hoc periculum diſſerit, imminereque magis inter mulieres, arteque Dæmonis implicari, ut paulatim Dei amor tepefiat in damnum communitatis: *Hinc provenit* [inquit] *non omnes æquè amari, ſentire amicam amica illatam iniuriam, illam cupit delicatis recreare cibis, tempus quærere ad colloquendum, ut ſuũ forte intimum intimet amorem, & alia quæ ad rem non pertinent amantis Deum. Hæ amicitiæ, procurante Dæmone, parcialitates creant, Religioni valde nocivas.* Et paulo intra: *Quamvis in hoc nimia videar, tamen in eo conſiſtit magna perfectio, & ex ceſſatione talis naturalis amicitiæ veniet vera pax, & deerunt debilibus occaſiones ruinæ; nã naturali propenſione inclinamur magis ad unũ, quam ad alium, qui forte peior erit.* Virtutes ergo amare oportet: & ſic finis ponatur eiuſmodi familiaritatibus. Circa quod Baſilius in Pſ. 44. *Revera ſoli amici Dei, & inter ſe mutuo ſunt ſancti. Neceſſe eſt enim, ut aliter quam oportet humana æſtimet, qui divina cõtemnit: nec hominem rectê diligere noverit, quiſquis eum non diligit, qui hominem fecit.*

Iob. 41. B. 12. *Clym.* *S. Thereſ.* *S. Baſil.*

9 Denique ultimum abominabile malum ex hoc abuſu depingamus, detractiones ſcilicet, & murmurationes, quas ſic ſeorſim conciliati ſuſtentant, non modo contra Superiores, ſed etiam contra omnes alios Fratres, quorum vitas ibi definiunt & Fraternum lacerant amorem. Placet in propoſito finem imponere refferendo quæ hac de re congerit Ioan- *Ioannet.*

netin Niño, cap. 12. Aphoriſ. num. 19. ſic ergo ait. Detractionis vitium [Fratres] inimicum eſt fonti pietatis, & gratiæ, & pijſſimo Deo abominabile: pro eo quod detractor, animarum ſanguine paſcitur, quas gladio linguæ iniquæ necat. Tanto maior eſt detractorum impietas, quam latronum, quanto lex Chriſti, quæ in obſervantia pietatis impletur, magis animarũ quam corporum nos aſtringit optare ſalutem. Prætereà Religioſus, qui murmurat cõtra Fratres, vel Prælatos ſuos, quid aliud facit quam implere propriam matrem ſuam, id eſt, Religionem, fælle vituperij, & traditionum? Detractores ſunt de genere Cham, qui verenda patris non operuit, ſed diſcooperuit. Ita iſti detegunt, & exagerant defectus Prælatorum, & Religionis ſuæ, propter quod Dei maledictionem merebuntur Hi veluti porci in immunditijs volutantur, & in ſpurcitijs, vel deffectibus, quos in Fratribus curioſe quærunt, vel forte falſo ſe inveniſſe, aut vidiſſe affirmant, ſe ingurgitant, & aluntur immundorum more animalium, in cõſcientijs ſuis immundiores, & rabidorũ more canũ conquæruntur de diſciplina Regulari, de correctione Religionis, de ipſo Ordine, & Prælatis: adverſus eos latrantes, & quantum poſſunt mordẽtes.

10 Detrahentium enim vox hæc eſt. Vitæ mihi perfectio deeſt, ſcientiæ, vel peculiaris gratię facultas non ſuppetit, ac per hoc, nec apud Deum locum invenio, nec apud homines. Scio quid faciam: Ponam maculam in electis, & apud maiores gratiam promerebor. Scio Prælatum meum hominem eſſe, eodemque mecum quandoque uti officio, quo ſucciſſis cedris ſolus videatur ramus in via. Eia miſer, humanis corporibus veſcere: & quia vivere aliter non potes Fratrum viſcera corrode Tales boni ſtudent videri; non fieri. Accuſantes vitia, nec vitia deponentes. Solos eos laudant, quorum cupiunt authoritate foveri, ſilentes à laudibus, quas ad laudãdum non eſtiment reportari. Ieiunæ faciei pallorem perniciosis laudibus vendunt, ut ſpirituales videantur, qui diiudicent omnia, & ipſi à nemine iudicentur. Gaudent ſanctitatis opinione,

non

non opere. Angelico nomine, non virtute. Tollantur ergo abuſus tantorum malorum.

TRACTATVS. VIII.

De abuſibus Novitiorum indiſciplinatorum, quos per ſolertiam bonorum Magiſtrorum aboleri oportet.

DEformati Monaſterij ſecundum capitale malum diximus, tract. 4. in proemio, art. 1. indiſciplinatos iuvenes, quos comparatione Prælatorum caudinem facimus Reformationis: ex eo enim quod boni Prælati, bonique Novitij introducãtur, totum corpus Religionis convaleſcet, ideo pro calce abuſuum ſubditorum, hunc Novitiorum male diſciplinatorum adijciamus. *Nos.*

ARTICVLVS I.

Indiſciplinatus Iuvenis deſcribitur; & quam nocivus Religioni. Ideo ad eius Reformationem perquam neceſſarium eſt, educationi Novitiorum incumbere.

1 QVoniam: *Adoleſcentium educatio* (ut dicebat Diogenes lib. de Sanctitate) *fundamentũ eſt totius Reipublicæ.* Ideo boni iuvenes in bonum, mali in malum eius vergunt. Tyrones rectè inſtructos vocat S. Bonav. in Speculo diſciplinæ: *Altiſſimi filios, fideles ſanctæ Religionis propagines, Fratrum lætitiam, conſociorum ſolatium, ſui inſtructoris gloriam.* E contra vero de male inſtructo, & indiſciplinato mores depingens ait. *Tepidus eſt in cõverſatione remiſſus, publicos mores, & Doctorum monita negligit: ea, quæ Dei ſunt languide operatur, ſi quod inchoat bonum vix perficit, tarde ad divinum officium, &* *Diogenes* S. *Bonav.*

quæcumque conventualia occurrit: otio gaudet, labore vel modico læditur, & facile ſe infirmum, vel ad modicum ſe fatigatum prætendit; ſed amore privato ſe diligens, quæ carnis ſunt ſapit, & proſequitur ex affectu. Alicrum quoque defectibus, non virtutibus, hærens, ſi quid minus vel negligenter actū inſpexerit, illud in exēplum ad ſuæ velamen tepiditatis aſſumit. Ficta ei, & indevota confeſsio, rara & brevis compunctio, inſipida, & ſine intenſione oratio, incircunſpecta, & ſine ædificatione lectio, obedientia moroſa, & ſine dovotionis affectu, vix aliqualis impletio.

S. Bernar 2 S. Bernar. ſer. 63. in Cantica ſuper illud, c. 2. *Capite nobis vulpes parvulas, quæ demolliuntur vineas*, multa congerit, quibus oſtenditur fervorem illum primevū quo Novitij veniūt ad habitū ſtatim deperdi in infælicem exitū, defectu diſciplinæ: *Sopitur* (inquit) *ratio, ſpiritus extinguitur, deferveſcit novitius fervor, ingraveſcit tepor faſtidioſus, refrigeſcit fraterna Charitas, blanditur voluptas, fallit ſecuritas, revocat cōſuetudo. Quid plura? Diſsimulatur lex, abdicatur ius, fas præſcribitur, derelinquitur timor Dñi. Dātur poſtremo impudētiæ manus, præſumitur ille temerarius, ille pudendus, ille turpiſsimus, plenus ille ignominia, & confuſione. Saltus de excelſo in abyſſum, de pavimento in ſterquiliniū, de ſolio in cloacā, de cœlo in cœnū, de clauſtro in ſeculū, de Paradiſo in infernum.* Quanta ſint horū ſcellera, qui Religionē ingreſſi indiſciplinati manent, Gulielmus de Peraldo de Prof. mon. part. 3. cap. 2. talibus depingit verbis: *Deteriores* (inquit) *furibus, & latronibus eſſe videntur, qui Religionem intrant, & ſe non emendant. Qui malus eſt in Religione, eſt quaſi malus latro Chriſtum in Cruce blaſphemans, opere, licet non ſermone. Qui de Cruce clauſtri tranſiturus eſt ad cruciatum inferni, talis valde infelix eſt, quia in Dei vinario moritur, in eius ſervatorio corrumpitur, in loco ſalutis damnationem ſuam operatur: quod alij aſſet aurum, hoc eſt ei plumbum.*

Gulielm. Perald.

3 Sic indiſciplinatus iuvenis deturpat matrē ſuam Religionē, & in miſerū devenit ſtatū duplici de cauſa: prima, quia in exordio dimittitur voluntati ſuæ, quā poſteà deponere mala habitudine acquiſita difficilimum eſt, ſine dicam impoſſibile,

ſine

ſine ſpeciali Dei auxilio: ſecunda exemplum pravum dilapſæ Religionis ſectatorum. Primam cauſam adducit Seraphicus Doctor in Reformatione Novitiorum, part. 2. cap. 1. *Puer enim* (inquit) *qui dimittitur voluntati ſuæ confundit matrem ſuam Religionem:* & rurſus: *Ideo tot ordines confunduntur, quia pueriles mentes ſibi met dimittuntur, ſine freno retrahente á noxijs, & ſine virga ad ſalubria compellente, aut ex negligentia ſeniorum, aut ex nociva condeſcenſione. Sicut imprudens Medicus, qui, ne contriſtet ægrotum, quem curare deberet, patitur eum nociva comedere, ex quibus gravius, & diutius infirmatur.* Hanc formam, quam primum quis recipit, vix deponit, dicit idem Sanctus, & qui diſciplinam in novæ converſationis initio negligit, ad eam poſtmodum difficile applicatur: *Difficulter eradicatur* (ait S. Hieronym. tom. 1. Epiſtol. ad Lætam de inſtructione filiæ) *quod rudes animi perbiberunt. Lanarum conchylia, quis in priſtinum candorem revocet? Recens teſta diu, & ſaporem retinet, & odorem, quo primum imbuta eſt.* Bene Salomon in Ptoverb. cap. 22 dixit: *Adoleſcens iuxta viam ſuam ambulans, etiam cum ſenuerit, non recedet ab ea.* S. Bonav. S. Hier. Prov. 22. 6.

4 Et eſt hæc via adoleſcentis ita facilis, ut verti queat in in initio quocumque velis: *Vt enim aqua in areola digitum ſequitur* (ait Hieron. Epiſt. ad Gaudentium de infantulæ educatione) *præcedentem, ita ætas mollis, & tenera in utramque partem fluxibilis eſt & quocumque duxeris, trahitur.* Bene Hiſpani dicimus: *Al enhornar ſe entuertan los panes.* Quia mollis maſſa quocunq; obſtaculo deformatur, & ſupervenientе coctione irreparabilis manet: ſic recenter ingreſſus Religionem quacumq; de cauſa deformetur, ſi ſtatim non dirigatur, & emendetur, aſſuetudine concoquitur irreparabiliter, & ideo perpetuo deformatur Religionis obſervãtia, nec Prælati etiã zelãtiſſimi corrigere valẽt. Vnde S. Laur. Iuſt. lib. de obedient c. 20. ſic ait. *Sũt Novitij in via Dei tanquã arbuſcularum virgæ tenerrimæ, quæ ad poſſidentis libitum huc, illucque abſque contradictione flectuntur: at vero ſi indurauerint, nequeũt ad ſe emollire.* S. Hier. S. Laur. Iuſtinus

5 Hæc eſt cauſa, quare dure iam male diſciplinati fræno correctionis reſiſtunt, utpote proterbam habentes voluntatem, & ſenſum proprium, quem nunquam depoſuerunt: *Duræ* S. Bonav. *cervicis* (ait Bonaventura in Speculo Diſcip. part. 2. part. 1. c. 5.) *diſciplinæ manſueſcere neſcientes, tepidos, curioſos, ſuperbos, qui, quam ſuavis eſt Dominus, non guſtantes, ſæculari dumtaxat depoſito habitu, nō affectu, adhuc in moribus, in verbis, & geſtibus, & propriarum voluntatum pertinacia, ſæculo fidem ſervant, ut monſtro mirabilius, ſub Religioſa veſte hominem videas ſæcularē. Hi ſunt filij diffidentiæ, adulterina plantatio, fructus inutiles, & acerbi, ſociorum onus, & ſcandalum, ſui afflictio, & confuſio inſtructoris.*

6 Bene adulterinam dicit plantationem, quia ſub matre Religione viventes exempla non ſecuntur legitimorum Patrum; Mores inchoantium non quæunt proficere ad bene vivendum, niſi perfectorū informentur bene viventium Patrū exēplo. Hæc eſt ſumma, & perpetua calamitas, exēplū malum, & ſecunda cauſa indiſciplinatorum iuvenum, qua durāte, impoſſibile eſt reformari Religionem, & convaleſcere, cum ſemper germina oriantur degenerantia, & adulterina, non ex Patre Baſilio, Auguſtino, Benedicto, Dominico, aut duplici Frāciſco, &c. ſed ex abuſu peſſimo, cui ipſa Spōſa Cōgregatio ſubijcitur, ut filios ſemper procreet indecoros, & irreligioſos exēplo Prælatorum malorum, quales depingimus in deformata Religione, & profeſſorū ſubditorū tot abuſibus contra obedientiam, Paupertatem, Caſtitatem, amorem fraternum, & alias obſervantias, implicatorum, quomodo creari poterunt Novitij bene inſtructi, & diſciplinati? *Græca nar-* S. Hier. *rat hiſtoria* (ait Hieron ubi ſuprá ad Lætam) *Alexandrum potentiſſimum Regem, orbiſque domitorem, & in moribus, & in inceſſu Leonidis Pedagogi ſui non potuiſſe carere vitijs, quibus adhuc parvulus fuit infectus. Proclivis eſt enim malorum æmulatio: & quorum virtutes aſſequi nequeas; cito imitaris vitia.*

Si iuvenis ad habitum receptus in formatorem ſuum, vel alium viderit comptu indutum habitu, pretioſoque amictu, lo-

Digitized by Google

locupleteque ſupellectili gaudentem, quomodo diſcet nudum ſequi Chriſtum, pro cuius amore renuntiavit omnibus, quæ poſſederat? Si Informatorem ſuum noverit blandis uti camiſijs, mollique cubare lecto, quomodo Chriſti Crucem, ad quam calcatis patre, & matre evolavit, ſuper humeros potandam imponet, aſperoque induet cilitio? Si repugnãtes Superiores viderit præceptis ſuorum maiorum, liteſque moventes agnoverit, ac litigia: quomodo abnegabit propriam voluntatem, & ſequetur Chriſtum? Si viderit, dignitates ambire, & promotos ad ordines, iam properare ad alios, & voces habere activam, & paſſivam, quomodo quod propoſuit in emiſſa profeſſione: *Elegi abiectus eſſe in domo Dei*, adimplebit? D. Bonavent. de Sex alis, cap. 5. poſtquam de aliquarum obſervantiarum transgreſſionibus dixerat: *Dei honor qui ex noſtra ſancta converſatione, & aliorum ex inde ædificatione provenire debuerat, agendo his contraria conculcantur* (ſubdit) *idem eſt de præpropera promotione iuvenum, & non dum probatorum ad ordines, & officia confeſſionis prædicationis, & prælationis.* Et paulo inferius concludit. *Hæc, & alia plurima videns ſpiritualis Prælatus, quia omnia in veritate diiudicat, tabeſcit, & uritur: & non valens corrigere pro deſiderio, in virtute patientiæ mirabiliter exercetur.* Omnia mala exempla profeſſorum, & maiorũ, per quæ diſciplina Regularis, ut in Superioribus vidimus, corrumpitur, & dilabitur, valde retrahunt iuvenes venientes ad habitum à primevo propoſito. Et ſi profeſsionem emiſſerint, à fundundamentis incipient claudicare. *S. Bonav.*

7 Vt ergo eiuſmodi abuſus tollantur, neceſſum eſt ſedula, & diligenti educatione plantulas novas colere: *Cum ea ſit optima Reipublicæ gubernatio* (ait Epiſc. Pacenſis apud Simancas de Repub l. 9 c. 25) *quæ cives meliores facit, hoc primum curæ debet eſſe omnibus Magiſtratibus, ut pueri, & adoleſcentuli rectè educantur, & inſtruantur optime. Nec enim alia ratione meliores homines evadere poſſunt, quam recta educatione Nam ut Seneca inquit, educatio mores facit.* Ingenia puerorum tanquã agri colenda ſunt diligenti examine, & eis bona ſemina *Simanc.*

vir-

virtutum adhibenda, ſecus autem fructus peſſimos dabunt:

Bieſſius. *Prohibeantur inſeri puerorum ingenijs* (ait Bieſſius li. de Rep.) *quæcumq; Reipublicæ noxia ſunt: & inſita confeſtim á Magiſtratibus evellantur: nam ſemina virtutis admodum rara ſunt.*

Lezana. Plutar. 8 Adducit Lezana de Refor. Regul. c. 18. n. 8. ex Plutar. in Apoph experimentum feciſſe Lycurgum. Duos nanq; educavit catulos ex eiſdem parentibus natos, quorum alterum gulæ aſſuefecit, domeſticis delitijs nutriens; alterum autem ad venationẽ exercuit. Vt vero oſtenderet quantũ èducatio parvulorum proficeret, adductis civibus in concionẽ, gulæ irritamenta appoſuit, leporemq́ue dimiſit. Ergo catulus ad venationẽ edoctus leporem ſecutus eſt; catulus verò domi enutritus cibaria quæſivit. Tuncq; dixit: *Videte ò cives, cũ ex eodem ſint genere, quam diſſimiles ob educationẽ inter ſe evaſerint!* Pari ergo paſſu adoleſcentes, ſive iuvenculi Religionũ, quãvis ætate moribus, genereq́; ſint ſimiles; ſi tamẽ illorũ alter à maioribus rectè inſtruatur, egregius evadet, alter verò nõ rectè educatus, tepidus, otioſus, vitijſq; omnibus deditus procedet. Vnde non immerito totius Religionis lapſum ex prava iuvenũ, ſeu tyronũ educatione originẽ trahere diximus.

S. Laur. Iuſtin. 9 Et n. 6 ex S. Laur. Iuſt. lib de Obed. c. 20. *Vinea quippe ſpiritualis Dñi Sabbaoth* (ait) *eſt inchoantium nova plantatio, quæ ut fructum afferat, ſolerti eſt excolenda peritia. Nãſi inculta remanſerit, dilatat quidem palmites ſuos, ſed nulla utiq; bonorum ubertate fecundos. Proinde omni ſedulitate exercendi ſunt in Religione rudes, ne perefluant, ne torpeant, ne obdureſcãt.* Et de eadem Novitiorũ educatione ſedula tractans idem Sanctus de Diſcip. Monaſt. c. 9. ait: *Terra etenim, quæ ſagaci excolitur agricultoris manu, uberem producit ex ſe fructum, ſi autem hæc eadem negligenti tradatur, ac neſcienti operario repẽte urticis repletur & vepribus.* Et ibid. c. 8. *O quot* (inquit Sanctus) *ex incuria Paſtorum ignorantes quæ Dei ſunt, & quæ ſancto congruunt ſtatui à ſancto retrocedunt propoſito! Heu quanti ariditate ſpiritus confecti, & devotionis guſtu alieni, quia ſicut opertuit in primordio converſionis ſpiritualis, non ſuerunt imbuti, vocatio-*

tionis gratiam, quam habere meruerunt, perdiderunt!

10 Si Magiſtri cura non accedat ad educandos iuvenes, quamvis ipſi proficere in via Dei prætendant, eadem calamitas eſt, ac ſi Magiſter deficiat, quam Ieremias, Thren. 4. A. 4. deplorat: *Parvuli petierunt panem: & non erat, qui frangeret eis:* quia deficit educatio, & doctrina morum, veniunt iuvenes famelici, vt eſcis ſpiritualibus refecti in Monaſterio proficiſcantur ad Patriam, ſed non percipientes cibum, mox deficiunt in via, & folia virtutum, quæ gerebant, decidunt, nec fructum attingunt. Hinc idem S. Laurent. ibidem: *Paſtores ſolerter vigilent, cum primum ſuſceperint novum Militem recenter poſitum in Monaſterio ipſum ſpiritualiter reficere exhortationis pabulo, & ſalutari recreare poculo, antequam mentis patiatur ariditatem, & immundorum ſpirituum experiatur inſultus.* *Thren. 4. A. 4.* *S. Laur. Iuſtin.*

Et B Doroth. in doctr. 5. tom. 2. Bibl. explicans illud, Prover. 11. B. 14. *Quibus non eſt gubernatio decident folia: ſalus autem eſt in multo conſilio.* Idem proſequitur intentum: *Nihil eſt miſerabilius* (ait) *nihilque, quod citius expugnari queat, his, qui nullos duces, nullos authores habent ad viam Dei,* ait enim: *Quibus non eſt gubernatio decident, ut folia. Folium â principio ſemper virens, ſemper germinans, ſemper delectabile eſt; non multo poſt areſcit, & languet, cadens contemnitur, & conculcatur. Talis homo eſt, qui à nemine regitur. A principio ferventiſsimus ad ieiunia, ad vigilias, ad quietem, ad obedientiam, & ad quæcumq; cætera bona. Paulo vero poſt, extincto illo fervore, ſi nullum habuerit ſui gubernatorem, aut fotorem, qui extinctum ignem ſuſcitet, & accendat, deſiccatur, & cadit, ac demum deſtitutus ab hoſtibus ſuis captivus trahitur, qui ut voluerint in ipſum graſſantur.* *S. Dorot. Vulgata: Vbi nõ eſt gubernãs populus corruet. Prov. 11. B. 14. Bibliot. PP.*

11 Ex hac iuvenum mala educatione, non modo ob foliorũ caſum virtutum deformata manet Religio, & in conculcationẽ, & deſpectũ veluti autũnalis arbor expoliata folijs, ſed & orbata fructibus earumdẽ virtutũ plena ſentibus, & urticis vitiorũ venientes alios ad Religionẽ arcet, & propellit, ut & ſupra tetigimus: *De filijs Heli impijs, & ſceleratis ſacra pagina* ſic loquitur 1. Reg. 2.) ait P. Lez. de Refor. c. 2. n. 8.]erat pec- *Lezana. 1. Reg. 2. D. 17.*

ca-

catũ puerorum grande nimis coram Dño: quia retrahebant homines à ſacrificio Domini: *Pariter ergo de deformatis, lapſeque viventibus Religioſis affirmare poſſumus, eſſe ſcilicet peccatum eorum grande nimis: eo videlicet quod propter eorum exemplum ſæculares â rectæ vitæ tramite, vel ingreſſu in Religionem detineantur, vel retardentur.* Quod & ex S. Cardinalis Petri Damiani verbis lib. 6 Epiſt. 32. proſequitur. *Quanti ſanguinis* (inquit) *reus eſt, qui ſub ſacri habitus ſchemate, talem ſe per ſuſceptæ profeſſionis incuriam exhibet, ut quærentes accedere, perverſe vivendo, diſturbet!* Et poſtquam id exemplo monſtravit concludit. *Vnde factum eſt, ut non modo nos, noſtrumque, propter vos, contuhernium omne contemneret, ſed & ipſum converſionis animum, quantum potuit funditus amiſit.*

S. Petrus Damian.

ARTICVLVS II.

Magiſter ſeu Informator Novitiorum qualis eſſe debet: quibuſque documentis in Religioſis moribus illi ſint imbuendi?

1 Diſciplinam ergo adhibere oportet iuvenibus per eos, qui ſciant, & poſſint inſtruere opere, & veritate: *Cenſura morum viri ſanctiſſimi, & graviſſimi præficiendi ſunt*, dixit Iſocrates in Areopagitico, quamvis Gentilis. Sed á Chriſti Philoſophis qualis in ſe, & erga Novitios eſſe debeat illorum Magiſter, in primis, audiamus S Laurent. Iuſt. lib. de Obedic c 20. quid de Informatore Novitij dicat: *In via Dei noviter imbuendus* (inquit) *ne fallacijs Satanæ ſeducatur, & pereat, ſpiritualis ei adhibendus eſt Pater, qui diſcretione ſit providus, experientia probatus, ordinatus moribus, gravitate maturus, decoratus honeſtate, ſanctarum ſcripturarũ gnarus, auſterus in ſe, proximo cõpatiens, orationi aſſiduus, corde mitis, eloquio verax, & in omni ſi poſſibile eſt, ſpirituali diſcipina profectus.* Heraclides Epiſcopus Capadociæ Epiſtola ad Lauſum, & habetur in initio Hiſtoriæ Lauſiacę à Palladio: *Non enim* (ait de

S. Laur. Iuſtinus

Heracl.

de Magiſtris) *dictiones, aut ſyllabæ ſunt doctrinæ, quas non unquam habent, etiam, qui ſunt peſſimi; ſed mores rectè compoſiti, & moleſtiæ, & terroris metus, & iræ vacuitas, & in rebus omnibus fiducia, ac dicendi libertas, & quæ, rationes non ſecus gignit, quam ignis flammam, manſuetudo. Nā ſi ita non eſſet, non diceret Magnus Magiſter ſuis diſcipulis* (Matth. 11.) *diſcite â me quia mitis ſum, & humilis corde, &c.* *Mat. 11. D. 29.*

2 Bonus Magiſter, ut ſuam imprimat probitatem Novitio, erga eum debet mentis aciem convertere, & deinde ad actiones procedere: *Ab uno quilibet incipiens* (ait S. Petrus Damianus ubi ſuprà) *eſt erudiendus Magiſtro, quem oportet illius, qui inſtruendus eſt habere notitiam, priſtinæ converſationis, corporalis valetudinis, naturalis complexionis, & quotidiani exercitij. Ipſum præterea latere non debet, quales ipſius ſint cogitationes, quibus tentationum ſtimulis agitetur, quibus ve devotionibus reficiatur: & ita de univerſis, & interioris, & exteriori hominis actibus, geſtibus ſermonibus, & affectibus illius imbutus exiſtat, ac ſi eſſent propria. Horum enim ſi ſpiritualis Pater neglexerit habere notitiā, prorſus ſupervacue laborabit.* *S. Petrus Damian.*

3 Habita notitia eorum quæ Novitij ſunt, docere illum oportet: *Primo quidem moneant Magiſtri* (ait idem S Petrus de Inſtit Præ c. 9.) *deinde terreant, poſtremo vero puniant. Circa profectum animarum* (dixerat paulo anteà) *reformationem morum vitæque emendationem eorum, quibus ſpiritualiter præſunt invigilent, nunc minis terrendo, nunc demulciendo ſermonibus blandis, interdum ratione perſuadendo, interdum authoritate mandando, aliquando puniendo, nonnumquam parcendo, miniſterium ſuum perficeant.* Diſcretionem ergo ſemper habeat Magiſter, ut diſciplina erudiat Novitium: *Si puero onus ſupra vires impoſueris* (ait S Ephren Syrus Paren. 19.) *nocebis ipſi: & ſi inſtruere eum omiſeris, nequam, & inutilis evadet. Sic quoque Novitium Monachum cum iudicio, & diſcretione gubernare oportet.* *S. Ephrem Syr.*

4 Documenta quibus informari debent Novitij colligit Lezana, ubi ſuprâ, c. 18 & in primis, num. 10. communia ex *Lezana.*

S.

S. Nilo in 5. tom. Bibli. hæc ſunt: *Iuvenis colat quietem in corpore, modeſtiam in vultu, moderationem, atque ordinem in voce. Ad cibum, & potum accedat ſine tumultu, cum urget neceſsitas. Sileat inter ſeniores, æquales diligat, minoribus amanter conſulat, ab improbis, carnique deditis, & curioſis recedat: pauca loquatur, plus cogitet. In ſermone caveat arrogãtiam: in mutua conſuetudine ſe nemini anteponat. Ne ſit promptus ad riſum, pudore ſe ornet, colloquia mulierum vitet: vultu terram aſpiciat, cælum animo: fugiat contentiones docendi, ne ambiat dignitates hominum, honores ne admiretur, eorum præſertim, qui verum honorem ignorant. Virorum prudentium utantur familiaritate, quæ bonorum eſt cauſa pulcherrima. Dum rectè agit, & in virtute proficit, laudem à Deo tantum requirat. Quod ſi alios docet, & iuvet, repoſitam apud Deum mercedem expectet; & tanquam debitum Deo opus perſolvens, remunerationem à Deo ſperet in muneribus ſempiternis.*

5 Specialia documenta, quibus imbuendi ſunt ponit etiam tanquam rudimenta, & fundamentum ſpiritualis exercitij,

S. Bonav. num. 11. *Inſtent orationi ferventer* (ait S. Bonav. in Spec. Diſp. p. 2. cap. 1.) *quæ novam in horto Domini plantulam fovet, provehit, & confirmat. Fruſtra profectus virtutum ſine oratione ſperatur.* Imò conſumetur, deficiet, & ſiccabitur. *Diſcant ergo* (ſubdit) *una ſaltem diei, vel noctis hora, tempus, & otium vendicare, quando ad ſe reverſi, mentiſque cubiculum introgreſsi, orent in abſcondito Patrem ſuum.* Si vero talis hora ad ſomni requiem expoſcatur á natura: *Surripienda* (inquit) *carni.* Nec una ſola hora contenti ſint, cum oporteat ſemper orare, & nunquam

S. Bonav. deficere, & ideo Seraphicus Doct. ſubdit: *Hæ & aliæ quietis, & temporis oportunitates, quæ occurrunt, minime negligendæ ſunt.*

S. Laur. Iuſtin. S. Laurent. Iuſtin. de Obed. cap. 2. ſic etiam ait: *A pedagogo erudiantur Novitij qualiter, quando & ubi orare debeant, quid meditari, quid legere,* & idem de Diſcipl. Mon. conv. c. 8. *Manu ducendus eſt* inquit) *prudenter, donec aſſuetus mentali exercitationi valeat percipere per ſe ipſum, quod abſque Præceptore nõ pote-*

Digitized by Google

poterat. Diligentiſsime igitur redire ad ſe doceatur, & per iugem meditationem commorari ſecum. Et materiam Meditationi adhibendam docet infra: *Proponatur itaque illi ad ſedulo meditandum* (ait) *Domini Ieſu humana converſatio. Nihil autem ita fructuoſe ad meditandum in experto offertur* Novitio, *ſicut Chriſti vita, & potiſsimum ipſius paſsio glorioſa. Sedeant quippe ſecus pedes Ieſu, non ante Ieſum. Sedeant humiliter, & devote ac pure, &c. Nullus enim alius locus debetur Novitio, quā ubi ſunt pedes Ieſu.* Optime Chriſtus Ieſus primo apponitur meditationi, quia ipſe eſt oſtium, per quem ſi quis introierit, ingredietur divinitatem ſibi unitatem hypoſtatice in perſona divina, & egredietur ab oratione inventis paſcuis dulcedinis: *His cogitationibus reffectus* (ſubdit) *ac lacte ſpirituali nutritus, nimio iucunditur gaudio, obliviſcitur, quæ reliquit in ſæculo, & omnibus ſe privat exterioribus delectationibus.*

6 Secundum documentum ſpeciale aſſignat, num. 13. ut novellæ plantationes in Religionibus admonendi ſunt, ut otioſitatem fugientes ſacrarum litteratum ſtudijs, vel alijs exercitijs ſemper, ſemperque vacent: *Nunquam otio torpeant* (ait S. Bonavent in Specul. part. 2. part. 1. cap. 2. de Novitijs) *ſed ſemper aut lectioni, aut orationi, vel officio addiſcēdo, aut alijs, non quæ ipſi elegerint, ſed quæ iniuncta fuerint, facienda intēdāt.* Hæ ſunt obſervantiæ Religioiæ Meditatio, & labor manuū quibus adimitur otioſitas: de quibus 1. part. tract. 9. art. 4. 2. part. tract. 4. art. 6. 3. part. tract. 2, art. 2 tract. 3. art. 6. tract. 5. art. 5. & 6. diximus. Videantur ſententiæ in indice Alphabetico horum exercitiorum. *Lezana.* *S. Bonav.* *Not.*

7 Tertium documentum pro tyronibus Religioſis, num. 14. ut omni ſingularitate poſtpoſita ſemper communia ſectētur. De hac obſervantia multa diximus: vide verbo ſingularitas, vita cōmunis: *Nō vultis eſſe contenti vita cōmuni?* (ait S. Bernard. ſer. 19. in Cantica) *Non ſufficit vobis regulare ieiuniū? non ſolemnes vigiliæ? non impoſita diſciplina? non menſura, quam vobis patimur in veſtimentis, & alimentis? Privata præfertis cōmunibus?* Et S. Bonaventur. in Speculo p. 2. p. 1. c. 2. ſic ad præ- *S. Bern.* *S. Bonav.*

lens

ſens ait propoſitum: *Optima Religioſi perfectio eſt, perfecte communia quæque conventualia ſervare,* Et rurſus: *Cavet vir conſtãs, & honeſtus, ne conſuetudinum Ordinis temerarius violator exiſtat; alias in victu, & moribus novitatis nota, & ſingularitatis erit diverſitas fugienda.*

Lezana. 8 Adijcio etiam quartum documentum (ait præfatus Lezana, num. 15.) pro Magiſtris Novitiorum apprime neceſſarium: illud verò eſt. Vt clientulos ſuos ad amorem Regulæ, conſtitutionum, ceremoniarumq; ordinis maxime inclinent.

S. Bonav Circa quod D. Bonavent in Specul part. 2. cap. 2. *Communem Ordinis obſervantiam ſequantur: perfectioni in ſilentio, & in alijs inſtitutis plenius obtinendis inſiſtant.* Clarius, Alvarez de Paz

Alvar. de Paz. de vita ſpirituali, tom. 1. lib. 2 cap 25. ſic loquitur ad propoſitum: *Regulam, & inſtituta ſuæ Religionis aſſidue legant, quæ legerint, intelligant, quæ intellexerint ament, & cupiant: quæ concupierint opere præſtare contendant.* Facit ad idem quæ diximus

Nos. de integra etiam minimarum obſervantiarum obſervantia ſupra tract. 6. art. 4.

Lezana 9 Quintum adducit documentum num. 16. quo novellæ plantæ Religionis inſtrui debent, nimirum ne propter ignaviam, defectuſque aliorum, quos imperfecte in Religione incedere viderint, ipſi à recto tramite, & itinere incepto deſiſtant. Vbi obſervantia integra non viget, & ſunt multi relaxate viventes, & ſunt nonnulli obſervantiæ ſtudioſi, hos aſpiciat, & ſequatur Novitius, illos, illorumq; conſortiũ vitet, nam quale exemplum talis incitamentum. Vide quæ ſupra de

Nos. exemplo diximus, art. 1. num. 6.

S. Bon. *Ab obſervantia Ordinis* (ait Bonavent. in Speculo 2. p.p. 1. cap. 2.) *nec exemplari levium, vel negligentium aliquorum diſſolutione divertantur.* Pæterea venerabilis Thomas Camp. in ſuo Dialogo Novitiorum circa præſentem caſum Novitiũ

Thomas Camp. quemdam ſic inſtruit: *Si videris quoſdam à via veritatis aberrare, & retro poſt Satanam abire, noli pereuntes imitari; ſed bonos, & ferventes ſtudeas ſemper æmulari. Quere cum paucis ſalvari, qui per auguſtam portam intrant ad vitam. Nam Chriſto teſte,*

lata

lata, & ſpacioſa eſt via, quæ ducit ad perditionem, & multi ſunt, qui intrant per eam.

10 Ne ergo mutabilis, & nullius conſiſtentiæ exemplum hominis, qui in eodem ſtatu non permanet, Novitij mẽtem, ac propoſitum ſubvertat, conſideratione opus eſt, ſibi permanentem, & durabilem Doctorem, & exemplar, Deum ipſum eſſe optimum, & immutabile ante oculos propoſitum. Vnde S. Ephren Syrus in ſuis adhortationibus ad Novitios paræneſi 4. Fratres immodeſte, ac incompoſite viventes in cœnobio cavendos eſſe à Novitijs, neque ad eorum ſermones attendendum. *Tu autem* (ſubdit pro remedio) *Deum præ oculis habe: ſcriptum eſt enim in Pſalmo: Providebam Dominum in conſpectu meo ſemper: quoniam à dextris eſt mihi ne commovear. Et, ne te Diabolus callidas dicere doceat: Quod ſi Senes iſti improbæ ſint converſationis: ego, qui ſum minor, quid agam? Sed Dominũ audi dicentem: Multi ſunt vocati, pauci verò electi. Saluari igitur exopta, ut ſis unus inter electos.* Rurſus quoque idem Ephren ſic habet: *Toto corde tuo attende Pſalmodijs, & lectioni divinarum Scripturarum: & utilitatem ex eis manantem in anima tua combibe, ſicut infans matris ſugit vbera.* Deus, & ſcripturarum meditatio optimi erunt Novitij Informatores. *S. Ephr. Syrus.*

11 Sextũ addimus documentum, quo radix illa (quã ſupra dicebamus in cauſa eſſe indiſciplinato iuveni ruinæ, ſcilicet propriã & integrã ſervare volũtatem) omnino evelletur, erit perfecta ſui abnegatio, & prompta Magiſtro exhibenda obedientia, ita ut nec velle, nec operari, nec quid aliud à ſe, ſed à ducto Magiſtri ellicita, & imperata videantur. Non ſit propria voluntas iuvenum Magiſtra, quia nociva, ſed mera obedientia. Audiamus inſtitutorem optimum D. Bernard. ſerm 19. in Cantica: *Qui veſtri curam ſemel nobis credidiſtis* (inquit) *quid rurſum de vobis vos intromittitis? Nam illam, qua toties Deum, conſcientijs veſtris teſtibus, offendiſtis, propriam ſcilicet voluntatem veſtram, ecce nunc iterum Magiſtram habetis!* Quantum autem in hoc inſiſterent Antiqui Patres, ut propriam tollerent voluntatem iuvenum, vt optime educarẽtur *S. Bern.*

Ioan. Caſſian. audiamus Ioan. Caſſianum lib 4. de inſtit. cap. 10. *Tanta* [inquit] *obſervantia obedientiæ Regula cuſtoditur, ut iuniores abſq; Præpoſiti ſui ſcientia, vel permiſſu, non ſolum non audeant cellam progredi, ſed ne ipſi quidem communi, ac naturali neceſſitati ſatisfacere, ſua authoritate præſumant. Sicque univerſa cõplere, quæcunque fuerint ab eo præcepta, tanquam ſi â Deo ſint cælitus edita, ſine ulla diſcuſione feſtinant, ut nonunquam etiam impoſſibilia ſibi met imperata, fide, ac devotione ſuſcipiant, &c.* Multa ſæpe de obedientia docuimus, quæ videri poſſunt verbo Obedientia.

12 Ex quibus deducere poſſumus eam obedientiam altiorem gradum obtinere, quæ infatuat obedientem, ut etiam contra dictamen proprium dirigatur: etiam ſi alias doctiſſimus, nec non, & magnæ authoritatis Novitius extiterit, ſummoque pollens ingenio provectæq; ætatis, dedignari non debet à Magiſtro doceri, & diſciplinari: *Solus enim* [dixit Heraclides, ubi ſuprà] *Heracl.* *eſt univerſorum Deus, qui nequit doceri; alia enim omnia doceri poſſunt, quoniam ſunt, & facta, & creata, & velle non doceri Dæmonum eſt; & Religioſi voluntarie indiſciplinati digni ſunt, qui ejiciantur è conſortio Sanctorum. Qui vero exiſtimant* (proſequitur) *ſe non egere Magiſtris, aut non parent ijs, qui docent in charitate, laborant morbo ignorationis, quæ eſt mater arrogantiæ: inter quos primas partes tenent ad interitũ, qui eodem vitio exciderunt á cæleſti habitatione in aëre volantes Dæmones, ut qui aufugerent ab ijs, qui erant in cælis Magiſtri.*

13 Exemplis confirmemus intentum. De S. Romualdo ſanguine præclariſsimo Ravennatenſium Ducum, iam provectæ ætatis, ſed litterarum experte, refert Alfonſus Villegas in eius vita menſe Februarij, quod cum traditus eſſet Marino Monacho imbuendus Religioſis moribus, & in legendis pſalmis rudem præferret linguæ pronuntiationem, errantem percutiebat virga in ſiniſtro capitis latere: quod cum ſæpe indiſcrete faceret, mitiſſimus Novitius non conquiſitus eſt, ſed apponens dextrum latus dixit: Pater hic percute, nã iam orbari cœpi ſiniſtræ auriculæ auditu. Vnde miratus Magiſter *Alfonſus Villegas.*

in

in cautus Romualdi patientiam, abſtinuit ab ictibus.

De S. Doctore Ioanne Damaſceno poſt magnæ authoritatis munia, poſt litterarũ magnos, & celeberrimos progreſſus, refert Ioannes Patriarcha Hieroſolymitanus in eius vita appoſita operibus eius: quod facta inductione in conventu S. Sabbę Magiſtrorũ: dũ in ſancto propoſito Novitius excipiẽdus erat, ipſi renuebant, impares ſeſe aſſerentes regimini talis viri, qui tanta ſapientię gloria præditus eſſet. Deniq; poſt multos ingreſſus, quidam Senex moribus ſimplex ſcientiam expertus alacer alacrem Ioannem ſecum in privatam cellam abduxit: & ſubſtructis fundamentis documentorum, ea miromodo amplexabatur, & in multis tentatus, maximè in ſervanda obedientia, Dei athleta victor exibat. Et denique, utin maioribus certaminibus exerceret Senex tale quidam commentus eſt. Multos corbes, ſeu ſportulas comportavit, quos labore manuum ſuarum Monachi paraverant, & ſumpta inde probandi occaſione, ſic ait ad Ioannem: Fili, ut ſcis, pluribus nobis opus eſt: & quia accepimus Damaſci corbes pluris venundari, quã iu Paleſtinæ regionibus: itaq; tolle illos omnes, & vade illuc quam velociter potes. Verum non aliter, neque minoris illos venũdes, quam tibi præcipio. Definiebat autem pretium ultra duplum, quam par erat. Non contradicebat Ioanes, neque ſermonem imperantis dicabat, obedire uſque ad mortem paratus: ſed ſublato in humeros onere, quaſi alatus obedientia Damaſcum proficiſcitur. In qua pridem ſpectabilis, nunc viliter veſtitus, pallidus, & obſoletus, ambulabat foro ſportulas vendituriens. Verum cum nimio pretio ſua æſtimaret, ab omnibus ridiculus eſt habitus, & nihil præter iniurias, & convicia accepit: donec tandẽ unus ex his, qui ei olim, miniſtrarant, faciem eius diligentius intuens, agnoſceret quis eſſet, & qualis olim fuiſſet ille, qui iam tam male veſtitus, tam demiſſus, tam contrito corde. Is quaſi nihil conſcius rei, rogabat pretium ſportularum, ſtatimque quantum indicabatur dinumeravit. Ioannes autem accepta pecunia ad ſuos regreſſus: & Adverſario, qui vanæ gloriæ parens erat, ac author

Vit. S. Icã Damaſc.

in pulverem proiecto, ſtrenuus, & quaſi victoriã potitus domum pervenit.

ARTICVLVS III.

Qualiter examinandus ſpiritus veniẽtium ad Habitum. Et probitas ad profeſsionem requiſita. Et num liceat inducere aliquem ad Religionem deformatam?

Nos. 1 SÆpe de examinando ſpiritu recipiendorum ad profeſſionem tetigimus. Sic 3. part. tract. 8. art. 7. tract 11. art. 12. & tract. 12. art. 12. 13. & 14. ubi de conditionibus requiſitis, nunc autem ſerio de eodem ſermonem faciamus. Et quidem exmalo principio nil boni ſperari poteſt. Occaſiones autem veniendi ad habitum deteſtabiles iudicamus eſſe: primo ex parte venientiũ. Gulielmus Peraldus de converſione Monachorum 2. p c. 3. *Aliquando hoc accidit* (ait) *ex recipientium carnalitate, qui cum Dei ordinatione filios non habeant, Diaboli procuratione nepotulos ſibi aggregant, quos in Religione recipi faciunt, non ut ſalventur, ſed ut ditentur. Aliquando accidit hoc, quod parentes carnales filios ſuos in Religione ponunt, ut ab eis ſe expediant, potius intendentes corporalem eorum providentiam, quam animarum ſalutem. Hi in ingreſſu nihil ſpirituale intendentes, nec ea intelligentes, quæ in Regula continentur, poſt ingreſſum, Crucis Chriſti inveniuntur inimici, ventri ſuo, non Domino Ieſu Chriſto in Monaſterio ſervientes.* Et idem intelligas de adultis, qui ſe ipſos movent ad habitum, quia pauperes & abiecti, vel quia labores ſæculi fugiunt, credentes in Religione otioſitati vacare eiuſdem profeſſores. Horum ſpiritus ſuſpectus eſt.

Guiller. Perald.

2 Quacumque autem cauſa Religionem ingreſſi fuerint, Probandi ſunt: & ideo contingere poteſt ſecundo deordinatio ex parte recipientium: *Aliquando* (ait idem Guiliermus) *accidit ex ſuperbia recipientium, qui verecundantur, quod aliquis, qui ad eos ingrediatur, ad ſæculum revertatur. Qui videntur tali-*

Guilier.

li ſatuitate laborare, quaſi laboraret ille, qui verecundaretur de hoc, quod in meſſe ſua palea non inveniretur. In his, qui in Religione ad probationem recipiũtur vĕtus tentationis indicati, quis palea, quis granum exiſtat? ad impetum enim huiuſcemodi venti palea diſcedit, granum vero locum minime dimittit. Supervacaneum eſſet tempus probationis, ſi omnes, qui probantur, in cellario approbarentur: cum de multis à Deo vocatis pauci ſint electi.

Deordinate etiam procedunt alij, qui intuitu charitatis, & miſerationis ſemel habitu recepto nollunt expellere, quaſi iniuſtitia fieret novitijs, qui Monaſterio, aut ipſis privatim ſervierunt, non doleutes de damno illato Religioni matri ex improborum incorporatione. De his S. Bernardinus Senen- *S. Bernar Senenſis.*
ſis, ſerm. 24. ait: *Pleroſque temporibus noſtris ſub pallio charitatis, vel potius vanitatis deceptos vidi, paſsim, & inconſiderate omnes ad Religionem recipientes. Quorum finis, & fructus fuit fumus, & fætor: & impeditivum obſtaculum eorum, qui cum Dei honore, & ſui ac proximorum ſalute ingreſsi fuiſſent Religionem. Pudet enim, & iuſte, prudentem virum aſsumere Religionem, & ſtatum, in quo ante ſe præcedere videt multos homines infames, & ſceleratos, & tamen in brevi tempore apoſtatantes, & deteriores effectos.*

3 Qualiter autem iudicandum ſit de receptione, aut expulſione Novitiorum docet Baſilius Magnus in Regul fuſſe diſp. interr 10. *Si quid ineſſe in ipſis ſtabilitatis cognoverimus,* *S. Baſil.*
eos tuto admittamus, ſin minus repudiemus. Si quidem in ijs qui iſtiuſmodi ſunt, magnopere ſuſpecta haberi inconſtantia debet, qui præter id, quod nullam ſibi utilitatem inveniunt, cæteris etiã ſunt detrimento, quod inſtitutum noſtrũ falſis probris, & nequiſſimis maledictis magnopere infament. Et quod in hoc magna ſervanda ſit cautela, teſtatur S. Bernardinus ubi ſuprà: *Experien-* *S. Bernar*
tia teſte (inquit) *quidam ad Religionem venientes, in principio videntur agni: & modico elapſo tempore repe iuntur lupi.* Accedat S. Bonav. pulchre id ſignificans in Specul. p. 2. p. 1. c. 5. *Si quis* *S. Bonav.*
(inquit) *ſufficienter expectatus, & monitus, mores corrigere, ac Religionis formam inducere negligit, præſertim, ſi rebellis, aut*

contentioſus exiterit, non eſt proficientium numero agregandus. Infidelis, ſi diſcedit, diſcedat: ne una ovis morbida contagione mortifera totum gregem contaminet. Et rurſus: perverſus, & inſolens in onus Religionis, & diſſolutionem admittitur. Denique Guil-
Guiliel. lielmus ubi ſuprà: *Non eſt mirum* (inquit) *ſi non omnes, qui probantur, ad profeſſionem admittantur. Qui vult vineam habere bonam, cum diligentia palmites, ex quibus plantanda eſt, eligit. Sic, qui veritatem Religionis diligit probatos cum diligenti electione ad profeſſionem recipit.* Et infrà: *Oportet ut Religio deſpumetur, ad hoc ut in puritate ſua ſervetur. Vbi deeſt deſpumatio, ibi impuritas multa.*

4 Hæc ex Patribus dicta ſint de approbando, vel reprobando Novitio: ex quibus liquido conſtat Religioſos intentos eſſe oportere, ut non omnes, qui Religionis habitum ſuſcipiunt, indiſcriminatim ad profeſſionem admittant, ſed eos dumtaxat, quos bona indole, ingenij docilitate præditos, Religioſæ ęconomię aptos, & bene morigeratos aſpexerint; cęteros autem Charitatis ordine ſervato, ab ordine expellant, & repudient. Dixi Charitatis ordine ſervato, quia quandoque Magiſtri, ſeu Præceptoris patientia, pietas, & Charitas ſolet perverſum iuvenem ad Deum convertere: quod probatur
Dionyſius Carthuſ. exemplo quod Dionyſius Carthuſ. ſerm. 6. de Dom. 13. poſt. Trinitatis ex vita S. Pachomij. In vita S. Pachomij (inquit) legitur, quod fuit in cœnobio illo Pachomij quidam Monachus iuvenis nomine Sylvanus, multum inordinate ſe habens, & levis, alios quoque quoſdam iuniores ſibi alliciens, atque inficiens: propter quod ſeniores voluerunt Fratrem illum expellere. & de hoc ſępe loquebantur Pachomio. Qui beatiſſimus Pater, & vir Apoſtolicæ ſanctitatis, rogavit Fratres illos patientiam ad tempus habere cum iuvene illo, & orare pro ipſo: & ipſe Pachomius pro eodem inſtanter oravit. Paulo poſt Deus omnipotens, & benignus, tanta compunctione, & gratia, tanto devotionis fervore, tam profundiſſima humilitate implevit mentem Sylvani, quod iugiter in omni bono ploravit, nec tempore refectionis a lacrymis potuit ſe refre

na-

Digitized by Google

nare, ita ut S. P. Pachomius teſtaretur de illo: quod nullus in toto ſuo Monaſterio ſic ſuam eſſet humilitatem ſecutus, ut Frater Sylvanus. Quo, poſt paucos annos moriente, dixit Pachomius, animam eius cum gaudio ab Angelis ſanctis eſſe ſuſceptam.

Hinc concludere licet, quãtum ad perfectam inſtaurationem collapſæ Religionis conferat Novitios, & tyrones bene, & optime in bonis educare moribus, ut ſic convaleſcat, & priſtinum decorem adipiſcatur. Et quamvis multa alia de Novitiorum educatione dicere poteramus, tamen quia tractatu ſequenti art. 4 Inſtitutiones Apoſtolicas ſuper receptione, & educatione Novitiorũ â Clem. VIII. Sum. Pont. editas & ab Vrbano VIII. confirmatas adducemus: ideo pedem fiſto. *Not.*

5 Sed nunc nõ contemnenda ſe offert difficultas: *Num liceat inducere aliquem ad intrandam Religionem deformatam?* *Difficul.*

De hac difficultate differunt Theologi cũ D. Tho. 2. 2. q. 189. art. 9. Et ex ipſo Angelico doctore ſuppono, quod in eiuſmodi inductione poteſt contingere triplex inordinatio: *Primo quidem* (ait in corp. Art.) *ſi violenter aliquis alium ad Religionem cogeret: quod prohibetur in Decret.* 20 q. 3 *Secundó, ſi aliquis ſimoniace alium ad Religionem trahat, muneribus datis, ut prohibetur in Decret. ibid. q. 2. c. Quam pio. Nec tamen ad hoc pertinet, ſi aliquis alicui pauperi neceſſaria ſubminiſtret in ſæculo nutriens eum ad Religionem: vel ſine pacto aliqua munuſcula tribuat ad familiaritatem captandam. Tertio, ſi mendacijs eum alliciat. Imminet enim ſic inducto periculum, ne, cum ſe deceptum invenerit, retrocedat, &c.* *S. Thom. & Theol.* 20. q. 3. quæſt 2 c. Quã pio.

Primæ duæ deformitates ex eo ſumuntur, quia ut ſæpê tetigimus volũtas venientiũ ad habitum, & propoſitũ Religioſum, libera, & mere propter Deũ eſſe debet, taliter quod relicto ſęculo veniatur ad Chriſtũ imittandũ, cũ animæ profectu. Sic S. Aug. to. 10. Ad Fratres, ſer 1. de inſtitutione Regularis vitæ: *Si quis autẽ de ſæculo* (ait) *ad noſtram congregationem venire deſiderat: primo præcipio, ut probetur, an voluntas* *S. Auguſt.*

ex Deo ſit? Non enim debet eſſe violenta, non coacta, non mobilis, ſed ſempiterna, virilis, utilis, conſtans, & omni ſpiritu charitatis plena atque perfecta. Vt enim profeſsio adfinem uſque perſeverantiam inveniat, talis debet eſſe voluntas amore Dei plena, non mota propria commoditate, aut humano aliquo reſpectu: & ideo Auguſt. eodem, ſer. 34. iugum Chriſti cum perſeverantia ſuadens: *Nihil proficit bene operari* (ait) *ex coactione, niſi ex voluntate libera faciatis. Qui enim bene faciũt coacte, Deo non ſunt accepta quæ faciunt: & Symoni Cyrenæo, quem Iudæi angariaverunt, ut Crucem Chriſti portaret, optime comparãtur. Ecce enim Simon Crucem portat cum dolore, quia non libenter portat; angariatur, ſed non moritur in ea: ideo non perſeverando fugit, & ſine fructu à Cruce recedit, quia nihil boni dicitur, niſi uſque ad mortem in bono perſeveretur.* Hęc ergo diformitas ex duplici capite proveniens, violantia, ſcilicet, vel pretio inducẽtium ad Religionem, quæ omnino etiam á bono informatore (ſi reperiat) é medio tollenda eſt; ut legitimum, & bonum habeamus Novitium. De tertia deformitate, qualiter mendacio inducens ad Religionem peccet, videamus.

S. Auguſ. ad Fratr. ſerm. 34.

6 Communis eſt cum D. Thom. ſent. quod non licet inducere laiquẽ mendacijs ad ingreſſum Religionis: ſic ex multis dicit Peirinis de Subdito q. 1. c. 29. & not. 2 dicit, quod ſi deceptio fiat circa eſſentialia, puta quod non teneatur obſervare tria eſſentialia vota, & in noſtra Minimorũ Religione vitam quadrageſimalem, ſub peccato etiam poſt profeſſionem: non ſolum peccat mortaliter qui inducit, ſed & profeſſio eſt nulla. Ita Sayrus in Clavi Regia lib. 6 cap. 9 num. 4. Ledeſma de ſtatu Relig in com. c. 5. cap. 8. quia deceptio in eſſentialibus tollit libertatem: ita Sotus, lib. 7. de iuſtitia, quæſt. 1. art. 2 circa medium, Rodrig. in Sum. part. 2. cap. 92. concl. 4. & Sayrus citatus. Si vero deceptio non ſit circa ſubſtantialia, ſed circa aliquod ſtatutum illius Religionis apud illos magni ponderis, puta quod apud Monachos, & Dominicanos comedantur carnes: profeſſio non annullatur quia eſſentialia ſciens, & prudens vovit, cæterum eſt occaſio ad aliam Religio-

Peirinis.

Sayrus. Ledeſma Sot. Rodr

gio-

Digitized by Google

gionem tranſeundi, in qua compenſetur gravamen in re adeo gravi illatum, ubi ſcilicet licitè carnes comedere poſſit, quia ad oppoſitum non intendit ſe obligare: ideoque peccat qui induxit. Quod, & deduco ex D. Thom. ad 3. dicente, quod poteſt rationabili, & evidenti cauſa, & cum diſpenſatione Superioris fieri ingreſſus ad minorem ex maiori Religione. *S Thom.*

7 Ad propoſitum ergo magis accedentes: *Illicitum eſt inducere aliquem* (ait Peirinus) *ad Religionem, in qua tam relaxate vivitur, ut promiſſa ſecundum Regulam, etiam quoad eſſentialia, non obſerventur. Et unuſquiſque, quod magis illi arridet, hoc exequatur cum parvo timore Dei, & minore Superiorum (ſi talis inveniatur Religio) quod etiam aduertit Navarrus in Manuali, c. 12. n. 45. & n. 51.* Idem ſentit Caietanus in Commento eiuſd. art. 9. *Ex parte* (inquit) *Religionis requiritur, ut vivatur in ea ita exemplariter, ut habeat inductus occaſionem proficiendi. Nam, ſi tepide maiores vivunt, & inter minores multa eſt relaxatio, non parvum imminet inducto periculum ſcandali, dum credendo ſe ad perfectionis ſemitam induci, ingreſſus invenit intus tantam remiſſionem, & imperfectionem, ut deceptum ſe fateri iſte poſſit.* Si aliqua Religio ſic inveniatur, talis vita corrumpta, irreligioſa, & reprehenſibilis eſt: & inducens male agit, nam ducit ad perditionem: *Patet autem cõmunem vitam Religioſorum* (proſequitur Caiet. infra) *eſſe reprehenſibilem ex hoc ipſo quod continuus bonorum Prælatorum conatus eſt ad illorum reformationem. Vnde vituperabile eſt non ſolum inducere, ſed etiam ingredi, & recipere ad vitam irregularem perſonas utriuſque ſexus: quamvis Eccleſia tolleret hoc permiſsive.* *Peirinis.* *Navarr.* *Caiet.*

8 Diſcant hinc quam inordinate procedant ij qui laborãt in augendo numero Religioſorum inducentes illos ad habitum, & conſortium irreligioſe viventium, & de obſervantia nihil curant. Qui in ſęculo erant boni, aut non erant mali, in Religione deformata mali fiunt, & maiori cenſura puniẽtur. Vnde eſt illud, Matth. 23 B de peſſimis Phariſæis, & Scribis, quod: *Væ vobis Scribæ & Phariſæi, qui circuitis mare, & aridã, ut faciatis unum proſelytum, & cum fuerit factus, facitis eum filium* *Mat. 23. 8. 15.*

ex Deo ſit? Non enim debet eſſe violenta, non coacta, non mobilis, ſed ſempiterna, virilis, utilis, conſtans, & omni ſpiritu charitatis plena atque perfecta. Vt enim profeſſio ad finem uſque perſeverantiam inveniat, talis debet eſſe voluntas amore Dei plena, non mota propria commoditate, aut humano aliquo reſpectu: & ideo Auguſt. eodem, ſer. 34. iugum Chriſti cum perſeverantia ſuadens: *Nihil proficit bene operari* (ait) *ex coactione, niſi ex voluntate libera faciatis. Qui enim bene faciũt coacte, Deo non ſunt accepta quæ faciunt: & Symoni Cyrenæo, quem Iudæi angariaverunt, ut Crucem Chriſti portaret, optime comparãtur. Ecce enim Simon Crucem portat cum dolore, quia non libenter portat; angariatur, ſed non moritur in ea: ideo non perſeverando fugit, & ſine fructu à Cruce recedit, quia nihil boni dicitur, niſi uſque ad mortem in bono perſeveretur.* Hęc ergo diformitas ex duplici capite proveniens, violantia, ſcilicet, vel pretio inducẽtium ad Religionem, quæ omnino etiam á bono informatore (ſi reperiat) é medio tollenda eſt; ut legitimum, & bonum habeamus Novitium. De tertia deformitate, qualiter mendacio inducens ad Religionem peccet, videamus.

S. Auguſ. ad Fratr. ſerm. 34.

6 Communis eſt cum D. Thom. ſent. quod non licet inducere laiquẽ mendacijs ad ingreſſum Religionis: ſic ex multis dicit Peirinis de Subdito q. 1. c. 29. & not. 2 dicit, quod ſi deceptio fiat circa eſſentialia, puta quod non teneatur obſervare tria eſſentialia vota, & in noſtra Minimorũ Religione vitam quadrageſimalem, ſub peccato etiam poſt profeſſionem: non ſolum peccat mortaliter qui inducit, ſed & profeſſio eſt nulla. Ita Sayrus in Clavi Regia lib. 6 cap. 9 num. 4. Ledeſma de ſtatu Relig in com. c. 5. cap. 8. quia deceptio in eſſentialibus tollit libertatem: ita Sotus, lib. 7. de iuſtitia, quæſt. 1. art. 2 circa medium, Rodrig. in Sum. part. 2. cap. 92. concl. 4. & Sayrus citatus. Si vero deceptio non ſit circa ſubſtantialia, ſed circa aliquod ſtatutum illius Religionis apud illos magni ponderis, puta quod apud Monachos, & Dominicanos comedantur carnes: profeſſio non annullatur quia eſſentialia ſciens, & prudens vovit, cæterum eſt occaſio ad aliam Religio-

Peirinis.

Sayrus. Ledeſma Sot. Rodr

gio-

Digitized by Google

gionem tranſeundi, in qua compenſetur gravamen in re adeo gravi illatum, ubi ſcilicet licitè carnes comedere poſſit, quia ad oppoſitum non intendit ſe obligare: ideoque peccat qui induxit. Quod, & deduco ex D. Thom. ad 3. dicente, quod poteſt rationabili, & evidenti cauſa, & cum diſpenſatione Superioris fieri ingreſſus ad minorem ex maiori Religione. *S Thom.*

7 Ad propoſitum ergo magis accedentes: *Illicitum eſt inducere aliquem* (ait Peirinus) *ad Religionem, in qua tam relaxate vivitur, ut promiſſa ſecundum Regulam, etiam quoad eſſentialia, non obſerventur. Et unuſquiſque, quod magis illi arridet, hoc exequatur cum parvo timore Dei, & minore Superiorum (ſi talis inveniatur Religio) quod etiam aduertit Navarrus in Manuali, c. 12. n. 45. & n. 51.* Idem ſentit Caietanus in Commento eiuſd. art. 9. *Ex parte* (inquit) *Religionis requiritur, ut vivatur in ea ita exemplariter, ut habeat inductus occaſionem proficiendi. Nam, ſi tepide maiores vivunt, & inter minores multa eſt relaxatio, non parvum imminet inducto periculum ſcandali, dum credendo ſe ad perfectionis ſemitam induci, ingreſſus invenit intus tantam remiſſionem, & imperfectionem, ut deceptum ſe fateri iſte poſſit.* Si aliqua Religio ſic inveniatur, talis vita corrumpta, irreligioſa, & reprehenſibilis eſt: & inducens male agit, nam ducit ad perditionem: *Patet autem cōmunem vitam Religioſorum* (proſequitur Caiet. infra) *eſſe reprehenſibilem ex hoc ipſo quod continuus bonorum Prælatorum conatus eſt ad illorum reformationem. Vnde vituperabile eſt non ſolum inducere, ſed etiam ingredi, & recipere ad vitam irregularem perſonas utriuſque ſexus: quamvis Eccleſia tolleret hoc permiſsive.* *Peirinis.* *Navarr.* *Caiet.*

8 Diſcant hinc quam inordinate procedant ij qui laborāt in augendo numero Religioſorum inducentes illos ad habitum, & conſortium irreligioſe viventium, & de obſervantia nihil curant. Qui in ſęculo erant boni, aut non erant mali, in Religione deformata mali fiunt, & maiori cenſura puniētur. Vnde eſt illud, Matth. 23. B de peſſimis Phariſæis, & Scribis, quod: *Væ vobis Scribæ & Phariſæi, qui circuitis mare, & aridā, ut faciatis unum proſelytum, & cum fuerit factus, facitis eum filium* *Mat. 23. B. 15.*

D. Thom. Ioann. de Neapoli Ord. Prædic. lib. de quæſt. ſtatũ Relig. p. 2 q. 31. & Ioan. Nider de Reform. Relig. l. 1 cap. 2. Multa in ea H. go.

lium gehennæ duplo quam vos. Quod ad propoſitũ multi intelligunt expoſitores, & D. Thom. ex reſp. ad 2. ubi hunc expẽdẽs locũ de Iudæis, concludit: *Ex quo patet, quod trahere alios ad cultum Dei, vel ad Religionem, non eſt vituperabile: ſed hoc ſolum, quod aliquis ei, qui convertitur det malum exemplum, unde peior efficiatur.* Et ſic dupla pœna efficientur digni, ut notat Nider, ſicut, qui corrumpit ſervũ, ut furetur bona domini ſui aut fugiat, digeſt. de Servo corrupto, l. 1. & 2 l. doli verbum, §. Hæc actio, l. Aquiliæ, dict §. Hæc actio. Et tenent iſti Doctores peccare mortaliter inducentem aliquem ad Religionem, taliter deformatam, ut in eâ non ſervetur Regula, ut diximus, in qua fundatur Religio. Idem tenet Hugo de Folieto in lib. de Clauſtro Animæ 3 c. 9 & exponens hiſtoriam Iudicum: *Cum autem* (inquit) *aliqui de ſæculo ad domum Religionis veniunt, domum Michæ ſe reperiſſe credunt. Michas interpretatur: Quis eſt hic? Dum enim inveniunt Ephod 1. habitum converſionis, & conflatile, i. verba detractionis, & ſculptile, ideſt ſcilicet, perverſi operis: exeunt quandoque, & recedunt, admirantes huiuſmodi converſionem. Quis eſt hic?* (dicunt) *Multi ſiquidem peiores fiunt.*

Caietan.

9 Hinc Caietanus, & cõmuniter omnes advertunt, quod inducens alium ad Religionem exponere debet difficultatẽ, quæ erit ex imperfectione conſortum (ſi tales inveniantur) & difficultates obſervantiarum, abſtinentias ſcilicet Rgulares, duriciem lecti, veſtimentorum aſperitatem, ſilentium, ieiunia, punitiones delinquentium, &c. Quod, & præcipit fieri S. Benedictus in Reg. cap. 58. *Prædicentur* (inquit) *eis dura, & aſpera.* Et ut nemo ſe deceptum dicat, aut excuſetur ab adimpletione promiſſorum, eſt optima cautela, quam diximus, p. 3. tract. 12 ar. 15. ad notari inordine Prædicatorum: teneri ſcilicet obſervari non ut hic, aut ibi obſervantur Regula, & cõſtitutiones, ſed ut à Fundatore ordinatæ ſunt obſervari.

S. Bened.

Nes.

TRAC-

TRACTATVS IX.

De Reformationibus factis, & adhibitis pro omnibus Regularibus, & præcipuê pro ſacro Minorum Ordine.

REformare curarunt Concilia, & Summi Pontifices, ut ſupra dicebamus, tr. 2. art. 2. Et quia celeberrimæ reformationes factæ ſunt â Sacroſancta Synodo Tridentina, à Clemente VIII. & ſucceſſoribus: ideo tamquã leges, quibus ſtandum eſt, eas referre volumus, ut in prõptu ſit omnibus Religioſis, quid faciendum, quid væ fugiendũ: ut non modo Prælati boni ſint, ſed & Religioſi ſubditi, & diſciplinati Novitij, ut deinde ad noſtram perfectam inſtaurationem devenire poſſimus? idque faciemus per ſequentes Articulos. *Nos.*

ARTICVLVS I.

Decreta ſacri Concilij Tridentini pro Reformatione Religioſorum.

SAcrum Concilium Trident. non modo in ſeſſ. ultima Decretum habet de reformatione Regularium, ſed quãdoq; in alijs decretis, & doctrinis pro Eccleſia Dei reformanda, quandoq; multa ad Religioſum ſtatũ pertinentia intermiſcuntur: ideo in hoc articulo quæ noſter memoria dignus Reverendiſſimus Gaſpar Paſſarellus reduxit ad Canones ſexaginta tres referemus, non nullis aliquando brevibus annotatiunculis, tùm ex ipſo, tùm aliunde adhibitis. *Gaſpar Paſſarel. Seſſ. 4. in Decr. de uſu & edit. ſacror. libr.*

Canon 1. De librorum impreſſione.

Quod non liceat Fratribus imprimere, ſeu imprimi facere libros de rebus ſacris, ſine approbatione Ordinarij, & licentia ſuorum Superiorum. Not.

Cap. Gen. Min. Barchin. 5. Not. quod à Capitulo Generali noſtri Ordiuis Barchinonæ cælebrato anno 1629. ſeſſ. 5 circa finem : quidquam tipis mandare prohibemur, ſine licentia ipſius Generalis, aut cum ipſa, ſi illud famam cuiuſq; ã lædat, etiam nomine alieno editum, ſub pæna privationis officiorum & vocis activæ, & paſſivæ in perpetuum.

Canon 2. De lectione Sacræ Scripturæ.

Seſſ 5. de Reform. cap. 1. Quod in Conventibus, in quibus ſtudia commode vig're poſſunt. Sacræ Scripturæ lectio habeatur : quæ lectio â Capituli Generalibus, vel Provincialibus aſſignetur digniori-bus Lectoribus.

S. Congr. Concilij. Nota declarationem Sacræ Congr. Trid part. 4. circa ſeſſ. 5. § dignioribus Magiſtris: quod licet Lectores Sacræ Scripturę in Conventibus, & Clauſtris Religioſorum non veniãt examinandi ab Ordinarijs; veniunt tamen, ſi in Eccleſia publicè id facturi ſint, ſicut & Prædicatores.

Canon 3. De Licentia Prædicatorum.

Seſſ. 5. de Reform. cap. 11. Quod Prædicatores ſine licentia Superiorum Ordinis, & benedictione Ordinatij in Eccleſijs eiuſdem ordinis prædi care non poſſint. In Eccleſijs autem alijs á noſtris ultra licentiam Superiorum, etiam licentiam Epiſcopi habere teneãtur.

Canon 4. De Prædicatoribus male prædicantibus.

Ibidem. Quod, ſi aliquis Prædicator (quod abſit) errores, aut ſcandala diſſeminaveri t in populum, etiamſi in Monaſterio ſui, vel alterius ordinis prædicet, Epiſcopus ei prædicationem interdicat. Quod ſi hæreſes prædicaverit, contra eum ſecundum iuris diſpoſitionem, aut loci conſuetudinem procedet, etiam ſi Prædicator ipſe generaliter, vel ſpecialiter exemptũ ſe eſſe prætenderit.

Canon 5. De Regularibus delinquentibus.

Seſſ 6. de Reform. cap. 3. Quod Regulares extra Monaſterium degentes, etiam ſui Ordinis privilegij prętextu, ab Ordinario loci, ſi delinquerint, puniri poſſunt.

Seſſ ul. de Reg. c. 14 Et qui intra Clauſtra Monaſteri degunt, & extra ea ita notorie delinquerint, ut populo ſcandalũ ſint, termino ab Epiſ-

co-

copo præfigendo, á ſuo Superiore officio privetur, & delinquens ab Epiſcopo puniri poſſit.

Canon 6. De Viſitatione Eccleſiarum.

Quod locorum Ordinarij Eccleſias quaſcumq; quomodolibet exemptas, authoritate Apoſtolica ſingulis annis viſitare poſſint. Non autem ipſa Monaſteria, quoad correctionem Fratrum. *Seſſ 7. de Ref. c. 8.*

Cardinales Congreg Concilij Tridentini 4 part. declarationum hoc explicant, ſcilicet quod poſſunt Epiſcopi viſitare Eccleſias Religioſis ſubiectas, ſi apud illas ſint Sacerdotes ſæculares, cúm animarum cura, ſecus vero minime. *S. Congr. Concilij.*

Canon 7. De Regularibus translatis.

Quod Regulares translati de uno ordine ad alium, ſub ſui Superioris obedientia perpetuo maneant Et quod nemo Regularis cuiuſcumque facultatis vigore, transferatur ad laxiorem Religionem. Nec detur licentia cuiquam Regulari occulte ferendi habitum ſuę Religionis. *Seſſ ult. de Reform. cap 20. Seſſ. 14. de Refor. cap. 11.*

Canon 8 De Miſſarum eleemoſynis.

3 Quod cuiuſvis generis mercedem, conditiones, pacta, & quicquid pro Miſſis novis celebrandis datur, atque illiberales eleemoſynarum exactiones, potius quam poſtulationes, aliaque huiuſmodi, quæ a ſimoniaca labe, vel certé turpi quæſtu, non longe abſunt, omnino prohibeantur. *Seſſ ult de Reg. c. 19 Seſ. 21. de Obſervãdis & vitandis in celebrat. Miſſarũ.*

Canon 9. de vagis, & ignotis Sacerdotibus.

Quod Epiſcopi in ſuis diœceſibus interdicant ne cui vago, & ignoto Sacerdoti Miſſas celebrare liceat. Ideò ſint cauti Fratres, litteras dimiſſorias ab Epiſcopo Ordinante, ſeu à proprio Prælato (cum alicubi ſe transferre ex merito obedientiæ contigerit) habere. *Eadẽ ſeſſ. & Decr.*

Canon 10. De loco celebrandi Miſſas.

Quod non patiatur privatis in domibus, atque omnino extra Eccleſiam, & ad divinum cultum tantum, dedicata Oratoria, ab eiſdem Ordinarijs Ordinanda, & Viſitanda, Sanctum ſacrificium à Sæcularibus, aut Regularibus quibuſcumque peragi. *Eadẽ ſeſſ. & Decr.*

Ca-

Canon 11. De cæremonijs Miſſarum.

Eadẽ ſeſſ. 22. & Decreto. Quod caveatur, ne Sacerdotes alijs quam debitis horis celebrent, ne ve ritus alios, vel alias ceremonias, & preces in Miſſarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Eccleſia approbatę, ac frequenti, & laudabili uſu receptæ ſunt.

Canon 12. De certo numero Miſſarum, & candelarum removendo.

Eadẽ ſeſſ. & Decr. Quod quarumdam miſſarum, & candelarum certum numerum, qui magis à ſuperſtitioſo cultu, quàm à vera Religione inventus eſt, omnino ab Eccleſia removeant.

S. Crõgr. Rituum. Acceſſit Decretum S. Congreg. Rituum 8. Aprilis 1628. in hunc modum: Miſſas item, quæ circumferuntur à Sacris Congregatione non approbatas S. Gregorij pro vivis, & defunctis, Quindecim Auxiliatorum, & de Patre Æterno, & quaſcumque alias, exceptis ijs, quæ ſunt permiſſæ Regularibus tantum: veluti Roſarij, S. Mariæ de Carmelo, & alijs; alias, ſicut etiam officia ab eadem, non approbata prohibuit, reiecit omnino, & damnavit reſpectivè, & pro prohibitis reiectis, & damnatis haberi voluit.

Canon 13. De voce Capitulari.

Seſſ 22. c. 4. de Ref. Quod quicumque in Cathedrali, vel collegiata ſæculari, vel Regulari Eccleſia, divinis mancipatus officijs, in Subdiaconatus ordinem ſaltem conſtitutus non ſit, vocem in huiuſmodi Eccleſijs in capitulo non habeat.

Paſſarell. Vbi eſt notandum (ait Paſſarellus) quod ſi ſtatutis alicuius Religionis cavetur, etiam ſacris non initiatos habere vocem in capitulo, ſicut eſt in Ordine noſtro, nõ prohiberi a Concilio Tridentino, quin eam habeant, etiam quod in ſacris non ſint. Quoniam decretum Concilij non comprehendit Monaſteria Regularium: ſicut mihi conſulenti, dum eſſem Romæ viſitans Conventum Sanctiſſimæ Trinitatis, illuſtriſſimi Cardinales interpretes Sanctiſſimæ Congregationis Concilij reſponderunt, die 10. Ianuarij anni 1573.

Seſſ. 14 c. 2. de Ref. *Canon 14. De litteris dimiſſorijs pro ſuſceptione Ordinum.*

Quod nullus abſque ſui proprij Prælati expreſſo conſenſu,

ſu, aut litteris dimiſſorijs ad aliquos Sacros, aut minores Ordines, vel primam Tonſuram promoveatur: alias ab executione Ordinum ſic ſuſceptorum, donec ſuo Prælato viſum fuerit, ipſo iure eſt ſuſpenſus.

Canon 15. De Minoribus ordinibus ab alijs quam ab Epiſcopis, non ſuſcipiendis.

Quod Abbatibus, & alijs quibuſcumq́, quãtumvis exemptis, non liceat in poſterum intra fines alicuius diœceſis conſiſtentibus, etiamſi nullius diœceſis, vel exempti eſſe dicantur, cuiquam, qui Regularis ſubditus ſibi non ſit, Tonſuram, aut minores Ordines conferre. *Seſſ. 23. c. 10. de Reform.*

Canon 16. De promotione in minoribus Ordinibus.

Quod Minores Ordines ijs ſolum, qui Latinam linguam intelligant, per temporum interſtitia, niſi aliud Epiſcopo expedire magis videretur, conferantur. *Seſſ. 23. c. cap. 11.*

Hi vero non niſi poſt annum á ſuſceptione poſtremi gradus Minorum Ordinum, ad Sacros Ordines promoveantur, niſi ne ceſſitas, aut Eccleſiæ utilitas, aliud expoſcat.

Canon 17. De promotione in Minoribus Ordinibus.

Quod poſt ſuſceptionem Minorum Ordinũ nemo ad maiores promoveatur, niſi inter unum quemque eorum ſit interiectum ad minus ſpatium unius anni integri, niſi neceſſitas, aut Eccleſiæ utilitas iudicio Epiſcopi aliud expoſcat. *Seſſ. 23. c. 13. & 14.*

Ideo ſi aliquando conventui ſit neceſſitas Miniſtrorum, quæ patrum conſilio iudicetur ſufficiens cauſa, ut aliter fiat, ordinaturo Epiſcopo ea referatur, cuius erit iudicare de illa. Sic mihi conſulenti (ait Paſſarellus) die 7. Februarij 1573. reſponderunt illuſtriſſimi Cardinales S. Congregationis, interpretes Concilij Tridentini. *Declaratio S. Cõgregat. Cõcilij. Paſſarel.*

Canon 18. De illis, qui tenentur intereſſe Synodo diœceſanæ.

5 Quod Synodi diœceſanæ, quot annis celebrentur, ad quas exempti etiam omnes, qui alias ceſſante exẽptione intereſſe deberent, nec capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur, ratione tamen Parochialium, aut aliarum ſæcularium Eccleſiarum etiam annexarum, debeant ij, qui illarum *Seſſ. 24. de Reform. cap. 2.*

rum curam gerunt, quicumque illi sint, Synodo interesse.

Canon 19. De examine eligendorum ad Beneficia.

Ibidem c. 18. Quod examinatores possint esse etiam Regulares ex Ordine Mendicantium, iurentque ad Sancta Dei Evangelia fideliter munus executuri. Caveatque ne quicquam occasione huius examinis, nec ante, nec post accipiant, alioquin Symoniæ vitium incurrant, & de his omnibus in Synodo Provinciali [si opus fuerit] rationem reddere teneantur.

Canon 20. De ætate ordinandorum in Maioribus.

Sess 23. c. 12. Quod nullus etiam Regularis, ad Subdiaconatus ordinem ante vigesimum secundum, ad Diaconatus ante vigesimum tertium, ad Presbyteratus ante vigesimum quintum ætatis suæ annum promoveatur.

Canon 21. De examine Ordinandorum.

Ibidem. Quod, nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur Regulares: privilegijs quibuscumque quoad hoc penitus exclusis.

Canon 22. De duobus Sacris ordinibus eodem die non conferendis.

Ibidem. cap. 13. Quod duo sacri Ordines non eodem die, etiam Regularibus conferantur, privilegijs, atque indultis quibuslvis concessis, non obstantibus quibuscumque.

Canon 23. De Communione frequentanda a ministris Altaris.

Ibidem. Quod Subdiaconi, & Diaconi sciant maximè decere, si saltem omnibus Dominicis, & solemnibus, cum Altari ministraverint, sacram Communionem perceperint.

Canon 24. De Confessione quando à sæcularibus audienda.

Ibidem c. 15. Quod sine probatione Episcopi nullus etiam Regularis possit Confessiones sæcularium, etiam Sacerdotum audire.

Canon 25. De ministerio Ordinum non nisi ab ordinatis exercendo.

Ibidem c. 17. Quod sacri Altaris ministeria, non nisi per constitutos in dictis ordinibus exerceantur.

Statutum Fratrum Predicatorum. Ideo Fratres Prædicatores (notat ipse Tassarellus) in executione huius Canonis in Capitulo Bononiæ celebrato anno 1564. ordinarunt, quod in eorum Conventibus, in quibus

Fra-

Digitized by Google

Fratrũ ſufficien eſt multitudo ſacri Altaris miniſteria, etiam minima ab ordinatis Miniſtris, quoad fieri poſſit exerceantur: nulluſque deinceps ſacris veſtibus indutus, ſollemniter Epiſtolam canere permittatur, qui ad eum Ordinem, non fuerit promotus.

Canon 26. De obſervatione Regulæ & communitate ſectanda.

6 Quod omnes Regulares, tã viri, quã mulieres ad Regulæ, quã profeſſi ſunt præſcriptum vitã inſtituant, & cõponant: & quæ ad communem vitam, victum, & veſtitum conſervanda pertineant, fideliter obſervent: omniſque cura, & diligentia a Superioribus adhibeatur, tam in Capitulis generalibus, & Provincialibus, quam in eorũ viſitationibus, quas ſuis temporibus facere, non prætermittant, ut ab illis non recedatur. *Seſſ. vlt. de Regul.*

Canon 27. De Proprietate extirpanda.

Quod nemini Regulariũ, tàm virorum, quàm mulierum liceat bona mobilia, vel immobilia, cuiuſcũq; qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquiſita, tanquam propria, aut etiam nomine Conventus poſſidere, vel tenère; ſed ſtatim Superiori tradantur, Conventuique incorporentur. *Seſſ. vlt. de Regul. cap. 2.*

Canon 28. De bonis, quæ poteſt Superior concedere; & quæ non.

Quod non liceat Superioribus bona ſtabilia alicui Regulari concedere, etiam ad uſufructum, vel uſum, adminiſtrationem, vel Comendam. Mobilium vero uſum ita permittant, ut eorum ſuppellex ſtatui Paupertatis conveniat, nihilque ſuperflui in ea ſit: nihil etiam, quod ſit neceſſarium eis denegetur. Quod ſi quis aliter quicquã tenere deprehenſus, aut convictus fuerit, is biennio activa, & paſſiva voce privatus ſit: atq; etiam iuxta ſuæ Regulæ, & Ordinis conſtitutiones puniatur. *Ibidem.*

Canon 29. De numero Regularium in Monaſterio conſtituendo.

Quod in Monaſterijs, & domibus, tâm virorũ, quàm mulierum, bona immobilia poſſidentibus, vel non poſſidẽtibus, is tantum numerus conſtituatur, ac in poſterum conſervetur, qui vel ex redditibus proprijs Monaſteriorum, vel ex conſuetis eleemoſynis commode poſſint ſuſtentari. *Ibidẽ. 3.*

D. Thom. Ioann. de Neapoli Ord. Prædic. lib. de quæſt. ſtatũ Relig. p. 2 q. 31. & Ioan. Nider de Reform. Relig. l. 1 cap. 2. Multa in re Hugo.

lium gehennæ duplo quam vos. Quod ad propoſitũ multi intelligunt expoſitores, & D. Thom. ex reſp. ad 2. ubi hunc expẽdẽs locũ de Iudæis, concludit: *Ex quo patet, quod trahere alios ad cultum Dei, vel ad Religionem, non eſt vituperabile: ſed hoc ſolum, quod aliquis ei, qui convertitur det malum exemplum, unde peior efficiatur.* Et ſic dupla pœna efficientur digni, ut notat Nider, ſicut, qui corrumpit ſervũ, ut furetur bona domini ſui aut fugiat, digeſt. de Servo corrupto, l. 1. & 2. l. doli verbum, §. Hæc actio, l. Aquiliæ, dict §. Hæc actio. Et tenent iſti Doctores peccare mortaliter inducentem aliquem ad Religionem, taliter deformatam, ut in eâ non ſervetur Regula, ut diximus, in qua fundatur Religio. Idem tenet Hugo de Folieto in lib. de Clauſtro Animæ 3 c. 9 & exponens hiſtoriam Iudicum: *Cum autem* (inquit) *aliqui de ſæculo ad domum Religionis veniunt, domum Michæ ſe reperiſſe credunt. Michas interpretatur: Quis eſt hic? Dum enim inveniunt Ephod 1. habitum converſionis, & conflatile, i. verba detractionis, & ſculptile, ideſt ſcilicet, perverſi operis: exeunt quandoque, & recedunt, admirantes huiuſmode converſionem. Quis eſt hic?* (dicunt) *Multi ſiquidem peiores fiunt.*

Caietan.

9 Hinc Caietanus, & cõmuniter omnes advertunt, quod inducens alium ad Religionem exponere debet difficultatẽ, quæ erit ex imperfectione conſortum (ſi tales inveniantur) & difficultates obſervantiarum, abſtinentias ſcilicet Regulares, duriciem lecti, veſtimentorum aſperitatem, ſilentium, ieiunia, punitiones delinquentium, &c. Quod, & præcipit fieri S. Benedictus in Reg. cap. 58. *Prædicentur* (inquit) *eis dura, & aſpera.* Et ut nemo ſe deceptum dicat, aut excuſetur ab adimpletione promiſſorum, eſt optima cautela, quam diximus, p. 3. tract. 12 ar. 15. ad notari inordine Prædicatorum: teneri ſcilicet obſervari non ut hic, aut ibi obſervantur Regula, & cõſtitutiones, ſed ut à Fundatore ordinatæ ſunt obſervari,

S. Bened.

Nes.

TRAC-

TRACTATVS IX.

De Reformationibus factis, & adhibitis pro omnibus Regularibus, & præcipuê pro ſacro Minorum Ordine.

REformare curarunt Concilia, & Summi Pontifices, ut ſupra dicebamus, tr. 2. art. 2. Et quia celeberrimæ reformationes factæ ſunt â Sacroſancta Synodo Tridentina, à Clemente VIII. & ſucceſſoribus: ideo tamquã leges, quibus ſtandum eſt, eas referre volumus, ut in prõptu ſit omnibus Religioſis, quid faciendum, quid væ fugiendũ: ut non modo Prælati boni ſint, ſed & Religioſi ſubditi, & diſciplinati Novitij, ut deinde ad noſtram perfectam inſtaurationem devenire poſſimus? idque faciemus per ſequentes Articulos. *Nos.*

ARTICVLVS I.

Decreta ſacri Concilij Tridentini pro Reformatione Religioſorum.

SAcrum Concilium Trident. non modo in ſeſſ. ultima Decretum habet de reformatione Regularium, ſed quãdoq; in alijs decretis, & doctrinis pro Eccleſia Dei reformanda, quandoq; multa ad Religioſum ſtatũ pertinentia intermiſcuntur: ideo in hoc articulo quæ noſter memoria dignus Reverendiſſimus Gaſpar Paſſarellus reduxit ad Canones ſexaginta tres referemus, non nullis aliquando brevibus annotatiunculis, tùm ex ipſo, tùm aliunde adhibitis. *Gaſpar Paſſarel. Seſſ. 4. in Decr. de uſu & edit. ſacrorum libr.*

Canon 1. De librorum impreſſione.

Quod non liceat Fratribus imprimere, ſeu imprimi facere libros de rebus ſacris, ſine approbatione Ordinarij, & licentia ſuorum Superiorum. Not.

Cap. Gen. Min. Barchon. 5. Not. quod à Capitulo Generali noſtri Ordiuis Barchinonæ cælebrato anno 1629. ſeſſ. 5 circa finem : quidquam tipis mandare prohibemur, ſine licentia ipſius Generalis, aut cum ipſa, ſi illud famam cuiuſq; ã lædat, etiam nomine alieno editum, ſub pæna privationis officiorum & vocis activæ, & paſſivæ in perpetuum.

Canon 2. De lectione Sacræ Scripturæ.

Seſſ 5. de Reform. cap. 1. Quod in Conventibus, in quibus ſtudia commode vigere poſſunt. Sacræ Scripturæ lectio habeatur : quæ lectio à Capituli Generalibus, vel Provincialibus aſſignetur dignioribus Lectoribus.

S. Congr. Concilij. Nota declarationem Sacræ Congr. Trid part. 4. circa ſeſſ. 5. § dignioribus Magiſtris: quod licet Lectores Sacræ Scripturę in Conventibus, & Clauſtris Religioſorum non veniãt examinandi ab Ordinarijs; veniunt tamen, ſi in Eccleſia publicè id facturi ſint, ſicut & Prædicatores.

Canon 3. De Licentia Prædicatorum.

Seſſ. 5. de Reform. cap. 11. Quod Prædicatores ſine licentia Superiorum Ordinis, & benedictione Ordinatij in Eccleſijs eiuſdem ordinis prædicare non poſſint. In Eccleſijs autem alijs á noſtris ultra licentiam Superiorum, etiam licentiam Epiſcopi habere teneãtur.

Canon 4. De Prædicatoribus male prædicantibus.

Ibidem. Quod, ſi aliquis Prædicator (quod abſit) errores, aut ſcandala diſſeminaverit in populum, etiamſi in Monaſterio ſui, vel alterius ordinis prædicet, Epiſcopus ei prædicationem interdicat. Quod ſi hæreſes prædicaverit, contra eum ſecundum iuris diſpoſitionem, aut loci conſuetudinem procedet, etiam ſi Prædicator ipſe generaliter, vel ſpecialiter exemptũ ſe eſſe prætenderit.

Canon 5. De Regularibus delinquentibus.

Seſſ 6. de Reform. cap. 3. Quod Regulares extra Monaſterium degentes, etiam ſui Ordinis privilegij prętextu, ab Ordinario loci, ſi delinquerint, puniri poſſunt.

Seſſ ul. de Reg. c. 14 Et qui intra Clauſtra Monaſteri degunt, & extra ea ita notorie delinquerint, ut populo ſcandalũ ſint, termino ab Epiſco-

copo præfigendo, á ſuo Superiore officio privetur, & delinquens ab Epiſcopo puniri poſſit.

Canon 6. De Viſitatione Eccleſiarum.

Quod locorum Ordinarij Eccleſias quaſcumq; quomodolibet exemptas, authoritate Apoſtolica ſingulis annis viſitare poſſint. Non autem ipſa Monaſteria, quoad correctionem Fratrum. *Sſſ 7. de Ref. c. 8.*

Cardinales Congreg Concilij Tridentini 4 part. declarationum hoc explicant, ſcilicet quod poſſunt Epiſcopi viſitare Eccleſias Religioſis ſubiectas, ſi apud illas ſint Sacerdotes ſæculares, cúm animarum cura, ſecus vero minime. *S. Congr. Concilij.*

Canon 7. De Regularibus translatis.

Quod Regulares translati de uno ordine ad alium, ſub ſui Superioris obedientia perpetuo maneant Et quod nemo Regularis cuiuſcumque facultatis vigore, transferatur ad laxiorem Religionem. Nec detur licentia cuiquam Regulari occulte ferendi habitum ſuę Religionis. *Seſſ. 14. de Refor. cap. 11.*

Canon 8 De Miſſarum eleemoſynis.

3 Quod cuiuſvis generis mercedem, conditiones, pacta, & quicquid pro Miſſis novis celebrandis datur, atque illiberales eleemoſynarum exactiones, potius quam poſtulationes, aliaque huiuſmodi, quæ a ſimoniaca labe, vel certé turpi quæſtu, non longe abſunt, omnino prohibeantur. *Seſſ. 21. de Reg. c. 19 Seſſ. 21. de Obſervãdis & vitandis in celebrat. Miſſarũ.*

Canon 9. de vagis, & ignotis Sacerdotibus.

Quod Epiſcopi in ſuis diœceſibus interdicant ne cui vago, & ignoto Sacerdoti Miſſas celebrare liceat. Ideò ſint cauti Fratres, litteras dimiſſorias ab Epiſcopo Ordinante, ſeu à proprio Prælato (cum alicubi ſe transferre ex merito obedientiæ contigerit) habere. *Eadẽ ſeſſ. & Decr.*

Canon 10. De loco celebrandi Miſſas.

Quod non patiatur privatis in domibus, atque omnino extra Eccleſiam, & ad divinum cultum tantum, dedicata Oratoria, ab eiſdem Ordinarijs Ordinanda, & Viſitanda, Sanctum ſacrificium à Sæcularibus, aut Regularibus quibuſcumque peragi. *Eadẽ ſeſſ. & Decr.*

Ca-

Canon 11. De cæremonijs Miſſarum.

Eadẽ ſeſſ. 22. & Decreto. Quod caveatur, ne Sacerdotes alijs quam debitis horis celebrent, ne ve ritus alios, vel alias ceremonias, & preces in Miſſarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Eccleſia approbatę, ac frequenti, & laudabili uſu receptæ ſunt.

Canon 12. De certo numero Miſſarum, & candelarum removendo.

Eadẽ ſeſſ. & Decr. Quod quarumdam miſſarum, & candelarum certum numerum, qui magis à ſuperſtitioſo cultu, quàm à vera Religione inventus eſt, omnino ab Eccleſia removeant.

S. Crõgr. Rituum. Acceſſit Decretum S. Congreg. Rituum 8. Aprilis 1628. in hunc modum: Miſſas item, quæ circumferuntur à Sacris Congregatione non approbatas S. Gregorij pro vivis, & defunctis, Quindecim Auxiliatorum, & de Patre Æterno, & quaſcumque alias, exceptis ijs, quæ ſunt permiſſæ Regularibus tantum: veluti Roſarij, S. Mariæ de Carmelo, & alijs; alias, ſicut etiam officia ab eadem, non approbata prohibuit, reiecit omnino, & damnavit reſpectivè, & pro prohibitis reiectis, & damnatis haberi voluit.

Canon 13. De voce Capitulari.

Seſſ 22. c. 4. de Ref. Quod quicumque in Cathedrali, vel collegiata ſæculari, vel Regulari Eccleſia, divinis mancipatus officijs, in Subdiaconatus ordinem ſaltem conſtitutus non ſit, vocem in huiuſmodi Eccleſijs in capitulo non habeat.

Paſſarell. Vbi eſt notandum (ait Paſſarellus) quod ſi ſtatutis alicuius Religionis cavetur, etiam ſacris non initiatos habere vocem in capitulo, ſicut eſt in Ordine noſtro, nõ prohiberi a Concilio Tridentino, quin eam habeant, etiam quod in ſacris non ſint. Quoniam decretum Concilij non comprehendit Monaſteria Regularium: ſicut mihi conſulenti, dum eſſem Romæ viſitans Conventum Sanctiſſimæ Trinitatis, illuſtriſſimi Cardinales interpretes Sanctiſſimæ Congregationis Concilij reſponderunt, die 10. Ianuarij anni 1573.

Seſſ. 14 c. 2. de Ref. *Canon 14. De litteris dimiſſorijs pro ſuſceptione Ordinum.*

Quod nullus abſque ſui proprij Prælati expreſſo conſenſu,

ſu, aut litteris dimiſſorijs ad aliquos Sacros, aut minores Ordines, vel primam Tonſuram promoveatur: alias ab executione Ordinum ſic ſuſceptorum, donec ſuo Prælato viſum fuerit, ipſo iure eſt ſuſpenſus.

Canon 15. De Minoribus ordinibus ab alijs quam ab Epiſcopis, non ſuſcipiendis.

Quod Abbatibus, & alijs quibuſcumq; quãtumvis exemptis, non liceat in poſterum intra fines alicuius diœceſis conſiſtentibus, etiamſi nullius diœceſis, vel exempti eſſe dicantur, cuiquam, qui Regularis ſubditus ſibi non ſit, Tonſuram, aut minores Ordines conferre. *Seſſ. 23. c. 10. de Reform.*

Canon 16. De promotione in minoribus Ordinibus.

Quod Minores Ordines ijs ſolum, qui Latinam linguam intelligant, per temporum interſtitia, niſi aliud Epiſcopo expedire magis videretur, conferantur. *Seſſ. 23. c. cap. 11.*

Hi vero non niſi poſt annum á ſuſceptione poſtremi gradus Minorum Ordinum, ad Sacros Ordines promoveantur, niſi ne ceſſitas, aut Eccleſiæ utilitas, aliud expoſcat.

Canon 17. De promotione in Minoribus Ordinibus.

Quod poſt ſuſceptionem Minorum Ordinũ nemo ad maiores promoveatur, niſi inter unum quemque eorum ſit interiectum ad minus ſpatium unius anni integri, niſi neceſſitas, aut Eccleſiæ utilitas iudicio Epiſcopi aliud expoſcat. *Seſſ. 23. c. 13. & 14.*

Ideo ſi aliquando conventui ſit neceſſitas Miniſtrorum, quæ patrum conſilio iudicetur ſufficiens cauſa, ut aliter fiat, ordinaturo Epiſcopo ea referatur, cuius erit iudicare de illa. Sic mihi conſulenti (ait Paſſarellus) die 7. Februarij 1573. reſponderunt illuſtriſſimi Cardinales S. Congregationis, interpretes Concilij Tridentini. *Declaratio S. Cõgregat. Cõcilij. Paſſarel.*

Canon 18. De illis, qui tenentur intereſſe Synodo diœceſanæ.

5 Quod Synodi diœceſanæ, quot annis celebrentur, ad quas exempti etiam omnes, qui alias ceſſante exẽptione intereſſe deberent, nec capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur, ratione tamen Parochialium, aut aliarum ſæcularium Eccleſiarum etiam annexarum, debeant ij, qui illarum *Seſſ. 24. de Reform. cap. 2.*

rum curam gerunt, quicumque illi sint, Synodo interesse.

Canon 19. De examine eligendorum ad Beneficia.

Ibidem c. 18. Quod examinatores possint esse etiam Regulares ex Ordine Mendicantium, iurentque ad Sancta Dei Evangelia fideliter munus executuri. Cavetque ne quicquam occasione huius examinis, nec ante, nec post accipiant; alioquin Symoniæ vitium incurrant, & de his omnibus in Synodo Provinciali [si opus fuerit] rationem reddere teneantur.

Canon 20. De ætate ordinandorum in Maioribus.

Sess 23. c. 12. Quod nullus etiam Regularis, ad Subdiaconatus ordinem ante vigesimum secundum, ad Diaconatus ante vigesimum tertium, ad Presbyteratus ante vigesimum quintum ætatis suæ annum promoveatur.

Canon 21. De examine Ordinandorum.

Ibidem. Quod, nec sine diligenti Episcopi examine ordinentur Regulares: privilegijs quibuscumque quoad hoc penitus exclusis.

Canon 22. De duobus Sacris ordinibus eodem die non conferendis.

Ibidem. cap. 13. Quod duo sacri Ordines non eodem die, etiam Regularibus conferantur, privilegijs, atque indultis quibuslvis concessis, non obstantibus quibuscumque.

Canon 23. De Communione frequentanda a ministris Altaris.

Ibidem. Quod Subdiaconi, & Diaconi sciant maximè decere, si saltem omnibus Dominicis, & solemnibus, cum Altari ministraverint, sacram Communionem perceperint.

Canon 24. De Confessione quando à sæcularibus audienda.

Ibidem c. 15. Quod sine probatione Episcopi nullus etiam Regularis possit Confessiones sæcularium, etiam Sacerdotum audire.

Canon 25. De ministerio Ordinum non nisi ab ordinatis exercendo.

Ibidem c. 17. Quod sacri Altaris ministeria, non nisi per constitutos in dictis ordinibus exerceantur.

Statutum Fratrum Prædicatorum. Ideo Fratres Prædicatores (notat ipse Passarellus) in executione huius Canonis in Capitulo Bononiæ celebrato anno 1564. ordinarunt, quod in eorum Conventibus, in quibus Fra-

Fratrũ ſufficien eſt multitudo ſacri Altaris miniſteria, etiam minima ab ordinatis Miniſtris, quoad fieri poſſit exerceantur: nulluſque deinceps ſacris veſtibus indutus, ſollemniter Epiſtolam canere permittatur, qui ad eum Ordinem, non fuerit promotus.

Canon 26. De obſervatione Regulæ d communitate ſeſtanda.

6 Quod omnes Regulares, tã viri, quã mulieres ad Regulæ, quã profeſſi ſunt præſcriptum vitã inſtituant, & cõponant: & quæ ad communem vitam, victum, & veſtitum conſervanda pertineant, fideliter obſervent: omnique cura, & diligentia a Superioribus adhibeatur, tam in Capitulis generalibus, & Provincialibus, quam in eorũ viſitationibus, quas ſuis temporibus facere, non prætermittant, ut ab illis non recedatur. *Seſſ. vlt. de Regul.*

Canon 27. De Proprietate extirpanda.

Quod nemini Regulariũ, tàm virorum, quàm mulierum liceat bona mobilia, vel immobilia, cuiuſcũq; qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquiſita, tanquam propria, aut etiam nomine Conventus poſſidere, vel tenère; ſed ſtatim Superiori tradantur, Conventuique incorporentur. *Seſſ. vlt. de Regul. cap. 2.*

Canon 28. De bonis, quæ poteſt Superior concedere; & quæ non.

Quod non liceat Superioribus bona ſtabilia alicui Regulari concedere, etiam ad uſufructum, vel uſum, adminiſtrationem, vel Comendam. Mobilium vero uſum ita permittant, ut eorum ſuppellex ſtatui Paupertatis conveniat, nihilque ſuperflui in ea ſit: nihil etiam, quod ſit neceſſarium eis denegetur. Quod ſi quis aliter quicquã tenere deprehenſus, aut convictus fuerit, is biennio activa, & paſſiva voce privatus ſit: atq; etiam iuxta ſuæ Regulæ, & Ordinis conſtitutiones puniatur. *Ibidem.*

Canon 29. De numero Regularium in Monaſterio conſtituendo.

Quod in Monaſterijs, & domibus, tâm virorũ, quàm mulierum, bona immobilia poſſidentibus, vel non poſſidẽtibus, is tantum numerus conſtituatur, ac in poſterum conſervetur, qui vel ex redditibus proprijs Monaſteriorum, vel ex conſuetis eleemoſynis commode poſſint ſuſtentari. *Ibidẽ. 3.*

Canon 30. De conventibus novis quomodo accipiendis.

Ibidem. Quod nec de cætero ſimilia loca erigantur ſine licentia Epiſcopi, in cuius diœceſi conſtruenda ſunt, prius obtenta.

Canon 31. Fratres ſine Superioris licentia alterius obſequio non ſe ſubijciant.

Ibidē c.4 7 Quod nullus Regularis ſine ſui Superioris licentia, prædicationis, lectionis, aut cuiuſvis pij operis prætextu, ſubijciat ſe obſequio alicuius Prælati, Principis, vel Vniverſitatis, vel communitatis. Quod ſi contra fecerit, tanquam inobediens, arbitrio Superioris puniatur.

Canon 32. De Fratribus ſine licentia à Conventibus, non diſcedentibus.

Ibid.c.4. Quod nō liceat Regularibus à ſuis cōvētibus recedere etiā prætextu ad Superiores ſuos accedendi, niſi ab eiſdem miſſi, aut vocati fuerint; alias quod ab Ordinarijs locorū puniātur.

Can. 33. De Fratribus, qui mittuntur ad Vniverſitates ſtudiorū.

Ibidem. Quod illi, qui ſtudiorum cauſa ad Vniverſitates mittūtur, in conventibus tantum habitent; alioquin ab Ordinarijs contra eos procedatur.

Canon 34. De clauſura Monialium.

Ibid.c.5. 8 Quod univerſi Epiſcopi in omnibus Monaſterijs ſibi ſubiectis, ordinaria; in alijs verò Apoſtolica authoritate, clauſuram Sanctimonialium, ubi violata fuerit, diligenter reſtitui, & ubi inviolata eſt, conſervare maximè procurent.

Canon 35. De Monialibus, è Monaſterio non exeundis.

Ibidem. Quod nemini Sanctimonialium liceat poſt profeſſionem exire à Monaſterio, etiam ad breve tempus, quocumq; prætextu, niſi ex aliqua legitima cauſa ab Epiſcopo approbanda.

Canon 36. De prohibitione ingreſſus ad Monaſteria Monialium.

Ibidem. Quod ingredi intra ſepta Monaſterij nemini liceat, cuiuſcunque generis, aut conditionis, ſexus, vel ætatis fuerint, ſine Epiſcopi, vel Superioris licentia in ſcriptis obtenta, ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda.

Canon 37. De Monaſterijs Monialium intra vrbes reducendis.

Ibidem. Quod Monaſteria Monialiū extra mœnia urbis, vel oppi-

di-

di curẽt Epiſcopi, & alij Superiores (ſi ita videbitur expedire) ut ad nova, vel antiqua Monaſteria intra urbes reducantur.

Can. 38. De confeſsione, & communione Sanctimonialium.

Quod attendant diligenter Epiſcopi, & alij Superiores Monaſteriorum Sanctimonialium, ut ſaltem ſemel ſingulis menſibus confeſſionem peccatorum faciant, & ſacroſanctam Euchariſtiam ſuſcipiant. *Ibidem.*

Canon 39. Confeſſore extra ordinario Monialibus offerendo.

Quod præter Ordinarium Confeſſorem, alius extraordinarius ab Epiſcopo, & alijs Superioribus, bis, aut ter in anno offeratur: qui omnium confeſſiones audire debeat. *Eadẽ ſſ. 25 de Reg cap. 10.*

Can. 40. De loco ſervanda Euchariſtiæ in Monaſterijs Monialium.

Quod ſanctiſſimum Chriſti Corpus intra chorum, aut ſepta Monaſterij Monialium, & non in publica Eccleſia conſervetur, prohibet. S. Synodus, non obſtante quocumque privilegio, aut indulto. *Ibidem.*

Canon 41. De modo ſecreto in electione ſervando.

Quod electio Superiorum quorumcumque, & aliorum officialium, ac Generalium, & Abbatiſſarum fiat per vota ſecreta, ita ut ſingulorũ eligentiũ nomina numquã publicẽtur. *Ibidẽ. C.*

Vbi advertendum eſt (ait Paſſarellus) quod conſulenti mihi, die 25. Ianuarij 1571. An electio Commiſſorum comprehenderetur in hoc decreto? ſanctiſſima Congregatio Concilij reſpondit, quod cenſuit comprehendi, & ideo ſervandam formam ibi præſcriptam. *Declaratio S. Congreg. Concilij apud Paſſarel.*

Canon 42. De vocibus non ſupplendis.

Quod in poſterum non liceat Provinciales, aut Abbates Priores, aut alios quoſcumq; titulares ad effectum electionis faciendæ cõſtituere, aut voces, & ſuffragia abſentiũ ſupplere *Seſſ. 25. de Reg. c. 6.*

Vbi notandum (ait Paſſarellus) quod ſi ex inſtitutis, aut decretis alicuius Religionis liceat Superioribus abſentibus, & legitime impeditis mittere ad Capiaulũ generale aliũ Fratrẽ, qui tanquam eorum Procurator, ſuo loco, & nomine det vocẽ in electione, ſicut eſt in Ordine noſtro: Conciliũ Tridentinũ id non prohibuiſſe. Ita mihi conſulenti ex civitate Litij, *Declaratio ſanct. Congreg. Concilij.*

Paſſarell. die 8. Auguſti 1570. reſponderunt illuſtriſſimi Cardinales interpretes ſanctiſſimæ congregationis Concilij.

Canon 43. De ætate eligendæ in Correctricem Monialium.

Ibidē ſeſſ. vlt. c. 7. Quod Abbatiſſa, & Prioriſſa, & quocumque alio nomine Præfecta, vel Præpoſita appelletur, eligatur, non minus annis quadraginta, & quæ octo annis poſt expreſſam profeſſionem laudabiliter vixerit Quod ſi his qualitatibus non reperiatur in Monaſterio, ex alio eiuſdem Ordinis eligi poſſit. Si hoc etiam in commodum Superiori, qui præeſt electioni, videatur, ex ijs, quæ in eodem Monaſterio annum trigeſimum excederint, & quinque ſaltem annis poſt profeſſionē rectè vixerint, Epiſcopo, vel alio Superiore conſentiente, eligatur.

Canon 44. De loco accipiendi vota Monialium tempore electionis faciendæ.

Ibidem. Quod is, qui electioni præeſt Epiſcopus, ſive alius Superior, clauſtra Monaſterij non ingrediatur, ſed ante cancellorum feneſtrellam vota ſingularium audiat, ſeu accipiat.

Canon 45. De gubernatione Monialium.

Ibidē c. 9. Quod Monaſteria Sāctimonialium Sanctæ Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiecta ab Epiſcopis gubernentur; quæ verò à deputatis in Capitulis generalibus, vel ab alijs Regularibus reguntur, ſub eorum cura, & cuſtodia relinquantur.

Cap. 46. De Monaſterijs, quæ Parochiam continent.

Ibidem c. 11. Quod in Monaſterijs ſeu domibus virorum, ſeu mulierum quibus imminet cura animarū perſonarum ſæcularium, præter eas, quæ ſunt de illorum Monaſteriorum, ſeu locorum familia, perſonæ tàm Regulares, quā ſæculares huiuſmodi curam exercentes ſubſint immediate in ijs, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cuius Diœceſi ſunt ſita. Vide ibi exceptuationes de hoc, &c.

Canon 47. De interdictis, & cenſuris à Regularibus obſervandis.

Seſſ. vlt. de Reg. c. 12 10 Quod cenſuræ, & interdicta ne dū á Sede Apoſtolica emanata, ſed etiā ab Ordinarijs promulgata, mandante Epiſco-

copo, à Regularibus in eorum Eccleſijs publicentur, atque ſerventur.

Canon 48. De feſtis à Regularibus ſervandis.

Quod dies feſti, quos in Diœceſi ſua ſervandos Epiſcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regularibus ſerventur. *Ibid. c. 13*

Canon 49. De controverſia in præcedentijs ſedanda ab Epiſcopis.

Quod controverſias omnes de præcedentia, quę perſępe cum ſcandalo oriuntur inter Eccleſiaſticas perſonas, tâm ſæculares quám Regulares, Epiſcopus, amota omni appellatione, componat. *Ibidem.*

Canon 50. De exitu ad publicas Proceſſiones.

Quod exempti omnes, tâm Clerici ſæculares, quâm Regulares, etiam Monachi ad publicas proceſſiones vocati accedere compellantur. *Ibidem.*

Canon 51. De tempore profeſſionis.

Quod in quacumque Religione, tàm virorum, quám mulierum, profeſſio non fiat ante decimumſextum annum expletum, nec qui minore tempore, quam per annum poſt ſuſceptum habitū in Religione ſteterit, ad profeſſionem admittatur. *Ibidem c. 15.*

Canon 52. De non differendo tempore profeſſionis.

Quod finito tempore Novitiatus, Superiores, Novitios, quos habiles invenerint, ad profeſſionem admittant. *Cap. 16.*

Vbi eſt notandū (ait Paſſarellus) quod relatione per ſanctiſſimam Congregationem Concilij Sanctiſſimo Domino Pio V. facta, Sāctitas ſua dixit, Concilium dicto capitulo procedere tantum in illis Novitijs, quos Superiores, lapſo tempore novitiatus, habiles invenerint, non in his, quos inhabiles invenerint: ut ſunt illi, qui nondum bene adhuc didicerunt. Et ideo quod attinet ad iſtos, Sanctitas ſua conceſſit, quod Superiores poſſint prolongare illorum profeſſionem, dummodo habeant ſpem probabilem quod efficiantur habiles intra ſex menſes. Ita mihi conſulenti è Neapoli, die 8. Novembris *Declaratio S. Congreg. Concilij apud Paſſarell.*

1569. reſpondent illuſtriſſimi Cardinales interpretes ſanctiſſimæ Congregationis Concilij. Circa hos duos Canones 51. & 52. vide quæ diximus 3. p. tract 12. art. 14.

Nos.

Canon 53. De renuntiatione bonorum quando, & quomodo à Novitijs facienda.

Seſſ. ult. de Reg. c. 16

Quod nulla renuntiatio, aut obligatio ante profeſſionem facta valeat, niſi cum licentia Epiſcopi, ſive eius Vicarij fiat intra duos menſes proximos ante profeſſionem, ac non alias intelligatur effectum ſuum ſortiri, niſi ſecuta profeſſione.

Canon 54. De bonis Novitiorum infra tempus Novitiatus recipiendis, vel non.

Ibidem.

Quod ante profeſſionem nihil recipiatur de bonis Novitij, etiam ſponte oblatum à parentibus, vel curatoribus eorum, niſi pro victu, & veſtitu illius temporis, quo in probatione eſt. Et hoc præcipit S. Synodus ſub anathematis pœna dantibus, & recipientibus. Et ut abeuntibus ante profeſſionem, omnia reſtituantur, quæ ſua erant.

Canon 55. De tempore ſuſcipiendi habitum à puellis Deo dicandis

Cap. 17.

Quod puella, quæ habitum Regularem ſuſcipere voluerit, maior duodecim annis ſit, non ante eum ſuſcipiatur.

Quod nec poſtea à ipſa, vel alia profeſſionem emittat, quàm exploraverit Epiſcopus, vel eo abſente, vel impedito eius Vicarius: An coacta, vel ſeducta fuerit?

Canon 56. De pœnis Correctricis, non denuntiantis tempus profeſſionis Epiſcopo.

Ibidem.

Quod profeſſionis tempus ne Epiſcopus ignoret, teneatur Præfecta Monaſterij eum ante menſem certiorem facere: alias, quandiu Epiſcopo videbitur, ab officio ſuſpenſa ſit.

Canon 57. De non cogendis, vel impediendis mulieribus ad Religionem.

Cap. 18.

Quod eos, qui cogunt mulieres ad ingrediendum Monaſterium, vel ad ſuſcipiendum Habitum, vel ad emittendam profeſſionem. Et qui ſanctam Virginem, vel aliarum mulierum voluntatem veli accipiendi, vel voti accipiēdi ſine iuſta cauſa impedierint, ſancta Synodus anathemati ſubijcit.

Ca-

Canon 58. De remedio illius, qui prætendit ſuam profeſſionem non tenere.

Quod quicumque Regularis prætendat ſe per vim, & metum ingreſſum Religionem, aut ante ætatem ingreſſum fuiſſe, aut quid ſimile, non audiatur niſi intra quinquennium tantum à die profeſſionis: & tunc non aliter, niſi cauſas quas prętenderit, deduxerit corã Superiore ſuo, & Ordinario. Quod, ſi ante ſponte habitum dimiſſerit, nullatenus ad allegandum quamcumque cauſam admittatur. *Seſſ. ult. de Reg. c. 19.*

Canon 59. De excommunicationis ſententia, non niſi ſumma maturitate ferenda.

12 Quod, quamvis excommunicationis gladius nervus ſit Eccleſiaſticæ diſciplinæ, ſobrie tamen magnaque circumſpectione exercendus eſt cum experientia doceat, ſi temere, aut levibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari, & perniciem potius parere quam ſalutem. *De Refor. cap. 3.*

Et quoniam in huiuſmodi ſententijs ferendis Sancta Synodus moderamen eſſe voluit: Fratres Prædicatores in Capitulo celebrato Bononiæ 1564. attentos eſſe voluerunt Superiores, ut niſi pro gravioribus cauſis, quæ pręſentandi exigunt remedium, non imponatur, & quod Priores Conventuales quam rariſſimé, & matura deliberatione cenſuris uti debeant: & qui in hoc faciles inventi fuerint, a ſuis Superioribus corrigantur. *Statutum Prædicatorum.*

Canon 60. De remedio Miſſarum.

Quod in Eccleſijs, ubi magnus Miſſarum numerus reperitur, poſſint Generales Ordinum in ſuis Capitulis Generalibus ſtatuere, circa hoc quicquid magis expedere videbitur. *Sef. 25. de Ref. c. 4.*

Vbi eſt ſciendum (ait Paſſarellus) quod huiuſmodi facultas conceſſa per Concilium Tridentino Epiſcopis, & Generalibus, intelligitur tantum de onere Miſſarum ante Concilium Tridentinum impoſito. Sic mihi conſulenti, die 7. Februarij, anni 1573. dum eſſem Romæ, reſponderunt illuſtriſſimi Cardinales ſanctiſſimæ Congregationis interpretes Concilij. *Not. declarat S. Congreg. Concil.*

Extat circa hanc Miſſarum materiam graviſſima cenſura Congregationis Regularium ſub Vrbano VIII.

Canon 61. De locatione bonorum Eccleſiæ, anticipatis ſolutionibus non facienda.

Sef. 25. de Reform. cap. 11. Quod locationes rerum Eccleſiaſticarum, ſi anticipatis ſolutionibus fiant, nullatenus in præiudicium ſucceſſorum validæ intelligantur, quocumque indulto, aut privilegio non obſtante,

Canon 62. De quarta Funeralium.

Sef. 25 de Reform. cap. 13. Quod quibuſcumq; in locis, iam annos quadraginta, Quartam, quæ funeraliũ dicitur, Cathedrali, aut Parochiali Eccleſiæ ſolita eſſet perſolvi, ac poſteá fuerit ex quocumque privilegio Monaſterijs conceſſa, poſt hac integro iure, & eadem perſolvatur.

Canon 63. De arctioribus ſtatutis ultra Concilium etiam ſervandis.

Sef. 25. de Regul. c. 22. 15 Quod ſi qui Regulares, tàm viri, quàm mulieres ſint, qui ſub arctiori Regula, vel ſtatutis vivunt (excepta facultate habendi bona immobilia in communi) eos ab eorum inſtituto, & obſervantia S. Synodus amovere non intendit Ideo ſuprà Canon 48. per quod cavetur, quod omnes etiam Regulares quoſcumque ad publicas proceſſiones vocati, accedere compellantur, Concilium ipſum exceptuat eos, qui ſub ſtrictiori clauſura vivant.

Not. Vnde habenda eſt regula generalis, quod circa noſtrorum ſtatutorum reformationem ſic Superiores, noſtrique Ordinis Fratres, S. Synodi prædictos canones ſervandos eſſe intelligant, ut tamen arctiora ſtatuta in ſuo robore perſiſtant. Sic *Not.* ſuprá 3 part. tract 12. art. 12. num. 13. & 14. reſolvimus de invaliditate profeſſionis in noſtro Minimorum Ordine ante decimum nonum annum completum. Multa alia circa hos Canones pro reformatione, & inſtauratione ſtatus Religioſi adnotare poteram: ſed ne extra rem agam, dicta ſufficiant.

A R-

ARTICVLVS II.

Decreta pro Reformatione Regularium, tám Monachorum, quâm Mendicantium cuiuſcumque Ordinis, & Inſtituti á Clemẽte PP. VIII. edita, & ab Vrbano VIII. confirmata.

PErpetuæ & fælicis memoriæ digniſſimus fuit Clemens PP. VIII. vigilantiſſimus erga Religioſi ſtatus reformationem, & inſtaurationem: & ideo quæ circa hoc edidit placet refferre in aliquibus articulis, & primo decreta communia omnibus Religionibus, prout referuntur à P. Peirinis tom. 2. de Privil. Ord. Minimorum ſub decima Vrbani VIII. Conſtitutione â §. 18. *Laurent. Pirinis.*

CLEMNS PAPA VIII.

Nullus ab offic. chori ſit immunis.

1 NVllus omnino, prętextu cuiuſcumque privilegij, vel ſuperioritatis, etiam Generalatus à ſervitio chori cenſeatur immunis, niſi pro tempore, quoquis in propriij officij munere actu fuerit occupatus. Cum Lectoribus autem, & Prædicatoribus, ijs tantum diebus, quibus eos legere, aut prędicare contigerit, diſpenſare poſſint. Idem quoque præſtare valeant cum ægrotis, & ſtudiorum cauſa legitime impeditis. In eos vero, qui negligentes, aut inobedientes fuerint, ſalutari pœnitentia Superiores animadvertant, ad præſcriptum Regulę, & conſtitutionum, alimenti etiam, ſi opus fuerit, ſubtractione. *Cum Lectoribus. Prædicatoribus, & ægrotis poteſt diſpenſari.* *Pœna innegligentes.*

§. 2. Lectio Sacræ Scripturæ, vel caſuum conſcientiæ bis in hebdomada præſcriptis diebus in ſingulis Monaſterijs, & Conventibus habeatur: ad quam Fratres omnes conveniant. Eaque abſoluta, mutua collatione circa explicatã doctrinam ſe ſe utiliter exerceant. *Lectio Sacræ Scripturę, vel caſuũ cõſcięntię bis in hebdomada.*

§. 3. Quo Tridentino Concilij decreta de paupertatis vo-

Paupertatis votum obſervetur.

voto cuſtodiendo fidelius obſervetur, præcipitur, ut nullus ex Fratribus, etiamſi Superior ſit, bona immobilia, mobilia, aut pecuniam, proventus, cenſus, eleemoſynas, ſive ex concionibus, ſive ex lectionibus, aut proMiſſis, tàm in propria Eccleſia, quàm ubicumque celebrandis, alioque ipſorum iuſto labore, & cauſa, & qnocumque nomine acquiſita, etiamſi ſubſidia conſanguineorum, aut piorum largitiones, legata, aut donationes fuerint, tamquam propria, aut etiam nomine conventus poſſidere poſſit, ſed ea omnia ſtatim Superiori tradantur, & Conventui incorporentur, atque cum cæteris illius bonis, redditibus, pecunijs, ac proventibus confundantur, qno communis inde victus, & veſtitus omnibus ſuppeditari poſſit.

Cõc. Trident. ſeſſ. vlt. de Regul. c. 2.

Superior. cõtra prædicta non diſpenſet.

§. 4 Neque Superioribus, qoicumque illi ſint ullo pacto liceat eiſdem Fratribus, aut eorum alicui bona ſtabilia, etiã ad uſufructum, vel uſum, adminiſtrationem, aut commendam, etiam depoſiti, aut cuſtodiæ nomine, concedere.

Ad uſum conceſſis, ut propriis non utantur.

§ 5. Eorum verò, quæ ad neceſſitatẽ cõceſſerunt nullis quicquam poſſideat ut proprium, neque ut proprio utatur.

Pœnæ cõtra faciẽtibus.

§. 6. Qui in præmiſſorum aliquo deliquerit, pœnas, nedum à Concil. Trident. præſcriptas, ſed alias quoque multo graviores, Superiorum arbitrio imponendas incurrat.

Prælati diſpẽſatio cõtra prædicta apẽ nis, nõ excuſat.

§ 7. Nulla quorumcumque Superiorum diſpenſatio, nulla licentia, quantum ad bona immobilia, vel mobilia, Fratres excuſare poſſit, quominus culpæ, & pœnæ ab eiuſdem Concilij decretis impoſitæ, & ipſo facto incurrẽdæ obnoxij ſint, etiamſi Superiores aſſeverent huiuſmodi diſpenſationes, aut licentias concedere poſſe: quibus in ea re fidem minime adhiberi volumus.

Veſtitus, & ſuppellex cellarũ uniformis, dẽtur que Fratribus neceſſaria.

§ 8. Fratrum veſtitus, & ſuppellex cellarum ex communi pecunia comparentur, & omnino uniformis ſit Fratrum, & quorumcumque Superiorum, ſtatuique Paupertatis, quàm profeſſi ſunt, conveniat: ita ut nihil ſuperflui admittatur; nihil etiam, quod ſit neceſſarium, alicui denegetur.

Qua-

Digitized by Google

Omniave ſupellex in communi loco afferuentur.

§. 9. Quæcumque Fratrum veſtes, ſive laneæ, ſive lineę, omniſque alia ſuppellex in aliquem commodum Conventus locum deferantur, ibique ab uno, vel duobus Fratribus huic muneri deputatis diligenter cuſtodiantur, ut inde Superioris arbitrio, prout unicuique opus fuerit ſubminiſtrari opportune poſſint.

Victus omnibus etiã Superioribus ſit æqualis.

§. 10. Omnes etiam Superiores, quicumque illi ſint, eodem pane, eodem vino, eodemque obſonio, ſive eadem (ut aiunt) pitantia, in communi menſa, prima, vel ſecunda, niſi infirmitatis cauſa impediti fuerint, veſcantur: neque ſingulare aliquid, quo privatim quiſque in cibum utatur ullo modo afferri poſſit. Si quis ea in re peccaverit, nihil ea die alimenti percipiat, niſi panem, & aquam.

Superiorũ proviſiones in libro ſcribãtur, & ſolũ ratione officij expẽdantur.

§. 11. Superiores omnes, etiam Generalis, qui redditus, aut præſtationes peculiares ratione officiorum habent, eorum accepta, & expenſa in libro diſtincto fideliter, & diligẽter adnotari curent: neque in alios uſus, quam ratione officij ſui neceſſarios quicquam expendant. Cum verò contigerit ipſos in aliquo Conventu commorari, etiam pecuniæ quantitatem in commune conferant; ex qua ſibi, & ijs, qui ſecum erunt victus ad præſcriptum Regulæ, & conſtitutionum ſuppeditentur.

Adminiſtratio bonorũ Conventus tribus Fratribus demãdetur.

§. 12. Nullus ex Superioribus locorum adminiſtrationem bonorum, aut aliarum rerum, diſpenſatoinemque pecuniarum, aut reddituum ſui Conuentus, etiam nomine Conventus per ſe ipſum habere, ſive exercere poſſit; ſed univerſum id onus tribus Fratribus eiuſdem Conventus à Generali demandetur, ut unus rerum, & bonorum reddituumque colligendorum, ac exigendorum curam habeat, alter tamquam Depoſitarius pecunias, ac cætera ab illo collecta, & exacta fideliter aſſeruet, alius de pecunijs, & rebus á Depoſitario acceptis. Priori, & Fratribus, ac Conventui univerſo de neceſſarijs, mandante tamen ipſo Priore, non ſecundum proprium affectum, ſed iuxta charitatis Regulam, veluti bonus diſpenſator, pro-

prouideat officiorum huiuſmodi confuſione penitus interdicta.

Hi tres ſingulis menſibus rationem reddant.

§. 13. Cæterum hi tres tàm impenſi, quàm accepti ſingulis menſibus Superiori locali, adhibitis etiam duobus, vel tribus Fratribus eiuſdem Conventus probatioribus, rerumq; uſu peritis rationem reddant. Deinde ipſimet rurſus, præſentibus Priore, & peritis prædictis Generali, vel Viſitatoribus, cum advenerint Denique ipſe Generali., vel Viſitatores, in quolibet proximo Capitulo Generali ſaltem coram tribus Iudicibus ab ipſo capitulo, ad hoc conſtitutis, illorum omnium, univerſæque ſuę adminiſtrationis, tâm publicæ quâm privatæ, rationem reddere teneantur: cuius etiam exemplum authenticum ex actis Capituli extrahatur ad hoc, ut ad omne mandatum noſtrum, vel Sedis Apoſtolicæ Romam tranſmitti poſſit.

Tot Fratres in loco sit degãt, quot poſſunt ſuſtentari.

§. 14. In unoquoque Conventu Fratrum is tantum deinde conſtituatur, & in poſterum retineatur numerus, qui ex redditibus illius proprijs, vel ex communibus conſuetis, vel etiam ſingulorum eleemoſynis, alijſq; quibuſcumque obventionibus in commune, ut præfertur, conferendis, commode poſſint ſuſtentari. Redditus vero, & ſupradicta omnia in cõmuni loco, ac tuto diligenter aſſerventur.

Hęc decreta declarare non poſſunt Superiores.

6 §. 15. Superioribus autem ne Cõcilij Trident. aut hæc noſtra decreta declarare, interpretari, aut relaxare, ullo modo poſſint, omnino interdicimus, & prohibemus. Decernentes, irritum &c. Si quis autem contra præſumpſerit attentare is eo ipſo omni gradu, officioque privatus, & ad ea perpetuo inhabilis exiſtat.

Lectores priuilegijs non gaudent, niſi actu legant.

§. 16. Nullus, niſi actu legat, aut prædicet, aliquo ſui gradus privilegio gaudeat.

Socij dãdi, cõuer. ſint XXV. annorum

§. 17. Si alicui ex neceſſaria cauſa Generalis iudicio approbanda, ſocius ex eodem Ordine, qui illi miniſtret concedendus erit: is, niſi vigeſimum quintum agat annum, & qui communi ſervitio ſit deputatus, non concedatur: & ſi commode fieri poſſit, ſit Laicus, ſeu Converſus.

Vt

7 §. 18. Vt omnis ſcandalorum, & vagationis occaſio tollatur, Conventus clauſura perpetuo, ac diligenter ſervetur, ac propterea à Superiore Ianitor conſtituatur, qui diligentia ac morum integritate maxime commendetur. Is ianuę cuſtodiendæ ſemper aſſiſtat, eamque nemini Fratrum aperiat, niſi ſocium, & exeundi licentiam obtinuerit. *Ianitor eligatur.*

§. 19. Nullus à Conventu egredi audeat, niſi ex cauſa & cum ſocio, licentiaque ſingulis vicibus impetrata, ac benedictione accepta à Superiore: qui non aliter eam concedat, niſi cauſa probata, ſociumque exituro adiungat, non petentis rogatu, ſed arbitrio ſuo: neque eumdem ſæpius. Licentiæ verò generales exeundi, nulli omnino concedantur. *Nullus abſq; licētia egrediatur.*

§. 20. Contravenientes autem, pœna gravi, etiam carceris, ad Superioris arbitrium plectantur: eamdem etiam Ianitor ſubeat, ſi ſciens exeundi facultatem fecerit. *Cōtra venientes pœna gravi puniātur.*

§. 21. Cum autem quis in conventum revertitur, Superiorem iterum adibit, benedictionem recepturus: qui à ſocio, itineris rationem, & quid rei actum ſit, diligenter perquirat. *Cū revertātur, benedictionē petāt.*

§. 22. Nullos Fratres Romam venire, Superiores permittant, niſi prius á Generali, vel Protectore dumtaxat licentiam inſcriptis impetraverint. *Romā petere nemo poteſt.*

§. 23. Si quis autem ſine huiuſmodi facultate Romam venire præſumpſerit, voce activa, & paſſiva biennio privatus exiſtat, ſubiturus etiam alias arbitratu Superiorum infligendas pœnas. Quæ item omnia adverſus eos, qui ſupradictos admiſerint, & receperint, ſine ulla exceptione locum habeant. *Pœna cōtrafacientibus.*

8 §. 24. Habeat Superior clavem ita fabrefactam, ut cum ſibi videbitur, cellas omnes reſerare poſſit: & propterea nullus cellam, etiam noctu ita claudat, quin ſemper á Superiore poſſit aperiri. *Vnicus la ve omnes cellæ aperiantur.*

§. 25. In medio dormitorij totam noctem lampas colluceat. *Lāpas in dormitorio lucea*

§. 26. Nullus, etiam Superior, cellas, ſive in clauſtro, ſive ali-

Nullus duas cellas (niſi Superior) habeat.

Nullus alibi, ſeparatas à communi dormitorio habeat, ſed unuſquiſq; unica cella, eadem cum cæteris aliorum Fratrum coniuncta, nudis omnino parietibus, ac lecto, & menſa humilibus, uniformique ſuppellectili, ut præfertur, quemadmodum Religioſos decet, contentus ſit. Poſſit tamen Generalis alicui ex Superioribus conventuum, ſi eorum muneris, & officij neceſſitatem id exigere cognoverit, alteram etiam cellam concedere.

Cellæ extra dormitoriũ prohibentur.

§. 27. Cellæ ſive ædiculæ, quæ extra Dormitorium ſeparatim ſunt, ad officinas, aut alias, ad communem uſum, & cõmoditatem conventus redigantur.

Singuli lectum habeant.

§. 28. Sigillatim ſuo quiſque lecto cubet; neque ullibi duo eodem lecto dormire poſſint: qui omnes ad certam formam redigendi erunt.

Caminiõ permittũtur, niſi Superioribꝰ

§. 29. In privatis cellis nulli camini permittantur, ſed omnes obſtruantur ſtatim, cardinibus etiam è parietibus convulſis, ut res illa non ad tempus facta, ſed perpetuo duratura videatur: cellis tamen Generalis, aut alterius Superioris, ac Prædicatoris exceptis.

Conventus feneſtræ quomodo Regulari debent.

§. 30. Conventus feneſtræ omnes, quæ in vias publicas, aut in vicinas laicorum ædes proſpiciunt, muro obſtruantur, ut omnino eis proſpectus impediatur.

Infirmaria in ſingulis Conventibus conſtituatur.

§ §. 31. Valetudinarium in ſingulis conventibus certo, ac ſalubriori loco conſtituatur, quod pro loci ſitu, ac Fratrum numero, quoad fieri poterit, commodiſſimum eſſe poſſit, in quo Fratres omnes, cum ægrotabunt, curentur: nec inde, niſi recuperata ſanitate abire permittantur. Qui vero infirmorũ curæ Præpoſiti ſunt, omni ſedulitate, ac charitate operam ſuam præſtabunt, ac curabunt, ne quid ægrotis omnino deſit, quod ad ſanitatem recuperanda pertineat.

Non cõcedatur Fratribus extra Conventũ degere.

§. 32. Ineatur ratio, qua ſublatis licentijs, ac facultatibus hactenus quibuſcumque conceſſis, degentes extra conventus clauſtra, ad ea quam primum revocentur. Nec de cętero, niſi ex graviſſima cauſa à Sede Apoſtolica approbanda huiuſmodi facultates concedi poſſint.

Nul-

§. 33. Nulli in posterum ad habitum, aut professionem admittantur, nisi in conventibus per Sedem Apostolicam in qualibet Provincia deputandis.

Nullus recipiatur Novitius, nisi in conventibus designatis

10 §. 34. Curẽt Superiores ut Cõstitutio interdicens largitiones munerum, & præscribens hospiralitatis formam, ab omnibus in quolibet conveutu inviolabiliter obseavetur.

Constitutio largitionis munerũ observetur.

§. 35. Vt omnis officiorum ambitus præcludatur, caveãt omnes á directa, vel indirecta vocum, seu suffragiorum procuratione, tám pro se ipsis, quâm pro alijs cũ in capitulis locorum, tûm in cæteris, præsertim Generalibus, capitulis, aut congregationibus, seu alibi. Qui cumq; secus fecerint, pręter alias pęnas, & censuras hactenus contra huiusmo ambientes inflictas, quas in suo robore permanere volumus, in pęnam privationis officiorum, quæ obtinent, eo ipso incidant: & ad futura quæcumq; pariter inhabiles habeantur. Super quo cũ eis dispensari á nemine possit, nisi à Nobis, vel successoribus nostris: & pro qualitate culparum gravius etiam plectantur. Porrò supradictas omnes pęnas ad complices, ac simpliciter scientes, & non revelantes extendimus.

Dignitatũ procuratio prohibetur.

§. 36. In Superiorum, & officialium omnium electionibus forma præscripta à sacro Concilio Tridentino, & Ordinis constitutionibus inviolabiliter servetur: iurentque electores secundum veritatem cuiusq; conscientiæ, probiores, ac magis idoneos se electuros: Ac propterea, priusquã ad electionẽ deveniatur, in primis, & ante omnia pręlegantur cõstitutiones de qualitate, & requisitis eligẽdorũ. Ad officia gradus & pręlaturas illi præcipuè eligantur, qui possint, & consueverint Regulas ordinis, & constitutiones observare, pręsertim, quę pertinẽt ad servitiũ chori, ac vestitũ, & victũ cõmunẽ

Iurent electores de meliori eligẽdo: & ad officia qui magis Regulam servãt eligantur.

Concil. Trid. sess. 25 de Regul. c. 6.

11 §. 37. Eligantur in Capitulo Generali, vel Provinciali aliquot graves, & periti ex Fratribus cuiuslibet provincię, saltẽ tres, qui admitendos ad prędicationẽ Verbi Dei, vel ad audiẽdas cõfessiones etiã ipsorũ Fratrum, ac Lectores publicos diligenter simul examinent, priusquam probentur, & ad huiusmodi ministeriũ admittantur. Horum etiam curę sit exami-

Tres viri graves in Examinatores eligantur.

na-

nare, & probare, tàm quoad doctrinam, quàm quoad mores promovendo adquoſcumque ordines: in quo ſervetur decretum Congregationis interpretum Sacri Concilij Tridentini, hac de cauſa nuper editum, & promulgatum.

S. Congr. Concilij.

Curent Superiores Regulam ſervari.

§. 38. Illud porrò Superiores omnes in Domino admonemus, vt memores ſint rationis, quam in noviſſimo die reddituri ſunt pro grege ſibi commiſſo, ac propterea à omni ſtudio invigilent, ut quæ in eorum Ordinum Regulis, & conſtitutionibus de oratione Mentali, ſilentio, ieiunijs, capitulo culparum, alijſque ſpiritualibus exercitijs prudenter, ac pie ſancita ſunt, ea omnia, & ſingula ad unguem obſerventur intelligantqne, ſuper his veluti fundamentis omnium Religionẽ ædificia conſtruenda, & amplianda eſſe. Quę ut faciliorem exitum ſortiantur, & fructus uberiores in animis Fratrum producant, valde opportunum erit, ſi inquolibet cõventu ſingulis hebdomadis habeatur ſermo de Religioſa diſciplina, regularique obſervantia.

Et ſermo de Religioſa diſciplina habeatur.

Tabella cũhorarũ diſtinctio in loco conſpicuo appendatur.

12 §. 39. Quo verò omnia ordinate peragantur appendatur tabella in loco conſpicuo unius cuiuſque coventus, in qua diſtinctè annotetur, quod ſingulis horis cuiuſque diei quilibet Frater præſtare debeat, ut certò quoque ſigno prætus, maiori animi præparatione ſuo muneri ſatisfacere poſſit. Quæ ordinis conſtitutiones his Decretis, non adverſantur, inviolate cuſtodiendæ erunt.

Hæc decreta inter alias Conſtitutiones perpetuas collocentur.

§. 40. Quibus horum Decretorum capitibus certa pœna præſcripta non eſt, arbitrio Generalis, vel alterius immediati Suprioris infligatur. Vt autẽ hæc decreta, donec alia, quæ pleniorem reformationem facient edantur, ab omnibus obſervari poſſint, diſtrictè præcipimus Generalibus, ac omnibus alijs quibuſcumque Superioribus, ad quos hoc ſpectat, ut curent, ac efficiant ea omnia inter alias eorumde ordinum Conſtitutiones perpetuo valituras redigi interdicta omnino eorum ſingulis facultate illas declarandi, & adverſus eas umquam diſpenſandi: alioquin ſciant ſe in pœnam Generalatus, & officiorum privationis, ac inhabilitatis perpetuo ad alia

quoq;

quoque munera ipso facto ; & sine ulla exceptione respectivè incidisse.

§. 41. Ne vero prætextu dilatæ publicationis eorum observatio quoquomodo differri possit, aut impediri, volumus, ut post illorum publicationem in Conventu, vel Monasterio cuiuslibet Ordinis, vel Vrbe factam, Generalem, aliosq; ordinum Superiores, cæterosque quoscumque Fratres præsentes statim, reliquos vero absentes citra montes unius mensis, ultra montes trium mensium spatio ita arctent, ac si eorum singulis personaliter intimata fuissent. *Forma publicãdi ad effectũ obligandi.*

§ 42. In super mandamus, quod Generales in singulis conventibus citra montes unius mensis, ultra vero montes trium mensium cursu decreta supradicta publicari faciãt sub pœna privationis Generalatus, alijsque arbitrio nostro imponẽdis. Datũ Romæ apud S. Petrũ, die 25. Mẽsis Iunij 1599 *Generales hæc decreta publicari faciant.*

§. 43. Decretum istud, quo Fratres Romam petere cum Generalis, & Protectoris licentia dumtaxat permissum est, Sanctitas sua extendi ad Provincialem decrevit, ita ut Provincialis ipse ex causa communi totius Provinciæ dumtaxat, facultatem huiusmodi facere valeat: declaravitque pœnam privationis vocis activæ, & passivæ contrafacientibus inflictam, Sanctitati suæ reservatam esse, interdicta omnino eorum Superioribus singulis, etiam Generali, ac Protectori, facultate illam moderandi, ac relaxandi. Datum Romæ, die 20. Martij 1601.

ARTICVLVS III.

Decreta specialia eiusdem SS. Clement. VIII. pro Reformatione Ordinis Minimorum: & ponderatur, quantum interfit Regulari observantiæ quod Conventus sint sufficientes alere saltem duodecim Fratres sine vagatione commorantes.

PRæter præfata decreta communia omnibus Religionibus, quæ à nostra acceptata sunt in Capitulo generali à

Cap Gener. Gen. 6.

nobis Ianuę 6. celebrato anno 1596. 1. Iunij cum eis ſpecialia alia Miſſa ſunt pro noſtra Religione, ex quibus omnibus ordinata ſunt ea, quæ tunc temporis Reverendiſſimus Pater Generalis Petrus de Mena, ibi recenter electus miſit in Hiſpaniam, quæ tùm in cap. num. 2. tũ in Hiſpania acceptata ſunt, & decurſu temporis in tota Religione. Cæterum, quia ſpecialia pro noſtra Minimitana Religione vulgari Italico ſermone conſcripta erant, libuit modo non ea quæ tunc recepimus latino ſermone cõſcribere, ſed quæ nunc ex eadem Italica lingua, quę Pater Peirinis. tom. 2. Privileg. Conſtit. 2. Clemẽtis adducit, nunc traducta maiori fidelitate, qua potuimus ſubijcere.

Peirinis.

Electio canonica nõ erit, in qua nõ cõvenerint vota ultra dimidietatem. Ante diẽ electionis cõventuũ per tres menſes nõ poſſũt mutari Fratres nec habeant votum. Generalis faciat publicare & obſervare decreta. Vitiũ proprietatis extirpetur.

CLEMENS VIII.

1 §. 1. OMnes electiones, quæ tàm in Capitulo Generali, quàm in Provincialibus, & Conventualibus fiunt, depoſita omni paſſione, & affectioue fiant iuxta Concilij Tridentini diſpoſitionem. Nec cenſeatur valida, & canonica illa electio, in qua pluſquam dimidia pars votorum eligentium, non convenerint: non obſtante quovis uſu, aut conſuetudine in contrarium.

§. 2. Nec poſſint Superiores Fratres à conventu mutare per tres menſes ante diem electionis ibi faciendæ, excepta cauſa ſcandali notoriè commiſſi; & in electionibus in Capitulo Conventuali faciendis illi Fratres dumtaxat votum habeant, qui in eodem conventu ſaltem per tres menſes ante diem electionis conventualiter vixerint.

§. 3. Generalis, qui fuerit electus, quamprimum faciat publicare decreta noſtri ſanctiſsimi Domini Omnique efficacia poſſibili (adhibita omni proviſione opportuna) intendat, ut executioni mandetur.

§. 4. Præcipuè intendat ipſi Generalis, ut prorſus in totũ & per totum Proprietatis vitium radicitus evellatur, non ſolum quoad exteriorem apparentiam, ſed etiam interius occaſio-

ſiones omnes ex quibus tam perniciosum vitium in Regularium animis pullulari poſſit penitus auferendo tanquam infinitorum cauſa ſcandalorum.

2 §. 5. Et quoniam quartũ votum de Quadrageſimali vita huius Religionis inſtitutum, & Regulam inter alias reſplẽdere facit: ut omnes abuſus fraudeſque Fratrum bonæ obſervantię parum zelatorum extinguantur, reſtituatur, & renovetur ad integrum ordo, & conſtitutio Regulæ, & Correctorij, quatenus obſervetur, ut ille Frater, qui Medici iudicio paſchales cibos manducare debet, teneatur per totum id tempus quo talibus veſcitur, in infirmaria morari, ita ut Conventus clauſuram exire, vel extra ipſam infirmariam comedere nullatenus permittatur. Si tamen quis contra fecerit, voce activa, & paſſiva per tres annos ſubſequentes privetur: á qua dicta pœna, niſi huius Sacræ Sedis gratia ſpeciali, habilitari non poſſit.

Infirmi veſcentes carnibus in infirmaria, ab vento nõ egrediantur.

3 §. 6. Teneatur quidem ipſe Generalis ſaltem principaliores conventus Ordinis perſonaliter viſitare, præſertim Italiæ, Franciæ, & Hiſpaniæ: & poſteâ viſitationes cum ratione ſtatus conventuum ad hanc Sacram Sedẽ portare, iuxta inſtructionem á Prælato Reformationis delatam. Quod totum adimplere debet, niſi iuſto aliquo impedimento fuerit præocupatus: de quo tamen probationem legitimam, & concludentem pro excuſatione ſua diligenter mittat. Si verò poſſibile fuerit (iuſta cauſa non impediente) finitis ſuis viſitationibus, cum eis Generalis Romam veniat rationem redditurus, de commiſſionis Sanctiſſimi noſtri executione bona, ſuæque Sanctitati notitiam præſtaturus de convenientibus fieri pro bona miniſtratione, & regimine Religionis.

Generalis tenetur viſitare perſonaliter cõventus principaliores.

Collegæ Generalis nõ ſint ipſius cõſanguinei, nec creaturę.

§. 7. Tres Collegę, ſeu Socij Generalis eligantúr perſonæ maturę, & in gubernatione expertę: qui nullatenus ſint eiuſdem Generalis conſanguinei, vel illius creaturæ: ſeu alio quo vis modo ab illo notoriè dependentes.

Collegæ teneantur ire cũ ipſo Generali ſub pœna privationis.

§. 8. Prædicti Generalis Collegæ perſonaliter illi aſſiſtant in viſitationibus per totum ſui generalatus triennium.

Quod ſi aliquis eorũ ſine legitima cauſa á ſua ſanctitate approbanda, contra fecerit, ipſo facto, & ſine alia declaratione, voce activa, & paſſiva privatus per quinq; annos ſubſequentes remaneat; & Generalis loco illius pro ſua viſitatione aliũ aſſumat, ſecundum diſpoſitionem Regulę & Correctorij

Tres Collegę Provincialis, & Correctoris non ſint illorũ cõſanguinei, nec creatura. Superior. in Provintijs ſtudia erigant.

§. 9. Tres autem Collegæ Provincialis, & Correctoris, tales perſonæ eligantur, qui nec ſint conſanguinei, neque à tali Provinciali, vel Correctore notoriè dependentes, ut de Collegis Generalis dictum eſt: & ſuis proprijs officijs modo iam explicato fideliter incumbant.

§. 10. Omni diligentia procurent Superiores Prælati inſtituere in omni Provincia (ubi non ſunt) ſtudia Humanitatis, Philoſophiã, Theologiã, vel ſaltem aliquam ex talibus profeſſionibus, ſecundum loci capacitatem: ita ut omnino dent opera, quod Fratres ſtudio incumbant.

Examinent conſtitutos in Sacris.

§. 11. Ipſimet Superiores, Fratres conſtitutos in Ordine ſacro examinent, & quos ignorantes invenerint à functione ſui Ordinis ſuſpendant: procurando deinceps, quod ſtudio ſufficientes fiant, nec illos re habilitent, quouſque ad tales ordines exercendos ſint idonei.

Novitij profeſſiõ ſint ſub cura Magiſtri.

§. 12. Novitj etiam poſt factam profeſſionem ſub diſciplina Magiſtri Novitiorum per duos, vel tres annos prout (Correctoris iudicio) natura & conditio ſubiecti requiret.

S. Tharugio Commiſſ. S. Spiritus. M. A. Maſſa.

Generalis faciat publicare decreta, & de ſtatu totius Religionis certiorem faciat Sãctiſſimum.

§ §. 13. In hoc §. concludit Peirinis Epiſtolam S. Congregationis continentem præfata decreta ſanctiſſimi Clementis. Vbi præcipitur Reverẽdiſſimus publicare decreta, & indiſpenſabiliter recipi in tota Religione, & quod inter Conſtitutiones ordinis inſerantur, & quod præcipuè illud ſpeciale decretum (quod promittit mittere) de extinguendis exiguis conventibus, non valentibus ſuſtentare duodecim Fratres, executioni mandetur, & quod de ſtatu totius Religionis certiorem faciat Sanctiſſimum, quæ rurſus poſteà dicemus, &c. Dat. Romæ, die 4. Maij anni 1596.

S.

S. Tharugio Commiſſ. S. Spiritus. M. A. Maſſa.

6 §. 14. De mandato S. D N. Papæ Clementis VIII. præcipitur, & mandatur Superioribus Carmelitarum Mantuan. ſanctiſſ. Trinit. S. Franciſci de Paula Minimorum S. Onofrij Averd. ut ex cætero eligant, & eligere debeant ex conventibus, ſive conventitijs, de quibus notam dederunt illos, quos eis viſum fuerit poſſe ſuſtentare numerum duodecim Fratrum; illos autem, quos numerum huiuſmodi ſuſtentare non poſſe iudicaverint, dimittere, & ulterius infra menſem poſt feſtum Pentecoſtes procurent à die ipſius feſti, videlicet prima die feſti Pentecoſtes prædictæ computandum, diſtinctam notam de conventibus electis cum nominibus Fratrum ibi reſidentium, ac de dimiſſis & reelectis cum ſpecificatione etiam locorũ, in quibus exiſtunt Adm. illuſtriſſimus & R. P. D. Sorbo longo viſitationis Apoſtolicæ S D. N. Papæ Secretario, omni, & quacumque acceptione morę ceſſantes ſub pœna privationis officiorum, ac alia S. D. reſervata realiter, & cum effectu traditione, & conſignatione tradere, & conſignare. Dat. Romæ, die 22. Maij anno 1596.

Dimittantur Cõventus, qui numerũ XII Fratrũ nequeunt ſuſtentare.

7 Miror ſæpe huius ſanctiſſimi Pontificis ſedulam curam reformandi ſtatum Religioſum: & maximè hoc decretum quantum conducat ad Regularem obſervantiam indicat repetitio eiuſdem, ut ex dictis conſtat: nam art. 1. Can. 29. talis numerus Religioſorum quorumcumque in Monaſterijs conſtitui iubetur, qui ex redditibus proprijs, & aſſuetis eleemoſynis commode ſuſtentari queat. Idem Concilij decretum innovat ipſe Pontifex, ut vidimus, art. 2. §. 14. pro reformatione omnium Religionum. Nunc autem nobis ſpeciatim cum alijs tribus Religionibus præſcribit ſacratum numerum duodecim Fratrum, qui inſtar Collegij Chriſti Domini, & Apoſtolorum diſciplinam Regularem obſervare poſſint.

8 Quoniam autem in prædicti Clementis tẽpore id executioni mandatum minime fuerit Sacra Congregatio Regularium de mandato Gregorij XV (ut P. teſtatur Peirinis cõſtit. 6. eiuſdem, §. 2. & 3.) innovat decretum hoc Clementi VIII.

Peirinis.

VIII. & Pauli V. duodecimque Fratres, qui commode ſuſtentari poſſint in unoquoq; conventu præcipit reperiri, expecta to conſenſu ordinarij & incolarũ loci: quia exiguus, & minor numerus Religioſorũ in cauſa eſt, ut cultus divinus in eorum Eccleſijs deſtituatur, ibiq; Regularis diſciplina, ut convenit, conſervari non valeat: ſub dat. Romæ 17. Aug. 1622. Sed ut contrarius abuſus penitus aboleatur, exierunt Decreta eiuſdẽ Cõgregationis, die 21 Junij 1625. quæ adducũtur ab eodem Peirinis, ſub cõſt. 9. Vrbani VIII. §. 8. Innovat hoc decretũ, & addit quod duodecim Religioſi debent cõmode ſuſtentari, & in eodẽ commorari conventu. Et meritò, nam ſi conventuales eiuſdẽ cõventus extra clauſtra degãt, utinde eleemoſynas colligant, & mittant Monaſterio, iã numerus cõmorantium exiguus erit, & contra metẽ ſancti Decreti: *Alioquin* (inquit) *Monaſteria, & loca huiuſmodi poſt hac recipiẽda, in quibus duodecim Religioſi, ut ſupra, ſuſtentari, atque inhabitare non poterunt, & actu non inhabitaverint, Ordinarij loci* (addit) *viſitationi, correctioni, atque omnimodæ iuriſdictioni ſubiecta eſſe intelligantur.*

Cap. Gen. Barch 3. Minimor

9 Et rurſus ad hunc eumdem finem in Cap noſtro Generali Barchin. 3, celebrato anno 1629. ſeſſ. 5. veſpert. lectũ fuit Decretum S. Congreg â SS. PP. Vrbano confirmatum, quo præcipiebatur Provincialibus intra fines Italiæ degentibus, ut rationem bonorum mobilium, & immobilium intra annum ab hoc Capi. Generali dictæ Congregationi reddant. Cumq; nonnulli dicti Provinciales iam ſe ſatis feciſſe reſpondiſſent, cæteris id facere, mandavere Patres.

Alia Cap. General.

In noſtris etiam Cap. Generalibus Turon. n. 38. Tholoſ. n. 65. 2. Rom n. 26. 1. Gen. n. 22. Paul. n. 40. & 1. Avinion. n. 11. cavetur: conventus non, niſi in bonis urbibus recipiantur. Quod ſi aliqui Domini, vellent conferre aliquem conventum in loco campeſtri, vel remoto ab urbe, ad minus dotetur talis conventus ſufficienter, & competenter, ita ut Fratres iuxta vitam Quadrageſimalem ibi commode vivere poſſint. Ideo, cap. 5. Valent. num. 27. aliqui Conventus è Religione ſunt electi tanquam mali pro beneficio Religionis, ſalute

Fra-

Fratrum, & obſervantia Regulari. Quare, quia obſervantia Regularis in minori numero quam duodenario exerceri non poteſt, ideo conventus recipiendi non ſunt, niſi vel propter pinguedinem loci, vel dotationem Fundatoris, inibi abſque vagueatione ſuſtentari in vita Qadrageſimali queant. Et ideo in Capitulo Generali noſtro 2. Ian. num 12. non admittuntur annui Correctores, ubi non niſi quinque, aut ſex Fratres propter inſufficientem vivendi commoditatem commode vivere poſſunt. Et hoc intellige, ſi adſit ſpes, & ſubſtantia perficiendi Conventum ad duodecim Fratres commode alendos, alias erit perpetuo ipſos paucos Religioſos irreligioſe vivere. *Stephan. Iſnardus.*

10 Hic optime noſter Iſnardus in Codice Minimo verbo Conventus. Ex quibus [inquit] colligant R. PP, Proviuciales, eorumque Capitula, non debere, acceptari in conventus tuguriola, maximè campeſtria, cum ut dicitur in præcedēti ſtatuto, ſint adeo mala, ut non ſint pro beneficio Religionis, ſed vergant in ſalutis Fratrum, & Regularis obſervantię detrimentum. Sintque potius exilia, quam conventus. Conventus ergo acceptent in bonis urbibus: aut ſi in campeſtribus loci, ſufficientibus redditibus dotatos, ut ſæpe fuit ordinatum, ſicut patet ex ante dictis. Non ſint in acceptandis faciles, ne in dimittendis cogantur eſſe faciliores, aut peculio deteſtabili, neceſſarium locum ſubminiſtrent. Ne ve illorum Religioſi cogantur ita frequenter mendicare per pagos, & caſtella vicina, ut videantur continui curſores, & potiùs in illis commorari ad victum quærendum quam ad ſerviēdum Deo, facti ſæcularibus importuni, & odioſi, iuxta illud D. Bonav. tom. 1. Opuſculorum Epiſtola ad Provinciales ſui Ordinis, pag. 487. *Frequentia diſcurſus, & importunitas quæſtus viles nos efficiunt, & graves:* & in expoſitione Reg. S. Franciſci. q. 6. ait: *Quando nimis urgemus homines ad dandum, perdunt devotionem prius ad nos habitam: ita quod, neque prædicatione, neque exemplis, nec alijs, quæ facimus edificentur. Vnde, cum vident nos accedere, terrentur, & timent, quod aliquid velimus* *S. Bonav.*

mus ab eis expetere, quod grave sit eis dare, & erubescunt negare: & si dederint non libenter, minus merentur: & sic rebus, & devotionibus privantur.

11 Nec valet dicere illa conventicula, pro hospitijs de-
Peirinis. servire. Etenim (notat optime Peirinis de Subdito, q. 2. c. 2. § 2. minus malum est per vnam noctem pernoctare in diversorio, seu in alia devotorum domo, quam permittere, ut duo, vel tres, vel quatuor Religiosi habitent in illis tugurijs absq; disciplina, absque timore, absque obedientia, absque sui Ordinis ordinarijs exercitijs. Sic enim assueti, si reducantur ad cõventus, in quibus viget Regularis disciplina, iam fracto, iugo, ruptis vinculis eis subijci ultra vix poterunt.

Nec valet etiam dicere, hos pauperes conventus, futuros aliquando bonos Respondet enim idem Peirinis ibidẽ: erunt boni, quando Religio erit mala, & relaxata. Replicant: Sumimus hos Conventus, ut proximos adiuvemus. At, cum bene ordinata Charitas à se ipso incipiat, non est adiuvandus proximus cum propriæ salutis dispendio. Adiuvare sane proximum tenemur, sed post nos ipsos, non ante nos. Hæc Ste-
Nos. phanus Ispardus. Faciunt ad hoc quæ diximus supra. tract. 7. art. 7. 8. & 9.

ARTICVLVS IIII.

Institutiones super receptione, & educatione Novitiorum Religiosorum in Monasterijs designatis, vel designandis, ab eodem Clemente VIII. editæ, & à SS. PP. Vrbano VIII. confirmatæ.

Nos. QVoniam, ut vidimus tract. superiori disciplina iuvenũ abusum indisciplinatorum destruit, operæ pretiũ erit Reformationem circa educationem novitiorum à Clemente eodem editam subiungere.

1 §. 1. Cum ad Regularem disciplinam in singulis Religio-

gioſorum Monaſterijs propagandam! Novitiorum inſtitutio maximè utilis ſit, ac neceſſaria; & nihil ad gravem illam, ac laudatiſſimam priſcorum Parentum vivendi rationem relaxandam maiorem vim habuiſſe compertum ſit, quam vel nimiam in recipiendis Novitijs facilitatem ſupra numerum, quem capere, atque alere Monaſteria ipſa poſſent: vel negligentiam in probando, & examinando eorum ſpiritu; an verò eſſet ex Deo, atque ex præcipuo deſiderio illi inſerviendi? vel denique incuriam in eis educandis, atque inſtituendis: Idcirco, ut huiuſmodi incommodo deinceps occurratur, præcipitur omnibus, & ſingulis, ad quos ſpectat, ut in recipiendis Novitijs, & in eorum inſtitutione, atque educatione, nec non in Magiſtri, & aliorum Miniſtrorum electione, præter alia, quæ in ſacris Canonibus, & Decretis, præſertim Concilij Tridentini Pontificijs, & cuiuſcumque Ordinis, aut inſtituti continentur, tám in alias deſignatis, quam nunc, & in poſterum ad hoc deſignandis Monaſterijs, & conventibus, hæc quæ ſecuntur inviolate obſervari, & exequi perpetuo curent.

Motiva harũ Ordinationũ

§ 2. Primum, quod attinet ad Novitiorum recipiendorum formam, ultra diligentem perquiſitionem, quæ habenda erit de unius cuiuſque natalibus, corporis habitudine, moribus, & vita ante acta, ac præcipuè eorum, qui ſextum decimum ætatis ſuæ annum excedent, an criminoſi, an ære alieno gravati, vel reddendæ alicuius adminiſtrationis rationem obnoxij ſint? iuxta formam conſt. felic. recor. Sixti V. & moderationem ſubſecutarum. Illud etiam Superiores, ad quos ſpectabit, ſedulò perquirãt, ut quibus in Monaſterijs, & conventibus ex Apoſtolica facultate Novitiatus fuerint inſtituti; in ijs ad Religionem nullus in poſterum admittatur, qui & ex honeſtis parentibus natus non ſit, & conditiones à ſacris Canonibus, Summorumque Pontificum conſtitutionibus præſcriptas, non habeat, iuxta Decretum ſuper forma de recipiendis Novitijs, die 19 Maij 1602. editum.

Quæ cõditiones requirãtur in Novitijs recipiendis?

§. 3. Quiſque recipiendus in aliquo Ordine Regularia, etiam,

Quã ætatẽ, & ſciẽtiã habere debeant etiã Converſi?

etiam Mendicantium, in ea ſit ætate conſtitutus, quam eius Ordinis, in quo recipietur Regularia inſtituta, & ordinationes requirunt; eam vero litterarum ſcientiam calleat, aut illius addiſcendæ ſpem indubiam præſeferat, ut Minores, & ſui temporibus Maiores Ordines iuxta Decreta ſacri Concilij Tridentini ſuſcipere valeat. Sed, ſi quis annum vigeſimumquintum excedens, ad habitum Regularem admitti poſtulaverit, & talis eruditionis expers inventus fuerit, in Converſorum tantum, quibus litterarum ſcientia non eſt neceſſaria, numerum referatur. Ipſi autem Converſi non recipiantur ante vigeſimum ætatis ſuæ annum: & niſi ſaltem præcipua doctrinæ Chriſtianæ capita noverint.

De quibꝰ debẽt examinari. De hoc ſupra. tr. 8. art. 3.

§. 4. Demum Superiores diligenter exquirant, quo ſpiritu, qua mente, ac voluntate id Regularis vitæ genus elegerint, quem ſibi finem propoſuerint: num zelo melioris frugis ac perfectioris vitæ, & ut Deo liberius famulari poſſint, an potius levitate, vel humano aliquo affectu, aut inordinato animi ducantur? Et an eorum parentes ope, & ſubſidio ipſorum indigentes deſtituantur.

Inſtruuntur de Regula, & votis antequã ad habitũ recipiantur.

§. 5. Prouideant quoque, ut omnes etiam Converſi recipiendi priuſquam ad habitum Regularem admittantur ab ijs, quibus munus hoc incumbit, de Regula, quã profeſſuri ſunt tribus votis eſſentialibus, ſtatuque Regulari, & alijs cuiuſq; Ordinis peculiaribus inſtitutis, & conſtitutionibus diligenter inſtruantur. Et quia quarumdam Religionum mos eſt, ne dum Converſos ad profeſſionem admittendos, verum, & oblatos, ut vocant, recipere, circa ipſorum Oblatorum receptionem unaquoque Religio ſuas peculiares conſtitutiones, ſpecialiaque inſtituta obſervare teneantur.

Novitij ſtatim ve cepti confeſſionem generalẽ faciant.

3 §. 6. Statim atque Novitij ad habitum recepti, & in locum Novitiatus introducti fuerint, per generalem omnium peccatorum confeſſionem totius ante actæ vitæ conſcientiam diſcutiant, & expurgent.

Deſitu, & poſitura Novitiatus in qua etiã Magiſter, & ſocius ſtet

§. 7. Quod vero ad loci qualitatem unius cuiuſque noviciatus ſpectat, locus huiuſmodi propria clauſura ab ea parte

Con-

Conventus, & Monaſterij in qua degunt; Profeſſi, ſegregatus ſit, atque diſtinctus, habeatque tot ad dormiendum cellulas ſeparatas, quot erunt numero Novitij, vel Dormitorium ita capax, ut pro ſingulis ſinguli lecti ſterni poſſint. In quo etiam cellula, vel certus ac determinatus locus pro *Magiſtro*, eiuſque Socio reperiatur.

§. 8. In eo etiam, præter alias communes commoditates, aptus locus adſit ad ſpirituales collationes, ſeu conferentias faciendas, ac lectiones, inſtructioneſque Magiſtri audiendas: & in quem Hyemis tempore ad caletaciendum ſe ignecommuni recipiant.

Sit in eõ locus pro Collationibus: Caminus quoq; ad calefaciẽdum.

§. 9 Oratorium inſuper, ſeu capella, ſi commode fieri poterit: ad Novitios in ſpiritualibus, præſertim in ceremonijs, Eccleſiaſticiſque functionibus exercendos.

Sit etiam in eo Oratorium.

§. 10 Hortus quoque peculiaris ad honeſtam recreationem bene concluſus, atque munitus adſit; ſin minus hortum cæteris Fratribus commnnem recreationis tempore ingrediantur. Ipſis verò Novitijs ibi commorantibus, curabit Magiſter, cum loci ſuperioris authoritate, ſi opus fuerit, ne in eumdem quiſquam alius ingrediatur.

Hortus quoq; ſin minus ad cõmunem alijs excluſis.

§. 11. Ad huiuſmodi locum Novitiatus nemini eiuſdem vel alterius Ordinis Regulari, etiam Conventus, & Monaſterij officiali, ullo unquam tempore ſub quovis prætextu, aditus pateat, præterquam Magiſtro, eiuſque Socio, ac etiam Monaſterij, ſeu Conventus Superiori, ſi quandocumque ingrediendum ſibi neceſſario exiſtimaverit. Quo tamen caſu aliquem ſemper ex ſenioribus Conventus, vel Monaſterij Patribus ſocium aſſumant.

In Novitiatũ ſolus Magiſter ac Socius & aliquã de Superio ingrediãtur.

§. 12. Huius loci clauſuræ clavis apud Magiſtrum ſemper aſſervetur; illique ſoli liceat ex gravi tantum cauſa ingreſſum illuc alicui permittere; ſi quis autem Novitiorum quempiam alloqui voluerit, Magiſtro præſente, & non aliter, alloquatur.

Novitij quomodo alloquendi.

§. 13. Novitiorum Magiſtro Socius, ſi per Novitiorum inſtruendorum multitudinem neceſſarius fuerit, vita, & mo-

Magiſter Novitiorũ & Socius in Capitulis Provincialibus eligantur per triennĩ.

moribus, quod fieri poterit conſimilis deputetur, qui in his, quæ ad Novitiatus regimen ſpectant, dicto Magiſtro immediate ſubiectus exiſtat. Eliganturque, tam Magiſter, quàm Socius per Provinciale Capitulum, per triennium ad minus, onus huiuſmodi ſubituri. Quod ſi aliquo caſu extra tempus capitulare nova loca Novitiatus concedi cõtingat, tunc electionem Magiſtri Novitiorum, & Socij huiuſmodi in his novis locis per Generalem, vel Provinciale ſeu Magiſtrum, aut eorum Viſitatores, ſeu Vicarios: de Diffinitorum tamen, vel graviorum, aliorum Patrum conſenſu fieri permittatur. Idemque ſervetur, ſi intra triennium, alterum, vel utrumque urgẽti aliqua de cauſa ex illis locis amoveri, vel mori cõgerit in cuius, vel quorum locum alij conſimiles ſubrogari debeãt.

Decõditionibus Magiſtri Novitiorum.

§ 14. Tàm Novitiorum Magiſter, quàm Socius ab ijs omnibus officijs oneribuſque vacationem habeant, quæ Novitiorum curam, & regimen impedire valeant. Ipſe Magiſter Sacerdotali Ordine ſit initiatus, ac in quintum ſaltem ſupra trigeſimum ætatis ſuæ annum conſtitutus, & per decennĩ à profeſſione emiſſa in Religione perſtiterit; Socius vero trigeſimum annum excedat: ſintque ambo doctrina, & quantum per Superiorum diligentiam, & vires fieri poterit, vitæ etiam ante actæ exemplo præſtantes. Orationis prętereà, & mortificationis operibus addicti, prudentia, charitateque referti, non ſine affabilitate graves, zelum Dei cum manſuetudine præferentes, ab omni cordis, ac animi perturbatione, ira præſertim, & indignatione, quæ in ſe, & erga alios Charitatem impedire conſueverunt, quam longiſſimé alieni: & tales demum, qui in omnibus, ſe ipſos bonorum operum exemplum præbeant, ut ij, qui eorum curæ ſubſunt, illos non tàm metuant, quàm revereantur, nec illis unquam detrahere quicquam poſſint.

Magiſter habeat plenãm poteſtatem erga Novitios.

§. 15. Habeat etiam Magiſter plenam, & abſolutam poteſtatem circa Novitiorum inſtructionem, ac Novitiatus regimen, ita ut in illis nemini (Viſitatoribus, ac Superioribus maioribus, vel etiã localibus exceptis) quovis colore ſe ingerere liceat.

Cu-

§. 16. Curam habeat diligentem, ut Novitij omnes in Regulari disciplina sedulo exerceantur, agnoscantque præcipuè divinæ, qua digni facti sunt vocationis præstantiam, & excellentiã, quæ vera sit atque perfecta votorum solemniũ, & quam necessaria cuiusque ordinis constitutionum observantia, modum in Oratione, tũm vocali, tùm mentali fructuosè persistendi: illicitas passiones, & vitia (ad quæ natura per peccatum labefacta, omni tempore prona est, atque proclivis) per sensuum custodiam. & mortificationem cohibendi, austeritatem, ieiunia, cilicia disciplinas, conscientiæ puritatem, crebram illius discussionem, Sacramentorum frequentiam, Confessionis præsertim, quæ bis saltem singulis mensibus fiat per aperitionem quotidianam motuum internorum cordis, & tentationum manifestationem per exercitium humilitatis circa viliora Monasterij, per modestiam in omnibus actionibus diuturnumque silentium. *Quibus debẽt Novitij instrui.*

§. 17. Quilibet Novitius bis quotidie Orationi mentali, & vocali incumbat, unusquisque secundum propriam capacitatem, & ordinem sibi à Magistro præscriptum, ac pluries in die propriam conscientiam unusquisque examinare contendat. Ipsi autem Magistro soli Novitiorum confessiones audiendi cura committatur. Liceat tamen Superiori, etiam locali, si ita expedire iudicaverit, vel per se ipsum, vel per alium ab eo deputandum, semel, aut bis in anno eorumdem Novitiorum confessiones audire. *Novitij Orationi incũbãt: & Magistro confiteantur. Huic obstat nostra Correctorium, nu. 89. cui stãdum inter nos.*

§. 18. Quotidie Missæ sacrificio intersint, & statutis horis in choro nocturnis, diurnisque Divinis officijs assistant. *Missæ intersint, & horis canonicis.*

§. 19. Exercitationibus etiam corporalibus vacent, legãt, vel scribant res spirituales, modestam animi recreationem interponant, quæ in solitario loco, & commodo extra Novitiatum semel in hebdomada, vel in alternis saltem hebdomadibus longior statuatur: fiatque semper Magistro præsente, vel Socio: qui multum invigilent, ne duo ab alijs commorentur disiuncti atq; eo tempore cuiusque in quam natura feratur propensionem scrutentur. *Vacent etiã exercitijs corporalibus*

Non

Cũ Profeſſis, non cõuerſentur

§.20. Non liceat eis, durante Novitiatus, & probationis tempore, una cum profeſſis, niſi in choro, in Eccleſia tempore officiorum, in proceſſionibus, aut in Cænaculo cauſa refectionis commorari: nec permittatur eis profeſſos domo exeuntes comitari.

Vni Novitiorũ cõmittatur, iannę cuſtodia.

§.21. Pro communibus, & proprijs cuiuſque neceſſitatibus, quę accidere poſſunt, unus ex Novitijs ipſis, ętate, moribuſque proveſtior deputetur, qui abſente Socio, Magiſtro permittente, omnia prout opus fuerit, agat; cui etiam ianuæ cuſtodia, & rerum levioris momenti proviſio intra Novitiatum committi poterit.

Cõverſorum cura non omittenda.

6 §.22. Cum autem licet Clericorum bene inſtituendorum cura debeat eſſe prȩcipua, Converſorum tamen Religioſa inſtructio non ſit prætermittenda, quin potius æquanimiter amplexanda: quando quidẽ ſatis exploratum eſt, iſtorum etiam, cum Regulam profiteantur eamdem perfectam educationem, tûm Religioni decorem, & ornamentum, tûm alijs Chriſti Fidelibus ædificationem, exemplum, atque utilitatem afferre: Converſis ipſis â Clericorum novitiatu ſeparatus ad dormiendum locus, quantum commode fieri poterit, aſſignari præcipitur. Illi tamen hac ſeparatione non obſtante, Magiſtro Novitiorum, ſeu Superioribus Monaſteriorum, & Conuentuum, iuxta cuiuſque Ordinis ſtatuta, & conſtitutiones ſubditi eſſe, & obedientiam præſtare debebunt. A quo, non tantum circa corporalia obſequia probandi, & exercendi, verum etiam pro eorum capacitate, & commoditate, de ſpiritualibus præſertim de modo mentaliter orandi, diligenter inſtruendi erunt. Quod, ut commode fiat, ad capitula, & ſpirituales conciones, quę per Magiſtros, Novitijs fieri ſolent, accerſiri debeant, & in Eccleſijs ſtatutis horis conveniant, niſi tunc in ſuis officijs actualiter occupati fuerint.

Converſi 21. annũ ad profitẽdũ habẽt.

§.23. Tempore vero probationis elapſo, ij tantum, qui, non ſolum Religioſæ perfectionis capaces, ſed ad laborẽ corporalem apti, novo ac diligẽti examine reperti fuerint, dum-

mo-

modo ætatis ſuæ annum, quoad Clericos decimumſextum, quo vero ad Converſos vigeſimum primum exceſſerint ad profeſſionem admittantur: ſed qui ad Converſorum habitum recepti fuerint, ad Clericorum ſtatum tranſire, etiam durante tempore probationis, non poſſint.

7 §. 24. Superior cuiuslibet conventus, in quo Novitiatus fuerit conſtitutus, particularem librum habeat, in quo unius cuiuſque Nouitij profeſſio regiſtretur: illamque Novitius profeſſus propria manu, & duo teſtes qui præſentes fuerint, ſubſcribant. *Habeat Superior liber ad regiſtrandas Novitiorũ profeſſiones.*

§. 25. Converſus verò litterarum ignarus profeſſus, in eorumdem teſtium, qui ſe ſubſcripſerint præſentia, propria manu ſignum Crucis apponat, afferveturque liber, & cuſtodiatur in archivio, ubi ſcripturæ ad Monaſterium, ſeu Conventum pertinentes reponi conſueverunt. *Converſi loco ſubſcriptionis ſignum † faciant.*

§. 26. Quia vero in quibuſdam Ordinibus filiationis uſus eſt receptus, declaratur, quod licet decretum ſit, ut Novitijs educandis certa Magiſteria, aut conventus deſignata, quilibet ordo habere debeat, licitum tamen ſit Superioribus Monaſteriorum, & Conventuum huiuſmodi Ordinum, in quibus filiationis uſus receptus eſt, eos, quos prænarratis qualitatibus ſuffultos reperirent, in ſuorum locorũ filios iuxta cuiuſq; ordinis conſtitutiones aſcribere, ſicque aſcriptos, cum iuxta præſentes inſtitutiones, & alias, ſervatis ſervandis ad Ordinem recepti fuerint, ad loca novitiatuum, cum teſtimonialibus litteris tranſmittere: ubi, tanquam dictorum Conventuum, ſeu Monaſteriorum filij eorumdem nomine, & inſtantia recipi, ac in novitiatu probari: & deinde antequam ad eadem Monaſteria, ſeu conventus filiationis huiuſmodi remittãtur in profeſſorio ad perfectionem, ut præmiſſum eſt, exerceri debebunt. *Conventus facultatis filiationes ad loca novitiatuum Novitios mittant.*

8 §. 27 Porrò, ne loca unius Monaſterij ſeu Conventus ab alio præoccupentur, Capituli Generalis, aut Provincialis partes erunt numerum præſcribere pro omnibus; & etiam ſimiliter rationẽ circa alimentorum cõtributionem, ſi opus fuerit ſimi- *Capitula provideãt circa ſingulos conventus quamagis expedire videbitur.*

iniri, ac ſingulis Conventibus, & Monaſterijs præſcribereq; magis expedire videbitur.

Novitij recēs pro ſeſſu in aliud profeſſorũ collocentur.

§. 28. Vt autem Novitij iam in profeſſorum numerum, ſicut præmittitur recepti, melius in bono ſpiritu regulariſq; diſciplinæ obſervantia ſtabiliãtur, & cõfirmentur, mandatur, ut ſtatim poſt profeſſionem emiſſam, ſi in Conventibus, aut Monaſterijs pro novitiatibus aſſignatis locus aderit ſecundi novitiatus, ſeu profeſſorij ab ea, quę Novitiorũ eſt, atq; antiquorum profeſſorum habitatione diſtinctus, & ſegregatus, ibi collocentur, ſi Monaſteriũ, aut Cõventus eos alere queat, ſin minus in alium commodiorem Conventum, aut Monaſterium transferantur, in quo is locus cum requiſitis ad novitiatum ſupra narratis reperiatur, vel accommodetur, aut de novo conſtruatur.

Religiones, quæ conſueverunt Novitios maiori tẽporein Novitiatu tenere, conſtituunt.

§. 29. Ab hoc tamen illę Religiones excipiuntur, quę ſuarum conſtitutionum, ſeu inſtitutorum vigore maioris tẽporis curſu novos profeſſos intra novitiatum detinere conſueſcunt, quibus in hac parte non derogatur. Illis tamen permittitur, ut earum conſtitutionibus non obſtantibus id ipſum facere poſſint, ſi id rationi, ac Religioni magis expedire iudicaverint: quibus in locis degant ſub regulis, & modo vivendi adhuc arctiori, quem ſervent antiquiores profeſſi, ita quod in negotijs Monaſteriorum, aut Conventum non ſe intromittere, nec communibus tractatibus intereſſe, neque alicuius exterioris obediẽtiæ officium exercere debeant: ibiq; permaneant quoadu ſque ad ætatem ſacris Ordinibus ſuſcipiendis ſufficientem devenerint; vel ſaltem per trienniũ poſt profeſſionem, quo etiam tempore poterunt, quinimo, & debebunt litterarum ſtudijs operam navare ſub directione, ac regimine Superioris, qui eas qualitates habeat, quibus Novitiorum Magiſtrum prędituin eſſe oportere dictum eſt.

Novitij, non recipiãtur, niſi in locis aſſignatis

§. 30. Declaratur tamen, quod propter præmiſſa, non cenſeatur conceſſa licentia recipiendi Novitios, niſi in locis pro novitiatu deſignatis, aut in poſterum deſignandis, & pro numero dumtaxat eorum ſingulis præſcripto, vel præſcribendo.

Deniq;

Digitized by Google

§ 31. Deniq; si illi, qui inter Religiosos gradu, & ordine Superiores sunt, & alij, ad quos spectat, in prædictis omnibus vel eorum aliquo deliquerint, seu quovis modo contra fecerint, officiorum omnium, quæ tunc obtinebunt, privationẽ, gravioresque pro modo admissæ culpæ pœnas se subituros certo sciant Datum Romæ apud S. Petrũ, die 19. Maij 1603. Ant. Seneca Reform. Apost. Secretarius, anno 1624. indict. 7 Pontif. autem S. D. N. D. Vrbani divina providentia Papæ VIII. anno eiusdem 2. die vero 26. Mensis Octobris supradicta Decreta tàm S. Congregat. Concilij, quàm S M. Clement. VIII. affixa, & publicata fuerunt ad valvas Basilicarum S. Ioan. Later. & Principis Apostol, necnon in acie campi Floræ, ut moris est per Nos Camillum Fundatum, & Iulium Marzitellum Cursores sanctissimi. Brandimartes Leatini pro Magistro DD. Curs. *Pœne cõtrafaciẽtibus.*

ARTICVLVS IIII.

Epistola Reverendissimi Camart Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula pro conservatione eiusdem Ordinis.

CVra pro manutentione eorũ, quæ rectè geruntur in nostra Minimitana Religione, nec non, si quæ in aliqua Provincia ob temporum malitiam directioni, & emendationi obnoxia sunt, ut occasus præveniatur observantiæ, in eo visa est in Capitulo Romano (ut suprà tract 2. art. 1. dicebamus) quod Reverendissimum Ægidiũ Camart Patres elegerunt consilio, & auxilio maximè nostri Protectoris Eminentissimi Aldrobandini, qui de tanto, ac tali Pastore eligendo curavit: quẽ statim in initio peccata nostra, è medio, morte superveniente abstulerunt, sed iam iam redundantem illius spiritum & super affluentem charitatem & ardentissimum zelum ex se quenti colligamus

Fr. ÆGIDIVS CAMART RETHELIENSIS, totius Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula Corrector Generalis, licet immeritus, omnibus Reverendis Patribus Provincialibus, Correctoribus, Vicarijs, & alijs Fratribus in eodem ordine Domino famulantibus, ſive dilectis filijs in Chriſto Ieſu ſalutem in eo, qui mandat ſalutes Iacob.

§. 1. *Exordium ad divinam opem.*

1 VT primum ad noſtrę Minimitanæ familiæ, regimen Domino ita diſponente aſſumpti fuimus, in id totam mentis aciē intendimus, ut quæ ad Dei obſequium, Religionis noſtræ augmentum, Fratrumque in ea degentium quietem pertinent, omni conatu proſequeremur, cui fini cōſequendo, cum impares in nobis animi, corporiſq; vires, nulla merita, varios deffectus adverteremus, invaſit nos ſolicitudo non modica, ne boni, perfectique Regiminis adminiſtratio (quam ab unius capitis electione, omnes undique Fratres ſperabant) aliquam ex noſtris demeritis remoram pateretur. Nec vana timoris cauſa, ſi in humana tantum ope multiplices miſeriarum noſtrarum, atque defectuum acervi, ut facili negotio animum deſpondere poſſimus, niſi aliunde ſublevetur. Itaque ad montes æternos oculorum aciem convertere neceſſarium fuit, bonorumque omnium largitor Deus, à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum deſcendit, toto cordis affectu conveniendum, quatenus ab illius immenſa liberalitate eas omnes animi dotes, quæ ad generalatus onus integre ſuſtinendum deſiderantur, excipiamus. Veſtra omnino intereſt, dilectiſſimi filij, qui in B. P. N Franciſci de Paula caſtris ſub charitatis vixillo dimicatis, deque communi omnium ſalute agitur, cum de periti Paſtoris, qui pro univerſo

ſo grege excubias agat, iuſto ac ſancto regimine agitur. Hæ omnium partes ſunt; atque ideo intimis animi deſiderijs, ac ſuſpirijs, frequentique oratione Deum pulſare convenit, ut pro infinita ſua liberalitate ex abundantibus miſericordiæ ſuæ theſauris, ea nobis Spiritus Sancti chariſmata effundere dignetur, quæ ad legitimam concrediti nobis officij adminiſtrationem pro omnium Fratrum ſalute ſit neceſſaria.

§. 2. *Commendatio Reverendiſsimi Eminentſsimi Protectoris.*

2 Facit quidem noſtris deſiderijs totiuſque ordinis utilitati Illuſtriſſimi, ac Reverendiſſimi Principis, ac Domini Cardinalis Aldrobandini totius Minimitanæ familiæ Protectoris Zelantiſſimi inſignis in Deum pietas, in rebus agendis prudentia, in Religioni negotijs adminiſtrandis Charitas, in Fratres omnes benevolentia, ut merito ſperare poſſimus ſub tanti Protectoris moderatione priſtinum ordinis florem redire poſſe. Quem certé, non ſolum tanquam á Sanctiſſimo Domino Gregorio P. P. nobis donatum, ſed cœleſti numine bene nobis volente demiſſum ſuſcipere, ac venerari debemus ob ſingulares tanti Principis virtutes. Ille tamen, ut eſt in Deum vehementer affectus divinam etiã nobis opem adeſſe deſiderat.

§. 3. *Oratio Quadraginta horarum, & alia ſtatui Religionis neceſſaria proponuntur.*

3 Hoc igitur primum à vobis poſtulamus, dilectiſſimi filij, ut per ſingulas Ordinis noſtri Provincias quilibet Provincialis in præcipuis conventibus quadraginta horarum orationem inſtituat; in alijs, & ubi exiguus Fratrum numerus eſt ſpiritualia quædam exercitiorum genera, maximè vero in auguſtiſſimi Miſſæ ſacrificio indicere ſatagat, quatenus Minimitana noſtra familia ſub Dei tutela nobis virtutum incrementis augeatur, regularis obſervantiæ vigor refloreat, ſit in ea votorum Deo nuncupatorum integra perſolutio, charitatis nexus feliciter adſtringitur, vigeat unanimis omnium in Dei obſequio conſenſus, pacis divinæ fœdera ſingulos ad invicem

conſocient, &, quod maximè neceſſarium eſt, humilitatem noſtram miſericordiæ ſuæ oculis intueatur, virtutem uniat, veritatis ſuæ ſcuto protegat, donis cœleſtibus ad commune totius Religionis bonum exornet, illoque ſpiritus ſui ſplendore ſuperinduat, qui Ordini noſtro regendo vobis, qui in omnibus in ea, quam profeſſi eſtis vivendi rationem conſervandis neceſſarius eſt.

§. 4. *De officio Divino.*

4 Porró orationum uoſtrarum incenſum in Dei conſpectu dirigatur, atque inde fructus, non vulgaris exurget, ſi quæ ſunt Divini ſervitij diurnum, videlicet nocturnumque officium ſedulo exhibeamus. Quid enim aliud unumquemque noſtrum ab uberibus mundi à ſeculi delicijs evulſit, atq; in hanc Minimitanæ Religionis eremum ſub S. Patris Franciſcide Paula vexillo evocavit, niſi divinitus inſpirata charitas, fervenſque divini honori zelus? Videte ergo ne opus Dei fraudulenter fiat inter vos, ſed iuxta Regulæ præſcriptum horis aſſuetis cum timore, & reverentia divinum officium perſolvere curetis: nequiſque temere, aut ſine legitima eaq; non vulgari cauſa, chorum ſua præſentia fraudet; ſed omnes ubique unanimes uno ore Dei laudes recitent.

§. 5. *De oratione Mentali.*

Adhibenda quoque vobis eſt diligentia ne omittatur Meditationis ordinariæ ſtudium; ſed ſtatis horis in Eccleſiam quoadunari debeatis, ut ibidem orationis Mentalis adipe corda fratrum ſaginentur. Definient igitur Patres Provinciales commodum aliquod tempus, quod in commune convenientes cœleſti huic exercitio vacare poſſitis. Ad quod certè vehementer nos hortatur ſanctiſſimus Pater noſter.

§ 6. *Electio bonorum Prælatorum, & qui illi.*

5 Qui vero ſacræ Religionis corpus, non ex ſolo capite, ſed etiam ex varia membrorum compage, quorum unum quodq; iuxta ſibi convenientem qualitatem capiti adminiculum præbeat; ea ratione commendatam vobis habemus electionem Superiorum omnium, qui nobis veluti viva, & ſana membra

Digitized by Google

cooperari debent, quos vero maximè deſideremus paucis accipite. Primum vobis eligantur in Provinciales & Correctores, qui zelum Dei habeant, patres prudentia maturi, in oratione ferventes, & aſſidui, qui ſpirituali diſcretione polleant, qui Regularis obſervantię ſint tenaces, deinde, ſint immunes ab omni avaritia, quæ idolorum eſt ſevitus, qui manum excutiant à munerum acceptione, qui in Religioſa paupertate cõquieſcant. Decet enim eos, qui ad Religionis moderationem vocantur, commune Religionis bonum ſibi proponere, Fratrumque ſuorum conſolationem, non autem propriæ privatæque utilitati deſervire.

§. 7. *Caveatur mala Prælatorum electio: & mala inde ſecuta.*

Certè, ſi quos noverimus ſiniſtro favore, aut furtivis munerum, donorumque pollicitationibus ad aliquem ſuperioritatis gradum aſcendiſſe, vix ei cõmittendam iudicabimus, vel unicam Dominici gregis oviculam, qui in illis non Chriſtum, ſed exteriora, quæ ſierit.

Porrò nobiſcum perpendite, quantum mali ex hoc corrupto fonte oriatur: hinc enim profluit perverſi, ac contagioſi exempli labes: fieri enim nequit, ut inferiorum officialium, quorum plurimi in ſingulis conventibus degunt, manus ab huiuſmodi largitionibus ſint immunes, cũ viderint Superiores in conſimili cœno volutari, atque immundis manibus addere fortitudinem: ipſos etiam radicitus evertent qui quovis prætextu proprijs commodis inhiabunt.

§. 8. *Bona Novitiorum educatio in Seminarijs.*

6 Bonam Superiorum electionem proximè comitatur Religioſa Novitiorum informatio: ſicut enim tenellæ oleris plantæ novella germina, ex quibus oriuntur præclaræ Patrũ propagines, ſi in tenella ætate bonis moribus Religioſæ vitæ exercitijs, ac veræ, ſolidæq; pietatis ſtudio aſſueverint. Noſtis conſtitutiones Clementis VIII. quę, ſi adamuſim ſerventur, maxime verò in tyronibus, & Novitijs erudiendis, non vulgarem Ordini noſtro gloriam adferent. Satagite ergo, ut in qualibet provincia Seminaria iuvenũ ad ordinem noſtrum

Informatores Novitiorum qui?

maxima cum diſcretione admittendorum eligantur illiſque præficiantur optimi quique Informatores, viri ſpirituali in vita exercitati, Regularis obſervantiæ tenaces, diſcretionis ſpiritu imbuti, & qui ex intimis animæ præcordijs charitatis zelum hauſerint, eumdem poſteà in concreditos ſibi tyrones feliciter infundant.

§. 9. *Obedientia Regularis exhortatur.*

7 Porrò qui in tyrocinio, ac novitiatu bene fuerint inſtituti, haud dubie ſuavi Obedientiæ iugo, ſe, ſuaque omnia ſubijcient, cum obedientia inter cætera vota, quę Deo nuncupavimus primatum teneat. Illa eſt, dilectiſſimi filij, quam præcipuè colere debemus; nec facile illius vinculum diſſolvi poteſt, quin continuo totius Religionis machina diſpareat. Scitis ex divinæ Scripturæ teſtimonio, quam ſevere cœleſtis ultio in rebelles atque inobedientes animadverta & quanta malorum congeries ex Obedientiæ contemptu mortales oppreſſerit. Noſtri muneris eſt unumquemque veſtrum in Domino cohortari ut ſanctam hanc, ac Religioſam virtutem ſartam tectam cuſtodiatis. Diſcant ſubditi maiorum in imperijs, non reluctari; ſed humiliter parere, diſcant maiores, Regulæ inſtitutis, & legibus obſequi, nec tolerandos ſibi putent rebelles, ſed ſeveriſſimè in aliorum exemplo caſtigandos.

§. 10. *De voto Paupertatis.*

8 At, quoniam fieri nequit, ut perfectæ obedientiæ tenor illibatus permaneat, niſi prius corda ab omni terrenarum rerum ambitione, & deſiderio penitus evacuentur, hoc in animo ſibi quiſque proponat, fruſtra quamdam exteriorem obedientiæ faciem oſtentari, niſi interius ſolidas, ac veras radices in mente egerit. Non eſt enim coacta, ac violenta Religioſorum Obedientia, ſed ſpontanee, ac voluntariè aſſumpta. Quis Domino ſe voluntarie ſacrificaturum in humilitatis ſubjectione ſperet, niſi renuntiationis perfectæ ſpiritum, ideſt Paupertatis amore induerit? Sic enim legimus S. Patrem N. mundi blandimenta contempſiſſe. Hoſtemque

temque ſuperbum fortiter dimicando ſuperaſſe, dum pauper, & humilis perſeverat. Monſtrum eſt Obedientiam cum cupiditate poſſidendi ſociari: prius agnis iungentur lupi, aut columba milvo, quam Obedientia cum peculio, ſeu Proprietate. Scitis, dilectiſſimi filij, quantam in diſſolutis, ac diſſipatis Regularium domibus Cutinam ne, & in noſtris] ediderit ſtragem Proprietarius ille ſpiritus, qui tanquam ſingularis ferus Obedientiæ, Caſtitatis, aliarumque obſervantiarum vineam miſere depaſtus eſt. Gemunt ſub tanti criminis tyrannide, non ſingulares tantum perſonæ, ſed multæ domus, ſed integræ provinciæ, ut niſi diligenter ſecurim ad infelicis huius arboris radicem admoveamus, actum ſit de Regulæ noſtræ obſervantia, actum de communi, ac Cœnobitæ vitæ ratione. Erunt Monaſteria ipſa, non quidem orationis domus, ſed ſpeluncæ latronum. ille eſuriet, alter ebrius erit; iſte in miſerię, ac indigentiæ fæcibus volutabitur, alius & ſuperfluis abundabit.

§. 11. *Remedium efficax contra Proprietatem.*

Porrò tria apud nos velim ex animo cuſtodiri pro S. Paupertatis obſervantia: & illa quidem non novitia, aut inſolita, ſed iuxta Regulæ præſcriptum. Primum ne quis ullo prætextu pecunias apud ſe detineat, ſive ex concionibus, ſive ex confeſſionum auditione, Sacriſtiæ eleemoſynis, aut alio quovis modo; ſed quidquid dono datum, aut quavis ratione partum fuerit, in communi Conventus etario ad omnium utilitatem, & neceſſitatem Superioris arbitrio ſublevandam, recondatur. Alterum, ut quæ ad victum, & veſtitū, aliaſque corporis neceſſitates pertinent, iuxta Regulæ noſtrę tenorem ſingulis dividantur. Communis omnium victus in Refectorio, menſa eadem, ciborum eorumdem diſtributio. Veſtimentorum autē partitio, non in pecunia, ſed in panno, prout cuiuſque Fratris neceſſitas, poſtulaverit. Tertium, ut maxima vigeat inter nos Charitas pro in-

Depoſitū communa

Eadē mēſa, & victus.

Charitas erga infirmos.

firmorum ſublevatione. Hanc enim præcipuè commendavit beatiſſ. P. N. S. Franciſcus de Paula. Nec dubium, quin firmaſſima pax, & divina quædam concordia, ſeu potius Paradiſus terreſtris apud nos erit, ſi in hac communi vivendi ratione permanſerimus. Quis pro meritis expoſuerit, quam iocunda, quam ſuavis ſit eorum converſatio, qui tanquam nihil habentes, & omnia poſſidentes ex ſui Superioris mandato, velut ex Dei manu omnium, quæ ſibi neceſſaria ſunt copiam excipiunt, qui ad hunc boni communis finem labores, vigilias, eleemoſynas, cæteraque omnia referunt, nihil aliud ſibi proponentes, quam ut nudi nudum Chriſtum amplectandum? Hæc pro meritis exponi nequeunt, cogitari nequidem ſine ingenti cordis iubilo poſſunt: exerceri vero cum divino quodam fervore ſolent.

laudatur vita communis.

§. 12. *De Voto Caſtitatis.*

Obedientē te præbe, ut caſtitatē tui corporis tanquam pretiosā margaritā eō ſerves in Domino. S. Ephrē Syr. inſnis exhortationib9 ad Novitios Paraneſi 4.

9 Ex hoc Paupertatis Religioſæ ſpiritu naſcitur incorruptæ Caſtitatis amor, atque inter varios, & ſuave olentes illius flores deliciatur. Hinc enim oritur Obedientiæ cura: neque enim extra Monaſterij cancellos, qui in mundo nihil concupiſcit. Germano ſanè, ac inſolubili fraternitatis vinculo ſociantur Paupertas, Caſtitas, & Obedientia: ſeſe mutuo producunt, mutuo conſervant.

§. 13. *Votum vitæ Quadrageſimalis.*

Nec prætereunda Quadrageſimalis vitæ obſervatio, quæ nobis omnimode neceſſaria eſt. Ea enim auſterioris vitę diſciplina flos eſt noſtri germinis, eſt ſpecialiſſimum Minimitanæ Religionis ſymbolum, hęc noſtræ militię teſera, quæ nos invicem compaginat, qua ab alijs Ordinibus ſecernimur, ut merito debeamus in una gemma ſecure cuſtodienda impendere, quidquid in nobis ſtrictoris Pœnitentiæ poſitum eſt. Ardua quidem res, ſed magni momenti: in cuius obſervatione honor noſtrę Religionis quodammodo ſitus eſt; maxima autem in illius neglectu, ac fractione, contumelia.

10 Sequitur aſſidua Philoſophicarum Theologicarumq; diſciplinarum meditatio: eſtque operæ pretiũ, ut in ipſis ſtudijs

Digitized by Google

dijs iuniorum Fratrum animi exerceantur. Certum enim eſt duplici veluti fundamento Religioſorum omnium perfectionem inniti, eximiam ſcilicet, in Deum pietate, quæ me rito Paradiſi fons eſt univerſam animarum noſtrarũ faciem irrigans. Deinde ſcientiarum humanarum, divinarumque profeſſione, quæ ſecundas poſt devotionis ſpiritum partes obtinet, ut iure ſit fons ille, & ciſterna Bethleem, cuius aquas omnes ſitiri debent.

Satagant ergo Patres Provinciales, ut in ſuis quiſque Provincijs ſtudia ordinatiſſima erigant, tùm ad excolendas iuvenum mentes, tùm ad vitandam inertiam, ac incurioſorum otium; quod omnium pene vitiorum ſeminarium eſt. Meminerimus quam fideliter S. P. N. Lectores, ac diſcipulos monuerit, ut omnia ad eum finem dirigant, nimirum ad ædificatorie prædicandum, & confeſſiones audiendũ: quæ res maximè nobis cordi eſt, illique præ cęteris magnum apud nos meritum habebunt, qui in erigendis ſtudijs prudentiores, ac vigilantiores exiſtant.

Hæc ſunt, dilectiſſimi filij, quæ vobis in initio noſtri Generalatus præcipuè commendata voluimus, ex quibus tota reliquarum obſervantiarum, quæ in Regula noſtra eſt ſeges exurget. Hoc depoſitum velut fideles Miniſtri ſervate: quatenus accedentibus nobis ad vos, pro viſitandis Provincijs, omnia ordinata, quieta, iuſta, & pacifica currant. Agite, ut iam nunc prioris noſtri muneris partes, quæ in evellẽdis, deſtruẽdis, diſpergendis, & erudiendis noſtrarum imperfectionum radicibus verſantur felicem effectum habeant. Poſtmodum verò purgata mentium noſtrarum area Regularis obſervantię germen, quod ex divinę agriculture penu, atq; S. P. N. Franciſci de Paula Regula procedit uberieri fruge ad Ordinis noſtri decorem redundabit. Datũ in noſtro SS. Trinitatis Conventu de Vrbe Nonis Iulij, anno 1623. 1623.

Fr. Ægidius Camart Generalis Corrector. Fr. Didacus Ayala Collega Hiſpanus. Fr. Benedictus Caponetus Collega Italus. Fr. Simon Bachelier Rhemenſis Collega Gallus.

A R-

ARTICVLVS VI.

De alijs geſtis â Reverendiſsimo Camart, pro meliori ſtatu Ordinis Minimorum.

1 NOn alia vigilantiſſimus Paſtor, niſi ſui gregis profectum procurabat. Comitia Provincialium Capitulorum poſt ipſius electionem celebrantur immediate futuro die S. Michaelis Archangeli. Cæterum quantũ profecerint præfatæ monitoriæ litteræ, ubi ipſe verſatus eſt in Italiæ provincijs, quas viſitavit, ubi collaſſa videbatur aliquantulũ Regularis diſciplina, novus ſpiritus fervor qui invaſit multos, & (laus Deo) cum lucro perſeveravit, inditium eſt Imó, & ipſe quaſi gaudens de iam percepto fructu, ad nos aliam Epiſtolã id ipſum teſtificantem miſit tenoris ſequentis: quæ veluti cõmentum fuit primæ, quo eas obſervantias conformes eſſe Regulæ, & Correctorio noſtro demonſtravit.

NOS Fr. ÆGIDIVS CAMART TOTIVS Ordinis Minimorũ Generalis Corrector dilectis in Chriſto Filijs noſtrarum Hiſpaniæ Provinciarum, tám Superioribus, quàm ſubditis ſalutem.

2 CVm ex divina benignitate ad hanc noſtram Neapolis provinciam perveniſſemus, ſubijt nos non vulgaris lætitia, animadvertentes optimas conſtitutiones in ea factas pro Regularis obſervantiæ tenore ſtabiliendo, quibus robur, & firmitatem ex officij noſtri debito afferre ſtatuimus, ut ab omnibus ſerventur; quatenus antequam ad viſitationem prædictarum provinciarum accedamus, omnia, quantum cũ Deo fieri poterit ad ſacræ Regulæ noſtræ inſtitutum, ſanctique Patris noſtri Franciſci mentem, ſint compoſitæ. Habito itaq; cum RR. PP. Collegis noſtris cũ ſilio, hæc quæ ſecuntur ex multis alijs elegimus, quæ cuſtodiri ab omnibus oportet.

De

Digitized by Google

De ſervitio Chori.

Quoniam unuſquiſque noſtrum ad ſacrum Minimorũ ordinem â ſęculo advolavit, ut ſerviret Deo liberius, præcipimus in virtute S. Obedientiæ: omnes abſque ulla acceptione interſint officio Chori, ſive diurno, ſive nocturno. Qui verò infirmitate quadam, vel officiorum neceſſitate præſſi adeſſe non poterunt, à Superiore, cognita cauſa, diſpenſentur, non quidem generali diſpenſatione, ſed pro eo tantum tempore, quo infirmitas, vel officij neceſſitas durabit. Porró Supetiores omnes curabunt cogere ad Chorum negligentes, adhibitis ſalutaribus pœnitentijs: idque eis mandamus ad meritum S. Obedientiæ. Caveant Sacerdotes (legitima cauſa ceſſante) ne â celebrando Miſſæ ſacrificio ſe ſubtrahãt. Fratres vero Clerici, Laici, & Oblati frequenter ſibi commiſſis Confeſſarijs peccata confiteantur iuxta Regulæ, num. 18. & Correctorij ſtatutum 25. Nec omittant Dominicis, ac feſtis ſacræ Communioni participare.

Sacerdotes non ſe ſubtrahãt à Miſſę ſacrificio.

De obſervantia voti Paupertatis.

3. Paupertatem Religioſam reliquorum votorum tutiſſimam eſſe cuſtodiam certiſſimũ eſt: ideoque in illa ſincere ſtabiliendâ nervos omnes intendere decet Quo circa: in primis iuxta Regulæ noſtræ, n 24. & Correctorij 40. tenorem, prohibemus, tâm Clericis, quà Laicis Fratribus omnẽ pecuniarum contractum ſub pœnis in Regula contentis. Vt autem contrectandæ, & coacervandæ tollatur occaſio, præcipimus ad meritum S. Obedientię, & ſub pœna privationis ab omni officio omnibus Superioribus, ut curent ſubminiſtrari Fratribus cum maxima charitate, ea, quę neceſſaria ſunt corpori ſuſtentando, tàm ſanitatis, quàm infirmitatis tempore, ſive in victu, ſive inveſtitu iuxta piam Regulæ, num. 26. & Corrector, num. 56. & 119. inſtructionem: ne, dum neceſſaria deſunt pauperibus Fratribus, ipſi ſibi aliunde comparare cogantur cum maxima conſcientiæ iactura.

Prouidẽtur Religioſi de neceſſarijs.

Prohibemus ſub pœna inobedientiæ, & privationis, tã officiorum, quám utriuſq; vocis per biennium omnibus Divini

Ver-

Nilſibi re tinẽãt Fratres de laboribus, ſed Prælatis tradãt

Verbi concionatoribus, Confeſſarijs, Sacriſtis officiarijs, vel qui perſonis ſæcularibus quovis modo inſerviunt, ne aliquid ex ſuis laboribus ſpecialiter ſibi uſurpent, ſed fideliter omnia tradant, ut in quaternionibus ſcribantur iuxta Correctorij, num 43. ſtatutum. Quæ vero ipſis neceſſaria erunt ad munera ſibi demandata fælicius obeunda, curabunt Superiores ut cum charitate diſtribuant.

Sub eiſdem quoque pœnis prohibemus, qui ad eleemoſynas quærendas deputati ſunt, itemque Procuratoribus, Expeditoribus, alijſque qui à parentibus, vel amicis eleemoſynas accipiunt, ne aliquid inde ſibi reſervent, ſed continuo Superiori tradant. A quo etiam quæcunque neceſſaria erunt recipiant, ut præcipit Correctorium, num. 48. & 48. Qui verò ſecus fecerint, ultra prætaxatas pœnitentias, per tres menſes carceribus mancipentur, atque ibidem in pane, & aqua ſingulis ferijs Sextis ieiunent: Superiores vero, qui aliquid defraudaverint, continuo ab officio deponantur: & gravioribus alijs pœnis ſubiaceant.

De veſtimentis Fratrum.

Nõ dẽtur veſtimenta in pecunijs.

4 Dentur Fratribus veſtimenta, non quidem in pecunia (hoc enim expreſsè ſub pœna inobedientiæ, ac privationis officiorum Superioribus prohibemus) ſed in panno. Neq; ea ſolum dentur quæ exterius corpus ambiunt, ſed prætereà tunicę, tunicellæ, fœmoralia, calcei & alia huiuſmodi, quæ Regula, num. 6. & Correctorium, num. 119. præcipiunt.

Ne vẽdẽt veſtimenta Fratres

Prohibemus vero Fratribus omnibus, ne omnino vendant tradita ſibi veſtimenta, ſive ſæcularibs, ſive alijs Fratribus. Contravenientes, ſi ſint Superiores privamus ipſo facto ab officijs: alios verò ab utraque voce per annum: Oblatos vero, & Laicos, illoſque qui vocem non habent, ad carceres per duos menſes condemnamus, ut ibidem ſingulis quartis ferijs ſumant diſciplinam, ſextis vero ieiunent pene, & aqua.

Camiſia linea prohibentur.

Prohibemus quoque diſtrictè ſubucularum, ſive camiſiarum linearum uſum, ſed omnes iuxta Regulæ, num. 9. & Correctorij, num. 119. ſtatutum utantur tunicellis laneis. Præci-

Digitized by Google

cipimus R R. adm. P. P. Provincialibus ſub pœna inobedientiæ, & ſuſpenſionis ab officijs, ut quos ex Fratribus compererint huiuſmodi camiſias lineas deferentes, vel cuſtodientes, ſæ veriſſime caſtigent: prędictaſque camiſias infirmarię incorporent pro infirmorum commoditate. Infirmarius verò camiſias, & alia ſibi tradita ſupellectilia in libro â ſe ſubſcripto, deſcribat.

Indumẽta uniformia coloris nigri ſine tinctura.

Curabunt omnes Superiores, ut omnia Fratrum indumenta ſint uniformis coloris iuxta Regul. num. 40. ſtatutum ex lana naturaliter nigra, & ſine tinctura. Quæ, ſi in his regionibus, non reperitur tanta quantitas ipſius lanę, quanta eſſet neceſſaria, curent Superiores ne ex panno in violaceum, vel alium colorem degenerantem fiant indumenta, ſed ex proxime accedente ad lanam naturaliter nigram. Permittit quidem Regul. num. 6. uti zocolis, aut ſoleis factis ex ſparto, iuxta Provinciarum varietatem. Inhoneſtum tamen eſt in eadẽ Provincia diverſitatem in calceatu conſpici, illaque vel ab omnibus ſerventur decreta olim facta de ferendis zocolis, vel utantur calceis, ut cum ad viſitandum Provinciam acceſſerimus, ſit uniformitas.

Calceatura uniformitas.

De Fratribus extra Conventum abeuntibus.

Detur Fratribus iter agentibus viaticum.

5 Vt omnis tollatur proprietarius ſpiritus, neve Fratres ſolicitudinem habeant conquerendi pecunias, dùm è Conventu in Conventum, vel è Provincia in Provinciam mittũtur, detur illis viaticum ex communi ærario, ut & ipſi Fratres ea quæ aliunde colligere poterunt, in commune bonum conferant.

Non pernoctent in domibus ſecularibus

Qui de Conventu in conventum pro obedientia mittentur, ut primum ad civitatem ſeu urbem, in qua ſitus Conventus, acceſſerint, recta via in Conventum adeant: neque in civitate in domo ſæcularium pernoctent. Qui ſecus fecerint, carceribus per triduum mancipẽtur pro prima vice: & ſi denuo id fecerint, graviori carceris pœnitentia cum privatione vocis capitularis plectantur.

Inſuper, cum aliqua corruptella vigeat in concedendis li-

cen-

Ne commorentur in oppidis, ubi nō ſūt Cōventus

centijs, ut Fratres in oppidis non habentibus Conventum [diu quam par eſt] commorari poſſint, præcipimus Correctoribus ad meritum S. Obedientiæ & ſub pœna ſuſpenſionis ab officio per tres menſes, ne Fratribus licentiam concedant, ut plus temporis aſſiſtant in huiuſmodi oppidis, præter id, quod neceſſarium fuerit ad eleemoſynas temporales hordei, tritici, vini, lanæ, ceræ, & olei, necnon audiendas cōfeſſiones Quadrageſimæ, & alicuius Iubilei tempore, atque Deiparę Mariæ feſtiuitatum. Quod ſi Fratres præter id tēpus, quod permittimus, in prædictis oppidis aſſiſtant, pro prima vice per duos menſes carceribus mancipētur, & ſingulis ſextis feriijs prędicti temporis, pane & aqua ieiunent: pro ſecunda vero vice eos per biennium activa & paſſiva voce privamus.

Pauperibus parēt. tribui quomodo ſubueniendū.

Quod dictum manet de Fratribus in oppidis eleemoſynas petentibus intelligi volumus de his etiam qui titulo ſubveniendi parentibus extra Conventum commorari ſolent: ſed eos omnes decernimus reducendos eſſe ad Conventus: quibus permittimus illinc eos poſſe parentum neceſſitati ſubvenire quantum pro viribus, & de Prælatorum licentia neceſſarium iudicabitur.

Non incedāt ſoli ſine Socio.

Servetur Regulæ noſtræ, n. 15 & 19. decretū, ne Fratres Clerici, aut Laici ſoli per civitatem incedant: præcipimusq; Superioribus ſub pœna inobedientiæ, ut cōtrarios abuſus recindant, Cum vero expreſſe Correctorium, num. 46. interdicat Fratribus ne ſe rebus ſęcularium, illorumque negotijs immiſceant, præcipimus Superioribus ad meritum S. Obedientię ne tam facile Fratres ad negotia ſæcularium, vel alia minus utilia, è Conventu egredi ſinant. Fr. Ægidius Camart Generalis. Fr. Didacus Ayala & Caſtañeda Collega Hiſpanus. Fr. Benedictus Caponetus Collega Italus. Fr. Bachelier Collega Gallus.

Non ſe rebus ſæcularibus inter miſceant.

Conſtitutiones has notas fecit, & intimavit P. Fr. Didacus de Ayala Collega Hiſpanus ad has miſſus Provincias à Reverendiſſimo authoritateque Apoſtolica munitus Vicarius, & Delegatus Apoſtolicus pro Provincijs Hiſpaniæ, & re-

Digitized by Google

remiſit in omnes Provincias dum eſſet Matriti, die 3. Auguſti anni Domini 1624 & dixit eſſe explicationem Epiſtolę ſuperioris eaſque prȩcepit obſervari: *Vt ſi aliquid* (inquit) *eſſet remedio dignum, & ex recto itinere devium Superiores pauliſper corrigere poſſent.* Ne cum tempus viſitationis Reverendiſſimi accedat, vagos, proprietarios, &, quod peius eſt immemores ſuæ vocationis inveniat, &c.

ARTICVLVS VII.

Moritur Reverendiſſimus Camart, non completo Generalatu: ſufficitur loco illius Reverendiſſimus Simon Bachelier: & tandem á Summo Pontifice conſtituitur Reverendiſſimus Franciſcus à Longobardis.

¶ CVm electus fuiſſet Reverendiſſimus Camart in Generalem Romæ die 4 Iunij anno 1623 in Cap. Generali inibi 7. celebrato, & ordinationes feciſſet novas de electione in caſu mortis Reverendiſſimi Generales, ut idem cap. eſt 10. matutina, num. 46 commiſſerat: quas SS. Vrbani VIII. de conſenſu ven. Cardin. confirmavit 29. Maij anni ſequentis 1624. eaſdemque ipſe primus expertus eſt. Nam cum eodem, anno 624. in Italia Provinciam S. Franciſci (quę fuit prima Religionis) ipſe Reverendiſſimus viſitatoret, & per ęſtivos calores pervigilis Paſtoris officium ſummo cum zelo, & Religione exerceret, ſub principium menſis Auguſti in morbum incidit in Conventu noſtro Paulitano (quem primo S. Franciſcus fundavit) cumque viginti, & uno diebus ardentiſſimæ fœbris æſtibus, doloribuſque admirabili cum patientia obtuliſſet: tandem pridie Kalendas Septembris ipſa vigilia S. Ægidij, cuius nomine, & patrocinio gloriabatur, mortale corpus exuit; ut vitæ immortalis gaudijs frueretur, relicta in manu Collegæ Galli, ut antiquioris in Religione ſigillis, iuxta conſtitutiones prędictas.

Et

Et ſic præfatæ ordinationes, cum menſe Auguſti delatæ, & ratificatę fuerint, & inde ad alias Provincias miſſę, tùm quia rigidæ, & valde pœnales viſę ſunt, ſupplicaverũt aliquæ Provinciæ pro mitigatione: tùm quia tunc Paulæ infirmabatur, & mortuus eſt eodem tempore, non ſunt uſu receptę, & tota Religio orbata eſt uberrimo, quem expectabamus fructu.

2 Collega ergo Gallus R. P. Fr. Simon Bachelier Rethelienſis acceptis ſigillis, mox Vicarij Generalis officio uſus, iuxta præfatas Conſtitutiones indixit electionem faciendam Ianuæ menſe Martij anni ſequentis M. DC. XXV. & in ibi vocales congregati elegerunt eũdem Bachelier, die XXX. dicti menſis Martij in Generalem totius Religionis Minimorum loco defuncti uſque ad ſexennium inceptum, terminandum, anno M. DC. XXIX. in Capitulo Generali, quod celebrandum erat Barchinonæ, & celebratum fuit ibi iuxta noſtras conſtitutiones. Igitur electus ſic P. R. Bachelier (ad
Nos. quem Epiſtola illa de qua, tract 2. art. 1.) ultra quatuor annos officio functus, operam dedit in ſuis viſitationibus: ut ubi collapſam inveniret obſervantiam reſtitueret per ſanctiſſimas, & optimas conſtitutiones iuxta cuiuſque Provinciæ indigentiam; & ubi illæſam invenit, auxit & conſervavit. Et ut fælicem eventum tenerent omnia, conatus ſum modum perſuadere ad exactam executionem ut inde perfectam, brevẽ efficacem, & uniformem inſtaurationem conſequeremur iuxta antiquum, & primitivum decorem: quod, ut melius fieret me in Commiſſum huius Hiſpalenſis Provinciæ electum in Capitulum adduxit Generale Barchinonæ celebratũ, ubi ut excogitaveram expoſui meum placitum [quod pro coronide huius operis ponam viderunt vocales omnes, laudaverunt, & P. R. eligendo commiſerunt, ut in ſuis viſitationibus exequeretur intentum, iuxta Provinciarum indigentiam.

3 Prohdolor, orta fuit controverſia inter electores, nam maiori ex parte ob bonam ſpem quã de illo habebant de augmento Religionis, maximé cum iam ob oculatam viſitationem

nem omnium de Religione benemeritorum habebat comprehenſionem, illum iterum elegerunt in Generalem totius Religionis. E contra veró, maxime Galli ſe oppoſuerunt dicentes, id non licere iuxta Regulæ tenorem, quo cavetur tãto tempore debere manere Generalem ſubiectum, quanto prius Prælatus extitit. Quod, & altera parte interpretante de officio proprio Correctoriatus, quale non erat hoc, ſed Reverẽdiſſimi Camart defuncti, cuius loco ſubſtitutus fuit Vicarius Generalis totius Ordinis Reverendiſſimus Bachelier. idque declarationibus Pontificum, & Capitulorum Generalium circa hanc materiam fulciebant, ſicque, non obſtante contradictione electus eſt, facta ex altera parte proteſtatione nullitatis.

4 Hinc delata cauſa ad Sedem Apoſtolicam, cuius eſt Generalia Capitula confirmare, controverſum eſt ius ex alter utra parte, & tandem Sanctiſſimus Vrbanus VIII. in ſuo Brevi: *Iniunctinobis*, ſub dat. Romæ XXII. Martij 1630. ſui Pontificij anno 7. audita relatione, & ſententia Sacræ Cardinaliũ Congregationis ſuper negotijs Regularium, illam confirmavit. Nimirum electiones factas in Cap. Generali Barchinonenſi Reverendiſſimi Simonis Bachelier in Generalem, & trium ipſius Collegarum, ac Zeloſi, Apoſtolica authoritate caſſavit & nullas eſſe, & fore declaravit. Et conſtituit, ac deputavit ſuum Vicarium Apoſtolicum totius Religionis Minimorum Reverendiſſimũ P. Fr. Franciſcum à Longobardis (quem è miſera Maurorum ſervitute miſericors Dominus redegebit) utpote obſervantiſſimum, & benemeritiſſimum. Et præfatũ Bachelier Zeloſum totius Religionis conſtituit, necnon tres Collegas deputavit, pro natione Italica R. P. Fr. Ignatium de Neapoli, pro Hiſpana R. P. Fr. Ioannem à Pinna ſeniorem, ac denique pro Gallica R. P. Fr. Ioannem kermarech: ut uſque ad Capitulum Generale celebrandũ anno futuro 1635. inclusivé ſua exercerẽt officia Generalatus Zeloſatus, & Collegarum Reverendiſſimi Generalis.

5 Sancivit demum, de cætero Vicarium Generalem dic-

ti ordinis, ſive à Sede Apoſtelica pro tempore deputatum, ſive à Capitulo electum, nullatenus poſſe immediate eligi in Correctorem Generalem, ſed tandiu debere ab officio vacare, quandiu Vicarius Generalis extiterit, ſicque obſervari, &c.

Hac ergo de cauſa à Reverendiſſimo Bachelier executioni mandari non potuit, quod Capitulum Generale commiſit, quia non viſitavit Religionem.

Cæterum tanti Paſtoris noviter electi à ſupremo capite nulla hominum diligentia interveniente integritas, & probata virtus á ſua Sanctitate exquiſita, & procurata, ſpem nobis dabat totius boni, ut iam iã ex ſequentibus augurabimus.

ARTICVLVS VIII.

Cura exhibita á Reverendiſſimo Franciſco à Longobardis in Reformationem Religionis Minimorum.

NOn patitur moras ardens Religionis zelus, & ſic Reverendiſſimus Longobardus, expletis novem ab electione diebus, in univerſum Ordinem Minimorum litteras tenoris ſequentis tranſmiſit.

FRATER FRANCISCVS à Longobardis, totius ſacri Ordinis Minimorum Vicarius Generalis Apoſtolicus.

DILECTIS IN CHRISTO PATRIBVS & Fratribus eiuſdem Ordinis ſalutem, & pacem.

1. VEreor, dilectiſſimi Patres, ac Fratres, & non ſine cauſa, nec ſine dolore, ac tremore vereor, ne iuſti ſi-

ſimus Dominus noſtris peccatis iratus, hac tempeſtate Ordinem noſtrum malo illo puniat, atque flagellet, de quo ſcriptum eſt: *Eſt malum, quod vidi ſub Sole, quaſi per errorem egrediens â facie Principis, poſitum ſtultum in dignitate ſublimi, & divites ſedere deorſum: vidi ſervos in equis, & Principes ambulare ſuper terram, quaſi ſervos.* Poſitus ſum ego cuſtos in vineis, qui vineam meam non cuſtodivi, nec colui, & idcirco repleverunt eam urticæ, & ſpinæ, & maceria lapidum deſtructa eſt. Tantarumprocellarum tempore inter tot, tùm patētes, tùm latentes ſcopulos, magnæ navis undique rimis fatiſcentis gubernaculū regere iubeor, qui nullius naviculæ remum didici iam tenere. *Eccl. 10 A. 6.*

2 Orationes ergo dilectiſſimi, fiant ſine intermiſſione ad Deum; ut quod illius iuſtitia permiſit in pœnam, miſericordia convertat in auxilium: tantum gratiæ, & ſpiritus mihi exorantes, ut de non idoneo, idoneus miniſter effectus, Regularem diſciplinam in noſtra Religione prope collapſam reſtituere, ut video, & cupio, poſſim. Sicut autem novas ordinationes inculcare ſupervacaneum, ita ad illius exercitationem paterno affectu, & hortatione impellere operæ pretium exiſtimavi. Omnes igitur per lacrimas, & ſanguinem, quem Beatus P. noſter Franciſcus profudit in fundatione huius Minimæ Religionis, rogo, atque obteſtor, ut quæ in noſtra Regula, & ſtatutis, Pontificijſque conſtitutionibus ſancita ſunt, ea adamuſim ſervare ſtudeatis.

3 Et quidem in futura viſitatione, ſicut præter illa nihil aliud omnino exigā, itaillorum exactor ero diligentiſſimus. Exigam autem duriter, non ut duriter exigam, ſed ut efficaciter conſulam: conſulam conſcientiæ meæ, conſulam, & animabus veſtris, quarum rationem redditurus ſum in die Iudicij, & quarum ſanguis de manibus meis requiretur. Etenim ſine prædictorum obſervantia, nemini noſtrum, qui huic ordini nomen dedimus, nemini prorſus vitam ingredi licebit æternam. Subeant animum noſtrum dilectiſſimi, ſubeant, quæſo verba illa profeſſionis noſtræ: *Voveo, & promitto Deo*

omnipotenti, Beatæ Mariæ Virgini, ac toti curiæ Cæleſti, & tibi Pater, huicque ſacro Ordini ſtare, & perdurare toto tempore vitæ meæ, ſub vita, & Regula Fratrum Ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula. Si noluiſſemus polliceri, abſque peccato fuiſſemus: quod autem ſemel egreſſum eſt de labijs noſtris, ſub æternæ damnationis pœna ſervare tenemur: diſplicet enim Deo infidelis & ſtulta promiſſio. Meminerimus perfectionis ſtatum nos eſſe profeſſos: ac propterea ad perfectionem tendere, omnino debere. Qui autem non tendit in via Dei reverti convincitur: revertens verò audiet á Domino: *Vtinam calidus, aut frigidus eſſes, ſed quia tepidus es, incipiam te evomere de ore meo.* Audiet à Petro: *Canis reverſus ad vomitum: ſus lota in volutabro luti:* Audiet ab Auguſtino: *Ex quo Deo ſervire cæpi quomodo difficile ſum expertus meliores, quàm qui in Monaſterijs profecerunt, ita non ſum expertus peiores, quam qui in Monaſterijs ceciderunt.* Audiet à Bernardo: *Multo facilius reperies multos ſæculares converti ad bonum, quam unum quempiam de Religioſis tranſire ad melius.* Video equidem, & non ſine intimo dolore, & lacrymis cordis, iacere prorſus obſervantiam Regularem, & mihi vires non ſuppetere ad erigendam: ſed aderit Deus bonæ voluntati: adiuvabunt veſtra conſilia, cooperabitur filiorũ docilitas, perficiet deinde charitas.

Apoc. 3. C. 15.

2. Petr. 2. D. 25.

D. Aug. Epiſt. 137

S. Bernar Epiſt. 96

4 Vnum illud non prętermittam: Quicumque ad favores pro officijs, aut gratijs recurret, præter quã quod in excommunicationẽ, aliaſque Pontificias pœnas incidiſſe, irremiſſibiliter declarabitur, votis certè fruſtabitur, apud me peſſimè ſemper audiet, in exorabilem iudicem numquam nõ experietur. Id ipſum munerum largitores ſibi polliceantur, quoad pœnas ſibi debitas. Valete Romæ pridiè kalendas Aprilis, anno ſalutis 1630.

EXPLICIT EPISTOLA.

Not. ZElum hunc, pariter, & humilitatem indicat alia Epiſtola ad me miſſa in reſponſionem illius, quam ſupra retulimus, tract. 2, art. 1 pro petenda Inſtauratione.

A. R. P.

A. R. P. ANTONIO XIMENEZ Theologo, & Prædicatori Ordinis Minimorum Hiſpalim.

Amodum R. Pater.

QVam ſapienter, chariſſime, quam ſapienter in amantiſſimis tuis litteris altitudinem divitiarum ſapientiæ, & ſcientiæ Dei, ac incomprehenſibilia iudicia, & inveſtigabiles vias eius admiraris! E quis enim unquam divinaſſet hominem litterarum, ac regendi expertem egentiſſimo Ordini, hac tempeſtate præficiendum? Quis unquã crediſſet fore, ut ad tantæ Religionis ignominiam, contemptibilis qui erat in ea, ad iudicandũ conſtituendũ? Quis unquã ſuſpicari potuiſſet putre cadaver â Barbarorum ſepulcro eruendum, ac in prima tantæ Congregationis Sede collocandum, eiuſque fœtorem uſque quaque diffundendum? Ne mo certé, niſi qui experimento didiciſſet iuſtiſſimum Dominum ſinere regnare hypocritam propter peccata Populi, & elevando allidere conſueviſſe. Ora chariſſime Pater, ora Dominum ut pœnam in profectum convertat.

Audivi (& lætatus ſum) â multis, quam magno zelo Regularis obſervantiæ in noſtro Ordine prope collapſæ, reſtituendæ, ac erigendæ flagrares: quã tumque in Capitulo Generali elaboraveris, ut ut fervidam voluntatem opere compleres. Sed quid mirum, ſi veteres utres novum vinum recuſarunt? Quid mirum, ſi cæca Babylon, non modo ſanari, ſed, & curari refugit? Sed nunquid propterea derelinquenda? Abſit. Non ne duodecim ſunt horæ diei? Non ne qui circa undecimam in vineam Domini ivit, eamdem accepit mercedem, quam qui Tertia? Quis ſcit, ſi, quæ tunc dixit: *Iugum confringam: non ſerviam, ſed vadam poſt amatores meos, qui dant panes mihi, & oleum meum, & vinum meum.* Audiat aliquando vocem Paſtoris poſt tergum monentis *Hæc eſt via, ambulate per eam: & non declinetis neque ad dexteram, neque ad ſi-* *Oſee 2. A. 5.* *Iſai 30. E. 21.*

ſiniſtram. Et inveniens vias ſuas ſeptas ſpinis in ſe reverſa dicat: *Vadam, & revertar ad virum meum priorem, quia bene mihi erat tunc magis quam nunc.* Interim contentus ero tuis monitis ad obſervantiam iuvandam aptiſſimis, ſuoque tempore implebo quantum mea fragilitas permittet. Vale, memor mei in tuis orationibus. Romæ die 13. Auguſti 1630.

Oſee 2. B. 7.

V. P. ad Reverendæ ſervus in Domino.

Fr. Franciſcus à Longobardis.
Indignus Generalis.

Not. 6 Quia, ut dixi, tract. 2. art. 3. Socios Viſitatorum, ac Prælatorum valde conducere ad reformationē, ſi requiſitis pollent qualitatibus, ideo, non ſolum Generales conſulendi, ſed & eorum Socij, ac Collegæ, ideo ad eoſdem miſi Epiſtolas: & nunc exempli gratia unius Epiſtolam ad me miſſam inſeram, R. P. Collegæ Galli, qui & doctiſſimus, & Religioſiſſimus profuturus erat utilis, ſed obijt cito: Benedictus Deus.

A. R. P. ANTONIO XIMENEZ ORDINIS Minimorum Theologo, & Prædicatori eximio Hiſpalim.

Admodum R. P.

MAgnum eſt hoc humanitatis, & amoris in me tui argumentum, quod amantiſſimis tuis litteris mihi declarare voluiſti, non potuit non eſſe mihi pergratum à te profectum officium (amari enim ab eo viro, de quo bona omnia boni omnes prædicant, & quem præclara multiplicis cum ſcientiæ, tùm virtutis adeptio nobilitat, in primis eſt optabile, & iocundum) narratum eſt enim nobis quam ſerio elaboraveris in Capitulo Generali, ut in hiſce Hiſpanibus partibus, aliquantulum languens Regularis obſervantiæ vigor priſtino ſtatui redderetur. Et dolui quod nullum ſit aſſecuta diligentia tua proventum: forſam nondum tempus putationis advenerat, & Domus Dei reedificandæ. Repente enim ventus vehemens irruit à regione deſerti, & concuſſit

ſit quatuor angulos Capituli: quod corruens oppreſſit partus tui laudabilis zeli. Sed nunquid propterea à retroſum abrundum? Abſit. Memor eſto, quod fruſtra bonum inchoatur, ſi ante vitæ terminum deſeratur: ſoliſque perſeverantibus corona datur. Eodem, quo cæpiſti perge R. Pater: habebis enim in hoc negotio Reverendiſſimum P. adiutorem acerrimum, meque fortiſſimũ cooperatorem: & in tuo obſequio me ſemper experieris paratiſsimum, tuiq; ſemper amãtem, & memorem. Habe me tuis precibus commendatum, Romæ 8. Aug. 1630.

P. V. A. R. Humilis ſervus in Domino.

Fr. Ioannes Kermarec Collega Gallus.

7 Solertiam, quam in promiſſis experimur dicant viſitationes Provinciarum: in ipſis enim evellit Reverendiſſimus, & diſſipavit, quos indigne iudicabat in officijs poſitos, & abuſus tollit inviolabiliter; ædificavit, & plantavit ſalutaribus cõſtitutionibus, & quod magis eſt exẽplo ſuo veræ humilitatis, & paupertatis fortiter dimicãdo omnes ſuperabat difficultates. De quo ſatis. Pro coronide tamẽ eorũ, quæ facta ſunt, diſpoſitionẽ viſitationis, & ingreſſum videamus per exẽplar Epiſtolæ, qua provincias Hiſpaniæ prævenit in hunc modum.

ADMODVM RR. PP. ET FRATRIBVS noſtræ Provinciæ N. tàm Superioribus, quam ſubditis S. in Dño.

Admodum RR. Patres.

8 REligioſa paupertas à nobis exigit, ut ſuperfluarũ expẽſarũ occaſiones præcidamus: præſertim ſi ex illis aliquà ſæcularis vanitatis ſuſpicionem in aliorũ animis oriri poſſe credatur. Qua propter obnixe rogamus omnes ſingulos Patres, & Fratres, tàm ſuperiores, quã ſubditos Hiſpaniarum Provinciarum, ut nobis eorum Provincijs, vel Conventibus appropinquantibus, admiſſionis, vel honoris cauſa ultra Eccleſiarum valvas, obviam non prodeant. Pro-

vinciales autem in his nos Conventibus expectent, in quibus has eos accipere contigerit. Quod, ſi fortaſſe intellexerint aliquos ſæculares Ordinis devotos velle, ut eorum vices ſuppleant, nobis eiuſdem rei cauſa obviam prodire, eos â ſententia Religioſis precibus deducere omnino ſtudeant, illiſque perſuadeant, nobis nihil ingratius accidere poſſe quã cũ aliquo comitatu, nõ neceſſario urbes, & cõvẽtus intrare. Volumus præterea ut cellæ noſtrarum habitationum, Religioſæ paupertati conſonent, nullumque omnino ſæcularis ornatus ſpirent odorem: nudi ſint parietes, pauper lectus, & aliorum Fratrum conformis. Ante omnia autem, menſa nobis paranda frugalis ſit, & parca, ſtatuique pœnitentiæ, quem ad Regulæ præſcriptum Minimi Fratres profitentur, conſona.

Vt autem omnes intelligant nos ex animo loqui, & nõ ex humilitatis oſtenſione, ſimulque, ut ſine merito non obediãt præcipimus eis ſub præcepto S. Obedientiæ, & pœna privationis officiorum quæ obtinent ipſo facto incurrenda, ut quæ iam diximus, tranſgredi non audeant. Illud tamen nobis pergratum erit, ſi precibus ex animo ferventi fuſis, â Domino impetrare ſtudebunt, ut noſter advẽtus, & ingreſſus pacificus ſit, & fructuoſus noſq; non quæ noſtra ſunt, ſed quę Ieſu Chriſti quæramus. Valete. Datum Genuæ, die 10. Maij 1633.

Veſtrarum ad R. P. ſervus in Domino.

Fr. Franciſcus de Longobardis indignus Generalis.

QVam indignus ſit Generalis facta ipſa demonſtrant, nec in hoc fides iuſto adhibẽda eſt, dum ſe accuſat, quia in factis aliud præ ſe fert. Quod vidimus & palpavimus teſtamur. Etenim venit nobis humilis, & manſuetus ſine comitiva ab ipſo repulſa, imò, & per civitatem magnã noſtram Hiſpalenſem incedens cum uno ſocio, etiam oblato, incedebat, idque pedeſter, nec longum iter, nec adverſa valetudo aliud ſuaſſere efficaciter: ſupellex cællæ nullus ab alijs diſſonans:

Digitized by Google

nans: frugalitas menſæ adeo tenuis, & Religioſa, ut unico obſonio ſemper ſit uſus: illoque ſine oleo pigmento pipare, aut alio condimento, imò ſine ſale: nec in principio terræ fructus, nec in fine, pomũ, aut olivas nec ex ſaccaro fructum percipiebat. Ex ipſis piſcibus ius infulſus ad madefaciendũ panẽ illi adminiſtrabatur, & pro delicijs herbas infulſas, & coctas admittebat. Si quandoque ob proprij officij occupationem in ſecunda menſa, aut in camera prandium, aut cœnam faciebat: id ſine lectione non patiebatur fieri, vel diſputatione Theologica. Miſtica, aut Morali, cui attendebat quaſi ſolus ad ipſam. auditiſque Magiſtris, poſt iuvenes, ipſe ſuper ſedẽs comeſtioni, ſolide & acute tractata reſolvebat quaſi cœlitus illuſtratus, ſemper Angelico Doctore adhærendo: nec expoſitivis parcebat quæſtionibus, nec Catheciſmo pro Choriſtis, & Novitijs, pro Converſis, & oblatis, & obſervantijs Regularibus, obligationibus divini cultus, & ceremoniarum, ac cuiuſque miniſterij adeo attendebat, ut iam iam deceſſurus detineretur ad exactiſſimum examen noviter miſſam celebraturi, ac Diaconorum ſolemniter recenſendo, cũ veſtibus ſacris, & altari, quidquid in publico, & revera offerendo Sacrificium facturi eſſent: de minutiſſimiſque ceremonijs importune exigebat. Nil iocoſum coram ipſo loqui vidi, nil otioſum, ſed omnia ad ædificationẽ. Quæ viſitationis erant, non modo ſub ſigillo capſæ ſecratæ, inſtrumenta ſervata, ſed & locutiones de ipſis quaſi, ſi ſub Sacramentalis Confeſſionis ſigillo repoſita, & condita fuiſſent, non audiebantur: omnia ita prudenter, & ſecrete, ac ſi ſuum, & S. Inquiſitionis Tribunal idem eſſent. Nec ſervitio deſtituebatur chori nec orationi mentali communi, cum & privatæ ſæpius inſerviſſet: in Capitulis, & Congregationibus ferventiſſimo ſpiritu obſervantias quæ perfectionem ſtatus Religioſi decent doctiſſime exponebat, idque ſemel, & iterum, ut & nos, imò, & rudiores informatos relinqueret.

Hoc exemplar, lex nobis, & viſitationibus reformationis debet eſſe, & canon vivendi. Sic pauperes Conventus in mo-

ra

ra viſitationis, non gravantur, ſic ſimiliter manus à muneribus excutiendo valorem nullum pecuniæ habent, nec ambitioſorum artes quicquam adipiſcuntur.

Sed quia iſta omnia adimpleto officij tempore, utpote ab hominibus adminiſtranda, & continuanda (qui nunquã in eodem ſtatu perſiſtunt) permanere non poſſunt, nec reformatio, aut inſtauratio pervenire ad antiquum decorem cum perſeverantia; ideo pro termino viſitationum ſpero de remedio efficaci prouidendum Ad idque compendium totius huius operis obtuli, ut ſi forte in Capitulo Generali peccata noſtra, non offecerint ſtabiliantur ſeminaria, & diligens tyronum informatio, iuxta modum, pro huius operis coronide aſtruendum.

Celebratum eſt Cap. Generale Miſſilienſe 2. die 27. Maij 1635. ubi quamvis ſpecialiter hoc intentum ſtatutum nõ ſit: electus in Generalem totius Ordinis Minimorũ R P. Franciſcus à Cœlico ſpem roboratam gignit; nam & ipſe in præfato Cap. Barchin. 3. ubi tunc ad fuit Provincialis S Franciſci Calabriæ id nobiſcum affectavit inſigni obſervantiæ zelo, qua inſignitus eſt.

ARTICVLVS IX.

Epiſtola pacis, & lenitatis Reverendiſſimi P. Fr. Ioannis Baptiſtæ Ronca Ordinis Minimorum Generalis Apoſtolici pro ſuavi Reformatione.

1 MOrtuo igitur R.P.Fr.Franciſco á Cælico, tali Paſtore orbata Religio celebravit pro electione novi ſucceſſoris Vicarij Generalis intermedium capitulũ Genuæ, ubi electus eſt R.P.Raphael Pizzornus: quã electionẽ Galliæ vocales, quia non compararuerunt omnes, proteſtati ſunt nulliter factam. At pendente lite ſanctiſſimus Papa Vrbanus VIII. promovit eum ad Epiſcopatum Guardienſem, & Motu ſuo proprio creavit, ac conſtituit Generalem totius Ordinis Minimorũ uſq; ad cõplementũ ſexenij generalatus defuncti quan-

quando celebrandum erat capitalum plenum ordinarium Generale in die Pẽtecoſtes, anni 1640. ſub datis apud S, Petrum vigeſima prima Martij anni Dñi 1639. Pontificatus ſui XVI At excitatis bellis, & perturbationibus Regnorũ Chriſtianorum Regum, & Principum inter ſe ſe edidit aliũ Motum proprium, ſub dat. Romæ apud S. Petrũ XIV. Novembris eiuſdem, anni 1640. in quo ſupplevit Capitulum Generale, & prorogavit in eodem officio ad triennium eumdem R. P. Ioannẽ Baptiſta Ronca; veluti ſervum bonum, & fidelem, probatum iam cum lucro Religionis in functione officij. Huius tanti viri ardentiſsimũ zelũ obſervantiæ proſpiciẽdæ pandamus per exẽplaria ſequentia Epiſtolarũ. Zelus nõ erat, ut puniret ante acta delicta; ſed ut uniret, pacificaret, reduceret, quod perierat, contractos conſolidaret, & ſe ſe Patrẽ, nõ iudicẽ oſtenderet: cui fini, maxima eius humilitas parabat viã. Mox ac electus fuit prima vice, hanc remiſit Epiſtolam Paſtoralem.

Fr. IOANNES BAPTISTA RONCA TOTIVS Ordinis Minimorum Corrector Generalis, Patribus, & Fratribus eiuſdem Ordinis ſalutem, & pacem.

2 INdignitatis, & inſufficientiæ meæ cõſcius, dilectiſſimi non ſine confuſione, & timore meæ promotionis exẽplum ad vos traſmitto. Ne id quidem, ut honores aucuper, ſed ut orationum veſtrarum præſidio ſuffultus, elevatus non allidar. Amantiſſimum Patrem, & ſervum, ni fallor, habebitis Paſtorem autem, qui quod perierat, requirat, quod confractum, alliget: quod infirmum conſolidet: qui oves ſuas liberet de omnibus locis, in quibus diſperſæ fuerant in die nubis, & caliginis, & in paſcuis uberrimis, ut decet, verbo pariter, & exemplo eas paſcat: tamen niſi veſtræ ſatagant preces, non habebitis. Quid igitur, chariſſimi facitis? parteſque veſtræ quæ ſint proſpicite.

3 Auditis, & ſi vere filij matris veſtrę eſtis, non ſine magno cordis anguore auditis, quanti, quamque lamenta-

tabiles diſcordiarum, & litiũ fluctus in Romana Curia, mẽſium, & annorum ſpatio Minimitanæ noſtræ Congregationis nomen bonum Regularemque obſervantiam penè deſeviendo propulſarunt, ita ut fere omnium audiretur ex ore:

Thren.2. B.15. *Eccine eſt Religio perfecti decoris, gaudium univerſæ terræ? Quo*
Thren.4 A 1.&2. *modo obſcuratum eſt aurum, mutatus eſt color optimus, diſperſi ſunt lapides Sanctuarij in capite omnium platearum, & Curiarum? Filij Sion inclyti, & amicti auro primo, quomodo reputati*
Num. 5. *ſunt in vaſa teſtea, opus manuum figuli? Qui nutriebantur in croceis, amplexati ſunt ſtercora!* Quamobrem per ſanguinem, & lacrymas, quibus ſanctiſſimus Pater noſter Franciſcus huius noſtræ Minimitanæ congregationis irrigavit exordia, vos omnes deprecor, & obteſtor, ut unuſquiſque, quantum in ſe eſt, cum omnibus iuxta Pauli conſilium pacem habeat, nec non erga Superiores ſuos, & Fratres ita ſe gerat, ut amplius litis, contentionis ve vox nulla ſentiatur in Vrbe.

4 Vt autem hoc facilius aſſequamini ſemper ſit in ore, &
Iacobi 4. A.1. corde veſtro illud Iacobi: *Vnde bella, & lites in vobis? Non ne hinc, ex concupiſcentijs veſtris, quæ militant in membris veſtris?* Et illud Pauli: *Iam quidem delictum eſt in vobis, quod iudicia*
1.Cor.6. B.7. *habetis inter vos. Quare non magis incuriam accipitis, quare nõ magis fraudem patimini.* Sic enim, ut ſpero, fiet, ut propter virtutem veſtram, vobis oriatur in diebus meis iuſtitia, & abundantia pacis: & ego miſericordias Domini in æternum
Pſ.132.1. cantando dicere poſſim: *Quam bonum, & quam iocundum, habitare Fratres in unum!* Et ipſa mater noſtra Religio, iam ni-
Can.8 D 10. mis afflicta, exultans, cantare poſſit: *Ego murus, & ubera mea ſicut turris, ex quo facta ſum coram eo, quaſi pacem reperiens.* Valete, dilectiſſimi, meque orationibus veſtris, atque toti Ordini, in virum alterum mutare ſtudete.

Fr. Ioannes Baptiſta Ronca Corrector Generalis.

Argumentum ſequentium Epiſtolarum.

5 AB anno M.DC.XL. viſum mihi eſt expetijſſe Satanam, ut cribaret Religioſos, unde in omnibus Religio-

gionibus ſuper electionibus lites exortæ, nec non diviſiones & ſciſmata, recurſuſque, non tantum Romam, ſed & ad Curias Legati de latere Nuntij & Regales Senatus, & ſic etiam Minimitanam noſtram Hiſpanię familiam in aliquibus Provincijs invaſit turbo, & clades. Ergo R. P. Generalis Fr. Ioannes Baptiſta Ronca Vicarium, & Viſitatorem ad omnes Hiſpaniæ miſit Provincias, cui aliquarum aliqui ſe oppoſuerunt, quia extraneæ erat nationis, & gentis. Tandem acceptatus, & receptus, ibi cæpit viſitare Provinciam, ad alias Viſitatores miſit, & ipſe, illa viſitatione non concluſa in aliam ſe contulit, quam viſitavit totam, non nullaſque correctiones fecit, & ordinationes in Provinciæ utilitatem, & ut melius omnia fierent, reliquit in ea Vicarium Generalem ordinarium (tanta munitus venit poteſtate.)

6 Dum autem tertiam aliam Provinciam viſitare cæpiſſet: venit Decretum S. Congregationis Cardinalium negotijs Regularium præpoſitę, quo inhibebatur ei viſitationem perficere, & inter alia, quod in Italiam una cum ſuis Collegis reverteretur, litteras Patentales quaſcunque per ipſum vigore facultatum ſibi à prædicto Generali attributarum pro Superioribus, & alijs officialibus expeditas: reſumeret, & ſecum defferret cum proceſſibus: & non legitime convictos, é carceribus liberaret, Provincialeſque, & Correctores libere ſua officia exercere deſineret, &c. Quod Provincialis Provincię iam viſitatę, abſque eo quod Viſitator reſumeret Patentales litteras Vicarij Generalis relicti, nec ex correctis pœnitentias revocaret, exiſtimavit virtute Decreti S. Congregationis redactu fuiſſe omnia ad ſtatum ante viſitationē: ipſe eiectos, & relegatos ad ſuam Provinciam, & Conventus reduxit, conatuſque eſt privatos, ſeu depoſitos Prælatos ad ſua officia reſtituere, nec teneri iam obedire Vicario Generali relicto: cui præcepit ne vicariatus authoritate fungeretur. Ipſe vero, non expiraſſe ſuam authoritatem ſuadebatur, quia ipſe non erat Viſitator, nec Patentales litteras eſſe ex illis, quæ iubebantur reſumi, eaſque originaliter ſecum habere, & ſic præ-

præcipiebat Provinciali, ne ſe intromitteret in rebus reſultãtibus ex peracta viſitatione. Hinc ex altera, & altera partibus ortæ lites Hinc inde iacula præceptorum obedientiæ, & fulgura cenſurarum adinvicem ſe mordentes, ſuo iure, ut credebant utentes. Sic alij Provinciali, alij Vicario Generali obedientiam præſtabant, officiaque diſtribuebantur. Inde ſecuta non recenſenda, ſed ploranda ſub ſilentio.

7 Rurſus aliquæ obedientiæ á R. P. Generali miſſæ ſunt ad mutandos aliquos humiles Religioſos Laicos, Sacerdotelq; ſimplices, nec graves, nec Lectores, aut qui præfecti fuiſſent in maioribus, ſuplicaverunt obedientiæ, nec defſuerunt patrocinantes. Interim aliqui præſidium ab illuſtriſſimo D. Nuntio invenerunt, conqueſtique ſunt de illata iniuria mutationis, & ſcandalo inde ſecuto inter ſæculares (illis exemplariter viventibus) qui agnoverãt, & ſine cauſa orbabãtur officio in quo erant (officio, quo non modo Sacerdotes, ſed & Converſi, ac Oblati ſæpe occupari ſolẽt) & datis ſibi Iudicibus ſæcularibus obediẽtia Generalis evanuit. Væ nobis, vę nobis, ſi baſis Religionis, Obedientia evertitur. Si in emittenda profeſſione præmiſimus: *Elegi abiectus eſſe in domo Dei mei.* Ad quid quærimus honorẽ in retinẽda cõventualitate, repugnãdo proprij Paſtoris iuſis, quę nõ niſi ſint animę, & ſacræ Regulæ adverſantia, debemus humiliter obedire? Si Parẽtes noſtri ita magni æſtimarunt Obedientiam Generali debitam, ut in Cap Generali Valentiæ 3. celebrato, num, 7 & 8. ſtatutum nobis relinquerent tale: *Electus* (inquiunt) *in Correctorem, ſi ad eũ miſſa fuerit Obedientia á Reverendiſsimo à remotis exiſtente antẽ ſui electionis confirmationẽ, debet ſtare obedientiæ Generalis, eaq; exequi. Si poſt confirmationem, debet ſtare electioni, & quam primum ſuper hutuſmodi certiorem facere Generalem. Qui ſi ſecundo replicaverit, tunc ei obedire tenebitur, etiam confirmatus Corrector.* Si officij Prælaturę executio ſecundò iubenti Generali cedit; officium de minoribus, Sacriſta puta, vel Procurator, cedere non debet obedientiæ ſecundò Roma miſſæ in remotam provinciam? Quid de hoc iudices ſæculares intelli-

Cap. Gen. Ord. Admim. Val.

ge-

gere valent, ut eximant Fratres ab obedientia Generalis?

8 Denique ad quaſdam Provincias ſuſtituit loco ſui Capituli Provincialis celebrandi Præſidentes: quorum iuſa illudentes, non receperunt, præmuniti alijs Præſidentibus authoritate Apoſtolica munitis, quos impetrarunt, ut ſe eximerent à iugo, quod ſuper ſe veniens aſpiciebant, ut ſic ſine controverſiis agenda agerentur, & non cum perturbationibus, quas timebant Præſidentibus Delegatis proprij Generalis.

9 His ſuppoſitis ſuper aliquas Provincias conſtituit Generalis loco ſui Vicarium Generalem Ordinariũ, qui ita præeſſet, ut omnium animos concordaret, non ut inquiſitionẽ de præmiſſis faceret ad puniendum, ſed emendationem potius procuraret, & ad hũc finem Paſtorales litteras miſit tùm Fratribus, tùm Sororibus, & ſunt quæ ſequuntur.

ADMODVM R. R. PATRIBVS, IN CHRISTO QVE Chariſſimis Fratribus noſtrarum Provinciarum N. N. quos Deus in ſuo conſervet famulatu,

CHARITAS.

INquietudines, & inobedientiæ Provinciarum N. N. (Admodum RR. PP. amantiſſimique in Chriſto Fratres) ita cor meum dolore affecerunt, ut ſi mea adverſa, non ſe opponeret valetudo, ex quo certiores facti ſumus, mox iter arriperemus ad Dei proſpiciendum, obſequio S. Patris honori, totius Religionis convenientiæ, Fideliumque ædificationi. Etenim nimis mirabile eſt, videre Religioſos arctitudinis vitæ, virtutis modeſtiæ, & odoris boni Profeſſores, ſui immemores ita male audiant, non ſolũ apud ſæculares, ſed etiam apud alias Religiones, alioſque Prælatos, cum iactura illius univerſalis Ordinis, qui uſque modo alias exemplo ſuo Religionis modeſtiam, & virtutem docebat!

10 Qua propter de oportuno remedio eiuſmodi cladium meliori modo poſſibili (ſiquidem perſonaliter impeditus) providere viſum eſt, noſtras delegando vices R. A. P. Fr. N. ut in eiſdem Provincijs Vicarij Generalis ordinarij fungatur offi-

officio, & meo nomine omnibus veluti S. Franciſci de Paula filijs ita ſe exhibeat, ut charitate corrigat, & amore caſtiget, largaque manu præmiet dignos præmie, & ut inde inquieti convicti maneant, & obedientes præmio adepto devincti ad obedientiam, Religionem, & alias, quas profeſſi ſunt obſervantias proſequendum Hinc primi pro comperto habebunt, non odio caſtigatos, ſed zelo eos lucrandi, & Religionis obſequij, ſecundi vero, vltra condignum, quatenus, recta permittit ratio præmiatos. Sic ſuadentur omnes, non ut exoſos inimicos, ſed ut chariſſimos filios tractari, ſiquidem limitatio correctionum, & præmiorum largitas id demonſtrant.

11 Idem amantiſſimi S. Franciſci de Paula filij, ſocij, & amici mei chariſſimi, per viſcera Chriſti Domini, qui in ara Crucis pro nobis mortuus eſt: per labores, pœnitentias, & mortificationes, quas ad noſtram doctrinam perfecit Sanctus noſter Pater, ſuppliciter oro, non quatenus huius Religionis Generalis, & Superior, ſed ut amicus omnium, boni avidus, dignemini ad Deũ oculos convertere, & ad profeſſionis obligationes, & non modo Religionis credito, ſed & proprio veſtro proſpiciamini, unde Fidelibus earumdem Provinciarum exemplo eritis bono, & alijs Religionibus norma procedendi, ita ut amiſſa ſimilitudine dæmonum, in tot convertemini Angelos. Et ſi aliqua terrarum Orbis natio tenetur præmiſſa facere, hæc Hiſpana eſt: ipſa enim litterarum extat Magiſtra, Religionis & modeſtiæ, necnon, & Obedientiæ. Ne, ob Chriſti viſcera tot cognominum elogia levi de cauſa detrimentum faciatis, imò curam exhibeatis heroycis actionibus, talis dignis nationis indieſque augeatis.

12 Experientia duce ſcimus bruta animalia, etſi oppoſita ex natura, ex conſuetudine vivendi in ſimul domeſticari, & ferocitatis oblivici, ac amari: Qui ergo fieri poteſt, quod rationales Hiſpani eiuſdem nationis, eiuſdem provinciæ, & familię in una eademque Religione ſub eadem obedientia, & Fundatore, qui vita, & miraculis eos obligavit, & docuit & cum exemplo illuſtrium virorum, tùm litteris, tùm virtutibus:

bus: & qui tali gubernantur Superiore, qualis ſum ego, qui nō mini rari, ſed miniſtrare ueluti ſocius, & amicus, cupio deficiāt in tanti pōderis negotio, qualis eſt fraterna unio, & Regularis obedientia! Nō credo. Impoſſibile cēſeo, imó potius chariſſimi filij ſpero de veſtra Charitate, quod non ſolum vitam, modeſtiam, & obſervātiam, ut par eſt, ducetis, ſed & docebitis alias Religiones, & me qualiter degere oporteat, & dirigi, ut filij nominemur, & ſimus tanti Patris Franciſci. Cuius conſolemini benedictione, & impetret a Deo gratiam, & amorem, quo amemini, honoremini, & in ea quam deſidero, pace, & quiete vivatis.

13 Denique obſecro, quod non ſolum, ut expoſui vivatis, ſed etiam [quod mihi gratum, & iocundum erit] ut preces aſſidue pro Catholica Maieſtate, eiuſq; filio Principe ad Deum fundatis, qualiter gubernet, regat, & augeat eius dominia in obſequium Dei, & Eccleſiæ. Ita ſpero de Religioſis tot devinctis obligationibus futurum: quo conſolationem percipiam qualis decet zelum, & animum meum. Romæ 3. Ianuarij 1642.

Paternitatis, & Charitatis veſtræ in Domino ſervus, Paternalem largiens benedictionem.

Fr. Ioannes Baptiſta Ronca Minimus Generalis Apoſtolicus.

Sequentem Epiſtolam, eo quo ſcripta eſt idiomate apponā, ut pietas & ſpiritus erga Sanctimoniales illibata maneant.

A LAS MVY REVERENDAS MADRES, Y Cariſsimas Hermanas, las Religioſas Minimas de N. Orden de S. Franciſco de Paula nueſtro Padre de las Provincias N. N. Dios guarde, en manos del Vicario Ceneral.

MVy reverēdas Madres, y cariſſimas Hermanas en Chriſto. El tiempo, y las indiſpoſiciones no me permiten que en perſona cumpla con mis obligaciones y deſeos: y aſsi deuo hazerlo en la manera que puedo. Sirvanſe vueſtras Reverencias, y Charidades de entenderlo aſsi, y eſcuſarme; pues

no falta de voluntad lo impide, ſino de diſpoſicion. El medio, que para ſatisfacer à las obligaciones de mi oficio, y ſuplir mi preſentia è tomado, es nombrar al M. R. P. Fr. N. por Vicario General en eſſas Provincias, bien informado de ſus prendas, y partes tan proporcionadas para eſte miniſterio. Suplico à veſtras Reverencias, y Caridades ſuplan, y diſculpen mi falta perſonal, y aceten mi voluntad por medio del dicho mi Vicario General: el qual, aſſi por ſu perſona, como porque yo ſe lo encargo y pido, procedera de manera, que vueſtras Reverencias y Caridades queden ſatisfechas y ſervidas en quanto fuere poſſible. Y fio tanto de vueſtras Reverencias y Caridades, que en eſto, y en qualquier otra coſa tocante á la vnion y obediencia al dicho Vicario General concurrirân de manera con ſu voluntad, que no ſolamente èl quede con guſto, ſino tambien edificado, y obligado a ſervirlas con las veras, que tan grandes Religioſas merecen. Sirvanſe vueſtras Reverencias y Caridades (les ſuplico) de dar eſte guſto à N. P. S. Franciſco de Paula, y a mi ſu indigno ſucceſſor y lugar teniente tal conſuelo, que viva ſeguro y quieto, no ſolo en la conciencia, ſino tambien en el animo.

15 Bien creo, que en los Reinos de Eſpaña, donde la Religion, virtud, modeſtia, y caridad tienen el imperio, y principal aſſiento, no avrà coſas univerſales que corregir, como en otras partes, donde olvidadas de tantas obligaciones, como Religioſas de tan eſtrecha vida profeſſan, ſe hallan. Pero con todo eſſo, tengo obligacion de ſignificar, y encargar mis deſeos, y ſon. Que por las entrañas de nueſtro Señor Ieſu Chriſto, y obligacion que à N. S. Padre tenemos, no admitã entre vueſtras Reverencias y Caridades diſcordias univerſales, ni particulares: pues ſer Religioſas, no es profeſſiõ de Soldados, que por obligacion eſtân en continuas guerras; y el que mas ſe exercita en ellas, eſte merecemas. Todo al contrario hijas y Hermanas mias en Chriſto à de ſer en vueſtras Reverencias y Caridades: pues la guerra à de ſer contra el Demonio, y ſus inſtigaciones, la paz concordia, y amor entre voſotras,

Digitized by Google

tras. Gran coſa es en Religioſas de tan grande obſervancia el vivir tan concertadas entreſi, que no ſe conozca diferencia, obrando de tal manera, que las Preladas parezcan ſubditas, y las ſubditas Preladas. Todo lo puede el amor; y aſſi eſpero, q̃ vueſtras Reverencias y Caridades, como tan exercitadas en eſto, no ſolamente lo obſervarân entreſi, pero daràn ocaſion à que otras muchas Religiones las imiten, y corrijan todo lo que en ellas contrario eſtuviere.

16 La Charidad, es el primer blaſon y eſtandarte dado de Dios, y traido por Angeles á nueſtra Minima Religion; y aſſi eſta nos obliga á amor y concordia, y excluye diſſenſiones y odios. Dificilmente puede eſtar ſin ellas una alma, que ſigue parcialidades y vandos, los quales en la Religion de eſſas Provincias ſon muchos: unas Religioſas ſe aficionan à una parte, y otras à otra: y ſin ſer de provecho à las partes à quien ſe aplican, ſon de mucho daño a quien los ſigue. Por tanto hijas y Hermanas mias en Chriſto, imitad a N.S. Padre, y a vueſtras antiguas, y modernas Madres, que tanto han procurado huir diſcordias y parcialidades: pues de ellas ſe ſiguen inconvenientes tan grandes, que las pobres almas andan ſiempre cargadas de miſerias: y eſto por dar guſto à eſte ò á aquel, ſin reparar que ſe diſguſta y ofende Dios, y deſobligan à ſu verdadero amigo y Padre S. Franciſco de Paula, que tanto trabajò y obrò contra ſemejantes imperfecciones.

17 Tambien hijas y Hermanas cariſſimas mias las ſuplico, que pues dexaron el mundo para ſervir a Dios, que dexen tambien las ocaſiones, que en èl quedaron para no ofender à ſu divina Mageſtad. En el mundo hijas mias, no era licito à una honeſta donzella hablar, y tener amiſtad (aun con titulo de modeſta) con alguno. Pues como es poſſible, que eſto ſea licito y honeſto, á quien oy ſe halla fuera dèl, metida en una Religion con mas eſtrechos vinculos, que la ſimple honeſtidad? Por tanto les ſuplico en nombre de Chriſto ſu Eſpoſo, y de N.P.S. Franciſco de Paula, que olviden lo que dexaron, y exerciten lo que profeſſan, huyendo todo lo que puede ſer

contrario à la Religion, a ſus conciencias, y á Dios.

18 Las neceſſidades de nueſtra Religion, no por defecto de ella, ſi no por nueſtra fragilidad, ſon tan grandes, que neceſſitan de oraciones particulares. Por tanto vueſtras Reverencias y Charidades procurẽ hazerlas con particular fervor, y afecto, pidiendo, y ſuplicando â nueſtro Señor por ſu miſericordia, y por las interceſſiones de N. S. Padre, la mejore y conſerve en la ſanta Charidad.

19 Ser puntuales en el cũplimiẽto de las obligaciones de nueſtra Minima Religion, es el mediomas eficaz para que ella y nosotros nos conſervemos. Y aſsi ſe ſerviran de ſerlo en el oficio Divino, Oracion Mental, y cotidiano examen de conciencia, frequencia de Sacramentos, obſervancia de la vida Quareſmal, por quarto voto prometida, humildad en los capitulos de culpas, y mortificaciones, y caridad con las enfermas y viejas, y todas las demas coſas tocantes â ella. Y en particular a las Preladas las encargo, que tengan particular cuidado del cumplimiento de eſtas coſas: advirtiendo, que de no hazerlo, darán riguroſa cuenta a Dios. Quien dize Religion, dize orden, y concierto; y eſto no puede ſer, no auiendo proporcion en las coſas. No ſon proporcionadas para el culto Divino las indecentes. Cierto es, que tener los Altares, las Capillas, los ornamentos con menos decencia, curioſidad, limpieza, y ornato, que no lo ſon. Por tanto tengan muy particular cuidado las Madres Sacriſtanas en eſto: porque demas de la decencia, ſon acciones exteriores viſtas por los ſeglares, y y de ellas coligiran las interiores: y ſi no eſtàn con devida decencia, ſe eſcandalizarân.

20 Las neceſſidades, que la Chriſtiandad, y principalmẽte la Monarquia de Eſpaña, al preſente tiene, ſon tan grandes, y tan notorias, que no es neceſſario explicarlas. Eſto ſi que les ſuplico, que tengan particular cuidado en encomendar, y pedir a Dios, y à nueſtro P. S. Fraciſco por los buenos ſuceſſos, conſervacion, y augmento de ella en ſervicio de Dios, y de ſu Igleſia, por la vida y ſalud de ſu Mageſtad, y del ſeñor Rrincipe,

Digitized by Google

p:, que á demas, que vueſtras Reverencias y Caridades harán lo que deven en ſervicio de ſu nacion, patria y Reino, yo recibire particular favor, y conſuelo. Eſtoy tan cierto tambien, que voſotras Hijas y Hermanas mias hareis lo miſmo por mi, que no tengo neceſſidad de ſuplicarlo, ſino q̃ lo agradezco deſde aora: y ruego a nueſtro ſeñor las dé ſu gracia, y llene de dones eſpirituales, y a mi conceda vida para verlas y ſervirlas. Roma y Enero 4 de M. DC. XLII. De vueſtras Reverencias y Caridades, ſiervo en el Señor afectuoſiſſimo. Fr Iuan Bautiſta Ronca Minimo General Apoſtolico.

21 Spiritum lenitatis tanti huius Prælati quis non videt? Eſt ex illis quos ſupra diximus, tract. 6. art. 5 num. 2. qui parcendo lucrantur afflictos, & eſt conforme noſtræ ſententiæ, ut tractatu ſequenti videbimus de Reformatione, non ſanguinolenta, ſed ſuavi, & miti. Sed heu nobis eodem, anno 1542. è vivis ſublatus menſe Octobris noſter hic amantiſſimus Prælatus: ſuſcitet in ſucceſſoribus Dominus eumdem ſpiritum, ut voti compotes eſſe poſſimus in curatione ſuavi, & pacifica. *Not.*

22 Monita, & leges, ac ordinationes horum noſtrorum Prælatorum, per exceſſum quandoque zelum obſervantiæ demonſtrant, minimos deffectus, & relaxationes ponderantes. Quę aſſidua cura argumentum eſt noſtram Religionem adhuc vivere, non relaxatam ad mortem, ſed aptiſſimam reformationi, & curationi. Ac demum illibata perſeverat in ſubſtantialibus, ut nec ſplendorem perdiderit, nec rigorem ſtrictioris pœnitentiæ, ut merito diximus 3 part tract. 12. ar. 19. 20. & 21. Propter quod de iure Communi ad illam ab alijs Religionibus; non tamen ê contra licitum eſſe tranſitum. *Not.*

TRACTATVS X.

Et Præcipuus huius operis: de Inſtauratione perfecta, ſuavi, & efficaci ſtatus Religioſi, qualiter fieri poſsit.

EXORDIVM.

1 CVm ea ſit rerum humanarum conditio, & natura, vt etiam, quæ optime fundata, & conſtituta ſunt, partim hominum imbecillitate, & ad malum proclivitate, partim Dæmonum aſtutia paulatim deficiant: at, niſi cura pervigili ſuſtententur, in deterius prolabantur. Id circo ſacræ Religiones a ſanctiſſimis Fundatoribus, divino favente Spiritu, optimæ fundatę, & inſtitutæ, quantum decurſu temporis a ſuo deviaverint principio, nemini dubium eſſe debet, nec probatione indiget. Id experientia patet in tot reformationibus, quas omni tempore abinitio mundi retulimus in to-
Not. to hoc opere factas. Et ipſe Chriſtus Dominus ſupra tract. 1. art. 2 faſſus eſt Beatæ Brigittæ alloquens, quod ipſe plantavit vineas Religionum, quæ multo tempore vinum dederunt bonum, quoadusque Inimicus homo ſuperſeminavit in eis ſemen peſſimum: & ſic Regulæ illarum iam non tenentur, ſicut amici eius Fundatores, inſpirante Spiritu Sancto dictaverunt. Monachorum hanc ſtragem miratur Bernardus in
B. Bernar Apologia ad Guilielmum Abbatem: *Quis in principio, cum Ordo cæpit Monaſticus* (ait) *ad tantam crederet Monachos inertiam pervenire? O quantum diſtamus ab his, qui in diebus Antonij exteterunt Monachi! Sic Macharius vixit? Sic Baſilius docuit? Sic Antonius inſtituit? Sic Patres in Ægypto converſati ſunt?* Sic & nos omnes reſpectu primæ plantationis Sanctorum Fundatorum noſtrorum, & primorum Parentum, qui primitias ſpiritus illorum experti ſunt, dicere poſſumus. Quare, ne in deterius eant, & non, niſi palmites ad combuſtionem fiant

ope-

operę pretium erit, modum ſtatuere, & Regulam, quomodo primevum illum ſplendorem obtineant.

2 *Fateri in primis debent Regulares Religiones* [ait P. Ioannetin in Aphoriſmis Superiorum, cap. 6. num. 26.) *ſicut & omnes totius mũdi communitates aliqua circa particulares perſonas indigere reformatione. Non enim debent Religiones maiori privilegio gaudere, quam Eccleſia Chriſti. Si autem in Phiſicis multa, & excellentiſsima de novo ædificia fieri videmus excellentiſſimis & pretioſiſsimis lapidibus ornata; aliaverò ſucceſſu tẽporis in veteraſci, quæ ſi non repararẽtur, caderent, & omnino perirẽt. Ita ſimiliter in moralibus phyloſophandũ eſt. In Eccleſia namq; & Religionibus multi ſunt Sancti viri, &c.* Et paulo poſt ſubdit. *Sunt etiam inter plures bonos; fragilitate humana aliqui (forſam pauci) tepidi, ſi igidi, languidi, & infirmi, qui ſuæ profeſſionis, non ita memores, magis, vel minus a primo illo fervore, calore, ſpiritu, & Fundatoris vigore, Regulæquè ſuæ rigida obſervantia, aliquantulum deficiant Illi, quia virtus laudata creſcit, laudandi, iſti [ne omnino pereant, ſed ut ſua ipſorum tepiditas, frigiditas, & infirmitas curetur, ſicque convertantur, & vivant, neque alijs nocerẽ poſſint) reformandi, curandi, reparandi, donec ſanentur, vivificentu, reſurgant: & tandem ad ſuum ſtatum priſtinum reducantur.* *P. Fr. Ioãnet. Nũo*

3 Et quidem quamvis noſtra Minimorum Religio magna ex parte odorem bonum, & Minimi Franciſci ſpiritũ conſervaverit, in aliquibus tamen regionibus deferbuiſſe negare non poſſum. quod quamvis in ſubſtantialibus defectus non ſit: nec hæreſes, aut crimina magna requirenda ſunt. Quia tamen diſponi poteſt ad maiora, ideò reformationes ſupra relatæ adhibitæ ſunt: Nunc autem de modo illas aplicandi diſputamus, ut, favente Deo, ſuavi, & efficaci eventu reſtitui valeat: & quælibet alia Religio, quæ ſupra enumeratos abuſus tota hac 4 part. experta fuerit, ut & eadem remedia applicare poſſit, & valeat, ablatis impedimentis. creſcere de virtute in virtutem, ut Deus Deorum videatur in Cæleſti Sion.

ARTICVLVS I.

Quid ſit Inſtauratio, aut Reformatio: & quam arduum illam tractare?

Ambroſ Calepin. AMbroſius Calepinus, verbo Inſtauratio: *Feſtus* [inquit] *putat dictum eſſe ab inſtar, eo quod proprie aliquid inſtaurari dicatur, cum ad priſtinam ſimilitudinem reficitur.* Vnde Donatus in illud Terentij: Amantium iræ, amoris redintegratio eſt: *Integratio* (inquit) *hoc eſt inſtauratio.* Alij negant dictum ab inſtar, ſed a verbo *ſtauro*, quod non eſt in uſu. *Melius itaque dicemus* [ſubdit Calep.] *inſtaurare nihil aliud eſſe quã reficere, reſtituere, integrare.* Concludit ergo ex Lactantio, lib. 7 quod uſus eſt verbo, *inſtaurare* pro *reduco*, ſeu *reformo, renovo, reficio ve.* Itaque tunc aliquid dicitur inſtaurari, quando reficitur, reſtituitur, reducitur, renovatur, integratur, ac reformatur ad priſtinam ſimilitudinem.

Donatus

Lactant.

2 Reformare vero eſt aliam formam introducere, quæ de perdita fuerat. Hinc Ovidius 11. Metamorph.

Ovid. *Sed præme quicquid erit; dum quid fuit ante reformet.*

Præme, non blande, id eſt, non ſine difficultate, & labore, qualem adducit ſecum, abuſus, & conſuetudines pravas evellere: præme, quaſi ſigillo, ut introducatur forma: quod tamen requirit materiam diſpoſitam, alias imaginem non imprimet, ſed deformatam, & forte deteriorem figuram.

3 Cognovit Paulus deferbuiſſe Galatas ab ſpiritu recepto *Cũ cognoveritis Deũ* (inquit ad Gal. 4.) *imò, & cogniti ſitis à Deo; quomodo convertimini iterum ad infirma, & egena elementa, quibus denuo ſervire vultis?* Valde reprehenſibile eſt, poſt cognitã veritatem æternorum, iterũ cõverti ad ſæculum caducum, & infirmum, quod virtutem perveniendi ad Deum, non habet. Claudicat in vijs ſuis ad Barathrũ *Vbi eſt beatitudo veſtra* (proſequitur) *teſtimoniũ enim perhibeo vobis, quia, ſi fieri poſſet, oculos veſtros eruiſſetis, & dediſſetis mihi. Ergo inimicus factus ſum vobis verum dicens vobis.* Deberent eſſe grati, quando per Paulum

Ad Gal. 4 v. 9 15. 16.

lum ad agnitionem Fidei tracti, divinam acceperunt gratiam ſed nunc eos reducere conatus, videtur inimicus, dum eos reprehendit. Sed ne exaſperarentur data reprehenſione, blande pergit iterum, dolorem ſui cordis oſtendens, dum ait: *Filioli mei, quos iterum parturio, donec formetur Chriſtus in vobis.* Ex Charitate, qua diligebat Paulus hos delinquẽtes verbum hoc *Filioli* pronuntiat: verbum charitatis proponit [ait D. Thom. Lect. 5. in 4. ad Gal.] dicens: Filioli mei. Signanter autem non eos filios vocat, ſed Filiolos, ut deſignet eorũ imperfectionem, qua diminuti ſunt. Sed notandum eſt, quod puer, dũ eſt, in parturitione, dicitur Filiolus, & iſti tales erãt, quia indigebant iterata parturitione. Vnde converſio hominis *partus* dicitur. Dolebat Paulus, quia parturiebat cum labore, & dolore, Apoc. 12 *clamabat parturiens, & cruciatur, ut pariat. Et inde eſt* (concludit Thomas) *quod Apoſtolus ex dolore dure eos corrigit ſicut mulier ex dolore partus dure clamat Iſaiæ 42. Qua ſi parturiens loquar.* Et ratio iteratæ parturitionis eſt, quia nõ eſtis perfecte formati. Vnde dicit: *Donec Chriſtus formetur in vobis.* Id eſt, recipiatis ſimilitudinem eius, quam veſtro vitio perdidiſtis, & non dicit: Formemini in Chriſto, ſed formetur Chriſtus in vobis. Quando enim fides in homine efficitur informis per peccatum, Chriſtus nõ eſt in eo formatus. Et ideo quia in illis non erat Fides formata, indigebant iterum parturiri, donec Chriſtus in eis operaretur per Fidem, quæ per dilectionem operatur, vel donec Chriſtus formatus in vobis, id eſt, formoſus alijs per vos appareat. Hæc ex D. Thom. *S. Thom.* *Apoc. 12.* *A. 2.* *Iſaiæ 42.* *C. 14.*

4 Ex quibus notare licet, quomodo quando Prælati viderint Religionis formam corruptam, qualiter, dum erat integra, beati eſſent, beateque viverent Religioſi, taliter Prælatis, & informatoribus affecti, quod ſuos pro eis eruerent oculos; at curantes iam ſuis correctionibus de Reformatione, & de antiquæ pulchritudinis inſtauratione, inimici facti ſunt ipſis, & ipſi Reformatores patiuntur eas perſecutiones, & tribulationes, quas ſupra dicebamus, tract. 1. art. 4. Hos nihilominus Prælati ex amore Charitatis ſuis monitis, & correctio- *Nos.*

ni-

nibus diſponere debent tanquam parturientes, dolẽtes, quod priſtinus, & primevus ſpiritus efferbuerit, ſicut, & ſanctiſſimum Eſdram feciſſe vidimus, utpote optimum Reformatorem, quãdo Populi tranſgreſſiones intuitus eſt 1. p. tract. 12. art 3 & ſimiliter Neemias ibidem, tract. 13. art. 12 imò, & Chriſtus Dominus: *Videns Ieruſalem flevit ſuper illam.* Religioſos ſic diſpoſitos præmere debet ad perfectam inſtauration em, & reformationem, non ut cumque ſint boni, & Chriſtus in illis ſit per internam Spiritus Sancti gratiam, qua intus reformentur, ſed ut eamdem priſtinam deperditiam habeant, iuxta cuiuſque Religionis inſtitutum, & quod ſic reſtituta antiqua pulchritudine, Chriſtus in eis exaratus, & veluti ſigillo impreſſus formoſus alijs appareat per exemplum, & odorem bonum, quo ædificentur, qui ſcandalum de tranſgreſſionibus acceperunt.

Nos. *Luc.* 19 *f.* 41. *Ioã. Nid.* *Iſaiæ.* 44. *C.* 21. *Nos.*

5 Forma cuiuslibet Religionis, ut ait P. Ioannes Nider de Reformatione Religioſorum lib 2. cap. 1. conſiſtit in Regulæ ipſius, & ſtatutorum profeſſione debita, & fundatur in forma gratiæ interna: de qua Iſaias, cap. 44. *Formavit te, ſervus meus es tu Iſrael: ne obliviſcaris mei.* Servi Dei Religioſi ſumus, ut dicebamus 3. part. tract. 4. art. 2. & obſequio eius mancipati, nec primæ fidei per profeſſionem inductæ obliviſci unquam debemus.

Ad Phil. 3. *D.* 16 *Gloſſa.* 1. *Cor.* 4. *D.* 17. 1. *Cor* 11. *A.* 1 *S. Thom.*

6 Item forma exterior (ait idem Author) eſt de qua Paul. ad Phil. 3. *In eadem permaneamus Regula Imitatores mei ſtote Fratres, & obſervate eos, qui ita ambulãt, ſicut habetis formã noſtram.* Vbi Gloſſa. *Imagines vitæ noſtræ*, ſcilicet, quia ita credunt, vivunt, & docent, ſicut ego: Mihi ſimiles imitamini. Sic 1. Cor. 4. & 11. *Imitatores mei ſtote, ſicut & ego Chriſti, & obſervate eos, & Ideſt* (explicat S Thom. Ad Philip: 3. lectione 3.) *diligenter conſiderate, qui ita ambulant ſicut ego, & vos ſcire poteſtis ex Regula, & doctrina mea* Verba ſunt P. N. Franciſci de Paula, & cuiuſq; S. Fundatoris ad ſuos alũnos, quod imitatores illorũ ſimus, & eorum omnium, qui Regulæ obſervãtiam ſectati ſunt, in hoc Chriſtum imitantes, cuius ſecuti ſunt iuſtitiam.

tiam. Quod ſi eorum, & nos ſequamur formam, Religionis exteriorem adipiſcemur, & quiete, ac pacifice in accepto gradu perfectionis ex inſtituto Regulæ fruemur. Et ſic ipſe Paulus ad Gal. ult *Quicumq; (dixit) hãc Regulam ſecuti fuerint, pax ſuper illos, & miſericordia, &c.* Et quod non obſervantiũ maiorum noſtrorum ſequamur veſtigia: hoc dolendum, hoc deplorandum, quia deformari incipiet Religio: ideo in eodem c. ad Philip. præmiſit: *Quicumq; ergo perfecti ſumus, hoc ſentiamus.* Quicunq; Religioſus, qui Regulæ perfectioni, & obſervantię ſtudet, dolere debet, quod devient ab exẽplo Sanctorum Fundatorũ, & obſervãtiũ, doctrinas relaxationis ſequẽtes: nã iã incipiet forma corrũpi Religionis, & egent reformatione. *Ad Gal. 6. D. 16.* *Ad Phil. 3. C. 15.*

7 *Reformatio* (ait idẽ Nider ubi ſupra c. 2.) *eſt formæ alicuius deperditæ denua introductio. Et forma hæc integratur ex partibus. Ex Regula ab Eccleſia approbata, & ex conſtitutionibus pro moribus, & ceremonijs aliquorum rite editis.* Quia de ratione inſtaurationis eſt, ut diximus redintegratio primæ formę, & priſtinę ſimilitudinis reſtitutio, ſi huic antiquę formę aliquid deſit, iam erit diminuta reformatio, & imperfecta; ſi abundaverit, & addatur aliquid, iam non erit ſimilis, ſed alia diverſa forma: quæ, & ſi bona, non ad rem, quia non tenemur reformari, niſi iuxta Regulam, quam profeſſi ſumus, ut & aliquando adnotavimus, & dicemus infra. P. Ioann. Nider.

8 Porró quã difficilẽ adeat provinciã, qui reformationem intentat, quamq; difficilis ſit ipſa reformatio, nõ eſt facile explicari. Revocẽtur ad memoriã ea, quę 1. p tr. 13 ar. 10. diximus, & adnotavimus de reædificatione murorũ Ieruſalem per Nehemiam, qualiter impedimenta oppoſita, & ſuperata ſunt maiori cũ difficultate, quã in prima fundatione Tẽpli, & murorũ per Davidẽ, & Salomonẽ. Ovidius dixit lib. 2. de Amor. *Noſ.* *Ovidius.*

Non minor eſt virtus, quam quærere parta tueri.

Exemplo revelationis factæ cuidã Religioſo (quod refert Ioan. Nider, tr. 2. de cura, & utilitate Refor. c. 6. ex Gerar. in lib. de vita Fratrũ Prędicatorum, p. 5.) quod ei oſtenſum eſt clauſtrum quoddã pulcherimũ multum, bene ædificatũ ornatum q; *Ioã Nid.*

tumq; & dictum eſt illi: *Hic ædificavit hoc clauſtrum,* ſtẽdens Guidonem Priorem, qui idẽ Monaſteriũ antiquum ſua ſanctitate, & ſolicitudine rẽformaverat: *Et hinc* (ait Nider) *ille, qui reformat haud dubium propriè dicitur Deo cooperante, novum conſtruxiſſe Monaſterium* Et relata præfata revelatione: *Qua in re perpenditur* (inquit) *non impar eſſe meritum de novo conſtruere Monaſterium & lapſum reformare in moribus.*

9 Sed maiorem virtutem dixerim ego ad Reformationem, quam ad primam fundationem: etenim in prima fundatione, cum ultro conveniant omnes, plantare opus eſt tantum; at in Reformatione concertatio maxima initur cum deformatis, & exlegibus, in evellendis pravis habituationibus, & abuſibus. Confirmatio huius cenſuræ de maiori difficultate Reformationis ſint illæ, quas Reformatores pati tradidimus ſupra tract. 1. art. 4. & tract. 3 art. 1. & 2. *Bene video* (ait Ioannetin Niño, cap. 6. Aphor. n. 52 poſt quam propoſuit Reformationem) *me in omnibus ſupradictis rem difficilem poſtulare: & duram rem propoſuiſſe. Licet enim ratio dictet omnia, ſupradicta pro bono Religionis eſſe convenientiſsima; caro tamen, & ſanguis, non parum contradicit: quia durus eſt hic ſermo, præcipuè apud eos, qui nollunt expoliari, ſed ſuper veſtiri, &c.* Et S. Bernardus Epiſt. 96 ad Rechardum Fontanenſem Abbatem, gaudens de Reformatione, quam in ſuo fecerat Monaſterio: *Vterque Gaufredus* (ait) *annuntiaverunt nobis quæmadmodum noviter recaluiſtis igne Dei, convaluiſtis de infirmitate, refloruiſtis in novitate ſancta: digitus Dei eſt iſte ſubtiliter operans, ſuaviter renovans, ſalubriter mutans.* Et quod hæc mutatio Reformationis ſit maioris virtutis, quam de novo erigere Ordinem, & ſæculares, ad illum converti oſtendit, & concludit: *Multo facilius reperies multos ſæculares converti ad bonum, quã unum quempiam de Religioſis tranſire ad melius.* Rariſſima avis in terra eſt, qui de gradu quem forte in Religione ſemel attigerit, vel parum aſcendat.

Nos. Ioannet. Niño.

S. Bernar

ARTICVLVS II.

Inefficax Reformatio erit velle cuncta punire: & pro remedio contra omnes abusus, etiam leves, leges condere.

1 VT liquido constet ars inveniendi efficacem reformationem, suavemque procedendi modũ, reijciamus eos, qui ad rem non pertinẽt. In primis enim ea inefficax Reformatio erit, quæ rigidam omnium transgressionum exquirit punitionem per exhactam à Visitatore delictorum inquisitionem factam, ut funditus eversis malis, & exlegibus maneant tantum boni, & observantes: sic Deus è cœlo misit, & deiecit apostatas omnes Angelos, ut diximus 1. p. tract. 1. art. 12. Sic Adam & Eva, quamvis soli in mundo eiecti sunt, ê paradiso ibidem, tract. 3. art. 5. & 6. sic delevit Deus omnem carnem, servatis tantum octo animis in Arca, tract 5. & ædificantes turrim Babel, confundit art. 6. & 7. Sic per Eliam igne de cœlo malos consumpsit, tract. 9. art. 1. & ibidem necavit omnes Sacerdotes Baal, & fame affixit Populum: & eadẽ prope interitum tempore Elisæi afflictavit, ac per Reges Azrahel, Iehu, & ipsum Elisæum fere omnes ê vita sublati sunt, relictis tantum septem millibus, qui non adoraverunt Baal, Sic Populum sæpe collapsum, sæpe punitũ vidimus ibidem, tract. 10. usque ad destructionem Ierusalem, & Templi per combustionem ignis, & septuaginta annorum captivitatem. *Nos.*

2 Sed quia ista omnia rigorem sapiũnt, & nostra reformatio pacifica est, ideo reijcitur talis modus, utpote veteratus, & non filijs, sed servis adhibitus, sub Lege militantibus. Nos autem Christum Dominum, verum, & præcipuum Reformatorem, Regemque pacificum imitari volumus qui dixit venisse, ut bonum Pastorem, non ut mactaret oves, sed ut vivant: *Ego veni, ut vitam habeant, & abundantius habeant.* Ioan. 10. *Ioan. 10. B. 10.*

10.

mul curare vellent: & id tentant, non ſolùm circa ſubſtantialia, ſed etiam circa accidentalia: túm (dicunt) quia bonum ex integra cauſa reſultat, túm etiam quia (ut Seraphicus Doct. S. Bonaventura) non eſt dicendum parum, quod ordinatur ad magnum. Horum deſiderium ſanctiſſimum; ſed quia (experientia magiſtra) non omnia poſſunt ſimul, & ſemel reformari, prius de ſubſtãtialibus, & radicalibus, & poſteà de accidentalibus: de ijs ſcilicet, quæ ad melius, & perfectius agere, oportet. Omnia enim ſimul præcipere, aut agere de accidentalibus, quando ſubſtantialia præmunt, nec decet, nec expedit. Eſſe namque poſſent aliqui non ita ſpirituales, nec mortificati, qui videntes, quod leviora, & graviora, accidentalia, & ſubſtantialia, eodem præcipiuntur, & exiguntur ardore, & affectu, & inter ſe miſcentur, & imperantur, omnia confunderent, deſpicerent, & parvi penderent: quod utique non facerent, ſi ad ſubſtantialia, & radicalia, prius adſtringerentur. Quod conſideratione, & reparatione dignum eſt. Et prius num. 13. eiuſdem, cap. 6. ex divo Bernard. Delicta tuorum (ait) emendare cura, nec putes, aut præſumas, te omnia emendare poſſe: nec totũ potuere emendare Prophetæ: aliquid filijs ſuis Apoſtolis quod agerent, relinquerunt. Aliquid tibi prædeceſſores tui, aliquid tu ſucceſſoribus relinques: & illi alijs uſque in finem: quia nec tu, neq; illi ad omnia ſufficietis: & ſemper erit aliquid putatione dignum. Hæc ex Aphoriſmis. Ergo multitudo legum, & ordinationũ, ut omnibus remedia adhibeantur inanis erit, & á vera Reformatione aliena.

S. Bernar

Nos. Regulam enim ſanctiſſimam habemus, ſtatuta utiliſſima Generalia nobis ſunt, & ſummorũ Pontificũ decreta, & Conſtitutiones, nec non, & Concilia Generalia, maxime Tridentinum, ut in ſuperioribus recenſuimus, ut firmas, & perpetuas leges pro Religioſi ſtatus reformatione, & conſervatione, tr. 6. & 8. per omnes illius articulos: Quæ leges, ſi obſervarentur procul dubio nulla reformatione opus eſſet. Executores eiuſmodi legum deſiderantur, quæ eſt calamitas magna ſummoperé deploranda cum Ieremia dicente, Threu. 4. *Parvuli*

Thrẽ. 4. A. 4.

pe-

Digitized by Google

petierunt panem: & non erat, qui frangeret eis Non dixit: *Non erat panis* ad ſaturandos parvulos famelicos: quia Scriptura ſacra, & Patrum traditiones, cibus erat ſolidus, & ſubſtantificus; deficiebant fideles Diſpenſatores myſteriorum Dei. Sic deſunt in Religione demiſſa, ut in plurimum fideles diſpenſatores (maxime ſi vigeat ambitio) quia hi cõtingit, quod obcæcati ſint paſſionibus ſuis, plurimique neque obſervantiã deguſtarint. Et ſic quod ipſi primi plurimi violant, quomodo obſervabunt, & obſervari facient? Et; ſi monitis id ſuadeant, quid proderit, ſi factis contrarium doceant? Vide quæ diximus circa hoc ſupra, tract. 8. art. 1. nrm. 6. 9. & 10. Et in toto tract. de educandis Novitijs, & cura neceſſario adhibenda. Formam Reformationis in præhabitis decretis, conſtitutionibus, & Regula habemus; materia bene diſpoſita indigemus, & applicatione diſpenſatorum fidelium. Hic opus, hic labor eſt. *Noſce*

ARTICVLVS III.

Excalceatorum Congregationes ſeparatæ, & novæ Fundationes commendantur.

1 SVnt, & alij egregij viri Reformatores, qui fundatorum Sanctorum inſtituta pene abolita, & deformata cernentes eadem ad primevam obſervantiam, & puritatem ſpiritus redigere inſudant, in eiſdem laborando: ſed quia Prælati cuius ditioni ſunt ægrè ferunt, & contradictiones patiuntur cum viderint eos in ſpiritu proficere, priorumque nomẽ obſcurari, à propoſito deſiſtentes, novas aggrediuntur fundationes, novos erigendo conventus, & provincias iam ſe á regimine ſuarum religionum Generalium ſubtrahentes, & novos Generales Recoletorum, ſeu Diſcalceatorum vendicant, habitibus exterioribus aſperioribus, & ſtrictioribus veſtiũtur nudos oſtendunt pedes, ſpiritualia exercitia Deo adiutore ſectantur, ac per Orbem magno cum animarum fructu dilatantur, ut 3. p. abunde vidimus in Excalceatis, & Recoletis

ARTICVLVS I.

Quid ſit Inſtauratio, aut Reformatio: & quam arduum illam tractare?

Ambroſ Calepin. AMbroſius Calepinus, verbo Inſtauratio: *Feſtus* [inquit] *putat dictum eſſe ab inſtar, eo quod proprie aliquid inſtaurari dicatur, cum ad priſtinam ſimilitudinem reficitur.* Vnde Donatus in illud Terentij: Amantium iræ, amoris redintegratio eſt: *Integratio* (inquit) *hoc eſt inſtauratio.* Alij negant dictum ab inſtar, ſed a verbo *ſtauro*, quod non eſt in uſu. *Donatus* *Lactant.* *Melius itaque dicemus* [ſubdit Calep.] *inſtaurare nihil aliud eſſe quã reficere, reſtituere, integrare.* Concludit ergo ex Lactantio, lib. 7 quod uſus eſt verbo, *inſtaurare* pro *reduco*, ſeu *reformo, renovo, reficio ve.* Itaque tunc aliquid dicitur inſtaurari, quando reficitur, reſtituitur, reducitur, renovatur, integratur, ac reformatur ad priſtinam ſimilitudinem.

2 Reformare vero eſt aliam formam introducere, quæ de perdita fuerat. Hinc Ovidius 11. Metamorph.

Ovid. *Sed præme quicquid erit; dum quid fuit ante reformet.*

Præme, non blande, id eſt, non ſine difficultate, & labore, qualem adducit ſecum, abuſus, & conſuetudines pravas evellere: pręme, quaſi ſigillo, ut introducatur forma: quod tamen requirit materiam diſpoſitam, alias imaginem non imprimet, ſed deformatam, & forte deteriorem figuram.

3 Cognovit Paulus deferbuiſſe Galatas ab ſpiritu recepto *Cũ cognoveritis Deũ* (inquit ad Gal. 4) *imò, & cogniti ſitis à Deo; quomodo convertimini iterum ad infirma, & egena elementa, quibus denuo ſervire vultis?* Valde reprehenſibile eſt, poſt cognitã veritatem æternorum, iterũ cõverti ad ſæculum caducum, & infirmum, quod virtutem perveniendi ad Deum, non habet. Claudicat in vijs ſuis ad Barathrũ *Vbi eſt beatitudo veſtra* (proſequitur) *teſtimoniũ enim perhibeo vobis, quia, ſi fieri poſſet, oculos veſtros eruiſſetis, & dediſſetis mihi Ergo inimicus factus ſum vobis verum dicens vobis.* Deberent eſſe grati, quando per Paulum

Ad Gal. 4 B 9 15. 16.

lum ad agnitionem Fidei tracti, divinam acceperunt gratiam ſed nunc eos reducere conatus, videtur inimicus, dum eos reprehendit. Sed ne exaſperarentur data reprehenſione, blande pergit iterum, dolorem ſui cordis oſtendens, dum ait: *Filioli mei, quos iterum parturio, donec formetur Chriſtus in vobis.* Ex Charitate, qua diligebat Paulus hos delinquẽtes verbum hoc *Filioli* pronuntiat: verbum charitatis proponit [ait D. Thom. Lect. 5. in 4. ad Gal.] dicens: Filioli mei. Signanter autem non eos filios vocat, ſed Filiolos, ut deſignet eorũ imperfectionem, qua diminuti ſunt. Sed notandum eſt, quod puer, dũ eſt, in parturitione, dicitur Filiolus, & iſti tales erãt, quia indigebant iterata parturitione. Vnde converſio hominis *partus* dicitur. Dolebat Paulus, quia parturiebat cum labore, & dolore, Apoc. 12 *Clamabat parturiens, & cruciatur, ut pariat.* *Et inde eſt* (concludit Thomas) *quod Apoſtolus ex dolore dure eos corrigit, ſicut mulier ex dolore partus dure clamat Iſaiæ 42. Quaſi parturiens loquar.* Et ratio iteratæ parturitionis eſt, quia nõ eſtis perfecte formati. Vnde dicit: *Donec Chriſtus formetur in vobis.* Id eſt, recipiatis ſimilitudinem eius, quam veſtro vitio perdidiſtis, & non dicit: Formemini in Chriſto, ſed formetur Chriſtus in vobis. Quando enim fides in homine efficitur informis per peccatum, Chriſtus nõ eſt in eo formatus. Et ideo quia in illis non erat Fides formata, indigebant iterum parturiri, donec Chriſtus in eis operaretur per Fidem, quæ per dilectionem operatur, vel donec Chriſtus formatus in vobis, id eſt, formoſus alijs per vos appareat. Hæc ex D. Thom. *S. Thom.* *Apoc. 12.* *A. 2.* *Iſaiæ 42. C. 14.*

4 Ex quibus notare licet, quomodo quando Prælati viderint Religionis formam corruptam, qualiter, dum erat integra, beati eſſent, beateque viverent Religioſi, taliter Prælatis, & informatoribus affecti, quod ſuos pro eis eruerent oculos; at curantes iam ſuis correctionibus de Reformatione, & de antiquæ pulchritudinis inſtauratione, inimici facti ſunt ipſis, & ipſi Reformatores patiuntur eas perſecutiones, & tribulationes, quas ſupra dicebamus, tract. 1. art. 4. Hos nihilominus Prælati ex amore Charitatis ſuis monitis, & correctio- *Nos.*

ni-

nibus diſponere debent tanquam parturientes, dolẽtes, quod priſtinus, & primevus ſpiritus efferbuerit, ſicut, & ſanctiſſimum Eſdram feciſſe vidimus, utpote optimum Reformatorem, quãdo Populi tranſgreſſiones intuitus eſt 1.p. tract. 12. art 3 & ſimiliter Neemias ibidem, tract. 13. art. 12 imò, & Chriſtus Dominus: *Videns Ieruſalem flevit ſuper illam.* Religioſos ſic diſpoſitos præmere debet ad perfectam inſtauration em, & reformationem, non ut cumque ſint boni, & Chriſtus in illis ſit per internam Spiritus Sancti gratiam, qua intus reformentur, ſed ut eamdem priſtinam deperditiam habeant, iuxta cuiuſque Religionis inſtitutum, & quod ſic reſtituta antiqua pulchritudine, Chriſtus in eis exaratus, & veluti ſigillo impreſſus formoſus alijs appareat per exemplum, & odorem bonum, quo ædificentur, qui ſcandalum de tranſgreſſionibus acceperunt.

Nos. *Luc.* 19 *f.* 41. *Ioã. Nid.* *Iſaiæ.* 44. *C.* 21. *Nos.*

5 Forma cuiuslibet Religionis, ut ait P. Ioannes Nider de Reformatione Religioſorum lib 2. cap. 1. conſiſtit in Regulæ ipſius, & ſtatutorum profeſſione debita, & fundatur in forma gratiæ internæ: de qua Iſaias, cap. 44. *Formavi te, ſervus meus es tu Iſrael: ne obliviſcaris mei.* Servi Dei Religioſi ſumus, ut dicebamus 3. part. tract. 4. art. 2. & obſequio eius mancipati, nec primæ fidei per profeſſionem inductæ obliviſci unquam debemus.

Ad Phil. 3. *D.* 16 *Gloſſa.* 1. *Cor.* 4. *D.* 17. 1. *Cor* 11. *A.* 1 *S. Thom.*

6 Item forma exterior (ait idem Author) eſt de qua Paul. ad Phil. 3. *In eadem permaneamus Regula Imitatores mei ſtote Fratres, & obſervate eos, qui ita ambulãt, ſicut habetis formã noſtram.* Vbi Gloſſa. *Imagines vitæ noſtræ*, ſcilicet, qui ita credunt, vivunt, & docent, ſicut ego: Mihi ſimiles imitamini Sic 1. Cor. 4. & 11. *Imitatores mei ſtote, ſicut & ego Chriſti, & obſervate eos, &c. Id eſt* (explicat S Thom. Ad Philip: 3 lectione 3.) *diligenter conſiderate, qui ita ambulant ſicut ego, & vos ſcire poteſtis ex Regula, & doctrina mea* Verba ſunt P. N. Franciſci de Paula, & cuiuſq; S. Fundatoris ad ſuos alũnos, quod imitatores illorũ ſimus, & eorum omnium, qui Regulæ obſervãtiam ſectati ſunt, in hoc Chriſtum imitantes, cuius ſecuti ſunt iuſtitiam.

Digitized by Google

tiam. Quod ſi eorum, & nos ſequamur formam, Religionis exteriorem adipiſcemur, & quiete, ac pacifice in accepto gradu perfectionis ex inſtituto Regulæ fruemur. Et ſic ipſe Paulus ad Gal. ult *Quicunq; (*dixit) *hãc Regulam ſecuti fuerint, pax ſuper illos, & miſericordia, &c.* Et quod non obſervantiũ maiorum noſtrorum ſequamur veſtigia: hoc dolendum, hoc deplorandum, quia deformari incipiet Religio: ideo in eodem c. ad Philip. præmiſit: *Quicumq; ergo perfecti ſumus, hoc ſentiamus.* Quicunq; Religioſus, qui Regulæ perfectioni, & obſervantię ſtudet, dolere debet, quod devient ab exẽplo Sanctorum Fundatorũ, & obſervãtiũ, doctrinas relaxationis ſequẽtes: nã iã incipiet forma corrũpi Religionis, & egent reformatione. *Ad Gal. 6. D. 16.* *Ad Phil. 3. C. 15.*

7 *Reformatio (*ait idẽ Nider ubi ſupra c. 2.*) eſt forma alicuius deperditæ denua introductio. Et forma hæc integratur ex partibus. Ex Regula ab Eccleſia approbata, & ex conſtitutionibus pro moribus, & ceremonijs aliquorum rite editis.* Quia de ratione inſtaurationis eſt, ut diximus redintegratio primæ formę, & priſtinę ſimilitudinis reſtitutio, ſi huic antiquę formę aliquid deſit, iam erit diminuta reformatio, & imperfecta; ſi abundaverit, & addatur aliquid, iam non erit ſimilis, ſed alia diverſa forma: quæ, & ſi bona, non ad rem, quia non tenemur reformari, niſi iuxta Regulam, quam profeſſi ſumus, ut & aliquando adnotavimus, & dicemus infra. P. Ioannis Nider.

8 Porró quã difficilẽ adeat provinciã, qui reformationem intentat, quamq; difficilis ſit ipſa reformatio, nõ eſt facile explicari. Revocẽtur ad memoriã ea, quę 1. p. tr. 13 ar. 10. diximus, & adnotavimus de reædificatione murorũ Ieruſalem per Nehemiam, qualiter impedimenta oppoſita, & ſuperata ſunt maiori cũ difficultate, quã in prima fundatione Tẽpli, & murorũ per Davidẽ, & Salomonẽ. Ovidius dixit lib. 2. de Amor. *Nos.* *Ovidius.*

Non minor eſt virtus, quam quærere parta tueri.

Exemplo revelationis factæ cuidã Religioſo (quod refert Ioan. Nider, tr. 2. de cura, & utilitate Refor. c. 6. ex Gerar. in lib. de vita Fratrũ Prędicatorum, p. 5.) quod ei oſtenſum eſt clauſtrum quoddã pulcherimũ multum, bene ædificatũ ornatum q; *Ioã Nid.*

tumq; & dictum eſt illi: *Hic ædificavit hoc clauſtrum,* ſtẽdens Guidonem Priorem, qui idẽ Monaſterium antiquum ſua ſanctitate, & ſolicitudine rẽformaverat: *Et hinc* (ait Nider) *ille, qui reformat haud dubium propriè dicitur Deo cooperante, novum conſtruxiſſe Monaſterium* Et relata præfata revelatione: *Qua in re perpenditur* (inquit) *non impar eſſe meritum de novo conſtruere Monaſterium & lapſum reformare in moribus.*

9 Sed maiorem virtutem dixerim ego ad Reformationem, quam ad primam fundationem: etenim in prima fundatione, cum ultro conveniant omnes, plantare opus eſt tantum; at in Reformatione concertatio maxima initur cum deformatis, & exlegibus, in evellendis pravis habituationibus, & abuſibus. Confirmatio huius cenſuræ de maiori difficultate Reformationis ſint illæ, quas Reformatores pati tradidimus ſupra tract 1. art. 4. & tract. 3 art. 1. & 2. *Bene video* (ait Ioannetin Niño, cap. 6. Aphor. n. 52 poſtquam propoſuit Reformationem) *me in omnibus ſupradictis rem difficilem poſtulare: & duram rem propoſuiſſe. Licet enim ratio dictet omnia, ſupradicta pro bono Religionis eſſe convenientiſsima; caro tamen, & ſanguis, non parum contradicit: quia durus eſt hic ſermo, præcipuè apud eos, qui nollunt expoliari, ſed ſuper veſtiri, &c.* Et S. Bernardus Epiſt. 96 ad Rechardum Fontanenſem Abbatem, gaudens de Reformatione, quam in ſuo fecerat Monaſterio: *Vterque Gaufredus* (ait) *annuntiaverunt nobis quæmadmodum noviter recaluiſtis igne Dei, convaluiſtis de infirmitate, refloruiſtis in novitate ſancta: digitus Dei eſt iſte ſubtiliter operans, ſuaviter renovans, ſalubriter mutans.* Et quod hæc mutatio Reformationis ſit maioris virtutis, quam de novo erigere Ordinem, & ſæculares, ad illum converti oſtendit, & concludit: *Multo facilius reperies multos ſæculares converti ad bonum, quã unum quempiam de Religioſis tranſire ad melius.* Rariſſima avis in terra eſt, qui de gradu quem forte in Religione ſemel attigerit, vel parum aſcendat.

Nos. Ioannet. Niño.

S. Bernar

(ɛ?ɛ)

A R-

ARTICVLVS II.

Inefficax Reformatio erit velle cuncta punire: & pro remedio contra omnes abusus, etiam leves, leges condere.

1 VT liquido conſtet ars inveniendi efficacem reformationem, ſuavemque procedendi modū, reijciamus eos, qui ad rem non pertinēt. In primis enim ea inefficax Reformatio erit, quæ rigidam omnium transgreſſionum exquirit punitionem per exhactam à Viſitatore delictorum inquiſitionem factam, ut funditus everſis malis, & exlegibus maneant tantum boni, & obſervantes: ſic Deus è cœlo miſit, & deiecit apoſtatas omnes Angelos, ut diximus 1. p. tract. 1. art. 12. Sic Adam & Eva, quamvis ſoli in mundo eiecti ſunt, è paradiſo ibidem, tract. 3. art. 5. & 6. ſic delevit Deus omnem carnem, ſervatis tantum octo animis in Arca, tract 5. & ædificantes turrim Babel, confundit art. 6. & 7. Sic per Eliam igne de cœlo malos conſumpſit, tract. 9. art. 1. & ibidem necavit omnes Sacerdotes Baal, & fame affixit Populum: & eadē prope interitum tempore Eliſæi afflictavit, ac per Reges Azrahel, Iehu, & ipſum Eliſæum fere omnes è vita ſublati ſunt, relictis tantum ſeptem millibus, qui non adoraverunt Baal, Sic Populum ſæpe collapſum, ſæpe punitū vidimus ibidem, tract. 10. uſque ad deſtructionem Ieruſalem, & Templi per combuſtionem ignis, & ſeptuaginta annorum captivitatem. *Nos.*

2 Sed quia iſta omnia rigorem ſapiūnt, & noſtra reformatio pacifica eſt, ideo reijcitur talis modus, utpote veteratus, & non filijs, ſed ſervis adhibitus, ſub Lege militantibus. Nos autem Chriſtum Dominum, verum, & præcipuum Reformatorem, Regemque pacificum imitari volumus qui dixit veniſſe, ut bonum Paſtorem, non ut mactaret oves, ſed ut vivant: *Ego veni, ut vitam habeant, & abundantius habeant.* Ioan. 10. *Ioan. 10. B. 10.*

10.

10.B. 10. Qui in Religione,& ſi defectuoſi,tamen aliqualem obſervantiam habent, & volunt in ea manere, conſervandi ſunt in illa vita per unionem cum bonis habitam,& eam abūdantius habere oportet per denuo introductam obſervantiā. Sic etiam Chriſtus Dominus eleganter, Matth. cap. 13 in illa parabola de bono ſemine ſeminato in agro,quod licet fructū
Mat. 13. daret,fuit per mixtus zizania: *Cum autem fructum feciſſet, tūc apparuerunt,& zizania,* quia Inimicus homo ſuper ſeminaverat illa. Et cum ſervi Patri familias dixiſſent:*Vis, imus, & colligimus ea? Ait:Non ne fortè colligentes zizania,eradicetis ſimul cum eis, & triticum*, nu. 28.conſervare illum voluit fructum bonum, ne cum eradicatione mali periret. Sic Reformator, ne detrimentū patiantur boni, & obſervantes, tollerare debet alios,non obſervantes uſque ad tempus congruum, quando unuſquiſque, quod ſuum eſt poſſit habere.

3 Sic in curatione corporis infirmi Phlebotomus,nō omnem emittit ſanguinem, etſi corruptum, quia exanime fieret,ſic nec omnis Religioſus obſervantiam trāſgreſſus,propter quem infirmatur corpus Religionis, expellendus eſt. Nec nimia ſeveritate utendus eſt Viſitator,aut Prælatus,ut tradi-
Not. dimus ſuprá tract. 3,art. 1. & 2.& tract .6. art .4. & 5. & alibi, ubi datur modus procedendi in correctionibus. Nimia aſperitas fugienda eſt, nimiaque omiſſio in puniendo, prudentia ſemper debet eſſe comes,& iuſtitia cum miſericordia in omin correctione.Non ſunt puniendi omnes propter dicta, nec parcendi omnes, nam ex radice relaxationis non abſciſſa abuſus pullulare neceſſe erit, & mali ſibi ſapientes erunt, ac in malo confirmabuntur:nam formidine pœnæ deſinunt mali male operari. Noſtra ergo Reformatio ſupponit iam viſitationes factas veluti præambulas, quas citatis locis tradidimus, ut ſuavem inveniamus modum, quo paulatim convaleſcat infir-
S.Bernar mata obſervantia : *Errata omnia(* ait S. Bernar, apud Aphor. Super.cap.6.num.14.*)repente,ſubito,& ſimul corrigere, eſt intentare,quod nullus:& quod mirantur omnes, quaſi quis cupias admirationi fore: & talis erit moleſtus quam pluribus, & nihil faciet:*

ciet: quia à Patrum vestigijs deviare conatur, quod, nec prædecessores consueverunt. Paulatim ergo, & oportune procedas, & sic possidebis portas inimicorum tuorum, vitiorum scilicet, contra quæ pugnas,

4 Peracta visitatione, & indagatis omnibus abusibus remedium inveniſſe putãt alij, ut remedia omnia supra enumerata applicent, & optata habeatur Reformatio, si cuicunque abusui etiam minimo statutum aliquod stabiliant, & relinquant: & sic, cum aggravati valde maneant Religiosi, iugum manet impositum, quod neque nos, neque Patres nostri portare potuerunt, cum Evangelicum requiramus nos suave, & leve pondus. De his in Aphoris. Superiorum, cap. 6. num. 25. hæc habentur: Difficile & apud homines quasi impossibile videtur, expurgare vetus, si sit magnæ multitudinis fermentũ, & recidere inveteratos, si sint mores, uno impetu, multisque ac durissimis legibus, subito, quasi obruere, si multorum saluti consulendum sit: sic enim terrentur animi, ac desperant, & non resipiscunt. Malleo franguntur marmora, stylo verò, & celte paulatim poliuntur, ut figura, vel aliquid tale, in eo imprimi facile possit. Sanius, & consultius est, in his, quæ â iure positivo ortum habent, benignioribus Regulæ interpretationibus tollerare, quam tot millia subditorum perditioni manifeste exponere, & animos eorum odiosis, ac arctis præceptis, mandatis, seu constitutionibus exasperare; præsertim cum id iudicio omnium videatur impossibile; non quia fieri absolutè nequeat, sed quia inspecta natura hominum, iam corrupta malis dispositionibus, nunquam fieret; vel cum ingenti difficultate, ac Prælatorum periculo fieret. Ne ergo, medicina sit ipso morbo deterior, prudenter, & matura deliberatione procedendum semper est. Quisquis autem (ait August,) rebus pretereuntibus restrictis utitur, quam se se habent mores eorũ, cum quibus vivit: aut intemperans, aut superstitiosus est. Et num. 27. eiusdem c. 6. idem Aphorism. Author prosequitur. *Ioannet. Niño.* *S. August* *Ioannet. Niño.*

5 Sunt quidam (ait) sanctissimi, & zelosissimi, qui agentes de Reformatione, & plures infirmitates videntes, omnes simul

mul curare vellent: & id tentant, non ſolùm circa ſubſtantialia, ſed etiam circa accidentalia: tùm (dicunt) quia bonum ex integra cauſa reſultat, tùm etiam quia (ut Seraphicus Doct. S. Bonaventura) non eſt dicendum parum, quod ordinatur ad magnum. Horum deſiderium ſanctiſſimum; ſed quia (experientia magiſtra) non omnia poſſunt ſimul, & ſemel reformari, prius de ſubſtãtialibus, & radicalibus, & poſteà de accidentalibus: de ijs ſcilicet, quæ ad melius, & perfectius agere, oportet. Omnia enim ſimul præcipere, aut agere de accidentalibus, quando ſubſtantialia præmunt, nec decet, nec expedit. Eſſe namque poſſent aliqui non ita ſpirituales, nec mortificati, qui videntes, quod leviora, & graviora, accidentalia, & ſubſtantialia, eodem præcipiuntur, & exiguntur ardore, & affectu, & inter ſe miſcentur, & imperantur, omnia confunderent, deſpicerent, & parvi penderent: quod utique non facerent, ſi ad ſubſtantialia, & radicalia, prius adſtringerentur. Quod conſideratione, & reparatione dignum eſt. Et prius num. 13. eiuſdem, cap. 6. ex divo Bernard. Delicta tuorum (ait) emendare cura; nec putes, aut præſumas, te omnia emendare poſſe: nec totũ potuere emendare Prophetæ: aliquid filijs ſuis Apoſtolis, quod agerent, relinquerunt. Aliquid tibi prædeceſſores tui, aliquid tu ſucceſſoribus relinques: & illi alijs uſque in finem: quia nec tu, neq; illi ad omnia ſufficietis: & ſemper erit aliquid putatione dignum. Hæc ex Aphoriſmis. Ergo multitudo legum, & ordinationũ, ut omnibus remedia adhibeantur inanis erit, & á vera Reformatione aliena.

S. Bernar

Nos. Regulam enim ſanctiſſimam habemus, ſtatuta utiliſſima Generalia nobis ſunt, & ſummorũ Pontificũ decreta, & Conſtitutiones, nec non, & Concilia Generalia, maxime Tridentinum, ut in ſuperioribus recenſuimus, ut firmas, & perpetuas leges pro Religioſi ſtatus reformatione, & conſervatione, tr. 6. & 8. per omnes illius articulos: Quæ leges, ſi obſervarentur procul dubio nulla reformatione opus eſſet. Executores eiuſmodi legum deſiderantur, quæ eſt calamitas magna ſummoperé deploranda cum Ieremia dicente, Threu. 4. *Parvuli*

Thrẽ. 4. A. 4.

pe-

Digitized by Google

petierunt panem: & non erat, qui frangeret eis. Non dixit: *Non erat panis* ad ſaturandos parvulos famelicos: quia Scriptura ſacra, & Patrum traditiones, cibus erat ſolidus, & ſubſtantificus; deficiebant fideles Diſpenſatores myſteriorum Dei. Sic deſunt in Religione demiſſa, ut in plurimum fideles diſpenſatores (maxime ſi vigeat ambitio) quia hi cõtingit, quod obcæcati ſint paſſionibus ſuis, plurimique neque obſervantiã deguſtarint. Et ſic quod ipſi primi plurimi violant, quomodo obſervabunt, & obſervari facient? Et; ſi monitis id ſuadeant, quid proderit, ſi factis contrarium doceant? Vide quæ diximus circa hoc ſupra, tract. 8. art. 1. nũm. 6. 9. & 10. Et in toto tract. de educandis Novitijs, & cura neceſſario adhibenda. Formam Reformationis in præhabitis decretis, conſtitutionibus, & Regula habemus; materia bene diſpoſita indigemus, & applicatione diſpenſatorum fidelium. Hic opus, hic labor eſt. *Nosi*

ARTICVLVS III.

Excalceatorum Congregationes ſeparatæ, & novæ Fundationes commendantur.

1 SVnt, & alij egregij viri Reformatores, qui fundatorum Sanctorum inſtituta pene abolita, & deformata cernentes eadem ad primevam obſervantiam, & puritatem ſpiritus redigere inſudant, in eiſdem laborando: ſed quia Prælati cuius ditioni ſunt ægrè ferunt, & contradictiones patiuntur cum viderint eos in ſpiritu proficere, priorumque nomẽ obſcurari, à propoſito deſiſtentes, novas aggrediuntur fundationes, novos erigendo conventus, & provincias iam ſe á regimine ſuarum religionum Generalium ſubtrahentes, & novos Generales Recoletorum, ſeu Diſcalceatorum vendicant, habitibus exterioribus aſperioribus, & ſtrictioribus veſtiũtur nudos oſtendunt pedes, ſpiritualia exercitia Deo adiutore ſectantur, ac per Orbem magno cum animarum fructu dilatantur, ut 3. p. abunde vidimus in Excalceatis, & Recoletis

Montis Carmeli, Eremitarum S. Auguſtini ſanctiſſimæ Trinitatis, & Mercedis Redemptionis Captivorum. Laudabile quidem hoc, & valde laudabile, & quando tot partus non ſuaderēt, ſufficeret Summorũ Pontificũ approbatio, & confirmatio, qua ſtabilita, & confirmata ſunt eiuſmodi inſtituta. Cæterum ad rem non faciunt, quãdo de exacta, & perfecta inſtauratione Religionum agimus: nam hæ potius dicendæ ſunt novæ fundationes, quam Reformationes. Quod ante quã oſtendamus, ex ſacra pagina, & quam laudabile ſit præmittamus, ut non reprobare, ſed omittere, tanquam alienum á fine noſtri thematis videamur.

Gen. 26 á n 2 uſque ad 33.

2 Igitur Geneſ. 26. dicitur de Iſaac, quod cum poſt famem validam veniret ad Abimelech Regem Paleſtinorum in Geraram ſeminavit ibi, & invenit ipſo anno centemplum, & dives valde factus eſt, quouſque invidirent illi & ipſe Abimelech diceret ad Iſaac: *Recede á nobis, quoniam potentior factus es valde.* Obſtruxeruntque Philiſtin omnes puteos, quos foderunt ſervi patris ſui Abraham, & impleverunt eos humo. Et cum deſcendiſſet in torrentem Geraræ, & habitaret ibi fodit puteos, quos ſervi Abraham foderant extrahendo humum: & vocavit eos nominibus, quibus pater eius vocaverat. Foderuntque in torrente, & repererunt aquam vivam. Sed & orta eſt contentio inter paſtores Geraræ, & paſtores Iſaac dicentes: *Noſtra eſt aqua:* & appellavit nomẽ putei, *Calumniam,* vel ut ex Hebræo habetur, *Iurgium,* vel ex Caldaica *Litigiũ,* aut ut Septuaginta: *Iniuſtitiã,* ſive *violentiã.* Et rurſum foderunt alium, et pro illo quoque rixati ſunt, appellavit que eum *Inimicitias,* vel ut Symmachus, & Aquila tranſtulentur: *Adverſum,* atque *contrarium,* aut ut Hieronymus, ex Hebræo, *Satanam.* Denique profectus inde Iſaac fodit alium puteum, pro quo non contenderunt. Itaque vocavit nomen eius *Latitudo,* dicens: *Nunc dilatavit nos Dominus,* & creſcere fecit ſuper teram.

Hebraic.

Symach.

S. Hierõ.

3 Sancti PP & Doctores hæc interpretantur de vero Iſaac Chriſto divite facto valde in Eccleſia: *Quia ex omni ge-*

ne-

nere hominum (ait Lyppomanus) *crediderunt in Salvatorem mũdi, & ſubiecti ſunt ei Incipientes, Proficientes, & Perfecti, rudes, ſimplices, ac perſpicaces, inducti & litterati, Activi, & Contemplativi, diverſorumque ſtatuum, graduum, dignitatum, ac Ordinum homines.* Propter hoc quia ſupra Imperium Romanum creverat regnum Chriſti, & ſuper Synagogæ poteſtatem repulſam patitur per perſecutionem non modo Principum Sacerdotum, qui conquerebantur, quod illis relictis totus mundus illum ſequerentur, & nihil proficerent, ſed & Imperatorum & Regum Gentilium, quos omnes inuſit invidia. In primis Iſaac Chriſtus, & ſervi eius Apoſtoli, Diſcipuli, & Evangelici Prædicatores puteos antiquos ſacrarum Scripturarum, quos foderant Moyſes, & alij Prophetæ æterni Patris Abrahæ ſervi, quos terrenis intelligentijs veluti humo obſtruxerunt, & repleverũt Phariſæi, ut explicat Origenes: *Qui ſunt iſti* (quærit) *qui terra puteos replent? Illi ſine dubio, qui in Lege terrenam, & carnalem intelligentiam ponunt, & ſpiritualem, ac myſticam claudunt, ut neque ipſi bibant, neque alios bibere permittant. Audi Iſaac Dominum noſtrum Ieſum in Evangelijs dicentem: Væ vobis Scribæ, & Phariſæi hypocritæ, quoniam tuliſtis clavem ſcientiæ, & neque ipſi introiſtis, neque intrare volentes permiſiſtis.* Vel Hæreticos intellige cum Ruperto eos, qui Vetus teſtamentum, & ſacras Scripturas, quantum in ipſis fuit illo tempore obturaverunt, ut non facile inveniri poſſet, ubi nam eſſet doctrina veritatis. Hos ſervi Chriſti Evangelici fodiunt, & mundant puteos, ut potare valeant venientes ad Fidem per veram intelligentiam. Et hos puteos appellavit Chriſtus eiſdem nominibus, quibus Pater antea vocaverat: *Id eſt* (explicat Rupertus) *eadem veritate, eodem ſpiritu veritatis fecit eos intelligere Scripturas, quo Authores illarum, quos Pater ante adventum Filij miſerat, & quos ipſi Filio dederat, ſcripſeruut eas.*

Lyppom.

Origenes.

Luc. 11. G. 52.

Rupertus

4 Notat etiam Rupertus, quod licet Hæretici puteos antiquos obſtruxerint, tamen de novo foſſos, renovatoſque per Chriſtum, & Apoſtolos, non obturant, ſed rixantur pro nomi

ne dicẽtes: *Noſtra eſt aqua, quod eſt dicere: Noſtra ſacramẽta vera ſunt ſacramenta, nos, quod damus ſanctum eſt, vitale, & viuificum: apud nos ſolos Eccleſia eſt.* Puteos denique hos tres, quos ſervi Iſaac fodiunt: *Tria namque ſunt* (explicat ipſe Rupertus) *Sancti Spiritus chariſmata, ſcilicet, poſitiones manuum, & renovatio cũctorum in generali reſurrectione mortuorum.* Et ſic de duobus puteis rixati ſunt hæretici, de Baptiſmo, & impoſitione manuum, ubi autem univerſali reſurrectione immundabuntur, rixari non poterunt. Et de tertio puteo, qui vocatus eſt, Latitudo: *Quia dilatavit nos ſuper terram*, cõcludit: *Denique inter inimicitias & calumnias dilatatur Chriſtus, & Eccleſia eius, & ſuper omnem terram creſcit magnificentia nominis eius.*

5. Hic notare licet, quod Iſaac non ſolum ſecutus venam puteorum antiquorum reperit aquam vivam, ſed & in noviter foſſis, quia multi formis gratia Dei, & uberrimus Spiritus
S. Chryſ. Sancti fons. *Larga eſt fontis huius ſpiritualis ubertas* [ait Chryſoſt. tom. 3 hom. 1. in cap. 1. Geu.] *Et qui ante nos fuerunt pro viribus ſuis aquas inde hauſerunt; & qui poſt futuri ſunt, idem attentabunt, nec ſic totum evacuare poterunt: Hæc eſt enim ſpiritualium natura fluminum, ut eo magis ſcaturiat, & creſcat, quo magis quis inde haurire ſtudet.* Non enim reprehenſione digni ſunt, qui præter antiquorum Patrum labores, quibus fruimur, ad novos ſe convertũt ſudores, ut ſpiritum, & veritatem abundantius inveniant. Quod & Rupertus Prologo in Apocalypſim, ut ſe vindicaret à calumnia noviter ſcribendi ad-
Rupertus notavit hos, eoſdem explicans puteos: *Quis namque rectè indignetur* (ait) *eo quod in eadem poſſeſſione poſt unum, aut duos puteos, quos foderunt Patres præcedentes plures proprio fodiant labore filij ſuccedentes. Denique Iſaac, & alios puteos fecit præter illos, quos foderant ſervi patris ſui Abraham, &c. Profectus inde fudit alium puteum. Itaque iuxta hanc regulam nobis quoque concedant poſt illos puteos, quos foderunt, id eſt, poſt illos tractatus, quos tractaverunt Patres, & Priores noſtri, & alios fodere puteos proprij vomere ingenij, dummodo vivam & nos aquam reperire poſ-*

poſsimus, quæ nulli noceat bibenti, nulli ſcandalum, vel errorem faciat legenti.

6 Hinc facile narrationem vertere poſſumus in Fundatores antiquos Religionum, & ſuccedentes, aut Reformatores, aut novos Fundatores. Etenim puteos illos antiquos ſuorum inſtitutorum, quos foderunt, aquamque exuberantem boni ſpiritus repererunt, in quoque ditati ſunt valde, inſurgentes inimici, & Satanici ſpiritus humo repleverunt illos, terrenarum & ſæcularium cogitationum, ita ut nec antiquum ſpiritum invenire valeamus, quod & ipſa humanæ naturæ fragilitas facit. Quod utrumque, & opera malorum ſpirituum, & proprię fragilitatis S. Gregor. lib. 31. Mor. evenire declarat. *S. Gregor* *Sancti viri* (inquit) *quamvis intentæ mentis oculo in ſupernis evigilent; quamvis cuncta, quæ in ima præterfluunt, pede rigidi contẽptus calcent, ex corruptione tamen terrenæ carnis, cui adhuc alligati ſunt, plerunque cogitationum pulverem in corde patiuntur.* Et infrà: *Quos autem puteos* [proſequitur] *Allophyli inſidiantes replent, quia nimirum immundi ſpiritus, cum nos ſtudioſe cor fodere conſpiciunt, congeſtas nobis tentationum cogitationes ingerunt. Vnde ſemper mens evacuanda eſt, inceſſanterque fodienda, ne ſi indiſſuſſa relinquatur uſque ad tumorem perverſorũ operum, cogitationum ſuper nos terra cumuletur.*

7 Videntes viri Religioſi ſic obturatos antiquos fontes, ſuoſque profeſſores terrena ſapientes quaſi ſæculariter vivere, de Reformatione cogitant, & ad ipſos puteos ſe convertũt humo purgandos. Regulam primitivam à Fundatoribus conditam colunt & eundem ſpiritum curant invenire, extrahentes extortos ſenſus, & abuſus introductos in obſervãtiæ perniciem: Torrentem quærunt, ubi fodiant puteos: *Fodiunt autem, & in torrente* (hoc eſt ait Lyppom.) *in corde Chriſti, in quo ſunt omnes theſauri ſapientiæ, & ſcientiæ Dei abſconditi, quia ex fonte Dominici paſtoris hauſerunt, quicquid rite intellexerunt, & conſcripſerunt. Id circo in torrente illo invenerunt aquam vivam, hoc eſt Evangelicæ, & Apoſtolicæ legis doctrinam, gratiamq; cæleſtem, atque exhuberantiam Spiritus Sancti.* Suadent etiam *Lyppom.*

ſui inſtituti profeſſoribus meditari, nō ſolûm in corde Chriſti, unde exhaurire valeant vitam Apoſtolicā â Fundatoribus ſtabilitam, & decurſu temporis ſopitam, ſed & quod ad ſe reverſi ſcrutinium faciant in corde proprio, quod mundum á pravis cogitationibus gratiam inibi ſcaturientem inveniant:

S. Greg. *Cogitationū noſtrarū* (ait Greg. ubi ſuprà) *profunda penetramus, & quouſq; nobis veræ intelligentiæ aqua reſpondeat, nequaquam noſtræ inquiſitionis manus ab exaurienda cordis terra torpeſcat.* Idemq, exhortatur Origines eo quod carnalibus cogitationibus, & terrenis, induimus hominem terrenum, & Philiſtin

Origen.s. repleverunt terra puteos noſtros: *Sed nunc, quoniā venit Iſaac* (Reformator) *noſter, ſuſcipiamus eius adventum* (admittentes illum pro Reformatione) *& fodiamus puteos noſtros. & abijciamus ab eis terram, purgemus eos ab omnibus ſordibus, & â cunctis cogitationibus luteis, & terrenis, & inveniemus in eis*

Iosue. 7. F. 38. *aquam vivam, illam, quam dicit Dominus. Qui credit in me flumina de ventre eius fluent aquæ vivæ.*

8 Sed prohdolor, quāvis in eiuſmodi reformationibus incrementū obſervantiæ experiātur Religiones, dùm per exercitia Religioſa primevā renovant inſtitutionē abundantēq; ſpiritus gratiam inveniunt, & aquam ad reficiēdum gregem: inſurgūt Paſtores Geraræ, eiuſdē regionis & religionis habitatores, ægre ferentes nomē Reformationis iuxta antiquā for

Gen. 26 mam reſtitutum: *Appellavitq; eos eiſdē nominibus quibus ante vocaverat.* Exoſſos habent Recoletos, & rixantur dicentes: *Noſtra eſt aqua.* Obſervantia noſtra, & intelligentia Regulæ, in qua educati ſumus, vera eſt, & tenenda, hocq; ſemel, & iterū facientes nomen dederunt Reformationi *Calumniā, & inimicitias*, quia calumniātur, & inſidias ac perſecutiones parāt, quouſq; Reformatores arceant, & totius Religionis ipſi ſoli maneant Paſtores, ne dixerim Mercenarij, nam & ſibi, non gregi conſulunt, de ſua ſola conſervatione tractantes.

9 Hinc tertium puteum Reformatores aggrediuntur, novos erigunt conventus, & Provincias ibiq; ſtudent, aut primitivæ Regulæ, aut novam adinveniunt; & efficiuntur, non

mo-

modo Reformatores, ſed & Fundatores, ut ex tota 3. parte liquet. Puteus iſte tertius eſt, & noviſſimus: & iam ſeiũcti, diſgregatiq; à priori ſui inſtituto totaque congregatione dicere poſſunt, & imponere nomen: *Vocavitque nomen eius latitudo dicens: Nunc dilatavit nos Dominus, & fecit creſcere ſuper terram.* Sedatis contradictionibus, quas in prioribus reformationibus exortæ fuerant, odioque habiti tanquam ſuperſtitioſæ Religionis inventores, iam dilatantur per orbem, ut in familijs Excalceatorum Carmelitarum, & S. Auguſtini vidimus. Et inter inimicitias, & calũnias dilatatur, & creſcit in eis Chriſti magnificentia, & gloria, tùm in ſanctorum abundantia talis inſtituti alumnorũ, tùm in proximorũ ſalute; quia zelo animarum, non ſolúm fideles fovent, ſed & infideles ad gremiũ Eccleſiæ lucrantur. Ad idq; muneris, vaſtiſſimum tranſigunt mare, remotiſſimaſq; barbarorũ adeunt terras, ibiq; Verbum Dei ſeminant, proprioque ſanguine quandoque irrigant. Non ne hæc omnia laude digna? Vtique. *Nos.* Gen. 26.

10 Hucuſque calamus, & quaſi ſine duce meæ applicationis ad novos Religionũ Reformatores: ſed forte pervenit ad manus Angelici Doctoris Aurea Poſtilla in libros Geneſeos, qui c. 26. *Nota* (inquit) *pro myſterijs, quod per tædia, quæ Iſaac cũ ſuis paſſus eſt à Rege Gerara, & a ſuis ſignificatur moleſtia multiplex quã ſpirituales, & ſpiritualiũ Religionũ Patres à Prælatis, & domeſticis antiquorum ſtatuũ patiuntur. Invident enim quando vident noviſſimos ſibi præferri. Quatuor autem genera puteorũ ſibi tollunt, quamvis quartum potius impugnent, quam auferant, &c.* Et paulo poſt: *Tertius vero puteus* (ſubdit) *qui propriè eſt virginũ, dictus eſt Calũnia: & quartus, qui propter conſimilem cauſam, dictus eſt Satã, ideſt, adverſarius, ſeu inimicitia, ſignificat ſpecialem doctrinam, ſeu Regulam ſpiritualium poſterorum, Quorum primum impugnatur per calumnioſam ſurreptionem, qua Paleſtin, ideſt, antiqui carnalium poſitionum cadentes* (deformati, qui cæciderunt à Regulæ puritate) *doctrinam ſpiritalium prædictorum ſibi aſcribunt. Secundũ vero impugnatur per emulationẽ inimicitiam ſatanicam. Sed poſt hæc foditur quintus, ſcilicet di-* S. Thom.

latatio, charitatis, & pacis etiam uſque ad præfatos adverſarios, & pro ipſo non corrixantur. Imò poſt apertionem ipſius, & initiationem ſequentis, prædicti adverſarij cum Iſaac confederantur: tuncque ad plenum fœdus, ſcilicet, abundãtia ſpiritalis ſatietatis, quæ per guſtum divinæ contemplationis eſt, habetur.

11 Poſtquam tres illos fodit puteos in torrente, aſcendit Iſaac in Berſabet, ubi benedixit illum Dominus, & præcepit ſervis ſuis, ut alium excavarent puteum; interimque dum foderetur puteus venit Abimelech cum magno comitatu ad
Gen. 26. Iſaac: quibus is: *Quid venistis ad me* (inquit) *hominem, qui odistis, & expulistis à vobis? Qui responderunt: Vidimus, tecum esse Dominum: & id circo nos diximus: Sit iuramentum inter nos, & ineamus fœdus, ut non facias nobis quidquã mali, &c.* Et redeuntibus ſervis nuntiatum eſt ei de puteo: *Invenimus aquam. Vnde appellavit eum Abundantiam.* Vbi Vulgata dicit: Abimelech & Ochozat amicus illius, pro Ochozat habet Hæbraica: *Col-*
Hebraic. *legium amicorum eius*,, cui conſonat Chaldaica dicens: *Abimelech comitatus amicis ſuis.* Item propter varios ſenſus litteræ
Caietan. puteus vocatur *Iuramentum*; & ut notat Caiet. ex c. 12. Gen. hoc nomine vocavit Abraham puteum, quia Iſaac vocavit puteos nominibus quibus vocati fuerant ab Abraham patre ſuo. Et ideo civitatem illam vocavit Beer Saba 1. *Puteus ſaturi-*
S. Hiero. *tatis* (ait Hieronymus) vel (ut Lyppom.) *Puteus iuramenti.*
Lyppom. Igitur Abimelech, quod interpretatur ſecundum Originem:
Origenes. *Pater meus Rex* venit cum Collegio, & comitatu amicorum ideſt, Religio mater antiqua ad Iſaac filium, ad Congregationem Recoletorum auctam meritis, & virtutibus, quia videt cum ipſa Deum eſſe, & ineunt pactum amicitiæ, & tunc invenitur abundãtia aquæ gratiæ in puteo, & Iſaac fecit Abimelech grande convivium, quia ſic confœderatæ marer, & filia meritorum, & gratiarum inter ſe ſe fiunt participes, quamvis unaquęque per ſeparationem modi vivendi redeat in
Nos. locum ſuum. Videantur dicta 1 part. tractat 6. articul. 8. numer. 9. & 10. Vbi Abimelech fecit pactum cum Abraham: & rixa ſervorum Abimelech cum ſervis Abrahæ quivi

abſ-

abſtulerunt ab eis puteum, ſignificat relaxatos : Paleſtini, enim puteum veræ Religionis ad carnalem ſenſum trahebant. Plantat Abraham nemus Berſabe iuxta puteum Regulæ, & illi abeunt ſub latiori vita Religioſa.

ARTICVLVS IIII.

Non poteſt reformari Religio per congregationem ortam ex pſa quantumvis Recoletam, ſi cum illa non manet unita: imó Matri, & Filiæ nocumentum erit.

1 NOn poſſum, non laudare eiuſmodi congregationes, quæ á Matre Religione, & radicali inſtituto exortæ, benedictione Domini, & Romani Pontificis approbatione augentur, & multiplicantur ſeparatæ, & ſeiunctæ, ſive illas vocemus eſſentialiter, ſive accidentaliter diſtinctas in modo vivendi, quod nil refert. Cæterùm iſtæ potius dicendæ ſunt Fundationes, quam Reformationes, & ſic iuxta noſtrũ inſtitutum, & propoſitum quando procuramus eius Religionis inſtaurationem, & Reformationem, aſſerimus inanem eſſe: & nullam Reformationem, quando ſine tranſitu unius ad aliam, & ſine communicatione in eodem capitulo, & Prælato Generali, in eadem Regula, & conſtitutionibus fundantur. Hanc ſeparationem abhorreo in materia Reformationis.

2 In primis enim, ſi Religio indiget reformatione (dico, ſi indiget, nam ſi non indiget erit longe diverſa ratio inconvenientium) aut iſti, qui egrediuntur ad erigendos convẽtus, & ſpecialem vivendi modum ſunt perfecti, vel non? Si ſunt imperfecti, quomodo, qui diſcipulus in ſua Religione eſſe nequivit, poterit aliam novam, & vivendi modum ad perfectionem tendentem condere, ubi exemplum eius deberet eſſe alijs norma vivendi? Qui vacui virtutibus ſunt [ut dicebamus ſupra tract. 7. art. 7. num. 10.) quomodo alios ædificare poterunt? Si iſti perfecti ſunt, iure charitatis deberent per- *Nos.*

ma-

manere cū ſuis, ut illos iuvarent ad exercitia virtutis, & forte exemplo ſuo aliqui boni erunt, alij vero peiores non fient. Si autem incommoda patiuntur propter perſecutiones: illas non ſuperare ſufferentia, inditium eſt debilitatis, & formidinis, ac non perfectorum in virtute. Si enim perfectorū ſunt, exire non debent, niſi Deo volente, & iubente ad maius bonum; vel permitente in ſupplicium eorum, quos dereliquunt, & privantur bonis, quibus non erant digni. Carbones in prunario poſiti in duplici ſunt differentia; aut enim ſunt igniti omnino, aut ſemi iguiti, illi manēt in prunario ignem conſervando uſque dum cinere ſepulti reſolvuntur. Illi vero ſaliunt, & diſcurrunt ſcintillæ facti, & cito ſine fructu evaneſcunt, imò, ſi ignis particulam ſumpſerant, amittunt, & nigreſcunt. Tales ſunt Religioſi, illi qui igniti ſunt charitate uſque ad mortem, & ſepulturam, perſeverant cum ſuis, & fovendo, & conſervando virtutem, illi vero qui foras etiam intuitu reformandi, perfecti non ſunt, ſed incoatæ charitatis, & bonorum amittunt conſortium, & aliis prodeſſe nequeunt in ſua reformatione, denigrantur enim citò veluti carbones. Hi, intuitu ambiendi forte, moventur, ut qui in propria familia aſcendere non valuerunt; nec meruerunt prælaturas, in ſuis adinventionibus capita fiunt. Hoc attente conſiderandum à Principibus, & Superioribus, ne, non modo Reformatio non fiat, ſed & nova erigatur falax, & inanis, & ſpiritu veritatis orbata.

Simile. *Simile.* *Simile.*

3 Item boni Religioſi ſunt veluti ſanguis bonus ſedes animæ virtutis, & cōſervationis vitæ Religioſæ: ſi ergo ſanguis bonus ab ægroto corpore extrahitur, manente corrupto, illorum ſcilicet, qui corruptos habent mores in deterius ire neceſſum erit, & morbo creſcente actum erit de tota Religione, & peribit omnino obſervantia Religioſa: & inde oriuntur ſcandala, ad ſæculares uſque pervenientia, quæ anteà pruborum Religioſorum cohabitatione, aut ſupprimebantur, aut tegebantur. Vtriſque enim malum eſt, & obſervantibus, & non obſervantibus ſeparari á corpore Religionis languentis

ad

ad novas. & ſeparatas congregationes erigendas: ſi mali ſunt, & non probati. eſoamatores, fundatio ſuper ipſorum mores erit ſuper arenam, quam Evangelium damnat, ſtultamque dicit, utpote ruinę certæ dicatã; ſi ſint boni iã nõ ſeruato ordine charitatis, omiſſo debito obſequio, quod matri ſuæ, cui mã cipabantur exhibebant, deſinunt eſſe boni, & in nova congregatione ſemen injicient infectum. Dum bonus & prudẽs aderat ſuis, aſpectu ſuo malos, & ſæculares aliorum reprimebat motus, & præſervabat à corruptione: quia introducta tranſcendit clauſtra, & ad ſæcularium notitiã ſcandaloſe pervenit. Hiſtoria Montis Cęliç, lib. 2. c. 3. refert ex Munſtero in ſua Coſmograph. P Bobiſtanſ. Claudio Teſerant. Franciſ. Beleforſt, de Prodigijs, p 2. c. 11 quod in Inſula Scoziæ iuxta quemdam fluvium arbores naſcuntur, fructus habentes, ita ſubijs circum clauſos, ut humanę manus tactum omnino fugiant: at ſi corruptionem ſubeant aperto circumferẽtię floſculo demittuntur in aquas, ex quibus immunda gignuntur reptilia, & minuta animantia, & ex his formantur etiam aviculæ ab aquis nomen habentes ſcilicet Claris, non ab arbore. Sic Religioſus, qui conſortio bonorum à corruptione morum in clauſtro præſervabatur data illorum abſentia, introducta corruptione retinere non poteſt illum Clauſtrum, ſuper tranſeuntes ſæculi aquas caduñt, ibi convertuntur *en malas ſauan dijas* propter obſcena vitia, & mox etiam aviculæ infamiæ volant: ſed prohdolor non nomen ſæculi, ſed Religionis, á qua expulſu, accipit, & dicunt: vide Fratrem Franciſcanum Carmelitam Mercenarium, &c. Et ſic tota Religio immerito diffamatur.

D. Petrus General. Epiſ Granatenſis. Hiſtoria Montis Celia. Simile.

4 Eſt & aliud malum, dum enim in novis congregationibus diviſos vident homines Religioſos Excalceatos, ſago veſtitos, ſub alia vivendi norma degentes, eodem Religionis nomine retento, matrem iudicant deformatam, & irreligioſam; filiam credunt obſervantem. Iſti de proprio nomine odoris boni curant cum detrimento Progenitorum, illi dolent de introducta de ſe mala opinione, hinc lites,

hinc

hinc diſcordię, & bella inter matrem, & filiam: utrique enim hereditaſſe exiſtimant ſuorum primorum Fundatorum ſpiritum, & veram obſervantiam. Quod ceſſat in ijs Religionibus, quæ abundant obſervantia, & abundantia reſultat in congregationes alias ſtrictiores, quas ditatas, & auctas benedictione Dei inſpirantis, & conſervantis dicebamus replere terram.

Cæterum, quando ſic repletur terra, & per novas fundationes congregotionū multiplicantur conventus, & non ex Deo, ſed per induſtriam, & favorem hominum, alij reſpectu aliorum locuſtarum more quæſtibus vacantes colonorum triticum abſumunt, & feſtinantes accipiunt, & tardiores, aut privantur eleemoſynis, aut cum gravamine, & tædio ſeculariū devotorum accipiunt. Ideo S. Bonaventura, circa Regulā S. Franciſci quæſt. 6. circa finem iniuriam hanc, & nocumentum aliorum prævenire cogitans dicit optimum fore in eiuſmodi quæſtibus modum ponere: *Propter expoliationem aliorum pauperum* (inquit) *quibus ſæpe eleemoſynæ prærripiuntur, ex quibus illi deberent veſtiri, & paſci, dum quod iſtis datur, eis negatur: quia ad dandum utriſque ſæpe deficit dantium largitas, & facultas.* Vide quæ diximus ſupra tract. 7. art. 7. & tr. 9. art. 3. contra eiuſmodi quæſtores.

S. Bonav.

Not.

Simile Acoſta.

5 Quodcunque ædificium unitum conſervatur; diviſum in ruinam it. De lapide Tirrea dicit Acoſta pag. 110. quod integra ſupernatat aquas, diviſa in partes in profundum mergitur. Sic Religio unita conſervatur, ſi vero dividatur in membra ſine unione, & conexione, diruet, & funditus evertetur.

Not.

Notat Hiſtoria Montis Cælliæ lib. 2. cap. 3. quod quandiu Loth ſub tutela Abraham, cui ſubijciebatur manſit, illi bene erat; at ſeparatus expertus eſt damna, & pericula, quæ narrat Scriptura Geneſ. 14. quod latius diximus 1. part. tract. 6. art. 12. & ex Philone 2. Reg. 6. dicit claves nativitatis in manu amoris eſſe; diſcordiam habere claves mortis, quia nativitas abſque partium unione non datur, nec mors ſine diviſione: hanc diſcordia parit, illam amor. Et ideo quando viderimus

Hiſtoria Mōtis Cęlia.

con-

Digitized by Google

congregationes Religioſas eiuſdem generis ſeparari, abſque unione, & communicatione, lacrymas fundimus funeris, quia morientur ſi inordinate fiat diviſio, ut dictum eſt, ſi vero filia in matre, palmes in vite perſeveraverit, & amore perſeveraverit, & amore proſequantur, vita vivent meliori.

6 Concluditur ergo, ſi de reformatione agitur, odibilem eſſe mihi divitionem, & ſeparationem diverſarum congregationum, quia in ſeparatione eſt mors, in unione vita. Si ergo in recoletione, ubi ſerio obſervantia agitur, aliquis non ita fervidus eſt, aut mitigatione indiget, regrediatur ad obſervantiam communem, ubi veluti in ſubſtantialibus degens ſecure progredietur ſine deficientia, & ſi in communi obſervãtia aliquis ad maiora pulſatur, aditum habeat apertum ad Recoletos aſcendere. Sic in Ordine S Franciſci Seraphici conſpicimus fieri inter Recoletos, & obſervantes. Sic in præfata Hiſtoria Montis Cœliæ illuſtriſſimus D Archiepiſcop Granat. D F. Petrus Gonçalez de Mendoza in eodem, c. 3. probat, & cap. 6. in vita P. Fr. Petri Villacreces Reformatoris, Fundatoriſque conventus Recoletionis S. Mariæ de la Salceda Montis Cæliæ, vnde aliæ domus recoletæ ortum habuerunt. De hac reformatione intelligit illud Sophoniæ cap. 3. *Tunc reddam populis labium electum, ut invocent omnes in nomine Domini & ſerviant ei humero uno.* Allufio ad ædificatores turris Babel qui nomen proprium volentes per ſæcula, & nationes celebrari, confuſi ſunt per diviſionem inde ortam linguarum Modo promittit Eccleſiæ hanc fælicitatem in tempore noviſſimo Et in noſtro caſu, quando decurſu temporis Minorum ordo aliqualem confuſionem patiebatur propter introductos abuſus quibus puritas obſervantiæ periclitabatur & labia diviſiones admiſerant in invocatione nominis Domini demiſſa, ſanctus hic Reformator taliter recoletionem erexit communi obſervantiæ unitam, ut omnes, tâm obſervantes, quàm Recoleti unum habeant labium electum; labium parum [ait Hebræ) vel labium mundum, & candidum (ut Symachus) & explicat Rupertus hoc labium: *Quidnam*

Hiſtoria Mõtis Cæliæ.

Sophon. 3 B 9.

Sic Arias Mõtanus

Hebraic. Symach. Rupertus

hoc

hoc eſt, niſi corde indiviſo, uno ore cordis, tâm obſervantes, quàm Recoleti benedicant nomen Domini: *ſea el lenguaje de todos vno*, taliter frænum recoleticnis ſinittros introductos abuſus repellat, quod equi non efrænes, ſed bene inſtructi ad procedendum per viam Domini inveniantur edocti & ipſi ſerviant humero uno: *Non differente labore* (Interlinea-
Gloſſa Interlineal. lis) in ſimul humerum unum adhibeant ad Crucem Domini portandam, ut non huc illucque vertatur purę Regulæ obſervantia: omnes tendant ad idem, & amore fraternitatis coniuncti fæliciter procedant, & eis ſicut erat prius ante confuſionem linguarum ſicut Pater Seraphicus Franciſcus in prima ſui inſtituti formatione ſtabilierat, eodem modo, & loquantur modo, & operentur in vinea Domini, ad invicem ſe provocando, & invitando uno ore, uno corde.

7 Hanc reformationem volo fieri, non in omnibus conventibus, ſed in aliquibus deſignatis, quia, ſi ut decet, domus iſtæ replerentur ſpiritu ferventes, ſi eſſent in magno numero reliquæ domus manerent deſertæ, & adſtringerentur ad receptionem multorum ſine delectu: & quia ſenes, aut infirmæ valetudinis, ac non ita fervidi, inde poſſint ad communiorem vitam aliorum cõventuum ſecure redere: & ſic quatuor, vel quinque domus ad id ſufficerent, ſicut, & in Ordine Prædicatorum fieri vidimus.

ARTICVLVS V.

Exactam inſtaurationem, & Reformationem Religioſi ſtatus quatuordecim documentis ſtatuit Author: expenduntur duo priora.

1 IN præfatis omnibus modis Reformationis, etſi optime inſtitutis, adhuc non inuenio exactam inſtaurationem, ſiquidem, ſi illi conventus ad unguem obſervant Regulam, & ultra illam non tranſgrediuntur communis obſervãtia aliorum cuius nam Regulæ eſt? Si eſſet eiuſdem cum eadem intel-

telligentia iam omnes essent Recoleti, quòd non conceditur: si illam puritatem non attingunt, ergo deficiunt, ergo sunt mitigati, ergo in aliquo relaxatur observantia, Iã ergo meum placitum in medium produco & optato æquis oculis ab omnibus conspici, nam forte Deo dante per contemptibile instrumentum, posse fieri magnalia confitebimur.

Ioannes Nider.

Pater Ioannes Nider Ordinis Prædicatorum, de Reformatione Religiosorum, lib. 2. cap. 21. specialem modum reformandi dilapsam Religionem dicit fore, si septem documenta opere compleantur. 1. Eligatur locus, ubi verisimilius reformatio citius introducatur. 2. Per ea quæ cadunt sub professionem principaliter inchoetur. 3. Officia Conventus principalia per bonos administrentur. 4. Turbatores reformationis maiores emittantur. 5. Confessores boni, & benevoli instituantur. 6. Excessus etiam in parvis cum discretione puniantur. 7. Ea per quæ ordo lapsus est, præcipuè caveantur Hæc ego admito documenta, sed adhuc desiderantur alia, & sunt sequentia.

1. *Eligatur locus.*

2. *Sub emissa professione.*

3. *Boni officiales.*

4. *Eliminentur turbatores.*

5. *Boni Confessores.*

2 8. Documentum: in loco assignato nullatenus conveniant coacti, sed omnino voluntariè, ij solum qui avidi sunt puræ observantiæ Regulæ, & illius studio sedent absque alia inventione. Et non omnes volentes, sed, qui matura deliberatione per examen prudens Superiorum inventi fuerint bono moveri spiritu, ne levitate, aut quavis alia passione moveantur. 9. Hic & non alibi recipiantur Novitij prævio debito examine secundum iura, & constitutiones nostras. 10. Documentum, Conventus alij maneant separati, nõ omnino, sed sub regimine eorumdem Prælatorum superiorum cum facultate transeundi ad reformatum, vel reformatos, in quibus modus vivendi laxioris vitæ paulatim decidet, aut quia inde ad recoletos conventus transibunt aut quia ibi morientur, & cum alias nullus ibi Novitius receptus sit, minuetur numerus conventuum laxioris vitæ, & crescent alij viventiũ iuxta puritatem Regulæ; & si tota Provincia, vel regio antiquum acquiret splendorem, & perfectam instaurationem, & extincta

6. *Nil sine correctione.*

7. *Tollãtur abusus.*

8. *Cõveniãt ultronee.*

9. *Hic & nõ alibi Novitij.*

10 *Mutua trãsmandi facultas.*

Digitized by Google

11 *Aliqui cõvẽtus mitigati.*

tincta manebit relaxatio. 11. Semper manebunt aliqui laxioris vitæ conventus, ubi ſenes, aut debiles degant, cũ quibus, quia ſecundum Regulam noſtram diſpenſandum ſit in laboribus, & vigilijs, mitius ſe habebit modus vivendi, & erũt Convẽtus hi veluti Coloniæ iubilatorum. Nam ſi in Recoletionis Conventibus manerent, poſſet eorum iuſta diſpenſatio nocere iuvenibus ſtudentibus puræ, & rigidæ obſervantiæ, & diſcerẽt, aut camiſſias lineas portare, aut â ſervitio chori, maxime nocturno, ſe ſubſtrahere, &c. 12. In eiuſmodi conventibus Recoletorum, non mittantur exleges, aut carceribus mancipandi, aut reclufioni, quia aut ſupponimus ibi nullus involuntarie commorabitur: neq; qui timore pœnæ ad exercitia veniant, ſed ex mera charitate, & amore obſervantiæ.

12 *Nõ admittẽdi pœnitẽtiæ causa mitti in recoletis.*

13 *Prælati Recoletorum.*

13. Quandiu communis viguerit laſſior vita, non præficientur in Conventibus Recoletorum niſi ex ipſis iam probati, & experti. Denique etiam, quandiu tota provincia non fuerit reformata, habebũt reformati Conventus præter Ordinarium Provincialem, ſuum Vicarium Generalem munitum authoritate ad conſulendum Recoletioni ſimul cum Provinciali.

14 *Examen recipiẽdorum.*

14. Et de amborum conſenſu, & approbatione, ac examine recipiendi erunt quicumque recipientur, aut ad alios Conventus remittent. Hæc ſunt documenta, quæ ſi opere compleãtur. Deo dante optatam videbimũs inſtaurationem. Et ut melius ſuadere poſſimus per ſingula diſcurremus de eis rationem reddentes.

3 Primum documentum: *Quod eligatur locus* &c. Suadetur primo ab exemplis: ſic enim vidimus 3. part. tract. 3. art. 7. paucos eligi Conventus pro reformatione S. Baſilij, tract. 4. art. 8. 9. & 13. in Ordine Eremitarũ S. Augnſtini. Sic duodecim, & plures reformationes ſub familia S. Benedicti factas vidimus tract. 5. per quinque artic. ab art. 4. Sic de Carmelitis, tract. 7. art. 4. Sic Prædicatores Conventum de Talavera, & alios elegerunt: ſic Ordo Minorum reformatus eſt, ut vidimus, tract. 8. art. 6. & hic art. precedente dicebamus.

Nos.

Sic

Digitized by Google

Sic recoletionem incæperunt Excalceati SS. Trinitatis, tr. 9. art. 3. & Mercedis, art. 5. & omnes alij, qui de Reformatione tractavere: ab uno, vel paucis Conventibus illam initiaverunt. Sic Concilium Tridentinum ſeminaria erigi curavit pro reformatione Clericorũ quæ loca ſunt veluti paleſtræ exercitiorum.

4 Et ratione ſuadetur, nam ſimul omnia reformari impoſſibile eſt, ut innuimus ſupra art. 2 & patet ex i diſpoſitione materiæ: non enim omnes reformari volunt, imò multi renuunt, dicentes nolle eſſe meliores, quam Patres fuerunt, quos in Religione venientes ad habitum reperierunt. Struem lignorũ ſimul, & ſemel parvus ignis in flãmare nõ poteſt: ſic parvus ignis devotionis inter homines obſervantiæ, non aſſuetos, ob contrarias diſpoſitiones repeſcentes, omnes accendere nõ poteſt, ut ſplendor antiquus reſtituatur. Si ergo unus vel pauci Conventus in principio eligantur, ubi qui magis diſpoſiti ſunt conveniant, amotis impedimentis, parvus ignis per applicationem materiæ proportionatæ ardebit, & creſcet per aſſiduam materiæ applicationem venientium ad Recoletionem, & ex parvo igne tota ſylva pravorum abuſuum incendetur, comburetur, & fervor devotionis deperditus toti Provinciæ, vel Religioni reſtituetur, ut vera inſtauratio efficaciter habeatur. *Nos.* *Simle.*

5 Demum eligi debet hic locus, vel Conventus, qui ex redditibus, & aſſuetis eleemoſynis ſuſtentari ſine vagatione queant, & numerus determinatus Religioſorum aſcribi, & aſſignari, ut ſupra decretum vidimus a Concilio Trident, trac. 9. art. 1. num. 6. & art. 3. num 8. Circa quod S. Bonavent. de ſex alis cap. 5. *Bonum* (inquit) *in ſuperficie apparet, & tamen in fine, per hoc maius bonum deſtruitur, & apertioribus malis aditus aperitur, v. g. ut multi ſalventur, plures quam oportune tenere poſſumus recipimus: ſed ipſa tandem multiplicatio, erit paupertatis noſtræ obſcuratio, dum plures velint pluribus gaudere, non carere. Inde ſequitur frequentior diſcurſus pro acquirendo neceſſaria: exquiruntur viæ inſolitæ in petendo: in cautius agitur con-* *Nos.* *S. Bonav.*

tra Regulam, vel recipiendo quies devotionis extinguitur, mores Religioſi in deſſuetudinem vertuntur. Conſueſcunt Fratres libenter evagari, & diverſa carnis commoda foris venari familiaritates in Regula prohibitas contrahere, numera à confitentibus quærere, ædificationes animarum pro quæſtu vendere, divitibus adulari, areas dilatare, ſumptuoſa palatia exaltare, ſcandala non curare, & Dei honor, qui ex noſtra ſancta converſatione, & aliorum ex inde ædificatione, provenire debuerat, agendo his contraria conculcatur. Hæc S. Bonavent. Ergo ſi ſic diſtrahitur Religioſus foras egrediens ad quærenda ſubſidia, Conventus valens ſit ſuſtentare Religioſos. Vide ſupra tract. 7. art. 6. & 7. art. præcedeute, num. 4.

6 Secundum documentum: *Quod inchoetur Reformatio per ea quæ cadunt ſub profeſsione.* Idem eſt, ac quod Reformatio ſit iuxta Regulam: ſic enim diximus ſupra 1 part. tract. 14. art. 6. quod Altare renovatum eſt ſecundum quod erat prius. Et hic tract. 1. art. 4. num. 7. non eſſe recedendum â Regula Fundatorum ſine ſpeciali revelatione. Sic tract. 9. art 1. num° 6. decernit S. Concil. Trident. *Quod omnes Regulares, tâm viri, quàm mulieres ad Regulæ, quam profeſsi ſunt, præſcriptum vitam inſtituant, & componant: atque in primis, quæ ad ſui profeſsionis perfectionem, ut Obedientiæ, Paupertatis, & Caſtitatis, ac ſi quæ alia ſunt alicuius Regulæ, & ordinis peculiaria vota, & præcepta, ad eorum reſpectivè eſſentiam, nec non ad communem vitam, victum & veſtitum conſervanda pertinentia, fideliter obſervent.* Sic credit S. Synodus, quod ubi collapſa eſt vetus, & Regularis diſciplina, inſtaurabitur; & id dixerat Concil. Aug. cap. 12. *Monaſteria* [ſcilicet) *cuiuſcunque Ordinis Fratrum ad Regulas, quas profeſsi ſunt reformari.* Regulæ enim pura obſervatio Magiſtra, & cuſtos eſt cuſtodientium illam Sic Bernardus de Præcepto, & Diſp. *Omnes* (inquit) *Magiſtram Regulam ſequantur, nec ab ea temere devietur à quoquam.* Et iterum Epiſtol. 32. *Rogo vos Fratres, & multum obſecro, ſic agite* (ait) *& ſic ſtate in Domino dilectiſsimi ſoliciti ſemper circa cuſtodiam Ordinis, ut Ordo cuſtodiat vos.*

Nos. *Nos.* *Cõc. Trid ſeſſ. 25. de Regul. c. 1* *C. Aug.* *S. Bernar*

Re-

Digitized by Google

7 Regula cuiuſcunque Religionis, utpote ab Spiritu Sancto inſpirata, & a primitias gratiæ habentibus Fundatoribus compoſita, debet eſſe cæterorum menſura. Sic Ariſtot. lib. 10. Metaphyſicæ: *Primum* (inquit) *in unoquoque genere eſt principium, & menſura cæterorum.* Et ſic omnes obſervantiæ metiendæ ſunt cum Regula, cui Dominus in ſua editione contulit ſplẽdorem, nec obligari poteſt Religioſus ad exceſſum, quia, niſi divino monitu fiat, erit ſuperſtitio velle obligare, & quod ex obligatione fiat, licet alias ex indulgẽtia, ſi comes ſit prudentia, & diſcretio, laudabile foret ſtrictiora exercitia habere virtutũ; Si Regulam non adęquet, quod fit, erit diminutum, & non attinget rationem Reformationis, ut ſupra dicebamus art. 1 quia ea debet eſſe reintegratio primæ formæ, quam in fundatione, & â Fundatore accepit Religio. Sic per eiuſdem animæ reſtitutionem, reſurgendo corpus noſtrum emortuum, reformabitur, quando venerit ad vitam: imago antiquata reformabitur; quando per eadem lineamenta, & colores reſtituitur ad eamdem prototypi formam, nam exceſſus per magis, aut minus diverſam faciet imaginem. Sigillum figuram in cera relinquet, quando mollefacta impreſſionem adaptatam receperit. Ædificium dirutum, tũc reformabitur, quando a fundamentis eiuſdem erigitur, ſicut erat antiquitus conditum. Anima peccatrix per amiſſam gratiam deformata non aliter, reformatur, niſi per eiuſdem gratiæ, & donorum infuſionem, quibus fit amica, & placẽs Deo. Ergo, ut perfectam habeamus Reformationem, oportet eam facere iuxta ea quæ ſub Regulæ profeſſionem cadunt. *Ariſtot.* *Not.*

8 Inſuper hæc debet eſſe integra in nullo deficiens. Ideo in Concil. Thuron. cap. 25. declaratur, quod reformare aliquam Religionem nihil aliud eſt, quam facere, quod in choro clauſtro, refectorio, horis Canonicis, victu, & veſtitu, & reliquis: *Nec in uno puncto recedant à præceptis Regulæ, & ſuorum Fundatorum ordinationibus.* Si fiat, maximè in principio Reformationis, aliqua remiſſio, ea officiet perfectę inſtaurationi, ſiquidem, nec in uno puncto deficere oportet. *Concilio Thuron.*

Quæcumque mutatio Regulæ reprehenſibilis eſt, nec innovari oportet, aliquid de eius tenore, & rigore: *Cave ne per ætatis adhuc imbocillis obtutum* (ait Petrus Damianus Epiſtol. 18. *ſancti loci Regulam violes, ne rigorem atque ſeveritatem beatæ converſationis enerves: ne mutari velis ſolitam ſeveritatis conſuetudinem, ne peregrinæ adinventionis præſumas ſuper inducere novitatem.* Vetus, & primitiva Regula ſemper, & noviſſime illæſa debet obſervari ſine interpretatione, ſine gloſſa, fine gloſſa, ut dixit Chriſtus Franciſco Seraphico de ſuę Regulæ acceptatione ſupra 3. part. tract. 8. art. 5.

Petrus Damian.

Not.

9 Nec hoc grave onus erit ſi in exercitio ſerio ponantur omnia, ſiquidē *ab aſſuetis non fit paſsio.* Homines erant Maiores noſtri, quando ad unguem hæc omnia obſervabant divino freti auxilio, hoc & nos habebimus, ſi amore Dei id ipſum portare velimus, & facilime exequemur: *In via vitæ* (ait Bernard. Epiſt. 341.) *quo citius, eo facilius curritur, & leve Salvatoris onus, quo creſcit amplius, eo portabilius eſt. Nonne, & aviculas levat, non onerat pennarum, ſive plumarum numeroſitas ipſa? Tolle eas, & reliquum corpus pondere ſuo fertur ad ima. Sic diſciplinam Chriſti, ſic ſuave iugum, ſic onus leve, quo deponimus, eo deprimimur ipſi, quia portat potius quam portatur.* Quid clarius dici poterat? Non redditur Religionis onus portabilius quando rigorem obſervantiarum fugimus, & media via, mitigatione introducta, volumus incedere. Si perfecte gradiamur non fugientes laborem, onus erit leve, & plumarum; non arenæ. Laborantes reficit Dominus: *Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiam vos*, Matthæi 11. D. 28. quod de ſides, delicati, & ſibi blandi audire non merentur.

S. Bernar

Mat. 11. D. 28.

10 Nec auferre punctum rigoris obſervantiæ quicquam proderit ſublevaminis, ſed revera verget in notabile detrimentum. Audiamus Bernardum in Prologo ſuper Pſal. Qui habitas. ubi ſic ait: *Conſidero labores veſtros (Fratres) non ſine magno miſerationis affectu: quæro conſolationem, quam exhibere poſſim, & corporalis occurrit; ſed ea non prodeſt quidquam, magis, & obeſſe plurimum poteſt: ſiquidem modica ſementis detractio,*

S. Bernar

non

non modicum messis est detrimentum. Etsi pœnitentia vestra minuatur miseratione crudeli, paulatim gemmis corona vestra privabitur. Certissimum est (ait S Anselm. Epist. 6 ad Monachos) *quod in multis Ecclesijs experimento didicimus, quia in Monasterio, ubi minima districte custodiuntur, ubi rigor Monachorū inviolabilis permanet, ibi pax inter Fratres, & Capitulo proclamationes conquiescunt. Vbi vero minimi excessus negliguntur, ibi totus Ordo paulatim dissipatur, & destruitur.* Vide 3. p. tr. 6. art. 4. & infra docum 6. Carnalibus oculis hæc incredibilia videbūtur sed eis qui amore æternorum sursum tendunt credibilia facta erunt nimis. Gustate, & videte, quoniam suavis est Dūs. *S. Ansel.* *Nos.*

ARTICVLVS VI.

De sex documētorum redditur ratio: & maxime de octavo: Quod in Conventibus assignatis degant tantum volentes, & consentientes Reformationi.

1 TErtium documentum: *Quod officia principalia Conventus per bonos administrentur.* Ex his præcipui debent esse Magister, & Socius, de quibus supra tract. 9. art. 4. num. 4 & 5. & tract. 8. art. 2. & ex dictis supra tract. 2. art. 3. confirmari potest, ubi de Consiliarijs, Ministris, & Familiaribus Visitatoris egimus. Et quia, ut dicebamus supra art. 1. Reformatores sunt forma extrinseca, & sic novellæ plantationes eiusmodi Conventuū Reformationis exēplo bonorum Præfectorum efficiētur formatæ, & bene instructæ. Iuvāt etiā quæ tr. 6. de idōneis promovendis, & alibi dicta sunt 1. p. tr. 14. art. 5. & 6. *Noi.*

Quartum documentum: *Turbatores Reformationis maiores emittantur*, etiam demonstratum est in eo quod tractavimus 1. part. tract 11. art. 1. & tr. 13 artic. 10. de impedimentis Reformationis, & inimicis Reformationis cū Nehemia reijciendis, & excludendis, & cum Machabæis, tract. 14. art. 5. *Nos.*

Quintū documentum: *Quod Confessores boni, & benevoli instituantur.* Hoc sanctissimus PP. Clem. VIII. statuit in Decretis pro Reformatione, & Educatione Novitiorum, de quo supra tr. 9. art. 4. n. 5.

Digitized by Google

Not. Sextum Documentum : *Exceſſus etiam in paucis cum diſcretione puniantur.* De hoc abunde ſupra tract. 6. art. 4. & 5. & 1 part. tract. 10. art. 7.

Not. Septimum Documentum : *Ea per quæ ordo lapſus eſt, præcipuè caveantur.* Latiſſimum de hoc percurrimus campum ſupra tract: 3. 4. 5. 6. 7 & 8. ubi de varijs abuſibus, de que remedijs tractationem fecimus.

2 Octavum Documentum: *Quod in Conventibus aſſignatis degant illi tantum, qui voluerint, & cõſenſerint Reformationi: qui tamen probati admittantur.* Sic Darius facultatem fecit volentibus Iudæis ire cum Zorobabele ad reædificationẽ Templi,

Not. 1 p. tr. 11. ar 2 & ſimiliter tr. 12. ar. 1 uitro volentes adduxit ſecũ Eſdras ad reformationem Populi in moribus, & Religione, & tr. 13. ar. 11. in reædificata Ieruſalẽ per Nehemiam ibere volentes remanſerunt, ibi electi, & probati, & tr. 14 art. 2 cũ Mathathia zelum Dei habentes libere ierunt pactum deſtruendi Idololatriam, & moriendi. ſi opus eſſet. In Reformatione Ciſtercienſium Stephanus, & alij ultro in chartam fecerunt, & inierunt pactum de proſequenda Reformatione, ut diximus 3. p. tr. 5. ar. 5. & prius de Eremitis S. Auguſt tr. 4. art. 8. Sic pulchre docuimus de venientibus ad habitum non coactè, ſed voluntarie ſupra tract 8. ar. 3. num 5. Sicut refert

Hiſtoria Mõtis Cæliæ. Archiepiſc. Granat. in Hiſtoria Mõtis Cæliæ, lib 2. c. 2. prohibitum eſt Provincialibus ad Recoletionem de la Salzeda mittere aliquos invitos, quia utpote dictamine cõtrario ducti, nil boni eficient, nec perſeverabunt. Etenim omne violentum non eſt durabile: virgam viridem facile duces, & dirigeſ ſi ſupra ignem mitem prius aliquantulum pertraxeris. Sic Religioſi viridis obſervãtiæ, flagrante amoris igne ad Recoletionem ingreſſus, dirigetur ad Regulæ menſuram. At aridam virgam, ſi dirigere volueris, certo frangetur, quia dura, Sic non volentes velut aridi, ſi dirigere coactè veliis, peiores fient; At ſi tacti dolore pœnitentiæ lacrymas tuderint, & eis humefacti, calore ſpiritus boni diſponantur, ſicut virga arida madefacta aqua ad ignem tranſeuuter applicata huc atque

Simile.

illuc

illuc dirigi valet. Sic pœnitentes perfusi lacrymis, alias indisciplinati, bonos in recolectione facient progressus. Si enim, ut supra art. 1. dicebamus, materia non est blande disposita ad impressionem sigilli, quod præmit, non resultabit imago, & forma restituta ad antiquum decorem, sed monstrum abominabile. Ergo volentes libere, & non aliter adhibentur. *Nisi.*

3 Exemplum mirabile adduco ex S. Ioanne Damasceno in Historia. Cum enim in desidio esset Rex Abenir cũ Principe Iosaphat, eo quod reiecto idolorum cultu verum Deum, & Q. Iesum Christum adorabat. Igitur superatis idolorum cultoribus, Magis, & Sapientibus, ad veram fidemque reductis; quia sæviebat Rex, & Principi capitale parabat supplicium, Achis ducatu illustrior Regisq; primarius Consiliarius bonũ adinvenit consiliũ, quod astantes omnes laudaverũt, & acceptaverunt, nimirum Quod regnum divideretur, & Princeps partem suam acciperet gubernandam, & subditione eius manerent vassalli quotquot Christianam fidem profiteri vellẽt; retenta alia parte á patre Idololatra; cui subderentur omnes volentes Idolis servire Quo factum est, quod Iosaphat Regis officio fungẽte, Dei gratia officia pietatis Religiose colente, ac subditis iustitiam liberalitatem, magnificentiã, magnanimitatem, humanissime ministrante, subditi Avenir trahebãtur allecti ab odore bono, & humanitate Iosaphat, ei adhærebant. Cunctumq; errorem abijcientes, veritatem Evangelizabant: & domus quidẽ Iosaphat crescebat, ac confortabatur; domus autem Avenir minuebatur, & infirmabatur: quemadmodũ de David & Saul Regnorũ narrat historia. Ac tandem per Christi confessionẽ, & Idolorũ renuntiationẽ unita sunt Regna, & Rex Avenir cum toto suo regno Fidẽ suceperunt. Ergo, si sic fiat in nostra Minimitana Religione (ubi opus est) quod voluntariè sequamur consiliũ bonũ situãdi domos, quę seminaria sint, & cohabitandi in eis volẽtes integrã Regulæ observantiã, relictis alijs Monasterijs pro cõmuni & laxiore observantia favente Deo, omnes ad meliorẽ frugem, proficientes, trahentur ad puram, & integram Regulæ obse vantiam: *S. Ioann. Damasc.*

tiam minuentur cadentes ab integritate obſervantiæ; creſcent Reformati: & tandem tota provincia, tota Regio, tota Religio, non poſt longa tempora reformabitur, & digna apparebit tanto, ac tali Fundatore, & Patriarcha ſanctiſſimo Franciſco de Paula,

4 Nec deterreat ad ejuſmodi rem ineundam formido decidendi cum rubore. Etenim Inimicus homo ſuperſeminat zizania & forte Reformati laudati, & applauſi elevabuntur, & ſpiritu ambitionis ſuper veſtientur ac mutato ſolo habitu, & forma exteriori in peiora decident: *y ſerá bolver las nuezes al cantaro.* Et magis nociva facinora ſub ovina pelle perpetrabunt, ſicut decurſu temporis docet experientia in omni reformatione quas hucuſque vidimus ſæpe dirutam, ſæpe reformatam Religionem.

Dico me, non promittere perſeverantiam; hoc enim donum Dei eſt, quo humanæ conditionis mobilitas ſolidari poteſt. Cæterum ſedula diligentia ſelectiſſimorum Reformatorum introducet formam, & quandiu hæc incolumis perſeveraverit, multi perficientur, & proficientes, fructus uberrimos dabunt, ſicut in hiſce huius ſæculi Recoletionibus recenter fundatis vidimus tantorum virorum, & mulierum in eximia ſanctitate, & virtutibus decedentium: & ſic uſque modo paucos diſcolas, ſed multos probos, & ſanctos experti ſumus.

5 Facietque pro hoc libera facultas, tùm Superiorũ, tùm ſubditorum ad regreſſum Etenim quos viderint Superiores decidere, nec correctionibus emendari, velut humorem tendentem ad corruptionem corporis communitatis, extrahant, & ad laxiorem obſervantiam in alijs Monaſterijs obſervatam communiter reducant. Etſi qui ſenſerint ſpiritum promptũ, carnem vero infirmam ad illibatam, & integram obſervantiam, humiliter diſpenſationem petant ad redeundum, & cõmorandum in alijs Conventibus: ſic in ſupradicta Minorum Reformatione lege ſtabilitum eſt, ut lib 2 cap. 2. dicitur quia, qui ex obſervantia hanc Recoletorum illibatam vitam Regularem experiri voluerit, non retrahatur metu non perſeve-

Hiſtoria Mõtis Calui.

ran-

randi, & cum labore redeundi, sed pro tempore, quo duraverit cumulet merita; & qui rationabili de causa à Recollectione ad communem observantiam reddere placuerit, cum benedictione Prælatorum redeat ut hac unitate & communicatione servata, tota convaleſcat Religio.

6 Nec secundo ab huiusmodi assignatione cœnobiorum strictæ observantiæ Regulæ retardare debet Superiorum animum cogitatio; quod in optimi Religiosorum relinquatur, erunt pauci, qui velint Recoleti fieri. & quod ex his pauci invententur Magistri vitæ spiritualis, siquidem in communi observantia educati, non sunt experti rigorē adimpletionis Regulæ, quā in multis, communi observantiæ sectatores cum dispensatione observant secura conscientia, quia sic ut invenerunt, professi sunt.

Dico multos latere Discipulos occultos, & si illi pauci sint, vidimus ab uno homine universum hominum genus procreatum: & deleto per diluvium universorum hominum genere, octo animæ in Arca reservatæ rursus crescere, & multiplicari cæperunt, & prosecuti sunt in immensum homines. Hanc obiectionē fecerunt Iudæi illi, qui inierant pactum præliandi pro Domino. *Quomodo poterimus pauci pugnare contra multitudinem tantam, & tam fortem?* 1 Mach. 3 c. 17. & respondit invictissimus Dux: *Facile est concludi multos in manus paucorum: & non est differentia in conspectu Dei cæli liberare in multis, & in paucis, num.* 18. *Quoniā non in multitudine exercitus victoria belli, sed de Cælo fortitudo est*, num 19. Sic si pauci boni, sapientes, & prudentes inveniantur, cum, ut supponitur apud ipsos recipiendi sint Novitij, auxilio paucorum, fortè, & multorū abusuum turba superabitur, & victoriam reportabit Regularis observantia. Vide 1 part. tract. 14. art. 2. de Machabæis sic multiplicabuntur operarij. 1. *Mach.* 3 c. 17. 18 & 19. *Nota*

7 Quod autem ex his qui reperti fuerint, zelum observantiæ habere, experientia careant, non ideo desistendum: quia cum exercitia Religiosorum secundum Regulam nostram & aliorum Monachorum sint, vacare orationis studio, & ser-

van-

vando ſilentio, ſtudere Meditationi, & Contemplationi adhibitis medijs exercitij abſtinentiæ, maiori pœnitentiæ, & carnis mortificationis, & cum alias, non à nobis, ſed à Deo ſufficientia ſit, & donum eius, fidentes pulſemus, & inuenietis petamus, conſulente Evangelio, Luc. 11. B. 13. *Pater veſter de cœlo dabit ſpiritum bonum petentibus ſe*, quia fidelis Dominus in omnibus promiſſis. Et inſuper ipſe eſt verus Magiſter, & docebit nos: *Beatus, quem tu erudieris Domine: & de lege tua docueris eum*, Pſ. 93 Quare beatus, quem Dominus erudierit? Quia veritatem non per partes, ſed totaliter agnoſcet, eruditus à Domino: *Omnem veritatem*: quia ut S. Ioannes Epiſtol. 1. cap. 2. c. 10. affirmat: *Vos unctionem habetis à Sancto, & noſtis omnia.* Ergo, ſi Dominus dat Spiritum bonum petentibus ſe, & Spiritus hic ungit, ut noſcamus omnia, nullo alio indigebimus Magiſtro. Quod, & clarius infra in eodem cap. D. 27. ipſe Evangeliſta aſſeverat: *Et vos (inquit) unctionem quam accepiſtis ab eo, manent in vobis. Et non neceſſe habetis, ut aliquis doceat vos. ſed ſicut unctio eius docet vos de omnibus, & verum eſt, & non eſt mendacium. Et ſicut docuit vos, manete in eo.* Manebimus in Deo ſi amore illius ducti exquiſierimus illum. Vnctionem comitatur Charitas, quæ etiam facit cognoſcere omnia, propellens omnem tenebrarum caliginem, quia charitas omnia credit, omnia ſperat, & eſt omnipotens, & præcipuo privilegio perſeverat in Beatitudine, & ibi æternaliter manet cum ſcientia Beatorum, & clara Dei viſione, eodẽ ſpiritu, qui unxit, comitante: *Nos vero omnes* (ait Paulus 2. Corinth. 3. D. 18.) *revelata facie, gloriam Domini ſpeculantes, in eamdem imaginem transformamur á claritate in claritatem, tanquam à Domini ſpiritu.* Sic docti à Domino, & effecti Magiſtri in palestra, & exercitijs Religioſis virtutum, ibimus de virtute in virtutem, uſque dum videamus

Luc. 11. B. 13.

Pſ. 93. B. 22

1. Ioan. 2. c. 10.

1. Ioan. 2. D. 27.

2. Cor. 3. D. 18.

Deum Deorum in
Sion.

A R-

ARTICVLVS VII.

Sex ultima documenta explicantur pro Reformatione: & maximé pro recipiendis, & approbandis Novitijs, & observantissimis Prælatis supra Recoletos.

1 NOnum Documentum: *Quod in eiusmodi domibus, & nō alibi recipiantur Novitij prævio examine, &c.* Ex eo suadetur, quia sicut in Iure cavetur, de Religiosis domibus, C. *Ne nimia*, & datur norma extinguēdi unā Religionē ex eo-solū quod in ea nullus de cœtero recipiatur Novitius, & quod illi qui iam sunt ingressi, aut paulatim moriantur, aut ad alias Religiones transeant. Sic actum erit de deformatione Religionis, si in ea iuxta communem observantiam adiunctā abusibus non recipiantur Novitij sub eadem deformatione viventes, sed in Conventibus, ubi quoad Regulam integram, & illesam vivitur; reliqui verò, ut dictum est, aut paulatim moriantur, aut reducantur ad Recoletam, & genuinam vitam, cū antiquo restituto splendore. *C. Ne nimia.*

2 Examen autem subeant Novitij eo modo, quem colligere potest, qui viderit quæ diximus supra 3 part. tr. 1. art. 5. num. 7. in Regula S Pachomij: ubi triennio sine habitu probatur Novitius, & art. 6. nu. 4. in Regula Sanctissimorū PP. Serapionis, & Macarij, tract. 11. art. 2. num. 4. in Ordine S. Hieronymi: tract. 12. art. 12. 13. & 14 ubi late de recipiendis Novitijs in nostra Minimitana Religione egimus, tract. 13. art. 2. ubi exercitia Societatis Iesu dicuntur: & in hoc 4. p. tract. 8. art. 3. & denique, tract. 9. art. 4 ex Clemente VIII. & Vrbano VIII. multa de examine, & educatione Novitiorum adducta sunt, ideoque supervacaneum repetere. *Nos.* *Nos.*

Non erit tamē ab re, quod antequam recipiantur ad habitum, inibi maneant. in habitu sæculari permensem ad exercitia omnia cum Novitijs concurrendo. Quos professi omnes attente considerent, ac calcent, ut informare possint P. P.

Pro-

Provincialem, & Collegas, & Vicarium Generalem Protectorem: ad quos spectabit recipere ad habitum, & professionem præhabito bono testimonio Capituli localis, & maxime sui Informatoris, & Magistri. Sic fieri præcepit S. Gregor.

S Gregor M in Romana Synodo: *Si quis* [inquir] *ex iuris Ecclesiastici servitute ad Dei servitium converti desiderat, probetur prius in laico habitu constitutus: & si mores illius atque conversatio bono desiderio illius testimonium ferunt, absque ulla retractione servire in Monasterio Omnipotenti Domino permittatur, & ab humano servitio liber recedat, qui pro Divino obsequio districtiorem subire appetit servitutem.*

3 Et quando durante approbationis anno experti fuerint omnia exercitia Novitiorum, & in eis bene instructi, ut sciēter, & prudenter possint emitttere professionem. Et dum eā emiserint solemniter, sit coram Notario publico, & testibus, & in libro, ubi exarabitur professio, & subscribetur, declaretur cuius sint patriæ, & quibus parentibus nati, & habeatur etiam authentica fides Baptismi, ut constet quod ad ætatem legitimā pervenerint, ne postea à litibus, & reclamationibus pateat aditus. Debent omnia sæcularia sopita manere, quia veluti baptismo secundo renovatus Religiosus solo Christo indutus

Nos. manet, ut & tetigimus 1.p. tract. 7. art. 4. num. 4. Hinc opti-

S. Bernar me D. Bernard. tract. de Præcep. & divina gratia: *Huiusmodi conversatio* (Monastica) *professores, & amatores suos Angelis similes, dissimiles hominibus facit: imò divinam in homine reformat imaginem, figurans nos Christo, instar Baptismi, & quasi denique secundo baptizamur, cum per id, quod mortificamus membra nostra, quæ sunt super terram, Christum induimus.* Abscindendæ ergo sunt à Religioso professo omnes occasiones respiciendi retro.

4 Decimum Documentum: *Conventus communis observantiæ sub eodem Provinciali manentes recipiant etiam volentes à Recoletis regredi.* Hæc mutua facultas transeundi ex utraque

Nos. parte valde iuvat ad evitanda omnia inconvenientia supra ponderata, art. 4. & art. 5. num. 2. & art. 6. num. 5. de congrui-

ta-

tate huiuſmodi mutui tranſitus nonnulla diximus. Et quod ſub eodem maneant Prælato ſuperiore, iterum in 13. Documento dicemus.

5 Vndecimum Documentum: *Semper manebunt aliqui cōventus ad communem obſervantiam deputati.* Finis huius documenti, dum art. ſuperiori propoſitum fuit, innuitur, ut ſcilicet maneant ibi, qui iuſta de cauſa integræ, & illibatæ obſervantiæ vacare nequiverint. Et addo eiuſmodi Conventus nullatenus eſſe aſſignandos ad Novitiorum receptionem, etiam ſi ipſi ſint magnifici, & in magnis urbibus conſtructi: ſi facultas ſuppetierit, poterunt in eiſdem urbibus novi Conventus erigi ad educationem Novitiorum, ſicut optime obſervat Societas Ieſu, ut diximus 3. part. tract. 13. art. 2. *Nos.*

6 Et quia Conventus Recoletionis maxime dicati ſunt, Orationi & exercitijs pœnitentiæ, ac puræ obſervantiæ, & alias neceſſum ſit ſtudium literarum non omittere: inter Conventus communis obſervantiæ computamus Collegia pro ſtudentibus, & Lectoribus: *Non enim ulla* (aiebat Lact. Firm. lib. 1. cap. 2. Divin. Inſtit. adverſus Gentiles) *ſine ſapiētia ſuſcipienda; nec ſine ulla Religione probanda ſapientia.* In Conventibus Novitiatus congruum erit de ſtudio litterarum non agere, ſed de intelligentia Regulæ, & obſervantijs: In Conventibus Recoletorum, ubi non induuntur Novitij, ibi permittitur erigi ſtudia humanarum litterarum, & Philoſophię; cæterum ad Collegia, & Conventus communis obſervantiæ, non mittantur iuvenes, qui bene non fuerint radicati, & inſtructi in integra obſervantia, & ſtudio orationis, ut ſic melius poſſint, & valeant reſiſtere tentationibus occurrentibus extra Conventus Recoletos, maxime ſi armati veniant Oratione, & vera ſpiritus humilitate ad vanas hominū laudes fugiendas. Et in hoc Superiores inſiſtant: quod eiuſmodi ſtudijs non vacent, qui humilitate, manſuetudine, & modeſtia, non fuerint inſigniti. Nam ſapientia ſine humilitate, non Religioſum, ſed Dœmonem format & creat. *Lact. Firmianus.*

7 Duodecimum Documentum: *In Conventibus Recoletis,* (ma-

Hiſtoria Mõtis Cæ lia. (maximè, ſi ibi recipiuntur Novitij] *non recipiantur puniendi, & pœnitentijs plectendi.* Sic ſtatutum ẽſt in Recoletione Minorum, ut in eius Hiſt. lib. 2. cap. 2. dicitur: ne eorum inordinata cõverſatio obnubilet puritatem perfectionis inibi commorantium: quia delicta illorum, qui puniuntur, neque cogitatione oportet eſſe præſentia puræ menti, ſed omnino neſcire tranſgreſſiones fieri. Nam ſi Exodi 4. B. 6. in ſinum introducta manus Moyſi apparuit leproſa: *Quam cum miſiſſet in ſinum ſuum* (ait] *protulit leproſam inſtar nivis.* Si cogitatio immundorum in ſinu animæ perfectæ, & puræ requieverit, tale exemplum forte ad manus operationem exire tentabit, & evertentur, aut deficient, qui ſoli Deo vacare erant aſſueti, cum Angeliſque converſationem habere, non cum diſcolis, & tranſgreſſoribus. & ideo horum conſortium omnino removendum eſt à Recoletis. Hæc Hiſtoria Recoletorum.

Exodi. 4. B. 6

8 Tertium decimũ Documentũ eſt circa Prælatos: *Per hos, tũ Recoleti, tùm cõmunis obſervantiæ Religioſi gubernari debent.* In primis unus omnium erit *Ordinarius Provincialis, ut ſervetur unitas*, & Reformatio ſit conformis ad illam de qua Chriſtus Dñs dixit Ioan 10. D. 16. *Fiat unum ovile, & unus Paſtor.* Sic obſervant Recoleti, & obſervantes Franciſcani, ut lib. 2. cap. 3. Hiſtor. Montis Cœliæ dicitur, ſemper enim turbationũ periculum aderit, ſi á Prælato ordinario ſubtrahatur regimen. Meritò Numantini, ſæpius Romanorum, victores, quando datus eſt illis pro Duce Publius Scipio triſtati ſunt, & timuerunt valde, ut refert Boterus, lib. 10. c. de Duce: & rationem reddebat: Quia quamvis ædem eſſent oves, timebant, quia non erat *Idem Paſtor.* Quamvis idem ſit inſtitutũ, ſi varietur modus imperandi, durũ erit multis, & Maxime eis qui in pace poſſident. Bene, ut dicebamus 1. p. tr. 9. art. 10. in reædificatione murorum Ieruſalem: media pars iuvenum faciebat opus & media parata erat armis ad bellum: *Vna manu faciebant opus, & alia tenebant gladium.* Sic oportet fieri in Reformatione Religionis, quãdiu ædificatur, una pars operetur, ſcilicet Recoletorum, per exercitia virtutum, alia pars, ſcilicet

Ioan. 10. D. 16.

Hiſtoria Mõtis Cæ lia.

Boterus.

Nos.

2. Eſdr. 4. c. 17.

cet communis obſervantiæ, teneat gladium regiminis, quo defendant bene operantes, & laborantes. Obſervantia communis Prædicatores Verbi Dei tenentes gladios creat, & dat Recoletis. Recoleti ædificant, & opere complent Verbum Dei. Si ſic ad invicem iuventur, ſervata unione unius capitis fiet fæliciter Reformatio, & ea completa iam regimen habebunt Recoleti, & obſervantes integerrimi. Hinc in Capitulo Generali 2. Avinioni celebrato num. 5. plectendos ſtatuerunt PP. *Duos Fratres Provinciæ Franciæ lepido cuiuſdam prætenſæ Reformationis, Recoletorum, ut aiunt colore adumbratos, multa, eaque perniciosa contra Regulæ noſtræ tenorem inſignant, quæ Regularis obſervantiæ nationis Gallicæ candorem attentare, quatenus propriæ voluntati pro liquido conſtat, liberius indulgere valeant, & à Superiorum obedientia ſe ipſos penitus eximerent, &c.* Hæc Patres. *Cap. Gen. Minim.*

9 Et quia quandiu pura Regulæ obſervantia non fuerit introducta contingere poteſt, quod Provincialis, non ſit expertus in integritate obſervātiæ (maxime ſi ad officium pervenit, & non â Deo) aſſignetur unus Vicarius Generalis vir ab incunabilis Religionis, & habitus ſui, obſervantiſſimus, & experientia probatus, qui ſciverit facere, & poſſit docere. Hic ſit veluti Protector Obſervantiæ, & ſimul cum Provinciali ea omnia quæ ad Recoletionem ſpectant, faciant, tùm ad recipiendos, tùm ad reijciendos Recoletos, & ordinationes illis faciendas iuxta temporum indigentiam, quoaduſque iam nullus ſit in prædicamento Provincialis, qui non fuerit in puritate Regulę educatus. Iam ad virilem perfectionis ſtatum perventa Provincia pedagogo non indigebit, ſed ſuo ordinario contenta erit Paſtore. Quod ſi in aliquo Reformationis negotio contingerit diſidere Vicarium Generalem, & Provincialem, ceſſante textu expreſſo Regulæ, & conſtitutionum noſtrarum, aut evidente ratione in contrarium, ſtetur determinationi Vicarij Generalis.

10 Similiter Correctores locales Recoletorum modo in principio, non ſint annuales, ſed ad minus pro primo triennio,

non

Peritia curationis ſtatus Religioſi

non fiat electio, ſed per Vicarium regantur, qui, & pet

rogari quoadusque ſubiectorum copia augeatur Elos

bit Viſitator ita ſpectabiles ac ſervos bonos, & fideles

eis antea compertum ſit, eſſe zelo obſervantiæ infigu

ab omni ambitione prorſus liberos (ſi forte inveniatu

tes, & prudentes. Qui, ſi tot in eadem Provincia, non

riantur, adducantur ab alia, qui iam experti, & ſpiritu fe

tes, Magiſtri poſſint eſſe in ſchola virtutū. Et enacto

nio primo, vel tempore neceſſario ad informandos Rec

poterunt ex eiſdem eligi in Correctores, & Prælatos lo

Conſtitutionis Excalceato. Mer. cedis.

Sic Gregor. 15 die 20. Aug. anno 1622. Bulla : *Alias*

ſtatuit Excalceatis Mercedis ſub quibuſdā pœnis, quo

lus Frater Diſcalceatus Prælati officium habere poſſet

octo annis continuis habitum per Fratres Diſcalceatos

tum non geſtaverit. Et bene, quidem, ne aliquis ſpe præp

ræ promotionis, qui inter alios Fratres communis obſer

tiæ, nunquam adeptus eſt officia, pelle ovina ſuper ind

ſtatim ad vitam, quam nec ſcivit, nec expertus eſt, præſi

tur, & inveniatur lupus rapax ad perditionem gregis. A n

ſtio enim ſimulari non poterit tāto continuato tempore, q

ſignum det, ut notat fiat.

11 Porro, quam æquum, & rationabile ſit eiuſmodi c

nobia ſtrictæ obſervantiæ, in quibus zelo perfectionis fa

lantes tantum degant, ſubiecta fore, & gubernari debere p

im probatos viros, eoſque ſub protectione Vicarij Gener

lis Protectoris Regularis obſervantiæ integerrimi, & nō ſu

Provinciali ſolo tantum (ne forte cōtigat eſſe ex non affect

Recoletioni) videamus, iuxta illud, Pſal. 124. ubi de ijs, qu

confidunt in Domino, quos vallavit montibus per circuitum

Et ipſe Dominus in circuitu Populi ſui, tanquam verus Pro-

tector adiecit beneficium ad beneficium dicens: *Non relin-*

quet Dominus virgam peccatorum ſuper ſortem iuſtorum: Et ad

quid proderit hoc privilegium, ſeu manutentia ſubditi di-

cens: *Vt nō extendant iuſti ad iniquitatē manus ſuas*, eſt dicere:

Ne rigida gubernatio malorum iuſtos perſequentium, aut re-

Pſal. 124. 4. 3.

la-

laxatio exorbitans, & licentia vivendi ſine puritate, occaſio ſit iu .o labendi in iniquitates, & peccata, ſicut & alij, quorum exemplo malo moveri poſſent.

Si enim pervigiles Prælatos habuerint, qui ſciant, & valeant ſua gubernatione, & manu tentione, etiam modica corripere, & emendare (quæ á Prælatis, qui, nec obſervantiam, nec zelum nec ſpiritualem protectum habuerunt; pro nihilo reputabuntur) ex modica in principio relaxatione deviabunt à recto itinere arrepto, ideo ſequitur: *Declinantes autem in obligationes adducet Dominus cum operantibus iniquitatem* Minima deficientia in novella erectione obſervantiæ, permittenda non eſt, nec ſine punitione prætereunda [ut ſupra docuimus, tract. 6. art 4.) Quamvis in iam provectis diſſimulari poſſit quandoque aliqua imperfectio. Virgula, ſi recenter nata devietur. Et non dirigatur agricolæ cura, adiuncta Regula; iam dura, ſine fractione dirigi non valebit. *Al enhornar* [aiunt Hiſpani) *ſe entuertan los panes*, quia maſſa blanda qualeſcumque recipit impreſſiones deformitatis. Sic omnimoda diligentia in principio Recoletionis novæ adhibenda eſt, nec permittenda non modo ſcelera, ſed nec imperfectiones incorrectæ quod eſt munus obſervantiſſimi Prælati. Vide ſupra quæ diximus tract. 8.

Pſal. 124. *A.* 5.

Nos.

Simile.

Nos.

Vidi (non ſine iubilo) hanc meam Pſalmi aplicationem, quã meo marte dictaveram in D. Bernardo Epiſtola 198. ad Innocentium, quem precabatur, ne Prælatum quemdam immemorem ſuarum obſervantiarum, legum, Canonumque cõtemptorem dominari permitteret in vicino Monaſterio. *Nulla meo iudicio* (inquit) *in corona veſtra pretioſior gemma zello illo veſtro, quo emulari conſueviſtis oppreſſos, nec reliquiſtis virgam peccatorum ſuper ſortem iuſtorum, nimirum propter illud, quod ſequitur: vt non extendant iuſti ad iniquitatem manus ſuas.* Et Epiſtola ſequenti 199 ad idem intentum: *Iterum ſupplico, & ad pedes Domini mei, ea qua poſſum mente anxia deſcendo: ne ab homine iniquo, & doloſo Religioſum Monaſterium deſtrui patiatur. Etenim non parcet noſtro, qui ſuum pene deſtruxit.* Sic qui in vi-

S. Bernar Epiſ. 198.

Epiſ. 199

ta anteacta obſervantias fregit, ſi Recoletioni præeſt, declibunt viri Religioſi a propoſito, & periet obſervantia.

12 Quartum decimum & ultimum documentum: *Quod amborum examine, Provincialis ſcilicet & Vicarij Generalis recipiantur, & admittantur venientes ad Recoletionem, aut inde remittantur, quando oportuerit ad communem obſervantiam:* ideo dicimus, quia plus vident oculi quam oculus, ut ſic ſpiritus venientis non lateat. Oportebit Capituli localis etiam de terminationem expectare. Quod ut fiat, veniens ad Recoletionem non aſſignetur conventualis, niſi poſt duos, vel tres menſes ad Recoletorum exercitia concurrerit, ut illi etiam ſit liberum redire iuxta illud.

Turpius eijcitur; quam non admittitur hoſpes.

Nos. Quæ ſupra tract. 8. art. 3. diximus de examinando ſpiritu venientium ad Habitum, & recipiendorum ad Profeſſionem, id ipſum dictum ſit pro examinando, & probando veniente ad Recoletionem, ubi puritas obſervantiæ, & inſtauratio inſtituti noſtri procuratur.

ARTICVLVS VIII.

De ſervando Silentio Apoſtolico.

1 Silentij obſervantiam comitem ſtatus Religioſi vidimus in omnibus inſtitutis veluti matrem, & nutricẽ Orationis, cuius ſtudio dicatus eſt Monachus. Revocentur ad memoriam quæ de neceſſitate eius, & de ſtricta cuſtodia in exemplum diximus 1. part. tract. 9. art. 4. & 5. 2. part. tract. 5. art. 3. & 4. & in ſingulis Religionibus. Nunc autem ſelecta de hoc exempla, & ſententias à P. Fr. Ioanne Baptiſta Lezana in Reformatione Regularium cap. 5. num. 12. & 13. cum ipſo producam ex Patribus. De unica ſolũ [ait] ipſaque ſpecialiſſima obſervantia Regulari, Silentio nempe, ſermonem faciam ex Patribus. Prius tamen, quid opere cõpleverint, poſtmodum vero, quid docuerint apponam. Igitur Agatho Abbas lapillo aſſidue ori indito per tres annos Silentium cuſtodiſſe tradit Marulus lib. 4. c. 6. Paulus quoque Monachus per trien-

Nos.

Ioann. B. Lezana.

Marulus

nium

nium enim nemini quidquam locutus eſt. Pambo Abbas illud Pſal. 38 legens: *Dixi: Cuſtodiam vias meas: ut non delinquam in lingua mea*, multo tempore obſervavit. Boonem in Thebaidis deſerto habitantem, in ſummo Silentio vixiſſe ſcimus: Theo etiam in cellula ſua clauſus annis triginta, Silentij habuiſſe continentiam perhibetur. Hos & alios plures refert Marulus ut ſupra. Qui lib. 6. cap. 14. dum de revelationibus internarum pœnarum agit, quid Moniali cuidam loquaci (utinam caſum vereantur omnes) acciderit, per hæc verba retulit: *Cum diem obijſſet extremum, & in Eccleſia ſepulta eſſet Ædicluus nocte intempeſta Eccleſiam ingreſſus vidit illam ante altare diſtentam ſecari per medium, partemque ſuperiorem igne cremari, inferiorẽ vero relinqui intactã* (forſam Caſtitatẽ corporis ſervarat) *Mane igitur viſa Fratribus narrans, dum locum, in quo cã uri conſpexerat oſtendit, deprehenſa ſunt in marmoris ſolo ardoris veſtigia.* En ſilentij exempla, en lonquacis pœnam. Nunc verò quid Patres dicant audiamus. *Pſ. 38. A. 2.* *Marulus*

2 Divus ergo Hieronymus Religionem in loquacibus eſſe non poſſe hiſce declarat: *Religio ſancta non poteſt eſſe in loquacibus.* Divus etiam Auguſtinus adeo neceſſarium ſilentiũ putat Monachis, ut ſine eo Monachos non eſſe dicat: *Silentium Fratres, inter cætera vobis in eremo ſumme neceſſarium, quia qui non cuſtodit linguam ſuam Monachus non eſt.* Clarius id expreſſit S. Bernardus: *Nemo* (inquit) *de Religionis habitu ſibi blandiatur, qui adhuc linguam ſuam non didicit religare. Liga linguam tuam ſi vis eſſe Religioſus, quia ſine linguæ religatione Religio vana eſt.* Ad hæc Seraphicus Bonaventura: *Certè fruſtra (audeo dicere) quod illa Religioſus gloriantur de profeſſione virtutis in corde, qui diſſipat diſciplinam Silentij per inquietudinem multiloquij. Si quis (teſte Scriptura) putat ſe Religioſum eſſe, non refrenans linguam ſuam, ſed ſeducens cor ſuum, huius vana eſt Religio.* Plures tandem ex Patribus ſciens prætereo, unum qui pro omnibus loquatur, Silentij que ntilitates in Religione exponat, producam: Ioannes hic eſt, vulgo Climacus: *Taciturnitas eſt mater Orationis, captivitatis revocatio, ignis divi-* *D. Hier. in Epiſt. S. Aug. ad Fratres in Eremo.* *D. Bern.* *D. Bonav. de Perfectione vitæ cap. 4. Iacob. D. 26.* *Ioan. Climacus in Scala.*

ni amoris obſervatio, cogitationum ſpecula hoſtium, lacrymarum amica, carcer luctus, memoriæ mortis operatrix, iudicij indagatrix, inimica fiduciæ, quietis coniux, ambitioſæ doctrinæ aduerſatrix, ſcientiæ adiectio, ſecretus in Deum profectus, occultus aſcenſus. Hæc ex Lezana dicta ſint.

Nos. 3 Concludo tamen quæ iterum obiter tetigi 3. part. tract. 12. art. 19. num. 3. nunc in medium proferendo de ſervando Silentio, ut ſanctiſſimus Patriarcha noſter inhibuit, cap. 8. Regula, num. 36. conformiter ad id quod in Iure cautum eſt, C. Cum ad Monaſterium de ſtatu Monach. §. in Oratorio. Vbi poſtquam Orationis ſtudium ſanctæ non prætermittendum hortatus eſt, ſubdit: *Vt autem illis omnibus potior orandi detur occaſio: moneantur ſinguli quatenus ſolicite dent operam Evangelico Silentio: ita quod in Eccleſia, Clauſtro: ac Dormitorio. Omni tempore: in Refectorio vero in prima, & ſecunda menſis: & à Complectorio uſque ad Primam ſilentium ſervare ſtudeant: alias ſubmiſſe, ac Religioſe loqui ſtudentes. Nihilominus tamen, ſi quid in ipſis temporibus, & locis Silentio deputatis neceſſario loquendum contigerit, verbis paucis, ac demiſsis, quæ dicenda fuerint, breviter concludantur.* Et num. 37. rurſus ait: *Hortentur inſuper cuncti, ut ſint benigni, modeſti, & exemplares, non alios, ſed ſe ipſos iudicantes; ac multiloquium (quod ſine culpa eſſe non poteſt) fugientes.*

Reg. Min

4 Hæc eſt Silentij lex nobis impoſita: nõ Silentij ut cũq; quia ſilere omnino quandoque reprehenſibile: ſic Iſaias, cap. 6. B. 5. *Væ mihi, quia tacui*: quod ſic expungit Hector Pintus: *Ego exiſtimo (ait) ideo Iſaiam dixiſſe hoc, quia meminit ſe aliquãdo tacuiſſe, cum loqui oporteret. Vtrumque enim peccatum eſt, & loqui, & tacere extra tempus. Nam, ut ait Salomon*, Eccleſ. 3. *Tempus eſt tacendi: & tempus loquendi.* Silentium aſtringimur ſervare Evangelicum. Quid eſt ſervare ſilentium Evangelicum? Diſcamus ex ipſo exemplo, & doctrina Chriſti. Silentium obſervavit Chriſtus, Matth. 27. B. 12. *Et cum accuſaretur à Principibus Sacerdotum, & Senioribus, nihil reſpondit.* Imò, & perquirenti Præſidi, ſi forte non audiret quanta adverſum

Iſai. 6. B. 5

Hector Pintus.

Eccleſ. 3.

Mat. 27. B. 12.

cum

eum dicebant teſtimonia: *Non reſpondit ei ad ullum verbum.* Et ſimili ſilentio uſus fuerat, cap. 26. F. 63. quando interrogatus à Principe Sacerdotum: *Nihil reſpondes ad ea, quæ iſti adverſum te teſtificantur?* dicit Evangeliſta: *Ieſus autem tacebat,* quia tempus tacendi erat. At adiuratus à Principe Sacerdotum per Deum vivum, ut diceret, ſi eſſet Filius Dei? *Dicit illi Ieſus: Tu dixiſti* Et alia proſecutus eſt de die Iudicij: Ecce iam loquitur qui tacuerat. Optime Claudius Guilliaudus in hunc Matth locum: *Et ſurgens Princeps, & poſcentibus rationem fidei noſtræ debemus reſpondere ſicut docet Petrus, ubi autẽ manifeſta impietas quærit extinguere veritatem, tunc tace, & committe Deo; Iudicia, quando alioqui vides te fruſtra reſponſurum.* Itaque tacuit, quando ipſe calumniabatur; at reſpondet pro veritate, & divini nominis reverentia, & Origenes tract 39. in Matth ſuper illud: *Nihil reſpondes ad ea*: eamdem de Silentio Chriſti rationem reddens ſubdit: *Maius eſt, libere & fortiter ſilere, quam defendere ſe ſine ullo fructu.*

Mat. 26. F. 63.

Claudius Guilliaudus.

Origenes

5 Doctrina Chriſti de Silentio traditur, Luc. 10. art. 4. *Neminem per viam ſaluta veritis*, & mox de locutione addit, n. 5. *Et in quãcumque domum intraveritis primum dicite: Pax huic domui, &c.* Pro ſalute proximorum iubet loqui: & quando per viam aliquis obvius fuerit, inſalutatus remaneat, ne impedimento ſit ſedulæ executioni mandati Chriſti Domini. Denique, Matth. 6 modum præſcribens orandi: *Tu autem cum oraveris* (inquit) *intra in cubiculum tuum: & clauſo oſtio ora Patrem tuum.* Quia oratio Silentio fovetur, & nutritur, ideo occaſiones confabulandi cũ hominibus fugiamus, ne fracto filẽtio iactura fiat Orationi.

Luc. 10. A. 4. 5.

Matt. 6. A 6.

6 Hoc ergo eſt Evangelicum ſilentium: ſilere pro nutriẽda Oratione: nõ loqui ſine fructu, etiam pro noſtra excuſatione: nec locutioni hominum implicari, quando impedit ſalutẽ aliorum proximorum: quod tamen admittit loqui, ſed non multum loqui: loqui cum oportet, tacere quãdo non prodeſt: ideo dicit: *Si quid neceſſario loquendum contigerit verbis paucis ac demiſſis, quæ dicenda fuerint breviter concludantur.* Et cum

Reg Min

loquitur, *ſit modeſte, & exemplariter, & multi loquium, quod ſine culpa eſſe non poteſt fugientes.* Nec ideo quando loquendum ſit exiſtimet aliquis ita verbis paucis uti, ut incurratur inurbanitas, aut non ſatis explicetur quod oportet pro gloria Dei, vel ſalute propria, aut proximi. Hinc D. Auguſtin. tom. 1. in Prologo Retractationum explicans illud Proverb. 10. *Ex multi loquio non effugies peccatum. Abſit enim* [inquit] *ut multi loquium deputetur, quando neceſſaria dicuntur, quantalibet ſermonum multitudine, ac prolixitate dicantur.* Et ſic concluditur etiam, quod tacere, quando oportet loqui, damnabile erit ſilentium, nec obſervantia Religioſa.

Proverb. 10 c 19. S. Aug. ſ.

ARTICVLVS IX.

Qualiter ſtudium litterarum conveniat Religioni in Regulari obſervantia viventi?

1 HInc fere ſoluta manet difficultas quæ excitari poſſet: *Num exercitium litterarum compatiatur cum Recoletione, & Reformatione, maxime ubi urget obſervantia Silentij.*

Reſponſio ſit: *Quod litterarum exercitia, etiam humanarum compatibilia ſunt Reformationi, & Recoletioni, ſi debitis fiant circuſtantijs; ſin vero, minime* Hoc patet ex ſilentio Evangelico, quod nobis iniungitur ex Regula, illud enim admittit omnitti, quando aliquid neceſſario loquendum eſt, nec ſyllogiſmi, lectiones, & argumentationes erunt multiloquium, ſi pro honore nominis Dei, ſalute proximi, & proprio profectu fiat: & hoc non clamoribus, & rumoribus inflatis ad oſtentationē, ſed ut Regula præſcribit, benigne, modeſte, & exemplariter, ſine aliorum emulatione, nec livore, verbis paucis, ac demiſſis concludendo quæ dicēda ſunt: & ideo Regula N. c. 9. n. 41. ſic habet: *Omnes inſuper Lectores ita ſuas forment lectiones, quod eorum auditores ad ædificatorie prædicandum, & confeſſiones audiendum idoneos, & aptos efficiant.* Et quia humiles nos vult eſſe S. Patriarcha ſubiūgit, quod nullus ad Magiſterij, ſeu alium gradū aſſumatur, & in cap. 9. Correctorij iterum com-

Regula et Correctorium Minimorum

men-

mendat humilitatem, non aliũ locum Lectoribus concedens, quam ſuæ primogenituræ: & eos qui communem, & laudabilẽ legendi modũ exceſſerint puniri ſtatuit. Eo tẽdunt omnes allatæ Reformationes, ut commendent etiam ſtudia erigi.

2 *Octava radix perditionis Religioſæ* [ait P. Ioan. Nider, tit. 2. c. 17.] *eſt ſtudij Religioſi omiſsio: quæ iam Mendicantiũ ordines, eos comparando ad præterita multũ tendere facit ad occaſum. Et percepi à viris optimæ conſcientiæ, ſe non diu reformatos eſſe manſuros, niſi ſtudium apud ſe reſuſcitarent. Habet igitur locum in utriſque illud Oſee 4. Conticuit Populus meus eo quod non habuit ſcientiam: quoniam inſcientiam repuliſti, repellam te, ne Sacerdotio fungaris mihi.* Ecce ſilentium pernitioſum, quando oritur ex omiſſione ſtudij litterarum. *Ioan. Nider.* *Oſee 4. B 6.*

3 Et quam pernitioſum, & execrabile ſit hoc ſilentiũ defectu ſcientiæ oſtendit Guilielmus Peraldus, tit. de Profeſ. mon. 3. p. c. 3. multis ſimilitudinibus, quibus mala inde ſecuta recenſet, & concludit: *Monachi qui ſunt in Monaſterio, ubi deeſt ſapientia ſunt veluti cæci iuxta foveas magnas, quas non cavent, quia non vident.* Et Nider ubi ſupra ſubdit: *Litteratorũ enim virorum carentia in Monaſterijs litteratis ſæcularibus ingreſſum vetat: Ordinis Prælatos reddit contemptibiles. Vitioſos neſcit corrigere, nec iuvenes credere ſicut oportet ſuis Rectoribus.* *Guilielmus Peraldus.* *Nider.*

Abbas Tritemius libro Exhortatorio ad Monachos: *Nihil in fælicius* (ait) *Monacho indocto, qui ſtudium ſanctarum Scripturarum, vel negligit, vel contemnit: quia nunquam poteſt in vera cordis tranquillitate apud ſemetipſum purus conſiſtere; ſed compellitur inquietudine propria contra Monaſticæ converſationis integritatem, externis, mentem inutilibus occupare.* Deniq; Angelicus Doctor, Opuſculo 19. ſcientiarum exercitiũ conſentaneũ Monachis eſſe demonſtrat, & c. 15. eiuſdem opuſculi affirmat: *Imitatores Iuliani Apoſtatæ eſſe, qui Religioſis ſtudiũ interdicunt, nam eis præcipuè, litterarum ſtudium competit.* *Tritheim.*

Et idẽ D. Thomas ibidem ex ſententia S. Hieronymi, & S. Auguſtini. *Ex quo patet* (concludit) *quod, & Monachis liceat ſæculares ſcientias addiſcere, dummodo ea quæ ibi reprehen-* *S. Thom.*

ſibilia inveniuntur ſecundum Regulam Sacræ Scripturæ reſecentur.

Ioann B. Lezã. in. K. f. K. g cap 11 4 num. 37. 4 Tria documenta ex Sanctis Patribus deſumpta adducit P. Lezana ubi ſupra, quibus Religioſi litterarum profeſſores laudabiliter dent operam litteris cum Reformationis lucro. Primum documentum: *Vt ſemper Orationem, & ſtudium ſic coniũgant, ut ſibi viciſſim ſuccedant, mixtim tractentur, & alternis vicibus exerceantur.* Sic Divus Anſelmus in Carmine.

S. Anſel

Diſtinctiſque legant ſpatijs, operentur, & orent.

Nilus Abbas. Sic quoque Nilus Abbas in Bibliotheca PP. tom. 5. c. 57. de Oratione: *Si es Theologus* (inquit) *vere orabis, & ſi eris Theologus, & verè orabis Theologus verè eris, quia ſine oratione nõ eſt vere Theologus.* Pulchre in hoc inſtruit documento S. Vincentius Ferrer de Vita ſpirituali, cap de ſomno, &c. De vere ſtudente quantumcumque ingenio polleat: *Sæpe* [ait] *dum actu ſtudet, à libro debet ad horam oculos avertere, & oculis clauſis, ſe in Chriſti plagis abſcondere: & iteratò ſe ad librum convertere. Etiã quandoque debet à ſtudio ſurgere, & in cælum flexis genibus aliquam ignitam orationem cum brevitate ad Deum fundere, vel cellam egredi, Eccleſiam, Clauſtrum, vel capitulum circumire, ſecundum quod Chriſtus confert, & aliquando oratione formata, vel informi per gemitus, & ſuſpiria, de ebullitione cordis divinum auxilium implorare, vota ſua, & deſideria Altiſſimo præſentando, & Sanctorum, ad hæc auxilium implorando*, & paucis interiectis: *Cum autem ille fervor* (ſubdit *ſpiritus tranſierit, qui communiter parum durat, potes ad memoriam revocare ea, quæ paulo ante ſtudueras, & tunc dabitur tibi clarior intellectus Quo facto, iterato ad ſtudium redeas, vel ad lectionem, & iterato ad Orationem, & ſic alternando commutes Nam per huiuſmodi commutationem in Oratione, maiorem reperis devotionem, & in ſtudio intelligentiã clariorem.*

S. Vinc. Ferrer

5 Secundum Documentum: *Præſtet curam Monachus, ut id quod ſtudet, legit aut docet in finem charitatis, amorem Dei, & proximi dirigat.* Sic Patres exponentes illud 1. Corinth 8. *Scientia inflat, Charitas Dei ædificat*, docent, & pro omnibus

1. Cor. 8. 1.

ſuf-

ſufficiat Ambroſius: *Tunc ſcientia* (inquit) *magna eſt, & utilis ſi charitate humilietur, ut amplius creſcat. Temperatur enim a dilectione, ut non ſatis mera ſit, & inebriet ſcientem, ut ſe extollat. Sicut enim vinum non temperatum admixtione aquæ, mentem alienat, ita & ſcientia ſuperbum facit, niſi fuerit temperata.* Religioſi ergo omnes litterarum ſtudijs addicti eſtote, verum tamen condimentum charitatis apponite, ne ſcientia veſtra inſulſa, & inſipida inveniatur: *Cui præſto eſt ſcientia plurima* (ait S. Laur. Iuſtin. de Inſtit. & reg. protect. cap. 6.) *& ſacræ legis intelligentia perſpectiva, deſitque illi bonitatis operatio, virtutum experientia, Dei ac proximi fragrantia parum ſibi, & cæteris proficit.* S. Ambr. S. Laur. Iuſtin.

6 Tertium documentum: *Vt omnia eorum ſtudia humilitate fundentur, humilitate erigantur, humilitate proficiant, humilitate totum ſuum incrementum accipiant.* Totam, quam Religioſi addiſcunt ſcientiam, humilitatis, & modeſtiæ ſapore ſic condiant, ut vanitatis, curioſitatis, inanis ve gloriæ cute detracta, acceptabile Deo fiat ſacrificium. S. P. Aug non aliam viam ad capeſſendam ſacram Sapientiam agnovit, quam Humilitatem: *Ea autem eſt prima via* (inquit ad Dioſcorum) *Humilitas ſecunda Humilitas, tertia Humilitas: & quoties interrogares hoc idem dicerem Itaque ſicut Demoſthenes, in eloquentia pronuntiationi primas, ſecundas, tertias dabo Humilitati.* Cauſas, & fines quibus ad ſtudente relegatur Humilitas recenſet S. Bernardus: *Quærens, quo fine ſcientia acquiri debeat?* Et reſpondeo, quod non ad inanem gloriam, vel curioſitatem, ſed ædificationem propriam, & proximi: *Sunt namque* (ſubdit) *qui ſcire volunt eo fine tantum, ut ſciant, & turpis curioſitas eſt: & ſunt qui ſcire volunt, ut ſciantur ipſi, & turpis vanitas eſt. Qui profecto non evadent ſubſanantem ſatyricum, & ei, qui eiuſmodi eſt decantantem.* S. Aug. S. Bernar.

Scire tuum nihil eſt, niſi te ſcire hoc ſciat alter: *Et ſunt item, qui ſcire volunt, vt ſcientiam ſuam vendant, verbi cauſa, pro pecunia, pro honoribus, & turpis quæſtus eſt.* Et quam infructuoſa ſit eiuſmodi ſcientia: *Magis iuvat Eccleſiam Dei unus Religio-*

Paz. *gioſus* (ait Paz tom. 1. de Spirit lib. 2. c. 33.] *qui ſanctè modeſte, & circumſpectè ſcientijs ſtuduit, quam mille, qui inſolenter ſe ipſos, & ſuum honorem quærentes litteris vacaverint. Plures ille una concione ferventi convertet, quam iſti, mille ſermonibus.*

S. Bernar. 7 Quam nociva ſint Reformationi ſtatus Religioſi, & impeditiva æternæ ſalutis ſtudia litterarum inordinata qualiaq; ſe ipſa demoſtrent, & dignoſci valeant: videamus S. Bernar. de vita Solitaria ad Fratres de Monte Dei: *Horũ ſtudia ſunt* (inquit) *nugigerula, verboſa, curioſa, ambitioſa, etiã ſanctũ animum, vel iam perfectũ diſſipant, & corrũpunt.* S. Greg. 13. S. Gregor Moral. c. 10. *Arrogantes iſti* (inquit) *cum ſcientiã accipiunt, nihil ſe accepiſſe æſtimant, ſi hanc eos occultam habere contingat. Nuſquam quippe ſuum gaudiũ, niſi in ore hominum ponunt.* Et c. 11. de arrogante Doctore ait: *Non enim loquendo curat, quid proſit, nec ſtudet, ut malum, quod cernit, corrigat, ſed bonum, quod ſentit oſtendat.* De ſcientia iſtorũ ſemi ſciolorum, arrogantiũ, S. Bonav. & ſeductorũ, ait S. Bonav. tom. 1. in principio: *Eſt fluvius torridus* (inquit] *exicans flumina gratiarũ, fluvius turbidus obfuſcans ſplendores intellectuum: fluvius tepidus tepefaciens amores affectuum; fluvius turgidus tumefaciens expreſſiones affatuum.*

8 Optime deſcribit huius inanis ſcientiæ conditiones, quibus dignoſcatur vir doctus, & pius Paz ubi ſupra: Paz. *Scientia iſtorum* [ait) *eſt ſcientia arrogans, & procax, & invirecunda, ſe ipſam exagerans, novitates conſectans, Magiſtros, ac præceptores parvi pendens, & aut minus ſubtiles, aut nimis ſcrupuloſos accuſans. Eſt ſcientia libertatis amans, obſervantiæ inimica, relaxationis cupida, quæ diſciplinam fugit, mortificationem timẽs, ſeniorum monitiones averſatur, Regulas, ut non ſervet, interpretatur. Eſt tandem non ſapientia deſurſum, ſed terrena, animalis, diabolica.* Et rurſus: *Eſt ſcientia invida* (ſubdit) *laudes alienæ, ac condiſcipulorum ingenio, & profectibus mœrens, quæ opinioni, ac laudi provectorum invidet, ſubtilitatem, & diligentiam æqualium contemnit, minorum imperitiam, & ruditatem irridet, & ſola ab omnibus laudari, & in univerſorum ore verſari ſtudet. Eſt ſcientia*

cu-

curioſa nimis, nihil quærens, niſi quæ intellectus intemperantiæ ſatisfaciant, & oſtentationi, ac plauſui deſerviant, non quæ Fratrum ſaluti proficiant.

9 Servant, qui ſic litteras addiſcunt regulã Religioſamâ Diabolo dictatam, quam medio uno diſſoluto Clerico compoſuit, de qua S. Brigit lib 7 Revel. c. 20. & una eius obſervãtiarum erat: *Ego addiſcere volo Artes liberales, & ſcientiã ad hoc ut ex illa honorem, & dignitatem habere valeã in Ordine, habendo equos, & vaſa argentea, & pulchras veſtes, ac pretioſa ornamenta: & ſi aliquis pro iſtis me arguerit, reſpondebo ei: quod hoc facio propter honorem ordinis mei.* Sed proh dolor videamus, quid præmij tales obſervantes habebunt. *Illi autẽ* (ſubiunxit Chriſtus Brigittæ) *qui ſunt de Regula Fratris adverſarij* (illius ſcilicet qui dictante Dœmone tales introduxit obſervantias) *iudicabuntur ad pœnas infernales in profundo inferni.* Talem obſervantiam ſecutus eſt Ioannes de Stratia, ut refert Fr. Antonius Perez Benedictinus in Laur. Sabin apud Lezan. c. 11. n. 16 qui cũ eſſet Magiſter, vir doctus, & litteratus, & Miniſter Bononiæ abſque licentia S. Franciſci (cuius teſeram gerebat) ordinavit ſtudium. Ad quem S. Franciſcus: *Tu vis* (dixit) *deſtruere ordinem meum. Deſiderabam enim, & volebam exemplo Domini mei Fratres meos magis orare quam legere.* Et ſic dira maledictione prædictum Ioannem affecit, qui ſtatim infirmari incipiens, & decumbens, ad S. Franciſcũ miſit, ut retractaret maledictionem: cui reſpondit, iam à Chriſto confirmatam in cœlo, & ſic ſubito quædã gutta ignea, & ſulphurea de alto ſupra corpus infirmi cecidit, quem & lectum in quo iacebat, perforavit: ſicq; miſer magno cũ fœtore expiravit poſteâ. Horrendus caſus! quẽ evaderet, ſi vera pœnitentia peteret diſpenſationẽ, ut & Chriſtus Brigittæ dixit, ſed ſi damnatus, eò fuit, quia Iudę habuit pœnitentiam, qua ductus dimiſit Phariſæis triginta argenteos, Mat. 27. A. 3. & illorũ de quibus Sapient. 5. A. 2 dicitur: *Videntes turbabũtur timore horribili, & mirabuntur in ſubitatione inſperatæ ſalutis pœnitentiam agentes.* De his dixit etiã Chriſtus Sanctę Brigittæ. *Hæc eſt ſapientia eorum, lo-*

S. Brigit.

P. Anton. Perez. Lezana.

Mat. 27. A. 3.

Sapient. 5 A. 2.

S. Brigit.

loqui pulchrè, & agere male ſimulare ſe meũ agere nequiter cõtrà me, & deniq; de quodã Religioſo dicẽte, & aſſeverante, quod Gentiles qui bene vivendo laboraverunt, & non effecti ſunt Chriſtiani, poſt mortem recipient conſolationem à Deo, licetnon intrabunt in gloriam. Hoc dogma damnavit Chriſtus dum dixit: *Melius eſt tibi ad ſalutem cum devota ſimplicitate orando legere Pater noſter, quam de tam ſubtilibus propter vanũ mundi nomen ſophiſticè diſputare.* Et ſic addidit Brigitta: *Si tu mutaberis voluntatem tuam Deus mitigabit ſententiam ſuam.* Nõ enim omittẽda eſt Oratio, Charitas, & Humilitas, ut ſtudium litterarum ſectetur Religioſus: neque ſingulis Religioſis ſtudium litterarum neceſſarium eſt, imò potius ſcientiam neceſſariam ad ſuum ſtatum per Orationem addiſcere poteſt, ut de P. noſtro Franciſco de Paula, & alijs liquet, in quo immorandum non eſt. Cœterum Religioni utiliſſimum, imò neceſſarium eſt ad conſervationem, & reformationem ſtudia erigere, & non ſolum ieiunare, lugere, &c. quæ propria Monacho eſſe ſolent, ſed, & addiſcere, & docere debitis circunſtantijs.

S. Brigit.

10 Porro ſtudia Religioſa depingit Bernard. ad Fratres de Monte Dei: *Studia hæc*, inquit, *litteraria non ſunt, non cavillantia, non diſputantia, non garrula, ſed ſpiritualia pacifica, & humilia, humilibuſque conſentientia. Quæ etſi foris exercentur, intus potius aguntur in ſpiritu mentis, ubi renovatur homo de die in diem.* Et infra: *Studia hæc ſilentium amant, quietem deſiderant cordis, in labore corporis paupertatem ſpiritus, & pacem in exterioribus præſſuris, & bonam conſcientiam in puritate cordis, & corporis.* Denique P. Paz ubi ſupra rem hanc exacte concludit dicens: *Et ſcientia modeſta, & humilis, quæ ſui contemptum, proximorum converſionem, & Dei laudem concupiſcit. Diligenter ſtudet, ut ſuo tempore valeat poni ſuper candelabrum, ſed ipſa ſi Deo ita viſum fuerit magis cupit latere, & eſſe ſub modio. Eſt charitas plena, quæ de profectu condiſcipulorum gaudet, illos amat, illos reputat, illos laudat, & ſi doctiores, aut ingenioſiores habeantur, nõ mœret, ſed vehementer exultat. Eſt ſapiens, eſt diſcreta, & ple-*

S. Bernar

Paz.

Digitized by Google

plena prudentiæ: non eſt violenta temporis depræda trix, ſed ſuis horis contenta, alias libentiſſime orationi, & muneribus obedientiæ concedit. Eſt ingenua, ac verecundâ, & circumſpecta, quæ non libertatem, ac privilegia, non exemptiones affectat, ſed in id ſemper tendet, ut Regulam diligenter ſervet, & teneat diſciplinæ cenſuram. Eſt denique ſapientia de ſurſum diſcedens. Ergo concluditur bene quod ſtudium litterarum debite circunſtantiatum compatibile eſt, cum Reformatione, & obſervantia Religioſa. Studeamus ergo, ut dicebat Hieronymus, Epiſtol. 11. ad Acheru. *Sic ſtudeo tanquam ſemper victurus; ſic vivo tanquam cras moriturus.* *S. Hieron*

ARTICVLV X.

Qualitas, aut quantitas veſtis Religioſæ: calceatura, aut nuditas pedum non laudantur, niſi ſint iuxta præſcriptum Regulæ: & quæ Minimorum præſcribat?

1 QVoniam, ut dicebamus 1 part. tract. 9. art. 8. habitus Religioſus, & cultus exterior ſpecialis formæ, debet eſſe iuxta ſpecialem vivendi modum. Et ibidem tract. 6. art. 9. num. 7. & 2. part. art. 1. num. 11. ille datur tanquam ſignum obligationis trium eſſentialium votorum, & maximè paupertatis, ut cum Bernardo diximus 3. part tract. 12. ar. 16. num. 12. Ideo determinandum nobis erit de habitu ſtrictæ, & perfectæ obſervantiæ qualis debeat eſſe. Et quidem ſecundum ſe non conſiſtit laus Religionis in eo quod habitus ſit pannoſus oblongus, huius vel illius coloris, vel ex ſago, aut alia aſpera materia, neque in eo quod nudi pedes, aut calceati exiſtant, ſed penſandum eſt inſtitutum, & qui ab eo diſceſſerit reprehenſione dignus erit; qui vero illi ſe conformaverit dignus erit laude. *Nos.*

2 Antiqui Fundatores ſtatuerunt habitum talis formæ, quod pedes cooperire poſſit. Sic Benedictus in ſua Regula, ſic Bernardus in ſuis conſtitutionibus, imó, & hodie ſi quis refectionem in Refectorio ſumens, reprehenditur, ſi forte pes emer-

emerſerit, & habitu nō tegatur, ſic Dominicus, ſic Franciſcus
S. Bernar ſtatuerunt. Hinc Bernardus ſerm. 15. in Cœna Domini virtutum exercitia in Monacho requirens, adeo neceſſaria exiſtimat, quod habitus exterior, quantumcumque honeſtatem repreſentet, non verum, ſed pictum Monachum efficiet: *Qui talis non eſt* (inquit) *licet ſit cucullatus, licet ſit pannoſus: ſit quidquid vis, eſt imago, vel pictura Monachi; & non eſt Monachus. Ad verecundiam dico.* Et S. Ephren. Homil Ad correctionem eorum, qui vitioſe vivunt, & honores appetunt pro comperto habens perfectionem Monaſtici habitus cōſiſtere in eo quod cooperiat, quidquid oculos trahat alienos ad diſcurſum: animadvertens aliquos in hoc præcepto obſervantes deficere in alijs reprehendit, quia ob hoc ſolum completam non habe-
S. Ephren bunt perfectionem: *Non putetis* (inquit) *in cingulo, ac veſte longa conſiſtere perfectionem Monachi.* Inſuper Palladius Hiſto
Palladius ria Lauſiaca in vita S. Severiani, & coniugis eius. *Alia autem exercitatio eorum erat admirabilis, veſtis eorum habitus erat maxime venerandus.* Barbam venerandam dicimus eam quod eſt obducta, & longa, ſic & veſtis producta veneranda erat, ſpecieſque Religioſæ perfectionis. Sic D. Petro Perfectionis Apoſtolicæ Magiſtro, iuſit Angelus Actorum 12. quando è
Actor. 12 B. 8. carcere liberatus eſt, ue exiret nudis pedibus: *Calcea te caligas tuas:* nam etiamſi interiores pœnitentiæ permaneant, tamen exteriori amictu congrue diſſimulantur.

3 Ratio huiuſmodi obſervantiæ eſt illa, quam Chryſoſt.
S. Chryſ. ſuper Mattheū ad bene, & fructuoſe orandum adducit: *Orans* (inquit) *nihil novum faciat, quod aſpiciant homines: nec voce clamet, nec manus expandat, nec oculos tollat, ut notabilis fiat.* Notabilis fit, quiſquis ſingularis in communitate apparet præ ceteris ultra id quod Regula propria diſponit: & ideo aſperior, & brevior habitus, ubi non præſcribitur à Regula, reprehenſibilis eſt, & periculis expoſitus. Reſtringere ordinationem Regulæ in veſtitu, & ornatu corporis præſumptionem, ſingularitatem, & inventionem ſapit adtrahendos animos ſæcularium, magis quam Deo placendum, qui inſpector eſt cordium

dium, & omnem hypocryſim odio habet.

4 Vnde in Iure Canonico 1. dict. 41. cap. *Quis quia*: eiuſmodi abuſus reprehenduntur. Et C. *Parſimoniam*: *Diſſolutos autem* (dicitur) *& fractos veſtibus, & inceſſu, non admittimus*. Ac tandem C. *Clericus*, dicitur: *Quiſquis contẽptis his, cum quibus vivit latiora ſibi, vel auſteriora præ cæteris indumenta, vel alimenta quærit, aut intemperans ſui aut ſuperſtitioſus eſt*. Optime definit Ioan. Caſſian. lib. 1. de Inſtit. Cœnobiorum, c. 3. qualiter debet eſſe habitus Monachi Regulæ conformis. *Veſtis quoque ſit Monachi, quæ corpus contegat tantum, ac repellat nuditatis verecundiam, & frigoris retundat iniuriam. Ita vilia veſtimenta, ut nulla coloris, vel habitus novitate inter cæteros huius propoſiti viros habeãtur inſignia. Poſtremo ſic ab huius mundi ſeparentur ornatu, ut cultui ſervorum Dei in omnibus communia perſeverent. Quidquid enim inter famulos Dei præſumitur ab uno, vel paucis, nec catholice per omne corpus Fraternitatis tenetur, aut ſuperfluum, aut elatum eſt: & ob id, noxium iudicandum eſt, magiſque ſpeciem vanitatis, quam virtutis oſtentans. Quamobrẽ cilicinam veſtem, velut circumſpectum cunctis, atque notabilem, & quæ ex hoc ipſo, non ſolum nulla ſpiritui poſſit emolumenta conferre, ſed etiam elationis concipere vanitatem, omnimodis refutarunt veteres Patres. Quod, ſi quoſdam hoc amictu circumdatos audivimus probabiles extitiſſe, non ex eo nobis Monaſteriorum eſt regula ſancienda, vel antiqua ſanctorum Patrum ſunt perturbanda decreta*. Et quamvis, ut laudabilem obſervantiam Monachorum Ægypti, cap. 10. extulerit, quod, nudis pedibus incederent, & alias aſperitates paterentur, tamen c. 11. id ſuis Monachis non probat, imò reprobat, propter diverſitatem Provinciæ temperamenti, & uſus: *Parviſſimi* (inquit) *cuculli velamen, vel melotis geſtatio, deriſum potius, quam ædificationem ullam videntibus comparabit. Qua propter illa tantum, quæ ſuperius* (cap. 3.) *commemoravimus: quæque ſunt, & humilitati profeſſionis noſtræ, & qualitati aerum congruentia, à nobis quoque affectanda cenſemus, ut omnis ſumma noſtri veſtitus, non in novitate habitus, qui poſſit offendiculũ hominibus ſæculi huius inferre,*

1. D. 41. C. Quis. C. Parſimoniam. C. Cleric. Ioan. Caſ. Idem.

re, ſed honeſta in vilitate conſiſtat. Hæc Caſſianus, ergo quæcumque novitas in Reformatione, præter id quod cavetur ex Regula quamvis mortificacionem alias præſeferat, non eſt admittenda, ſed reijcienda.

5 Religiones autem, quæ ex ſua inſtitutione aſperiorem habent, & ſtrictiorem velut ſaccum habitum, nudiſque pedibus incedunt, non reprobamus, ſed laudamus, quia ſic venantur ſpiritum bonum, utpote ab Spiritu Sancto inſpirati: ſic excalceati S. Auguſt. Carmelitæ, Trinitatis, & Mercedis, de quibus ſuis in tratactibus 3. part. dictum eſt. Sed ipſi, quamvis excalceati, honeſte protenſum geſtant habitum, & ad ſacra celebranda calceati accedunt, imò ex eis multi foras egre dientes utuntur zocolis. Et nuditas illa quando apparet, quia communis eſt omnibus non fit notabilis, præterquam quod ea quæ in conſpectu Domini nuda ſunt; hominibus veſtita videntur. Sicut enim in ſtatu Innocentiæ nudi erant noſtri Primi Parentes, ſed veſtiti circa oculos externos pulchritudine ſine rubore: *Erat autem uterque nudus* [Geneſ. 2.] *& non erubeſcebant*: ſuper quo Moyſ. Barzephas c. 28. tom. 2 Bibliotecę veter. PP. fol. 306. *Amicti erant gloria: atque idcirco non verecundabantur ſicut facies Moyſi induta claritate*, ſic nuditas Religioſa induitur ſplendore virtutum, ideoque non verecundantur, Excalceati, & Iacobus de S. Maria 2. Geneſ. de eiſdem ſplendoribus dicit: *Vt in Solem ſtola gloriæ veſtitum, mortales oculorum acie intendere nequeunt ſic corpora nuda noſtrorum Primorum Parentum ita ſplendoribus induebantur, ut ſi alij adeſſent oculi aciem in eos dirigere non poſſent* de hoc plura 1. part tract. 1. art. 4. num. 3. tract. 3. art. 1. num. 11. & art. 5. num. 8. Et ſic ſæpe multi ſancti ex conſortio Dei viſi ſunt ſplendores habere, quibus veſtiti gloria, & pulchritudine mirabili erant.

Nos. *Gen. 2. D. 25.* *Bibl. PP.* *Iacobus à S. M.* *Nos.*

6 Noſtri autem Minimitani inſtituti veſtimenta formam ſuam habent, à qua non eſt recedendum. De habitu dicitur, c. 3. Regulæ n. 4. *Habitus ſit talaris, & honeſtus de panno abiecto, & lana naturaliter nigra, & ſine tintura contexto.* Et in Ceremonijs á Sanctiſſimo P. N. divino artificio compoſitis, num.

Reg Min

Ad Corinthios Epistola prima. Capitulum. xiij. 143

Cap. Gen. Pariſ. 1 Ienuenſe. Capit. General. Pariſien. num 11. 1. Ienuen. 31. pro quibuſdã Prouincijs caputijs uti Oblatis conceſſerunt adiuncta corneta latitudinis digitorum quatuor, & longitudinis duarum palmarum, quibuſq; die, noctuque, niſi laborando uti habebunt,

Genuenſ. 5. Et c. 5. Gen. 11. ad Oblatos omnium nationum extenſa eſt facultas ferendi caputium, & ſic hodie non birro ſufficienti, ſed caputio præfato uti debent in omni Religione, cum ex Regula fuiſſet liberum uti, aut caputio, aut birro ſufficienti. Et c. 1.

C. Paul. Genuę 31. cap. Paul, 44. ipſis diſtrictiſſime ordinatur, ut ubicumque ſuis clamydibus induentur, ſuæ clamydi caputium ſupponant.

Obligationem non dimittendi habitũ, caputium, & cingulum Oblatos, die, noctuque, non video cautum ex Regula, cum hęc obſervantia relata ſit ad eos, quibus data erat forma, ſcilicet Fratribus Clericis, & Laicis, num. 4. & 5. Forma autem habitus Oblatorum datur, num. 7. & ultra non fit mentio de dormitione cum habitu: & ſic ſola conſuetudine video hoc Oblatis introductum Et forte id omiſit Legislator noſter, quia ipſi deputati ſunt ad laborandum, propter quam cauſam Capitula generalia permittunt, quod laborantes poſſint omittere caputium: & hoc notavi ad tollendos ſcrupulos, & ut videatur, quod ſi in tali obſervantia deliquerint, nõ teneantur ad iunctam Correctorij pęnitentiam, ſed arbitrariam.

De clamyde autem Oblatorum, n. 10. dicitur: Præfati vero Fratres Oblati intus & extra ad nutum utantur mãcello clauſo ad modum ſui habitus, vel circa longo abſque aliquo caputio, ſeu cucullo. Hoc mantello clauſo, quẽ Hiſpani vocamus Loba, nullibi novi eſſe in uſu, ſed mantello aperto, ſicut & nos, utuntur, ſed abſque cucullo. Et ad Reformationem parũ refert uti, vel non, clauſo cum illo uti ſit ad libitum, & conformitas ſervanda grata, ingratumque eſſet tam antiqua conſuetudine introducta aliquid innovari.

8 Circa interiora veſtimenta etiam datur forma. Poterunt inſuper ſinguli, prout exegerit neceſſitas ſuo ſub habitu portare tunicas, & tunicellas ex humili panno, ac de ſtaminea.

Hi c

Hic prohibentur uti lineis camiſſis omnes Fratres, ut in Correctorio, cap. 3. num. 19. adiungendo pœnitentiam transgreſſoribus. Indulgetur tamẽ Minimus Religioſus portare laneas tunicas, & ſic, cum non prohibeatur maior ſtrictio, poterit nõ portare, aut aſperiorem portare, ſicut P. N. Franciſcus polymitam ex pillis caprarum geſtabat, & habetur Valentiæ in Sanctimonialium Conuentu Ieruſalem, & inſuper eodem loco Regulæ: & ſimiliter dicit, habeant fœmoralia, & caligas ſuper genua competenter porrectas. *Correct. Minim.*

9 De calceatura, eodem cap. 9. Reg. num. 6. dicitur: Huius Ordinis Fratres Clerici, & Laici, Profeſſi, & Novitij, ad nutum utãtur Zocolis, aut ſoleis factis ex ſparto, vel palmis, aut ſtramine, vel funibus, aut iuncis, vel etiã calceis deſuper apertis, iuxta prouinciarum varietates (niſi ubi neceſſitas urgens, vel Superioris diſcreta diſpenſatio relaxaverit à pedum nuditate) De Oblatis ſubdit, num. 7. Ipſi præterea à utantur integra calceatura, & in Correctorio, c. 3. n. 21. prohibentur omnes Prælati ſub pœna, ne compellant Oblatos defferre calceos deſuper apertos. *Reg. Min.*

10 Hæc eſt forma habitus, & veſtimenta Fratris Minimi præſeferentia humilitatem ob colorem, paupertatem ex materia abiecta, diſcretionem in commoditate corporis per ſufficiẽtẽ amictum, & veſtitum, ut unicuique quod neceſſarium eſt, etiam ex propria indigentia, non ſubtrahatur. Vnde c. 10. Correct. num. 109. ubi agitur de æqualiter diſtribuendis veſtimentis additur: *Verumtamen, ſi aliquando cauſa frigiditatis, aut infirmitatis, aliquis ſe pluribus tunicis egere aſſerat, illi tanquam Dei ſervo credatur, & eidem (iuxta loci facultatem) charitative prouideatur. Vbi vero ſupplere non poſſet Conventus facultas: ob Ieſum Chriſtum, patienter ferre moneatur talis egens.* Sapienter quidem corpori miſericordia adhibetur, quia cibi quadrageſimales perpetui debile reddunt: & ob eamdem cauſam non obligat ad nuditatem pedum, ſed calceatura providit qualem diximus: in quo honeſtatem tutatur. Quare ſi quis, ut Reformationem intentet velit obligare ad cilicinum habitũ; *Correct. Minim.*

ex ſago, vel ut dicunt friſa, nudiſque ambulare pedibus, & laccis indui, laudare non poſſum, quia exorbitat á Regula noſtra ſanctiſſima, & Minimo minus non eſt in humilitate, ubi maximum, & primum tenemus locum perfectionis, & rigoris inter omnes Religiones.

ARTICVLVS XI.

Quomodo Reformator practice ordinare debet Reformationem? Et quod in Ordine Minimorum non ſunt vocandi Excalceati, ſed Recoleti Minimi.

1 IN Religione, quæ obſervantiarum Regularium deſiderat inſtaurationem, & Reformationem, eligatur unus Viſitator ex eadem, non ex aliena Religione, ut ſupra melius
Nos. futurum tradidimus, tract. 2. art 4 num 10. & 11. & ſive ille ſit proprius Generalis, ſive alius, ipſe talis ſit quod habeat, vel ſtudeat habere omnes illas conditiones boni Viſitatoris, quas depinximus ibidem, art. 3. Munitus veniat Viſitator Summi Pontificis authoritate ampliſſima, & Regum, ac Principum auxilio non ſit deſtitutus, iuxta ea quæ diximus 1. part. tract. 12. art. 1. de Viſitatore Eſdra, & tract. 13. art. 1. de Neemia
Nos. miſſo á Rege ad inſtaurationem murorum. Et hac 4 p. tr. 3. art. 1. cum advertentia tamen, quod authoritas non ſit ad inquirendum, & puniendum (hanc enim ſupponimus factam) ſed ad pacifice deſcribendos, examinandos, & approbandos eos qui libera, & ſpontanea voluntate optaverint ſecundum puram Regulæ obſervantiam vivere; cæterum erga contradictores, & perturbatores Reformationis coercivam, & punitivam exerceat authoritatem, ut oportere fieri diximus ſupra art. 5. & 6. documento 4.

2 Ipſe cum primum receptus fuerit in omnem mittat Provinciam exhortatorias litteras, ut divinam opem implorent ad tanti ponderis negotium peragendum, ut de omnibus inſtaurationibus factis diximus inceptis à petitione diviui auxilij.

the Lord, and the Lord hath given me rest round about, so that there is neither adversary nor evil occurrent. Wherefore I have thought it fit to build a house to the name of the Lord my God, according as the Lord spake to David my father, saying, Thy son, whom I will set upon thy throne in thy room, he shall build a house to my name. Therefore, if you think it fit, let there be commandment given that cedar trees be hewed down out of Libanus, and that my servants be with your servants, and that I give you wages for your servants according to whatsoever you shall appoint; for you know that there is not among us such skill to hew timber as is among the Sidonians.

Then Hiram, king of Tyre, answered by letters, and said, Blessed be the Lord God this day, who hath given unto David a wise son, endued with all prudence, to build a house to the Lord, and a palace for himself. I have received the letters which you sent unto me, and will do whatsoever you have written unto me concerning the cedar trees and the fir trees. My servants shall bring them down from Libanus to the sea, and I will make them rafts to go by sea unto the place which you shall appoint me, and there I will cause them to be unloaded, and you shall receive them; and you shall give me wages for my servants according as I have written unto you. So Hiram gave unto Solomon cedar trees and fir trees, according to all his desire. And Solomon gave unto Hiram twenty thousand measures of wheat for food to his household, and twenty measures of pure oil; and twenty thousand measures of barley, and twenty thousand baths of wine, and twenty thousand baths of oil. And Hiram and Solomon were friends, and made a league of friendship one with another.

Solomon also gathered thirty thousand men out of all Israel, and sent them to Libanus, ten thousand every month, so that they were a month in Libanus and two months at home. And Adoniram was over them. And Solomon had seventy thousand men to bear burdens, and eighty thousand hewers of stone in the mountains, besides three thousand three hundred overseers, which were set over the work. And the king commanded that they should hew great stones, costly stones, and square stones, for the foundation of the house of God. And the workmen of Solomon and the workmen of Hiram, and the Gebalites, hewed them, and prepared timber and stones to build the house of God.

And in the four hundred and eightieth year after the children of Israel were come out of Egypt, in the fourth year of Solomon's reign over Israel, in the month Zif, which is the second month, he began to build the house of the Lord. And the house which king Solomon built for the Lord was sixty cubits long, and twenty cubits broad, and thirty cubits high. And the porch before the temple was twenty cubits long, according to the breadth of the house, and ten cubits broad before the house. And for the house he made windows broad within and narrow without. And he built chambers against the wall of the house round about, both of the temple and of the oracle, and made side chambers round about. The nether chamber was five cubits broad, and the middle chamber six cubits broad, and the third seven cubits broad. And he made rebatements round about the house without, that the beams might not be fastened in the walls of the house. And the house, when it was building, was built of stone made ready before it was brought thither, so that there was neither hammer nor axe nor any tool of iron heard in the house while it was building. The door for the middle chamber was in the right side of the house, and they went up with winding stairs into the middle chamber, and out of the middle into the third. So he built the house, and finished it, and covered it with beams and boards of cedar. And then built he chambers against all the house, five cubits high, and they were joined to the house with timber of cedar. And the word of the Lord came to Solomon, saying, Concerning this house which thou art building, if thou wilt walk in my statutes, and execute my judgments, and keep all my commandments to walk in them, then will I perform my word with thee, which I spake unto David thy father. And I will dwell among the children of Israel, and will not forsake my people Israel. So Solomon built the house, and finished it. And he built the walls of the house within with boards of cedar, both the floor of the house and the walls of the ceiling he covered within with wood, and covered the floor of the house with planks of fir. And he built twenty cubits on the hinder part of the house with boards of cedar, from the floor to the walls, and he built for them within, even for the oracle, even for the most holy place. And the house before it was forty cubits long. And the cedar of the house within was carved with knops and open flowers; all was cedar, there was no stone seen. And the oracle he prepared in the house within, to set there the ark of the covenant of the Lord. And the oracle was twenty cubits long, and twenty cubits broad, and twenty cubits high, and he overlaid it with pure gold, and so covered the altar of cedar. So Solomon overlaid the house within with pure gold, and made a partition by the chain of gold before the oracle, and overlaid it with gold. And the whole house he overlaid with gold, until he had finished all the house. Also the whole altar that belonged to the oracle he overlaid with gold. And in the oracle he made two cherubims of olive tree, each ten cubits high. And five cubits was the one wing of the cherub, and five cubits the other wing of the cherub; from the uttermost part of the one wing unto the uttermost part of the other were ten cubits. And the other cherub was ten cubits; both the cherubims were of one measure and one form. The height of one cherub was ten cubits, and so was the height of the other cherub. And he set the cherubims within the inner house, and they stretched forth the wings of the cherubims, so that the wing of the one touched the one wall, and the wing of the other cherub touched the other wall; and their wings touched one another in the midst of the house. And he overlaid the cherubims with gold. And he carved all the walls of the house round about with carved figures of cherubims and palm trees and open flowers, within and without. The floor of the house also he overlaid with gold, within and without. And for the entering of the oracle he made doors of olive tree, the lintel and side posts were a fifth part of the wall. The two doors also were of olive tree, and he carved upon them figures of cherubims and palm trees and open flowers, and overlaid them with gold, and spread gold upon the cherubims and upon the palm trees. So also made he for the door of the temple posts of olive tree, square, and two doors of fir tree; the two leaves of the one door were folding, and the two leaves of the other door were folding. And he carved thereon cherubims and palm trees and open flowers, and overlaid them with gold fitted upon the carved work. And he built the inner court with three rows of hewed stone, and a row of cedar beams. In the fourth year was the foundation of the house of the Lord laid, in the month Zif. And in the eleventh year, in the month Bul, which is the eighth month, was the house finished throughout all the parts thereof, and according to all the fashion of it. So was he seven years in building it.

But Solomon was thirteen years in building his own house, and he finished all his house. He built also the house of the forest of Libanus, the length thereof was a hundred cubits, and the breadth thereof fifty cubits, and the height thereof thirty cubits, upon four rows of cedar pillars, with cedar beams upon the pillars. And it was covered with cedar above upon the beams, that lay on forty five pillars, fifteen in a row. And there were lights in three rows, and window against window in three ranks. And all the doors and posts were square, with lights; and window was against window in three ranks. He made also a porch of pillars, the length thereof was fifty cubits, and the breadth thereof thirty cubits, and the porch was before them, and the other pillars and the thick beam were before them. He made also the throne where he might judge, even the porch of judgment, and it was covered with cedar from one side of the floor to the other. And his house where he dwelt had another court within the porch, and was of like work. Solomon made also a house for Pharaoh's daughter, whom he had taken to wife, like unto this porch. All these were of costly stones, according to the measure of hewed stones, sawed with saws within and without, even from the foundation unto the coping, and so on the outside toward the great court. And the foundation was of costly stones, even great stones, stones of ten cubits, and stones of eight cubits. And above were costly stones, after the measure of hewed stones, and cedars. And the great court round about was with three rows of hewed stones, and a row of cedar beams, both for the inner court of the house of the Lord, and for the porch of the house.

And king Solomon sent and fetched Hiram out of Tyre. He was a widow's son of the tribe of Nephthali, and his father was a man of Tyre, a worker in brass, filled with wisdom, and understanding, and cunning to work all works in brass. And he came to king Solomon, and wrought all his work. For he cast two pillars of brass, eighteen cubits high apiece, and a line of twelve cubits did compass either of them about. He made also two chapiters of molten brass, to set upon the tops of the pillars, the one chapiter was five cubits high, and the other chapiter was five cubits high. And nets of checker work, and wreaths of chain work, for the chapiters which were upon the top of the pillars, seven for the one chapiter, and seven for the other chapiter. So he made the pillars, and two rows round about upon the one net work, to cover the chapiters that were upon the top, with pomegranates; and so did he for the other chapiter. The chapiters that were upon the top of the pillars in the porch were of lily work, four cubits. And the chapiters upon the two pillars had pomegranates also above, over against the belly which was by the net work; and the pomegranates were two hundred in rows round about upon the other chapiter. And the pillars were set up at the porch of the temple, and he set up the right pillar, and called the name thereof Jachin, and he set up the left pillar, and called the name thereof Boaz. And upon the top of the pillars was lily work, so was the work of the pillars finished. And he made a molten sea of ten cubits from the one brim to the other, round in compass, and five cubits high, and a line of thirty cubits did compass it round about. And under the brim of it round about there were knops compassing it, ten in a cubit, compassing the sea round about. The knops were cast in two rows when it was cast. It stood upon twelve oxen, three looking toward the north, and three looking toward the west, and three looking toward the south, and three looking toward the east, and the sea was set upon them above, and all their hinder parts were inward. And the thickness of it was an hand breadth, and the brim thereof was wrought like the brim of a cup, with flowers of lilies, and it contained three thousand baths. He made also ten bases of brass, four cubits was the length of one base, and four cubits the breadth thereof, and three cubits the height of it. And the work of the bases was thus, they had borders, and the borders were between the ledges. And upon the borders that were between the ledges were lions, oxen, and cherubims, and upon the ledges there was a base above, and beneath the lions and oxen were certain additions made of thin work. Every base had four brazen wheels, and plates of brass, and the four corners thereof had undersetters under the laver, and undersetters were molten, at the side of every addition. And the mouth of it within the chapiter and above was a cubit, but the mouth thereof was round after the work of the base, a cubit and a half, and also upon the mouth of it were gravings with their borders, foursquare, not round. And the four wheels under the borders were joined to the bases, and the height of a wheel was a cubit and half a cubit. And the work of the wheels was like the work of a chariot wheel, their axletrees, and their naves, and their felloes, and their spokes, were all molten. There were four undersetters to the four corners of one base, and the undersetters were of the very base itself. And in the top of the base was there a round compass of half a cubit high, and upon the top of the base the ledges thereof and the borders thereof were of the same. For on the plates of the ledges thereof, and on the borders thereof, he graved cherubims, lions, and palm trees, according to the proportion of every one, and additions round about. After this manner he made the ten bases, all of one casting, one measure, and one size. He made also ten lavers of brass, one laver contained forty baths, and every laver was four cubits, and upon every one of the ten bases one laver. And he set the bases, five on the right side of the house, and five on the left side of the house eastward over against the south. And he made a brazen altar, twenty cubits long, and twenty cubits broad, and ten cubits high. He made also the table of gold whereupon the shewbread was set, and the candlesticks of pure gold, five on the right side, and five on the left side before the oracle, with the flowers, and the lamps, and the tongs of gold, and the bowls, and the snuffers, and the spoons, and the censers of pure gold, and the hinges of gold, both for the doors of the inner house, the most holy place, and for the doors of the house, to wit, of the temple. So all the work that king Solomon made for the house of the Lord was finished. And Solomon brought in the things which David his father had dedicated, even the silver, and the gold, and the vessels, and put them among the treasures of the house of the Lord.

Then Solomon assembled the elders of Israel, and all the heads of the tribes, the princes of the fathers of the children of Israel, unto king Solomon in Jerusalem, to bring up the ark of the covenant of the Lord out of the city of David, which is Sion. And all the men of Israel assembled themselves unto king Solomon at the feast in the month Ethanim, which is the seventh month. And all the elders of Israel came, and the priests took up the ark. And they brought up the ark of the Lord, and the tabernacle of the congregation, and all the holy vessels that were in the tabernacle, even those did the priests and the Levites bring up. And king Solomon and all the congregation of Israel that were assembled unto him before the ark, sacrificed sheep and oxen, which could not be told nor numbered for multitude. And the priests brought in the ark of the covenant of the Lord unto his place, to the oracle of the house, to the most holy place, even under the wings of the cherubims. For the cherubims spread forth their wings over the place of the ark, and the cherubims covered the ark and the staves thereof above. And they drew out the staves of the ark, that the ends of the staves were seen out in the holy place before the oracle, and they were not seen without. There was nothing in the ark save the two tables of stone which Moses put therein at Horeb, when the Lord made a covenant with the children of Israel, when they came out of the land of Egypt. And it came to pass when the priests were come out of the holy place, that the cloud filled the house of the Lord, so that the priests could not stand to minister because of the cloud, for the glory of the Lord had filled the house of the Lord. Then spake Solomon, The Lord said that he would dwell in the thick darkness. I have surely built an house of habitation for thee, a place for thy dwelling for ever. And the king turned his face about, and blessed all the congregation of Israel, and all the congregation of Israel stood. And he said, Blessed be the Lord God of Israel, who spake with his mouth unto David my father, and hath with his hand fulfilled it, saying, Since the day that I brought forth my people Israel out of Egypt, I chose no city among all the tribes of Israel to build an house, that my name might be therein, but I chose David to be over my people Israel. Now it was in the heart of David my father to build an house for the name of the Lord God of Israel. But the Lord said unto David my father, Whereas it was in thine heart to build an house unto my name, thou didst well that it was in thine heart. Nevertheless thou shalt not build the house, but thy son that shall come forth out of thy loins, he shall build the house unto my name. And the Lord hath performed his word that he spake, and I am risen up in the room of David my father, and sit on the throne of Israel, as the Lord promised, and have built an house for the name of the Lord God of Israel. And I have set there a place for the ark, wherein is the covenant of the Lord, which he made with our fathers, when he brought them out of the land of Egypt. And Solomon stood before the altar of the Lord in the presence of all the congregation of Israel, and spread forth his hands toward heaven. And he said, Lord God of Israel, there is no God like thee in heaven above, or on earth beneath, who keepest covenant and mercy with thy servants that walk before thee with all their heart. Who hast kept with thy servant David my father that thou promisedst him, and spakest with thy mouth, and hast fulfilled it with thine hand, as it is this day. Therefore now, Lord God of Israel, keep with thy servant David my father that thou promisedst him, saying, There shall not fail thee a man in my sight to sit on the throne of Israel, so that thy children take heed to their way, that they walk before me as thou hast walked before me. Now therefore, O God of Israel, let thy word, I pray thee, be verified, which thou spakest unto thy servant David my father. But will God indeed dwell with men on the earth? behold, heaven and the heaven of heavens cannot contain thee, how much less this house that I have built? Have respect therefore to the prayer of thy servant, and to his supplication, O Lord my God, to hearken unto the cry and the prayer which thy servant prayeth before thee this day, that thine eyes may be open toward this house night and day, even toward the place of which thou hast said, My name shall be there, that thou mayest hearken unto the prayer which thy servant shall make toward this place. And hearken thou to the supplication of thy servant, and of thy people Israel, when they shall pray toward this place, and hear thou in heaven thy dwelling place, and when thou hearest, forgive. If a man sin against his neighbour, and an oath be laid upon him to cause him to swear, and the oath come before thine altar in this house, then hear thou in heaven, and do, and judge thy servants, condemning the wicked, to bring his way upon his head, and justifying the righteous, to give him according to his righteousness. When thy people Israel be smitten down before the enemy, because they have sinned against thee, and shall return and confess thy name, and pray and make supplication before thee in this house, then hear thou in heaven, and forgive the sin of thy people Israel, and bring them again unto the land which thou gavest unto their fathers. When the heaven is shut up, and there is no rain, because they have sinned against thee, if they pray toward this place, and confess thy name, and turn from their sin, when thou afflictest them, then hear thou in heaven, and forgive the sin of thy servants, and of thy people Israel, when thou teachest them the good way wherein they should walk, and send rain upon thy land, which thou hast given to thy people for an inheritance. If there be in the land famine, if there be pestilence, if there be blasting, or mildew, locust or caterpillar, if their enemies besiege them in the land of their cities, whatsoever plague, whatsoever sickness there be, what prayer and supplication soever be made by any man, or by all thy people Israel, which shall know every man the plague of his own heart, and spread forth his hands toward this house, then hear thou in heaven thy dwelling place, and forgive, and render unto every man according to all his ways, whose heart thou knowest, (for thou only knowest the hearts of the children of men,) that they may fear thee, to walk in thy ways so long as they live in the land which thou gavest unto our fathers. Moreover concerning a stranger, that is not of thy people Israel, but cometh out of a far country for thy great name's sake, and thy mighty hand, and thy stretched out arm, if they come and pray toward this house, then hear thou in heaven thy dwelling place, and do according to all that the stranger calleth to thee for, that all people of the earth may know thy name, to fear thee, as do thy people Israel, and that they may know that this house which I have built is called by thy name. If thy people go out to battle against their enemies, by what way soever thou shalt send them, and they pray unto the Lord toward the city which thou hast chosen, and toward the house that I have built for thy name, then hear thou in heaven their prayer and their supplication, and maintain their cause. If they sin against thee, (for there is no man that sinneth not,) and thou be angry with them, and deliver them over before their enemies, so that they carry them away captives unto a land far off or near, yet if they bethink themselves in the land whither they are carried captives, and repent, and make supplication unto thee in the land of their captivity, saying, We have sinned, we have done amiss, and dealt wickedly, if they return to thee with all their heart, and with all their soul in the land of their captivity, whither they have carried them captives, and pray toward their land which thou gavest unto their fathers, the city which thou hast chosen, and toward the house which I have built for thy name, then hear thou their prayer and their supplication in heaven thy dwelling place, and maintain their cause, and forgive thy people which have sinned against thee, and all their transgressions wherein they have transgressed against thee, and give them compassion before those which carried them captive, that they may have compassion on them. For they be thy people, and thine inheritance, which thou broughtest forth out of Egypt, from the midst of the furnace of iron. That thine eyes may be open unto the supplication of thy servant, and unto the supplication of thy people Israel, to hearken unto them in all that they call for unto thee. For thou didst separate them from among all the people of the earth, to be thine inheritance, as thou spakest by the hand of Moses thy servant, when thou broughtest our fathers out of Egypt, O Lord God. And it was so, that when Solomon had made an end of praying all this prayer and supplication unto the Lord, he arose from before the altar of the Lord, from kneeling on his knees with his hands spread up to heaven. And he stood, and blessed all the congregation of Israel with a loud voice, saying, Blessed be the Lord, that hath given rest unto his people Israel, according to all that he promised. There hath not failed one word of all his good promise, which he promised by the hand of Moses his servant. The Lord our God be with us, as he was with our fathers, let him not leave us nor forsake us, that he may incline our hearts unto him, to walk in all his ways, and to keep his commandments, and his statutes, and his judgments, which he commanded our fathers. And let these my words, wherewith I have made supplication before the Lord, be nigh unto the Lord our God day and night, that he maintain the cause of his servant, and the cause of his people Israel at all times, as the matter shall require, that all the people of the earth may know that the Lord is God, and that there is none else. Let your heart therefore be perfect with the Lord our God, to walk in his statutes, and to keep his commandments, as at this day. And the king, and all Israel with him, offered sacrifice before the Lord. And Solomon offered a sacrifice of peace offerings, which he offered unto the Lord, two and twenty thousand oxen, and an hundred and twenty thousand sheep. So the king and all the children of Israel dedicated the house of the Lord. The same day did the king hallow the middle of the court that was before the house of the Lord, for there he offered burnt offerings, and meat offerings, and the fat of the peace offerings, because the brazen altar that was before the Lord was too little to receive the burnt offerings, and meat offerings, and the fat of the peace offerings. And at the same time Solomon held a feast, and all Israel with him, a great congregation, from the entering in of Hamath unto the river of Egypt, before the Lord our God, seven days and seven days, even fourteen days. On the eighth day he sent the people away, and they blessed the king, and went unto their tents joyful and glad of heart for all the goodness that the Lord had done for David his servant, and for Israel his people.

And it came to pass when Solomon had finished the house of the Lord, and the king's house, and all Solomon's desire which he was pleased to do, that the Lord appeared unto Solomon the second time, as he had appeared unto him at Gibeon. And the Lord said unto him, I have heard thy prayer and thy supplication, that thou hast made before me. I have hallowed this house which thou hast built, to put my name there for ever, and mine eyes and mine heart shall be there perpetually. And if thou wilt walk before me, as David thy father walked, in integrity of heart, and in uprightness, to do according to all that I have commanded thee, and wilt keep my statutes and my judgments, then I will establish the throne of thy kingdom, according as I promised to David thy father, saying, There shall not fail thee a man to be ruler in Israel. But if ye shall at all turn from following me, you or your children, and will not keep my commandments and my statutes which I have set before you, but go and serve other gods, and worship them, then will I cut off Israel out of the land which I have given them, and this house which I have hallowed for my name will I cast out of my sight, and Israel shall be a proverb and a byword among all people. And at this house, which is high, every one that passeth by it shall be astonished, and shall hiss, and say, Why hath the Lord done thus unto this land, and to this house? And they shall answer, Because they forsook the Lord their God, who brought their fathers out of the land of Egypt, and laid hold upon other gods, and worshipped them, and served them, therefore hath he brought all this evil upon them.

And it came to pass at the end of twenty years, when Solomon had built the two houses, the house of the Lord, and the king's house, (Hiram the king of Tyre had furnished Solomon with cedar trees and fir trees, and with gold, according to all his desire,) that then king Solomon gave Hiram twenty cities in the land of Galilee. And Hiram came out from Tyre to see the cities which Solomon had given him, and they pleased him not. And he said, What cities are these which thou hast given me, my brother? And he called them the land of Cabul unto this day. And Hiram sent to the king sixscore talents of gold. And this is the reason of the levy which king Solomon raised, for to build the house of the Lord, and his own house, and Millo, and the wall of Jerusalem, and Hazor, and Megiddo, and Gezer. For Pharaoh king of Egypt had gone up, and taken Gezer, and burnt it with fire, and slain the Canaanites that dwelt in the city, and given it for a present unto his daughter, Solomon's wife. Even Beth-horon the nether, and Baalath, and Tadmor in the wilderness, in the land, and all the store cities that Solomon had, and cities for his chariots, and cities for his horsemen, and that which Solomon desired to build in Jerusalem, and in Libanus, and throughout all the land of his dominion. All the people that were left of the Amorites, Hittites, Perizzites, Hivites, and Jebusites, which were not of the children of Israel, their children that were left after them in the land, whom the children of Israel also were not able utterly to destroy, upon these did Solomon levy a tribute of bondservice unto this day. But of the children of Israel did Solomon make no servants, but they were men of war, and his servants, and his princes, and his captains, and rulers of his chariots, and his horsemen. And these were the chief of the officers that were over the work of Solomon, five hundred and fifty, which bare rule over the people that wrought in the work. But Pharaoh's daughter came up out of the city of David unto her house which Solomon had built for her. Then did Solomon build Millo, and the wall of the city Jerusalem. And three times in a year did Solomon offer burnt offerings and peace offerings upon the altar which he built unto the Lord, and he burnt incense upon the altar that was before the Lord. So he finished the house. And king Solomon made a navy of ships in Ezion-geber, which is beside Eloth, on the shore of the Red sea, in the land of Edom. And Hiram sent in the navy his servants, shipmen that had knowledge of the sea, with the servants of Solomon. And they came to Ophir, and fetched from thence gold, four hundred and twenty talents, and brought it to king Solomon.

And when the queen of Sheba heard of the fame of Solomon concerning the name of the Lord, she came to prove him with hard questions. And she came to Jerusalem with a very great train, with camels that bare spices, and very much gold, and precious stones. And when she was come to Solomon, she communed with him of all that was in her heart. And Solomon told her all her questions, there was not any thing hid from the king which he told her not. And when the queen of Sheba had seen all the wisdom of Solomon, and the house that he had built, and the meat of his table, and the sitting of his servants, and the attendance of his ministers, and their apparel, and his cupbearers, and their apparel, and his ascent by which he went up into the house of the Lord, there was no more spirit in her. And she said to the king, It was a true report that I heard in mine own land of thy acts, and of thy wisdom. Howbeit I believed not the words, until I came, and mine eyes had seen it, and behold, the half was not told me, thy wisdom and prosperity exceedeth the fame which I heard. Happy are thy men, happy are these thy servants, which stand continually before thee, and hear thy wisdom. Blessed be the Lord thy God, which delighted in thee to set thee on his throne, to be king for the Lord thy God. Because thy God loved Israel, to establish them for ever, therefore made he thee king over them, to do judgment and justice. And she gave the king an hundred and twenty talents of gold, and of spices very great store, and precious stones. There came no more such abundance of spices as these which the queen of Sheba gave king Solomon. And the navy also of Hiram, that brought gold from Ophir, brought in from Ophir great plenty of almug trees, and precious stones. And the king made of the almug trees pillars for the house of the Lord, and for the king's house, harps also and psalteries for singers. There came no such almug trees, nor were seen unto this day. And king Solomon gave unto the queen of Sheba all her desire, whatsoever she asked, besides that which Solomon gave her of his royal bounty. So she turned and went to her own land, she and her servants. Now the weight of gold that came to Solomon in one year was six hundred and threescore and six talents of gold, besides that he had of the merchantmen, and of the traffic of the spicemerchants, and of all the kings of Arabia, and of the governors of the country. And king Solomon made two hundred targets of beaten gold, six hundred shekels of gold went to one target. And three hundred shields made he of beaten gold, three pound of gold went to one shield, and the king put them in the house of the forest of Libanus. Moreover the king made a great throne of ivory, and overlaid it with the best gold. The throne had six steps, and the top of the throne was round behind, and there were stays on either side on the place of the seat, and two lions stood beside the stays. And twelve lions stood there on the one side and on the other upon the six steps. There was not the like made in any kingdom. And all king Solomon's drinking vessels were of gold, and all the vessels of the house of the forest of Libanus were of pure gold, none were of silver, it was nothing accounted of in the days of Solomon. For the king had at sea a navy of Tharshish with the navy of Hiram, once in three years came the navy of Tharshish, bringing gold, and silver, ivory, and apes, and peacocks. So king Solomon exceeded all the kings of the earth for riches and for wisdom. And all the earth sought to Solomon, to hear his wisdom, which God had put in his heart. And they brought every man his present, vessels of silver, and vessels of gold, and raiment, harness, and spices, horses, and mules, a rate year by year. And Solomon gathered together chariots and horsemen, and he had a thousand and four hundred chariots, and twelve thousand horsemen, whom he bestowed in the chariot cities, and with the king at Jerusalem. And the king made silver to be in Jerusalem as stones, and cedars made he as the sycamore trees that are in the vale for abundance. And Solomon had horses brought out of Egypt, and linen yarn, the king's merchants received the linen yarn at a price. And a chariot came up and went out of Egypt for six hundred shekels of silver, and a horse for an hundred and fifty, and so for all the kings of the Hittites, and for the kings of Syria did they bring them out by their means.

But king Solomon loved many strange women, together with the daughter of Pharaoh, women of the Moabites, Ammonites, Edomites, Zidonians, and Hittites, of the nations concerning which the Lord said unto the children of Israel, Ye shall not go in to them, neither shall they come in unto you, for surely they will turn away your heart after their gods. Solomon clave unto these in love. And he had seven hundred wives, princesses, and three hundred concubines, and his wives turned away his heart. For it came to pass when Solomon was old, that his wives turned away his heart after other gods, and his heart was not perfect with the Lord his God, as was the heart of David his father. For Solomon went after Ashtoreth the goddess of the Zidonians, and after Milcom the abomination of the Ammonites. And Solomon did evil in the sight of the Lord, and went not fully after the Lord, as did David his father. Then did Solomon build an high place for Chemosh the abomination of Moab, in the hill that is before Jerusalem, and for Molech the abomination of the children of Ammon. And likewise did he for all his strange wives, which burnt incense and sacrificed unto their gods. And the Lord was angry with Solomon, because his heart was turned from the Lord God of Israel, which had appeared unto him twice, and had commanded him concerning this thing, that he should not go after other gods, but he kept not that which the Lord commanded. Wherefore the Lord said unto Solomon, Forasmuch as this is done of thee, and thou hast not kept my covenant and my statutes, which I have commanded thee, I will surely rend the kingdom from thee, and will give it to thy servant. Notwithstanding in thy days I will not do it for David thy father's sake, but I will rend it out of the hand of thy son. Howbeit I will not rend away all the kingdom, but will give one tribe to thy son for David my servant's sake, and for Jerusalem's sake which I have chosen. And the Lord stirred up an adversary unto Solomon, Hadad the Edomite, he was of the king's seed in Edom. For it was so, when David was in Edom, and Joab the captain of the host was gone up to bury the slain, after he had smitten every male in Edom, (for six months did Joab remain there with all Israel, until he had cut off every male in Edom,) that Hadad fled, he and certain Edomites of his father's servants with him, to go into Egypt, Hadad being yet a little child. And they arose out of Midian, and came to Paran, and took men with them out of Paran, and they came to Egypt, unto Pharaoh king of Egypt, who gave him an house, and appointed him victuals, and gave him land. And Hadad found great favour in the sight of Pharaoh, so that he gave him to wife the sister of his own wife, the sister of Tahpenes the queen. And the sister of Tahpenes bare him Genubath his son, whom Tahpenes weaned in Pharaoh's house, and Genubath was in Pharaoh's household among the sons of Pharaoh. And when Hadad heard in Egypt that David slept with his fathers, and that Joab the captain of the host was dead, Hadad said unto Pharaoh, Let me depart, that I may go to mine own country. Then Pharaoh said unto him, But what hast thou lacked with me, that behold, thou seekest to go to thine own country? And he answered, Nothing, howbeit let me go in any wise. And God stirred him up another adversary, Rezon the son of Eliadah, which fled from his master Hadadezer king of Zobah. And he gathered men unto him, and became captain over a band, when David slew them of Zobah. And they went to Damascus, and dwelt therein, and reigned in Damascus. And he was an adversary to Israel all the days of Solomon, and that mischief that Hadad did, and abhorred Israel, and reigned over Syria. And Jeroboam the son of Nebat, an Ephrathite of Zeredah, Solomon's servant, whose mother's name was Zeruah, a widow woman, even he lifted up his hand against the king. And this was the cause that he lifted up his hand against the king, Solomon built Millo, and repaired the breaches of the city of David his father. And the man Jeroboam was very valiant, and Solomon seeing the young man that he was industrious, he made him ruler over all the charge of the house of Joseph. And it came to pass at that time when Jeroboam went out of Jerusalem, that the prophet Ahijah the Shilonite found him in the way, and he had clad himself with a new garment, and they two were alone in the field. And Ahijah caught the new garment that was on him, and rent it in twelve pieces. And he said to Jeroboam, Take thee ten pieces, for thus saith the Lord God of Israel, Behold, I will rend the kingdom out of the hand of Solomon, and will give ten tribes to thee. But he shall have one tribe for my servant David's sake, and for Jerusalem's sake, the city which I have chosen out of all the tribes of Israel. Because that they have forsaken me, and have worshipped Ashtoreth the goddess of the Zidonians, Chemosh the god of the Moabites, and Milcom the god of the children of Ammon, and have not walked in my ways, to do that which is right in mine eyes, and to keep my statutes and my judgments, as did David his father. Howbeit I will not take the whole kingdom out of his hand, but I will make him ruler all the days of his life for David my servant's sake, whom I chose, because he kept my commandments and my statutes. But I will take the kingdom out of his son's hand, and will give it unto thee, even ten tribes. And unto his son will I give one tribe, that David my servant may have a light always before me in Jerusalem, the city which I have chosen me to put my name there. And I will take thee, and thou shalt reign according to all that thy soul desireth, and shalt be king over Israel. And it shall be, if thou wilt hearken unto all that I command thee, and wilt walk in my ways, and do that is right in my sight, to keep my statutes and my commandments, as David my servant did, that I will be with thee, and build thee a sure house, as I built for David, and will give Israel unto thee. And I will for this afflict the seed of David, but not for ever. And Solomon sought to kill Jeroboam, but he arose, and fled into Egypt unto Shishak king of Egypt, and was in Egypt until the death of Solomon. And the rest of the acts of Solomon, and all that he did, and his wisdom, are they not written in the book of the acts of Solomon? And the time that Solomon reigned in Jerusalem over all Israel was forty years. And Solomon slept with his fathers, and was buried in the city of David his father, and Rehoboam his son reigned in his stead.

And Rehoboam went to Shechem, for to Shechem were all Israel come to make him king. And it came to pass when Jeroboam the son of Nebat heard of it, who was yet in Egypt, whither he had fled from the presence of king Solomon, and Jeroboam dwelt in Egypt, that they sent and called him. And Jeroboam and all the congregation of Israel came, and spake unto Rehoboam, saying, Thy father made our yoke grievous, now therefore make thou the grievous service of thy father, and his heavy yoke which he put upon us, lighter, and we will serve thee. And he said unto them, Depart yet for three days, then come again to me. And the people departed. And king Rehoboam took counsel with the old men that had stood before Solomon his father while he yet lived, and said, How do you advise that I may answer this people? And they spake unto him, saying, If thou be kind to this people, and please them, and speak good words to them, they will be thy servants for ever. But he forsook the counsel which the old men gave him, and took counsel with the young men that were grown up with him, and which stood before him. And he said unto them, What counsel give you that we may answer this people, who have spoken to me, saying, Make the yoke which thy father did put upon us lighter? And the young men that were grown up with him spake unto him, saying, Thus shalt thou speak unto this people that spake unto thee, saying, Thy father made our yoke heavy, but make thou it lighter for us, thus shalt thou say unto them, My little finger shall be thicker than my father's loins. And now whereas my father did lade you with a heavy yoke, I will add to your yoke, my father chastised you with whips, but I will chastise you with scorpions. So Jeroboam and all the people came to Rehoboam the third day, as the king had appointed, saying, Come again to me the third day. And the king answered the people roughly, and forsook the old men's counsel that they gave him, and spake to them after the counsel of the young men, saying, My father made your yoke heavy, and I will add to your yoke, my father also chastised you with whips, but I will chastise you with scorpions. Wherefore the king hearkened not unto the people, for the cause was of the Lord, that he might perform his saying, which the Lord spake by Ahijah the Shilonite unto Jeroboam the son of Nebat. So when all Israel saw that the king hearkened not unto them, the people answered the king, saying, What portion have we in David? neither have we inheritance in the son of Jesse, to your tents, O Israel, now see to thine own house, David. So Israel departed unto their tents. But Rehoboam reigned over the children of Israel that dwelt in the cities of Judah. Then king Rehoboam sent Adoram, who was over the tribute, and all Israel stoned him with stones that he died. Therefore king Rehoboam made speed to get him up to his chariot, to flee to Jerusalem. So Israel rebelled against the house of David unto this day. And it came to pass when all Israel heard that Jeroboam was come again, that they sent and called him unto the congregation, and made him king over all Israel, there was none that followed the house of David, but the tribe of Judah only. And when Rehoboam was come to Jerusalem, he assembled all the house of Judah, with the tribe of Benjamin, an hundred and fourscore thousand chosen men, which were warriors, to fight against the house of Israel, to bring the kingdom again to Rehoboam the son of Solomon. But the word of God came unto Shemaiah the man of God, saying, Speak unto Rehoboam the son of Solomon, king of Judah, and unto all the house of Judah and Benjamin, and to the remnant of the people, saying, Thus saith the Lord, Ye shall not go up, nor fight against your brethren the children of Israel, return every man to his house, for this thing is done of me. They hearkened therefore to the word of the Lord, and returned to depart, according to the word of the Lord. Then Jeroboam built Shechem in mount Ephraim, and dwelt therein, and went out from thence, and built Penuel. And Jeroboam said in his heart, Now shall the kingdom return to the house of David, if this people go up to do sacrifice in the house of the Lord at Jerusalem, then shall the heart of this people turn again unto their lord, even unto Rehoboam king of Judah, and they shall kill me, and go again to Rehoboam king of Judah. Whereupon the king took counsel, and made two calves of gold, and said unto them, It is too much for you to go up to Jerusalem, behold thy gods, O Israel, which brought thee up out of the land of Egypt. And he set the one in Bethel, and the other put he in Dan. And this thing became a sin, for the people went to worship before the one, even unto Dan. And he made an house of high places, and made priests of the lowest of the people, which were not of the sons of Levi. And Jeroboam ordained a feast in the eighth month, on the fifteenth day of the month, like unto the feast that is in Judah, and he offered upon the altar. So did he in Bethel, sacrificing unto the calves that he had made, and he placed in Bethel the priests of the high places which he had made. So he offered upon the altar which he had made in Bethel the fifteenth day of the eighth month, even in the month which he had devised of his own heart, and ordained a feast unto the children of Israel, and offered upon the altar, and burnt incense.

And behold there came a man of God out of Judah by the word of the Lord unto Bethel, and Jeroboam stood by the altar to burn incense. And he cried against the altar in the word of the Lord, and said, O altar, altar, thus saith the Lord, Behold, a child shall be born unto the house of David, Josiah by name, and upon thee shall he offer the priests of the high places that burn incense upon thee, and men's bones shall be burnt upon thee. And he gave a sign the same day, saying, This is the sign which the Lord hath spoken, Behold, the altar shall be rent, and the ashes that are upon it shall be poured out. And it came to pass when king Jeroboam heard the saying of the man of God, which had cried against the altar in Bethel, that he put forth his hand from the altar, saying, Lay hold on him. And his hand which he put forth against him dried up, so that he could not pull it in again to him. The altar also was rent, and the ashes poured out from the altar, according to the sign which the man of God had given by the word of the Lord. And the king answered and said unto the man of God, Intreat now the face of the Lord thy God, and pray for me, that my hand may be restored me again. And the man of God intreated the Lord, and the king's hand was restored him again, and became as it was before. And the king said unto the man of God, Come home with me, and refresh thyself, and I will give thee a reward. And the man of God said unto the king, If thou wilt give me half thine house, I will not go in with thee, neither will I eat bread nor drink water in this place. For so was it charged me by the word of the Lord, saying, Eat no bread, nor drink water, nor turn again by the same way that thou camest. So he went another way, and returned not by the way that he came to Bethel. Now there dwelt an old prophet in Bethel, and his sons came and told him all the works that the man of God had done that day in Bethel, the words which he had spoken unto the king, them they told also to their father. And their father said unto them, What way went he? For his sons had seen what way the man of God went that came from Judah. And he said unto his sons, Saddle me the ass. So they saddled him the ass, and he rode thereon, and went after the man of God, and found him sitting under an oak, and said unto him, Art thou the man of God that came from Judah? And he said, I am. Then he said unto him, Come home with me, and eat bread. And he said, I may not return, neither will I go in with thee, neither will I eat bread nor drink water with thee in this place. For it was said to me by the word of the Lord, Thou shalt eat no bread nor drink water there, nor turn again to go by the way that thou camest. He said unto him also, I am a prophet as thou art, and an angel spake unto me by the word of the Lord, saying, Bring him back with thee into thine house, that he may eat bread and drink water. But he lied unto him. So he went back with him, and did eat bread in his house, and drank water. And it came to pass as they sat at the table, that the word of the Lord came unto the prophet that brought him back, and he cried unto the man of God that came from Judah, saying, Thus saith the Lord, Forasmuch as thou h

Ad Pammachium & Oceanum.

Prologus.

Scripsisse me aduersus libros Iouiniani, quos ad uos
misistis, miramini, & quasi de nouo homine, nihil
de nobis ante iudicatum, grauiter ferre, quod
post tot annos, quibus ille Romæ uixit, & scripta
sua recitauit, ego solus, & in extremis Galliarum
finibus positus, audierim, quod uos omnes ignoratis. Et
quia non ad omnes, qui Romæ sunt, uenerunt libri, ne
putetis me inuidere uestræ sanctitati, & ea uobis inuidere,
quæ mihi non inuidistis. Quod si ita est, ut dicitis, gaudeo
uos non audisse, quæ nescire uos delectat. Sin autem
uera sunt, quæ de illius dogmate ad nos peruenerunt,
non ego scripsisse, sed tacuisse me arguite. Nec enim
Iouinianus ita Romæ latuit, ut non ad nos quoque
fama eius peruolaret, & ille ipse, qui nunc in Christo
renatus, & Christianus factus, ad Christianos scribit,
ante Christianus, ad Ethnicos scripserit. Nec ego
ignorabam, quæ illi Romæ gesta sunt, & quæ ipse
gesserit, ut ad Christianos scribere posset. Sed
quia ille ad Christianos scribere cœperat, ego ad
Ethnicos scribere desieram. Et quia ille ad Christianos
scribere cœperat, ego ad Ethnicos scribere desieram.

Ecclesiastica libertate. Quod si ita est, quid ad nos? Nihil
enim nobis cum illis, qui Ecclesiam non audiunt, qui
Ecclesiam non habent. Nos autem Ecclesiam habemus,
quam audimus, quam sequimur, quam tenemus, quam
defendimus, quam pro viribus nostris, quantum Deus
dederit, tuemur

Navarr. dire. Circa quod etiã Navar. 3 p. Conſ tit de Regular. conſ. 43. docet teneri profeſſum Religionis relaxatæ ſervare eam, in duricie Regulæ reformatam, ſi relaxatio non eſt introducta immemorabiliter. Quod in noſtra Minimitana Religione (laus Deo) allegari non poſſe conſtat, quia multis in Provincijs ſemper viguit obſervantia Regulæ, & noſtra profeſſio fuit emiſſa, nõ ut defacto obſervatur, ſed iuxta circunſtãtias
Sylveſter poſitas, & limitatas in Regula. Vide Sylveſtrũ Religio 1. q. 8.

4 Cæterum hac urgentia miſſa Pacificus Viſitator, qui ſolis monitis nunc ſuadere oportet; certos reddat ſuæ intentionis exiſtere, neminem gravare, ſed voluntarie ſe Domino volentes ſacrificare hos amplecti: ex his Reformationem, & inſtaurationem obliti ſplendoris Religionis noſtræ velle ſuſcitare, concurrentibus ipſis cum benedictione Dñi, & S. Frãciſci de Paula, necnon & ſua, quam ardentiſſimè eos attrahat.

5 Veniat præterea à perſonaliter per omnes Provincię Cõventus, & omnes cuiuſq; generis, & cõditionis Fratres audiat videat, & charitative tractet. Crebras exhortationes in capitulis Cõventuũ à ſe, & ab alijs fieri procuret, in quibus de obſervantia Regulari ſermonem faciant iuxta ea quæ toto hoc opere recenſita ſunt, maxime de vita Communi in qua ſit cor unum, & anima una, & marſupiũ unum. Non iam Peculia permittenda in Religione reformata quia contra votum Paupertatis eſt, ut & optime tenet, & probat noſter Stephanus Ifnardus in Codice Minimo Ord. Minim. verbo: Paupertatis vo-
Stephan Iſnardus tum: *Dico* (inquit) *nullo modo, nec quocumq; prætextu poſſe quęcumque Religioſum noſtri Ordinis Minimorum, habere aliquod Peculium, ſeu aliquos annuos redditus, à quocumque relictos, quamodocumque per ſe ipſam expendendos, & adminiſtrandos.* Hoc latiſſime probat ex conſtitutionibus Apoſtolicis, & noſtro Correctorio, ac ſtatutis, nec in tota Gallia in noſtro Ordine hucuſq; introducta ſunt Peculia, quia iuxta puritatẽ Regulę vivunt omnes. Quod ſi aliqua eiuſdem Ordinis Provincia illa permittit, hoc eſt, quia deſerbuit obſervãtia Regularis, nec ad inſtauraudã illam alia via certior, & neceſſaria eſſe poteſt,

niſi

ſtrum ſuperficies, ſed ſolidum. Quod ſi ſolidum, ſolidum ſolidi ſolidum. Quod ſi ſolidum, ſolidum ſolidi ſolidum. Quod ſi ſolidum, ſolidum ſolidi

& Ecclesiæ Regni Scotiæ Tomus Secundus.

Mar. Ecclesiæ Regni Scotiæ Tomus Secundus. Ad Annum Christi 1286. Alexandri Regis Scotiæ 15. Edwardi Regis Angliæ 14. Philippi Regis Franciæ 18. Nicolai Papæ 4. Honorii Papæ 4. Rudolphi Regis Romanorum 1. Eugenii Papæ 4. Jacobi Regis Aragoniæ 1. Alphonsi Regis Castellæ 10. Sancii Regis Portugalliæ 1. Magni Regis Norwegiæ 1. Erici Regis Daniæ 1. Wenceslai Regis Bohemiæ 1. Ladislai Regis Hungariæ 1. Andronici Imperatoris Constantinopolitani 1. Michaelis Imperatoris Constantinopolitani 1. Ottonis Comitis Palatini Rheni 1. Johannis Ducis Brabantiæ 1. Johannis Ducis Britanniæ 1. Johannis Comitis Flandriæ 1. Henrici Comitis Barri 1. Johannis Comitis Holandiæ 1. Guidonis Comitis Namurci 1. Amedei Comitis Sabaudiæ 1. Guillelmi Comitis Montisferrati 1. Guillelmi Comitis Juliacensis 1. Johannis Comitis Hannoniæ 1. Henrici Comitis Lucemburgi 1. Guillelmi Comitis Geldriæ 1. Reginaldi Comitis Gelriæ 1. Guillelmi Comitis Cleviæ 1. Adolphi Comitis Montis 1. Henrici Comitis Bergensis 1. Guillelmi Comitis Juliacensis 1. Johannis Comitis Hannoniæ 1. Henrici Comitis Lucemburgi 1. Guillelmi Comitis Geldriæ 1. Reginaldi Comitis Gelriæ 1. Guillelmi Comitis Cleviæ 1. Adolphi Comitis Montis 1. Henrici Comitis Bergensis 1.

Mar. Ecclesiæ Regni Scotiæ Tomus Secundus. Ad Annum Christi 1286. Alexandri Regis Scotiæ 15. Edwardi Regis Angliæ 14. Philippi Regis Franciæ 18. Nicolai Papæ 4. Honorii Papæ 4. Rudolphi Regis Romanorum 1. Eugenii Papæ 4. Jacobi Regis Aragoniæ 1. Alphonsi Regis Castellæ 10. Sancii Regis Portugalliæ 1. Magni Regis Norwegiæ 1. Erici Regis Daniæ 1. Wenceslai Regis Bohemiæ 1. Ladislai Regis Hungariæ 1. Andronici Imperatoris Constantinopolitani 1. Michaelis Imperatoris Constantinopolitani 1. Ottonis Comitis Palatini Rheni 1. Johannis Ducis Brabantiæ 1. Johannis Ducis Britanniæ 1. Johannis Comitis Flandriæ 1. Henrici Comitis Barri 1. Johannis Comitis Holandiæ 1. Guidonis Comitis Namurci 1. Amedei Comitis Sabaudiæ 1. Guillelmi Comitis Montisferrati 1. Guillelmi Comitis Juliacensis 1. Johannis Comitis Hannoniæ 1. Henrici Comitis Lucemburgi 1. Guillelmi Comitis Geldriæ 1. Reginaldi Comitis Gelriæ 1. Guillelmi Comitis Cleviæ 1. Adolphi Comitis Montis 1. Henrici Comitis Bergensis 1.

[illegible] Philippe Roy de France, [illegible] Ioyeuse Entrée en la Ville de Paris, [illegible] Ioyeuse Entrée en la Ville de Paris, [illegible] Ioyeuse Entrée en la Ville de Paris

Ex Ioannis Eparchi Epistolis Graecis, quae in Bibliotheca Regia Parisiensi asservantur, Epistolam unam, quae ad Antonium Eparchum scripta est, Latine vertit Ioannes Sambucus. Ioannes Eparchus Antonio Eparcho suo S. D. Ioannes Eparchus Antonio Eparcho suo S. D. Ioannes Eparchus Antonio Eparcho suo S. D

Ecclesiam Christi, quam ipse sibi acquisiuit sanguine suo, ut ipse
dicit Actuum 20. Et ideo Christus ipse est caput Ecclesie, et
omnes predestinati membra. Et ideo Christus ipse est caput
omnium predestinatorum, et non papa Romanus, qui est
membrum diabolicum, nisi sit predestinatus. Et ideo
Christus ipse est caput Ecclesie, et non papa Romanus,
qui est membrum diabolicum, nisi sit predestinatus.
Et ideo Christus ipse est caput Ecclesie, et non papa
Romanus, qui est membrum diabolicum, nisi sit
predestinatus. Et ideo Christus ipse est caput
Ecclesie, et non papa Romanus, qui est membrum
diabolicum, nisi sit predestinatus. Et ideo Christus
ipse est caput Ecclesie, et non papa Romanus, qui
est membrum diabolicum, nisi sit predestinatus.

reponere ſub cuſtodia alicuius, vel aliquorum Religioſorum â Capitulo locali deputatorum. Nō pernoctent in cella, ſed intra determinatum tempus â receptione reponantur in communi depoſito peculiorū. Vidi ſtatutis, & inhibitionibus Prælatorum Superiorū caveri ne Prælati locales diſponere poſſint de peculijs ſine conſenſu particularium, quibus conceſſa ſunt, ne retrahantur timidi â reponendis pecunijs, & aliquos, id egre ferre, ſi de eis aliquid diminuatur: quod P. Iſnardus in Codice Minimo verbo: *Paupertatis votum*, proprietatem ſapere credit. Quod & ego dico, niſi inordinata cupiditas localium Prælatorū excuſet. Et ideo Prælati Superiores id prę cipientes reſervant ſibi amovere, vel nō amovere conceſſum peculiū. Tanta debet eſſe cupiditas, & duricies Prælati, ut excuſet à proprietate volentem indemne reſervari ſuum peculium, quanta Prælati, de quo Sacra Congregatio[ut refert Iſnardus ex Quaranta,]depingit: *Superiore* (inquit) *quantumvis requiſito, neceſſaria ſuis Regularibus negante, vel ſubtrahente, licet ipſis clam, vel eo invito, illa ſibi comparare, ſeu retinere: etiāſi ideo neceſſaria negentur, quia Monaſterij facult ates nō ſuppetūt, ſi præfata neceſsitas ſit ad individui ſuſtentationē.* Hæc ultima verba(ſubdit Iſnardus]pondera, & cognoſces peculium non eſſe admittendum curioſitati ſatisfaciēdi cauſa, vel avaritiæ, vel gulæ, vel ludo, vel libris etiam ſpiritualibus emēdis. Nec ex ipſo poſſe Regularem dare alteri Religioſo eiuſdē ordinis duodecim regalia, &c. Quod debet intelligi de ſic acquiſitis invito Prælato ad proprij individui ſuſtentationem; nam ſi de licentia Prælati peculium acquiratur, de illo de eiuſdemq; licentia, non eſt negandum licite poſſe expendere in rebus & negotij licitis, & honeſtis ſervata proportione, & quantitate Religioſa, qualis pauperem Religioſum decet.

Iſnardus.

Iſnardus. Sacr. Cōgregat.

Et ne pallium proprietati quis apponere poſſit, conveniēs erit prohibere, ne pecunias etiam ſecuritatis cauſa alienas quis ſervet, neq; pretioſam ſuppellectilem auri vel argenti, ſine expreſſa licentia Superioris, cuius erit examinare, an verū ſit quod præfertur: nec ſimiliter aliquid mutuare ſine Prælati licen-

Digitized by Google

centia. Sic in alijs obſervantijs, quæ in toto rigore modo non obſervantur meliori poſſibili modo reformentur â Religioſis ſub communi obſervantia manentibus.

3 Singulis abuſibus alicuius momenti, qui ſtatim exulare non poſſunt é Conventibus communis obſervantiæ, relinquantur rationabilia, & poſſibilia ſtatuta (ſicut fecit Nehemias 1. part. tr. 13. art. 11.) aut ex iam nunc ordinatis, aut quæ bene viſum fuerit ordinare. Quæ ut apte executioni mandentur, invigilet Reverendiſſimus Generalis, ut Provinciales, & Correctores ſint ex probioribus, & magis idoneis. Et quia hoc dependet ab electionibus Capitulorum, in quibus humana negotiatio, & affectio carnis, & ſanguinis, ac ratio, quam vocant ſtatus, quandoque diſtributivam iuſtitiam frangunt, reiectis, & reprobatis viris probis, Religioſis & idoneis, quia filij huius ſæculi ſapiẽtiores ſunt filijs lucis: ideo Vicarius Generalis (quem Protectorem obſervantiæ Recoletionis nominavimus) conſtituatur ſuper omnem Provinciam. Qui talis ſit, quod inuſus nũquã fuerit nota ambitionis, & quod in paupertate, & obſervantia notum ſit ſemper vixiſſe. Is fidelis ſit executor eorum omnium, quæ pro Reformatione ſtabilita fuerint, tám reſpectu Recolectorum, quám reliquorum Conventuum obſervantiæ communis. Et ut nullus excuſetur ignorantia, ſub gravi pœna mandetur ſingulis Religioſis, ut tranſumptum habeant in privatis cellis eorum quæ obſervari iubentur, ut ea facilius adimplere poſſint, & debeant. *Nos.*

4 Pro meliori denique regimine horum Conventuum, & Provinciarum propono, & noto primo quod Prælati, tàm pro Recoletis, quàm pro non Reformatis, quoad fieri poſſit tales ſint, ut non ſolum ſine peccato inveniantur gravi, ſed ita ſapientes, & prudentes, ut verificetur illud 1. dict. 25. Vnum orarium: quodque deſumptum eſt ex S. Hieron. Epiſtol ad Oceanum: *Res* (inquit) *contra naturam eſt, ut ſine peccato aliquis ſit: ſed talis eligatur, cuius cõparatione cæteri grex dicantur* 1. D. 25. verb. Cra rium.

5 Secundo adverto, & propono quod quamvis ex Regula noſtra, non ſit prohibitum, imò ex Actibus Capitularibus per- Cap Gen. 3 Pal.

miſ-

rim subordinetur vicinori Regni Prouinciæ, & sic Deo dante, melius fient, quoadusque omnes, Recolectionis augmento, possint esse perfecti, & sancti, quibus cum lex non sit imposita ipsi suo pondere recto tramite prospere intendent, procedent, & regnabunt sine diuisione, aut emulatione.

10 Hæc pro meo paupertimo captu, & si supra illum, ex Deo, pro Reformatione, & vera instauratione status Religiosi, ubi disciplina Regularis dilabitur dicta sint. Flores colligat, qui voluerit ex obseruantijs, & exemplis multitudinis institutorum quorum varietate decoratur Ecclesia Dei. Precorque Patres grauissimos, & Religionis auidos, ut modum hunc excogitatum Reformationis non spernant, imò ut nemi ni nocivum amplectantur. Videantur igitur supradicta remedia, & dictamina, acceptentur, moderentur, addantur, & corrigantur, aut in meliori modo disponantur, quia sub censura dicta sunt melius sentientium. Adsit nobis Spiritus sancti gratia, qui sanctissimos Religionum Fundatores ad condendas Regulas sanctas illustravit. Præsto sit Dominus Iesus Christus verus, & primus Religiosi status inventor, ac præcipuus Fundator. Intercedat pro nobis S. Patriarcha noster Franciscus de Paula, & sui non obliviscatur pusilli gregis. Occurrat, & patrocinetur hoc opus qualecunq; sit, S. Ioannes Chrysostomus egregius, & celeberrimus Doctor Religiosissimus, in cuius die sacra contigit finiri 27 Ianuarij. Et quia nobiscum aliquando evexerat statum Religiosum ad instaurationē status Innocentiæ, & iam ultra progreditur ad Empyreum Cœlum Angelis comparandum, illius verbis opus concludā: *Tanquam Angeli* (ait de Monachis) *in Cœlo versantur. Illico, choro constituto integra conscientia omnes, quasi ab uno consonātes ore, diligenter hymnis Deum laudant, gratias pro universis tàm proprijs, quàm communibus beneficijs ei agentes. Quare illo Adam omisso, quid inter Angelos, & hunc Monachorū interfit chorum libenter interrogaverim, qui sic in terra cantant, & dicunt: Gloria in excelsis Deo, &c.*

Chrysost. tom. 2. homi. 69. in Matthæū cap. 21.

I N-

INDEX
ALPHABETICVS
SENTENTIARVM, ET RERVM
QVÆ IN HAC QVARTA PARTE IDEAE TOTIVS STATVS RELIGIOSI, CONTINENTVR.

A.

Abnegatio.

ABNEGARE sepulchre explicatur, trac. 1 ar. 4 n. 2 fol. 11.

Abusus.

Modus inquirendi *Abusus* in Visitationibus, tr. 3 art. 1 fol. 28. Quid sit *Abusus*, & quantum noceat? tract 3 art. 2 fol. 31. Quot sunt *Abusus* Regularem observãtiam destruentes, quotq; remedia adhibenda? tract. 3 art 2. n 4 fol 32. Duo capitales *Abusus*, Primus præfici malos, & indignos Prælatos: de hoc fusse, tract. 4 & tr. 5 fol. 34, & 44. Remediũ est bonus eligere Prælatos, tr. 6. fol 52. Secuudus radicalis *Abusus* est Iuvenum & Novitiorum mala educatio, tract 8 art. 1 fol. 115. Remediũ est huius, bonos habere Magistros, ibidem, ar, 2. & 3 fol. 118, & 122 Institutiones pro educatione Novitiorum tr. 9 art. 4 fol. 130. Abusus omnium Religiosorum subditorum respectu suorum Prælatorum, & ipsorum inter se, tract 7 fol. 79. Contra omnes *Abusus* leges condere non est efficax illorum remedium, tract 10 art 2 num. 4. fol. 168 Tollantur *Abusus* substantiales, tr. 10 art 5 nu. 1. fol.

Digitized by Google

175,& art.6,n.1, fol. 179. *Abuſio* magna eſt, cũ vitia dicuntur virtutes, tr.4,art.1,n.6,& 8.fol.35.

Accuſantes.

Multilocos *Accuſantes* debet Viſitator habere ſuſpectos, tr.6.ar. 2,fol 57.

Adminiſtratio.

Bonorũ Conventus adminiſtratio ordinatur ex Decretis Clem. VIII dari tribus Fratribus, tr. 9. art.2.fol.133.

Ægidius Camart.

Generalis Ordinis Minimorum commendatur, tr. 2 art. 1,n.4, fol.15. Mittit Epiſtolas ad omnes provincias pro reformatione Minimorũ, trac.9,art.5,fol.145. Eiuſdem ſtatuta pro Reformatione eiuſdem Ordinis,tr.9,art. 6.f.149 Moritur cum dolore ſuorum,tr.2,ar 1,n.5,fol 15,& tr.9, art.7,fol 152.

Ætas.

Requiſita ad habitum Religioſum,tr.8;art.1 fol.115 & tract. 9,ar 4,fol.140.

Ambitio Ambitioſus.

Ambitio quid,& eius cõditiones tract 4,art. 1, & 2, fol.34,& 37, tr.5,ar.1,& 2.fol 34,&.37. & tr. 6,ar.1,fol.53 *Ambitionis* ſtrages, tract. 2,art.1,fol. 14. *Ambitioſus* execratur, tr. 4, art. 1,fol.34.ar. 3,fol.40,tr.5,art.1,& 3.fol.44.& 50,tr.6,art.1,fol.53.

Amicitiæ.

Quæ *Amicitiæ* damnabiles? tr. 7 art,10 fol.111.

Amor.

Amor parit zelũ,tr.1.ar.3.fol.8. *Amor* erga Prælatos, tr.7.artic. 3.fol.85.

☞ Vide C. tit. *Charitas.*

Anachoretæ.

Anachoretæ alij erat boni,&mali alij,tr.1.art.2.fol.5.

Apoſtatare.

Apoſtatare Religioſos exleges fructus eſt bonus Reformationis, tr.3 art.1 num.9 fol.31.

B.

Baptiſmus.

Sacramẽtũ *Baptiſmi* religat nos Deo, tract 7 art.8 n. 5 fol. 104. *Baptiſmus* ſecundus dicitur profeſſio Religioſi,tr.9 art. 7 n. 3. fol.152.

Beatitudo.

Operari propter Beatitudinem facit Prælatos Beatos, gaudẽtes immobilitate,fruitione.&beneficẽtia erga ſubditos,tr.6. art. 1. à num.2.fol.53.

Binos.

Et *Binos* iubent Iura,& Regulares obſervantiæ,aut ternos exire Religioſos, ut ſe ad invicem cuſtodiant,tr.7.art.7 ám.3. fol 99.

Bona

Quæ *Bona* poſſunt Superiores diſpenſare Religioſis, & quæ nō, tr. 9 art. 1 n. 6 fol. 129. *Bona* Novitiorum quomodo & quando renuntianda? tr. 9. art 1. num. 11. fol. 131.

☞ Vide P. tit. *Paupertas.*

☞ Vide N. tit. *Novitij.*

Brevia.

Brevia Apoſtolica qualiter liceat vel non illa impetrare Religioſum contra Regulam? tr. 6. art. 8. num. 5. fol. 77.

C.

Calceatura.

In Ordine Minimorum qua *Calceatura* uti licebit, & diſpenſari, tr. 10. art. 10. n. 9. & 10. & art. 11. â n. 10 fol. 194. & 196.

☞ Vide N. tit. *Nuditas.*

Camiſsia Lineæ.

Camiſſas Lineas prohibentur portare Fratres Minimi, tract 9, art. 6. num. 4. fol. 150.

Canonizatio.

Canonizationes Sanctorum, quare nō fiant ſtatim poſt mortem? tr. 7 art, 8 n. 9 fol, 105.

Capitula Generalia, & Provincialia.

Capitulum Generale Congregatū tenetur omnino Reformationē dilapſę Religioni adhibere, tr. 2. art. 1 n, 14. 15. & 16 fol. 18. *Capitula Generalia*, & Provincialia tenentur determinare ſingulis Conventibus iuxta poſſe, determinatum numerum Religioſorum, tr. 9. art. 4. n. 8. fol. 144.

Caſtitas.

Caſtitas Religioſa periclitatur extra clauſtra, tract. 7 art. 7 fol. 98.

Caſtitas, & alia duo vota ſe mutuo producunt, & conſervant tr. 8 art. 5 n 9 fol. 148.

Caſus Conſcientiæ.

Caſuum Conſcientiæ lectio bis in hebdomada habenda, tr. 9 art. 2 fol. 133.

Charitas.

Charitatis unio facit Monachos Paradiſo ſimiles, tr. 1 art. 1 n. 4 fol. 3.

Charitas erga proximum, tr. 9 ar. 5 num. 8 fol. 148.

☞ Vide A, tit *Amor.*

Cella Religioſa.

Cellæ uniformes debēt eſſe in ſupellectili, & nudis omnino parietibus, tr. 9 art. 2 num. 3 fol 133. Duas *Cellas* nullus habeat: & illę non extra Dormitorium: & unica clave omnes aperiantur, tr. eodem, art. 2 num. 8, fol 135.

Cœnobitæ.

Cœnobitæ, & Eremitæ boni, qui? tr. 1. art. 2. n. 4. fol. 6.

Chriſtus.

Chriſti vita, & mors meditanda, tr. 8 art 2 num. 5 fol. 119.

Chriſtus dedit fructum utrique Teſtamento, tr. 6 . r. fol. 57. Fit *Chriſtus* dives valde multitudine credentium in eum, tr 10 art. 3 n. 3 & 4 f. 169. *Chriſti* vera pax nō datur diſcordibus, imò abſorbit fict m, & deordinatam pacē, tr. 7 art. 10 n 4. fol. 111. *Chriſtus* plantavit R ligiones, ut vi.eas ſuas, tr. 1. art. 2. n. 3. fol 5.

Chriſtus verus Reformator ſtatus Religioſi.

Chriſtus abundabat donis neceſſarijs ad bonum Prælatum Reformatorē, tr. 6. ar. 2. n. 4. fol 57. *Chriſtus* formari debet in nobis vt reformemur, tr. 10. art 2. n. 3. & 4 fol 164. *Chriſtus* reformavit, non omnia puniendo, tr. 10 ar. 2. n. 2 fol. 167. Reformavit *Chriſtus* ut bonus Iſaac Religionis obſervātias deletas, tr. 10 ar. 3. & 4. f. 169 Vt obſervantiæ vena inveniatur debent Reformatores excavare in corde *Chriſti*, n. 7 fol. 171.

Chorus Monachorum.

Chorus Monachorum, Chorus Angelorum, tr. 10. art, 12, n. 11 fol. 200. *Chorus Monachorum*, ubi eſt diſcordia, non eſt Chorus Angelorum, ſed Dœmonum, tr, 7, art. 10. n. 4. fol. 111, A ſervitio *Chori* nullus Regularium eſt Immunis tr. 9, art. 2, fol. 133.

Clauſura, & Clauſtrum.

Extra *Clauſtrum* Religioſus, nec eat, nec degat, quia valde periculoſum, & nocivum, tr. 7. art. 7. fol. 98. Religioſi extra *Clauſurā* egredientes, quam prēparationē oportet habere, vt illeſi ē mundo redeant, ibidem, num. 13 De *Clauſura* Monialium et qualiter Monaſterio egredi liceat, vel non, tr. 9 art, 1 n 8 fol. 129. Pulcherrimis ſimilitudinibus commendatur *Clauſura* Religioſa tr. 7. art, 7 num. 1 &c. 98. Extra *Clauſtrum* ducitur Religioſus à Dœmone, ibid. n 4 fol. 99. Exiturus foras examinetur á Prælato, & qualiter foris ſe gererede beat, ut indemnis redeat, ibidem, num. 12 fol 101.

☞ Vide E. tit. *Exire*, ſeu *Egredi*.

CLEMENS VIII.

Commendatur *Clemens VIII.* qui Congregationem Cardinalium pro Regularibus condidit, tr. 2 art 2. n 7 fol, 21.

Edidit Decreta pro Reformatione omnium Regularium tr. 9 art. 2 fol. 133. Eiuſdem pro Reformatione Ordinis Minimorū art. 3 fol. 137. Iuſtitutiones eiuſdem pro receptione, & educ[illegible]

ne

Novitiorũ, art. 4. fol 140.

Collatio ſpiritualis.

Sit in Novitiatu locus aptus pro *Collationibus ſpiritualibus*, tr. 9. ar. 4. n. 5 fol. 141 *Collatio ſpiritualis*, ad quid deſerviat? tr. 10 art. 11. n. 8. fol. 196.

Collegæ.

Generali Minimorũ debent aſſiſtere *Collegæ*, tr. 6 art, 8. num. 1 fol, 76. Et tenentur cum eo ambulare in viſitationibus ſub pœna privationis, tr. 9 ar. 3 n. 3. fol. 138. *Collegæ* tã Generalis, quám Provincialium & Correctorum non debeut eſſe illorũ conſanguinei, nec creaturæ, ibidem. *Collegæ* Generalis favere debent Reformationi, tr. 9. art, 8 nu. 6, fol. 155,

☞ Vide in F. tit. *Conſiliarij.*

Comminatio.

Inducit metum irritans electionem, tr. 4. art. 3 n. 7. fol. 43.

Commiſſio.

Non eſt danda ſentienti contrarium negotio *Commiſſo*, tr. 2 art. 3. num. 15 fol. 24. *Commiſſionis* litteræ debent ante omnia manifeſtari à Viſitatore, ut examinentur. An ſint legitimæ: tr. 3 art. 1. n. 1, fol, 28.

Communio.

Frequentanda à Miniſtris Altaris, tr. 9. art, 1. nu. 5. fol. 123. De confeſſione, & *Communione* Monialium, ibidem, n. 8. fol. 129.

Communitas.

Sectanda eſt ab omnibus Regularibus, tr, 9. art, 1. n. 6, fol. 129. *Communis* vita ſectanda, & fugienda ſingularitas à Novitijs, tr. 8. art. 2 n. 7. & ſeq. fol. 120.

Compromiſſum.

Via electionis per *Compromiſſum* declaratur, & laudatur, tr. 5. art. 1. num 3. & ſeq. fol. 44. *Compromiſſarius*, quomodo dare poſſit ſibi ſuffragium? ibidem, n. 4. fol. 45. *Compromiſſio* in volũtatem ſuperioris peſsima & execrãda, ibidem, n. 7. & 8. fol. 45.

Concilia.

Quæ *Concilia* curaverint Reformationem ſtatus Religioſi, tr, 2. art. 2. n. 5. & 6. fol. 20. *Concilium* Tridentinuum fuit ſtrenuum in hoc, ibidem. Decreta *Concilij* Tridentini pro Reformatione Religioſorum, & etiam Monialium recenſentur, tr. 9 art. 1. fol. 126.

Concordia.

Sine *Concordia* Fraterna nullum operis ſacrificium, & Deo gratũ, tr. 7. art. 9. n. 4. fol. 108.

Confeſsio, Confeſſarius.

Sine licentia Ordinarij non licet ſæcularium *Confeſsiones* audire, tract 9. artic. 5. num. 9. fol. 128.

Digitized by Google

Ad audiendas Monialium *Confessiones* debent dari aliquando extraordinarij *Confessarij*, ibidem, n. 8 fol. 129. *Confessarij* boni, & probi eligendi sunt pro Reformatione, tr. 10 art. 5 n. 1. fol. 175, & 177, & ar. 6 n. 1 fol. 179. *Confessionē*, quam dicunt Generalem faciant Novitij, tr. 9 art. 4 num. 3 fol. 141.

Conformatio.

Si desit Prælato *Conformatio* cū suis subditis in victu, & vestitu valde nocebit, t. 6 ar. 5 n. 7 f. 68.

Congregationes.

Sacrā Cōgregationē pro Regularibus erexit Clem. VIII. tr. 2 ar. 2 n. 7 fol. 21. *Cōgregationes* ex calceatæ, & Recoletę separatę, & de novo fundatæ cōmendantur, tr. 10 ar. 3 fol. 169. *Congregatio* quantumvis Recoleta, si non maneat unita Religioni, unde cōgregata, nil prodest eiusdem Reformationi, ibid. art. 4. fol. 173.

Consiliarij, Consilia.

Consiliarij quales, ut audiātur, tr. 2 ar. 3 n. 13 fol. 24. Non sint adulatores nec detractores, tr. 6 ar. 6 n. 4 fol. 70. Sine *Consilio* nihil faciat Prælatus, tr. 2 ar. 3 n. 12. fol. 23, & tr. 6 ar. 6 n. 1, 2, & 3. fol. 69. Et quæ *Consilia* sequi debēt, n. 7 fol. 70. Ad quid petēdū *Consilium*, tr. 2 ar. 3 n. 14 fol. 24.

Constitutiones.

Constitutionum maxime novarū transgressores sedulo corripi debent, tr. 6, ar. 4, n. 6, & 7. fol. 64. Nec facile dispensandæ *Constitutiones*, ne gignantur abusus, ibidem, num. 8 fol. 65.

☞ Vide L. tit. *Leges humanæ.*

☞ Et Lit. S. tit. *Statuta.*

Consuetudo.

Consuetudo mala grande malum tr. 3 art. 2 fol. 31.

Conventicula.

Seu particulares amicitiæ reijciātur â Cōgregatione Religiosorum: lædūt enim amorem Fraternum, tr. 7 ar. 9 n. 5 fol. 108.

Conventus.

Conventuū fenestræ quomodo regulari debēt, tr. 9 ar. 4 n. 3. fol. 135. Singuli *Conventus* habeant suam infirmariā, n. 9 ibid. Extra *Conventum* nulli concedatur legere, ibid. & art. 1 n. 7. fol. 529.

☞ Vide supra tit. *Claustrum Clausura.*

Conventus sint sufficientes alere saltem duodecim Fratres cōmorantes sine vagatione, tract. 9 art. 3 num. 8 fol. 139. Alias dimittantur, num. 6. Determinetur numerus Religiosorum cuique *Conventui* iuxta posse, ut Capitulis magis expedire videbitur, tr. 9 art. 4 n. 8 fol. 141.

Ne

Ne detur occaſio quæſtui damnabili, & diſtractioni, tr. 10 art. 5 n. 5. fol. 177. Nullus recipiatur Novitius: niſi in *Conventibus* de ſignatis, tr. 9 art. 2 n. 9 fol. 136. & art. 4 n. 10. fol. 144. *Conventus* faciẽtes filiationes ad loca Novitiatuum Novitios mittant, tr. 9 art. 4 n. 7 fol. 144.

Conventus pro Recolectione.

Recoleti paucos debent habere *Conventus*, tr. 10, art. 4 n. 7 fol. 175. Non enim poſſunt ſimul omnes Conventus reformari, ar. 5 n. 4 fol. 177. In his, & non in alijs *Conventibus* recipiãtur Novitij, art. 5 n. 2 fol. 176 art. 7 n. 1. & 5. fol. 182. Maneant ſemper *Conventus* pro communi obſervantia, art. 5 n. 2 fol. 176, & art. 7 n. 5 fo. 183. Sit mutua tranſeũdi facultas inter *Cõventus* communis obſervantiæ, & Recolectorum, tr. 10 art. 5 n. 2 fol. 176. ar. 6 n. 5 fol. 180, & ar. 7 n. 4 fol. 182. *Cõventus* Recoletorũ regantur in principio, nõ per Correctores annuales, ſed Vicarios Triennales, tr. 10 art. 7 n. 10 fol. 184.

☞ Vide M. *Monaſteria.*

Frater Minimus ad eſum carniũ diſpenſatus interdicitur *Conventu* exire, tr. 9 art. 3 n. 2 fol. 138. In *Conventibus* reformatis degant tantũ volentes, & cõſentientes Reformationi, tr. 10 ar. 6 n. 2, 3. &cet fol. 179. Suppelectilia *Cõventus* Recoletorum, tr 10 art. 11 n. 7, fol. 196.

Converſatio.

Diſcolarum *Converſatio* multũ nocet Recoletis, tr 10 art. 5 n. 2, fol. 176. & art. 7 n. 7 fol. 183.

Converſio, Converſus.

Converſio peccatoris dicitur partus, tr. 10 ar. 1 n. 3 fol. 165. *Cõverſorum* cura nõ omittenda, tr. 9 art. 4 n. 6. fol 143.

Correctio.

Correctio ſignum amoris eſt, & Religioſus eam retundens, indignus eſt habitare cum Fratribus, tract. 6 art. 4 num. 2 fol. 63. Prælatus non *Corrigens* tranſgreſſores nutrit abulus, & nocet, tr. 6, art. 4, n. 3, & 4. fol. 63, & 64. *Corrigere* debet Prælatus cõpaſſive, tr. 6 ar. tr. 5, n. 2, & 3. fol. 66. Nimia aſperitas Prælatorum nocet in *Corrigendo*, art. 5, fol. 66. Subditus, qui ſpecie pietatis cenſurat, *Correctiones* Prælatorũ hypocrita eſt, tr. 6, art. 4, n. 3. 4, & 8 fol. 63, & 65.

☞ Vide P. *Punire.*

Correctrix.

Quam ætatem, & Profeſſionis tempus debeat habere, tr. 9, ar. 1 num 9. fol, 130.

Crux.

Crucem laboris Religionis portare nolens, duriore cruciabitur, tr. 1 art. 4 n. 3, fol: 11. *Crux* Pœnitentiæ volũntarie acceptata fit ſuavis unctione Spiritus Sancti, n. 4, fol, 12. *Crucem* portãt aliqui conducti, & ſine fructu, ut Symon Cyrenæus 4 part, tr. 8. art, 3. fol. 124.

Curatio.

Infirmorum ſubditorũ *Curatio* non ſit per exceſſum neque per defectum, tr. 6. art, 4. fol, 63. *Curationem* omnium infirmitatum non curet Religioſus, tr. 7. art, 5. num. 5, & 6. fol, 92.

D.

Decedere.

A Conventibus nulli Fratrum liceat ſine licentia Superiorũ *Decedere*, tr. 9, art. 1, n. 7, fol, 129.

☞ Vide C. *Clauſura Conventus.*

Decreta.

Clementis VIII. *Decreta* pro Reformatione Regulariũ, tàm Monachorum, quàm Mendicantiũ cuiuſcunq; Ordinis, & inſtituti ab Vrbano VIII confirmata, tr. 9 art, 2. fol. 133 *Decreta* eiuſdem Clem. pro Reformatione Ordin. Minimorum, tract. 9. art. 3, fol. 137.

☞ Vide. C. *Conſtitutiones.*

Deformatio Deformatus:

Deformatæ Religiones comparantur vineis deformatis, & qualiter, tr. 1 art. 2, n. 3 fol, 5. *Deformatorum* Monachorũ genus pulchre depingitur, tract. 2, num. 5, fol. 6 Deplorandi ſunt Monachi *Deformati*, & diſſoluti, tr. 1. art. 2 n. 10, fol. 7, *Deformata* vita Religioſorum arcet venientes ad habitũ, tr, 8, art, 1, n, 11, fol, 121, Ad Religionem *Deformatam* an liceat inducere Novitios? tr, 8, art, 3, num, 5, fol, 124,

Delinquentes,

Debent *Delinquentes* puniri ne nutrianturtransgreſſiones, & delicta, tr, 6, art, 4, n, 3, fol, 63.

Delinquentes Sæculum.

Duo genera *Derelinquentium Sæculum* unum bonum in Loth, alterum malum in eius muliere, quæ reſpexit retro, tr, 7, art, 7, n, 5, fol, 99,

☞ Vide R, *Renuntiare*, & S, ☞ *Sæculum*,

Dignitates.

Non licet *Dignitates* appetere etiam habenti excellentiam virtutis, tr, 4, ar, 2, n, 3, fol, 38.

Dignitatum procuratio prohibetur, tr, 9, art, 2, n, 10, fol, 136,

☞ Vide A. *Ambitio.* H. ☞ *Honores.*

Diſ-

Diſcolæ.

Diſcolarũ converſatio nocet Recoletis, tr, 10, art, 7, n, 7, fol. 183,

Diſcordia.

Vbi eſt *Diſcordia*, non eſt chorus Angelorum, ſed Dœmonũ, tr, 7, art, 10, n, 4, fol, 112.

Diſcordibus, non datur pax Chriſti, ibidem.

Diſpenſare.

Diſpenſatio quid? & quomodo ſi in Ordine fiat deſtruit obſervantiam, & ducit ad infernum, tr, 6. art. 4, n, 8 fol. 65. *Diſpenſare* Superiores in voto Paupertatis prohibentur, tr. 9. art. 2, nu. 2, fol. 133, Non ſublevant eos, ſed detrimentum ſequitur ei cũ quo diſpenſatur obſervantia Regulæ, tr. 10, art. 5, n, 9, fol. 178,

Diſputationes.

Quibus circũſtantijs debeãt eſſe *Diſputationes*, ut illæ ſint Religioſæ? tr. 10, art. 9, fol. 187.

☞ Vide S, *Studia litterarum*,

Diſſoluti.

Monachi *Diſſoluti*, malorum Monachorum genus, tr. 1, art. 2, n. 5, fol. 6. Depinguntur Monachi *Diſſoluti*, & de eis lamentandum, ibidem á n. 6, uſq; ad 10, fol. 6, & 7.

☞ Vide ſupra *Deformatio*, & ſeq.

Diſtractio.

Vnde oriatur *Diſtractio* in Religioſis? tr. 10, art. 5, fol. 177.

☞ Vide R. *Relaxatio.*

Documenta.

Quæ *Documenta* ſequi debet bonus Prælatus, tr. 6, art. 6, num 7, fol, 70.

Documenta.

Quæ *Documenta* pro inſtruendis Novitijs, tr, 8, ar. 2, ân. 4, fo. 119 Duodecim *Documenta* obſervanda pro perfecta inſtauratione di lapſæ Religionis, tr. 10, art. 5, n. 6, & 7 fol. 119.

E.

Eccleſiæ.

Eccleſias Religioſorum non poſſunt viſitare Ordinarij, tr. 9 art. 1. num. 2, fol. 126.

Educatio.

Qualis *Educatio* tales mores Novitiorum, tr 8. art. 1, num 6 & 8, fol. 116. & 117. Summa diligentia adhibenda eſt in *Educatione* Novitiorũ, de effectu cuius multa mala veniunt Religioni, tr. 8, art. 1, n. 7, 9 & 10. fol. 117. & 118. Bona Novitiorum *Educatio* dependet á bono Magiſtro, & à bono exemplo Profeſſorum, tr. 8. art. 2 fol. 118. Puritas Regulæ relaxatur defectu bonę Novitiorum *Educationis*, tr. 9, art. 1. fol. 126. Conſtitutiones pro bona *Educatione* per Clement. VIII. ibi.

ibidem, art. 4 fol. 140.
☞ Vide N. *Novitej.*

Egeni.

Qui in ſæculo erant *Egentes*, & pauperes, habentes in Religione ſibi neceſſaria, quid debẽt *Cogitare?* tr. 7 art. 6 n. 6 fol. 95.

Electio.

Ad *Electionem* Canonicam eſt omnino neceſſaria libertas, tr. 5 art. 1 fol. 44. In *Electionibus*, triplici pariete concutitur libertas, Prætio, Prece, & Comminatione: & qualia crimina, qualeſque pœnas incurrat, qui ſic procurat, tr. 4 art. 3 fol. 40. Nominata cum excluſiva tollit libertatem neceſſariam ad *Electionem*, ibidem, n. 8 fol. 43. *Electio* Canonica eſt triplex per communem Inſpirationem per Compromiſſum, & per viam Scrutinij, tr. 5 art. 1 fol. 44. *Electio* per communem Inſpirationem valde bona, & quales debet habere conditiones, n. 2. fol. 44. Via *Electionis* per Compromiſſum declaratur, & laudatur, n. 3. 4. 5. & 6. fol. 44. & 45. Forma *Electionis* per Scrutinium, ut ſecreto, & ſine fraude fiat ex Conc. Trid. & noſtris ſtatutis, tr. 5 art. 2 fol. 46. Varij modi, ut intentum Concilij in *Electionum* ſecreto, habeatur, n. 4. 5. & ſeq. fol. 47. Placitũ Authoris, quòd non de manu Scribæ, ſed aliunde portentur ſchedulæ, & ſecrete, & libere fiat electio, n. 12. fol. 49. In *Electione* Commiſſorum etiam ſecretum ſervandũ, tr. 9 art. 1 n. 9 fol. 130. *Electio* Canonica nõ erit, in qua non convenerint vota ultra medietatem, tr. 9 art. 3 fol. 137.

Electores, Eligentes.

Compromiſſarij quo modo poſſint ſibi dare ſuffragiũ, tr. 5 art. 2 n. 4 fol. 45. Abſentiũ *Electorũ* vota ſuppleri nõ poſſunt tr. 5 ar. 3 fol. 50, & tr. 9 ar. 1 n 9 fol. 130. Mutua dependẽtia inter *Electores*, & *Electũ* grande malũ, tr. 5. ar. 3 n. 4 fol. 51 *Electores* qualiter debent poſt derare bonitatẽ eligendorũ, tr. 6 ar. 2 â n 9 fol. 59. *Electores* debent iurare de meliori eligendo, tr 9 ar. 2 n. 10. fol. 59. *Electores* Correctoris localis Ordinis Minimorum non poſſunt mutari per tres mẽſes ante electionem, tr. 9 art. 3 fol. 60. *Eligentium* ſanior pars non poteſt dignoſci in electione per Scrutiniũ, tr. 5 ar. 2. n. 3, fol. 47.

Eligendus Electus.

Eligendus qualiter reſpondere debet ante, & poſt electionem offerentibus honores, ut nõ ceuſeatur ambitioſus? tr. 4. art. 2, n. 9, & 10, fol. 39. Indebite *Eligun-*

tur

Digitized by Google

tur ambitioſi, tr. 4, art. 3, fol. 40. Ambitioſus electus ſemper manet iniquus, tr. 5, ar. 1, n. 9. fol. 46 Eoſdē in pluribus Conventibus *Eligere* indifferens eſt ad bonū, & ad malū, tr. 5, ar. 3, n. 2. fol. 50. Vacuus virtutū prohibetur *Eligi* ad honores; plenus vero virtūdus, tr. 6, ar. 1, n. 8, fol. 55, & ar. 2. n. 9, fol. 59. Cōditiones eligēdi, Prælatus indigne *Electus* tuta conſcientia in officio eſſe non poteſt, & quare? tr, 6, art, 3, fol, 60, Ad officia, qui magis ſervāt Regulam debent *Eligi*, tr, 9, art, 2, n, 10, fol, 136, Boni Prælati monetur *Electio*, & mali cavetur ob mala, quæ ſequuntur, tr, 9, ar, 5, n, 5, fol, 146. Si localis Prælatus *Eligatur* ex alio Cōventu & Provincialis ex aliena Provincia forte erit utile, tr, 5, art, 3, n, 7, fol, 51,

Eleemoſynæ,

Mendicare importune *Eleemoſynas* Religioſos, & valde onerosū ſæcularibus, & obſervātiæ nocivū, tr, 9. ar, 3, n, 10, fol, 140,

Epiſcopi,

Epiſcopi ex Iure in multis habent poteſtatem reformandi exēptos Regulares, tr, 2, ar, 4, n, 5, fol, 25, Et ideo invocandum eſt eorum auxiliū ad reformationē: & ipſi favere debēt, ibid, n, 8, & 9, fol, 26 *Epiſcopi*, nō poſſunt viſitare Eccleſias Regularium, niſi eis ſit animarum cura, tr, 9, art, 1, n, 2, fol, 127, A ſolis *Epiſcopis* conferēda ſunt tonſura, & minores Ordines, n, 4, fol, 127, *Epiſcopus* diſpēſare poteſt in Interſtitijs, ibid Sine licentia *Epiſcopi* novum, non poteſt erigi Monaſterium, n. 6. fol 129.

☞ Vide O *Ordinarij locorum.*

Epiſtolæ.

Ad Eminentiſſimum, & Reverendiſſimū Cardinalem Protectorem Ordinis *Epiſtola* pro Reformatione, tr, 2, art, 1, fol, 14, *Epiſtola* ad Reverendiſſimum Generalem Simonem, tr, 2, art, 1, num, 5, fol 15. Monet uon timere ſubeūdos labores pro augmento, & bona directione Religionis, & boni cōmunis. Boni præmientur, & impij, ac deformati reijciantur ab honoribus: Ad eūdem pro bona directione Capituli Provincialis imminentis, ibidem, n, 10 fol, 18, Ad Reverendiſſimum Fr, Franciſcum â Longobardis Ordinis Minimorum Generalem, quem SS, Vrbanus VIII; è Mauritanorum captivitate vexientem authoritate Apoſtolica evexit ad officium Vicarij ſui Apoſtolici, ac Generalis, ibidem, n, 12, fol, 17, Ad Ca-

pi-

pitulum Generale Ordinis Minorũ de Obſervantia Ioannetin. Niño pro Reformatione, num, 15, fol, 18, *Epiſtola* Reverendiſſimi P. Ægidij Camart Gener. Ordinis Minimorum ad omnes Provincias, ubi monita ſanctiſſima præſcribit pro tuenda obſervantia Regulari, tr, 9, art, 5, fol, 145, Alia eiuſdem veluti commentum primarum ordinationum cum inhibitionibus iuxta textum Regulæ, & Correctorij, tr, 9, ar, 6, fol, 149. *Epiſtola* Reverendiſſimi P. Gen. Franciſci à Longobardis recenter electi ad omnes totius Ordinis Fratres, humilitatem, & zelum maxime redolens, pro bono ſtatu obſervantiæ Regularis, tr. 9, art. 8, fol. 153 Alia eiuſdem ad Authorem, zelũ, & humilitatem pariter indicans, n. 5, fol. 155. *Epiſtola* R. P. Ioannis kermarec Collegæ Generalis pro natione Galli a ad Authorem, zelum illius pro obſervantia commendantis, ſimulque ad id auxilium promittentis, ibidem, n. 6, fol. 155. Tertia *Epiſtola* R. Franciſci à Longobardis ad omnes Provincias Hiſpaniæ, humilitatem, ut ſupra, pariter, & paupertatem pro diſponenda viſitatione Generali, tr. 9. art. 8. num. 8. fol. 156. *Epiſtola* C. P. Fr. Ioannes Baptiſta Conca recenter electis Generalis Minimorũ ad omnes Provincias, deteſtans lites ſuadens Pacem, tr. 9, ar. 9, n. 2, fol. 158. Alia eiuſdem ad aliquas Provincias: conquenitur de repugnantia obedientiæ, lamentatur diſcordias; ſuadet paternaliter pacem, & cõcordiam, n. 9, fol. 160. Alia eiuſdem ad Sotores aliquarum Provinciarum: diſſuadet parcialitates propter Fratres, ſuadet obedientiam ſuo Vicario Generali: datq; alia ſalutaria monita, ibidd à n. 14. fol. 161.

Euchariſtia.

Locus ſervandi *Euchariſtiam* in conventibus Monialium, tr. 9, art. 1, num. 8, fol 129.

Exactio.

Exactiones pro Miſſis novis; nec non, & aliarum Miſſarum interdicuntur, tr. 9, art. 1 n. 3, fol. 127.

Examen, Examinanda, Examinatores.

Examinandi ſunt ſpiritus venientium ad habitum, tr. 8, art. 3. & 10. fol. 122. & 163. Item art. 7. n. 2, fol. 152. *Examinatores* ad beneficia poſſunt eſſe Regulares, & qualiter *Examinandi* etiã Regulares, tr. 9, art 1, n 5. fol 128, Tres *Examinatores* eligendi in Capitulis Generali, vel Provincia-

ciali, qui examinent Prædicatores, Confessores, & Lectores, ante quam ad officia promoveãtur, tr. 9 ar. 2 n. 11 fol. 136. Examinentur in Sacris constituti, tr. 9 ar. 3 n. 4 fol. 138. Venientes ad Recoletionem, quomodo examinandi, tr. 10. ar. 5 n. 2. fol. 176. & ar. 7 n. 12 fol. 185.

Excalceati.

Congregationes *Excalceatorũ* separatæ cõmendantur, tr 10 ar 3. f 169. altercatio inter Religiosos observantes, & *Excalceatos* super vera Regulæ intelligentia, n. 8 9. & 10 fol. 170, & 171. Conciliantur Fratres observantes, & *Excalceati*, tr. 10 ar. 3 n. 11. f. 172

☞ Vide R. *Recoletio Recoleti.*

Excommunicatio.

Sententia *Excommunicationis* non, nisi summa maturitate ferenda est, tr. 9 ar. 1 n. 12 fol. 132.

Exemplum bonum.

Exterior forma observantiæ est bonum maiorũ *Exemplum*, quod qui nõ sequitur incipit relaxari, tr. 10 ar. 1 n 6 fol. 165. *Exemplũ bonorũ* sequatur Novitius; fugiat malorum, tr. 8 ar. 2 n. 9, & 10, fol. 120. & 121. *Exempla* Christi, & aliorum bonorum Prælatorum in non acceptandis dignitatibus, nisi ex mandato Dei, tr. 6 ar. 1. n. 6. &c. fol. 55. Mũdus dat necessaria Religiosis, si dederint *Exẽplum bonum*, tr. 7 ar. 5 n. 9 fol. 93. Mirę Mansuetudinis *Exemplum* dedit Romualdus, tr. 8 art. 2 n. 13. fol. 121, & Ioannes Damascenus Obedientiæ.

☞ Vide O. *Obedientia.*

Exemplum exactæ Reformationis, tr. 10 ar. 6 n. 3 fol. 180.

Exemplum malum.

Malum *Exemplum* in commune introductum, grande malum, & fugiendum, tract. 9 ar. 2 fol. 31. *Exemplum malorum* Prælatorũ valde movet subditos ad malũ, tr. 4 ar. 1 n. 9 fol. 35. Et illud sequuntur iuvenes, tr. 8 ar. 1 n. 6. fol. 116.

Exemptiones.

Contra Charitatem facit, & paupertatẽ Religiosus, qui affectat *Exemptiones* alio titulo quam necessitatis, tr. 7 ar. 5 n. 3 fol. 91.

☞ Vide S. *Singularitas.*

Novitiorum *Exercitia* corporalia, tr. 9 ar. 4 n. 5 fol. 143.

Exire, seu Egredi.

Absque licentia non permittat Ianitor aliquem egredi Conventu, tr. 9 ar. 2 n. 7 fol. 135. Qualem eligere debet Prælatus, ut *Exeat* ad necessitatem proximi, tr. 7 ar. 8 n. 10 fol. 106.

☞ Vide sup. C. *Clausura.*

Ex-

Extinguere.

Religio valde relaxata, quomodo veniat extinguenda, tr. 10. ar. 7 fol. 182. Sic in reformanda Religione *extinguendi* ſunt abuſus relaxationis, ibidem.

F.

Favores.

Non eſt contra Reformationẽ gaudere aliquos *Favoribus*, & privilegijs iuxta Regularia ſui inſtituti, tr. 7 ar. 6 n. 2 fol. 94.

Forma Religionis.

Interna *Forma* Religionis ſuppo nit gratiam, tr. 10 ar. 1 n. 5 fol. 165. *Forma* externa ab exemplo bono Maiorum, n. 6 fol. 165. *Formari* Chriſtum in nobis quomodo, n. 3 fol. 164.

Fr. Franciſcus Ximenez de Ciſneros

Qui poſteâ Archiepiſcopus Toletanus pro ſuorum Reformatione multas moleſtias paſſus eſt, tr. 3 ar. 1 n. 5 fol. 29.

P. Franciſcus à Longobardis.

Italus Ordinis Minimorum è captivitate Sarrazenum erutus á ſummo Pont. fit Generalis Apoſtolicus, tr. 2 ar. 1 n. 11 fol. 17. & tr. 9 art. 7 n. 4 fol. 153. Curam exibitam Reverendiſſimi *Franciſci a Longobardis* oſtẽdunt eius Epiſtolæ & Ordinationes, humilitate, & zelo ſancto plenę, ad omnes provincias miſſæ, tr. 9. ar. 8 fol. 153 Commendatur adhuc vivens, n. 7. & 9. fol. 156.

Fratres.

Fratres amandi, ut Fratres; fugiendi, vt Dœmones, tr. 7 ar. 10 fol. 111.

☞ Vide A. *Amor.*

Fratres quocumque prætextu á ſuis Conventibus non decedant, tr. 9 ar. 1 n. 7 fol. 129. Tot *Fratres* in locis, & Conventibus degant, quot poſſunt ſuſtentari, tr 9 ar. 2 n. 5 fol. 134, & art. 3 n. 8 fol. 139. *Fratres* Minimos mutari ante electiones locales, quomodo, ibid. n. 1 fol. 137.

☞ Vide M. *Monachus.*

☞ Vide R. *Religioſus.*

G.

Gallus.

Ex nominibus *Gallus*, & *Simon* deducitur, qualis debeat eſſe bonus Prælatus in bonum Religionis, tr. 2 art. 1 à n. 7 fol. 16.

Generales Religionum.

Certiores facti *Generales* de deformatione Religionis tenentur providere de remedio, tt. 2 art. 1 fol. 15. Ad id muneris aliqui *Generales* Epiſtolas, & ordinationes ediderunt pro Ordine Mi-

ni-

nimorum, tr. 9 art. 5 6 & 8. fol. 145 149. & 154. *Generales* Minorum, & Minimorum quanto durent tempore, & quod eſſet decentiſſimum duodecim annis maxime Minorum in officio perdurare, tr. 6 art. 7 fol. 72. Oportere tres omæ ſemper aſſiſtere *Generales* cum ſuis Conſiliarijs, ibidem â n. 4 fol. 73. Id probatur decentiſſimum in ordine Minimorum, tr. 6 art. 8 fol. 76.

Gubernare.

Ad munus *Gubernandi* obſervātiſſimi ſunt præficiendi, & diſcolæ eijciendi, tr. 2 art. 1 n. 8, 9. 10, fol. 16. *Gubernare* debēt Prælati fideles ad priſtinum Religionis decorem, ibid. n. 12 fol. 17.

☞ Vide P. *Prælati.* S. *Superiores.*

H.

Habitus.

Antiqui Patres *Habitum* oblongum voluerunt, ut operiret pedes, tr. 10 art. 10 n. 2. fol. 191.

☞ Vide V. Veſtis *Veſtimentum.*

Deformata vita Religioſorum retardat venientes ad habitum, tr. 8 ar. 1 n. 11 fol. 118. Num liceat inducere aliquem ad recipiendum *Habitum* in Religione deformata? ibidem, art. 3 n. 5. fol. 124. Arcet venire ad *Habitum* recipere habentes non bene probatos ad profeſſionem, ibid. n. 2 fol. 122. Non omnes recipientes *Habitū* admittendi ſunt ad Profeſſionem, ibidem, n. 3. & 4 fol. 123.

☞ Vide E. *Examen.* N. *Novitius*

Honores.

Honor quid ſit, & qualiter appeti poſſit, tr. 4 ar. 2 fol. 37. Quales deordinationes incurrat procurans *Honore*, n. 3 fol. 38. Offerentibus *Honores*, qualiter reſpondere oporteat, n. 9. & 10 fol. 39. Ad *Honores* aſcendere prohibentur virtutibus vacui, tr. 6. art. 1 n. 8 fol. 55.

☞ Vide A. *Ambitio.* O. *Officium.*

☞ D. *Dignitates.* P. *Prælatus.*

Hoſpitia.

Hoſpitia ſine dotatione, aut ſpe illam obtinendi pro fundatione Conventuum relaxāt obſervantiam, tr. 9 art. 3 n. 11 fol. 140.

I.

Ianitor.

Monaſterij *Ianitor* debet eſſe vigilantiſſimus, tr. 9 art. 2 n 7. fol 135. Et etiam Novitiatus *Ianitorem* habeat, tr. 9 art. 4 n. 5. fol. 143.

Ida-

Idololatria.

Reſiſtentes obedientiæ quodãmodo incurrunt *Idololatriam*, tr 7.art.2 n.2.fol 83.

Immobilitas.

Quomodo Prælati ſicut Beati gaudere poterunt *Immobilitate*, tr.6 art.1 n.2 fol.53.

Imperatores.

Qui *Imperatores*, & Reges procuraverint inſtanter Reformationem, tr.2 art.2 n.4 fol.19.

Impetrari.

Qualiter Religioſo Minimo liceat, vel non, *Impetrare* Brevia Apoſtolica? tr. 6 art. 8 n. 5. fol. 77.

Imprimere.

Libros *Imprimere*, qualiter liceat Regularibus, tract. 9. art.1. fol.126.

Indiſciplinati

Indiſciplinatus iuvenis deſcribitur, tr. 8 ar.1 fol 115. Quanta abominatio &quam certa damnatio *Indiſciplinati* iuvenis, n. 2 & 5. fol. 113, & 116. Propria volũtas eſt Magiſtra *Indiſciplinati* Novitij, art. 2 n. 11 fol 121.

☞ Uide N. *Novitij*, & infra *Iuvenis.*

In dumenta.

Exteriora *Indumenta* Religioſi Minimi ſint uniformis coloris ex lana naturaliter nigra, & ſine tinctura contexta, tr. 9 ar.. 6 n. 4 fol. 150.

Infirmi Infirmaria.

Frater Minimus *Infirmus* diſpenſatus ad eſum carnium, non poteſt illas comedere extra *Infirmariam*, nec extra Conventũ, tr. 9 art, 3 n. 2 fol. 138. Diſpenſatus *Infirmus* ad carnes peccat comedendo nocivas, num. 3. fol. 138. *Infirmaria* in ſingulis Conventibus conſtituatur, tr. 9 ar. 2 n 9 fol 135. Religioſus non debet affectare curationes omniũ *Infirmitatum*, tr. 7 art. 5 n. 5 fol. 92. Charitas erga *Infirmos*, tr. 9 art. 5 n. 8 fol 147.

Infirmi habituales cœlitus viſitati reficiendi cibis quadrageſimalibus abundantioribus, quam ſani & exonerandi à laboribus, & vigilijs in Ordine Minimorũ, tr. 7 art. 6 n. 3 fol 94.

Informator.

Informatores Novitiorum qui? tr. 9 art. 5 n. 6 fol 147. In Ordine Minimorum *Informatores* Novitiorum nõ poſſunt eorum cõfeſſiones audire, tr. 9 ar. 4 n. 5. fol. 143.

☞ Vide M. *Magiſter.*

Ingreſſus.

Qualiter interdicendus, aut indulgendus *Ingreſſus* ad Monaſteria Monialium, tr. 9 art. 1 n. 8, fol

fol.129. Impedientes mulieribus *Ingressum* Religionis excõ municantur, ibid.n.11 fol.131.

Inobediens.

Inobediens committit practice peccatum ariolandi, tr. 7 art. 2 n.2 fol.83.

☞ Vide O. *Obedientia.*

Inquirere Inquisitio.

Visitationis *Inquisitio* quotuplex, tr, 3 in præfatione, f.28. Abusus quomodo inquirendi à visitatore, ibid. ar. 1 fol.28.

Inspiratio.

Electio per communem *Inspiration ẽ* est valde bona, & quas debeat habere cõditiones, tr. 5. art. 1 n. 2 fol.44.

Instaurare, Instauratio,

Instauratio, quid sit, tr. 10 ar. 1 fol.164. In quo cõsistat *Instauratio* Religionis, ibid.n.7 f.166

☞ Vide R. tit. *Reformatio.*

☞ *Renovatio.*

Ad exactã *Instaurationem* Religionis ponuntur quatuordecim documenta, tr. 10 ar. 5 fol.175. Observantes Religiosi tenentur procurare *Instaurationem* Religionis, tr. 1 ar. 3. à n.2 fol. 9. Prælatus omittẽs *Instaurationẽ* strictã reddet rationẽ, ibid.n.4 fol.9. Est enim munus boni Prælati *Instaurare* Religionẽ, tr 2 ar. 1. à n. 6 f 2.

☞ Vide R. titul. *Reformatio.*

☞ *Renovatio.*

Institutiones.

Pro receptione, & educatione Novitiorũ *Institutiones*, tr. 9 ar 1 fol. 126.

Interdicta.

De *Interdictis*, & cẽsuris à Regularibus observandis, tr. 9. art. 1 à n. 10 fol. 130.

Interstitia.

Ad Maiores Ordines non recipiantur, non completis *Interstitijs*; nisi Episcopus aliter iudicaverit expedire, tr. 9 art. 1 n. 4 fol.127.

Ioannes.

P. Fr. Ioannes Baptista Ronca creatur Generalis Apostolicus Minimorum, & prorogatur in officio per triennium, tr. 9 art. 9 n. 1 fol. 158. Scripsit tres Pastorales Epistolas ad Provincias, n. 2. 9. & 15 fol. 158 159 160, & 161 Commendatur, ut pacis amator, n. 21 fol. 163.

Isaac.

Fit *Isaac* dives valde, insurgũt invidi: fodit puteos humo plenos patris sui Abrahæ, tr. 10 ar. 3 n. 2 f. 169. Fodit etiã alios novos, & invenit aquarũ abũdantiã, n. 5 fol. 170. Significat *Isaac* Christũ Dñm, & Reformatores Religionũ, n. 3 fol. 169 Cum *Isaac* erat Dñs, & ideo

Abimelech cũ comitatu veniunt inire cũ illo iuramentũ, n.11.f.172.

Itinerantes

Religiosis *Itinerantibus* detur Viaticũ, & ipsi in domibus sęculariũ nõ pernoctẽt, nec incedant soli, tr. 9 ar. 6 n 5 f. 151.

Iudicium.

De verbo otiosi cerit *Iudicium* stricti Religiosis, tr. 7 ar. 10 n. 6 f. 113. Propriũ *Iudicium* dãnabile est, & deponendum, tr. 7. art. 1 n. 1 & 5. fol. 79 & 81.

Iuvenis.

Iuvenis est flexibilis ad bonũ, & ad malũ, tr. 8 ar. 1 n. 4 f. 116. Sequuntur *Iuvenes* exempla Prælatorũ, & Fratrũ, n. 6 f. 116

☞ Vide supra *Indisciplinati.*

☞ & N. *Novitij.*

L.

Lampas.

In Dormitorio Monachorum tota nocte *Lampas* accendatur, tr. 9 ar. 2 n. 8 fol. 135.

Largitio Munerum.

Cõstitutio de *Largitione munerũ* Religiosis interdicta observetur, tr. 9 art. 2 n. 10 fol. 136.

Lectio Lectores.

Lectio Sacræ Scripturæ bis in hebdomada habẽda, tr. 9 ar. 2 fol. 133 *Lectores* Regulares examinẽtur ab Ordinario, si in Ecclesia intra claustra vero a suis tãtũ superioribus, tr. 9 ar. 1 f. 126. *Lectores* privilegijs nõ gaudeãt nisi actu legant, ar. 2 n. 6 f. 134

Lectores.

Lectores habere favores, & exẽptiones, non est contra Reformationẽ, tr. 7 art. 6 n. 7. 10. 11. & 12. Erit tamẽ si accipiãtur ut præmiũ, vel cõtra Regulam, n. 8 & 9. fol. 96. & 97. Quid de *Lectoribus Iubilatis* in ordine Minimorũ n. 13 & 14. fol. 97.

Lectus.

Singuli Religiosi *Lectum* habeant suũ, tr. 9 ar. 2 n. 8 fol. 135

Leges.

Boni Prælati meditantur in lege Domini, quæ præscribit modum ascendendi ad Prælaturas, tr. 6 art. 1 n. 5 fol. 54. Leges condere cõtra omnes abusus est inficax remedium ad reformationem, tr. 10 art. 2 n. 4 fol. 168. *Leges* suppetunt, sed applicatio illarum deest, ibid. n. 6 fol. 168.

Liber.

Habeat Superior *Librum* ad registrandas Novitiorũ Professiones, tr. 9 ar. 4 n. 7 fol. 144.

Lignum.

Lignum plantarum, secus decursus aquarum. & *Lignum* vitæ

Digitized by Google

tæ afferentia fructum ſignificant Chriſtum, & Prælatos bonos, tr. 6 ar. 2 n. fol. 57.

Litterarum Studia.

Studia Litterarum ſi debitis, cir cũſtantijs fiant Religioni obſervanti congruunt; & dilapſam reformant, tr. 10 art. 9 fol. 187. Valde deformat ſtatum Religioſum carentia *ſtudij Literarum*, tr. 10 art. 9 n. 1 & 3 fol. 187. *Studia Litterarum* Religioſa debẽt eſſe coniuncta humilitati, n. 1 & 6 fol 187. Item ad invicem cum Oratione exerceri, n. 4 fol. Et cum charitate, & amore Dei, & proximi n. 5 fol. 187. *Studia Litterarum*, quæ nociva ſunt Religioni, quæ ſint, qualiterq; dignoſci valeant? tr. 10 ar. 9 n. 7 & 8 fol. 189.

☞ Vide infra S. *Studia Literarũ Lites.*

Lites Religioſorũ in Curijs deplorandę tr. 9 art. 9 n. 3 5 & 6. Vnde lites oriantur, n. 4 fol. 50 & 51.

Localis.

Eligendus, ubi debeat eſſe *Localis*, tr. 5 art. 3 n. 7. 8. 9. 10. fol. 51. & 52. *Locatis* debet eſſe, & conventualis in ordine Minimorum vocalis tribus menſibus ante electionẽ, tr. 9 ar. 3 fol. 50

M.

Magiſter Religioſus.

Depingitur bonus Magiſter Novitiorũ qualis eſſe debeat tr. 8 art. 2 f. 118 & tr. 9 ar. 4. fol. 140. Quale exemplũ *Magiſtri*, tales ioformandi Novitij, tr. 8 ar. 1 n. 6 fol. 116. Diſcretione indiget *Magiſter* Novitiorũ, tr. 8 ar. 2 n. 3 f. 119. *Magiſter* Novitiorũ, & Socius eius eligũtur in capitulo Provinciali per triennĩ. tr. 9 ar. 4 n. 4. fol. 140. Habeat *Magiſter* plenã potestatẽ erga Novitios, ibi. 142. Sit locus in Novitiatu pro Magiſtro, & Socio, ibid. n. 13 f. 141

☞ Vide ſupra E. *Educatio*, & I. *Informator*, & infra *Novitij Magiſteria.*

Magiſterij gradus prohibetur in ordine Minimorũ, & quare? tr. 7 ar. 6 n. 7 & 8. In aliquibus Religionibus non eſt contra Reformationem, ibid. f. 96.

Magnanimitas.

Magnanimitati opponitur Ambitio, & in quo cõſiſtat *Magnanimitas*, tr. 6 ar. 2 n. 11. fol. 59.

Manſuetudo.

Mirę *Manſuetudinis* exẽplum tr. 8 ar. 2 n. 13. f. 121.

Mendicantes

Religioſi importunę *Mẽdican-*

tes ſunt gratioſi, & odibiles ſæ cularibus, tr. 9 ar. 3 n. 10 f. 140.

Menſa.

Eadē *Menſa*, & victus Religio ſis laudātur, ar. 9 ar. 5 n. 8. f. 148

Minimorum Ordo.

Regula *Minimorū* obſervantiā cōtinet ſilentij Evangelici, & multiloquiū deteſtatur, tr. 10 ar. 8 fo. 185. De veſtimētis Fratrū *Minimorum* exterioribus; & de calceatura, tr. 10 ar. 10 à n. 6 fol. 192. Fratres *Minimi* quomodo diſpēſandi in quātitate, & qualitate veſtimentorū, ibid, n. 10 fol 194. Non omnes diſpenſandi ad integrā calceaturā, ar. 11 n. 10 fol. 196 Religio *Minimorū*, qualiter indigeat reformari? tract. 10 in Exordio, n. 3 f. 164. Decreta SS Clem. 8. pro Reformatione Ordinis *Minimerū*, tr. 9 ar. 3 f. 137. Pro Reformatione Ordinis *Minimorū*, aut procuranda, aut exhibita extant Epiſtolæ, & Ordinationes, tr. 9 ar. 5. 6. & 8 fol. 145 146 & 153.

Uide E. *Epiſtolæ.*

De facto, quāto tempore durēt officia Generaliū Provincialiū, & Correctorū localium Ordinis *Minimorū*, tr. 6 ar. 7 n. 1. & 3 fol. 72. Decētiſsimū eſſet, Generalē *Minimorū* cū ſuis Collegis Romæ ſemper aſsiſtere, ar. 8 à n. 1 ad 6. fol. 76. & quod Vigiles, aut Vicarij Generales ſuper Provinciales cōſtiterent, n. 7 & 8. fol. 78 Et hi non Ordinarij, ſed pro emergentibus ſint, tr. 6 ar. 8 n. 9. 10 & 11 f. 78, & 79. Quid in Ord. *Minimorū* de Proceſsibus contra Fratres formatis, nū ſervādi, nū comburendi? ibid. n. 2. 3 & 4. fol. 76 & 77. Qualiter liceat, vel non Fratri *Minimo* Brevia impetrari contra Regulā, n, 5 fol. 77. Ordo *Minimorum*, nō eſt deformatus in ſubſtantialibus obſervantijs, & ideo ſtrictior, & perfectior alijs tr. 9 ar. 9 n. 22 fol 163.

Minorum Fratrum Ordo.

De durationeofficij Generalis *Minorum*, tr. 6 ar. 7. n. 1. f. 72 Et eſſet decenteſsimū duodecim annis durare, n. 2 fo 73. Et quod cū ſuis Cōſiliarijs Romæ ſemper aſsiſtat à n. 4 fol. 73.

Miſſa.

Pacta, & exactiones *Miſſarum* etiā Novarum interdicuntur tr. 9 ar. 1 n. 3 fol. 127 Ignoto Sacerdoti nō permittitur *Miſſam* celebrare: etiā nō permittitur celebrari in privatis domibus nec extra Eccleſiā. Neq; permittatur celebrari *Miſſæ ſacri-*

fi-

Digitized by Google

ficium indebitis horis, nec alijs quam ab Ecclesia approbatis ceremonijs. Et etiam certus numerus *Missarum*, & candelarum prohibetur, tr. 9 ar. 1 n. 3. fol. 127. Prohibetur celebrare *Missam*, qui sine Superioris licentia promovetur, ibid. n. 4 fol. 127 Nō se abstineant Sacerdotes à celebratione *Missæ* quotidianæ, tr. 9 art. 6 num. 2. fol. 149.

Monachus.

Nomen *Monachi* quid significet? tr. 7 art. 8 n. 3 fol. 103. Et quod repugnat illi se miscere in negotijs sæcularium, ibid. 103. *Monachus* observās fit Beatus habens Christum pro præmio, tr. 1 ar. 1 fol. 2. Multitudo *Monachorum* in charitate unitorū Paradiſso similis, encomijs extollitur, ibid. n. 4 fol. 3. *Monachi* fiūt quales? tr. 1 art. 2 n. 2. fol. 5 Sex *Monachorum* genera, tria bonorum scilicet, Cœnobitæ, Eremitæ, Anchoretæ; tria malorum, scilicet Apparentes Anachoretæ, circūcelliones Proprietarij, & deformati dissoluti: & qui illi? tr. 1. art. 2 n. 4 & 5, fol. 6.

☞ Vide D. *Dissoluti.*

Mali *Monachi* deformant Christi, & Ecclesiæ faciē suā perfidia, tr. 1 ar. 2 n. 11 fol. 7. Periculosum est *Monacho* sine Socio ambulare, nec temere iudicabitur incontinens, tr. 7 ar. 7 n. 7 & 9 fol. 100.

☞ Vide R *Religiosus.*

Monastica vita.

Vita *Monachorum* vita Angelorum, tr. 10 ar. 12 n. 11 fol. 200.

Monasteria.

Nil delectabilius *Monasterio* bene ordinato in exercitijs observantię, tr. 1 art. 1 n. 4, fol. 3. Deformatum *Monasterium* quale, tr. 1 ar. 2 n. 5 fol. 6. De numero Regularium in *Monasteris* constituendo; & quod sine licentia Episcopi novum non erigatur, tr. 9 ar. 1 n. 6 fol. 129. *Monasterio* Moniales non egrediantur: & ad ipsum ingressus qualiter interdicendus, tr. 9. ar. 1 n. 8 fol. 129. *Monasteria* Monialium sint intra mœnia urbis, ibidem.

Moniales.

De cōfessione, & Communione *Monialium*, & Confessore extraordinario eis concedendo, tr. 9 ar. 1 n. 8 fol. 129. Correctricis *Monialium* ætas requisita: & habitus, ac professionis tempus necessarium, n. 9 fol. 130. Gubernatio *Monialium* ad quos spectet? & quibus Superio-

rio ribus debeãt iubijci? ibid.

Multi loquium.

Quid ſit *Multi loquiũ*. & qnomodo cõpatiatur ſine fractione Silẽtij? tr. 10 ar. 8 n. 6 fol. 187.

☞ Vide S. *Silentium.*

Mundus.

Mũdus dat neceſſaria Religioſis, ſi ipſi dent illi bonũ exemplum, tr. 7 ar. 5 n. 9 fol. 93.

☞ Vide P. *Pax* & S. *Saculares*, *Saculum*.

Munera.

Conſtitutio de largitione *Munerũ* Religioſis interdicta obſervetur, tr 9 ar. 2 n. 9 fol 136.

Murmurantes Murmurationes.

Murmurantes contra Prælatos reprehenduntur, utpote lædentes obedientiam, & amorẽ illis debitum, tr. 7 ar. 3 fol. 85. Zelus iuſtitiæ trucidet *Murmurantes*, n. 3. fol. 85. *Murmurantes* minimos Prælatorum defectus, mentientes honorẽ ſunt Charitate orbati, n. 4. fol. 85. Non *Murmuret* Religioſus, quando neceſſaria, & debita illi deſunt. ibidem. n. 6 fol. 86. Particulares amicitiæ pariũt *Murmurationes*, tr. 7 ar. 10 n. 5. fol. 113. *Murmurans*, animarum ſanguine paſcitur, fraterna viſcera corrodit & alijs repletur abominationibus, tr. 7 ar. 10 n. 9. & 10. fol. 114.

Mutari.

Non poteſt *Mutari* Frater Minimus per tres menſes ante electionem Correctoris Localis, tr. 9. arr. 3. fol. 137.

N.

Negotia.

Implicat cũ nomine Monachi miſcer. *Negotijs* ſæculariũ, tr. 7 ar. 8 n. 3 & 4 fol. 103. Qualiter hoc venit intelligendũ, ar. 8 n. 1. 2. & 6. fol. 103. & 104.

Nominata

In electionibus *Nominata* cum excluſiva tollit libertatem neceſſariam ad valorem electionis, tr. 4 art. 3 n. 8. fol. 43.

Novitiatus.

De ſitu, & poſitione *Novitiatus*, in quo Magiſter, & Socius ſtent, tr. 9 art. 4 n. 3. fol. 142. Sit in *Novitiatu* locus pro Collationibus ſpiritualibus: caminus quoq; ad calefaciẽdũ ſit etiã Oratorium, ibid tr. 9 ar. 3 n. 3. fol. 138. Habeat etiam *Novitiatus* hortũ peculiarẽ; ſin minus cõmunis ſerviat, non intrantibus alijs, dum *Novitij* recreantur, tr. 9 ar. 4 n. 3. fol. 142. *Novitiatum* ſolus Magiſter, ac Socius, & aliquando Prælatus ingrediantur, ibid. Secundus

Digitized by Google

Novitiatus pro recenter Professis, tr. 9 ar. 4 n. 8 fol. 144. Religiones, quæ consueverũt Novitios plus temporis in *Noviciatu* tenere, continuent, num. 9. fol. 144. *Novitij.*

Novitij ante sumptionem habitus examinandi, tr. 8 ar. 3 f. 122. & tr. 10 art. 7 n. 2 fol. 182. Observationes in ipsa receptione *Novitij*, ar. 7 n 3. fol. 182.

☞ Vide M. *Minimorum Ordo.*

Novitij recipiãtur in reformatis conventibus, & non in alijs, tr. 9 ar. 2 n. 9 fol. 136. & tr. 10. ar. 5 n. 2 fol. 176 & ar. 7 n. 1, & 5. fol. 182, & 83 *Novitius* omnia pandat Magistro etiam cogitationes, tr. 8 ar. 2 n. 2 fol. 119 *Novitius* fugiat ociositarẽ, ibi. n. 6. fol. 120. *Novitius* sciat, & amet Regulã, & proprias Ordinis observantias, n. 8 fol. 120 Sequatur bonum exemplum bonorum; & relinquat malorum, n. 9 & 10. fol. 120. Præsentia Dei, & meditatio Scripturarum sunt optimi Magistri *Novitiorum*. n. 10. fol. 124. Non velle doceri à Magistro est dæmonum, n. 12. fol. 121. & quã necessaria *Novitio* sedula obedientia, ibid. Non omnes *Novitij* recipiendi sunt ad Professionem, tr. 8 ar. 3 n. 3. & 4. fol. 123 Non statim ejiciendus est *Novitius*, delinquens, sed charitative expectandus, n. 4 fol. 123. De renuntiatione bonorum *Navitij* quando & quomodo facienda, & quę liceat, an non intra tẽpus Noviciatus recipere, tr. 9 ar. 11 n. 11 fol 131 Cõstitutiones speciales pro *Novitijs* à Clem. 8. tr. 9. ar. 3 f. 137

☞ Vide E. *Educatio.*

☞ H. *Habitus receptio.*

☞ I. *Indisciplinati.* M. *Magister*

Nuditas pedum.

Pedũ *Nuditas* in Religiosis nõ est laudabilis, nisi iuxta præscriptũ Regulæ, tr. 10 ar. 10 n. 1. & 5 f. 191. & 192. *Nuditas* pedum Fratrum Minimorũ, & quomodo dispensandi in illa ibi. n. 9 & 10. fol. 194. Quibus posset permitti omnimoda *Nuditas* pedũ, tr. 10 ar. 11 n. 11 f. 197

O.

Obedientia.

Obedientia debet esse sedula & infatuata, tr. 8 art 2 n. 12. fol. 121. *Obedientia* Regularis exhortatur, tr. 9 ar. 5 n. 7. fol. & ar. 9 n. 11 12. & 14. f. 147. 160. & 161 Mirum *Obedientiæ* exemplum dedit Ioãnes Damascenus, tr. 8 art. 2 n. 13. fol. 122. *Obedientiam* comitantur tres Theo-

Digitized by Google

logicæ virtutes, & ſic Religio configuratur Deo Sancto, tr. 7 art. 2 fol. 83. Sine *Obedientia* nulla vera virtus tr. 7 ar. 1 n. 1. & 10 fol. 79. & 82. *Obedientiam* lædunt murmurantes, tr. 7 ar. 3, fol. 85. *Obedientia* ſine interiori reverentia, non eſt *Obedientia*, ſed abuſus, tr. 7 ar. 1 n. 1, & 2 fol. 79 *Obedientia* valde meritoria eſt, & Deo placens. tr. 7 ar. 1 n. 8 fol. 82 Vera *Obedientia* debet eſſe charitate veſtita, & ſimplicitate cordis, ar 4 fol. 87. Reformatur abuſus *Obedientiæ*, ſi veram humilitatem habeas, tr. 7 art. 1 à n. 3. fol. 80. In dubijs, quamvis cõtrarium ſentias, tutius eſt *Obedire* Prælato, depoſito proprio iudicio, art. 1 n. 5 fol. 81. Ille enim organũ Dei loquentis eſt, n. 6 fol. 81. Abuſus *Obedientiæ*, & remedia illorũ tr. 7 ar 4 fol. 87. Prius habitabit lupus cum agno, quam *Obedientia* cum peculio, tr. 9 art. 5 n. 8 fol. 147 *Obedientia* Paupertas, & Caſtitas ſe mutuo producunt, & conſervant, ibid. n. 9 fol. 148.

☞ Uide I. *Inobediens*

☞ V. *Voluntas.*

Oblati.

Veſtimenta exteriora Fratrũ *Oblatorum* Ordinis Minimorũ quæ? tr. 10 art. 10 n. 7 fol. 193. *Oblatorum* calceatura ex Regula integra eſt, n. 9 fol. 194.

Obſervantes Obſervantia.

Obſervantes præficiendi ſunt amotis diſcolis, tr. 2 art. 1 n. 8. 9. & 10. fol. 16 *Obſervantes* habent Chriſtum pro præmio, tr. 1 art. 1 fol. 2. *Obſervantes* Religioſi tenentur, & conſervare, & procurare *Obſervantiam*, tr. 1 art. 3 à num. 2 fol. 9. Quot ſunt abuſus *Obſervantiam* deſtruentes; quotque remedia illorum? tr. 3 ar. 2 à n. 4. fol. 32. Lachrymantur *Obſervantes*, & confugiunt ad preces, quando vident *Obſervantiam* frangi, tr. 1 art. 4 n. 8 fol. 13. Profectũ *Obſervantium* impedit ambitioſus Prælatus, tr. 4 ar. 1. n. 8 fol. 35. Si ceſſaret ambitio in magna viverent *Obſervantia* Religioſi, tr. 5 art. 3 fol. 50. Non eſt contra *Obſervantiam* ſtudium litterarum, tr. 10 ar. 9. fol. 187 Conventus *Obſervantiæ* quomodo Ordinandi? tr. 10 ar. 12. fol. 198. Altercatio inter *Obſervantes*, & Excalceatos ſuper vera Regulæ intelligentia, tr. 10 art. 3 n. 3. 8. 9. & 10 fol. 170. & 171. Querellæ inter *Obſervantes*, & Recoletas Congrega-

gationes, tr. 10 art. 4. n. 4. fol. 174. Cõciliantur *Observantes*, & Excalceati, art. 3 n. 11 fol. 172. Cadentes, ab *Observantia* dicũtur Palestini, art. 3 nn. 10. fol. 172. Exhortantur, & minantur transgressores *Observantiæ*, tr. 9 art. 8 n. 3 fol. 154. Secundũ pristinas *Observantias* fiat instauratio, tr. 2 ar. 4 à n. 10. fol. 27. Exercitium Religiosarum *Observantiarum*, pulchrum, & delectabile reddunt Monasterium, tr. 1 art. 1 n. 4 fol. 3. Ad quas *Observantias* potest urgere Prælatus, tr. 3 art. 1 n. 7. fol. 30. Blandi Prælati sunt in causa transgressionis *Observantiarum*, tr. 6 ar. 4 n 9 fol. 65. Sciat & amet Religiosus proprias Ordinis sui *Observantias*, tr. 8. art. 2 n. 8 fol. 120.

☞ Vide C. *Constitutiones*

☞ L. *Leges*.

☞ R. *Recoleti Reformatio*.

Officiales.

Pro Reformatione debet Cõventus officiales administrari, tr. 10. art. 5. & ar. 6. fol. 175. & 179.

Officium.

Divinum *Officium* exhortatur, tr. 9. art. 5. n. 4. fol. 146. *Officia* Prælatorum quanto tempore ducare debent? tr. 6 art. 7. fol. 72. Ad *Officia* eligendi magis observantes Regulæ, tr. 9. art. 2. n. 10 fol. 136. Procurantes *Officia* minantur, tr. 9 art. 8 n. 4. fol. 154.

☞ Vide A. *Ambitio Ambitiosi. Omissiones.*

Qualiter incurrant Prælati *Omissiones* culpabiles. tr. 6. art. 4. num. 9. fol. 65.

Oratio.

De convenientia *Orationis* Mentalis Religioso tr. 9 ar. 5. n. 4 fol. 146. Instituendus est Novitius iugi oratione, tr. 8. art. 2. n. 5. fol. 119 *Oratio* Quadraginta horarum, tr. 9. art. 5. n. 3. fol. 146. *Orant*, & lachrymantur Observantes, videntes, tractionem Regulæ, tr. 1. ar 4. n. 8. fol. 13 Studium cum *Oratione* ad invicem comitentur, tr. 10. art. 9. n 4. fol. 188.

Oratorium.

Pro educatione Novitiorũ sit *Oratorium* in *Novitiatu*, tr. 9. ar. 4. n. 3 fol. 142.

Ordinarij locorum.

Locorum *Ordinarij* quomodo possunt examinare Lectores Regulares, ut legãt? tr. 9. ar 1. fol 126. Qualiter locorum *Ordinarij* possint visitare Ecclesias Religiosis subiectas? ibid. n. 2. fol. 127. Sine licentia *Ordi-*

Digitized by Google

dinarij non licet Sacerdotibus etiam Regularium audire cõfessiones sæcularium, etiam Sacerdotum, num. 5. fol. 128.

☞ Vide E. *Episcopus.*

☞ R. *Regulares.*

Ordines, Ordinandi,

Suspenduntur celebrare, qui sine licentia Superioris promoventur, tr. 9 art. 1 n. 4. fol. 128. Tonsura, & minores *Ordines*, non conferendi ab alijs. Promotio ad minores *Ordines* quibus, & quando conferenda. Ad maiores *Ordines*, non recipiantur, non completis interstitijs, nisi Episcopus aliter iudicaverit expedire, ibid n. 4. fol. 128. De ætate, & examine *Ordinandorum* etiam Regularium, trac. 9 art. 1 n. 5 fol. 128. Et quod duo *Ordines* in eodem die non cõferantur, ibid. Ministerium *Ordinum*, non nisi ab *Ordinatis* exerceatur, ibidem.

Ordines Regulares.

Regularis non potest ad laxiorem ordinem transire; nec habitum occulte ferre, tr. 9 art. 1. num. 2. fol. 127.

☞ Uide *Religiones* infra.

Otiositas.

Fugiat Novitius *Otiositatem*, tract 8 art. 2. num. 6. fol. 120. De minimo verbo *Otioso* stricte iudicabitur Religiosus, tr. 7, art. 10 n. 6. fol. 113.

P.

Palestini.

Inimici facti Isaac *Palestini* obstruxerunt illi puteos, quos foderũt servi pactis sui Abrahæ, tr. 10 art. 3 n. 2 fol. 169. *Palestini* id est. Antiqui carnalitũ positionum cadentes, n. 10. fol. 172.

Parentes.

Qualiter Religiosus debeat renuntiare *Parentibus* tr. 7. art. 9. n. 5. fol. 108 Religiosi debẽt mori *Parentibus*, ibid. Si quis plus æquo diligat *Parentes* perdet eos, ibidem. Pauperibus *Parentibus* quomodo subveniendum, tr. 9 art. 6. num. 5. fol. 151.

☞ Vide infra *Pietas.*

Pars senior.

Non potest iam cognosci *Pars senior* in electionibus per scrutinium, tr. 5 art 2 n. 3 fol. 47.

S. Paulus.

Dolebat *Paulus* de deficientia suorum subditorum à virtute, tr. 10 art. 1 n. 3. & 4. fol. 164.

Paupertas Religiosa.

Sine amore *Paupertatis*, non potest dari obedientia Religio-

gioſa, tr. 9 ar. 5 n. 8 fol. 147. *Paupertas*, caſtitas, & obedientia ie mutuo producunt, & conſervant, ibid. n 9 fol 148. Conſervabitur *Paupertas*, ſi Prælatus diſtribuat ſubditis neceſſaria tr. 7 ar. 5 fol. 90 & tr. 9 ar. 6 n. 3. fol. 150. & ſimiliter ſervabitur votum *Paupertatis*, ſi quæ diſpenſant Prælati non habeantur, ut propria, tr. 9 ar. 2. num. 2 fol. 133. Violatur *Paupertas*, quando utenſilia Prælatorum, vel ſubditorum ſunt ſuperflua, tr. 6 ar. 5 n. 7 & 8. fol. 68. Vti præeminentijs, & ſingularitate alio titulo, quã neceſsitatis officit *Paupertati*, tr 7 art. 5 n 3 & 4. fol. 91. Qui in ſæculo erant *Pauperes*, & in Religione delicate vivunt: vbi qui erant divites *Paupertatem* ſervant, ſunt deteſtabiles, ibidem, num. 5 art 6. fol. 92. Quocumque modo acquiſita tradantur ſtatim Superiori, vt ſervetur *Paupertas*, tr. 9 art. 6 n. 3 fol. 150. Conſervabitur *Paupertas*, ſi veſtimenta non dentur in pecunijs, nec conceſſa vendantur, ibidem, num. 4 fol. 150 *Pauperibus* parentibus quomodo ſubveniẽdum ſalua *Paupertate* Religioſa, art. 6 num. 5. fol. 151.

§ Vide infra *Proprietas*

§ *Proprietarij Peculium.*

Pax bona, & mala.

Pax bona conſervatur, ſi Prælati, & ſubditi proprium exerceant munus, tr. 7 art. 4 n. 9 fol 89. Triplex *Pax*, ficta, ut in Iuda deordinata, ut in Adamo, vera, ut in Chriſto, tr. 7 ar. 10 n. 2 fol. 111. Uera *Pax Chriſti* abſorbit fictam, & deordinatam *Pacem*: nec ipſa datur diſcordibus, ibidem, art. 10 n. 4. fol. 112. Suadetur *Pax* Religioſis, tr. 9 art. 9 n. 4 12. & 15. fol. 158. 160. & 161. *Pax* deordinata Religiosorum eſt, vt amico ſuo Mundo fruantur, non Chriſto, tr. 7 ar. 10 num. 3. fol. 111.

§ Vide ſupra. C *Concordia.*

§ D. *Diſcordia.*

Peculium.

Peculium qualiter repugnet reformationi Paupertatis, tr. 10. art. 11 n. 5 fol. 195. Prius habitabit lupus cum agno, quam, obedientia cum *Peculio*, & proprietate, tract. 9 ar. 5. num. 8. fol. 147. Quomodo poteſt Superior concedere *Peculium* Religioſo ſalvo Paupertatis voto? tr. 10 art. 12. fol. 198.

In-

Invito Prælato, aliquãdo potest subditus habere Peculiũ ad individui sui tantum necessitates subveniendas, art. 12. n. 2. fol. 198.

☞ Vide supra *Paupertas*, & infra *Proprietas*.

Pedes.

Nuditas *Pedum* laudabilis, si sit iuxta Regulam, tr. 10. art. 10. n. 5. fol. 192. Fratribus Minimis nuditas *Pedum* quomodo cõveniat, ibid. ar. 11. n. 11 f. 197

Pœnitentia.

Crux *Pœnitentiæ* portare volẽti suavis est unctione Spiritus sancti, tr. 1 ar. 4 n. 4. fol. 11. *Pœnitentiæ* delictorum non imponantur in Cõventibus Recolectorum, tr. 10. ar. 5. n. 2. fol. 176. & art. 7. num. 7. fol. 183.

Pietas.

Pietas erga parẽtes habet pro circunstantia, & modo, quod Deus plusquam ipsi diligantur, tr. 7. art. 9. fol. 107. Si cultus parentum abstrahat Religiosum à cultu Deo debito secundum statũ suum, non erit vera *Pietas*, ibid. Anxius Religiosus pro parentum augmento, verã *Pietatem* non exercet, sed abusum leindẽdum, ibid. n. 4 5. & 6. fol. 108.

Præcedentia.

Controversiæ de *Præcedentia* Regularium ab Episcopo ledandæ, tr. 9. ar. 1. n. 10. fol. 131.

Prædicatores.

Quam licentiam debeant habere *Prædicatores* ad prædicandum, & qualiter delinquentes interdicit, tr. 9. art. 1. fol. 126.

Prædicatores tempore prædicationis in Ordine Minimorum sublevantur à labore per aliquas exemptiones, tr. 7. art. 6. n. 9. 10. & 11. fol 96.

Prælatus.

Ad quas observantias potest urgere *Prælatus* suos subditos Religiosos? tr. 3. art. 1. n. 7. fol. 30. *Prælatorum* officium non propter se, sed propter Congregationes sibi commissas, tr. 2. art. 2 fol. 19. *Prælatus* debet esse Medicus subditorum tr. 2. art. 2. n. 2. & 3. fol. 19. & tr. 6. art. 4. fol. 63. *Prælatis* debetur obedientia in Fide Spe, & Charitate, tr. 7. art. 2. fol. 83. *Prælati* Superiores debent favere Prælatis inferioribus & ipsi ordinationes illorũ exequi, tr. 4. art. 1. à n. 9 fol 35.

☞ Vide G *Generales Religionum*. & ☞ infra S. *Superiores*.

Prælatus bonus.

Ex nominibus Gallus, & Simon

mon deducitur munus *Boni Prælati* ad inſtaurandam Religionem? tr. 2 ar. 1 à n. 7 fol. 16. *Boni Prælati* operantur propter Beatitudinem: quæ eſt illorum præmium, tr. 6 ar. 1 n. 2 & 3. fol. 53. Meditantur *Boni prælati* in lege Dñi die ac nocte, n. 5 f. 54. *Bonus Prælatus* non tantum virtute, ſed & ſciẽtia pollere debet, & quanta? ibid. n. 9 & 10 fol. 56. *Bonus Prælatus* veluti Beatus gaudet immutabilitate, & fruitione ſibi, & beneficentia erga ſubditos, tr. 9 ar. 1 n. 2 & 3 fol. 53. Ad imitationem Chriſti *Prælatus* ſit bonus ſibi, & fructuoſus ſubditis, art. 2 fol. 57. *Bonus Prælatus* multi oquos habeat ſuſpectos, tr. 6 ar. 2 n. 5 fol. 58. *Bonus Prælatus* quærit conſilium: & quorũ cõſilia ſequi quibuſq; documentis, & regulis uti tr. 6 art. 6 fol. 69. Corripiat *Prælatus*, vel parcat ſemper ex miſericordia, tr. 6 art. 5 n. 2 & 3. fol. 66 *Prælatus bonus* dat ſubditis doctrinam, exemplum bonum, & ſubſidia neceſſaria ibid. n. 6 & 7 fol. 67. & tr. 7 ar. 5 fol. 90. *Prælatus bonus* afficiatur amore interno erga ſubditos, tr. 7 art. 2 n. 4 fol 84. *Prælatus bonus* dolet de deficientia ſubditorum à virtute, tr. 10 ar. 1 n. 3 & 4 fol. 164.

Prælatus malus.

Prælatus, qui omiſit inſtaurare Religionem reddet ſtrictam rationem, tr. 1 ar. 3 n. 4 fol. 9. *Prælati mali* in malum ſubditorum ſunt tr. 6 art. 2 n. 7 fol. 58. & ar. 3 n. 1 fol. 60. *Malus Prælatus*, non puniẽs, cum oportet, delinquẽtes nutrit transgreſſiones, & abuſus: & eſt multorum malorum cauſa, tr. 6 art. 4. n. 3 & 4 fol. 63. Blandi *Prælati* per defectum ſunt cauſa tranſgreſſionis ſubditorum novem in caſibus, tr. 6 ar. 4 n. 9 fol. 65. Nimia aſperitas *Prælatorum* incorrigendo nocet tr. 6 ar. 5 fol 66. Aſperitas hæc qua *Prælatus* turbat Rempublicam in quibus actionibus dignoſcetur, ibid. n. 4 fol. 67. Si non dant *Prælati* ſubditis neceſſaria, nocent; ibid. n. 6 fol. 67. Et ſi ſe cum ſubditis non conforment in victu, & veſtitu violant Paupertatem, n. 7 & 8 fol. 68. Turbatur valde Religio cum regnat *Prælatus* ambitioſus: &, ſi qui ſunt Superiores obſervãtes, nil proficiunt propter illum, tr. 4 ar. 1 fol. 34. & tr. 6 art. 1 n. 4 fol. 54. Largitio munerũ *Prælati* de-

teſta-

teſtabiles, tr. 9 art. 5 n. 5 fol. 176.

Prælatus eligendus, quis?

Obſervantiſsimi *Prælati* ſunt præficiendi, & diſcolæ repellendi è munere gubernandi, tr. 2 ar. 1 n. 8 9, & 10. f. 16. *Prælati* fideles ſuſcitandi, ad priſtinum decorem inſtaurandũ ibidem, n. 12 fol. 17. Eumdem *Prælatum* localem eligere ſimul in pluribus Conventibus indifferens eſt ad bonum, & ad malum, tr. 5 ar. 3 n. 2 fol. 50 Vacuus virtutũ prohibetur aſcendere ad honores; plenus vero urgetur, tr. 6 ar. 1 n. 8. fol. 55. Non ex ambitione, ſed ex mandato Dei, n. 6 & 7. fol. 55. Conditiones *Prælati* eligendi ex Epiſtola ad Timotheum, tr. 6 art. 2 n. 8 fol. 58. *Prælatus* debet excedere ſubditos, ſicut Paſtor gregem, tr. 6 art. 2 n. 9 fol. 59 & 10 art. 12 n. 4 fol. 199. Bonitas eligendi *Prælati* iudicanda eſt ex retro acta vita, tr. 6 art. 2 n. 9 fol. 59. Maior excellentia in *Prælato* requiſita poteſt ſtare cum minori virtute, & ſcientia, n. 10 fol. 59. Sit *Prælatus* vigilans, tr 6 ar. 3 n. 7 fol. 62, Debite eligendus *Prælatus* depingitur, tr. 9 art. 5 n. 5 fol. 146.

Vide ſupra E. *Eligendus.*

Prælatus indigne promotus.

Prælatus indigne aſſumptus tuta conſcientia in officio eſſe nõ poteſt, & quare? tr. 6 art. 3 fol. 60. Quando exultant alij de electione facta, ipſe indignus *Prælatus* dum adoratur, fit mæſtus, ibidem, n. 2 fol. 60. Curet, dum manet in officio Regulam indemnem ſervari etiam in minimis, ne in magnis delinquant, tract. 6 art. 4. num. 5 & 6 fol. 64. *Prælatus* non deſiciat Magiſtrum præſumptuoſe ductus, art. 5 n. 3. fol. 67.

Prælaturæ duratio.

Prælatorum regimen, & prelatura, qui fieri poterit, ut non habeat finem? tr. 6 art. 1 fol. 56 Ambitioſorũ *Prælatorum* monarchia deſinet eſſe, ſi ex alieno Conventu Localis, & Provincialis ex aliena Provincia eligantur, tr. 5 art. 3 n. 7 8. 9 & 10 fol. 52.

Præſentia Dei.

Præſentia Dei eſt optimus Magiſter Novitiorum, tr. 8 art. 2 n. 10 fol. 121.

Principes

Qualiter *Principe* Spirituales & Temporales teneantur favere reformationi, tract. 2 art. 4 num.

num. 9 fol. 26.

Processiones.

Quomodo Regulares ad *Processiones* publicas cõpelli possunt, tr. 2 art 9 art. 1 n. 10. f. 131

Processus.

Processus delinquentium Fratrum concluſi ſit decens ſtatim comburi, ut conſulamus charitati fraternæ, an aſſervari pro bono regimine? tr, 6 art. 8 n. 2 fol. 76.

Procuratio officiorum.

Dignitatum procuratio prohibetur, tr. 9 art. 2 n. 10 fol. 136. Procurantes *Officia* minãtur, tr. 9 art. 8 n. 4 fol. 154.

☞ Vide ſupra M. *Ambitio.*

☞ D. *Dignitates.*

Profeſſio.

Tempus *Profeſſionis* Regularibus præſcriptum: & quomodo expleto anno, non differẽda, niſi ad ſex menſes rationabili de cauſa, tract. 9 art. 1 n. 11. fol. 131. In puellis prærequirit *Profeſſio* examen Ordinarij, ibidem. Remedium illius, qui prætendit ſuã *Profeſſionem* non tenere, ibidem. Ad *Profeſſionem* recipere, non bene probatos, ex arrogantia aut ex inordinata pietate malum eſt, tr. 8 art. 3 n. 2 fol. 122. Non omnes recepti ad habitũ admittendi ſunt ad *Profeſſionẽ* n. 3 fol. 123. Obſervationes in ipſa receptione Novitij ad *Profeſſionem*, tr. 10 ar. 7 n. 3 fol. 182. Ad quid obligantur Fratres ex vi *Profeſſionis*, tr. 10 ar. 11. n. 3 fol. 195. *Profeſſio* eſt ſecundus Baptiſmus, tr. 10 art. 7. num. 3 fol. 182.

☞ Vide N. *Novitij.*

Proprietas.

Vitiũ *Proprietatis* extirpetur, tr. 9 art. 1 n. 6 fol. 129, & art. 3 fol. 137. Remedium efficax contra vitium *Proprietatis*, tr. 9 art. 5 n. 8 fol. 147.

☞ Uide ſupra *Paupertas*

☞ *Religioſa*, & *Peculium.*

Protector.

Munus *Protectoris* Cardinalis alicuius Religionis, tr. 2 art. 1 n. 2 fol. 14. Cardinalis *Protector* Ordinis Minimorũ Hypolitus Aldrobandinus commendatur, tr. 9 ar. 5 n. 2 fol. 146 In *Protectorẽ* Recolectionis cõſtituatur unus Vicarius Generalis, tr. 10 art. 7 n. 9 fol. 184.

Provincia Provinciales.

Ex parvis *provincijs* fiat una: & quomodo gubernanda pro maiori pace? tr. 10 ar 12 n. 7. f. 199. Nõ eligantur *Provinciales* ex aliena provincia, quando in propria ſunt idonei, ibid. n. 5 fol. 199.

Qua-

Digitized by Google

Qualiter esset decens ex alienatē per assumi, tr. 5 art. 3 n. 8 fol. 52 & tr. 10 ar. 12 n. 6 fol. 199. *Provinciales* à quibus deberent eligi, tr. 5 art. 5 n. 6 fol. 51.

Provisiones.

Provisiones Superiorū in libro scribantur: & solum ratione officij expendantur, tr. 9 art. 2 n. 3 fol. 134.

Proximus.

Ob necessitatem *Proximi* Religiosi cōventu exeāt, & quomodo, tr. 7 ar. 8 n. 10 fol. 106.

Pudicitia.

Hostes *Pudicitiæ* qui, tr. 7 art. 7 n. 9 fol. 100.

☞ Vide C. *Castitas.*

Puellæ.

Ætas requisita ad recipiēdas Puellas ad habitū Religionis tr. 9 art. 1 n. 11 fol. 131.

Punire.

Puniat, & arceat Uisitator rebelles persequutores reformationis, tr. 3 art. 1 n. 8 fol. 31. & tr. 10 ar. 11 fol. 194. *Punire* trāsgressiones, & relinquere abusus, mala reformatio, tr 3 art. 2 n. 3 fol. 32.

Putei.

Putei, quos foderūt servi Abrahā, & quos obtusos à Palestinis Isaac iterum fodit, & alios novos fecit explicantur late ad effectum Reformationis faciendæ, tr. 10 art. 3 fol. 169.

Q.

Quadragesimalis vita.

Quadragesimalis vita sub voto hos, & honos Religioni Minimorum, tr. 9 art. 5 n. 9 fol. 148

Quarta Funeralium.

A Religiosis solvenda est *Quarta funeralium*: & quādo? tr. 9 art. 1 n. 14 fol. 132.

Quæstores.

Eleemosynarum *Quæstores* reprehenduntur, tr. 10 art. 4 n. 4 fol. 174.

R.

Recoletio Recoletus.

Nomen *Recoletus* vnde sumatur: & quam congrue reformationem significet, tr. 10 ar. 11. n. 12 fol. 197.

☞ Vide *Reformatio.*

Ad *Recoletionem*, nō est necessaria nuditas pedum, quando ipsa Religio in prima institutione eam non statuit, tr. 10 ar 10 n. 1 & 5 f. 191 & 192. vtantur *Recoleti* vdonibus extra domum, art. 11 n. 11 fol. 197 *Recoletæ* Congregationes maneant vnitæ observantibus, tr. 10 ar. 4. fol. 173 Querellæ inter observer-

Digitized by Google

ſervantes,& *Recoletas* Congregationes ibid. Ob unionē inter *Recoletos*,& obſervātes fiat mutuus inter illos tranſitus, art.4 n.6 fol.175,ar. 5 n.2 fol. 176 ar.6 n.5 fol. 180.& ar.7 n. 1 & 5 fol. 182, & 183. Examē recipiendorū ad *Recoletionem*, tr.10 ar.5 n.2 fol. 176, & art.6 n. 2 fol. 179. In his, & non in alijs Conventibus recipiantur Novitij,tr.10 art.5 n.2 fol. 176.& art.7 n.1 & 5 fol. 182. Veniant ultroneè ad *Recoletionem*,tr.10 art.5 n.2 fol 176.ar. 6 n.2 fol.179. *Recoleti* Minorū paucos voluerunt habere conventus,tr.10 ar.4 n.7 fol.175 Idē nos volumus in principio n.4 fol.174. Sed decurſu tēporis omnes fiat *Recoletorum* prę ter paucos pro communi obſervantia,& quare? tr.10 ar.5 n.2 fol.176, & ar.7 n.5 fol.183 Puniendi nō admittantur ad pœnitentias implēdas in cōventibus *Recoletorū*,tr.10 ar.5 n.2 fol.176 & art.7 n.7 fol.183 Qualiter ſtudium litterarum *Recoletioni* congruat,tr.10 art. 9 fol.187 Prælati Recoletorū qui? art.7 à n.8 fol.183. Vnus Provincialis ſit ſuper *Recoletos* & non Recoletos,qui mutuo ſe debēt iuvari,tr.10 ar.7 n.8. fol.183. Vnus Vicarius Generalis Protector *Recoletorū* cōſtituatur ad tempus,n.9 f.184 Conventus *Recoletorū* in ordine Minimorū,nō regantur in principio per Vicarios annuales, ſed triēnales,n.10 fol.184. Non eligitur in conventibus *Recoletis*, niſi quorum iam probata, & experta vita obſervātię inſignis fuerit,n.11 fol.184

☞ Vide infra *Regula*, & U. *Viſitator*.

☞ Vide ſupra D. *Diſcalceati* ☞ & E. *Excalceati*.

Reformatio.

Reformationem pro omnibus regularibus in multis decretis tradidit Concilium Tridētinum,tr.9 art.1 fol.126. Aliam *Reformationem* pro Mendicantibus, & non Mendicantibus dedit, ac mandavit Clemens VIII.tr.9 art.2 fol. 133. *Reformationem* eorumdem Regularium edidit,idem Clem.VIII & Cōfirmavit Vrbanus VIII. per inſtitutiones pro educatione Novitiorum, ne obinfectum ſemen Regularis obſervantia pereat, tract.9 art 4 fol.140. Clamores pro *Reformatione* Religionum, quæ dilabi cognoſcuntur, tr. 1 art. 4 n.8 fol.13. & tr.2 ar.1 fol. 14.

Tenentur Religiosi zelosi, & maxime Prælati petere, & procurare *Reformationem*, tr. 1 ar. 3 fol. 8. Capitulum Generale congregatum tenetur omnino *Reformationem* dilapsæ Religioni adhibere, tr. 2 art. 1 n. 14. 15. & 16. fol. 18. Imperatores, & Reges, qui procuraverunt *Reformationem* Religionum, tr. 2 art. 2 n. 4 fol. 19. & Btũ Principes Ecclesiastici, ibidem, n. 4 n. 9 fol. 26. Summi Põtifices qui coram adhibuerunt *Reformationi*, tr. 2 art. 2 n. 7 fol. 20, & Congregationem pro Reformatione Regulariũ instituit Clem. VIII. ibidem, fol. 21. Multa Concilia id ipsum procuraverunt, art. 2 n. 5 & 6 fol. 20. Episcopi ex iure in multis habẽt authoritatem *Reformandi* exempto Regulares, tr. 2 art. 2 n 5 fol. 20. Qualiter Religiosi gaudere possint favoribus, & exemptionibus absque eo quod contra *Reformationem* fiat, tr. 7 art. 6.

Reformatio per quos?

Prælati fideles suscitandi ad gubernandũ, & *Reformandum*, indecorem pristinũ, tr. 2 ar. 1 nu. 12 fol. 17. Pauci *Reformate* viventes ex eadem Religione, antiquas Regulæ observantias sufficient reformare, tr. 2 ar. 4 n. 10 11. f. 27; & tr. 10 art. 6 n. 6. fol. 181. Quomodo suppletur defectus experientiæ? tr. 10 ar. 6 n. 7 fol. 181 Religiosus non censetur *Reformatus* ex eo solũ, quod sit bonus, tr. 10 art. 1 n. 4 fol. 165.

Reformator.

Reformator debet omnes abscindere abusus à Religione, tr. 3 ar. 2 f. 31 Imitari debet *Reformator* Christum Dñm in eo quod nõ omnia rigide puniat, tr. 10 ar. 2 n. 2 f. 167. Inveniet *Reformator* spiritũ aquę vivæ si renovet antiquas Regulas, fodiẽdo in corde Christi, tr. 10 ar. 3 n. 6 & 7 f 171. *Reformator* nõ obliget ad omnia observãda, ad quæ potest urgere exvi Professionis, sed procedat pacifice, & solũ puniat rebelles *Reformationi*, tr. 10 ar. 11 f. 194. Puniat ergo *Reformator* omnes persequutores *Reformationis*, tr 3 ar. 1 n 8 fol. 31. Exẽplum bonũ exactæ *Reformationis* dederunt Iosaphat, & Avenir, tr. 10 ar. 6 n. 3 fol. 180. Persequationes patiuntur *Reformatores*: aliqua exẽpla, tr. 3 ar. 1 n. 4. & 5 fol. 29.

Regimen.

Qualiter *Regimen* in bonis Prælatis non habebit finẽ, tr. 6 ar. 1.

1 f. 13. Ad bonũ regimen a Prælatorũ dantur regulæ generales. tr. 6 ar. 6 à n. 7 fol. 70. Bonũ *Regimen* sine divina ope non habebitur, tr. 9 art. 5 fol. 145.

Regula Religiosa.

Altercatio inter observãtes, & Excalceatos Religiosos super vera *Regulæ* intelligẽtia, tr. 10 ar. 3 n. 8 f. 171. Debẽt iuvenes ante sumptionẽ habitus præmoneri de austeritate *Regulæ*, ad quã se obligari intendũt, tr. 8 ar. 3 n. 9 f. 125 & tr. 9 ar. 4 n. 2 f. 141. & eãdem Novitij, tr. 8 ar. 2 n. 8 f. 120 A *Regula* Fundatorũ non est recedendũ, sine speciali revelatione divina, tr. 1 ar. 4 n. 7 fol. 12. Curare debet Prælatus *Regulã* indẽnem observari, etiã in minimis, ne in magna delinquãt tr. 6 ar. 4 n. 5 f. 64 tr. 9 ar. 2 n. 11 fol. 136, & tr. 10 ar. 5 n. 8 f. 178 Præscriptũ *Regulæ* observare oportet, ut Reformatio fiat, tr. 9 ar. 1 n. 6 f. 129, & tr. 10 ar. 5 n. 1. 6. 7. f. 175. 177, & 178. *Regula* debet esse mẽsura cæterarũ observantiarũ pro Reformatione, tr. 10 ar. 5 n. 7 f. 178. Facilimum, & suave est assuetis, observare *Regulã*, ibid. n. 8 f. 178. Relaxatur puritas Regulæ quando recipiuntur ad habitum multi sine examine Spiritus, & ultra posse convẽtus, & quãdo recepti non educantur, tr. 9 ar. 4 f. 140. Magnũ detrimentum [non sublevamen] sequitur ei, qui ab indẽni *Regula* servãda dispensatur, tr. 10 ar. 5 n. 9 f. 178. Religiosi qui cecidерunt á *Regulæ* observantia cõparatur Palestinis, tr. 10 ar. 3 n. 10 fol. 172 *Regulæ* antiquæ, & sæcularibus cogitationibus humanę quomodo dabunt spiritum aquæ vivæ, tr. 10 art. 3 n. 6 & 7 fol. 171.

Regulæ Generales.

Regulæ generales tenẽdæ à Prælatis pro bono regimine, tr. 6 art. 6 à n. 7 fol. 70. Duodecim *Regulæ* à subditis observandę, ut quiete vivant cũ Prælatis, tr. 7 art 4 à n. 10 fol. 89.

Regulæ Diaboli.

Observantiæ *Regulæ Diaboli* sũt studia sine charitate, & humilitate, quæ damnationẽ pariũt, tr. 10 art. 9 n. 9 fol. 190.

Regulares.

Lectores *Regulares* examinentur ab Ordinario, siid publicè faciuri sũt; intra Claustra vero à suis tãtũ Superioribꝰ. tr. 9 ar. 1 f. 126. Imprimere libros quomodo liceat *Regularibus*, ibid. extra Claustra delinquẽtes

tes a quibus puniendi, n. 2 fol. 126. *Regulares* non possunt ad laxiorem Ordinem transire, nec habitum occulte ferre, tr. 9 art. 1 n. 2 fol. 126. Vocem in Capitulo habere possunt *Regulares*, etiamsi non sint in sacris initiati, n. 4 fol. 127. Possunt esse *Regulares* examinatores ad Beneficia, n. 5 fol. 128. *Regulares* debēt servare præscriptum Regulæ, tr. 9 art. 1 n. 6 fol. 129. *Regularium* numerus in quolibet cōventu qualiter? Et quod sine licentia Episcopi non erigatur, ibid. De interstitijs, & censuris á *Regularibus* observandis: & de festis per eos observandis, tr. 9 art. 10 fol. 130. De tempore Professionis *Regularibus* præscripto, & eo non differendo, nisi ad sex menses impleto anno, rationabili de causa, n. 11. f. 131. sūt, & alia multa in hoc ar. pro *Regularibus* ex Cōc. Trid.

☞ Vide infra *Religiosi*.

De Reformatione omnium *Regularium* edidit decreta Clemens. VIII. tr 9 art. 2 fol. 133.

Relaxati.

Amatores *Relaxationis*, aut excusātur reformati ut desides, aut insurgunt cōtra Instauratores, tr. 1 art. fol 10.

Religio modus vivendi.

Forma *Religionis* interna supponit gratiā; externa vero ab exēplo maiorū, tr. 10 ar. 1 n. 5 & 6 f. 165 Anathemazātur cogētes, vel impediētes mulieti bus ingressū *Religionis*, tr. 9 ar. 1 n. 11 f. 131

☞ Uide V. *Vita Religiosa.*

Religiones.

Diversitas *Religionū* qualiter sint multi formis gratiæ Dei participes in utilitatē, & pulchritudinē Ecclesiæ, tr. 1 ar. 1 fol 2. *Religiones* declinaverunt à fervore primo, & indigēt reformari, t. 10. in exordio, f. 163 Ruina *Religionū* sūt abusus introducti, tr. 6 ar. 4 n. 8 f. 65. *Religionis* deformatę vineę sūt dissipatę, et qualiter, tr. 1 ar. 2. n. 3. fol. 5.

Religiosus.

Religiosi nominis variæ interpretationes, tr. 7 ar. 8 n. 4 f. 103 *Religiosus* ligatus Deo debet abeis quæ nō sunt Dei esse separatus, tr. 2 art. 8 n. 4 & 5 f. 103. Qui zelo caret, nec nomen *Religiosi* meretur, tr. 1 ar. 3 n. 6 f. 10. *Religiosus* debet abnegare se, & crucē Religionis portare, ne duriori Crucietur, tr. 1. ar. 4 n. 2 & 3. f. 11 *Religiosus* correctionem nolens, indignus est habitare cū Fratr. tr. 6 ar. 4 n.

n.2 fol.63. Per Spem comitem obedientiæ configuratur *Religiosus* Deo, tr. 7 art. 2 n.3 fol. 83. Duo genera *Religiosorum* de relinquentium sæculũ, alterum bonum Loth comparatum; alterum malum mulieri eius, quæ respexit retro, tr.7 n.5 fol.99 Binos et binos, aut ternos iubentiura, & Regulares observantiæ foras ire *Religiosos*, ut se ad invicem custodiant, tr. 7 art. 7 à n. 7 fol. 100. Quid sit *Religiosum* se implicari negotijs sęcularium? Distrahuntur, sicut lapides Sanctuarij in capite platearũ, tr.7 art.8 n.6 fol. 104. & tr. 9 art.6 n.5 fol.151. *Religiosi* conversantes cũ sæcularibus falluntur, credentes illos ędificare, nam negligunt mores, ut Virgines fatuæ. Et ob parvos defectus illis sunt in scandalũ tr 7 ar.8.n.7 8.9, & 10 fol. 104 & 105. *Religiosus* in Claustro est piscis in escã Deo; & foris vagans moritur in escam Mũdo, tr.7 art. 7 fol. 98. *Religiosus* in claustro est passer ad cœlestia, turtur in nido; foras capitur, & perit: & ova bonorum operum deperdit, ibidem, n.2 fol.98. *Religiosus* in claustro vitis est, & plãtatio vallata; claustram deserens, vastatur, & perit, ibidem.n.3 fol.99. *Religiosus* extra Claustrum perniciose damnatur, & ducitur ab ipso Dœmone, tr.7 art. 7 n.4 fol.99.

☞ Vide *Claustrum, Clausura.*

Religiosi debent mori parentibus, & parentes *Religioso*, tr.7 art. 9 n. 5 fol. 108. Qui plus æquo diligit parentes, & non renuntiat eis *Religiosus* perdet eos, ibid. Qualiter *Religiosus* veram Pietatẽ habere debet subveniendo părentibus: & teneatur extremme indigentibus præferre illos obligatio ni sui status *Religiosi*, tr.7 art 9 n.7.8.9, & 10 fol. 109, & tr. 9 art.6 n.5 fol.151.

☞ Vide P. *Pietas.*

Lædunt amorem, & pacem fraternam *Religiosi* particulares amicitiæ in naturali complexione fundatę, tr.8 art.10 à n.5 fol. 113. Et si amicitiæ *Religiosorũ* sequestratę ab alijs malę non sint; periclitatur tamen pudicitia, tr.7 art.10 n. 8 fol.114. *Religiosus* stricte iudicabitur de verbo otioso, tr.7 ar.10 n.6 fol.113. *Religiosi* murmurantes abominabiles sunt, tr. 7 art. 10 n. 9 & 10 fol. 114. *Religiosus* erit perfectus, si ser-

vaverit vitã communem, tr. 7 ar. 5 fol. 90. *Religiosus* affectans singularitates, & exemptiones pro præmio, titulo antiquitatis, & obtentorum officiorũ, & non ex vera necessitate, agit contra charitatem, & paupertatẽ, tr. 7 art. 5 n. 3 & 4 fol. 91. *Religiosus* curationem omniũ infirmitatũ procurans, & victus rationem extra communitatem, ex discipulo Christi fit discipulus Galleni, ibi. n. 5 fol. 92. *Religiosi*, qui in sæculo erãt pauperes, & abiecti, & in Monasterio preciosa, & delicata quærũt, sunt detestabiles, ibid 92. Vti modico vino, non fuit dictum *Religioso*, sed Episcopo ibid. n. 7 fol. 93. Mundus dat necessaria Religiosis, si ipsi bonum exemplum dederint tr. 7 art 5 n. 9 fol. 93. *Religiosi* importune mendicantes, sunt gravosi, & odibiles sæcularibus, tr. 9 ar. 3 n. 10 f. 140. De propriexate *Religiosorum* extirpãda, & de bonis quę Superiores possunt eis concedere, tr. 9 ar. 1 n. 6, f. 129. Qualiter liceat, vel nõ *Religiosis* Brevia Apostolica impetrare contra Regulã, tr. 6 ar 8 n. 5 fol. 77. *Religiosus* notabilis per exteriora signa in oratione, & veste aspera, aut vili ab aliorũ diversa, abominabilis est tr. 10 ar. 10 n. 3 fol. 191

Religiosus reformatus, quis? tr. 10 art. 1 n. 4 fol. 165.

☞ Vide supra *Reformatus*.

Religiosi cadentes à Regulę observantia dicuntur Palestini, tr. 10 art. 3 n. 10 fol. 172.

Renunciatio.

Renunciatio bonorum Novitij quãdo, & quomodo facienda, tr. 9 art. 1 n. 11 fol. 131.

Roma.

Romã petere nullus Religiosorum potest sine speciali licentia, tr. 9 art. 2 n. 7 fol. 135.

S. Romualdus.

Mirę Mansuetudinis exemplũ dedit *Romualdus*, tr. 8 ar. 2 n. 13 fol. 121.

S.

Sacerdotes.

Non eximãtur *Sacerdotes* à ingi Missæ celebratione, tr. 9 ar. 6 n. 2 fol. 150. Ignoto *Sacerdoti*, nõ permittatur celebrare Missæ Sacrificium: nec notis in privatis domibus, & extra Ecclesiam, tr. 9 art. 1 n. 3 fol. 127

Sacrificium

Sacrificium sine amore Fraterno non erit Deo gratum, tr. 7 art. 10 n. 4 fol. 112.

☞ Uide M. *Missa*.

Scien-

Scientiæ.

Scientiæ ſæculares qualiter Religioſo competant, tr. 10 art. 9 n. 3 fol. 188.

☞ Vide infra *Studia.*

Scriba.

In electionibus per Scrutiniũ *Scriba* audit vota, tr. 5 art. 2 n. 2 & 4 fol. 46, & 47. Debet dare *Scriba* cuilibet vocali plures ſchedulas, n. 6 fol. 47.

Sacra Scriptura.

Sacræ Scripturæ lectionẽ bis in hebdomada habeant Regulares, tr. 9 ar. 2 fol. 133. *Sacræ Scriptura* meditatio eſt optima Magiſtra Novitiorum, tr. 8 art. 2 n. 10 fol. 121.

Sæculares Sæculum.

Eſt alienum ab inſtituto, & nomine Religioſi, & Monachi *Sæcularium* converſatio, tr. 7 art. 8 fol. 102, & tr. 9 ar. 6 n. 5. fol. 151. Redire ad *Sæculum* poſt agnitam veritatem reprehenſibile, tr. 10 art. 1 n. 3 fol. 164.

Separatio.

Vnio eſt vita, *Separatio* eſt mors, tr. 10 art. 4 n. 5 fol. 174.

Silentium.

Exempla *Silentij*, tr. 10 art. 8 n. 1 & 3 fol. 185, & 186. *Silentij* utilitates, tr. 10 art. 8 n. 2 fol. 186. *Silentium* Evangelicũ ex Regula Minimorum quid? & qualiter ſine ſui fractione poſſit loqui? tr. 10 art. 8 n. 3 4 5. & 6 fol. 186. *Simon.*

Simon Bachelier Generalis Ordinis Minimorũ monetur ad munus officij ex nomine *Simonis*, tr. 2 art. 1 a n. 5 fol. 15. Electiones generalatus *Simonis* Bachelier, tr. 9 art. 7 fol. 152.

Singularitas.

Singularitates Religioſis dãnabiles, & reprehenſibiles ſunt, tr. 7 art. 5 n. 3 fol. 91, & tr. 8 art. 2 n. 7 f. 120. Mira dãnatio duorũ Monachorũ ob eſcas *Singulares*, tr. 7 art. 5 n. 10 fol. 93.

Synodus.

Sacra Tridentina *Synodus* decernit deberi quotannis celebrari *Synodos* Diœceſſanas: & qui debeant eis aſſiſtere, tr. 9 art. 1 n. 5 fol. 128.

Socij.

Socij Prælatorum quas qualitates, & cõditiones habere debent, tr. 2 art. 3 à n. 7 fol. 22.

☞ Vide C. *Collegæ.*

Socius adhibẽdus Religioſo exituro qualis, tr. 7 art. 7 n. 10 & 11 fol. 101. *Socius* Magiſtri Novitiorum aſſignandus à Capitulo Provinciali per triennĩ tr. 9 art 4 n. 4 fol. 142.

Solitudo.

Solitudo facit cognoſcere def-

fectus quos extra clauſtrum cõmittunt Religioſi, tr. 7 art 8. n. 9 fol. 105.

Sorores.

Sorores non ad lites, & diſcordias Fratrum dividantur, ſed bella cõtra Dæmonem exerceant, tr 9 ar. 9 n. 15, & 16. fol. 161. Abhoreant mundi converſationes, & amicitias, n. 17 fol. 162. Quæ earum obligationes? n. 19 fol. 162.

Spiritus Sanctus.

Spiritus Sanctus eſt Magiſter perfectionis per unctionem quã dat, tr. 10 art. 6 n. 7 fol. 181.

Status Religioſus.

Statui Religioſo ſunt annexæ obſervantiæ Silentij Orationis Mentalis, & ieiunij, tr. 10 art. 8 fol. 185. *Status Religioſus* valde utilis Eccleſiæ Dei, tr. 1 art. 1 á n. 5 fol. 3.

☞ Vide ſupra E. *Exercitia*, ☞ & O *Obſervantiæ Religioſæ*

Reparabitur *Status Religioſus* collapſus ſi obſerventur quatuordecim documenta, tr. 10 art. 5 fol. 176 art. 6 fol. 179. & art. 7 fol. 182.

Statuta.

Arctiora *Statuta* Religionum (excepta facultate habendi bona in communi) in ſuo robore reliquit Concilium Trident, tr. 9 art. 1 n. 15 fol. 132.

Statuta debent habere, ut proſint, executores vigilantes, tr. 10 ar. 12. n 3 fol. 199. Et ea habenda in cella cuiuslibet Religioſi, ibidem.

☞ Vide C. *Conſtitutiones.*

☞ *L. Leges.*

Studentes

Perpetuo *Studentes* varijs languoribus laborant: ideo refocilandi, tr. 7 art. 6 n. 13 fol. 97.

Studia litterarum.

Erigant Superiores *Studia* in qualibet provincia, tr. 9 art. 3 n. 4 fol. 138. *Studia* Theologiæ & Philoſophiæ erigenda ſimul cum pietate Religioſa, tr. 9 art. 5 n. 10 fol. 148. *Studia* litterarum qualiter habenda cũ Reformatione, tr. 10 art. 7 n. 6 fol. 183. *Studia* litterarum, ſi debito modo fiant religioni Reformatæ congruunt: imô reformant dilapſam, tr. 10 art. 9 n. 1. & 2 fol. 187. *Studia* ſine charitate ſunt obſervãtiæ Regulæ Diaboli, tr. 10 art. 9 n. 9 & damnationem pariunt, ibidem, fol. 190. *Studia* debite circunſtantiata encomijs extolluntur, n. 10 fol. 190.

☞ Vide L. tit. *Litterarum* ☞ *Studia*, & hic tit. *Scientiæ.*

Sub-

Digitized by Google

Subditi.

Subditorum uteníilia ſuperflua violant paupertatem, tr. 6 art. 5 n. 7 & 8 fol. 68 *Subditi* qualiter exhibere debent obedientiam Prælato, tr. 7 art. 1 & 2. fol. 80. & 83. Quid conſiderare debet ſubditus, ut amorem habeat erga Prælatum? tr. 7 ar. 2 n. 5 fol 84. Reprehẽduntur *Subditi* murmurantes contra Prælatos, tr. 7 art. 3 ſol 85. Etiam ſi *Subditus* habeat ius percipiendi neceſſaria ſubſidia: his deficientibus, non debent murmurare, ibidem, n. 6 fol. 86. *Subditus*, qui ſe ingerit in gubernationem Prælati eſt fidem frangens, & quaſi adulter, tr. 7 art. 4 n. 1 & 2. fol. 87. *Subditi* ſpecie pietatis non cenſurent correctiones Prælatorum: quia non erit vera pietas, ſed hypocriſis, ibidem, n. 3 4. & 8 fol. 88. Si Prælati, & *Subditi* proprium exerceant munus cõſervabitur pax Religioſa, n. 9 fol. 88. Duodecim regulæ à *Subditis* obſervandæ, ut quiete vivant cum Prælatis, n. 10 fol. 89.

☞ Vide ſupra tit. *Prælatus* ☞ cum duobus ſequentibus.

Summus Pontifex.

Summi Pontifices, qui de reformatione ſtatus Religioſi curã habuerunt, tr. 2 art. 2 n. 7 fol. 16.

☞ Uide R. *Regula Religioſa* ☞ *Religio.*

Superiores.

Nihil proficiunt *Superiores* obſervantes propter ambitioſos tr. 4 ar. 1 n. 8 fol. 35. *Superiorum* proviſiones in libro ſcribantur, tr. 9 art. 2 n. 3 fol. 133. *Superiores* erigant ſtudia, tr. 9 ar. 3 n. 4 fol. 138.

☞ Vide P. omnes titulos ☞ *Prælatorum.*

T.

Tabella.

Tabellam in loco conſpicuo cũ horarum diſtinctione appendent Regulares, tr. 9 art. 2 n. 12 fol. 136.

Terreni.

Terreni adverſantur ſpiritualibus, tr. 10 art. 3 n. 2 fol. 169.

Tonſura.

Tonſura, & minores Ordines, non conferenda ab alijs, quã ab Epiſcopis: tr. 9 art. 1 n. 4. fol. 169.

Transgredi.

Bonus Prælatus minatur *Transgreſſores* obſervantiæ, tr. 9 art. 8 n. 3 fol. 114. Corripiat Prælatus novarum conſtitutio-

onum *Transgressores*, tr. 6 ar. 4
.6 & 7 fol. 64. Blandi Prælati
er defectũ multis in casibus
int causa *Transgressionis* ob-
rvantiarum, n. 9 fol. 65.

Transitus.

utus *Transitus* inter Reco-
tos, & observantes approba-
r, tr. 10 art. 5 n. 2 art 6 n. 5 ar.
n. 4 fol. 176, 180. & 182.

Tridentinũ Concilium.

ormam electionis per scruti
um dedit *Concilium Tridenti-*
um. Vbi de varijs modis in-
lligentiæ eius, tract. 5 art. 2
ol. 64.

☞ Vide C. *Concilia.*

Turbatores.

eformationis *Turbatores* eli-
minentur, tr. 10 art. 5 & art. 6
ol. 175. & 179.

V.

Vestis Vestimentum.

Vestimenta non dentur Religio
s in pecunia, tr. 9 art. 6 n. 4 fol.
50. & *Vestimenta* Mi-
r. 10 art. 10 fol. 191.

☞ Uide H. *Habitus.*

☞ M. *Minimorum Ordo.*

Asperitas *Vestis* supra alios
Religiosos, abominabilis, ni-
si iuxta Regulam, tract. 10.
rt. 10 num. 3. 4 & 5 fol. 191.
& 192.

Vicarius

In Hispania pro Ordine Mi
morum decens esset, *Vicarius Generalis*, non ordinarius, sed pro emergentibus, tr. 6. art. 8 n. 8 9. f. 78. *Vicarius Generalis* Ordinis Minimorum loco defuncti suffectus expleto tẽpore suppletionis, iterum reeligi non valet, tr. 9 ar. 7 n. 5 fol. 153 fol. 78. *Vicarius* Recoleti cõventus sit triennalis, tr. 10 art. 7, n. 10 fol. 184. & hoc ad tempus tantum, ibid. *Vicarius Generalis* provideatur super adimpletione novorum statutorũ, tr. 10 art. 12 n. 3 fol. 199.

Victus.

Victus, & vestitus sint conformia Prælatis, & subditis, tr. 6 art. 5 n. 7 fol. 68 Subditi habẽt ius percipiendi cibum á Prelato: quo deficiente patienter ferãt, tr. 7 ar. 3 n. 7 f. 86. *Victus* rationẽ affectare Religiosum facit illũ ex discipulo Christi discipulum Galleni tr. 7 art. 5 n. 5 & 6 fol. 92. Non curet Religiosus de precioso cibo, & veste, art. 5 n. 7 & 8 fol. 93.

Vigiles.

Vigiles ex Regula Minimorum supra Provinciales, per abusũ ablatos, decens esse illos restitui, tract. 6 artic. 8 num. 7, &c.

&c. fol. 78.

Vineæ.

Vineæ diſsipatę accipiũtur pro religionibus deformatis, quas plantaverat Dñs, tr. 1 ar. 2 n. 3. fol. 5

Vinum.

Vti modico *Vino*, num concedatur Monacho, vel ſolũ Epiſcopo ex conſilio Pauli? tr. 7 ar. 5 n. 7 & 8 fol. 93.

Virtus Virtuoſi.

Excellentia *Virtutis* adhuc nõ honeſtat appetitum dignitatum, tr, 4 art. 2 n. 3 fol. 38. Præmium *Virtutis*, tr. 6 art. 1 n. 2 8. & 9 f. 53 & 55. Cũ minori *Virtute* poteſt ſtare maior excellentia ad Prælatiã, ar. 2 n. 10 fol. 59

Viſitare ad inquirendum, & reformandum

Litteræ Patentales ad *Viſitandum* neceſſariæ: & hæ ſunt manifeſtandę, & examinandæ, tr. 3 art. 1 fol. 28. *Viſitationis* inquiſitio duplex, tr. 3 in Proemio, fol. 28. *Viſitatio* ad reformandum, ſit pacifica, non ultrix, tr. 10 art. 11 fol. 194.

☞ Vide R. tit. *Reformationis*, ☜ & *Reformatum*, & lit. I. ☞ *Inſtaurare. Inſtauratio.*

Viſitatores.

Viſitatores ſint ex eadẽ familia viſitanda, & reformanda, tr. 2 art. 4 fol. 24. De qualitatibus, & conditionibus boni *Viſitatoris*, & Sociorum eius, tr. 2 art. 3 fol. 21 *Viſitator*, quos debet audire, quos arcere, tr. 3 art. 1 n. 3 & 8. fol. 29. Examinare enim debet ſpiritum deponentis, n. 8 fol. 31. Sit *Viſitator* humilis, nec cum faſtu recipi permittat. Exemplum dedit Reverendiſsimus à Longobardis Generalis Minimorũ, tr. 9 art. 8 n. 8 fol, 156. *Viſitatores* varij variarum Religionum, tr. 2 art. 2 n. 4 fol. 19. Modus procedendi *Viſitatoris*, tr. 3 art. 1. fol. 28.

Vita communis,

Vitam Communẽ obſervare Religioſum, facit illum perfectũ, tr. 7 ar. 5 fol. 90 Ideo ſingularitas fugienda, & *Cõmunis vita* ſectanda, tr. 8 ar. 2 n. 7. fol. 120 Ad obſervantiam *Vitæ communis* obligent Prælati cum diſcretione, ne debiles, & laborantes ſine ſublevamine, & exceptione ſint, tr. 7 art. 6 n. 1 fol. 94. Vt diſpenſentur Religioſi in *Vita communi* pœnitentiæ, non ſibi, ſed Prælato credant, num 6 fol. 95.

Vita Monachorũ vita Angelorum, tr. 9 ar. 12 n. 11 fol. 200.

Vltro volentes.

In monaſterijs Reformatis *Vltro* ſe offerentes debent aſsig-

Digitized by Google

nari, tr. 10 art. 6 fol. 179.
☞ Vide infra tit. *Voluntas*

Vnctio.

Vnctio Spiritus ſancti petenda eſt, ut ſuppleat defectus experientię ad Reformationem, tr. 10 art. 6 n. 7 fol. 181.

Vnio.

Vnio eſt vita; ſeparatio eſt mors, & ideo Recoleti ſint uniti obſervantibus, tr. 10 ar. 4 fol. 173.
☞ Vide T. tit. *Tranſitus.*

Voluntas.

Propria *Voluntas* eſt læpra cordis, tr. 7 art. 1 fol. 80. Si relinquantur Novitij agere ſecundum propriã *Voluntatem*, erũt indiſciplinati, & in emendabiles, tr. 8 ar. 1 n. 3 & 5. fol. 115 & 116. Nam propria *Voluntas* eſt Magiſtra indiſciplinati Novitij, tr. 8 art. 2 n. 11 & 12 fol. 121. *Voluntas* venientiũ ad habitum examinãda: An libera, vel coacta? tr. 8 art. 3 n. 4 & 5 fol. 123.
☞ Vide E. *Examen, Examinandi.* H. tit. *Habitus.*
☞ N. *Novitij.*

Vota Religioſa.

Paupertas Caſtitas, & Obedientia ſe mutuo producunt, & conſervant tr. 9 art. 5 u. 9 fol. 148. *Voti* vitæ Quadrageſima lis obſervatio flos eſt, & honos Religioni Minimorũ, ibi-
☞ Vide *Vota* ſub ſuis pecu-
☞ liaribus nominibus, & re-
☞ miſsionibus.

Vota ſuffragia.

Vota abſentium ſuppleri non poſſunt; bene tamen vocalis poteſt mittere loco ſui Procuratorem, tr. 5 art. 3 fol 50.
☞ Vide E. titulos *Electionis*
☞ *Eligentium*, & *Eligendorum.*

Z.

Zelus Zelatores.

Qui *Zelo* caret, nec nomẽ Religioſi meretur, tr. 1 art. 3 n. 6 fol. 10. *Zelus* iuſtitię trucidet murmurantes, tr 7 art. 7 n. 3 fol. 99. *Zelus* iuſtitiæ ſit ex intentione amoris, comitatus ſcientia, & prudentia; alias nocebit, tr. 1 ar. 3 fol. 8 Amatores relaxationis inſurgunt contra *Zelatores*: quibus ſit ſolatium, quia Deus pro eis eſt, tr. 1 art. 4 à n. 5 fol. 12.

Digitized by Google

SENSVS AD QVEM TRAHVNTVR Loca Sacræ Scripturæ in hoc opere adducta.

VETVS TESTAMENTVM.

Ex Geneſi.

CAP. 2 verſ. 25. Quare in ſtatu innocentiæ nuditas induxit verecundiam, tr. 10 art. 10 num. 5 fol. 192.

Cap. 11 verſ. 4. Ambitioſi ſuũ celebrant nomen, non Domini: vt ſibi, & nõ alijs proſint, tr. 6 art. 1 n. 2. fol. 53.

Cap. 19 v. 26 & 30. In Loth, & uxore eius duo genera derelinquentium ſæculum, tr. 7 art. 7 n. 5 fol. 99.

Cap. 26 v. 15 uſque 33. In puteis, quos renovavit Iſaac commendantur Reformationes, & Recolectiones Religionũ, tr. 10 art. 3 fol. 169.

Verſ. 18 & 19. Iſaac puteos obſtructos renovat, quia ex eadem ſumilia debet eſſe Reformator, tr. 2 art. 4 n. 12. fol. 27.

Cap. 37 v. 8. Prælaturæ Eccleſiæ nõ ſunt Dominationes, ſed ſervitia, & miniſteria, tr. 6 art. 3 n. 5 fol. 62.

Ex Exodo.

Cap. 4 v. 6 Manus læproſæ intra ſinum quid? tr. 10 art. 7 n. 7 fol. 183.

Cap. 7 v. 10. Virga Prælati debet abſorbere virgas abuſuum, tr. 6 art. 2 n. 3 fol. 57.

Cap. 18 v. 21. Moyſes, quia humilis habuit conſilium ſoceri ſui, tr. 6 ar. 6 n. 2 fol. 69

Cap. 32 v. 20 Prælati electi per ſimoniam, pulvis aureus in ruinam eligẽtium, tr. 6 art. 1. n. 10 fol 56.

Ex Lib. Numerorum.

Cap. 15 v. 35. Durum ſupplicium ob fractionem Legis præcepti recenter poſiti, tr. 6 art. 4 n. 6 fol. 64.

Cap. 20 v. 8. Loqui ad petram præceptum ſine argumento: cui parere laudabile, tr. 7 art. 1 n. 4 fol. 81.

Ex Deuteronomio.

Cap. 22 v. 10. Debiles, & ſani non debent ob igari ad idẽ iu-

inguum duratũ obſervantia rũ tr.5 art.6 n.1 fol.94.

Cap.25 v.4. Doctores, & Prædicatores nõ debẽt alligari, quin laboris mercedẽ in victu, & honoribus accipiãt, tr.7 art.6 n.12 fol.97.

Cap.33 v.9. Renuntiatio parentum, fratrum, & filiorũ, qualis debeat eſſe, tr.7 art.9 n.1 fol.107.

Ex Libro Ioſue.

Cap.1 v.8. Meditari in Lege Dñi, obſervantia Religioſa: quæ decet maxime Prælatos; tr.6 art.1 n.10 fol.56.

Ex 1. Regum.

Cap.2 Typus Religioſorũ deformatorũ in aliorum ruinam, tr.8 art.1 n.11. fol.118

Cap.2 v.6 8.9. Depingitur Religio mortificata per relaxationem, & vivificata per bonos Prælatos, tr.2 art.2. à n.5 fol.15.

Verſ.17. Typus Religioſorũ deformatorum, qui ſunt in aliorum ruinam, tr.7 art.1. num.11. fol.118.

Cap.13 v.14. Electio Prælati, ex præcepto Dei ſit: & talis, qui ſciat, & operetur legẽ Dei, tr.5 art.1 n.7 fol.55.

Cap.31 v.5. Subditus ambitioſus Prælato gratus illum imitatur efficaciter, tr.4 art.1 n.7 fol.35.

Ex 2. Regum.

Cap.12 v.28. Bonus ſubditus quod facit laude dignum tribuit ſuo Superiori, tr.7 art.4 n.10 fol.90.

Ex 2. Eſdræ.

Cap.4 v.17. Manus ædificans, Recoletorũ exercitia virtutum: manus tenens gladium, communis obſervantia, ubi eſt regimen, tr.10 art.7 n.8 fol.183.

Ex Libro Heſter.

Cap.16 v.6 Quos Conſiliarios debent audire Principes, ut non decipiantur, tr.6 ar. 6 n.4, & 5, fol.70.

Ex Iob.

Cap.41 v.12. Iuvenes caſto amore ſe in vicem diligẽtes, periclitẽtur à mali ſpiritus habitu ardere, tr.7 art.10 n. 8 fol.114.

Ex Libro Pſalmorum.

Pſ.1. Totus hic Pſalmus accõmodatur Chriſto Domino, & bono Prælato, cuius præmium Beatitudo; & è contra malo, & ambitioſo, qui miſere damnabitur, tract.6 art.1 fol.53.

Verſ.2. Obſervantia Religioſa meditandi die, ac nocte

in

in lege Domini ſuadetur, tr.6 art.1 n.9 fol.56.

Verſ. 3. Chriſtus omni bono abundavit quoad opera, tr. 6 art.2 fol 57,

Pſ.11. Linguam noſtram magnificabimus, &c. verba ſũt ambitioſorum vanitate, & mendacio plena, tr. 6 art.1 n.2 fol.53.

Pſ.38 v.2. Silẽtio cuſtodiatur lingua ne delinquas, tr 10. art.8 ol.186.

Pſ.44 v. 8 Chriſtus Dominus quibus unguẽtis inunctus & quæ dona acceperit præ alijs? tr.6 art.2 n.4 fol.58.

Pſ.72 v.7. A remiſsis, & deformatis quaſi è fonte ſemper prodit iniquitas abuſuum, tr.3 art.2 n. 3 fol.32.

Pſ.83 v.3. Paſſer in domo, & turtur in nido, Monachus in Clauſtro, tr.7 art. 7 n.2. fol.98.

Pſ.93 v.12. Quare beatus, quẽ Dominus erudierit, tr.10. art 6 n.7 fol.181.

Pſ.101. v. 8. Quare cor dicatur paſſer, tr. 7 art. 7 n. 2. fol.98.

Pſ.118 v.165. Non pax, ſed ſcãdalum multum, ubi adeſt propria voluntas, tr.7 art. 1 n.5 fol.81.

Verſ.158. Frangentes emiſſũ pactum per vota, & neglectum diſciplinæ Monaſticæ abominabiles, & deplorandi, tr. 1 art.3 nu.2. fol.9.

Verſ. 165. Non pax, ſed ſcandalum multum ubi adeſt propria voluntas, tr. 7 art.1 n.5 fol.81.

Pſ.124 v.3.5. Non ſunt præficiendi Prælati deformati ſupra Recoletos, tr. 10 art. 7 n.11 fol.184.

Pſ.132 v.1. Gaudium de Fratrum pace, & concordia, tr.9 art.9 n.4 fol.158.

Pſ.147 v.16. Pauperibus nudis patiẽter ferentibus nuditatem Deus dat nivem, ut lanam, tr.7 art.6 n.5 fol. 95.

Pſ.150 v. 4. Laudandus Deus in tympano pœnitentiæ, & cõcordia bonę voluntatis, tr 7 art.10 n.4 fol.112.

Ex Libro Proverbiorum.

Cap.4 v.19. Talis eſt via ambitioſo in præcipitium, tr. 4 art 2 n.4 fol.38.

Cap.9 v. 7 De perſecutione impiorũ nõ eſt cutandum, ſed integritate vitæ tutamẽ paratur, t. 1 ar.4 n.8 f.13

Cap.10 v. 19. Multiloquium, in quo conſiſtat, tr.10 art. 8 n.6 fol.187.

Cap.

Cap.11 v.14. Valde necessaria cura Magistri, ut à Religioso iuueni, non decidat flos virtutis, tr.8 ar.1 n.10 f 118

Cap.15 v.19. Via pigri valde laboriosa, tr.1 art.4 n.3 & 4 fol.11.

Cap.19 v.10. Si gubernat improbus Prælatus, turbatur valde Religio, tract.4 art.1 fol 34.

Cap. 22 v.6. Indisciplinatus iuvenis abominabilis, & miser est, tr.8 art.1 n.3 fol. 116.

Cap.26 v.8. Qui constituit in honore indignũ se ipsum destruit, tract.6 art.1 n.10. fol 56.

Vers.12. Tentatio Prælatorũ, qui spernunt consilia, tr.6 art.6 n.1 fol.69.

Cap.27 v.8. Periclitatur Monachus, extra Monasteriũ degens, tr.7 art.7 n.2 fol.98

Cap.29 v.11. Stulti sunt qui alios docere volunt spiritum, cũ ipsi sunt vacui, tr. 7 art.8 n.10 fol.106.

Cap.30 v.31. Gressus Prælati sit sicut Galli, tr. 2 art.1 n. 7 fol.16.

Ex Libro Ecclesiastici.

Cap.3 v.6 Silentium Evangelicum commendatur, tr.10 art.8 n 4 fol. 186.

Cap.4 v.1. 2. & 3. Religio deformata lamentabilis, tr.2 art.1 n.10 fol.17.

Vers.9. 10, Religiosi proficiscantur bini, & bini, tr.7 ar. 7 fol 100.

Vers.12 Socius servat pudicitiam Socij Monachi extra claustra, ibid. n 10 fol.101.

Cap.10 v.20. Non detrahendum contra Prælatos, tr.7 art.4 n.10 fol.89.

Ex Canticis Cantic.

Cap.8 v. 10 Religio sine litibus est murus pacem reperiens, tr.9 ar. 9 n.4 fol. 158.

Ex Libro Sapientiæ.

Cap.5 v.2 Pœnitentia malorũ quando inutilis, & frustranea, tr.10 art 9 n.9 fol. 190.

Cap.6 v.5 6.7. Durum erit iudicium Prælatis, propter quos Religio dilabitur, tr. 1 ar.3 n.4 & tr.4 & tr.6 art, 1 n.5 fol. 9 & 54.

Ex Libro Ecclesiastici.

Cap.3 v. 6. Scienti obedire, obediunt, subditi, non tamen è contra, tr. 4 art.1 n. 12. fol. 36.

Cap.7 v.4, & 8. Qualiter admittenda officia sine ambitione, tr.6 art 1 n.5.6 f. l.54

Vers. 5. Fuge tanquam pestẽ cum

Digitized by Google

cum Prælato contendere, tr.7 art.4 n.10 fol.89.
Cap.23 v.26. Ideomalus amat tenebras, ut nō arguantur, epera eius mala, tr. 7 art.7 n.9 fol.100.
Cap. 32 v. 13. Quomodo loquendū in præsentia Prælati? tr.7 art.4 n. 10. fol.89.

Ex Libro Isaiæ.

Cap.6 v.5. Silentium quando reprehensibile, tr.10 art. 8 n.4 fol.86.
Cap. 11 v.1 2. 3. 4. Bona quibus condecoratus est Christus, & quibus pollere debet bonus Prælatus, tr.6 art.2 n.4 fol.58.
Cap.14 v. 30. Pastore solicito, subditi fiducialiter pascētur, tr.7 art.8 n. 11 fol. 106.
Cap.30 v.21. Religiosi revertantur ad observantiā Regulæ, tr.9 art.8 n.3 fol.155.
Cap.33 v.1. Prælati prædecessorum facta dānantes, damnantur, tr.6 art 6 n.2 fol.70
Cap.42 v. 14. Peccatoris conversio dicitur partus, tr. 10 art.1 n.3 fol.165.
Cap.44 v.18 19. Ambitiosi habent intellectum tenebris circumfusum, tr. 4 art.2 n. 11.fol.40.
Vers. 21. Servi sunt Religiosi sua Regula reformati, tr.10 art.1 n.5 fol. 165.

Ex Libro Ieremiæ.

Cap.6 v.9. Vastatio feræ Ambitionis, tr.2 art. 1 num.12. fol.17.
Cap.23 v.3. & 4. Bona spes reformandi religionem, tr.2 art.1 n.12 fol.17.

Ex Threnis.

Cap.2 v.15.
Cap.4 v.12.& 5. Deformata Religio sic est lamentabilis. tr.1 art.2 n.10, & tr.9 art.9 n.3 fol.7. & 158.

Ex Ezechiele.

Cap.13 v.11. Tales sunt Prçlati, qui dant doctrinam verborum sine exemplis operum, tr.6 art.5 n.7 fol. 68.
Cap.18.v.22. Sic processus de crimine iam correcto delēdi, & comburendi, tr. 6 art. 8 n.2 fol.76.
Cap.33 v.8. Subditorum iniquitates imputantur Prælatis omittentibus correctionē; tr.1 ar. 3 n. 4.fol.10.

Ex Daniele.

Cap.1 v.15. Religiosi fameli ci paciter sufferētes, parcis, & vilibus cibis vegetiores fiunt, tr.7 art.6 n.5 f.95.

Ex Osea.

Cap.2 v.5 & 7 Forte qui Re-

formationem [illegible], aliquando requiret, tr. 9 art. 8 n. 5 fol. 155.

Cap. 4 v. 6. Studia litterarum cum observantia Religiosa bene se habent, tr. 10 art. 9 n. 2 fol. 188.

Cap. 13 v. 11. Malus Prælatus datur propter peccata populi, tr. 7 art. 1 n. 3 fol. 81.

Ex Ioele.

Cap. 2 v. 22. Christus in ligno Crucis dedit fructũ redẽptionis, tr. 6 art. 2 n. 1 fol. 57.

Vers. 31 Tales sunt Religiosi deformati, tr. 1 art. 2 n. 10 fol. 7.

Ex Sophonia.

Cap. 3 v. 9. Dilapsæ Religionis erectio promittitur, ut una nimiter sentiat Domino, tr. 10 art. 4 n. 6 fol. 175.

Ex Zacharia.

Cap. 1 v. 14. Zelus commendatur, quia Angeli, imó, & Deus habent illum, tr. 1 ar. 3 n. 6 fol. 10.

Ex Lib. 1. Machabæorum.

Cap. 3 v. 17. 18, & 19 Reformatio Religiosa auxilio Dei sive in multis, sive in paucis fieri potest, tr. 2 art. 4 n. 10 fol. 27.

Ex Lib. 2. Machabæorum.

Cap. 1 v. 22. 31. Observantia Religiosa trigesacta in aquam crassam vi orationis ignescit, tr. 2 ar. 4 n. 11 f. 27.

NOVVM TESTAMENTVM.

Ex Evangelio secundum Matthæum.

CAP. 5 v. 34. Discordia inter Fratres abominabilis, tr. 7 art. 10 n. 4 fol. 112.

Cap. 6 v. 6 Intra in cubiculũ tuum, quia oratio silentio nutritur, t. 10 ar. 8 n. 5 f. 187

Vers. 31 Religiosus ob temporales necessitates, non se misceat sæcularibus, tr. 7 art. 8 n. 11 fol. 106.

Cap. 8 v. 21 & 22. Parentes, quomodo pro Christo relinquendi, tr. 7 ar. 9 fol. 107

Cap. 10 v. 28 Quem timendũ tr. 2 art. 1 n. 6 fol. 16.

Vers. 37 Diligere, aut relinquere parentes, qualiter teneatur Religiosus? tr. 7 art. 9 n. 2 fol. 107.

Cap 11 v. 2 Binos mittere observantia Religiosa, tr. 7 ar. 7 n. 8 f. 100.

Vers. 28 Onus sequẽtis Christũ quale? tr. 10 ar. 5 n. 9 fol. 178.

Vers.

Digitized by Google

Vers. 29 Reformatori necessaria manſuetudo, & humilitas, quibus intus reformetur, & vere poſsit docere alios, tr. 7 art. 1 n. 3 & tr. 8 art. 2 n. 1 fol. 80. & 119.

Cap. 13 v. 26 27. 28. Christū imitetur Reformator, non omnia mox puniēdo, tr. 10 art. 2 fol. 167.

Cap. 15 v. 5 6. Parentes qualiter ſubveniendi? tr. 7 art. 9 n. 9 fol. 110.

Cap. 16 v. 24 Non ſe eximat Religioſus a portanda Cruce, tr. 1 art. 4 n. 1 fol. 10.

Cap. 18 v. 3 Non ſit ſubditus ſapiens contra Prælatum, tr. 7 art. 1 n. 6 fol. 81.

Cap. 20 v. 25. 26 27. & 28. In ſchola Christi Maior debet eſſe humilis, & ſervus, tr. 6 art. 3 n. 5 fol. 61.

Cap. 23 v. 15. Qualiter liceat trahere alios ad Religionē, tr. 8 art. 3 n. 8 fol. 125.

Cap. 25 v. 10 12. Superioris correctio diſcrete ſuſcipiēda, tr. 6 art. 4 n. 2 fol. 63.

Vers. 12. Qui ut accendant proximum, ſuum lampadē extinguunt fatui, tr. 7 art. 8 n. 9 fol. 105.

Vers. 28. Contra Prælatos zelo carentes, tract. 1 art. 3 n. 4 fol. 10.

Cap. 26 v. 63 & 64. Silentium qualiter exemplo Chriſti obſervandum, tr. 10 art. 8 n. 4 fol. 187.

Ex Evangelio ſecundum Marcum.

Cap. 6 v. 7. Obſervantia Religioſa binos, & binos mittere, tr. 7 ar. 7 n. 8 fol. 100.

Ex Evangelio ſecundum Lucam.

Cap. 1 v. 33. Regnum Chriſti, & boni Prælati, durabile, tr. 6 art. 1 n. 3 fol. 54.

Cap. 2 v. 13. Pax Chriſti quę? tract. 7 art. 10 num. 4 fol. 112.

Cap. 9 v. 59. Quomodo probet Chriſtus opus pietatis erga parentes? tr. 7 ar. 9 n. 2 fol. 107.

Vers. 61. Renuntiare prohibetur, quia Religioſus id ſupponitur feciſſe, ibidem, n. 3 fol. 108.

Vers. 62. Aſpicere retro Religioſum quid? tr. 7 art. 7 n. 5 fol. 99.

Cap. 10 v. 1. Non ſolum diſcipuli, ſed & Apoſtoli incedebant bini, tract. 7 art. 7 n. 8 fol. 100.

Vers. 5 [illegible] tr. 6 art. 4 n. 5 fol. 11.

Vers. 16. Audientia Prælati, quæ exigenda sunt divinæ Scripturæ, tr. 7 art. 1 num. 7 fol. 82.

Cap. 11 v. 13. Verus spiritus Magister Deus, tr. 10 art. 6 n. 7 fol. 181.

Vers. 23 Qui non convenit in bona voluntate contrarius est tr. 4 art. 10 n. 12 fol. 36.

Vers. 42. Tales sunt Prælati vitæ regulis tr. 6 art. 5 fol. 66.

Vers. 51. Tales sunt hæretici contra veritatem & defectum Religiosi contra observantiam, tr. 10 art. 3 n. 3 fol. 170.

Cap. 13 v. 24. tr. 7 art. 7 n. 1. fol. 100.

Ex Evangelio secundum Lucam.

Cap. 2 v. 15. Hunc fervendinem habeat bonus Prælatus, ac indignos ejiciat, tr. 6 art. 2 n. 6 fol. 48.

Vers. 24. Religiosus non se credat libris suis quæ ignoranter in habitat, tr. 7 art. 8 n. 7 fol. 109.

Cap. 3 v. 20. Contra Religiosos sine socio ambulantes diverterc, ac videntes eos scandalizari, tr. 7 art. 7 n. 9 fol. 100.

Cap. 6 v. 15 Promotio ad dignitatem, ut grave malum fugiendum tr. 1 art. 1 n. 6 fol. 55.

Cap. 7 v. 38. Quia Prælatus abundare debet gratia, & Sapientia tr. 6 art. 2 fol. 57.

Aqua cœlestis unde hauriendum ibidem, tr. 10 art. 3 n. 7 fol. 171.

Cap. 8 v. 10 Libenter audiet quia humilis, & contrita corde, tr. 6 art. 2 num. 5 fol. 58.

Cap. 10 v. 10 & 11 Quis bonus Prælatus comitatur subditorum suorum fatui, tr. 10 art. 2 fol. 167.

Vers. 16 Nec ibi vera reformatio sine unione, tr. 10 ar. 7 n. 8 fol. 183.

Cap. 14 v. 27 Vera pax Christi quæritur tr. 7 art. 10 n. 4 fol. 122.

Cap. 21 v. 17. Religiosi debent esse agrestes, & immanes, tr. 7 art. 4 fol. 93.

Vers. 18. Prælatus verbo, pascit temporali subsidio, tr. 6 ar. 5 n. 6 fol. 63.

Ex Actibus Apostolorum.

Cap. 2 v. 1. Numerus Apostolorum cum omnes audirent, tr. 10 art. 10 n. 2 fol. 191.

Ex

Ex Epiſtola ad Romanos.

Cap. 12 v. 16. Nemo iure naturæ credat ſibi officia deberi,, tr. 4 art. 2 n. 3 fol. 38.

Ex Epiſtola Prima ad Corinthios

Cap. 3 v. 18. Prudens ſtultitia quę? tr. 7 art. 1 n. 4 fol. 81.

Cap. 4 v. 16. Paulum imitati primi Fideles in emitendo vota, tr. 10 art. 1 n. 6 fol. 165

Cap. 8 v. 1. Scientia laudabilis ſi in amorem Dei, & proximi dirigatur, tr. 10 art. 9 n. 5 fol. 188.

Cap. 15 v. 9 Prælati pro alijs debent laborare, tr. 7 art. 2 n. 5 fol. 84.

Ex Epiſtola Secunda ad Corinthios.

Cap. 2 v. 11. Profeſsione Religioſa debemus ſervare fidem Chriſto, & Prælato, tr. 7 art. 4 n. 2 fol. 87.

Verſ. 29 Prælatus debet amare ſubditos, tr. 7 art. 2 n. 4 fol. 84.

Cap. 3 v. 18. Doctus à Deo per charitatem creſcit in ſpiritu, tr. 10 art. 6 n 7 fol. 181.

Ex Epiſtola ad Galatas.

Cap. 4 v. 9. 15 16. Deferventes à doctrina Religioſa reprehenſibiles, tr. 10 art. 8 n. 1 fol. 164.

Verſ. 19 Converſio peccatoris dicitur partus, ibidem.

Ex Epiſtola ad Philippēſes.

Cap. 3 v. 15, & 16. Dolent Zelatores obſervantiæ, quod regula, & exempla aliorū non obſerventur, tr. 1 art. 4 n. 7, & tr. 10 art. 1 n. 6 fol. 13, & 165.

Verſ. 17. 18 19, & 20. Quamvis videant zelatores Regulā frangi non deſiſtant à Reformatione, donec adducāt Dominum Ieſum Reformatorem, tr. 1 art. 4 n. 7 fol. 12.

Verſ. 19. Vēter guloſi, quomodo Deus illius? tr. 7 art. 2 n. 2 fol. 83.

Ex Epiſtola 1. ad Theſſal.

Cap. 5 v. 12. Subditi erga Prælatos quales? tr. 7 art. 2 n. 5 fol. 84.

Ex Epiſtola 1. ad Timotheum.

Cap. 3 v. 2. Quare Paulus non dixit Epiſcopum Angelum nulli humanæ perturbationi ſubiectum? tr. 2 art. 4 n. 10 fol. 27 Hæ ſunt conditionęs boni Prælati, tr. 6 ar. 2 n. 8 fol. 58.

Verſ. 12. Reformatores patiūtur perſecutiones, tr. 3 art. 1 n. 5 fol. 29.

Verſ. 23. Maior neceſsitas requiritur in Monacho, quā

in

in Episcopo, tract. 7 art. 5. n. 7. fol. 93.

Cap. 5 v. 17, & 19. Lectores, & Prędicatores abundantius debent refocilari, tr. 7 art. 6 n. 12. fol. 97.

De Epistola secunda ad Timotheum.

Cap. 2 v. 4 Religioso valde hoc vũ implicari se negotijs, & conversationi sæculariũ tr. 7 art. 8 fol. 103.

Vers. 20. In Monasterio vita Activa, & contemplativa, tr. 1 art. 1 n. 3 fol. 3.

Ex Epistola ad Titum.

Cap. 2 v. 7. Exemplum bonum Prælati ædificat, tr. 6 art. 5 n. 6 fol. 63.

Ex Epistola ad Hebræos.

Cap. 5 v. 4. Aaron, quomodo vocatus á Deo tr. 6 art. 2 n. 3 fol. 57.

Cap. 12 v. 6. Flagellat, ut sanet tr. 6 art. 4 fol. 63.

Ex Epistola Catholica S. Iacobi.

Cap. 1 v. 26. Silentium laudatur, tr. 10 art. 8 n. 2 fol. 186.

Cap. 4 v. 1. Quare lites inter Religiosos, tr. 9 art. 9 n. 3. fo. 158.

Ex Epistola prima Beati Petri Apostoli.

Cap. 1 v. 13. 14. 15. & 22. Qualis perfecta obedientia, ut ipẽ vitæ habeat, tr. 7 art. 2 n. 3 & art. 4 n. 1 fol 83. & 87.

Vers. 12. 3. Bonus Prælatus describitur, tr. 6 art. 3 n. 5 fol. 62.

Ex Epistola Prima B. Ioannis Apostoli.

Cap. 2 v. 10 27. Vnctio Spiritus sancti docet omnia, tr. 10 art. 6 n. 7 fol. 181.

Ex Libro Apocalypsis.

Cap. 3 v. 15 In via Dei, non proficere deficere est, tr. 9 art. 8 n. 3. fol. 154.

Vers. 18. Zelum Dei aorũ purum, tr. 1 art. 3 n. 6 fol. 10.

Vers. 19 Trãsgressiones castigandæ ex amore, tr. 6 art. 4. n. 1 fol. 63.

Cap. 9 v. 12 3. Mala Prælatorũ promotio, pernitiosissimum malum, tr. 2 art. 1 n. 9. fol 16

Cap. 12 v. 2. Reformatores quasi parturientes formant filios, tr. 10 art. 1 num. 3 fol. 165.

Cap

Cap. 17 v. 4 Simulata pax abominabilis, tract. 7 art. 10 n. 2. fol. 113.
Cap. 22 v. 1 2. Sicut lignum vitæ ex utraque parte fluminis Prælati, toto tẽpore durationis officij debet dare fructus, tr. 6 ar. 2 n. 2. f. 57

FINIS.

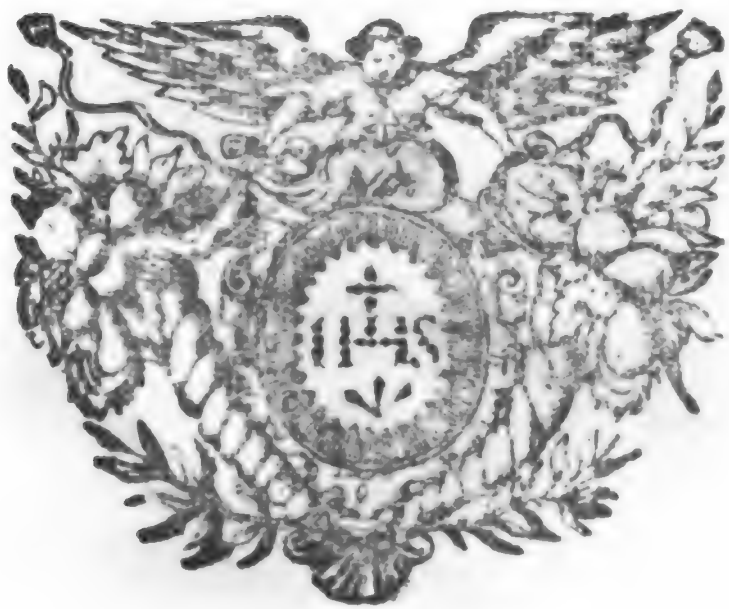

Vers. 4, & 5. Silentium Evangelicum, tr. 10 art. 80. 5 fol 187

Vers. 16. Audiendi Prælati, quia organa sunt divinæ Sapientiæ, tr 7 art. 1 num. 7 fol. 82.

Cap. 11 v. 13. Verus spiritus Magister Deus, tr. 10 art. 6 n. 7 fol. 181.

Vers. 23. Qui non convenit in bona voluntate contrarius est, tr. 4 art. 1 n. 12 fol. 36.

Vers. 42. Tales sunt Prælati valde rigidi. tr. 6 art. 5 fol. 66.

Vers. 52. Tales sunt hæretici contra veritatem: & deformati Religiosi contra observantiam, tr. 10 art. 3 n. 3 fol. 170.

Cap. 19 v. 29. tr. 7 art. 7 nu. 8. fol. 100.

Ex Evangelio secundum Ioannem.

Cap. 2 v. 15. Hanc fortitudinem habeat bonus Prælatus, ut indignos eijciat, tr. 6 art. 2 n. 6 fol. 58.

Vers. 24. Religiosus nõ se credat illæsa fama apud sæculares inhabitare, tr. 7 art. 8 n. 7. fol. 105.

Cap. 3 v. 10. Contra Religiosos sine socio affectantes divertere, ne videãtur eorũ actiones, tr. 7 art. 7 n. 9 fol. 100.

Cap. 6 v. 15. Promotio ad dignitates, ut grave malũ fugienda, tr. 6 art. 1 n. 6 fol. 55.

Cap. 7 v. 38. Quia Prælatus abundare debet gratia, & Sapientia, tr. 6 art. 2 fol. 57.

Aqua observantiæ unde hauriendа? ibidem, tr. 10 art. 3 n. 7 fol. 171.

Cap. 8 v. 10. Liberatur mulier quia humilis, & contrita corde, tr. 6 art. 2 num. 5 fol. 58.

Cap. 10 v. 10 & 11. Quia bonus Prælatus consulit subditorum saluti, tr. 10 art. 2 fol. 167.

Vers. 16. Non est vera reformatio sine unione, tr. 10 ar. 7 n. 8 fol. 183.

Cap. 14 v. 27. Vera pax Christi quæ? tra&. 7 art. 10 n. 4 fol. 112.

Cap. 21 v. 17. Religiosi debent esse agni puri, & immaculati, tr. 7 art. 4 fol. 87.

Vers. 18. Pasce verbo, pasce temporali subsidio, tr 6 ar. 5 n. 6 fol. 68.

Ex Actibus Apostolorum.

Cap. 12 v. 8. Non erant Apostoli omnino nudi pedes, tr. 10 art. 10 n. 2. fol. 191.

Ex

Ex Epiſtola ad Romanos.

Cap. 12 v. 16. Nemo iure naturæ credat ſibi officia deberi, tr. 4 art. 2 n. 3 fol. 38.

Ex Epiſtola Prima ad Corinthios

Cap. 3 v. 18. Prudens ſtultitia quę? tr. 7 art. 1 n. 4 fol. 81.

Cap. 4 v. 16. Paulum imitati primi Fideles in emitendo vota, tr. 10 art. 1 n. 6 fol. 165

Cap. 8 v. 1. Scientia laudabilis ſi in amorem Dei, & proximi dirigatur, tr. 10 art. 9 n. 5 fol. 188.

Cap. 15 v. 9 Prælati pro alijs debent laborare, tr. 7 art. 2 n. 5 fol. 84.

Ex Epiſtola Secunda ad Corinthios.

Cap. 2 v. 11. Profeſsione Religioſa debemus ſervare fidem Chriſto, & Prælato, tr. 7 art. 4 n. 2 fol. 87.

Verſ. 29 Prælatus debet amare ſubditos, tr. 7 art. 2 n. 4 fol. 84.

Cap. 3 v. 18. Doctus à Deo per charitatem creſcit in ſpiritu, tr. 10 art. 6 n. 7 fol. 181.

Ex Epiſtola ad Galatas.

Cap. 4 v. 9. 15 16. Deferventes à doctrina Religioſa reprehenſibiles, tr. 10 art. 8 n. 1 fol. 164.

Verſ. 19 Converſio peccatoris dicitur partus, ibidem.

Ex Epiſtola ad Philippenſes.

Cap. 3 v. 15, & 16. Dolent Zelatores obſervantiæ, quod regula, & exemplaria eorũ non obſerventur, tr. 1 art. 4 n. 7, & tr. 10 art. 1 n. 6 fol. 13, & 165.

Verſ. 17. 18 19, & 20. Quamvis videant zelatores Regulã frangi non deſiſtant à Reformatione, donec adducãt Dominum Ieſum Reformatorem. tr. 1 art. 4 n. 7 fol. 12.

Verſ. 19. Vẽter guloſi, quomodo Deus illius? tr. 7 art. 2 n. 2 fol. 83.

Ex Epiſtola 1. ad Theſſal.

Cap. 5 v. 12. Subditi erga Prælatos quales? tr. 7 art. 2 n. 5 fol. 84.

Ex Epiſtola 1. ad Timotheum.

Cap. 3 v. 2. Quare Paulus non dixit Epiſcopum Angelum nulli humanæ perturbationi ſubiectum? tr. 2 art. 4 n. 10 fol. 27 Hæ ſunt conditiones boni Prælati, tr. 6 ar. 2 n. 8 fol. 58.

Verſ. 12. Reformatores patiũtur perſecutiones, tr. 3 art. 1 n. 5 fol. 29.

Verſ. 23. Maior neceſsitas requiritur in Monacho, quã

in

in Episcopo, tract. 7 art. 5. n. 7. fol. 93.

Cap. 5 v. 17, & 19. Lectores, & Prædicatores abundantius debent reffocilari, tr. 7 art. 6 n. 12. fol. 97.

De Epistola secunda ad Timotheum.

Cap. 2 v. 4 Religioso valde nocivũ implicari se negotijs, & conversationi sæculariũ tr. 7 art. 8 fol. 103.

Vers. 20. In Monasterio vita Activa, & contemplativa, tr. 1 art. 1 n. 3 fol. 3.

Ex Epistola ad Titum.

Cap. 2 v. 7. Exemplum bonum Prælati ædificat, tr. 6 art. 5 n. 6 fol. 63.

Ex Epistola ad Hebræos.

Cap. 5 v. 4. Aaron, quomodo vocatus á Deo tr. 6 art. 2 n. 3 fol. 57.

Cap. 12 v. 6. Flagellat, ut sanet tr. 6 art. 4 fol. 63.

Ex Epistola Catholica S. Iacobi.

Cap. 1 v. 26. Silentium laudatur, tr. 10 art. 8 n. 2 fol. 186.

Cap. 4 v. 1. Quare lites inter Religiosos, tr. 9 art. 9 n. 3. fo. 158.

Ex Epistola prima Beati Petri Apostoli.

Cap. 1 v. 13. 14. 15. & 22. Qualis perfecta obedientia, ut spẽ vitæ habeat, tr. 7 art. 2 n. 3 & art. 4 n. 1 fol 83. & 87.

Vers. 1 2. 3. Bonus Prælatus describitur, tr. 6 art. 3 n. 5 fol. 62.

Ex Epistola Prima B. Ioannis Apostoli.

Cap. 2 v. 10 27. Vnctio Spiritus sancti docet omnia, tr. 10 art. 6 n. 7 fol. 181.

Ex Libro Apocalypsis.

Cap. 3 v. 15 In via Dei, non proficere, deficere est, tr. 9 art. 8 n. 3. fol. 154.

Vers. 8. Zelum Dei aorũ purum, tr. 1 art. 3 n. 6 fol. 10.

Vers. 19 Trãsgressiones castigandæ ex amore, tr. 6 art. 4. n. 1 fol. 63.

Cap. 9 v. 1 2 3. Mala Prælatorũ promotio, pernicios. simum malum, tr. 2 art. 1 n. 9. fol. 16

Cap. 12 v. 2. Reformatores quasi parturientes formant filios, tr. 10 art. 1 num. 3 fol. 165.

Cap

Sacræ Scripturæ.

Cap. 17 v. 4 Simulata pax abominabilis, tract. 7 art. 10 n. 2. fol. 113.
Cap. 22 v. 12. Sicut lignum vitæ ex utraque parte fluminis Prælati, toto tẽpore durationis officij debet dare fructus, tr. 6 ar. 2 n. 2. f. 57

FINIS.

Digitized by Google